ISSN: 2730-3500

FATONI UNIVERSITY

วารสาร อัล-ฮิกมะฮฺ
AL-HIKMAH JOURNAL

ปีที่ 14 ฉบับที่ 28
กรกฎาคม-ธันวาคม
2567

อุทยานแห่งการเรียนรู้ สู่สังคมคุณธรรม

วารสาร อัล-ฮิกมะฮฺ

HTTP://SO01.TCI-THAIJO.ORG/INDEX.PHP/HIKMAH

วารสาร อัล-ฮิกมะฮฺ
AL-HIKMAH JOURNAL
ISSN 2730-3500 (Online) مجلة الحكمة

บทบรรณาธิการ

วารสาร อัล-ฮิกมะฮฺ เป็นวารสารที่ตีพิมพ์เพื่อเผยแพร่บทความวิชาการ (Article) บทความวิจัย (Research) มีวัตถุประสงค์ เพื่อเผยแพร่ผลงานทางวิชาการและงานวิจัย ในการเป็นสื่อส่งเสริมการสร้างองค์ความรู้ในสาขาวิชาสหวิทยาด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ เพื่อให้คณาจารย์ นักศึกษา และผู้ที่สนใจทั่วไปได้มีความคิดสร้างสรรค์ด้านผลงานวิชาการและงานวิจัยสู่สังคม เพื่อเป็นสื่อกลางการนำเสนอสาระน่ารู้ด้านวิชาการต่างๆ แก่นักวิชาการและบุคคลทั่วไป บทความที่ได้ปรากฏในวารสารฉบับนี้ทุกบทความได้ผ่านการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิตรงตามสาขาวิชา (Peer Review) วารสารฉบับนี้เป็นวารสารปีที่ 14 ฉบับที่ 28 (ฉบับที่ 2 ประจำเดือน กรกฎาคม-ธันวาคม 2567) ประกอบด้วย 27 บทความวิจัย ซึ่งมีแขนงวิชาด้านต่างๆ อันได้แก่ มุสลิมศึกษา การบริหารชุมชน การจัดการศึกษา ภาษาศาสตร์ กฎหมาย มีเป้าหมายมุ่งพัฒนาเป็นวารสารที่มีมาตรฐานและคุณภาพการตีพิมพ์บทความ ตามเกณฑ์และข้อกำหนดของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI)

ในนามของกองบรรณาธิการวารสาร อัล-ฮิกมะฮฺ ขอขอบคุณผู้เขียนบทความทุกท่านที่ให้ความสนใจลงตีพิมพ์ ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความประจำฉบับที่ได้สละและให้ข้อเสนอแนะทางวิชาการตลอดจนคณะผู้บริหารมหาวิทยาลัยฟาฏอนี ที่ให้การสนับสนุนการจัดทำวารสารฉบับนี้

หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคณาจารย์ นักวิชาการ และผู้อ่านจะได้รับประโยชน์และข้อมูลทางวิชาการอันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ๆ หากท่านมีข้อคิดเห็นหรือคำแนะนำประการใดที่จะนำไปสู่การพัฒนาปรับปรุงวารสารให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น กองบรรณาธิการวารสาร อัล-ฮิกมะฮฺ ยินดีรับคำแนะนำด้วยความขอบคุณยิ่ง และขอขอบคุณทุกท่านที่มีส่วนให้วารสารฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

บรรณาธิการ
วารสาร อัล-ฮิกมะฮฺ

วารสาร อัล-ฮิกมะฮฺ
AL-HIKMAH JOURNAL
ISSN 2730-3500 (Online) مجلة الحكمة

เจ้าของ Publisher

มหาวิทยาลัยฟาฏอนี
135/8 ม.3 ต.เขาตูม อ.ยะรัง
จ.ปัตตานี 94160 / โทร 0-7341-8611-4 โทรสาร 0-7341-8615-6

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเผยแพร่ผลงานทางวิชาการและงานวิจัย
2. เพื่อเป็นสื่อส่งเสริมการสร้างองค์ความรู้ในสาขาวิชาสหวิทยาการด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ คือ มุสลิมศึกษา การบริหารชุมชน ภาษาศาสตร์ บริหารการศึกษา กฎหมาย โดยสนับสนุนให้คณาจารย์ นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไป ได้มีความคิดสร้างสรรค์ด้านผลงานวิชาการและงานวิจัยสู่สังคม

ขอบเขตงาน

เป็นวารสารวิชาการที่ครอบคลุมในสาขาวิชาสหวิทยาการด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ โดยนำเสนอในรูปแบบ

1. บทความวิชาการ
2. บทความวิจัย

กองบรรณาธิการ Editorial Team

ที่ปรึกษา Advisory Board

รองศาสตราจารย์ ดร.อิสมาอีลลุตฟี จะปะกียา	อธิการบดี มหาวิทยาลัยฟาฏอนี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาหมัดอูมาร์ จะปะเกีย	รองอธิการบดีฝ่ายวิเทศสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มัซลัน สุหลง	รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร มหาวิทยาลัยฟาฏอนี

บรรณาธิการ Editor

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อิสมาอีล ราโอบ

กองบรรณาธิการภายในมหาวิทยาลัย Editorial Board

1.ศาสตราจารย์ ดร.มุฮำหมัดซากี เจ๊ะหะ	มหาวิทยาลัยฟาฏอนี
2.รองศาสตราจารย์ ดร.มูฮามัสสกรี มันยูนุ	มหาวิทยาลัยฟาฏอนี
3.ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เภาซัน เจ๊ะแว	มหาวิทยาลัยฟาฏอนี
4.ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรัชญา บินหมัดหนี	มหาวิทยาลัยฟาฏอนี
5.ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อับดุรรอฮ์มาน จะปะกียา	มหาวิทยาลัยฟาฏอนี
6.Dr. Moustafa Abdelkader Elsharkawy	Fatoni University

วารสาร อัล-ฮิกมะฮฺ
AL-HIKMAH JOURNAL
ISSN 2730-3500 (Online) مجلة الحكمة

กองบรรณาธิการภายนอกมหาวิทยาลัย Editorial Board

1.ศาสตราจารย์ ดร.ซาการียา หะมะ	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
2.รองศาสตราจารย์ ดร.อาฟีฟี ลาเต๊ะ	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
3.รองศาสตราจารย์ ดร.มูฮัมหมัดอาฟีฟี อัซซอลีฮีย์	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
4.รองศาสตราจารย์ ดร.อานิส พัฒนปรีชาวงศ์	มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์
5.รองศาสตราจารย์ ดร.ลิลลา อดุลยศาสน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
6.ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุภัทร ชูประดิษฐ์	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
7.ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กามารุดดีน อิสายะ	มหาวิทยาลัยทักษิณ
8.Prof. Dr. Haji Brahim bin Ampuan	Universiti Brunei Darussalam (Brunei)
9. Prof. Dr. Sri Sumarni, M.Pd.	UIN Sunan Kalijaga Yogyakarta (Indonesia)
10. Assoc. Prof. Dr.Ahmad Zamri Khairani	Universiti Sains Malaysia (Malaysia)
12. Asst. Prof. Dr.Samsudin Wahab	Universiti Teknologi MARA (Malaysia)
12. Datuk Asst. Prof. Dr.Mustapha Ahmad Merican	Pengerusi NGO Antarabangsa (Malaysia)
13. Dr. Amreet Kaur Jageer Singh	Universiti Pendidikan Sultan Idris (Malaysia)

เจ้าหน้าที่วารสาร Managing Staffs

นายมุสลิม ดีเยาะ
นางสาวรอหานิง หะมะกะแม

พิสูจน์อักษร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อิสมาอีล ราโอบ

ฝ่ายจัดการ นายมุสลิม ดีเยาะ
นางสาวรอหานิง หะมะกะแม
นางสาวมารีแย โดมาดา

รูปแบบ นายมุสลิม ดีเยาะ
นางสาวรอหานิง หะมะกะแม
นางสาวมารีแย โดมาดา

กำหนดออก ปีละ 2 ฉบับ (ฉบับที่ 1 มกราคม-มิถุนายน)
(ฉบับที่ 2 กรกฎาคม-ธันวาคม)

วารสาร อัล-ฮิกมะฮฺ
AL-HIKMAH JOURNAL
ISSN 2730-3500 (Online) مجلة الحكمة

การเผยแพร่ แจกจ่ายฟรีแก่ห้องสมุดของหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน
สถาบันการศึกษาทั้งในและนอกประเทศ

การบอกรับและติดต่อ
สำนักวิจัยและบริการวิชาการ วารสาร อัล-ฮิกมะฮฺ
ตู้ ปณ.135/8 หมู่ 3 ตำบลเขาตูม อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี 94160
โทรศัพท์ (073) 418611-4 ต่อ 124 โทรสาร (073) 418615-6
Email: al-hikmah_journal@ftu.ac.th

รูปเล่ม โครงการจัดตั้งสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยฟาฏอนี

พิมพ์ที่ โรงพิมพ์มิตรภาพ เลขที่ 5/49
ถนนเจริญประดิษฐ์ ตำบลรูสะมิแล
อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี 94000
โทร (073) 331429

ข้อกำหนดวารสาร
1. ทัศนะและข้อคิดเห็นในวารสารฉบับนี้เป็นของผู้เขียนแต่ละท่าน ไม่ถือเป็นทัศนะและความรับผิดชอบแต่อย่างใดของคณะกองบรรณาธิการ
2. ไม่สงวนลิขสิทธิ์ในการคัดลอกแต่ให้อ้างอิงแสดงที่มา

วารสาร อัล-ฮิกมะฮฺ
AL-HIKMAH JOURNAL
ISSN 2730-3500 (Online) مجلة الحكمة

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
การจัดการเรียนรู้อิสลามศึกษาในยุคเทคโนโลยีดิจิทัล ซัยฟุดดีน แยนา, ฮูซีน ฮาซาณัณฑ์, เดช คำเคน, อิบบรอเฮง อาลฮูเซน.....	1-13
สภาพและบริบทขององค์กรมัสยิดจังหวัดภูเก็ตที่พัฒนาชุมชนมุสลิมสู่คุณธรรมและจริยธรรม ศอดรีย์ อิสลาม, แวยูโซะ สิเดะ.....	14-25
การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม5W1H ที่มีต่อความสามารถทางการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่4 สวยบะห์ แวดอเลาะ, กิตติธัช คงชะวัน, พัศรเบศวณ์ เวชวิริยะสกุล.....	26-41
รูปแบบการบริหารเทคโนโลยียุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 ปาดือลี เจ๊ะนุ, จรุณี เก้าเอี้ยน, พิมพ์ปวีณ์ สุวรรณโณ.....	42-57
การวิเคราะห์ความนิยมการใช้รถยนต์พลังงานหมุนเวียนของประเทศในทวีปยุโรป อับดุลฮากิม มาดีโยห์, อานัส ซามอร์.....	58-74
รูปแบบภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 นุรสาฮีดา แซมะแซ, จรุณี เก้าเอี้ยน, พิมพ์ปวีณ์ สุวรรณโณ,.....	75-88
รูปแบบสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 นุรฮายาตี ดาตูมะดา, จรุณี เก้าเอี้ยน, พิมพ์ปวีณ์ สุวรรณโณ,.....	89-104
การพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อสร้างกิจกรรมเสริมหลักสูตรเกี่ยวกับทักษะทางวัฒนธรรมสำหรับครูผู้สอนโรงเรียนบ้านบือแนปีแย จังหวัดนราธิวาส ฮาลีม ยากา, ซัมซู สาอุ, สุไม บิลไบ,.....	105-120
การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความรู้ ความเข้าใจกฎหมายของผู้ประกอบกิจการโรงงานเกี่ยวกับการตรวจสอบโรงงานหรือเครื่องจักรที่ใช้ผู้ตรวจสอบเอกชน ฐิตารีย์ การุณรักษ์, วรานนท์ คงสง, ธีรเดช สนองทวีพร, ชัยวัฒน์ ภู่วรกุลชัย	121-133
การจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 แวคอลีเยาะ อาเย๊าะแซ, จรุณี เก้าเอี้ยน, พิมพ์ปวีณ์ สุวรรณโณ.....	134-149
พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารกับการนิเทศภายในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 ลารีนี ปูโจะ, จรุณี เก้าเอี้ยน, พิมพ์ปวีณ์ สุวรรณโณ.....	150-162

วารสาร อัล-ฮิกมะฮฺ
AL-HIKMAH JOURNAL
ISSN 2730-3500 (Online) مجلة الحكمة

สารบัญ

เรื่อง **หน้า**

สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาบริหารวิชาการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในประเทศไทยตามแนวคิดคุณลักษณะเยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลกอนาคต

มูฮำหมัด อัซซอมาดีย์, เพ็ญวรำ ชูประวัต, สุกัญญำ แช่มช้อย..... 163-175

การจัดการห่วงโซ่อุปทานของเป็ดโดยใช้ทรัพยากรพื้นถิ่นเพื่อการลดต้นทุนและเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดยะลา

นินาดีย๊ะห์ นิอาแย, ฮันนาน กาหลง , ฮากีม เจะนิ..... 176-195

ผู้นำกับการแก้ไขปัญหาโดยสันติวิธีในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี

ฮัซซัน ดารามั่น..... 196-207

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดปัตตานี

นิอิบญูรอวี มุอตาซิมบิลลาฮ; อะห์มัด ยี่สุ่นทรง..... 208-220

รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

สุตือเราะห์ อุมา, พิมพ์ปวีณ์ สุวรรณโณ, จรุณี เก้าเอี้ยน, ซูฮัยรี บืองาฉา..... 221-238

ผลการใช้กลวิธีการสอนอ่านแบบ DR-TA ร่วมกับการใช้สื่อมัลติมีเดียแบบมีปฏิสัมพันธ์ เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสองภาษา

รัฏติมา ถาวรสุทธิ์, ชิดชไม วิสุตกุล..... 239-252

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษาโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดยะลา

อาวาตีฟ หะยีดือรานิง, สุไรยา หนิเร่..... 253-264

การพัฒนาแผนที่ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์รูปแบบสองภาษาตามแนววิถีปกติใหม่ ของชุมชนลุ่มน้ำชี บ้านดอนบม จังหวัดขอนแก่น

สมศักดิ์ จันทดี..... 265-279

การพัฒนาแผนบริหารการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการรายวิชาอิสลามศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน สำหรับโรงเรียนสายบุรี"แจ้งประชาคาร"

ฟาเดล มะเด็ง, ซัมซู สาอุ..... 280-290

การศึกษารูปแบบการเรียนแบบความคิดสร้างสรรค์เป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์ เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ เรื่อง หลักการทางศิลปะ สำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2

อีลาฟี อาแวกะจิ, วิชัย นภาพงศ์..... 291-305

การพัฒนาบุคลากรครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพังงา

ธิดา หัศนี..... 306-323

วารสาร อัล-ฮิกมะฮฺ
AL-HIKMAH JOURNAL
ISSN 2730-3500 (Online) مجلة الحكمة

สารบัญ

เรื่อง **หน้า**

การพัฒนาตัวบ่งชี้ความเป็นพลเมืองของนักเรียนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้
อาอีดะห์ ดือราแม, ณรงค์ศักดิ์ รอบคอบ, จิระวัฒน์ ตันสกุล, ธีระยุทธ รัชชะ..... 324-339

KENALI ISLAM MELALUI MODEL DAKWAH AMIRAH (MDA 2024)
Wan Mahmood Wan Ab Majid, AbdulKareem Samaeng..... 340-352

การทำธุรกรรมการเงินแบบผ่อนชำระผ่านกระบวนการจัดซื้อจัดขายของสหกรณ์อิสลามในจังหวัดปัตตานี
แวยูโซะ สิเดะ, อาหมัด อัลฟารีตีย์ , อิสมาแอ สาเมาะ, อับดุรรอฮฺมาน จะปะกิยา..... 353-362

พฤติกรรมการเปิดรับและการรับรู้การสื่อสารทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวโดยรถไฟของนักท่องเที่ยวชาวไทย กรณีศึกษาสถานีหัวลำโพง
ภิชญ์ชา ศิริมงคล; ณัฐณัฐนุช จันทวิมล..... 363-376

สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดปัตตานี
มักตา จะปะกิยา, ฟาริด อับดุลลอฮหะซัน; อะห์มัด ยี่สุ่นทรง, มุซักกีด หีมพินิจ..... 377-389

บทความวิชาการ

การจัดการเรียนรู้อิสลามศึกษาในยุคเทคโนโลยีดิจิทัล

ซัยฟุดดีน แยนา[1] ฮูซีน ฮาซาณัณฑ์[2] เดช คำเคน[3] อิบบรอเฮง อาลฮูเซน[4]

[1] อาจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา 95000
[2] อาจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา 95000
[3] อาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี 94160
[4] อาจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา 95000

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อนำเสนอแนวคิดและทฤษฎีการจัดการเรียนรู้อิสลามศึกษา สำหรับครูในยุคดิจิทัล เพื่อให้การจัดการเรียนรู้อิสลามศึกษามีความสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงด้านการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ซึ่งครูอิสลามศึกษาจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนทักษะการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับยุคสมัย ผลการศึกษาพบว่า การจัดการเรียนรู้อิสลามศึกษาในยุคดิจิทัลควรปรับแนวทางการสอนเพื่อให้สอดรับกับโลกการเรียนรู้ของนักเรียนในปัจจุบัน โดยการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาช่วยสร้างกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน ในบทบาทของผู้สอนถือเป็นปัจจัยสำคัญ จำเป็นต้องพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลและนำมาปรับใช้ในรูปแบบที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนในยุคดิจิทัล การปรับเปลี่ยนนี้รวมถึงการใช้กลยุทธ์ทางเทคโนโลยีที่เหมาะสม การใช้สื่อและแพลตฟอร์มออนไลน์ต่าง ๆ ตลอดจนการพัฒนาเครื่องมือดิจิทัลเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ บทความนี้จึงมุ่งเสนอแนวทางและกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้อิสลามศึกษาในยุคดิจิทัล เพื่อช่วยให้ผู้สอนสามารถปรับตัวและออกแบบการเรียนการสอนที่ตอบโจทย์ผู้เรียนในยุคปัจจุบัน

คำสำคัญ การจัดการเรียนรู้อิสลามศึกษา, ครูอิสลามศึกษา, เทคโนโลยีดิจิทัล

บทความวิชาการ

Islamic Studies Learning Management in The Age of Digital Technology.

Saifuddeen Yaena[1] Hooseen Hasanan[2] Deach Kamken [3] Ibroheng Alhusain4

[1] Teacher Faculty of Education Yala Rajabhat University, Mueang Yala, Yala 95000
[2] Teacher Faculty of Education Yala Rajabhat University, Mueang Yala t, Yala 95000
[3] Teacher Faculty of Education Fatoni University, Yarang, Pattani 94160
[4] Teacher Faculty of Education Yala Rajabhat University, Mueang Yala, Yala 95000

Abstract

This academic article aims to present concepts and theories on Islamic studies learning management for teachers in the digital age, ensuring that Islamic education aligns with the educational changes of the 21st century. Islamic studies teachers are required to adjust their teaching skills to suit the times. The study found that Islamic studies in the digital era should adapt teaching approaches to match the learning environment of today's students. By incorporating digital technology, educators can create a diverse learning process that benefits students' educational development. Teachers play a crucial role and must develop digital skills to apply them in ways that meet the needs of learners in the digital age. These adjustments include utilizing suitable technological strategies, engaging digital media, various online platforms, and developing digital tools to establish an effective learning environment. This article, therefore, aims to propose approaches and strategies for managing Islamic studies learning in the digital age to help educators adapt and design teaching methods that address the needs of today's learners.

Keywords: Islamic studies Learning management, Islamic Studies Teacher, Digital Technology

บทความวิชาการ

บทนำ

การเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 มีความเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว เกิดขึ้นในทุกวินาที จากศตวรรษที่ 20 สู่ศตวรรษที่ 21 ความเปลี่ยนแปลงที่เห็นเด่นชัดที่สุดคือ ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่ทำให้เกิดเครือข่ายโทรคมนาคมดิจิทัลที่เชื่อมโยงโลกในแต่ละส่วนเข้าด้วยกัน สามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารซึ่งกันและกันได้อย่างรวดเร็วและง่ายดาย ผ่านอุปกรณ์อีเล็กโทนิกส์ต่างๆ เช่น คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์เคลื่อนที่ ซึ่งปัจจุบันอุปกรณ์อีเล็กโทนิกส์เหล่านี้ ก็ได้มีการพัฒนามาอย่างต่อเนื่องและกลายมาเป็นปัจจัยสำคัญที่ทุกคนต้องมีไว้เพื่อตอบสนองต่อความก้าวทันการเติบโตของโลก ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบของธุรกิจการเงิน เศรษฐกิจ การแพทย์ และการศึกษา (พีรดา เชื้อผู้ดี, 2018) ทั้งนี้โลกของการศึกษามีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดความท้าทายต่อวงการศึกษาที่จะต้องปรับเปลี่ยนการจัดการเรียนรู้ในสอดคลอดกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโยลีดิจิทัลและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรของนักเรียน ดังนั้นการศึกษาจะต้องเปลี่ยนแปลงครูที่จะต้องมีการการจัดการเรียนรู้ที่ทันสมัย ประกอบด้วย รูปแบบการสอน เทคนิคการสอน วิธีการถ่ายถอดความรู้ และการประเมินผล ทั้งนี้เทคโนโลยีดิจิทัล เช่น โทรศัพท์ โทรทัศน์ แทบเล็บ มีบทบาทต่อการใช้กิจวัตรประจำวันของการดำเนินชีวิต สอดคล้องกับคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 (จารุวัจน์ สองเมือง, 2558) ที่เห็นได้ชัด คือ ต้องการความอิสระในการเลือกที่ตนเองพอใจ การแสดงความคิดเห็นปลายเปิด มีความต้องการดัดแปลงสิ่งต่างๆ ให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของโลกและให้ตรงตามต้องการของตน อยากเป็นตัวของตัวเอง ความสนุกสนาน ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเวลานานๆ และต้องการความรวดเร็ว ในขณะที่ครูจะสอนยังสอนในลักษณะเดิม ไม่มีการปรับเปลี่ยนการสอน เช่น สอนแบบบรรยายให้นักเรียนฟัง ไม่มีกิจกรรม สื่อที่ไม่ดึงดูดต่อผู้เรียน ไม่ได้นำเทคโนโลยีสารสเทศมาบูรณาการการจัดการเรียนรู้ ดังนั้นลักษณะของครูในยุคศตวรรษที่ 21 จำเป็นและให้ความสำคัญกับเทคโนโลยีดิจิทัลในการนำมาใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมโดยมีผู้สอนเป็นโค้ชหรืออำนวยความสะดวกในกระบวนการเรียนรู้ (พิชยา ทอดทิ้ง, 2559) สร้างให้ผู้เรียนเป็นนักคิดและนักพัฒนาถือเป็นหัวใจหลักในการส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับยุคปัจจุบัน ครูจะเป็นผู้สอนอย่างเดียวเหมือนเมื่อก่อนไม่ได้ จะต้องให้เด็กเรียนรู้ด้วยตนเองด้วยโดยที่ครูออกแบบการเรียนรู้ ครูเป็นผู้แนะนำ ผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ให้กับเด็ก ทั้งนี้เพื่อให้เด็กสามารถสร้างสรรค์และพัฒนาองค์ความรู้ได้ด้วยตัวเอง ซึ่งการสร้างสรรค์ด้วยตัวเองคือแนวทางสำคัญแห่งศตวรรษที่ 21 ถึงเวลาแล้วที่ผู้สอนจะต้องสร้างให้เกิดขึ้นกับการศึกษาไทยเป็นอย่างยิ่ง (ศิริพรอนุสภา, 2565)

การเปลี่ยนแปลงการทางศึกษาและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศในศตวรรษที่ 21 กลายเป็นปัจจัยสำคัญในการเปลี่ยนแปลงวิถีการดำเนินชีวิตตั้งแต่ตื่นนอนจนกระทั่งการกลับไปสู่ห้องนอนของคนในยุคปัจจุบัน ซึ่งปรากฏการณ์ความเปลี่ยนแปลง จารุวัจน์ สองเมือง (2559) ได้กล่าวไว้ ดังนี้ 1) ปัจจุบันเป็นยุคที่คนส่วนใหญ่ใช้คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์ โทรทัศน์เคลื่อนที่ โดยไม่รู้ตัวว่าใช้คอมพิวเตอร์ ซึ่งอุปกรณ์เหล่านนี้มีขนาดที่เล็กลงแต่มีประสิทธิภาพมากขึ้นและแปลงรูปทรงเป็นผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ต่างๆ ที่สามารถประมวลผลนำเสนอได้อย่างรวดเร็ว ยิ่งไปกว่านั้นอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ดังกล่าวจะเชื่อมต่อข้อมูลระหว่างกันอย่างสะดวกและรวดเร็ว ผู้คนสามารถเชื่อมต่อและถ่ายโอนข้อมูลจำนวนมากมายได้อย่างสะดวกและเป็นอิสระและสามารถใช้อุปกรณ์ที่หลากหลายในการเข้าถึงข้อมูลได้ 2) การดำเนินการของเทคโนโลยีดิจิตอล เป็นการเชื่อมต่อข้อมูลสารสนเทศต่างๆ เป็นจำนวนมากๆ ทำให้ระบบดิจิตอลมีบทบาทในการดำเนินการทำธุรกรรมต่างๆ เช่น ด้านการเงิน การสื่อสาร ด้านการแพทย์ และการปฏิบัติงาน ทำให้ผู้คนสามารถปฏิบัติงานหรือดำเนินการทำธุรกรรมได้ ไม่ว่าจะอยู่ที่ใดเวลาไหนก็ตาม เพียงแค่มีการเชื่อมต่ออินเตอร์เน็ตได้ ขณะเดียวกันการใช้อินเตอร์เน็ตก็ให้ความสำคัญต่อการระบุตัวตนของผู้ใช้มากขึ้นด้วยเช่นกัน ทั้งนี้เพื่อสร้างความปลอดภัย

บทความวิชาการ

สำหรับผู้ใช้เองด้วย และ 3) ขอบเขตและข้อจำกัดในการเข้าถึงแหล่งข้อมูลและการเรียนรู้ที่ผู้คนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่ายผ่านเครื่องมือที่หลากหลาย ในขณะเดียวผู้คนสามารถรับแหล่งข่าวหรือนำเสนอข้อมูลข่าวสารไปสู่สาธารณะได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว เมื่อการเข้าถึงข้อมูลเป็นเรื่องง่ายด้ายแล้ว ความยากกลับเป็นเรื่องของการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลข่าวสาร ผู้คนจำเป็นต้องตรวจสอบข้อมูลมากขึ้น เพื่อให้แน่ใจถึงความถูกต้องในข้อมูลที่ได้รับ

ดังนั้นการศึกษาจึงต้องเตรียมความพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงการทางศึกษาและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศในศตวรรษที่ 21 การศึกษาถือว่าจำเป็นต้องมีการเตรียมความพร้อมด้วยเช่นกัน บุคคลที่มีบทบาทสำคัญที่จะทำให้การศึกษาประสบความสำเร็จได้นั้นก็คือ “ครู” เพราะครูผู้ที่รับหน้าที่หลักในการรับผิดชอบ เช่น กระบวนการจัดการเรียนรู้ ดูแลนักเรียน สั่งสอนนักเรียน และปลูกฝังทั้งวิชาความรู้และปรับประพฤติแก่นักเรียน ดังเช่น พิมพันธุ์ เดชะคุปต์และคณะ (2555) ได้กล่าวว่า ครูถือว่าเป็นบุคคลสำคัญมากที่สุด ที่จะส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพการเรียนการสอนและคุณภาพของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ดังนั้น ครูต้องเป็นผู้ที่มีความรอบรู้มีความเป็นมืออาชีพ มีวิธีการสอนที่หลากหลาย มีความสามารถและศักยภาพสูง มีความสามารถในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลทางการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปเป้าหมายของการศึกษา สอดคล้องกับ วิจารณ์พานิช (2555) ที่ได้กล่าวโดยสรุปถึงความท้าทายต่อการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 ว่าครูยุคใหม่ควรมีวิธีคิดหรือกระบวนทัศน์ที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเรียนการสอนให้นักเรียนเรียนรู้แบบให้รู้จริง (Mastery Learning) และเน้นลงมือปฏิบัติ (Action Learning) เตรียมผู้เรียนไปเป็นคนทำงานที่ใช้ความรู้ (knowledge worker) และเป็นบุคคลพร้อมเรียนรู้ (learning person) และทักษะที่สำคัญที่สุดที่ครูต้องปลูกฝังให้เกิดกับผู้เรียนเพื่อให้เขาเป็นบุคคลที่มีทักษะการปฏิบัติงานและทักษะความสำเร็จส่วนบุคคลนั่นคือ ทักษะการเรียนรู้ (learning skills) ของคนศตวรรษที่ 21

การปฏิรูปการจัดการเรียนรู้เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาเสริมสร้างศักยภาพให้นักเรียนให้มีความพร้อมในการดำเนินชีวิตในยุคเทคโนโลยีดิจิทัล ซึ่งส่งผลกระทบต่อการเรียนอิสลามศึกษา ครูอิสลามศึกษาถือว่ามีความจำเป็นในหลากหลายแขนงวิชาที่ต้องเข้าสู่กระบวนการปฏิรูปการจัดการเรียนรู้ เนื่องจากอิสลามศึกษาเป็นสาขาวิชาที่ทำหน้าที่หลายสถานะในสังคม ทั้งในแง่ของการพัฒนาคนเพื่อการเข้าเป็นสมาชิกของสังคมแล้ว ยังเป็นกลไกหลักของสถาบันศาสนาซึ่งเป็นสถาบันสำคัญของสถาบันทางสังคมอีกด้วย ดังนั้นในปัจจุบัน การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีผลกระทบอย่างมากในชีวิตประจำวันรวมถึงในโลกของการศึกษาด้วย ยุคดิจิทัลนำเสนอโอกาสและความท้าทายมากมายสำหรับครูในการมีปฏิสัมพันธ์กับนักเรียน (Nila Nirawana, 2023) ครูอิสลามศึกษาต้องมีทักษะในยุคเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อเป็นแก่นขับเคลื่อนสู่ความสำเร็จในการปฏิรูปการจัดการเรียนรู้อิสลามศึกษา บทบาทของครูที่มีต่อนักเรียนในยุคเทคโนโลยีดิจิทัล ครูต้องมีบทบาทสำคัญในการช่วยให้นักเรียนพัฒนาทักษะความรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัลที่ดี ให้นักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีอย่างชาญฉลาด และความปลอดภัยทางดิจิทัล นอกจากนี้ยังควรช่วยให้นักเรียนเข้าใจแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้และพัฒนาทักษะในการประเมินความถูกต้องและความถูกต้องของข้อมูลที่พบในโลกดิจิทัล (ซัยฟุดดีน แยนา, 2564) ในขณะที่ครูยังทำหน้าที่เป็นผู้ชี้แนะคุณธรรมและจริยธรรมให้กับนักเรียนในยุคเทคโนโลยีดิจิทัลอีกด้วย ควรช่วยให้นักเรียนเข้าใจคุณค่าทางศาสนาและจริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยี ครูสามารถสอนหลักธรรมทางศาสนาเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ความรับผิดชอบด้านดิจิทัล และความสำคัญของการรักษาปฏิสัมพันธ์ออนไลน์ที่ดี (วิลาวัลย์ โพธิทอง, 2018) บทบาทของครูจะต้องเกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ ครูควรจะสามารถบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัลในการ

บทความวิชาการ

เรียนรู้ทางศาสนาเพื่อทำให้นักเรียนน่าสนใจและมีการโต้ตอบกันมากขึ้น สามารถใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ แอปพลิเคชัน หรือสื่อการสอน เนื้อหาดิจิทัลที่เกี่ยวข้องเพื่อนำเสนอเนื้อหาทางศาสนาและอำนวยความสะดวกในการอภิปรายที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนอย่างแข็งขัน อย่างไรก็ตาม ท่ามกลางความท้าทายและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในยุคดิจิทัล ครูยังต้องเข้าใจถึงความสำคัญของการพัฒนาความตระหนักรู้ทางจิตวิญญาณของนักเรียนด้วย ครูควรช่วยนักเรียนใช้เทคโนโลยีเป็นหนทางในการกระชับความสัมพันธ์กับพระเจ้าและเพิ่มความเข้าใจในศาสนาให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น ดังนั้นบทบาทของครูที่มีต่อนักเรียนในยุคดิจิทัล ได้แก่ การพัฒนาความรู้ด้านดิจิทัล การแนะแนวทางศีลธรรมและจริยธรรม การใช้เทคโนโลยี ในการเรียนรู้และการพัฒนาจิตสำนึก ครูต้องวางแผนก่อนสอน ระหว่างสอน และหลังสอน จะต้องศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร คูมือ เอกสารประกอบการสอน และการประเมินผลการสอนที่เหมาะสม พร้อมที่จะเผชิญกับความท้าทายและพัฒนาแนวทางที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม (เกษตรชัย และหีม,2011)

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์สังเคราะห์แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้อิสลามศึกษาในยุคเทคโนโลดิจิทัล โดยเนื้อหาของบทความครอบคลุมเรื่อง กลยุทธ์ในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้อิสลามศึกษา การใช้สื่อดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้อิสลามศึกษา การใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ การพัฒนาเครื่องมือดิจิทัล และแนวทางการจัดการเรียนรู้อิสลามศึกษาในยุคเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อเป็นข้อมูลสำคัญแก่บุคลากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในการออกแบบการจัดการเรียนรู้อิสลามศึกษาในยุคเทคโนโลยีดิจิทัล และช่วยให้ครูมีแนวทางในการจัดการเรียนรู้บรรลุจุดมุ่งหมายและมีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์ในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้อิสลามศึกษา

การมีกลยุทธ์การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียรู้ในวิชาอิสลามศึกษามีความสำคัญอย่างมาก เทคโนโลยีและสื่อดิจิทัลมีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้และการสอนช่วยให้นักเรียนมีโอกาสในการเข้าถึงทรัพยากรการเรียนรู้อย่างกว้างขวางที่สามารถสอบถามได้ตลอดเวลา ไม่ว่าจะเป็นเว็บไซต์ วิดีโอ หรือแอปพลิเคชันที่เกี่ยวข้องกับวิชาอิสลามศึกษา ซึ่งช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ในระยะยาวได้อย่างมีประสิทธิภาพ การสร้างความสนใจและการมีส่วนร่วม เทคโนโลยีสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่น่าสนใจและมีส่วนร่วม เช่น การใช้แอปพลิเคชันที่มีการตอบสนองต่อการเรียนรู้ของนักเรียน หรือการสร้างเกมที่ใช้ในการเรียนรู้เนื้อหาที่ต้องการ (Muh Ibnu Sholeh, 2023) การทำให้การเรียนรู้เป็นประสบการณ์แบบบุคคล การใช้เทคโนโลยีการสอนช่วยให้สามารถปรับปรุงการสอนให้เป็นไปตามความต้องการและความสนใจของนักเรียนแต่ละคน โดยสามารถปรับการนำเสนอเนื้อหา การให้ข้อมูล หรือกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับนักเรียนแต่ละคน การสร้างทักษะการเรียนรู้สมัยใหม่ การใช้เทคโนโลยีการสอนช่วยให้นักเรียนได้ฝึกฝนทักษะการใช้เทคโนโลยีและการสื่อสารในสมัยปัจจุบัน ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญในการทำงานและชีวิตประจำวันในสมัยปัจจุบัน การเพิ่มความรู้ในเชิงลึก การใช้เทคโนโลยีการสอนช่วยให้สามารถเข้าถึงข้อมูลและทรัพยากรที่มีความเชื่อถือได้จากทั่วโลก ซึ่งช่วยเสริมสร้างความรู้ในเชิงลึกในเรื่องของวิชาอิสลามศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ การมีกลยุทธ์การใช้เทคโนโลยีการสอนในวิชาอิสลามศึกษาไม่เพียงแค่ช่วยให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพและสนุกสนานขึ้น แต่ยังเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการเตรียมความพร้อมให้กับนักเรียนในสมัยปัจจุบันให้เต็มที่ทั้งในด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีและความรู้ในเรื่องของวิชาอิสลามศึกษาในโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว. (Samsul Rani, 2023).

บทความวิชาการ

การใช้สื่อดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้อิสลามศึกษา

การใช้สื่อดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้อิสลามศึกษา เช่น การใช้สื่อการสอนแบบดิจิทัล เป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการส่งเสริมการเรียนรู้และเข้าใจในหลายๆ ด้าน เหตุผลที่การใช้เทคโนโลยีการสอนเป็นประโยชน์สำคัญได้แก่

1) การทำให้เรียนรู้มีความเพลิดเพลิน การใช้สื่อการสอนแบบดิจิทัล เช่นวิดีโอการสอน, ภาพประกอบที่มีเสียงเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการทำให้นักเรียนมีความสนใจและตื่นตื่นในการเรียนรู้. การใช้เทคโนโลยีการสอนในการพัฒนาการเรียนรู้ในวิชาอิสลามศึกษามีความสำคัญอย่างมากในยุคปัจจุบัน เนื่องจากการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการสอนไม่เพียงแต่ทำให้กระบวนการเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากขึ้นเท่านั้น แต่ยังช่วยสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่น่าสนใจและมีความเพลิดเพลินสำหรับนักเรียนอีกด้วย การใช้สื่อการสอนแบบดิจิทัล เช่น วิดีโอการสอน ภาพประกอบที่มีเสียง และเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการสอน มีผลทำให้กระบวนการเรียนรู้ในวิชาอิสลามศึกษามีความสนุกสนานและน่าสนใจมากขึ้น นักเรียนมีโอกาสได้สัมผัสกับบทเรียนที่หลากหลายและมีการนำเสนอที่สมบูรณ์ขึ้น ทำให้พัฒนาทักษะและความรู้ได้อย่างเต็มที่ (Sembiring, 2024). การใช้เทคโนโลยีในการสอนยังช่วยสร้างการเรียนรู้ที่เป็นอิสระและสะดวกสบายขึ้นสำหรับนักเรียน โดยที่พวกเขาสามารถเข้าถึงข้อมูลและบทเรียนได้ทุกที่ทุกเวลาตามความสะดวก ไม่ว่าจะเป็นผ่านทางคอมพิวเตอร์ แท็บเล็ต หรือโทรศัพท์มือถือ เรียนรู้ไม่จำกัดเวลาและสถานที่เป็นปัจจัยที่ช่วยสร้างการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นและหลากหลายได้อย่างมากขึ้น นอกจากนี้ เทคโนโลยียังช่วยให้การสอนในวิชาอิสลามศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยที่ครูสามารถสร้างบทเรียนที่มีความสมดุลระหว่างทฤษฎีและปฏิบัติ และมีโอกาสในการใช้เครื่องมือและแอปพลิเคชันที่ช่วยให้การสอนเป็นไปอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ (Musyafak, 2023). ดังนั้นการใช้เทคโนโลยีการสอนในวิชาอิสลามศึกษาไม่เพียงเพิ่มคุณค่าและประสิทธิภาพให้กับกระบวนการเรียนรู้เท่านั้น แต่ยังช่วยสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่น่าสนใจและมีความเพลิดเพลิน ทำให้นักเรียนมีความสนใจและตื่นเต้นในการเรียนรู้มากขึ้น.

2) การเข้าถึงข้อมูลอย่างรวดเร็ว สื่อการสอนแบบดิจิทัลช่วยให้นักเรียนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ทันทีโดยไม่จำเป็นต้องรอในการเข้าถึงห้องสมุดหรือแหล่งข้อมูลอื่นๆ การใช้เทคโนโลยีการสอนในการศึกษาวิชาอิสลามมีความสำคัญอันมากมายในยุคปัจจุบันที่เต็มไปด้วยความแข่งขันและความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในสาขาการเรียนรู้และการสอน การนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในกระบวนการสอนไม่เพียงแต่ช่วยให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ แต่ยังเสริมสร้างความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลอย่างรวดเร็วและสะดวกสบายให้กับนักเรียนในวิชาอิสลามศึกษา การใช้สื่อการสอนแบบดิจิทัลช่วยให้นักเรียนสามารถเข้าถึงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับวิชาอิสลามได้ทันที โดยไม่จำเป็นต้องรอในการเข้าถึงห้องสมุดหรือแหล่งข้อมูลอื่นๆ ซึ่งเป็นปัญหาที่นักเรียนบางคนอาจพบเมื่อต้องการศึกษาหรือสืบค้นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับวิชานี้ในขณะที่ไม่สามารถเข้าถึงทรัพยากรการเรียนรู้ในโลกภายนอกได้ การมีกลยุทธ์การใช้เทคโนโลยีการสอนในการสร้างสื่อการเรียนที่มีคุณภาพและเข้าถึงได้ง่ายจะช่วยให้การศึกษาวิชาอิสลามเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ การใช้เทคโนโลยีการสอนยังช่วยให้การสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยทำให้สามารถปรับการสอนให้เหมาะสมกับลักษณะของนักเรียนแต่ละคนได้มากขึ้น และช่วยให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างน่าสนใจและมีความสุขมากยิ่งขึ้น ดังนั้น การมีกลยุทธ์การใช้เทคโนโลยีการสอนในการศึกษาวิชาอิสลามเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งในการสร้างพื้นที่การเรียนรู้ที่เต็มไปด้วยความสะดวกสบายและความเป็นไปได้ในการเรียนรู้ของนักเรียนในยุคปัจจุบันและอนาคต. (Turnip, 2023).

3) การปรับใช้การเรียนได้สะดวก สื่อการสอนแบบดิจิทัลสามารถปรับแต่งได้ให้เข้ากับสถานการณ์การเรียนรู้แต่ละรูปแบบ เช่นการสร้างโมดูลการเรียนการสอนที่ตอบสนองต่อความต้องการและระดับความเข้าใจของนักเรียน การใช้เทคโนโลยีการสอนในวิชาอิสลามศึกษามีความสำคัญอันโดดเด่นในการปรับปรุงกระบวนการการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในสมัยที่เทคโนโลยีเป็นสิ่งที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ในชีวิตประจำวันของเรา การนำเทคโนโลยีการสอนเข้าสู่ห้องเรียนไม่เพียงแต่เสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่น่าสนใจและมีเพลิดเพลิน แต่ยังช่วยสร้างการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อนักเรียนในการเรียนรู้เกี่ยวกับศาสนาและวัฒนธรรมอิสลาม (Alfian, 2023) หนึ่งในความสำคัญของการใช้เทคโนโลยีการสอนในวิชาอิสลามศึกษาคือความสามารถในการปรับเปลี่ยนและปรับเนื้อหาการเรียนรู้ให้เข้ากับสถานการณ์และความต้องการของนักเรียนในแต่ละช่วงเวลา ด้วยเทคโนโลยีการสอนแบบดิจิทัล อาจจะสร้างโมดูลการเรียนการสอนที่มีความยืดหยุ่นและสามารถปรับแต่งได้ตามความต้องการของผู้เรียนแต่ละคน จากการปรับเปลี่ยนรูปแบบการนำเสนอเนื้อหา การใช้สื่อต่างๆ เช่น วิดีโอ ภาพถ่าย แผนภาพ เป็นต้น การใช้เทคโนโลยีทำให้เกิดประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีความหลากหลายและน่าสนใจอย่างแท้จริงสำหรับนักเรียน อีกประเด็นหนึ่งที่สำคัญคือการสร้างโอกาสให้กับนักเรียนที่มีระดับความเข้าใจและวิธีการเรียนรู้ที่แตกต่างกันได้ใช้เทคโนโลยีการสอนเพื่อปรับปรุงการเรียนรู้ของตนเองให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ด้วยการปรับแต่งและสร้างเครื่องมือการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อความต้องการและระดับความเข้าใจของนักเรียน ทำให้ทุกคนสามารถเข้าถึงข้อมูลและความรู้ในวิชาอิสลามศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับความต้องการและสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ของตนเอง ดังนั้น การใช้เทคโนโลยีการสอนในวิชาอิสลามศึกษาไม่เพียงแต่เพิ่มคุณค่าให้กับกระบวนการการเรียนรู้อย่างทั่วไป แต่ยังช่วยเสริมสร้างการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อนักเรียนในการศึกษาเกี่ยวกับศาสนาและวัฒนธรรมอิสลามอย่างมีคุณภาพ (Helandri, 2024)

4) การสร้างสรรค์และแบ่งปันความรู้ นักเรียนสามารถมีโอกาสในการสร้างเนื้อหาการเรียนรู้ของตนเองและแบ่งปันกับผู้อื่นผ่านช่องทางออนไลน์ เช่นการสร้างวิดีโอการอธิบายหรือบทความที่เกี่ยวข้องกับวิชานั้นๆ การใช้เทคโนโลยีการสอนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในวิชาอิสลามศึกษาเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในยุคปัจจุบัน เนื่องจากเทคโนโลยีได้มีบทบาทสำคัญในการเปลี่ยนแปลงวิธีการเรียนรู้และการสอนให้เข้าสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว การที่นักเรียนสามารถมีโอกาสในการสร้างสรรค์เนื้อหาการเรียนรู้ของตนเองและแบ่งปันกับผู้อื่นผ่านช่องทางออนไลน์เป็นอีกหนึ่งวิธีที่สามารถสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีคุณค่าและนำเสนอข้อมูลที่หลากหลายให้กับผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ การใช้เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ในวิชาอิสลามศึกษาช่วยให้นักเรียนมีโอกาสในการศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาและคุณค่าทางศาสนาที่เกี่ยวข้อง การสร้างสรรค์เนื้อหาการเรียนรู้เป็นโอกาสที่นักเรียนจะได้ทำความเข้าใจเรื่องราวและสังเกตุการณ์ในชีวิตประจำวันที่สอดคล้องกับหลักการและคุณค่าของอิสลาม นอกจากนี้ การเรียนรู้ผ่านช่องทางออนไลน์ยังเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ศึกษาข้อมูลจากแหล่งที่มีความเชี่ยวชาญและหลากหลาย ทำให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างเพลิดเพลินและท้าทาย การสร้างวิดีโอการอธิบายหรือบทความที่เกี่ยวข้องกับวิชาอิสลามศึกษาและแบ่งปันผ่านช่องทางออนไลน์เป็นวิธีที่สามารถสร้างการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและน่าสนใจ ผ่านการสร้างสรรค์เนื้อหาเหล่านี้ นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของตนเอง โดยทำให้เกิดการสร้างสรรค์และพัฒนาไอเดียที่น่าสนใจมากขึ้น ทั้งนี้ยังช่วยสร้างความร่วมมือระหว่างนักเรียนและเพิ่มความเข้าใจในหัวข้อที่ศึกษาอยู่ ดังนั้น การมีกลยุทธ์การใช้เทคโนโลยีการสอนในวิชาอิสลามศึกษาที่เน้นการสร้างสรรค์และแบ่งปันความรู้เป็นสิ่งจำเป็นที่ช่วยสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้

บทความวิชาการ

ที่น่าสนใจและท้าทาย ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างมากในการกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์และการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ที่จำเป็นในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคปัจจุบันและอนาคต (พีระพงษ์ แสวงศรี, 2566)

5) การทำให้การเรียนรู้เป็นเรื่องที่ใช้ชีวิตประจำวัน การใช้เทคโนโลยีการสอนในวิชาอิสลามศึกษาสามารถเชื่อมโยงกับประสบการณ์ชีวิตประจำวันของนักเรียนได้ ทำให้การเรียนรู้มีความสมเหตุสมผลและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง การใช้เทคโนโลยีการสอนในวิชาอิสลามศึกษาไม่เพียงแค่เป็นเครื่องมือเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องเรียนเท่านั้น แต่ยังเป็นกลไกที่สามารถเชื่อมโยงการเรียนรู้ในวิชานี้กับประสบการณ์ชีวิตประจำวันของนักเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญ โดยทำให้การเรียนรู้เป็นเรื่องที่สอดคล้องและสมเหตุสมผลต่อชีวิตประจำวันของพวกเขาเอง (Sukana, 2024) ความสำคัญของการมีกลยุทธ์การใช้เทคโนโลยีการสอนในวิชาอิสลามศึกษามีหลายประการที่น่าพูดถึงขอเสนอเหตุผลที่สำคัญดังต่อไปนี้

1) เชื่อมโยงกับประสบการณ์ชีวิตประจำวัน การใช้เทคโนโลยีการสอนสามารถช่วยให้นักเรียนเชื่อมโยงความรู้ที่ได้รับในชั้นเรียนกับประสบการณ์ในชีวิตประจำวันของพวกเขาได้อย่างมีนัยสำคัญ เช่น การใช้งานโปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อศึกษาเกี่ยวกับศาสนาอิสลามในชีวิตประจำวันของพวกเขา

2) สร้างความสนใจและการมีส่วนร่วม การใช้เทคโนโลยีการสอนที่น่าสนใจและสร้างสถานการณ์การเรียนรู้ที่นักเรียนสามารถมีส่วนร่วมได้จะช่วยส่งเสริมความสนใจและการมีส่วนร่วมของพวกเขาในการเรียนรู้อิสลามศึกษา

3) สร้างทักษะการใช้ชีวิตประจำวัน การใช้เทคโนโลยีการสอนในวิชาอิสลามศึกษาช่วยสร้างทักษะที่นักเรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง เช่น การใช้งานโปรแกรมหรือแอปพลิเคชันที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเฉพาะทางในอิสลาม

4) เพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ การใช้เทคโนโลยีการสอนสามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ของนักเรียนได้ โดยทำให้ข้อมูลที่สอนเข้าใจได้ดียิ่งขึ้นและเกิดการจดจำที่ยาวนานมากขึ้น

ดังนั้น การมีกลยุทธ์การใช้เทคโนโลยีการสอนในวิชาอิสลามศึกษาไม่เพียงแค่เป็นเครื่องมือสำหรับการสอนแบบดั้งเดิม แต่ยังเป็นเครื่องมือที่สามารถเชื่อมโยงการเรียนรู้ในวิชากับประสบการณ์ชีวิตประจำวันของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีคุณค่าในการพัฒนาทักษะและความรู้ให้กับนักเรียนในสถานการณ์ทางการศึกษาและชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม ด้วยเหตุผลเหล่านี้ การใช้เทคโนโลยีการสอนแบบดิจิทัลในวิชาอิสลามศึกษาเป็นกลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพในการส่งเสริมการเรียนรู้และเข้าใจอย่างมีประสิทธิภาพและมีคุณภาพสูง อย่างไรก็ตาม การใช้เทคโนโลยีนั้นผู้สอนยังต้องมีการควบคุมและการดูแลอย่างเหมาะสมเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการเรียนรู้ของนักเรียนในระยะยาว

การใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ในการจัดการเรียนรู้อิสลามศึกษา

การใช้แพลตฟอร์มการเรียนรู้ออนไลน์เช่น Moodle, Google Classroom, หรือ Microsoft Teams เป็นต้น เป็นวิธีที่ดีในการจัดการเนื้อหาการเรียนรู้ สามารถอัปโหลดวิดีโอ, วัสดุการเรียนรู้, และการทำแบบทดสอบเพื่อให้นักเรียนสามารถเข้าถึงได้ง่าย และสามารถติดตามความก้าวหน้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ การใช้เทคโนโลยีสื่อสาร การใช้โปรแกรมการสื่อสารออนไลน์เช่น Zoom, Skype, Google meet, facebook หรือ Line เป็นต้น สามารถช่วยให้ครูและนักเรียนสามารถสื่อสารกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพิ่มประสิทธิภาพในการสอนและการเรียนรู้ การใช้เกมและแอพพลิเคชั่นการเรียนรู้ การใช้แอพพลิเคชั่นและเกมการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับวิชาอิสลามศึกษา เช่น Quran Academy, Muslim Pro, Islamhouse, หรือ Islamic GPS เป็นต้น สามารถเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่น่าสนใจและมีส่วนได้เสียร้างให้กับนักเรียน การใช้สื่อการสอนแบบอินเตอร์แอคทีฟ การใช้วิดีโอการสอน ภาพถ่าย และแผนผังอินเตอร์แอคทีฟเพื่ออธิบายหรือ

บทความวิชาการ

สร้างความเข้าใจในเรื่องศาสนาอิสลาม สามารถเสริมสร้างการเรียนรู้แบบมีเชิงปฏิบัติและเติบโตในศาสนาได้ การใช้สื่อการเรียนรู้แบบทรงพลัง การใช้สื่อการเรียนรู้แบบทรงพลัง เช่น การใช้เอกสารอ้างอิงที่มีคุณภาพสูง ภาพถ่าย หรือวีดีโอการสอนจากผู้เชี่ยวชาญ สามารถช่วยเสริมสร้างความเข้าใจและความเชี่ยวชาญในเรื่องศาสนาได้ การผสมผสานเทคโนโลยีการสอนในวิชาอิสลามศึกษาด้วยวิธีการเหล่านี้สามารถช่วยให้การเรียนรู้มีความหลากหลายและน่าสนใจมากขึ้นสำหรับนักเรียน และช่วยสร้างพื้นที่การเรียนรู้ที่สร้างสรรค์และเติบโตในทางศาสนาได้ดีขึ้น(Ashari,2024)

การพัฒนาเครื่องมือดิจิทัลการเพื่อการจัดการเรียนรู้อิสลามศึกษา

การใช้เทคโนโลยีการสอนในวิชาอิสลามศึกษาสามารถทำได้โดยใช้กลยุทธ์ต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีคุณภาพสูง โดยมีเครื่องมือสร้างสื่อการสอนเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพดังนี้ การใช้แพลตฟอร์มการเรียนออนไลน์ การสร้างคลาสออนไลน์หรือแพลตฟอร์มการเรียนร่วมสามารถช่วยให้นักเรียนสามารถเข้าถึงเนื้อหาการเรียนรู้ได้ตลอดเวลา และสามารถเรียนรู้ได้ตามรอบตามความสะดวกของตนเอง การใช้วิดีโอและมัลติมีเดีย : การสร้างวิดีโอหรือเนื้อหามัลติมีเดียที่เน้นการอธิบายและแสดงตัวอย่างต่าง ๆ เช่น การบรรยายเกี่ยวกับศาสนาอิสลาม การแสดงภาพประกอบ หรือวีดีโอเรื่องสั้นเกี่ยวกับประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมอิสลาม การใช้แอปพลิเคชันการเรียนรู้ มีหลายแอปพลิเคชันที่ออกแบบมาเพื่อช่วยในการเรียนรู้เกี่ยวกับศาสนาอิสลาม เช่น แอปพลิเคชันที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตและปฏิบัติศาสนา และแอปพลิเคชันที่ให้คำแนะนำในการศึกษาอัลกุรอาน และฮาดีศอีต์ (เดช คำเคน, 2564) การใช้เกมการเรียนรู้ การสร้างเกมการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับศาสนาอิสลาม เช่น เกมที่ทดสอบความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์อิสลาม หรือเกมที่ให้มีสมมติฐานในการตัดสินใจตามศาสนา การใช้สื่อสังคมออนไลน์ การสร้างชุมชนการเรียนรู้ออนไลน์ผ่านโซเชียลมีเดีย เช่น กลุ่มออนไลน์ในเฟสบุ๊คหรือช่องทางการสื่อสารอื่น ๆ ที่ใช้ในการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์การใช้เทคโนโลยีการสอนในวิชาอิสลามศึกษามีประโยชน์อย่างมากในการเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้และเข้าใจเนื้อหาของวิชานี้อย่างลึกซึ้ง โดยเฉพาะในการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงข้อมูลและทราบถึงความหมายของศาสนาและวัฒนธรรมอิสลามได้อย่างถูกต้องและครอบคลุม (Permana, 2024)

แนวทางการใช้เครื่องมือดิจิทัลที่สำคัญ ๆ ในการจัดการเรียนรู้ในยุคเทคโนโลยีดิจิทัล สำหรับครูสอนอิสลามศึกษา มี 4 แนวทางได้แก่ (Djuanda,2024)

1) การพัฒนาสื่อการเรียนรู้ Authoring Tools ในการจัดทำสื่อการเรียนรู้ สำหรับนักเรียน โดยอยู่ในรูปของโปรแกรมต่าง ๆ ซึ่งโปรแกรมเหล่านี้ จะช่วยในการรวบรวมจัดลำดับและนำเสนอเนื้อหาข้อมูลความรู้ที่อยู่ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ข้อความ (Text) ภาพนิ่ง (Image) ภาพเคลื่อนไหว (Animation) วีดิทัศน์ (Video) เสียง (Sound) ซึ่งหากสื่อที่ครูจัดทำมีสื่อหลายชนิดจะ เรียกว่า “สื่อผสม” (Multimedia) โปรแกรมที่ ใช้จัดการสื่อต่างๆ เหล่านี้ได้แก่ โปรแกรม Microsoft Office เช่น Word/Excel/PowerPoint เป็นต้น ใช้ในการนำเสนอเนื้อหาให้กับนักเรียน โปรแกรม Adobe Captivate ใช้จัดทำสื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) โปรแกรมผลิต E-book ได้แก่ Desktop Author หรือ Adobe Acrobat เป็นต้น โปรแกรมตัดต่อวิดีโอ เช่น Adobe Premier Capcut โปรแกรมบันทึกการทำงานของหน้าจอ เช่น Camtasia

2) เทคโนโลยีการนำเสนอข้อมูล Presentation Tools เป็นเครื่องมือสำหรับครูในการนำเสนอข้อมูลต่าง ๆ ของครูไปยังผู้เรียนโดยใช้ระบบ และอุปกรณ์เทคโนโลยี เช่น ใช้อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ในการนำเสนอข้อมูลให้กับนักเรียนโดยผ่านทางเครื่องฉาย (Projector) หรือ Smartboard หรือโทรทัศน์ที่มีจอขนาดใหญ่

คอมพิวเตอร์หรืออุปกรณ์สื่อสารเคลื่อนที่ (Mobile devices) ในการนำเสนอข้อมูลให้กับนักเรียนผ่านทางระบบออนไลน์ อุปกรณ์โสตทัศนูปกรณ์ที่มีอยู่ในห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องประชุม ฝากข้อมูลไว้ในระบบออนไลน์เช่น เว็บไซต์ของครู เว็บไซต์ของโรงเรียน ระบบ จัดเก็บข้อมูลออนไลน์ (Cloud) หรือเว็บฝากสื่อเช่น Youtube Slideshare ใช้ระบบจัดการเรียนรู้ (Learning Management System : LMS) เช่น Moodle Google Classroom - Yammer เป็นต้น

3) เทคโนโลยีส่งเสริมการเรียนรู้ในชั้นเรียน Tools in the Classroom เป็นเครื่องมือสำหรับครูและนักเรียนในกระบวนการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน โดยเน้นหลักการมีปฏิสัมพันธ์ (Interactive) การเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) โดยใช้ เครื่องมือและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีต่าง ๆ ได้แก่ การใช้กระดานอัจฉริยะ (Smartboardหรือ Active board) ที่ให้ผู้เรียนมีโอกาสปฏิบัตินำเสนอ ฯลฯ ในชั้นเรียน โปรแกรมถามตอบในชั้นเรียนผ่านระบบอินเตอร์เน็ต เช่น Kahoot! ใช้โปรแกรมวัดและประเมนผลในชั้นเรียน ระบบอินเตอร์เน็ต เช่น Socrative โปรแกรมถามตอบหรือระดมความเห็นในชั้นเรียนผ่านระบบอินเตอร์เน็ต เช่น Padlet หรือเครื่องมือในกลุ่ม Google เช่น Google Form, Google Sheet โปรแกรมสร้างแผนผังความคิด (Mind map) เช่น X-Mind Free Mind โปรแกรมคำนวณและนำเสนอแผนภูมิเชิงสถิติ เช่น Excel โปรแกรมจับเวลา ใช้กำหนด/ควบคุมเวลาในการทำกิจกรรมของนักเรียน โปรแกรมสืบค้นข้อมูล เช่น Search engine ต่าง ๆ

4) เทคโนโลยีการจัดทำแหล่งข้อมูล Resources Development Tools เป็นเครื่องมือสำหรับครูในการจัดเก็บข้อมูลเพื่อใช้เป็นแหล่งข้อมูล/แหล่งเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งมีลักษณะต่าง ๆ ดังนี้ แหล่งข้อมูลในระบบออนไลน์ที่จัดเก็บแบบ Cloud Computing Google Drive / Sheet / Form / Doc / Slide One Drive - Dropbox Youtube Slideshare Website Wix.com WordPress

แนวทางการจัดการเรียนรู้อิสลามศึกษาในยุคเทคโนโลยีดิจิทัล

การเป็น **“ครูยุคดิจิทัล”** จะต้องปรับตัวให้เท่าทันกับเทคโนโลยีดิจิทัล ต้องมีความพร้อมที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงในโลกยุคปัจจุบัน อีกทั้งในเรื่องของเครื่องมือ สื่ออุปกรณ์ การสื่อสารทางเทคโนโลยีสารสนเทศ และการแสวงหาความรู้ที่ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา ล้วนเป็นสิ่งที่ท้าทายและต้องพัฒนาตัวเองอยู่ตลอดเวลา และต้องตระหนักพฤติกรรมของนักเรียนในยุคปัจจุบันที่เติบโตมาพร้อมกับเทคโนโลยีในยุคดิจิทัล ดังนั้น ถือเป็นสิ่งที่จำเป็นและสำคัญต่อครูที่จะต้องเข้าถึงเทคโนโลยีและรู้เท่าทันดิจิทัจไม่ใช่เพียงแต่เพื่อการสร้างแนวทางการเรียนรู้ใหม่ ๆ เท่านั้น แต่ยังต้องเป็นไปเพื่อการรู้เท่าทันนักเรียนในยุคดิจิทัลอีกด้วย (Binti Ulfatul Janah,2024)

ดังนั้นสรุปได้ว่า แนวทางการจัดการเรียนรู้อิสลามศึกษาที่ครูจะต้องให้ความสำคัญเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนในยุคเทคโนโลยีดิจิทัล ดังนี้

1) ส่งเสริมและพัฒนาทักษะเทคโนโลยีดิจิทัลให้กับครู ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องให้ความสำคัญกับการเปลี่ยนของของเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ควรส่งเสริมพัฒนาครูผู้สอนให้มีการอบรมเชิงปฏิบัติ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างสถานศึกษา และสร้างเครือข่ายความรู้ระหว่างครูต่างสถาบันหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น มีกลุ่มไลน์ เฟสบุ๊ก และช่องยูทูป เป็นการแลกเปลี่ยน เช่น การจัดการเรียนรู้(KnowledgeManagement: KM) เพื่อรวมตัวกันทำงานเป็นทีม (Professional Learning Community: PLC) โดยใช้เทคโนโลยี และการสื่อสารเป็นเครื่องมือในการทำงานร่วมกัน ซึ่งจะช่วยให้ครูไม่จำกัดเพียงวิธีการสอนของตนเองเท่านั้น แต่ยังได้เรียนรู้วิธีการสอนจากสถานศึกษาอื่น ๆ มาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของตนเอง

2) ครูต้องพัฒนาตนเองในด้านเทคโนโลยีดิจิทัลอยู่ตลอดเวลา เนื่องจากในสภาพปัจจุบันการศึกษาเน้นการใช้ทักษะเทคโนโลยีอย่างแพร่หลาย เมื่อพิจารณาผลดีของการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดการเรียนรู้จะช่วยให้การจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น ออกแบบและสร้างการจัดการเรียนรู้ การติดต่อสื่อสาร การเผยแพร่เนื้อหา บทเรียน การนำเสนอ สื่อการเรียนการสอน การสืบค้นข้อมูล และการเผยแพร่ผลงานของนักเรียน นอกจากนี้ ยังเป็นเครื่องมือช่วยให้ครูสร้างสังคมของการทำงานเป็นทีมระหว่างครูกับองค์ต่างๆ ให้มีความสะดวกรวดเร็วมากยิ่งขึ้น เช่น การประชุมสัมมนา การติดต่อสื่อสาร การนำเสนอ และเผยแพร่ความรู้ จะเห็นได้ว่า ทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของครูมีความสำคัญเป็นอย่างมากในยุคปัจจุบัน ครูควรพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความสามารถในการประยุกต์ใช้เป็นเครื่องมือสังคมแห่งการเรียนรู้รวมถึงใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนในยุคปัจจุบัน

สรุปและข้อเสนอแนะ

การเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีดิจิทัล อุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศล้วนแล้วเป็นเครื่องมือที่มีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว ดังนั้น บุคลากรทางการศึกษาจะต้องเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงในครั้งนี้ ในฐานะผู้บริหารเป็นผู้มีอำนาจในการสั่งการกำกับดูแลผู้สอนจึงจำเป็นอย่างที่จะส่งเสริมพัฒนาผู้สอนให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของการศึกษาในยุคปัจจุบัน ผู้สอนอิสลามศึกษาต้องให้ความสำคัญพยายามศึกษาเรียนรู้เทคโนโลยีด้วยตนเอง เพื่อนำเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามามีบทบาทในการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนและเป็นไปตามความต้องการของผู้เรียนในยุคปัจจุบัน ทั้งนี้ ความรู้ต่าง ๆ ในปัจจุบันผู้เรียนสามารถศึกษาค้นคว้าได้ด้วยตัวเองเพียงแค่มีอินเตอร์เน็ตทำให้การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ทุกที่ทุกเวลาแบบไร้พรมแดนผ่านระบบเครือข่ายหรือแบบฟอร์มต่างๆ ที่อยู่บนโลกออนไลน์ ยุคนี้จึงถือว่าเป็นยุคเทคโนโลยีดิจิทัลที่ผู้เรียนสามารถเรียนได้ทั่วทุกมุมโลก ในขณะที่การเรียนรู้ผ่านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ถูกต้องในด้านของข้อมูลต่างๆ จะต้องอาศัยผู้สอนที่เข้าใจ มีประสบการณ์ และมีความรู้ในด้านการใช้เทคโนโลยีด้วยเช่นกัน ดังนั้น “ครู” จึงต้องเป็นผู้สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ เป็นผู้ออกแบบการเรียนรู้ ผู้ส่งเสริมการเรียน เป็นผู้ประเมิน ตรวจสอบข้อมูลต่างๆ และสร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ ผู้เรียนตรวจสอบและรู้จักเลือกศึกษาค้นคว้าข้อมูลข่าวสารอย่างถูกต้องและเหมาะสม มีวิจารณญาณ เพราะข้อมูลสารสนเทศที่เผยแพร่บนระบบอินเทอร์เน็ตนั้นมีทั้งข้อมูลที่ถูกต้องและข้อมูลที่ยังไม่ได้ผ่านการกลั่นกรอง รวมถึงการออกแบบกระบวนการในการใช้ด้วย เพื่อการเรียนรู้นี้นำพาผู้เรียนไปให้ถึงเป้าหมายที่ต้องไว้ เพื่อให้เกิดการความรู้และทักษะที่สมบูรณ์และยั่งยืน ให้สอดคล้องกับโลกที่เปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลาต่อไป

บรรณานุกรม

พีระพงษ์ แสวงศรี. การศึกษาการยอมรับและใช้งานเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์กับระบบการศึกษา ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (Doctoral dissertation, มหาวิทยาลัยมหิดล).

จารุวัจน์ สองเมือง. (2558). การสอนอิสลามศึกษาสำหรับเด็กในศตวรรษที่ 21. ค้นหาจากเว็บไซต์ (https://www.gotoknow.org/posts/587520) (วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2567).

พิมพันธ์ เดชะคุปต์และคณะ. (2555). “สมรรถนะครูและแนวทางการพัฒนาครูในสังคมที่เปลี่ยนแปลง”. ในไพฑูรย์ สินลารัตน์. (บรรณาธิการ).เพื่อความเป็นเลิศของการครูศึกษาไทย.กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.

วิจารณ์ พานิช. (2555). วิถีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.

บทความวิชาการ

พิชยา ทอดทิ้ง. (2559) สภาพ ปัญหา และแนวทางการบริหารหลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้มในโรงเรียนของรัฐ : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

พิกุล นามฮุง. (2022). การบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 : วารสารนวัตกรรมการบริหารการศึกษา ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 หน้า 30-43

เกษตรชัย และหีม.(2554). พฤติกรรมการสอนของครูภาษาอาหรับในโรงเรียนเอชนสอนศาสนาอิสลานสามจังหวัดชายแดนใต้ วารสารสงขลานครินทร์ ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์. ปีที่ 17 ฉบับที่ 4 (ก.ค.-ส.ค. 2554) หน้า 561-573

ศิริพรอนุสภา, สุวิทย์สลามเต๊ะ, อาจารย์สราวุธ และซัน. (2565). เยาวชนไทยกับการศึกษาในยุคศตวรรษที่ 21. วารสาบริหารการศึกษา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปีที่ 9 ฉบับที่ 37 (กรกฎาคม-ธันวาคม) 209-229

วิลาวัลย์ โพธิทอง. (2018). เทคโนโลยีกับการเรียนรู้ตลอดชีวิตของครู : วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา Journal of Community Development Research (Humanities and Social Sciences) 2018; 11(2) 18-26

ซัยฟุดดีน แยนา.(2564). การพัฒนาการจัดการเรียนรู้อิสลามศึกษาโดยใช้โครงงานและเทคโนโลยีสารสนเทเป็นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะความคิดสร้างสรรค์เชิงนวัตกรรม. วารสาร อัล-ฮิกมะฮฺ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี ปีที่ 11 ฉบับที่ 22 (กรกฎาคม-ธันวาคม) หน้า 9-21

เดช คำเคน. (2564). การพัฒนาเว็บแอปพลิเคชันเพื่อการจัดการเรียนรู้บูรณาการสาระอิสลามศึกษาระดับประถมศึกษาตามแนวคิด Qaimt Model.วารสาร อัล-ฮิกมะฮฺ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี ปีที่ 11 ฉบับที่ 22 (กรกฎาคม-ธันวาคม) หน้า 455-470

Ashari, A., Buntu, A., Windarsih, Y., & Trianto, M. (2024). Pendampingan Penggunaan Platform Gamifikasi untuk Pembuatan Media Evaluasi Pembelajaran Online. Jurnal Abdidas, 5(1), 26-32.

Nila Nirwana.(2023). Peran Guru Pendidikan Agama Islam di era digital. Jurnal Pendidikan Profesi Guru Agama Islam, (ISSN 2829-9078), 234-241.

Muh Ibnu Sholeh. (2023).Integrasi Teknologi dalam Manajemen Pendidikan Islam: Meningkatkan Kinerja Guru di Era Digital. Jurnal Tinta: Jurnal Ilmu Keguruan Dan Pendidikan, 5(2),104-126.

Samsul Rani. (2023). Transformasi Komunikasi Dakwah dalam Era Digital: Peluang dan Tantangan dalam Pendidikan Islam Kontemporer. AL-MIKRAJ Jurnal Studi Islam dan Humaniora (E-ISSN 2745-4584), 4(1), 207-216.

Musyafak, M., Subhi, M. R. I. (2023). Strategi Pembelajaran Pendidikan Agama Islam dalam Menghadapi Tantangan di Era Revolusi Industri 5.0. Asian Journal of Islamic Studies and Da'wah, 1(2), 373-398.

Turnip, R. S. (2023). Peningkatan Literasi Digital di Kalangan Pelajar: Pengenalan dan Praktik Penggunaan Teknologi Pendidikan. Jurnal Review Pendidikan dan Pengajaran (JRPP), 6(4), 2302-2310.

บทความวิชาการ

Alfian, R. N., Ilma, M. (2023). Menakar Peluang dan Tantangan dalam Membidik Strategi Pendidikan Islam di Era Globalisasi. MA'ALIM: Jurnal Pendidikan Islam, 4(1), 71-83.

Sembiring, T. B., Dewi, R. D. L. P., Gugat, R. M. D., Febrian, W. D., Amrizal, A., & Ansori, A. (2024). Peningkatan Kapasitas Dosen Dalam Pendidikan Berbasis Teknologi: Workshop Dan Pelatihan Mendalam. Community Development Journal: Jurnal Pengabdian Masyarakat, 5(1), 581-590.

Helandri, J., Supriadi, S. (2024). IMPLEMENTASI NILAI-NILAI PENDIDIKAN ISLAM DALAM KONTEKS MODERN: TINJAUAN TERHADAP PRAKTIK DAN TANTANGAN. TA'LIM: Jurnal Studi Pendidikan Islam, 7(1), 93-116.

Sukana, S. (2024). Transformasi Pengawas Pendidikan Agama Islam (PAI) Di Era Digital: Tantangan Dan Peluang Tahun 2024. Jurnal Pendidikan Tambusai, 8(1), 3955-3965.

Permana, B. S., Hazizah, L. A., & Herlambang, Y. T. (2024). Teknologi Pendidikan: Efektivitas Penggunaan Media Pembelajaran Berbasis Teknologi Di Era Digitalisasi. Khatulistiwa: Jurnal Pendidikan dan Sosial Humaniora, 4(1), 19-28.

Janah, B. U., & Ristianah, N. (2024). Penerapan Metode Blended Learning dalam Meningkatkan Kualitas Pembelajaran Pendidikan Agama Islam. Sasana: Jurnal Pendidikan Agama Islam, 2(2), 121-128.

บทความวิจัย

สภาพและบริบทขององค์กรมัสยิดจังหวัดภูเก็ตที่พัฒนาชุมชนมุสลิมสู่คุณธรรมและจริยธรรม

ศอดรีย์ อิสลาม[1*] แวยูโซะ สิเดะ[2]

[1*]นักศึกษาดุษฎีบัณฑิต, คณะอิสลามศึกษาและนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี
[2] อาจารย์ที่ปรึกษา, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., บัณฑิตวิทยาลัยคณะอิสลามศึกษาและนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและบริบทขององค์กรมัสยิดจังหวัดภูเก็ตที่พัฒนาชุมชนมุสลิมสู่คุณธรรมจริยธรรม และศึกษาแนวการพัฒนาชุมชนมุสลิมโดยองค์กรมัสยิดในจังหวัดภูเก็ตการเก็บข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาต่าง ๆเป็นส่วนหนึ่งและนำข้อมูลที่ได้มาเบื้องต้นเพื่อสร้างคำถามลงพื้นที่ทำการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง พร้อมกำหนดประเด็นหัวข้อย่อย การวิเคราะห์และนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบรายงานเชิงพรรณนาวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

ผลการศึกษาพบว่าบริบททางสังคมมุสลิมที่พบในจังหวัดภูเก็ต มีปัจจัยที่ส่งผลต่อภูมิหลังของศาสนาอิสลามและการสร้างชุมชนมุสลิมคุณธรรมในจังหวัดนี้ ดังนี้ 1) **ประชากรมุสลิม** คือ จังหวัดภูเก็ตมีชุมชนมุสลิมที่มีคนมุสลิมอาศัยอยู่ ซึ่งมีที่มาจากหลากหลายชนชาติและเชื้อชาติ ทั้งนี้เนื่องจากจังหวัดภูเก็ตเป็น เมือง/จังหวัดท่องเที่ยวซึ่งทำให้เกิดการรวมตัวและภูมิใจกับการต้อนรับของคนในพื้นที่ และมีวัฒนธรรมของไทยอันงาม จึงทำให้องค์กรที่ทำงานมีศักยภาพในการพัฒนาชุมชนสู่คุณธรรมมากยิ่งขึ้น 2) **สถานที่สำคัญ** ทั้งนี้เนื่องจากจังหวัดภูเก็ตเป็นเมืองท่องเที่ยวและสถานที่พักโรงแรมระดับ 5 ดาว และมีมัสยิดเป็นสถานที่สำคัญให้แก่ผู้มาเยือน ในด้านการพัฒนาสังคมสู่คุณธรรม จึงนับว่ามัสยิดเป็นสถานที่สำคัญแห่งหนึ่งให้แก่ผู้มาเยือน เช่นมัสยิด (Mosques) ที่เป็นสถานที่ทำ ibadah (การละหมาด) และกิจกรรมทางศาสนาอิสลาม 3) **บริบทสังคม** สภาพสังคมท้องถิ่น, วัฒนธรรม, และความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่พบในภูเก็ตมีผลต่อศาสนาอิสลามในท้องถิ่น. 4) **การศึกษาและการเข้าใจศาสนา** การศึกษาเกี่ยวกับศาสนาอิสลามและการเข้าใจถึงความหลากหลายของศาสนาอิสลามจะมีบทบาทสำคัญในการสร้างความเข้าใจและความสามัญศีลในท้องถิ่น 5) **การปรับตัว**การปรับตัวของศาสนาอิสลามต่อสภาพท้องถิ่นและการผสมผสานกับวัฒนธรรมท้องถิ่นเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างภูมิหลังที่สมดุล

คำสำคัญ :บริบทขององค์กรมัสยิด แนวทางการพัฒนา ชุมชนมุสลิมจังหวัดภูเก็ต

บทความวิจัย

The Condition and Context of Mosque Organizations in Phuket Province: Developing Muslim Communities Towards Morality and Ethics

Sodri Islam [1*], Waeyosof Sidae[2]

[1*]Student, Doctorate, Faculty of Islamic Studies and Law Fatoni University.
[2] Advisor, Assistant Professor Dr., Graduate School Faculty of Islamic Studies and Law Fatoni University
*Corresponding author, e-mail: abuzamzame@gmail.com

Abstract

This research is qualitative research. The objective is to study the conditions and context of the Phuket Provincial Mosque Organization that develops the Muslim community towards morality and ethics. and study guidelines for Muslim community development by mosque organizations in Phuket province Collection of data from documents related to various contents Be a part and use the information obtained to create questions to conduct group interviews. along with specifying sub-topics Analysis and presentation of analysis results in the form of descriptive reports analyzed according to the specified objectives.

The results of the study found that Muslim social context found in Phuket province There are factors that affect the background of Islam and the creation of a moral Muslim community in this province as follows: 1) **Muslim population**: Phuket province has a Muslim community with Muslim people living. which come from various nationalities and nationalities This is because Phuket is a tourist destination. This creates a gathering and pride in the hospitality of the people in the area. and has a beautiful Thai culture As a result, the working organization has the potential to develop more morality. 2) **Important places**: This is because Phuket has 5-star hotel accommodations in many hotels. The mosque is also considered a place to visit in terms of moral development. and is considered an important place for visitors, such as mosques, which are places for ibadah (prayers) and other religious activities. 3) **Social Context Local** social conditions, culture, and cultural diversity found in Phuket affect the local Islamic religion. 4) **Education and understanding of religion** Education about Islam and understanding the diversity of Islam will play an important role in creating understanding and common precepts in the local area. 5) **Adaptation:** Adaptation of Islam to local conditions. And blending with the local culture is important to create a balanced background.

Keyword : Context of mosque organization Development guidelines Phuket Muslim Community

บทความวิจัย

บทนำ

การศึกษาสภาพและบริบทขององค์กรมัสยิดในจังหวัดภูเก็ตเพื่อนำคุณธรรมสู่ชุมชนมุสลิมเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญในการส่งเสริมความเข้าใจและความเอื้อเฟื้อในคุณธรรมอิสลามเพื่อพยายามให้เกิดขึ้นในชุมชนท้องถิ่นให้สมบูรณ์สำหรับจังหวัดภูเก็ตเป็นจังหวัดที่มีชุมชนมุสลิมอยู่และการทำงานขององค์กรมัสยิดจังหวัดนี้สามารถช่วยในการส่งเสริมความเข้าใจทางศาสนาและส่งเสริมคุณธรรมในชุมชนได้อย่างดี.

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาสภาพบริบท ด้วยการทำการสำรวจเพื่อทราบถึงประวัติของชุมชนมุสลิมในจังหวัดภูเก็ตรวมถึงจำนวนประชากรและโครงสร้างของชุมชนการศึกษาเบื้องต้นนี้จะช่วยในการเข้าใจลักษณะพิเศษของชุมชนและความต้องการที่เฉพาะเจาะจงของชุมชนมุสลิมในภูเก็ต. สำหรับการศึกษาบริบทขององค์กรมัสยิดในจังหวัดนี้เป็นขั้นตอนที่สำคัญเนื่องจากมีผลต่อวิธีการทำงานและการพัฒนาทรัพยากรที่สามารถให้บริการแก่ชุมชนมุสลิมได้ต่อไปการศึกษาบริบทนี้ ผู้วิจัยได้เตรียมการ ดังนี้ 1) การทำความเข้าใจเกี่ยวกับศาสนาอิสลามในแง่ของความเชื่อและปฏิบัติศาสนกิจ การแต่งกายและอาหารการกิน 2) การทำความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพสังคมคือ ศึกษาสภาพสังคมของชุมชนมุสลิมเศรษฐกิจ, ตลอดจนปัญหาของชุมชน 3) การทำความเข้าใจเกี่ยวกับความต้องการของชุมผ่านการวิเคราะห์ความต้องการของชุมชนมุสลิมเช่นการศึกษา, บริการทางการแพทย์, และกิจกรรมสังคม.4) การสร้างนโยบายและโปรแกรมการพัฒนานโยบายและโปรแกรมที่เหมาะสมเพื่อส่งเสริมความเข้าใจทางศาสนาและคุณธรรมในชุมชนมุสลิม.5) การสร้างพันธมิตรการทำงานร่วมกับองค์กรท้องถิ่น, องค์กรศาสนา, และภาครัฐเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมความเข้าใจทางศาสนาในชุมชน.

ความเป็นมา เกี่ยวกับที่มาของจังหวัดภูเก็ต ได้มีการค้นพบหลักฐานทางโบราณคดีที่บ้านกมลา อำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต ซึ่งได้ขุดพบเครื่องมือหินและขวานหินเป็นการแสดงให้ทราบว่ามี มนุษย์อาศัยในดินแดนแถบนี้ไม่ต่ำกว่า 3,000 ปี มาแล้วและได้มีหลักฐานการ กล่าวถึงดินแดนในแถบนี้อีกครั้ง เมื่อปี พ .ศ. 700 หรือ คริสต์ศตวรรษที่ 2 ในบันทึกของนักเดินเรือ ชื่อ คลอดิอุส ปโตเลมี กล่าวถึงแผ่นดินในส่วนนี้ว่า " แหลมตะโกลา " เป็นพื้นดินที่ถูกดันออกมาทางใต้กลายเป็นแหลมยาว ๆ อยู่ส่วนปลายสุดของจังหวัดพังงา อันเนื่องมาจากการเคลื่อนไหวของรอยเลื่อนของเปลือกโลกขนาดใหญ่ ที่เรียกว่า รอยเลื่อนคลองมารุย (Klong Marui Fault) ซึ่งวางตัวเป็นแนวยาวจากจังหวัดสุราษฎร์ธานีและพังงา ลงมาทางทิศตะวันออกของภูเก็ต ต่อมาได้ถูกคลื่นลมในทะเลกัดเซาะ และตัดพื้นที่ดังกล่าวนี้ออกจากผืนแผ่นดินใหญ่ จนกลายเป็นเกาะโดยเกิดร่องน้ำระหว่างจังหวัดภูเก็ตและพังงาขึ้น ที่เรียกว่าช่องแคบปากพระ (เป็นร่องน้ำแคบ ๆ โดยส่วนที่ลึกที่สุดลึกเพียง 8-9 เมตร) ในปัจจุบันสำหรับการเรียกขานภูเก็ตของชาวต่างประเทศ ในอดีตนอกจากจะมีปรากฏในบันทึก เมื่อปี พ .ศ. 700 ของนักเดินเรือ คลอดิอุส ปโตเลมี ที่เรียกผืนดินในบริเวณนี้ว่า " แหลมตะโกลา " แล้ว ได้มีปรากฏหลักฐานการกล่าวถึงผืนดินในบริเวณนี้อีกครั้ง จากบันทึก และแผนที่การเดินเรือมาเอเชียตะวันออกของชาติยุโรป ระหว่าง พ .ศ. 2054-2397 เรียกผืนดินนี้ว่า " จังซีลอน" นอกจากนี้ ได้มีหลักฐานเกี่ยวกับการเรียกขานผืนดินนี้" ภูเก็จ " ซึ่งแปลว่า “ เมืองภูเขาแก้ว ” ที่ปรากฏหลักฐานชัดเจนในจดหมายของท้าวเทพกระษัตรี เมื่อ พ.ศ. 2328 ที่เขียนถึงกัปตัน ฟรานซิส ไลท์ โดยเนื้อหาส่วนหนึ่งกล่าวถึงบุตรชายพระยาถลางเทียน กล่าวความว่า “ ให้บอกไปแก่เมืองภูเก็จให้แจ้ง ข้าพเจ้าจะเอาลงมาให้ ”ซึ่งดังกล่าวได้ปรากฏในราชกิจจานุเบกษามาตั้งแต่ พ.ศ. 2450 เป็นต้นมา(ดูใน ดี.จี.ฮอลล์.2549)

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า ชื่อของจังหวัดภูเก็ตที่ได้มีการกล่าวขานตั้งแต่ในอดีตจนกระทั่งปัจจุบันนั้นประกอบด้วย แหลมตะโกลาภูเก็ต ซึ่งในบางครั้งได้มีการเรียกขานว่า สิลัน ถลาง และทุ่งคาร่วมด้วย

บทความวิจัย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพและบริบทขององค์กรมัสยิดจังหวัดภูเก็ตที่พัฒนาชุมชนมุสลิมสู่คุณธรรมจริยธรรม
2. ศึกษาแนวการพัฒนาชุมชนมุสลิมโดยองค์กรมัสยิดในจังหวัดภูเก็ต

วิธีดำเนินวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีเชิงคุณภาพและมีขั้นตอนดำเนินการวิจัยดังนี้

กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มตัวอย่างในระหว่างจำนวน 5-30 คน พิจารณาจากอิ่มตัวของข้อมูล โดยยึดเกณฑ์การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างในการสัมภาษณ์ของ Nastaasi and Schensul (2005 : 117-195) ในการรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดจำนวนผู้ให้ข้อมูลหลักรวมทั้งสิ้น 24 คนจาก 12 มัสยิดกับอีก 6 ท่านจากผู้ทรงคุณวุฒิ และได้กำหนดเกณฑ์การคัดเลือกที่เข้าและออกจากการวิจัย ดังนี้

1. สำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดภูเก็ต โดยเจาะจงผู้มีประสบการณ์ จำนวน 3 คน
2. นักวิชาการอิสระ จำนวน 3 คน
3. อิหมามและคณะกรรมการประจำมัสยิดอำเภอละๆ4 แห่ง โดยเจาะจงผู้มีประสบการณ์ในแต่ละอำเภอ ดังนี้ อำเภอเมือง จำนวน 8 คนอำเภอถลางจำนวน 8 คนอำเภอกระทู้จำนวน 8 คน

สำหรับเกณฑ์การเลือกองค์กรที่เข้าร่วมการวิจัยครั้งนี้ คือ 1) เป็นองค์กรมัสยิดที่ได้รับการยอมรับในจังหวัดภูเก็ต 2) เป็นองค์กรมุสลิมที่ได้ดำเนินการพัฒนาในด้านการนำคุณธรรมจริยธรรมสู่ชุมชนมุสลิมในจังหวัดภูเก็ต ไม่น้อยกว่า 5 ปี

กลุ่มผู้เข้าร่วมประชุมผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ การจัดประชุมผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดผู้เข้าร่วมประชุมจำนวน 8 คน โดยใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจงกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง (Krueger & Mary,2000)ในการประชุมเป็นการประชุมเพื่อสนทนาหารือเน้นการให้ข้อมูล การรับฟังความคิดเห็น เพื่อตรวจสอบความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติของการนำรูปแบบไปใช้ โดยนำเสนอรูปแบบที่ยกร่างขึ้นและให้ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิได้ร่วมแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เพื่อนำข้อเสนอแนะจากการประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็น มาปรับปรุงรูปแบบการพัฒนาองค์กรมัสยิดภูเก็ตในการนำคุณธรรมจริยธรรมอิสลามสู่ชุมชนมุสลิมจังหวัดภูเก็ตให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดเป็นแบบสัมภาษณ์มีโครงสร้างที่ใช้ในการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview)เกี่ยวกับบริบทและสภาพขององค์กรมัสยิดที่นำคุณธรรมจริยธรรมอิสลามสู่ชุมชนมุสลิมจังหวัดภูเก็ต และได้เตรียมเครื่องมือประกอบด้วย 2 แบบดังนี้

1. **แบบสอบถาม**เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นการใช้แบบสอบถาม ทั้งนี้เพื่อได้รับข้อมูลจากคำนวณความสามารถแบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามอายุสถานภาพระดับการศึกษาภาคศาสนาระดับการศึกษาภาคสามัญ และตำแหน่งในชุมชนลักษณะแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2ความรู้ความเข้าใจต่อแนวทางการพัฒนาชุมชนมุสลิมสู่คุณธรรมจริยธรรมโดยองค์กรมัสยิดในจังหวัดภูเก็ตประกอบด้วย การพัฒนาด้านการเมืองการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ การพัฒนาด้านสังคมการพัฒนาด้านการศึกษาการพัฒนาด้านวัฒนธรรมควบคู่คุณธรรมจริยธรรม

บทความวิจัย

ลักษณะคำตอบของแบบสอบถามส่วนที่ 2เป็นลักษณะของการใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของลิเคิร์ท (Likert Scale) ซึ่งเป็นมาตรวัดชนิดประมาณค่าจากค่าน้อยที่สุดถึงค่ามากที่สุดมาตรวัดแบบประมาณค่า คือ การวัดแบบจัดอันดับ ชนิด 5 ระดับโดยมีระยะห่างระหว่างแต่ละจุดของสเกลจะมีค่าเท่ากันโดยมีเกณฑ์ดังนี้

ระดับความคิดเห็น	คะแนน
มากที่สุด	5
มาก	4
ปานกลาง	3
น้อย	2
น้อยที่สุด	1

จากการพิจารณาอันตราภาคชั้นของช่วงระดับคะแนน สามารถกำหนดระดับคะแนน ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	4.51 - 5.00	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.51 - 4.50	มาก
ค่าเฉลี่ย	2.51 - 3.50	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.51 - 2.50	น้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00 - 1.50	น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ปัญหา ข้อเสนอแนะ แนวการพัฒนา

2. แบบสัมภาษณ์ (เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ)

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) นี้ใช้เครื่องมือการวิจัยแบบสัมภาษณ์ โดยแนวทางในการกำหนดกรอบคำถามสำหรับการสัมภาษณ์ (Main Question) ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งปัญหาของคำถามในการวิจัย สำหรับการสัมภาษณ์นี้ ให้ครอบคลุมเนื้อหาตามที่ต้องการดำเนินการเก็บข้อมูล ด้านการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้าง โดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญ(Key Informants) ได้แสดงความคิดเห็นอย่างเสรีภาพใต้บรรยากาศการสนทนาแลกเปลี่ยนแบบเป็นกันเอง ด้วยกรอบคำถามที่ครอบคลุมประเด็นต่าง ๆ ตามกรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์การวิจัย

3. การสังเกต คือ การเฝ้าดูสิ่งที่เกิดขึ้นอย่างใส่ใจและมีระเบียบวิธีเพื่อวิเคราะห์หรือหาความสัมพันธ์ของสิ่งที่เกิดขึ้นนั้นกับสิ่งอื่น (สุภางค์ จันทวานิช, 2549: 45) ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนด ดังนี้ 1. การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) คือ การสังเกตที่ผู้สังเกตเข้าไปใช้ชีวิตร่วมกับกลุ่มคนที่ถูกศึกษา มีการทำกิจกรรมร่วมกัน 2. การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-Participant Observation) คือการสังเกตที่ผู้วิจัยเฝ้าสังเกตอยู่วงนอก ไม่เข้าไปร่วมในกิจกรรมที่ทำอยู่เพื่อนำมาหาความสัมพันธ์และความของปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น

บทความวิจัย

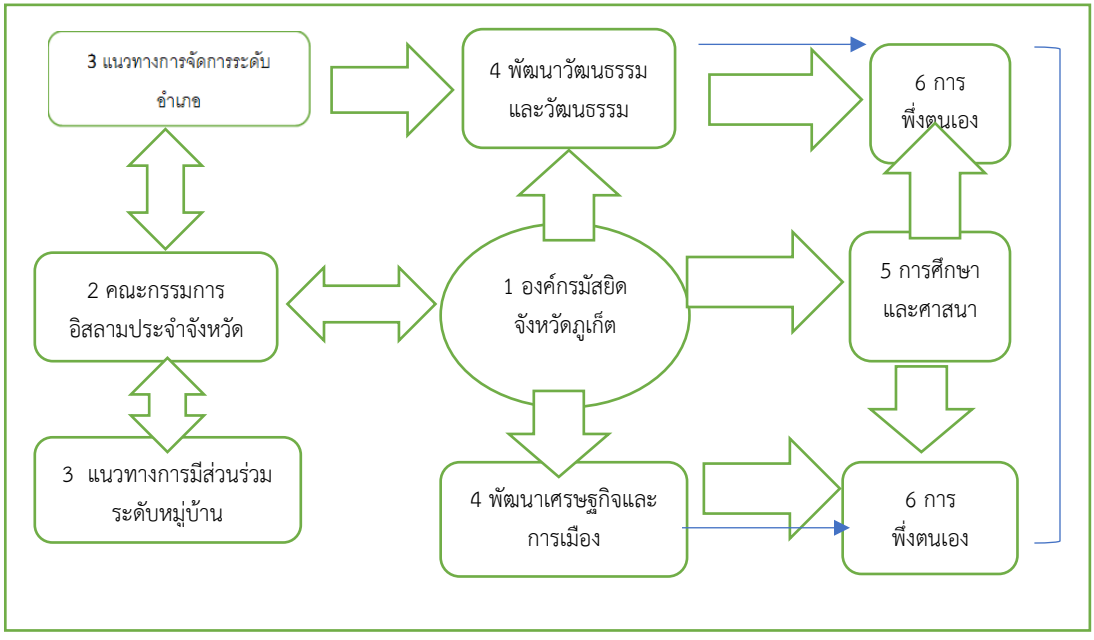
การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยจะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะรูปแบบการพัฒนาชุมชนมุสลิมสู่คุณธรรมจริยธรรมโดยองค์กรมัสยิดในจังหวัดภูเก็ตโดยการลงพื้นที่เก็บข้อมูลด้วยตัวเองและขอความช่วยเหลือจากคณะกรรมการมัสยิด ชุมชน องค์กรปกครอง เป็นต้น บุคคลที่รู้จักที่อาศัยในพื้นที่ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นผู้วิจัยจะเก็บรวบรวมแบบสอบถามทั้งหมดนำมาดำเนินการ

- การเตรียมสัมภาษณ์ คือ ก่อนลงสนามเพื่อรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้เริ่มต้นด้วยการนัดหมายวัน เวลาที่จะสัมภาษณ์กับผู้ให้ข้อมูล โดยผู้วิจัยศึกษาประเด็นคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล พร้อมทั้งเตรียม และศึกษาวิธีใช้เครื่อง บันทึกเสียง เตรียมสมุดจดบันทึก และอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้พร้อมก่อนดำเนินการสัมภาษณ์

- การดำเนินการสัมภาษณ์ คือ ก่อนการสัมภาษณ์ผู้วิจัยสนทนาเพื่อสร้างความคุ้นเคยกับผู้ให้สัมภาษณ์ แจ้งวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ อธิบายเหตุผล และขออนุญาตใช้เครื่องบันทึกเสียงในขณะที่สัมภาษณ์ พร้อมทั้งขออนุญาตใช้กล้องถ่ายรูป เพื่อใช้อ้างอิงและภาพประกอบในขณะการสัมภาษณ์ รวมทั้งมีการแจ้งให้ผู้ให้ข้อมูลทราบว่าข้อมูลต่าง ๆ ที่บันทึกเสียงไว้นั้น

กรอบวิจัย

ผลการวิจัย

ในการศึกษาบริบทขององค์กรมัสยิดจังหวัดในการนำคุณธรรมสู่สังคมนั้น ควรคำนึงถึงบริบทภูมิหลังของชุมชมมุสลิมภูเก็ตมีบทบาทและการเคลื่อนไหวเป็นหลัก ซึ่งผู้เตรียมข้อมูลการวิจัย ดังนี้

<u>บทความวิจัย</u>

1. **บริบทภูมิหลังของศาสนาอิสลามในจังหวัดภูเก็ต**

สำหรับการศึกษาเกี่ยวกับสภาพและบริบทของพื้นที่จังหวัดภูเก็ต ดังนี้ **1) ประวัติศาสนา**ที่เข้ามาในภูเก็ต การศึกษาประวัติศาสนาในภูเก็ต**2. การกระจายของชุมชนมุสลิม** ศึกษาถึงการกระจายของชุมชนมุสลิมในภูเก็ต จะช่วยในการเข้าใจถึงการอพยพ, การเคลื่อนย้าย, และปัจจัยที่ทำให้ชุมชนมุสลิมตั้งรกรากในที่นี้**3) การสร้างสถานที่สำคัญ** ศึกษาถึงการสร้างสถานที่สำคัญที่เชื่อกันว่าเป็นที่ประดิษฐ์หรือมีความสำคัญทางศาสนาได้แก่มัสยิด, หรือโบราณวัดที่อาจจะมีผลต่อการอนุรักษ์และพัฒนาศาสนาในพื้นที่ **4) ประชากรและการตอบรับของชุมชน** ศึกษาถึงประชากรที่มีในภูเก็ตและการตอบรับของชุมชนต่อศาสนาอิสลามจะช่วยในการเข้าใจว่าทัศนคติและการรับรู้ต่อศาสนาอิสลามมีความสำคัญอย่างไรในพื้นที่นี้

บริบททั่วไปของพื้นที่จังหวัดภูเก็ตบริบทพื้นที่เกี่ยวกับภูมิหลังของประวัติศาสตร์ การค้นหาหลักฐานร่องรอยของมนุษย์ก่อนประวัติศาสตร์ในภูเก็ต ไม่ได้พบหลักฐานที่อยู่อาศัย เช่น ถ้ำหรือเพิงผา คงพบแต่เครื่องมือหิน โดยเฉพาะขวานหินขัดหรือที่ชาวบ้านเรียกว่าขวานฟ้าแต่มีลักษณะไม่สมบูรณ์นัก ที่ได้พบจากเหมืองแร่และใต้พื้นดินที่ทับถมกันมานาน ในเรื่องถิ่นที่อยู่อาศัยในเกาะภูเก็ตนั้นมีความเปลี่ยนแปลงทางสภาพภูมิศาสตร์มากกว่าพังงาและกระบี่ ซึ่งถ้ำหรือเพิงผาอาจถูกลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ทำลายจนไม่เหลือหลักฐาน ทราบว่า ชนเผ่าดั้งเดิมของภูเก็ตนั้น นักประวัติศาสตร์และนักโบราณคดีส่วนใหญ่มีความเห็นว่าชนเผ่าดั้งเดิมที่พบเห็นได้ในปัจจุบันในคาบสมุทรมลายูได้แก่ ชาวซาไก (Sakai) และชาวเลหรือชาวน้ำ (C'hau Nam) ชาวซาไกซึ่งมีลักษณะคล้ายพวกเซมัง (Semang) ซึ่งปัจจุบันอาศัยอยู่ทางตะวันตกของคาบสมุทรมลายู สันนิษฐานว่าชาวซาไกได้เดินทางมาตั้งถิ่นฐานในบริเวณเกาะถลาง (ภูเก็ต) ต่อมาได้มีชนชาติมอญจากพะโคมาอยู่ในดินแดนแถบนี้คือ พวกเซลัง (Selangหรือ Salon) กลุ่มคนพวกนี้ชำนาญในการดำน้ำ จึงเรียกว่าชาวน้ำ กลุ่มคนพวกนี้ยังอาศัยอยู่ในหลายเกาะแถบอันดามันจนถึงปัจจุบัน แต่ชาวซาไกปัจจุบันไม่พบในจังหวัดภูเก็ต เนื่องจากชาวเผ่านี้รักสงบกลัวคนแปลกหน้า ฉะนั้นเมื่อมีคนต่างเผ่า ต่างหน้าตา อพยพเข้ามาอาศัยมากขึ้น ชาวซาไกก็หนีถอยร่นเข้าป่าลึก ในที่สุดข้ามเขาไปอยู่ในแผ่นดินใหญ่ฟากตะวันออกได้แก่ ตรัง พัทลุง สงขลา ยะลา และนราธิวาส ทำให้ภูเก็ตคงเหลือแต่ชาวเลที่ยังคงดำรงชีวิตอยู่ (https://th.wikipedia.org/wiki/%)

การเข้ามาของศาสนาอิสลาม จังหวัดภูเก็ตมีตำนานเกี่ยวกับโต๊ะแซะ “ตำนานพ่อตาโต๊ะแซะ” ด้วยเรื่องเล่าความเชื่อ และปาฏิหาริย์จากอดีตจนถึงปัจจุบัน ทำให้ชื่อของพ่อตาโต๊ะแซะ ถูกจารึกว่าคือหนึ่งในสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ประชาชนชาวภูเก็ตเคารพสักการะ และเป็นที่พึ่งทางใจเสมอมาพ่อตาโต๊ะแซะ มีทั้งหมด 3 องค์ ได้แก่ พ่อตาโต๊ะแซะขาว พ่อตาโต๊ะแซะดำ พ่อตาโต๊ะแซะแดง เชื่อกันว่าในอดีต เป็นผู้บุกเบิกตั้งชุมชนในภูเก็ต คือ อิสลามสามพี่น้องที่แล่นเรือไม้มาขึ้นบก แล้วแยกย้ายเอาธัญญาหารต่างๆ ไปปลูกขยายพันธุ์อยู่คนละที่และในที่สุดได้กลายเป็น “โต๊ะ” หรือ เจ้าพ่อเจ้าแม่ แบ่งเขตคุ้มครองคนละแดน บนเกาะแห่งนี้ โดยมี โต๊ะยา ซึ่ง เป็นเจ้าแม่อยู่หาดสุรินทร์ กมลา ทางตะวันตกของเกาะภูเก็ต ส่วนโต๊ะแซะ เป็นเจ้าของที่อยู่ในเขตตลาดของอำเภอเมือง และมีศาลให้คนมากราบไหว้ ขณะที่โต๊ะพระแทว น้องสุดท้องดูแลอำเภอถลาง ก็มีศาลอยู่ที่เขาพระแทว (https://news.phuketindex.com/travel/tohsae-171821.html)

บทความวิจัย

ผู้วิจัยได้เกี่ยวโยงกับหลายตอนของเนื้อหาในบทความต่าง ๆ คาดว่าอาจจะเป็นมุสลิมรุ่นแรกที่เข้ามาเมืองภูเก็ต หลังจากนั้น เป็นเรื่องราวการบอกเล่าสู่กันว่าโต๊ะแซ๊ะเป็นผู้ที่มีคุณธรรม จึงได้รับอิทธิพลทางความเชื่อตามหลักปฏิบัติของโต๊ะแซ๊ะทั้งสามท่าน จึงนำมาสร้างศาลเจ้า (สัมภาษณ์ผู้นำศาสนาอิสลามในพื้นที่) จากการสังเกตของผู้วิจัยได้เห็นว่า กลุ่มแรกนั้นเป็นกลุ่มที่ปฏิบัติตามบทบัญญัติที่แท้จริง และกลุ่มที่สองเป็นที่เห็นว่า เพื่อความเชิดชูความดีงามของโต๊ะแซ๊ะในคราวมีชีวิตอยู่ ก็สร้างศาลเจ้าแทน

ศาสนาที่มีชื่อเสียงในจังหวัด ประชากรส่วนใหญ่ของจังหวัดภูเก็ต ร้อยละ 73 นับถือศาสนาพุทธ รองลงมาร้อยละ 25 นับถือศาสนาอิสลามและนับถือศาสนาคริสต์และอื่นๆ ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่(1) แสดงจำนวนศาสนิกชนและศาสนสถาน

ปี พ.ศ.	จำนวนศาสนสถาน(แห่ง)				จำนวนศาสนิกชน (คน)			
	วัด	โบสถ์	มัสยิด	อื่นๆ	พุทธ	คริสต์	อิสลาม	อื่น
2552	39	5	51	2	221,457	6,817	89,075	1,543
2553	39	5	51	2	246,739	4,537	84,210	1,450

ที่มา : สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดภูเก็ต,สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดภูเก็ต : เดือนธันวาคม 2552

วิถีชีวิตของชาวไทยมุสลิมจังหวัดภูเก็ตจะเห็นได้ว่าวิถีชีวิตของชาวภูเก็ตโดยรวม มีความเกี่ยวโยงกับการท่องเที่ยวมากว่า ทั้งนี้เนื่องจากต้องดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เกิดศักยภาพในด้านการค้าขาย ธุรกิจ เช่น การบริการการโรงแรมเป็นการพัฒนาอย่างรวดเร็ว สำหรับวิถีชีวิตของชาวมุสลิมในพื้นที่ ก็เช่นเดียวกับการขยายและการพัฒนาด้านธุรกิจโดยเฉพาะ ด้านอาหารฮาลาล มีโรงแรมระดับต่าง ๆ อยู่รอบ ๆ ชุมชนมุสลิม หรือ ร้านอาหารมุสลิม และนักธุรกิจมีศักยภาพที่จะยกระดับด้านร้านอาหาร และความทันสมัยเท่าเทียมกับร้านอาหารอื่นๆ (จรัส งั๊ะสมัน. 2534)

การเป็นเอกลักษณ์เฉพาะที่เป็นวิถีของชาวมุสลิมภูเก็ตนั้น เป็นการดึงดูดนักท่องเทียวมุสลิมในหลาย ๆ ประเทศ เช่น ชาวอาหรับ ชาวมุสลิมเอเชีย เป็นต้น การท่องเที่ยวเป็นปัจจัยสำคัญในการดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้าสู่ประเทศ (วารสารวิชาการ สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิค 182 ปีที่ 7 ฉบับที่ 1 (มกราคม-เมษายน) 2564)

2. แนวทางการพัฒนาองค์มัสยิดในจังหวัดภูเก็ต

จำนวนมัสยิดในจังหวัดภูเก็ตมีจำนวนประมาณ 59 แห่ง จังหวัดภูเก็ตเป็นจังหวัดภาคใต้ของประเทศไทยที่มีมัสยิดที่รู้จักกันโดยทั่วไปในจังหวัดภูเก็ต 1. มัสยิดดารุลอามาน (Masjid Darulaman) –ตั้งอยู่ในเขตอำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต 2. มัสยิดมูกัรร่ม–ตั้งอยู่ที่ตำบลเชิงทะเล ในอำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต 3. มัสยิดญาเมี๊ยะ–ตั้งอยู่ที่

บทความวิจัย

ตำบลตลาดใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต 4. มัสยิดผดุงศาสน์–ตั้งอยู่ที่ตำบลกะทู้ อำเภอกะทู้ 5. มัสยิดมะดีนะฮฺ -ตั้งอยู่ใจกลางเมืองภูเก็ต

2.1 บทบาทองค์มัสยิดภูเก็ตมัสยิดในจังหวัดภูเก็ตมีบทบาทสำคัญต่อชุมชนมุสลิมในพื้นที่ดังนี้1มัสยิดเป็นสถานที่สำคัญทางศาสนาสำหรับชุมชนมุสลิมในภูเก็ต และเป็นสถานที่สำหรับการเรียนรู้และการสอนทางศาสนาอิสลาม2.มัสยิดเป็นศูนย์กลางของกิจกรรมชุมชนมุสลิมในพื้นที่ 3. มัสยิดเป็นสถานที่สำคัญสำหรับการศึกษาทางศาสนาอิสลาม 4. มัสยิดส่งเสริมการช่วยเหลือสังคม เช่น การจัดทำกิจกรรมทางสังคม การให้ความช่วยเหลือในการศึกษา 5. มัสยิดเป็นสถานที่ที่สามารถเชื่อมโยงกับชุมชนที่แตกต่างกันได้ เช่น การจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชนที่มีศาสนาและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน เพื่อสร้างความเข้าใจและความสงบสุขในพื้นที่

2.2 บทบาทสำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด

ส่วนหนึ่งของกิจกรรมและบทบาทคณะกรรมการอิสลามจังหวัดภูเก็ต โดยการสนับสนุนงบประมาณจาก อบจ.ภูเก็ต จัดงาน “ย้อนประวัติศาสตร์ศาสนาอิสลาม” 13-14 มี.ค.ที่ผ่านมา เพื่อส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนเรียนรู้หลักคำสอนศาสนาอิสลาม จัดขึ้นที่โรงเรียนมุสลิมวิทยาภูเก็ต ต.เกาะแก้ว อ.เมือง จ.ภูเก็ต คณะกรรมการอิสลามจังหวัดภูเก็ต ร่วมกับ องค์การบริหารส่วนจังหวัดภูเก็ต (อบจ.ภูเก็ต) หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ร่วมกันจัดงาน “งานย้อนรอยประวัติศาสตร์ศาสนาอิสลาม” โดยได้รับเกียรติจาก น.ส.มนัญญา ไทยเศรษฐ์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประธานเปิดงาน โดยมี นายพิเชษฐ์ ปาณะพงศ์ รองผู้ว่าราชการ จ.ภูเก็ต นายชารีฟ ศรีเจริญ ผู้ทรงคุณวุฒิ สนง.จุฬาราชมนตรี สมาคมสตรีอิสลามอันดามัน หน่วยงานภาครัฐ เอกชน ชาวมุสลิมในภูเก็ตให้การต้อนรับ

2.3 หมู่บ้านการท่องเที่ยว

นับว่าจังหวัดภูเก็ตเป็นจังหวัดท่องเที่ยวที่สำคัญในภาคใต้ของไทยทั้งนี้เนื่องจากมีหมู่บ้านการท่องเที่ยวที่โดดเด่น และได้รับการคัดเลือกให้เป็นหมู่บ้านท่องเที่ยวโอทอป หรือ OVC (OTOP Village Champion) ประเภทการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ (Eco Tourism) เมื่อปี 2550 ได้แก่ บ้านบางโรง หมู่ที่ 3 ตำบลป่าคลอก อ.ถลาง จ.ภูเก็ต ซึ่งมีลักษณะโดดเด่น ดังนี้ 1) เป็นหมู่บ้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์2) มีการอนุรักษ์ป่าชายเลน 3) มีการผลิตสินค้าชุมชน 4) แผนชุมชนดีเด่น และยังมีหมู่บ้านอื่นอีกมากมายที่สำคัญ เช่น ป่าตอง กมลา ถลาง ราไวย์ บางเทา บ่อแร่ อ่าวมะขาม เป็นต้น

2.3.1 ชุมชนมุสลิมที่เป็นจุดหมายปลายทางสำหรับนักท่องเที่ยว

ผู้มาเยือนจังหวัดภูเก็ตมีบทบาทสำคัญในการสร้างความเข้าใจและการยอมรับวัฒนธรรมและศาสนาอิสลามในประเทศไทยเช่นกันโดยทั่วไปแล้วชุมชนมุสลิมในภูเก็ตจะมีมัสยิดเป็นศูนย์กลางของกิจกรรมทางศาสนาและสังคมนอกจากนี้ยังมีร้านค้าและร้านอาหารที่ให้บริการอาหารที่เป็นเอกลักษณ์ของอาหารมุสลิมในพื้นที่นี้ด้วย

การท่องเที่ยวที่ชุมชนมุสลิมในภูเก็ตนอกจากการเยี่ยมชมและสัมผัสบรรยากาศของชุมชนแล้วยังมีกิจกรรมทางศาสนาและวัฒนธรรมที่น่าสนใจเช่นการเยี่ยมชมมัสยิดการเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาเช่นการเข้าแถวสู่สวนสวรรค์ (Ramadan) หรืองานแต่งงานที่มีศาสนาอิสลามเป็นศาสนาหลักเป็นต้น

บทความวิจัย

นอกจากนี้มีกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่น่าสนใจเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับรู้ถึงวัฒนธรรมและประเพณีของชุมชนมุสลิมในภูเก็ตเช่นการเยี่ยมชมตลาดนัดสินค้าและอาหารท้องถิ่นการเรียนรู้การทำงานศิลปะและงานฝีมือที่มีต่อการผลิตผลิตภัณฑ์จากผ้าทอและแก้วและการเข้าร่วมเรียนรู้เกี่ยวกับภาษาและวรรณคดีอิสลามเป็นต้นการเข้าร่วมกิจกรรมเหล่านี้ทำให้นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ทางวัฒนธรรมที่หลากหลายและน่าจดจำในการเข้าใจและเชื่อมโยงกับชุมชนมุสลิมในภูเก็ตอย่างเต็มที่

อภิปรายผล

การอภิปรายผลเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนมุสลิมภายใต้องค์กรมัสยิดในจังหวัดภูเก็ตสามารถทำได้โดยการเรียกประชุมหรือประชุมเพื่อพิจารณาผลและการดำเนินงานต่างๆโดยใช้ข้อมูลและข้อมูลที่สะสมมาจากกิจกรรมต่างๆที่องค์กรมัสยิดได้ดำเนินการเช่นการศึกษาการสำรวจความคิดเห็นของชุมชนการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติการติดตามและประเมินผลโครงการและอื่นๆผู้สามารถสรุปประเด็นที่ทำการอภิปรายผล ดังนี้

สภาพและบริบททางสังคม จังหวัดภูเก็ต ประกอบพิธีทางศาสนา 5 ศาสนา ตลอดปีจะมีงานจัดขึ้นโดยจังหวัดเป็นทางการเพื่อสร้างสิริมงคล ทั้งนี้เนื่องจากจังหวัดภูเก็ตยึดหลักความหลากหลายวัฒนธรรม โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดภูเก็ต พร้อมด้วยนางสุดาวรรณ ปลอดทอง นายกเหล่ากาชาดจังหวัดภูเก็ต เป็นประธานในการประกอบพิธีทางศาสนา 5 ศาสนาประกอบด้วย

- ศาสนาอิสลามนำโดยคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดภูเก็ต
- พิธีพราหมณ์อิสลามซิกซ์คริสต์
- พิธีเจริญพระพุทธมนต์และตักบาตรพระสงฆ์ 233 รูป ทางศาสนาพุทธ

จังหวัดภูเก็ตได้ร่วมกับภาคประชาชนและภาคเอกชน ประกอบด้วย มูลนิธิ สมาคม ชมรม และร้านค้าเจ้าของสถานประกอบการและประชาชนในจังหวัดภูเก็ต

จากข้อมูลเบื้องต้นสามารถสรุปได้ บริบทของสังคมจังหวัดภูเก็ตและการเป็นอยู่นั้น จะไปในเชิงการอยู่บนความหลากหลายวัฒนธรรม

2.3.2 หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนต้นแบบเพื่อการท่องเที่ยว

หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ ปีงบประมาณ 2551 บ้านนากก ต.ฉลอง อ.เมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต หมู่บ้านแห่งนี้โดดเด่นในด้านศูนย์เรียนรู้ชุมชนดีเด่น การป้องกันยาเสพติดต้นแบบ Pavarana Model และมีศูนย์เยาวชนดีเด่น ซึ่ง มีกิจกรรมที่ดำเนินการตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และเป็นจุดเรียนรู้ของชุมชน ประกอบด้วย 1) จุดเรียนรู้ศิลปะมวยไทยสู่สากล 2) จุดเรียนรู้ผักสวนครัวชุมชน 3) จุดเรียนรู้ครัวเรือนเศรษฐกิจพอเพียงตัวอย่าง โดยบ้านนากก ได้มีการพิจารณาคัดเลือกครัวเรือนที่ดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตัวอย่าง 4) จุดเรียนรู้ศูนย์ท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์บ้านบางโรง 5) จุดเรียนรู้เรื่องน้ำดื่ม 6) จุดเรียนรู้ตลาดชุมชน ผู้นำชุมชนจึงได้มีการจัดตลาดลานค้าชุมชนขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้นำผลิตภัณฑ์ภายในชุมชนมาจำหน่าย ซึ่งต่อมาจึงได้มีการขยายผลทำให้มีสินค้าที่เข้ามาจำหน่ายในชุมชนหลากหลาย และใน 1 สัปดาห์ ได้มีการจำหน่ายสินค้า 3 วัน คือ วันอังคาร , วันพฤหัส และวันเสาร์ 7) จุดเรียนรู้ป่าชุมชน เนื่องส่วนหนึ่งของบ้านนากกมีเขตติดต่อกับป่าเขานาคเกิด ซึ่งติดต่อกับอำเภอกะทู้ และเป็นแหล่งต้นน้ำที่สำคัญของจังหวัดภูเก็ต ซึ่งเพื่อเป็น

บทความวิจัย

การอนุรักษ์แหล่งต้นน้ำ ชุมชนจึงได้มีการอนุรักษ์ป่าของชุมชน และเพื่อพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว (สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดภูเก็ต ,2567)

แนวทางการพัฒนาชุมชนมุสลิมผ่านองค์กรมัสยิดในจังหวัดภูเก็ต

นับว่าเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตและการพัฒนาทางสังคมของชุมชนท้องถิ่นนี่คือแนวทางบางประการที่องค์กรมัสยิดสามารถใช้เพื่อส่งเสริมการพัฒนาชุมชนมุสลิมในจังหวัดภูเก็ต: ส่งเสริมการศึกษาและการเรียนรู้ในชุมชนผ่านการจัดสอนศาสนาและภูมิปัญญาท้องถิ่นองค์กรมัสยิดสามารถจัดโครงการสอนภาษาอาหรับ ภาษามลายู และการศึกษาศาสนาอิสลามให้กับเยาวชนและผู้ใหญ่ในชุมชน การสนับสนุนกิจกรรมที่เพิ่มรายได้ให้กับชุมชนมุสลิมเช่นการส่งเสริมธุรกิจส่งเสริมการเกษตรหรืออุตสาหกรรมท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างอาชีพและเพิ่มโอกาสในการทำงานสำหรับชาวบ้าน องค์กรมัสยิดสามารถจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับสุขภาพเช่นการตรวจสุขภาพประจำปีฟรีหรือการเชื่อมโยงชุมชนกับบริการด้านสุขภาพสาธารณสุข การสนับสนุนโครงการที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความสัมพันธ์และความเข้มแข็งของชุมชนเช่นการจัดกิจกรรมสังสรรค์ตามวาระวันสำคัญทางศาสนาและกิจกรรมชุมชน การสนับสนุนโครงการที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้และพัฒนาทักษะให้กับชุมชนเช่นการจัดเรียนเสริมทักษะทางวิชาการและทักษะชีวิต

การสนับสนุนการสร้างชุมชนที่มีการสื่อสารและการติดต่อกันอย่างดีโดยองค์กรมัสยิดสามารถใช้สื่อสังคมหรือโครงการสื่อสารอื่นๆเพื่อสร้างสัมพันธภาพในชุมชน

สรุปว่า การพัฒนาชุมชนมุสลิมผ่านองค์กรมัสยิดในจังหวัดภูเก็ตจะช่วยให้ชุมชนมีความเข้มแข็งและยั่งยืนขึ้นและสร้างโอกาสให้กับชาวบ้านในการพัฒนาตนเองและชุมชนต่อไป

ข้อเสนอแนะ

การเสริมสร้างองค์กรมัสยิดในชุมชนมุสลิมจังหวัดภูเก็ตให้เป็นองค์กรที่น่าเชื่อถือและมีประสิทธิภาพ ดังนี้:

1.การพัฒนาโครงสร้างการศึกษาและการสอนเน้นการเรียนรู้ที่มีคุณธรรมและจริยธรรมเน้นสู่การปฏิบัติเช่น การสอนเรื่องการช่วยเหลือผู้ติดยาเสพติดการสนับสนุนการอ่านและการเขียนสำหรับเด็กๆเพื่อสร้างพื้นที่ที่เติบโตและเรียนรู้เกี่ยวกับความเป็นธรรม

2. การสร้างการแนะนำและการส่งเสริมที่เน้นความเป็นธรรมและความเป็นอยู่ร่วมกันในชุมชนเช่นการส่งเสริมคุณค่าการช่วยเหลือผู้ยาเสพติดการสนับสนุนการช่วยเหลือสังคมเป็นต้น

3. การสร้างศูนย์กลางที่สนับสนุนการร่วมมือระหว่างองค์กรมูลนิธิและชุมชนในการพัฒนาโครงการและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับความเป็นธรรมโดยให้โอกาสและทรัพยากรสำหรับการเรียนรู้และพัฒนาเชิงกลยุทธ์

4. การสร้างเครือข่ายที่แข็งแกร่งและยั่งยืนซึ่งองค์มูลนิธิอื่นๆและหน่วยงานที่มีเควสูงๆเพื่อสนับสนุนและแบ่งปันทรัพยากรได้แก่การเงินเครือข่ายบุคคลากรและความรู้

5. การสร้างช่องทางสำหรับการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างองค์มูลนิธิในชุมชนมุสลิมโดยใช้เทคโนโลยีการสื่อสารและการสร้างพื้นที่เพื่อสนับสนุนการแบ่งปันข้อมูลและประสบการณ์ที่ดี

บทความวิจัย

เอกสารอ้างอิง

จรัส งั๊ะสมัน. (2534). ***การศึกษานิทานชาวเลจังหวัดสตูล*.** ปริญญานิพนธ์หลักสูตรปริญญา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, สงขลา.

เจน จรจัด. (นามแฝง) (2525). "***อูรักลาโวยจ ;วิญญาณอิสระแห่งท้องทะเล***" อนุสาร อสท. ปีที่ 22 ฉบับที่ 8 (มีนาคม 2525) หน้า 47-53.

ดี.จี.ฮอลล์.(2549). ***ประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้.*** (แปลโดยท่านผู้หญิงวรุณยุพาและคณะ) พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิโตโยต้าประเทศไทย และมูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2513). ***สารานุกรมไทยฉบับราชบัณฑิตสถาน เล่ม 10***. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ รุ่งธรรม.

สมิธ, เอช. วาริงตัน.(2539). "***บันทึกการเดินทางไปยังบางจังหวัดทางภาคตะวันตกเฉียงใต้***,"ในรวมเรื่องแปลหนังสือและเอกสารทางประวัติศาสตร์ ชุดที่ 1. (แปลโดย ธนัญญา ทองซ้อนกลีบ) หน้า 139-208 กรุงเทพมหานคร : กรมศิลปากร

ประทีป ชุมพล. "***ชาวเล ข้อสังเกตบางประการเกี่ยวกับสังคม ชีวิต การศึกษา***". แลใต้, ปีที่ 5 ฉบับที่ 2 (กุมภาพันธ์ - พฤษภาคม 2524)

ประพนธ์ เรืองณรงค์. (2517). "***ชาวน้ำเกาะอาดัง***". วิทยาสาร, 25 (เมษายน 2517)หน้า 25-27

พิมพิไล ตั้งเมธากุล. (2529). ***การผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรม. ศึกษาเฉพาะกรณีชุมชนชาวเลเกาะสิเหร่ ตำบลรัษฎา อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต*** สารนิพนธ์ ศิลปศาสตร์บัณฑิต สาขามานุษยวิทยา คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร

สแตนตัน, แมรี่ บัลค์ลีย์. (2550).***สยาม คือบ้านของเรา.*** (แปลโดย เด็กวัฒฯ รุ่น 100). กรุงเทพมหานคร :คณะบุคคลวัฒนา รุ่น 100

วารสารวิชาการสถาบันวิทยาการจัดการแห่งแฟซิฟิค 182 ปีที่ 7 ฉบับที่) 1 มกราคม-เมษายน2564 (

สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดภูเก็ต,สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดภูเก็ต : เดือนธันวาคม2552

เว็ปไซต์

https://th.wikipedia.org/wiki/%

https://news.phuketindex.com/travel/tohsae-.171821html

บทความวิจัย

การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม5W1H ที่มีต่อความสามารถทางการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่4

สวยบะห์ แวดอเลาะ[1] กิตติธัช คงชะวัน[2] พัศรเบศวณ์ เวชวิริยสกุล[3]

[1]นิสิตระดับปริญญาโท, สาขาหลักสูตรและการสอน, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยทักษิณ
[2]อาจารย์ ดร., สาขาหลักสูตรและการสอน, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยทักษิณ
[3]รองศาสตราจารย์ ดร., สาขาหลักสูตรและการสอน, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยทักษิณ

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ก่อนเรียนและหลังเรียน 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ก่อนเรียนและหลังเรียน และ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม5W1H กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเทศบาล 5 เทศบาลเมืองปัตตานี สังกัดกองการศึกษาเทศบาลเมืองปัตตานี ห้อง 4/1 จำนวน 29 คน กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยวิธีสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม5W1H จำนวน 4 แผน 2) แบบทดสอบความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทางการเรียนวิทยาศาสตร์ 4) แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม5W1H สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t-test แบบ Dependent

ผลการวิจัยพบว่า

1) นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม5W1H มีความสามารถทางการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2) นักเรียนที่ได้รับจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม5W1H มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม 5W1H อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม5W1H, ความสามารถทางการคิดวิเคราะห์, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

บทความวิจัย

Phenomenon-based Learning and 5W1H Question Techniques for Developing Analytical Thinking Ability and Science Learning Achievement of Elementary Grade 4 Student

Souybah Waedolah[1], Kittithaj Khongchawan[2], Phatsarabet Wetwiriyasakun[3]

[1]Master Degree Student, Curriculum and Instruction,Faculty of Education, Thaksin University
[2]Dr., Curriculum and Instruction,Faculty of Education, Thaksin University
[3]Associate Professor Dr., Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Thaksin University

Abstract

The objectives of this research were 1) to compare pre-post-analytical thinking ability after learning by using phenomenon-based learning (PhBL) and 5W1H question technique, 2) to compare pre-post science achievement of learning by using phenomenon – based learning and 5W1H question technique, and 3) to examine student satisfaction with phenomenon-based learning and 5W1H question techniques. The population group was the grade 4 students under the Tessaban Mueang Pattani education division, 2nd semester, academic year 2023. The sample group used in the research were grade 4 students at the Tessaban 5 School, Tessabanmuangpattani, under the Pattani Municipality Education Department, room 4/1. The sample size was 29 people, and the sample group was obtained by cluster sampling using the classroom was a random unit. The tools used in the research were: 1) 4 plans for learning management using phenomenon-based learning and 5W1H question technique, 16 hours, 2) analytical thinking ability tests, 3) a science learning achievement tests, and 4) a questionnaire on satisfaction with phenomenon-based learning management and 5W1H question technique. Statistics used include mean, standard deviation, and dependent t-test.

The research findings revealed that:

1) Students who received phenomenon-based learning and 5W1H question technique, had higher analytical thinking ability after learning than before learning, with statistical significance at the .05 level.

2) Students who received phenomenon-based learning management together with 5W1H question technique, had significantly higher academic achievement in science subjects after studying than before studying at the .05 level.

3) Students were at the highest level of satisfaction with the phenomenon-based learning management together with the 5W1H question technique.

Keywords: phenomenon-based Learning, 5W1H question techniques, analytical thinking ability, science learning achievement

<u>บทความวิจัย</u>

บทนำ

แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21 ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในหลายด้านทั้งในมิติของสังคมเศรษฐกิจ เทคโนโลยี รวมถึงการดำเนินชีวิตของมนุษย์ในโลกยุคดิจิตอล นำไปสู่การจัดการศึกษาที่เปลี่ยนเป้าหมาย จากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วนี้ทำให้ต้องมีการปรับตัวและพัฒนาตนเองให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ จึงเกิดทักษะใหม่ๆมากมาย สำหรับวงการศึกษาได้ให้ความสำคัญกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะและความสามารถในการพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ จากองค์กร Worts Economic Forum (WEF) ได้จัดกลุ่มทักษะที่เกี่ยวข้องกับการคิดวิเคราะห์และการตัดสินใจแก้ปัญหา เป็นทักษะที่สำคัญที่สุดในอนาคต

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560) เน้นให้ผู้เรียนเกิดการคิดวิเคราะห์ คิดแก้ปัญหา และมีทักษะในศตวรรษที่ 21 โดยกำหนดคุณภาพผู้เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สามารถวิเคราะห์ข้อมูล ลงความเห็น และสรุปความสัมพันธ์ของข้อมูลที่มาจากการสำรวจตรวจสอบในรูปแบบที่เหมาะสมเพื่อสื่อสารความรู้จากผลการสำรวจ ตรวจสอบได้อย่างมีเหตุผลและหลักฐานอ้างอิง และยังกล่าวถึงความสำคัญของวิชาวิทยาศาสตร์ว่า วิทยาศาสตร์มีบทบาทสำคัญยิ่งในสังคมโลกปัจจุบันและอนาคต เพราะวิทยาศาสตร์เกี่ยวข้องกับทุกคนทั้งในชีวิตประจำวันและการงานอาชีพต่าง ๆ ตลอดจนเทคโนโลยี เครื่องมือเครื่องใช้และผลผลิตต่าง ๆ ที่มนุษย์ได้ใช้เพื่ออำนวยความสะดวกในชีวิตและการทำงาน เหล่านี้ล้วนเป็นผลของความรู้วิทยาศาสตร์ผสมผสานกับความคิดสร้างสรรค์และศาสตร์อื่น ๆ วิทยาศาสตร์ช่วยให้มนุษย์ได้พัฒนาวิธีคิด ทั้งความคิดเป็นเหตุเป็นผล คิดสร้างสรรค์ คิดวิเคราะห์วิจารณ์ มีทักษะสำคัญในการค้นคว้าหาความรู้ ใช้ความรู้และทักษะเพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนางานด้วยกระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

ในการเรียนการสอน ความสามารถในการคิดวิเคราะห์เป็นทักษะที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้เรียนจำเป็นต้องมี การคิดวิเคราะห์จัดเป็นการคิดขั้นสูงของผู้เรียน เป็นพื้นฐานที่สำคัญของการคิดสร้างสรรค์ที่ต้องได้รับการพัฒนาผ่านการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์มุ่งให้ผู้เรียนฝึกกระบวนการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นขั้นเป็นตอน เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์ที่เข้มแข็งและสามารถคิดในระดับที่สูงขึ้นต่อไป(วิชัย วงษ์ใหญ่, มารุต พัฒผล, 2562)

จากผลการประเมิน PISA 2018 ของไทยพบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยในด้านวิทยาศาสตร์ มีคะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ย OECD ชี้ให้เห็นว่า นักเรียนไทยยังมีความรู้และทักษะที่ไม่เพียงพอต่อการดำรงชีวิตในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลง ยังขาดความรู้ และทักษะการคิดวิเคราะห์ เมื่อเทียบกับค่าเฉลี่ย OECD พบว่า ในด้านวิทยาศาสตร์มีช่องว่างเท่ากับการเรียนที่ต่างกันประมาณหนึ่งปีครึ่ง (1.6 ปี) (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี) จากผลการประเมิน PISA สอดคล้องกับผลการประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียนโรงเรียนเทศบาล5 เทศบาลเมืองปัตตานี ซึ่งเป็นโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองปัตตานี รายวิชาวิทยาศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2565 โดยจากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) พบว่า ระดับโรงเรียนมีคะแนนร้อยละ 30.28 เมื่อจำแนกตามระดับแล้วพบว่าระดับประเทศมีคะแนนร้อยละ 39.34 คะแนน ในขณะที่ระดับสังกัดการปกครองท้องถิ่นมีคะแนนร้อยละ 38.87 คะแนน ระดับจังหวัด มีคะแนนร้อยละ 31.21 คะแนน (สถาบันทดสอบการศึกษาแห่งชาติ องค์กรมหาชน) ซึ่งชี้ให้เห็นว่าผู้เรียนขาดความรู้ ความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ การคิดเชื่อมโยง และการแก้ปัญหา อาจรวมถึงการสอนวิทยาศาสตร์ที่ยังไม่สอดคล้องกับชีวิตประจำวัน ดังนั้นการจัดการ

บทความวิจัย

เรียนรู้ควรส่งเสริมความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญที่สุดในอนาคต ซึ่งเป็นทักษะจำเป็นต่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่21

การเปลี่ยนแปลงของสังคมในศตวรรษที่ 21 ที่มีพัฒนาการขององค์ความรู้อย่างรวดเร็วและหลากหลายบนโลกแห่งความเป็นจริงส่งผลต่อการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ จากการมีเนื้อหาความรู้เป็นการเน้นสาระความรู้และทักษะการเรียนรู้เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความสนใจ ความถนัด และพัฒนาไปตามความสามารถของตนบนพื้นฐานของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยให้ความสำคัญกับการเชื่อมโยงองค์ความรู้ที่มีกับบริบทชีวิตจริง การเรียนรู้ปรากฏการณ์เป็นฐานเป็นการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมเป็นจุดเริ่มต้นในการกระตุ้นให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ผ่านการสืบค้น ผ่านกระบวนการคิดวิเคราะห์ การลงมือปฏิบัติ และสรุปเป็นองค์ความรู้ด้วยตัวของผู้เรียนเอง(ศิริวรรณ วณิชวัฒนวรชัย, 2566) การเรียนรู้ปรากฏการณ์เป็นฐาน(Phenomenon-based Learning) เป็นรูปแบบการเรียนแบบพหุวิทยาการที่ได้ถูกเสนอขึ้นโดยประเทศฟินแลนด์จากการคิด การพัฒนาระบบการศึกษาแกนกลางของประเทศ มุ่งส่งเสริมการพัฒนาทักษะข้ามพิสัย(Transversal competencies) ของผู้เรียนให้มีความพร้อมในการดำรงชีวิต (Symeonidis & Schwarz, 2016) การเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานจะช่วยส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 อาทิ การสื่อสาร ความร่วมแรงร่วมใจ ความคิดสร้างสรรค์ การคิดวิเคราะห์ การพัฒนาอย่างยั่งยืน และความเข้าใจในความเป็นสากลได้เป็นอย่างดี (พงศธร มหาวิจิตร, 2562) การจัดการเรียนรู้จะมีการนำปรากฏการณ์หรือสถานการณ์ที่เป็นประเด็นน่าสนใจมาทำให้ผู้เรียนเกิดความอยากรู้ ตั้งคำถามเพื่อหาคำตอบและลงมือหาคำตอบผ่านกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้โดยใชปรากฏการณ์เป็นฐาน ได้แก่ 1) การสังเกตปรากฏการณ์ 2) การให้คำอธิบายเบื้องต้น 3) การสืบค้น 4) การรวบรวมคำอธิบายสุดท้าย 5) การให้เหตุผล (Islakhiyah et al, 2017) การเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานเป็นการเรียนรู้ที่สามารถชี้ให้เห็นว่าปรากฏการณ์เดียวกันสามารถตีความได้จากพื้นฐานความรู้ที่แตกต่างกัน กระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงความรู้และประสบการณ์อย่างเต็มที่ ตั้งคำถามและค้นหาคำตอบอย่างกระตือรือร้น บูรณาการความรู้จากปรากฏการณ์ที่ได้เรียนรู้และสรุปผล (ศศิณัฏฐ์ สรรคบุรานุรักษ์, 2563) เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะการคิด ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญต่อการเรียนรู้และสามารถประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตในปัจจุบันและอนาคต

นอกจากนี้การจัดการจัดกิจกรรมการการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการพัฒนาความสามารถทางการคิดวิเคราะห์นั้นสามารถนำเทคนิคการใช้คำถาม5W1H จากแนวคิดที่เกี่ยวกับการคิดวิเคราะห์โดยใช้คำถาม 5W1H เป็นความสามารถในการแยกแยะ เพื่อหาส่วนย่อยของเหตุการณ์ เรื่องราวหรือเนื้อหา กำหนดจุดมุ่งหมายในการวิเคราะห์ พิจารณาประเด็น ตามหลักการวิเคราะห์ ตั้งข้อสันนิษฐาน วิจารณ์ แปลความ เพื่อช่วยให้นักเรียนฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการฝึกทักษะให้นักเรียนมีกระบวนการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นขั้นตอน สามารถนำผลที่ได้จากกระบวนการคิดวิเคราะห์ไปประเมินค่าและตัดสินใจแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องเหมาะสมต่อไป(ประนาท เทียนศรี, 2560)โดยลักษณะของคำถามจะเป็นคำถามเกี่ยวกับความเข้าใจการถามให้อธิบาย การถามให้วิเคราะห์ การถามให้คิดเชิงเหตุผล การถามเพื่อให้เกิดความคิดรวบยอด และการถามเพื่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งสามารถช่วยให้มีการพัฒนาทักษะการคิดได้เป็นอย่างดี โดยเทคนิคการใช้คำถาม 5W1H ประกอบด้วย What (อะไร) Where (ที่ไหน) When (เมื่อไร) Why (ทำไม) Who (ใคร) (กรรณิกา หนูน้ำคำ, สมานเอกพิมพ์, 2564) เพื่อให้ผู้เรียนสามารถจำแนกองค์ประกอบของสิ่งต่าง ๆ ซึ่งอาจเป็นปรากฏการณ์หรือปัญหา

บทความวิจัย

เพื่อให้ได้องค์ประกอบต่าง ๆ ที่เชื่อมโยงกับสิ่งที่ต้องการวิเคราะห์ได้อย่างชัดเจน สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลเพื่อการแก้ปัญหาหรือสร้างองค์ความรู้ได้ตรงกับความต้องการมากที่สุด

ดังนั้นผู้วิจัยผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม5W1H มีต่อความสามารถทางการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่4 เพื่อให้ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 มีทักษะการคิดวิเคราะห์ ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญและจำเป็นในยุคปัจจุบันสำหรับผู้เรียนในการเรียนรู้และสามารถประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตในปัจจุบันและอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม5W1H

2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม5W1H

3.เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม5W1H

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม5W1H จำนวน 4 แผนๆ ละ 4 ชั่วโมง รวม 16 ชั่วโมง โดยใช้เนื้อหาสาระที่ 2 วิทยาศาสตร์กายภาพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง สถานะของสสาร นำมาจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม5W1H โดยมีรายละเอียดแผนการจัดการเรียนรู้ดังต่อไปนี้
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 ขยะริมหาดรูสะมิแล/ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 อันตรายจากน้ำกระท่อม
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 กุ้งแห้งพลังงานแสงอาทิตย์/ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เครื่องหอมสมุนไพรไล่ยุง

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม5W1H ที่มีต่อความสามารถทางการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กรณีศึกษา โรงเรียนเทศบาล5 เทศบาลเมืองปัตตานี มีวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากรเป้าหมาย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเทศบาล 5 เทศบาลเมืองปัตตานี สังกัดกองการศึกษาเทศบาลเมืองปัตตานี ห้อง4/1จานวนกลุ่มตัวอย่าง 29 คน กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยวิธีสุ่มแบบกลุ่ม(Cluster Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อประกอบการวิจัย มีดังนี้

1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับเทคนิคการใช้คาถาม5W1H จำนวน 4 แผน

2) แบบทดสอบความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ เป็นแบบปรนัยเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 15 ข้อ

3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ก่อนเรียน (Pretest) และหลังเรียน (Posttest) เป็นแบบทดสอบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

4) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้โดบใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับเทคนิคการใช้คาถาม5W1H จำนวน 1 ชุด

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับเทคนิคการใช้คาถาม5 W1H ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ ดังนี้

1) ศึกษาเอกสาร บทความ วารสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานรวมกับเทคนิคการใช้คาถาม5W1H และวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่มีความเหมาะสมสาหรับความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ ไปจนถึงองค์ประกอบของตัวแปร แนวทางการจัดการเรียนรู้ แนวคิดทฤษฎี และแนวทางการวัดและประเมินความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2) สร้างแผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ จำนวน 4 แผน โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม5W1H

3) นำแผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ จำนวน 4 แผน เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อปรับปรุงแก้ไขความถูกต้องของจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา แล้วปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

4) นำแผนการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการสอนวิทยาศาสตร์ หลักสูตรและการสอนและการวัดและประเมินผล จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเหมาะสมของสาระการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ ตัวชี้วัด เนื้อหา การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อ/แหล่งเรียนรู้ และการวัดผลและประเมินผล เพื่อหาค่าความเหมาะสม โดยใช้แบบประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้แบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) แบ่งระดับความคิดเห็นเป็น 5 ระดับ ดังนี้

5 หมายถึง มีความเหมาะสมมากที่สุด / 4 หมายถึง มีความเหมาะสมมาก / 3 หมายถึง มีความเหมาะสมปานกลาง / 2 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อย / 1 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

โดยที่ผู้วิจัยได้กาหนดเกณฑ์การแปลควาหมายไว้ ดังนี้ สุรัญชนา คารอด (2565: 78 ; อ้างอิงจาก บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

คะแนนเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ซึ่งแผนการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.98 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.10 โดยผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะว่า เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน ออกแบบการเรียนรู้ได้สอดคล้อง

บทความวิจัย

กับตัวชี้วัดและวัตถุประสงค์ได้อย่างชัดเจน มีการวัดผลประเมินผลที่ดีสอดคล้องกับกิจกรรมและสามารถทราบผลการจัดการเรียนรู้ได้ หมายถึง แผนการจัดการเรียนรู้มีค่าความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

5) นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงและแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปทดลองใช้กับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/2 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนเทศบาล5 เทศบาลเมืองปัตตานี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาความเหมาะสมของขั้นตอนการสอน สื่อ เวลาที่เหมาะสม และปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้ให้มีความสมบูรณ์ก่อนนำไปใช้จริง เพื่อให้แผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมและออกมาสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

6) จัดพิมพ์แผนการจัดการเรียนรู้ฉบับจริง เพื่อนำไปใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 /1 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนเทศบาล5 เทศบาลเมืองปัตตานี จำนวน 29 คน ซึ่งเป็นนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

แบบทดสอบความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ โดยมีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

1) ศึกษาเอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับวิธีการสร้างแบบทดสอบความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบทดสอบปรนัย รวมถึงวิธีการวัดผลประเมินผล จึงได้กรอบของการวัดและประเมินผล

2) ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551(ฉบับปรับปรุง 2560) กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ สาระที่ 2 วิทยาศาสตร์กายภาพ และวิเคราะห์จุดประสงค์ ตัวชี้วัด และเนื้อหาของกิจกรรมในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ กำหนดรูปแบบของแบบทดสอบโดยเลือกชนิดเลือกตอบ มี 4 ตัวเลือก จำนวน 15 ข้อ

3) สร้างแบบทดสอบความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ ซึ่งมีลักษณะเป็นปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก โดยตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิดให้ 0 คะแนน จำนวน 1 ฉบับ รวมทั้งฉบับคะแนน 15 คะแนน ให้ครอบคลุมการคิดวิเคราะห์ 3 ระดับ ได้แก่ 1. การคิดวิเคราะห์ความสำคัญ 2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ 3. การวิเคราะห์เชิงหลักการ

4) นำแบบทดสอบวัดความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้อง แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

5) ตรวจสอบความถูกต้องโดยตรวจสอบคุณภาพเพื่อหาความตรงของเนื้อหาโดยให้ ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนวิทยาศาสตร์ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเนื้อหาของแบบทดสอบ จากนั้นนำความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์และหาค่าดัชนีความสอดคล้อง(Index of Item Objectives Congruence: IOC) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตามเกณฑ์ ดังนี้ (สุรพงษ์ คงสัตย์ & ธีรชาติ ธรรมวงค์, 2551)

กำหนดค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 - 1.00

ให้คะแนน +1 ข้อคาถามนั้นสามารถวัดได้ตรงจุดประสงค์การเรียนรู้

ให้คะแนน 0 ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสามารถวัดได้ตรงจุดประสงค์การเรียนรู้

ให้คะแนน -1 ข้อคำถามนั้นสามารถวัดได้ไม่ตรงจุดประสงค์การเรียนรู้

6) นำผลที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงและแก้ไขตามคำแนะนำ เพื่อให้ได้แบบทดสอบที่มีค่าความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.66 ขึ้นไป ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ คัดเลือกเป็นแบบทดสอบฉบับก่อนเรียน จำนวน 15 ข้อ และหลังเรียน จำนวน 15 ข้อ

7) นำแบบทดสอบที่พิมพ์เรียบร้อยไปทดสอบกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1 โรงเรียนเทศบาล5 เทศบาลเมืองปัตตานี ซึ่งเป็นนักเรียนที่เรียนเนื้อหานี้แล้ว คนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน นำ

บทความวิจัย

กระดาษคำตอบมาตรวจให้คะแนน โดยให้คะแนนข้อที่ถูกต้อง ข้อละ 1 คะแนน และข้อที่ผิดหรือไม่ตอบคาถาม ให้ 0 คะแนน

8) นำผลที่ได้จากการตรวจข้อสอบ วิเคราะห์หาคุณภาพของแบบทดสอบเป็นรายข้อ โดยกำหนดเกณฑ์ค่าความยากง่ายตั้งแต่ 0.20 - 0.80 ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป (สมนึก ภัททิยธนี, 2562) จำนวน 15 ข้อ แล้วจึงนำมาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ ทั้งฉบับโดยใช้วิธีการของ คูเดอร์ริชาร์ดสันจากสูตร KR–20 พบว่า ค่าความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง 0.20 – 0.77 และค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.20 – 0.73 โดยแบบทดสอบมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.80

9) จัดพิมพ์เป็นฉบับที่สมบูรณ์ ไปใช้เป็นเครื่องมือวิจัยกับประชากรกลุ่มตัวอย่าง ผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/1 จำนวน 29 คน

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1) ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ วิเคราะห์เกี่ยวกับเนื้อหาที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้

2) กำหนดรูปแบบของแบบทดสอบ ให้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา จุดประสงค์ และตัวชี้วัด โดยครอบคลุมทั้งด้านความจำ ด้านความเข้าใจ ด้านการนำความรู้ไปใช้ และด้านการวิเคราะห์ โดยวิเคราะห์จากเนื้อหาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มาสร้างแบบทดสอบเป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

3) ตรวจสอบความถูกต้องโดยตรวจสอบคุณภาพเพื่อหาความตรงของเนื้อหาโดยให้ ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ หลักสูตรและการสอน วัดและประเมินผล รวมกันจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาของแบบทดสอบ หลังจากนั้นนำความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์และหาค่าดัชนีความสอดคล้อง(Index of Item Objectives Congruence: IOC) โดยกำหนดค่า IOC ตั้งแต่ 0.66 ขึ้นไป ให้คะแนน +1 ข้อคำถามนั้นสามารถวัดได้ตรงจุดประสงค์การเรียนรู้ ให้คะแนน 0 ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสามารถวัดได้ตรงจุดประสงค์การเรียนรู้ ให้คะแนน -1 ข้อคำถามนั้นสามารถวัดได้ไม่ตรงจุดประสงค์การเรียนรู้ (สุรพงษ์ คงสัตย์ & ธีรชาติ ธรรมวงค์, 2551)

4) นำแบบทดสอบที่พิมพ์เรียบร้อยไปทดสอบกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1 โรงเรียนเทศบาล5 เทศบาลเมืองปัตตานี ซึ่งเป็นนักเรียนที่เรียนเนื้อหานี้แล้ว คนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน นำผลที่ได้จากการตรวจ วิเคราะห์หาคุณภาพแบบทดสอบเป็นรายข้อ โดยกำหนด เกณฑ์ค่าความยากง่ายตั้งแต่ 0.20 - 0.80 ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป (สมนึก ภัททิยธนี, 2562)จำนวน 30 ข้อ แล้วจึงนำมาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับโดยใช้วิธีการของ คูเดอร์ริชาร์ดสันจากสูตร KR–20 พบว่า ค่าความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง 0.23 - 0.80 และค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.20 – 0.60 โดยแบบทดสอบมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.79

5) จัดพิมพ์เป็นฉบับที่สมบูรณ์ ไปใช้เป็นเครื่องมือวิจัยกับประชากรกลุ่มเป้าหมาย ผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/1 จำนวน 29 คน

แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับเทคนิคการใช้คาถาม5W1H เป็นแบบประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามขั้นตอน ดังนี้

<u>บทความวิจัย</u>

1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจต่อวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับเทคนิคการใช้คาถาม5W1H

2) สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม5W1H เป็นมาตราส่วน ประมาณค่า (Rating Scale) ของลิเคิร์ท (Likert) 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

คะแนน 5 หมายถึง พึงพอใจระดับมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง พึงพอใจระดับมาก

คะแนน 3 หมายถึง พึงพอใจระดับปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง พึงพอใจระดับน้อย

คะแนน 1 หมายถึง พึงพอใจระดับน้อยที่สุด

กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนของแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนโดยแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยเป็น 5 ระดับ (สุรัญชนาคารอด, 2565): 78 ; อ้างอิงจาก บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

คะแนน 4.51-5.00 หมายถึง นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนน 3.51-4.50 หมายถึง นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

คะแนน 2.51-3.50 หมายถึง นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนน 1.51-2.50 หมายถึง นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย

คะแนน 1.00-1.50 หมายถึง นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3) นำแบบสอบถามความพึงพอใจไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตรวจสอบภาษาและความครอบคลุมในประเด็นต่างๆ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ หาความเที่ยงตรงในด้านเนื้อหา ความสอดคล้องระหว่างข้อสอบถามที่ต้องการวัด นำมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง โดยทำการเลือกข้อสอบถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.66 ขึ้นไป โดยมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94

4) นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/2 จำนวน 25 คน โรงเรียนเทศบาล5 เทศบาลเมืองปัตตานี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับและอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ค่าสัมประสิทธิ์ที่ได้ต้องมากกว่า 0.70 ขึ้นไปจึงจะนามาใช้ได้ และได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94

5) จัดพิมพ์แบบวัดความพึงพอใจฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปทดลองจริงกับประชากรกลุ่มตัวอย่างผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/1 จำนวน 29 คน

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ทดสอบก่อนเรียนด้วยแบบทดสอบความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ จำนวน 15 ข้อ เวลา 1 ชั่วโมง เพื่อเก็บคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียนไว้เปรียบเทียบกับคะแนนที่ได้จากการทดสอบหลังเรียน

2) ทดสอบก่อนเรียนด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ จำนวน 30 ข้อ เวลา 1 ชั่วโมง เพื่อเก็บคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียนไว้เปรียบเทียบกับคะแนนที่ได้จากการทดสอบหลังเรียน

3) จัดการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 4 แผน แผนละ 4 ชั่วโมง เป็นเวลา 16 ชั่วโมง โดยผู้วิจัยเป็นผู้สอนเอง

4) ทดสอบหลังเรียนด้วยแบบทดสอบความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ จำนวน 15 ข้อ เวลา 1 ชั่วโม

5) ทดสอบหลังเรียนด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์จำนวน 30 ข้อ เวลา 1 ชั่วโมง

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ได้ดาเนินการ ดังนี้

1) เปรียบเทียบความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ของกลุ่มทดลอง โดยการทดสอบค่า t กรณีข้อมูลไม่เป็นอิสระต่อกัน (t–test แบบ Dependent)

2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ โดยการทดสอบค่า t กรณีข้อมูลไม่เป็นอิสระต่อกัน (t–test แบบ Dependent)

3) เปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม5W1Hโดยการเทียบกับเกณฑ์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติพื้นฐาน

1) หาค่าเฉลี่ย (Mean)

2) หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สถิติที่ใช้ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1) แผนการจัดการเรียนรู้

1.1) หาคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยการหาค่าความเหมาะสม

2) แบบทดสอบความสามารถทางการคิดวิเคราะห์

2.1) หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์การเรียนรู้ (IOC)

2.2) หาค่าความยากง่าย (Difficulty) และค่าอำนาจจำแนก (Discrimination)

2.3) หาค่าความเชื่อมัน (Reliability) ของแบบทดสอบจากสูตร KR-20

3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์

3.1) หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์การเรียนรู้ (IOC)

3.2) หาค่าความยากง่าย (Difficulty) และค่าอำนาจจำแนก (Discrimination)

3.3) หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบจากสูตร KR-20

4) แบบสอบถามความพึงพอใจ

4.1) หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์การเรียนรู้ (IOC)

4.2) หาค่าความเชื่อมั่นโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (-Coefficient) α

สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

1) เปรียบเทียบความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้ t-test แบบ Dependent

2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ก่อนและหลังเรียนโดยใช้ t -test แบบ Dependent

3) หาค่าเฉลี่ยคะแนนความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม5W1Hโดยการเทียบเกณฑ์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 -5.00 หมายความว่า พึงพอใจมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 -4.49 หมายความว่า พึงพอใจมาก
ค่าเฉลี่ย 2.50 -3.49 หมายความว่า พึงพอใจปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.50 -2.49 หมายความว่า พึงพอใจน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 -1.49 หมายความว่า พึงพอใจน้อยที่สุด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการเปรียบเทียบความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมเทคนิคการใช้คำถาม 5W1H

ตารางที่ 13 เปรียบเทียบความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมเทคนิคการใช้คำถาม 5W1H

องค์ประกอบความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ตามแนวคิดของ Bloom(1956)	**คะแนนเต็ม**	**คะแนนก่อนจัดการเรียนรู้**		**คะแนนหลังจัดการเรียนรู้**		**t**
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
วิเคราะห์ความสำคัญ	5	1.52	1.18	3.17	1.14	13.404
วิเคราะห์ความสัมพันธ์	5	1.24	0.91	3.07	1.07	
วิเคราะห์หลักการ	5	1.97	1.40	3.76	0.99	
รวม	**15**	4.72	1.73	10.00	1.73	

จากตารางที่ 13 คะแนนความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับเทคนิคการใช้คาถาม5W1H พบว่า ค่าเฉลี่ยก่อนการจัดการเรียนรู้เท่ากับ 4.72 และค่าเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 10.00 จากคะแนน 15 คะแนน และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนก่อนเรียนเท่ากับ 1.73 และหลังเรียนเท่ากับ 1.73 และจากการทดสอบค่าที (t-test) พบว่า นักเรียนมีความสามารถทางการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสาคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วกับเทคนิคการใช้คาถาม5W1H

ตารางที่ 14 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับเทคนิคการใช้คาถาม5W1H

องค์ประกอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามแนวคิดของBloom(2000)	**คะแนนเต็ม**	**คะแนนก่อนจัดการเรียนรู้**		**คะแนนหลังจัดการเรียนรู้**		**t**
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ความจำ	7	4.45	1.27	5.59	1.05	12.896
ความเข้าใจ	7	2.10	1.05	4.14	1.61	
การนำไปใช้	7	2.59	1.24	3.83	1.28	
การวิเคราะห์	9	2.79	1.54	4.72	1.31	
รวม	**30**	**11.93**	**2.58**	**18.28**	**2.48**	

บทความวิจัย

จากตารางที่14 คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนแต่ละองค์ประกอบพบว่า หลังการจัดการเรียนรู้มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ทุกองค์ประกอบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 ทั้งนี้เมื่อพิจารณาแต่ละด้านแล้วพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดคือความจำเท่ากับ 5.59 และรองลงมาคือการวิเคราะห์ ความเข้าใจ และการนำไปใช้ เท่ากับ 4.72, 4.14 และ3.83 ตามลำดับ และพบว่าคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์หลังการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับสูงขึ้นทุกองค์ประกอบ

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการเป็นฐานร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม5W1H

ตารางที่ 15 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการเป็นฐานร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม5W1H

ลำดับ	ความพึงพอใจ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1	ด้านสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์โดยใช้ปรากฏการเป็นฐานร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม5W1H	4.51	0.59	มากที่สุด	3
2	ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการเป็นฐานร่วมกับเทคนิคการใชคำถาม5W1H	4.56	0.59	มากที่สุด	1
3	ด้านสื่อการเรียนการสอนโดยใช้ปรากฏการเป็นฐานร่วมกับเทคนิคการใชคำถาม5W1H	4.44	0.64	มาก	4

ตารางที่ 15 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการเป็นฐานร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม5W1H (ต่อ)

ลำดับ	ความพึงพอใจ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
4	ด้านการวัดและประเมินผลโดยใช้ปรากฏการเป็นฐานร่วมกับเทคนิคการใชคำถาม5W1H	4.54	0.63	มากที่สุด	2
	รวมทั้ง 4 ด้าน	**4.52**	**0.61**	**มากที่สุด**	

จากตารางที่ 15 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่4 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม5W1H โดยภาพรวมนักเรียนมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.52 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.61เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$= 4.56 S.D. = 0.59) รองลงมา คือ ด้านการวัดและประเมินผล ($\bar{X}$=4.54 S.D. = 0.63) ด้านสาระการเรียนรู้ ($\bar{X}$= 4.51 S.D. = 0.59) และด้านสื่อการเรียนการสอน ($\bar{X}$=4.44 S.D. = 0.64) ตามลำดับ

อภิปรายผล

ผลการศึกษาสามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

จากการวิจัยพบว่า คะแนนความสามารถทางการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่4 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานก่อนเรียน เนื่องจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม 5W1H เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เป็นปรากฏการณ์ใกล้ตัวกับนักเรียน เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจริง และนักเรียนสามารถ

บทความวิจัย

มองเห็นง่ายในชีวิตประจำวัน ทำให้นักเรียนเกิดความสนใจ เข้าใจประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นได้ง่าย กระตุ้นให้นักเรียนแสดงความรู้และประสบการณ์อย่างเต็มที่ เกิดเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันในชั้นเรียน และการตั้งคำถามต่างๆอย่างสนใจ ส่งผลให้บรรยากาศในชั้นเรียนมีความสนุกสนานมากขึ้น การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม5W1H ที่มีต่อความสามารถทางการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สามารถสรุปผลการอภิปรายได้เป็น 3 ตอนตามจุดประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสังเกตปรากฏการณ์โดยใช้คำถาม 5W(Who, What, Where, When, Why) ช่วยให้นักเรียนร่วมสังเกตและวิเคราะห์ปรากฏการณ์ที่สอดคล้องกับประสบการณ์ของตนเอง ผ่านการตั้งคำถามที่กระตุ้นให้คิด วิเคราะห์ความสำคัญของเรื่องราวและคุณลักษณะเด่นจากหลายมุมมอง การตั้งคำถามทำให้นักเรียนสามารถเข้าใจประเด็นสำคัญได้ดีขึ้นและสร้างการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในชั้นเรียน ทั้งนี้ยังช่วยสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่สนุกสนานและกระตุ้นความสนใจของนักเรียน การตั้งคำถามแบบ 5W1H เป็นประจำจะสร้างความคุ้นเคยให้กับนักเรียน เกิดการเรียนรู้ เข้าใจวิธีการคิดได้มากขึ้น และจากการศึกษาพบว่าการเรียนที่สนุกสนานบรรยากาศการเรียนที่ไม่เครียดหลักสูตรมีความเหมาะสมกับผู้เรียนย่อมทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนที่ดี ตามแนวคิดของประณาท เทียนศรี (2560) และในขั้นตอนที่ 2 นักเรียนจะขยายคำอธิบายเกี่ยวกับปรากฏการณ์ผ่านคำถาม 5W โดยร่วมกันสังเกตและอภิปรายเพื่อสำรวจแนวคิด การตั้งคำถามช่วยให้นักเรียนเข้าใจปรากฏการณ์มากขึ้น และมีส่วนร่วมในการวางแผนและสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ การอภิปรายกลุ่มช่วยให้ได้ประเด็นที่ชัดเจนและส่งเสริมการสร้างความรู้ร่วมกันตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสท์.โดยแนวคิดการเรียนรู้โดยใชปรากฏการณ์เป็นฐาน เป็นแนวคิดการจัดการเรียนรู้ในกลุ่ม คอนสตรัคติวิสท์ ที่มีหลักการว่าผู้เรียนคือผู้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง และความรู้คือผลผลิตที่ได้จากการแก้ปัญหา เมื่อการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน เกิดขึ้นในสภาพแวดล้อมที่ผู้เรียนทำงานร่วมกันซึ่งเป็นสิ่งที่จะช่วยสนับสนุนแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ทางสังคมได้ ตามแนวคิดของ PASI SILANDER (2019) เช่นเดียวกับแนวคิดของของสุวิทย์ มูลคำ(2550) กล่าวว่า การคิดวิเคราะห์ด้วยเทคนิค 5W1H จะสามารถไล่เรียงความชัดเจนในแต่ละเรื่องที่เรากำลังคิดเป็นอย่างดี ทำให้เกิดความครบถ้วนสมบูรณ์ ต่อมาในขั้นที่ 3 การสืบค้น (Investigation) โดยใช้คำถาม 3W1H (What, When, Why, How) นักเรียนจะทำงานเป็นกลุ่มเพื่อสืบค้นกระบวนการและความสัมพันธ์เชิงสาเหตุจากปรากฏการณ์ที่ศึกษา โดยทำการทดลองเกี่ยวกับสมบัติของสสารในสถานะต่างๆ ซึ่งเชื่อมโยงกับปรากฏการณ์ที่นักเรียนสามารถพบเห็นในชีวิตประจำวัน ในขั้นแรก นักเรียนอาจไม่เข้าใจสมบัติของสสารอย่างชัดเจน แต่เมื่อทำการทดลองและผ่านการตั้งคำถามจากครู นักเรียนสามารถวิเคราะห์และสรุปได้ถึงความแตกต่างของสสารแต่ละชนิดได้ดีขึ้น ตลอดจนสามารถวิเคราะห์สรุปออกมาเป็นหลักการถึงความแตกต่างของสสารแต่ละสถานะได้หลังจากสิ้นสุดกระบวนการทดลอง ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของอนุเบศ ทัศนิยม (2563) ที่พบว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานสามารถพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนได้ ต่อมาในขั้นที่ 4 การรวบรวมคำอธิบายสุดท้าย นักเรียนจะได้อภิปรายและวิเคราะห์ผลการทดลองจากขั้นตอนก่อนหน้า เพื่อหาคำตอบเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างสมบัติของสสารและปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น ผ่านการใช้คำถาม 3W1H (What, When, Why, How) โดยการสรุปผลจะช่วยให้นักเรียนเข้าใจลึกซึ้งถึงสาเหตุและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากปรากฏการณ์ เช่น การวิเคราะห์สถานะของขยะริมหาดรูสะมิแล ที่มีสถานะเป็นของแข็ง นักเรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้จากบทเรียนกับสิ่งที่พบในชีวิตประจำวัน และประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาหรือสร้างสรรค์ชิ้นงานได้อย่างมีเหตุผล จากการอภิปรายและการตั้งคำถามที่ครูผู้สอนกระตุ้น นักเรียนสามารถคิดรวบยอดและออกแบบชิ้นงานที่สะท้อนถึงการเรียนรู้และการแก้ปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพได้ การเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานจะช่วยให้ผู้สอนสามารถพัฒนาแนวทางการสอน เพื่อส่งเสริมผู้เรียนให้สามารถระบุประเด็นปัญหาหรือตั้งคำถามจากปรากฏการณ์ที่มีผลกระทบต่อสังคม ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการเรียนรู้ รวมถึงสามารถวางแผนแนวทางการหาคำตอบในบริบทของชีวิตจริง เพื่อสร้างองค์ความรู้ในมุมมองต่าง ๆ และมีความเข้าใจโลกในยุคสมัยใหม่อย่างลึกซึ้งตามแนวคิดของตะวัน ไชยวรรณและกุลธิดา นุกูลธรรม(2564) ในขั้นสุดท้ายขั้นที่ 5 การให้เหตุผลโดยใช้คำถาม 5W1H ช่วยนักเรียนวิเคราะห์และสรุปความรู้จากปรากฏการณ์ที่ศึกษา โดยเน้นความสำคัญและความสัมพันธ์เชิงสาเหตุเกี่ยวกับสมบัติของสสารในแต่ละสถานะ นักเรียนสามารถเปรียบเทียบสสาร 3 สถานะได้ตามตัวชี้วัดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน2551 (ฉบับปรับปรุง

บทความวิจัย

2560) ซึ่งการใช้คำถาม 5W1H เป็นเทคนิคที่ช่วยให้นักเรียนจำแนกองค์ประกอบและเชื่อมโยงสิ่งที่วิเคราะห์ได้ดี ส่งผลให้พัฒนาความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ได้สังเกตจากการสนทนาโต้ตอบแลกเปลี่ยนระหว่างกันในชั้นเรียน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านการคิดวิเคราะห์ตามแนวคิดของ Bloom, et al. (1956) พบว่าด้านที่นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์สูงสุดคือ ด้านการวิเคราะห์หลักการ อนุมานได้ว่าการวิเคราะห์เชิงหลักการเป็นการค้นหาโครงสร้างหรือองค์ประกอบของเรื่องราว และการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม5W1H เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้วิเคราะห์เรื่องราวและสิ่งต่างๆจากปรากฏการณ์ ผ่านการทดลองปฏิบัติเพื่อหาว่าสิ่งของหรือเรื่องราวนั้นๆ ดำเนินอยู่ได้ในสภาพเช่นนั้นเนื่องจากอะไร มีหลักการอย่างไร ทำให้สามารถพัฒนาความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนได้ และการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน เป็นแนวการจัดการเรียนรู้ที่เริ่มจากการตั้งคำถามหรือกำหนดปัญหา เพื่อนำผู้เรียนไปสู่การค้นหาคำตอบ และแก้ปัญหา โดยการนำปรากฏการณ์ในโลกแห่งความเป็นจริงให้ผู้เรียนสังเกตด้วยมุมมองที่หลากหลาย ใช้กระบวนการสืบเสาะ ด้วยการใช้ปัญหาเป็นฐาน ผ่านการบูรณาการกับสหวิทยาการ ขยายขอบเขตแห่งการเรียนรู้ออกนอกห้องเรียน ผู้เรียนมีบทบาทหลักในการเรียนรู้ผ่านการลงมือกระทำ ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดแรงบันดาลใจในการเรียนรู้และเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งจะเป็นการพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ในศตวรรษที่ 21 ตามแนวคิดของจตุพล ดวงจิตร (2564)

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม 5W1H แสดงให้เห็นว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ การเรียนรู้ที่เน้นการสังเกตปรากฏการณ์และกระตุ้นด้วยคำถามช่วยให้นักเรียนจดจำข้อมูลและเข้าใจเนื้อหาได้ดี โดยนักเรียนสามารถวิเคราะห์และสรุปผลจากการทดลองได้ ทั้งยังสามารถเปรียบเทียบสมบัติของสสารแต่ละสถานะได้อย่างชัดเจน การตั้งคำถามของครูช่วยให้นักเรียนวิเคราะห์ปัญหาและและช่วยให้ได้ข้อมูลที่นำไปสู่การกำหนดกรอบของปัญหา ตลอดจนสามารถสรุปออกมาเป็นหลักการ ส่งผลให้นักเรียนเข้าใจในเนื้อหามากยิ่งขึ้น เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ 4 ด้านตามแนวทฤษฎีการคิดของบลูม Bloom’s taxono Bloom ตามแนวคิดของAnderson and Krathwohl (2001) ได้แก่ ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ โดยนักเรียนมีผลการเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนทุกด้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุเบศ ทัศนิยม (2563) ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ผ่านเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ที่ ร้อยละ 75 ผลจากการวิจัยชี้ให้เห็นว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ดีขึ้น .05 ผู้วิจัยจึงสามารถกล่าวสรุปได้ว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม5W1H มีผลต่อความสามารถทางการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่4 ได้ เป็นไปตามสมมุติฐาน

ตอนที่ 3 ผลความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม5W1H ที่มีต่อความสามารถทางการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่4 พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในด้านกิจกรรมการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด ในรายการประเมินเกี่ยวกับนักเรียนชอบกิจกรรมการสอนโดยใช้คำถามเพื่อสร้างความเข้าใจในเนื้อหา ข้อค้นพบคือ นักเรียนให้ความสนใจ มีส่วนร่วมในการตอบคำถามแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันและครูผู้สอนสามารถตรวจสอบความเข้าใจของนักเรียนผ่านการใช้คำถามเมื่อนักเรียนพอใจในการเรียนรู้แบบใช้คำถามก่อให้เกิดความใส่ใจและความตื่นตัวในการเรียน และผลักดันให้ผู้เรียนต้องการที่จะเรียนรู้สิ่งต่างๆได้ดี และความพึงพอใจเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนตั้งใจเรียนและทำให้ประสบผลสำเร็จ แต่ในด้านสื่อการเรียนการสอนมีความหลากหลาย พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจน้อยที่สุด อาจเนื่องจากว่าในการจัดการเรียนรู้สื่อที่ใช้หลักเป็นวีดีโอ อาจทำให้บรรยากาศในการเรียนซ้ำเดิม ไม่มีความแปลกให้ให้รู้สึกตื่นเต้นได้ ที่จะเป็นแรงเสริมให้นักเรียนตอบสนองในการเรียนและการทำงานอย่างสนใจ สอดคล้องกับแนวคิดของ (วัชรา รัตนศรี, 2560)กล่าวว่า ความพึงพอใจ คือ ความรู้สึกในทางบวก ความรู้สึก ชอบ พอใจ หรือยินดี เมื่อสิ่งที่ตนต้องการได้รับการตอบสนองเป็นความสุขอย่างหนึ่ง ซึ่งสามารถกระตุ้นหรือส่งเสริมให้มีแรงผลักดันในการทำงานหรือการปฏิบัติหน้าที่นั้นๆ ต่อไป

บทความวิจัย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนาผลวิจัยไปใช้

1) การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม5W1H สามารถทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม5W1H มากที่สุด ดังนั้นผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องจึงควรสนับสนุนให้ครูผู้สอนนำกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม5W1H ไปใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนให้เกิดผลแก่ผู้เรียนต่อไป

2) ผู้สอนควรบริหารเวลาในการทากิจกรรมโดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม 5W1H โดยเพิ่มชั่วโมงการสอนให้มากกว่าเดิม เนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้นี้จะต้องดำเนินการแบบต่อเนื่องฉะนั้นจะต้องกำหนดเวลาให้เหมาะสมกับกิจกรรมและมีความยืดหยุ่นในการทำกิจกรรม

3) ผู้สอนควรที่จะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติในการเรียนการสอนครบทุกคนอย่างทั่วถึงในการดำเนินกิจกรรมการสอน และควรคำนึงถึงความแตกต่างในความสามารถของนักเรียนแต่ละคนควรให้ความเอาใจใส่และดูแลกลุ่มที่มีความสามารถทางการเรียนในระดับอ่อนกว่ากลุ่มอื่น ๆ โดยกระตุ้นให้นักเรียนเก่งคอยให้ความช่วยเหลือหรืออาจใช้กระบวนการกลุ่ม

4) ผู้สอนควรนำการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม5W1Hไปใช้โดยมีการใช้เทคนิคอื่น ๆ ร่วมด้วยเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการถ่ายทอดองค์ความรู้

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรใช้ปรากฏการณ์ที่มีความโดดเด่น หลากหลายรูปแบบ ใกล้ตัวของผู้เรียน ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน

2) ควรบริหารเวลาในการจัดการเรียนการสอน การทดลอง ประดิษฐ์ และการนำเสนอ ในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม5W1Hให้เพียงพอ ชัดเจนและเหมาะสมในแต่ละครั้งในการจัดกิจกรร

เอกสารอ้างอิง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขันพื้นฐาน. (2560). ***ตัวชีวัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560).*** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตร แห่งประเทศไทย.

วิชัย วงษ์ใหญ่, และมารุต พัฒผล. (2562). ***การจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์.*** กรุงเทพฯ: ศูนย์ผู้นำนวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนรู้.

พงศธร มหาวิจิตร. (2562, เมษายน – มิถุนายน). ***การประยุกต์ใช้แนวคิดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานร่วมกับการเรียนแบบเชิงรุกในรายวิชาการประถมศึกษาเพื่อเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. วารสาร***ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, (42)2, 73-90.

ศศิณัฏฐ์ สรรคบุรานุรักษ์. (2563). ***การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับชีวิตจริงด้วยการสอนแบบปรากฏการณ์เป็นฐาน รูปแบบการเรียนรู้จากประเทศฟินแลนด์.*** วารสารจีนศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 13(1) 61-81.

กรรณิกา หนูน้ำคำ, และสมาน เอกพิมพ์. (2565, มกราคม-กุมภาพันธ์). ***การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้นร่วมกับเทคนิคการใช้คำาถาม 5W1H ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.*** วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 41(1) 21-33.

สมนึก ภัททิยธนี. (2562). ***การวัดผลการศึกษา.*** (พิมพ์ครั้งที่12). กาฬสินธุ์: สำนักพิมพ์ประสานการพิมพ์

บทความวิจัย

บุญชม ศรีสะอาด. (2545). ***การวิจัยเบื้องต้น.*** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สุวีริยาสาส์น

ประนาท เทียนศรี. (2560, กรกฎาคม-กันยายน). ***ผลของการใช้เทคนิคการตั้งคำถาม5W1Hในสื่อภาพยนตร์เพื่อการเรียนรู้ที่มีต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์และความคิดรวบยอดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่5 และ6 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม.*** วารสารครุศาสตร์, 45(3) 97-108.

สุวิทย์ มูลคำ. (2550). ***กลยุทธ์การสอนคิดวิเคราะห์.*** (พิมพ์ครั้งที่4). กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.

ตะวัน ไชยวรรณ, และกุลธิดา. (2564, พฤษภาคม – สิงหาคม) ***การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน : การเรียนรู้แบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมความรู้ของผู้เรียนในโลกแห่งความจริง.*** วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, 15(2) 252-263.

จตุพล ดวงจิตร. (2564, กันยายน - ธันวาค). ***การประยุกต์ใช้การสอนแบบออนไลน์ร่วมกับการจัดการเรียนรู้ด้วยแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน***. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, 32(3) 194-204.

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2563). ***ความฉลาดรู้ด้านวิทยาศาสตร์.*** สืบค้นจาก https://pisathailand.ipst.ac.th/about-pisa/scientific-literacy/

สุรพงษ์ คงสัตย์ และธีรชาติ ธรรมวงค์. (2551). ***การหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม(IOC).*** สืบค้นจาก ihttps://www.mcu.ac.th/article/detail/14329

อนุเบศ ทัศนิยม. (2564). ***การพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 รายวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน.*** (ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.

สถาบันทดสอบการศึกษาแห่งชาติ (องค์กรมหาชน). (2564). ***สรุปผลการทดสอบทางการศึกษา ระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.*** สืบค้นจากhttps://www.niets.or.th/uploads/editor/files/ONET/rapid%20report%20%20P6-2564.pdf

วัชรา รัตนศรี. (2560). ***การประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน ในรูปแบบ Web Based Learning ที่เหมาะสมกับรายวิชาวิทยาศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27*** (ปริญญาครุศาสตร์มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, มหาสารคาม.

Symeonidis, V., & Schwarz, J. F. (2016***). Phenomenon-Based Teaching and Learning through the Pedagogical Lenses of Phenomenology: The Recent Curriculum Reform in Finland.*** Forum Oswiatowe, 28(2), 31-47.

Anderson, L. W.&Krathwohl, D. R. (eds.) (2001). ***A Taxonomy for Learning, Teaching, and Assessing: A Revision of Bloom's Taxonomy of Educational Objectives.*** New York: Addison Wesley Longman.

Bloom, B. S. (1956). ***Taxonomy of Educational Objectives Handbook I: Cognitive Domain.*** New York: David Mackay.

PASI SILANDER. (2015-2019). ***PHENOMENON BASED LEARNING*** . PHENOMENAL EDUCATION: http://www.phenomenaleducation.info/phenomenon-based-learning.html

Islakhiyah, K., Sutopo, S., & Yulianti, L. (2016). ***Phenomenon based learning to improve scientific reasoning ability in natural science learning in junior high school.*** Pros. Semnas Pend. IPA Pascasarjana UM, 1 (992-1005).

บทความวิจัย

รูปแบบการบริหารเทคโนโลยียุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2

ปาดีอลี เจ๊ะนุ[1] จรุณี เก้าเอี้ยน[2] พิมพ์ปวีณ์ สุวรรณโณ[3]

[1]นักศึกษาปริญญาโท, สาขาการบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
[2]รศ.ดร.อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
[3]ผศ.ดร.อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพและตัวแบบการบริหารเทคโนโลยียุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2) เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารเทคโนโลยียุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2

การดำเนินการวิจัยมี 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารเทคโนโลยียุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้ได้ประเด็นการสัมภาษณ์และเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างกับผู้ให้ข้อมูล จำนวน 11 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อสร้างกรอบแนวคิดและกำหนดเป็นร่างรูปแบบการบริหารเทคโนโลยียุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ขั้นตอนที่ 2 ดำเนินการนำร่างรูปแบบการบริหารเทคโนโลยียุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน เพื่อยืนยันความถูกต้องของร่างรูปแบบการบริหารเทคโนโลยียุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา และพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.67 – 1.00 มีค่าความเชื่อมั่นอยู่ในระดับ .992 และนำรูปแบบการบริหารเทคโนโลยียุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาใช้กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 348 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยใช้สถิติ การหาค่าเฉลี่ย และการค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพและตัวแบบของการบริหารเทคโนโลยียุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 ประกอบด้วย 6 คุณลักษณะ ได้แก่ 1) การจัดการเรียนการสอน 2) การบริหารจัดการภายในสถานศึกษา 3) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ 4) ความไว้วางใจ 5) ความเป็นพลเมืองดี และ 6) โครงสร้างพื้นฐาน

2. รูปแบบการบริหารเทคโนโลยียุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 ประกอบด้วย 4 คุณลักษณะ ประกอบด้วย 1. การจัดการเรียนการสอน ได้แก่ 1) ผู้บริหารมีแนวคิดในการส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรหรือผู้สอนให้มีการใช้เทคโนโลยียุคดิจิทัล 2) ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการใช้สื่อหรือนวัตกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับบริบทการจัดการศึกษาในยุดดิจิทัล 3) บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมเทคโนโลยียุคดิจิทัลเพื่อพัฒนาผู้เรียนผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการกับวิถีชีวิตในชุมชน 2.การบริหารจัดการภายในสถานศึกษา ได้แก่ 1) ผู้บริหารสถานศึกษามีการ

บทความวิจัย

กำหนดผู้รับผิดชอบให้ทำหน้าที่เกี่ยวกับเทคโนโลยียุคดิจิทัลอย่างชัดเจน 2) ผู้บริหารสถานศึกษานการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารตามความคิดเห็นของครู 3) ผู้บริหารสถานศึกษามีการนำเทคโนโลยียุคดิจิทัลเป็นเครื่องมือในการบริหารสถานศึกษา 3. ด้านการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ 1) ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดปฏิทินการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้อย่างชัดเจน 2) ผู้บริหารสถานศึกษามีการใช้เทคโนโลยียุคดิจิทัลมาใช้ในการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ภายในสถานศึกษาที่ชัดเจน 3) ผู้บริหารสถานศึกษามีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลได้อย่างเหมาะสม 4.ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ได้แก่ 1) ผู้บริหารสถานศึกษามีการเสริมแรง ให้รางวัล ขวัญกำลังใจ 2) ผู้บริหารสถานศึกษามีวิสัยทัศน์ ทัศนคติ จัดระเบียบสภาพแวดล้อมและให้ความสำคัญกับการเสริมแรง 3) ผู้บริหารสถานศึกษามีบริหารการเข้าถึงข้อมูลต่างๆ ของสถานศึกษาให้กับบุคลากรและชุมชน

คำสำคัญ: รูปแบบ, การบริหารเทคโนโลยียุคดิจิทัล, ผู้บริหารสถานศึกษา

บทความวิจัย

The Model of Technology Management in Digital Era of School Administrators under Narathiwat Primary Educational Service Area Office 2

Padelee Cheknooh [1] Jarunee Kao-ian [2] Phimpawee Suwanno [3]

[1]Student of Majester, program in Education Administration, Faculty of Education, Yala Rajabhat University.
[2]Assoc. Prof. Dr. program in Education Administration, Faculty of Education, Yala Rajabhat University.
[3]Asst. prof. Dr. program in Education Administration, Faculty of Education, Yala Rajabhat University.

Abstract

Technology management in digital era of school administrators under Narathiwat Primary Educational Service Area Office 2, and 2) create the model of technology management in digital era of school administrators under Narathiwat Primary Educational Service Area Office 2.

The research process consisted of two steps. Step 1: to examine the documents and research related to technology management in digital era of school administrators in order to obtain interview topics and qualitative data collection, using semi-structure interviews with 11 were conducted. The data was analyzed by using content analysis to create a conceptual framework and outline the draft model of technology management in digital era of school administrators. Step 2: submitting the draft model of technology management in digital era to three qualified experts for validation and content validity assessment were processed. The index of item objective congruence (IOC) of three experts ranged from 0.67 to 1.00 with a confidence level of .992. Once validated, the model of technology management in digital era was applied to a sample group of 348 individuals, and data analysis was conducted using statistical software package to calculate means and standard deviations.

The results revealed that:

Phase 1: The condition and model of technology management in digital era of school administrators under Narathiwat Primary Educational Service Area Office 2 consisted of four characteristics involving 1) teaching and learning management, 2) management within the educational institution, 3) measuring and evaluating learning outcomes, and 4) infrastructure.

Phase 2: The model of technology management in digital era of school administrators under Narathiwat Primary Educational Service Area Office 2 consisted of four characteristics: 1. Teaching and learning management included 1) school administrators supported the use of technology in digital era among staff or teachers, 2) school administrators promoted the use of

บทความวิจัย

material or innovative teaching and learning aligning with education management in digital era, and 3) school administrators promoted technology in digital era to develop learners integrating education management with community lifestyles. 2. Management within the educational institution included 1) school administrators clearly designated individuals to be responsible for technology in digital era, 2) school administrators promoted the use of information and communication technology according to teachers' opinions, and 3) school administrators utilized technology in digital era as a tool for school management. 3. Measuring and evaluating learning outcomes included 1) school administrators clearly set calendars for learning management assessment and evaluation, 2) school administrators used technology in digital era to develop assessment and evaluation systems in learning management within the school clearly, and 3) school administrators adapted assessment and evaluation formats for learning management in the digital era appropriately. 4. Infrastructure included 1) school administrators reinforced rewards and encouragement, 2) school administrators showed vision, attitudes, managed the environment, and prioritized reinforcement, and 3) school administrators managed accessing any school information for staff and the community.

Key words : Technology management in digital

บทความวิจัย

บทนำ

ปัจจุบันเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามามีบทบาทในชีวิตมนุษย์เราอย่างเห็นได้ชัด ความก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทำให้มีการพัฒนาคิดค้นสิ่งอำนวยความสะดวกสบายต่อการดำชีวิตเป็นอันมาก เทคโนโลยีในยุคดิจิทัลได้เข้ามาเสริมปัจจัยพื้นฐานการดำรงชีวิตของทำให้การสร้างที่พักอาศัยมีคุณภาพมาตรฐาน สามารถผลิตและให้บริการต่าง ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์ เทคโนโลยีดิจิทัลทำให้มีการติดต่อสื่อสารกันได้สะดวกการเดินทางเชื่อมโยงถึงกันทำให้ประชากรในโลกติดต่อรับฟังข่าวสารกันได้ตลอดเวลา เทคโนโลยีในยุคดิจิทัลเป็นปัจจัยหลักที่จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาด้านเทคโนโลยีสู่ความก้าวหน้าในด้านต่าง ๆ รวมถึงการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีที่ไม่มีวันสิ้นสุดการสื่อสารไร้พรมแดนทำให้มนุษย์มีความสะดวกสบายรวดเร็วที่สำคัญที่สุดเทคโนโลยีในยุคดิจิทัลเป็นปัจจัยหนึ่งที่มนุษย์เราขาดไม่ได้ ความสำคัญของเทคโนโลยีในยุคดิจิทัลเป็นปัจจัยพื้นฐานในแต่ละวันจึงต้องเรียนรู้ และปรับเปลี่ยนตนเองให้ทันต่อสิ่งใหม่ๆ ทั้งในปัจจุบันและอนาคตซึ่งเทคโนโลยีในยุคดิจิทัลส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม เศษรฐกิจ การเมืองการปกครอง วัฒนธรรม และการพัฒนาด้านการศึกษา บทบาทเหล่านี้มีแนวโน้มที่สำคัญในการบริหาร การศึกษาและพัฒนาประเทศองค์การต่างๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนการดำเนินงานในด้านต่างๆ ส่งผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและสร้างโอกาสให้แก่องค์การในการเปลี่ยนแปลงโครงสร้าง

การดำเนินงานขององค์การเพื่อประสิทธิภาพในการผลิตและการบริการความสัมพันธ์เนื่องจากเทคโนโลยีมีในยุคดิจิทัลการปรับเปลี่ยนพัฒนาอยู่ตลอดเวลา องค์การต่างๆ จึงจำเป็นต้องอาศัยบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีในยุคดิจิทัล เพื่อเป็นกำลังในการพัฒนาเทคโนโลยีในประเทศให้ก้าวหน้าและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นผลของการพัฒนาด้านเทคโนโลยีอย่างรวดเร็วทำให้องค์การหรือหน่วยงานต้องเรียนรู้และนำเทคโนโลยีในยุคดิจิทัลที่เหมาะสมและทันสมัยเข้ามาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานในองค์การหรือหน่วยงานของตนการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งเน้นผู้เรียนให้มีทักษะการเรียนรู้ และมีใจใฝ่เรียนรู้ตลอดเวลา มีการออกแบบระบบการเรียนรู้ใหม่ ๆ เพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการ การสร้างความตื่นตัวให้คนไทยตระหนักถึงบทบาทความรับผิดชอบการสร้างระบบเพื่อเป็นเลิศการพัฒนาทักษะดิจิทัลทักษะและการพัฒนาตนเองผ่านเทคโนโลยีการเรียนรู้สมัยใหม่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ปรับเปลี่ยนภาครัฐสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล หมายถึง การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการปรับปรุงการบริหารจัดการของหน่วยงานรัฐทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาคอย่างมีแบบแผนและเป็นระบบจนพัฒนาสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัลโดยสมบูรณ์โดยลักษณะของบริการภาครัฐหรือบริการสาธารณะจะอยู่ในรูปแบบดิจิทัลที่ขับเคลื่อนโดยความต้องการของประชาชนหรือผู้ใช้บริการ ซึ่งประชาชนทุกคนสามารถเข้าถึงบริการได้โดยไม่มีข้อจำกัดทางกายภาพพื้นที่ และภาษารัฐบาลสามารถหลอมรวมภาครัฐจะแปรเปลี่ยนไปเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการสร้างการทำงานของภาครัฐเสมือนเป็นองค์กรเดียวทำให้การดำเนินงานของภาครัฐได้อย่างสมบูรณ์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2565 : 14)

บทความวิจัย

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 เป็นหน่วยงานในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานพื้นที่รับผิดชอบ 5 อำเภอประกอบด้วย อำเภอสุไหงปาดี อำเภอตากใบ อำเภอแว้ง อำเภอสุคิริน และอำเภอสุไหงโก-ลก มีโรงเรียนทั้งสิ้น 117 จำนวนครูและผู้บริหารสถานศึกษาหรือรักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ หัวหน้าฝ่ายงานต่าง ๆ จำนวน 2,632 คน การบริหารจัดการเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาขาดการบริหารเทคโนโลยีในยุคดิจิทัล ขาดการส่งเสริมด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านเทคโนโลยีในสถานศึกษาที่หลากหลาย ขาดอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีในยุคดิจิทัลที่ไม่เพียงพอต่อความต้องการมีอุปกรณ์แต่ขาดการบำรุงรักษารวมถึงอยู่ในสภาพที่ใช้งานไม่ได้สถานศึกษาอยู่ในพื้นที่ห่างไกลหรือการบริหารไม่ทั่วถึงเพื่อการพัฒนาด้านการจัดการเรียนการสอนมีคอมพิวเตอร์หรืออุปกรณ์มีเทคโนโลยีในยุคดิจิทัลไม่เพียงพอ ครูใช้อุปกรณ์คอมพิวเตอร์หรือสื่อใหม่ๆ ยังไม่ถนัดการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ผู้บริหารขาดการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลนำมาใช้ในสถานศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษาไม่มีการวางแผนการพัฒนา ด้านโครงสร้างพื้นฐานที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการเทคโนโลยีในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ต่อเนื่องและทันสมัย (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2, 2565 : 15) ซึ่งหากผู้บริหารสถานศึกษามีรูปแบบการบริหารเทคโนโลยียุคดิจิทัลอย่างเหมาะสมแล้วจะทำให้ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารเพื่อนำความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ของตนเองมาประยุกต์ใช้ในการทำงานให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ผู้บริหารควรส่งเสริมทั้งนี้เพื่อนำผลการศึกษามาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลยิ่งขึ้น

ผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นบุคลสำคัญขององค์การสถานศึกษาต้องเอื้อและส่งเสริมการบริหารเทคโนโลยีในยุคดิจิทัลในสถานศึกษาเพื่อความสะดวก ถูกต้อง รวดเร็ว และก้าวไปสู่ความสำเร็จขององค์การจากสภาพการบริหารจัดการศึกษาความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพที่ผ่านมาจะพบว่าผู้บริหารสถานศึกษาขาดการบริหารเทคโนโลยีในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาน้อยมากที่จะให้ความสำคัญการบริหารเทคโนโลยียุคดิจิทัลมาส่งเสริมพัฒนาการนำมาใช้ในสถานศึกษาให้เป็นองค์การแห่งหารเรียนรู้เพราะว่าผู้บริหารยังไม่มีความเข้าใจการใช้เทคโนโลยีในยุคดิจิทัลมาใช้ในสถานศึกษาของผู้บริหารเพื่อการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ทั้งนี้จากการที่ผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวคิดและหลักการของนักวิจัย 13 ท่านทำให้ได้ขอบข่ายการบริหารเทคโนโลยียุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา 4 ด้าน 1) ด้านการจัดการเรียนการสอน 2) ด้านการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา 3) ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้และ 4) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจการบริหารสถานศึกษารูปแบบการบริหารเทคโนโลยีในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 เพื่อให้ได้รับข้อมูลตามสภาพที่แท้จริง และนำผลการวิจัยที่เป็นแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพใช้เป็นข้อมูลประกอบการวางแผนพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาและนำไปใช้ในการวางแผนปรับปรุงพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ใน

บทความวิจัย

สถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 ให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์อันสูงสุดต่อสถานศึกษา

จากสภาพความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษารูปแบบการบริหารเทคโนโลยียุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 ซึ่งผลการวิจัยจะนำไปใช้เพื่อเป็นประโยชน์และแนวทางในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารให้สามารถบริหารงานด้านต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุด

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพและตัวแบบการบริหารเทคโนโลยียุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2
2. เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารเทคโนโลยียุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารเทคโนโลยียุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 ผู้วิจัยขอนำเสนอวิธีดำเนินการวิจัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพและตัวแบบการบริหารเทคโนโลยียุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2

ผู้วิจัยศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษา ภารกิจการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา และการบริหารเทคโนโลยียุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้ได้ประเด็นการสัมภาษณ์ และเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structure Interview) กับผู้ให้ข้อมูลจำนวน 11 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อนำไปสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 สร้างรูปแบบการบริหารเทคโนโลยียุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2

ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ในขั้นตอนที่ 1 ที่ได้จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารเทคโนโลยียุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา และการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล จำนวน 11 คน ซึ่งผู้วิจัยได้พิจารณาตามองค์ประกอบการบริหารเทคโนโลยียุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สร้างกรอบแนวคิดในการวิจัย เพื่อกำหนดเป็นร่างรูปแบบการบริหารเทคโนโลยียุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content validity) โดยใช้ดัชนีความ

<u>บทความวิจัย</u>

สอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์ IOC (Item - Objective Congruence Index) โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำไปใช้ทดลอง (Try - out) กับผู้บริหารสถานศึกษา หรือรักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ หัวหน้าฝ่ายงานต่าง ๆ และครูที่มีความรู้ด้านเทคโนโลยี ปฏิบัติงานอยู่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 จำนวน 30 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเดียวกันกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย และนำรูปแบบการบริหารเทคโนโลยียุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 ใช้กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 348 คน เพื่อประเมินการบริหารเทคโนโลยียุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และการค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัย

1. ผลการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi - Structure Interview) ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล จำนวน 11 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา หรือรักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ หัวหน้าฝ่ายงานต่าง ๆ และครูที่มีความรู้ด้านเทคโนโลยี ปฏิบัติงานอยู่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 โดยเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi - Structure Interview) ดำเนินการสัมภาษณ์ และวิเคราะห์ สังเคราะห์ผลการสัมภาษณ์ โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบการบริหารเทคโนโลยียุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา 4 แบบ สามารถสรุปผลการสัมภาษณ์ได้ ดังนี้

1.1 การจัดการเรียนการสอน คือ 1) ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรหรือผู้สอนให้มีการใช้เทคโนโลยียุคดิจิทัลในการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย และเหมาะสมกับผู้เรียน ส่งเสริมการใช้สื่อหรือนวัตกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับบริบทการจัดการศึกษาในยุคดิจิทัล มีการส่งเสริมเทคโนโลยียุคดิจิทัลเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะอย่างต่อเนื่อง มีการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการกับวิถีชีวิตในชุมชนเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาโดยใช้เทคโนโลยียุคดิจิทัลทุกระดับชั้นเรียน มีการพัฒนาหลักสูตรที่ตอบสนองความแตกต่างของผู้เรียนอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน มีนโยบายการบริหารจัดการการจัดการเรียนการสอนที่ชัดเจนทันสมัยสอดคล้องกับการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล มีการปรับรูปแบบการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับแนวทางในยุคดิจิทัล การใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนมาสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนและตรงกับความต้องการของชุมชนในยุคดิจิทัล การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาให้มีความสอดคล้องกับบริบทสถานศึกษาในยุคดิจิทัล มีการวางแผนในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคลองกับแนวทางการบริหารในยุคดิจิทัล และผู้บริหารสถานศึกษามีการประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ และให้เหมาะสมกับยุคดิจิทัล

1.2 การบริหารจัดการภายในสถานศึกษา คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดผู้รับผิดชอบให้ทำหน้าที่เกี่ยวกับเทคโนโลยียุคดิจิทัลอย่างชัดเจน มีวิสัยทัศน์และกลยุทธ์การพัฒนาสถานศึกษาด้านเทคโนโลยียุคดิจิทัล มีการประสานชุมชนและหน่วยงานต่างๆ เพื่อพัฒนาเทคโนโลยียุคดิจิทัลในสถานศึกษา มีนโยบายให้ผู้เรียนมีความรู้

บทความวิจัย

ความสามารถในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากเทคโนโลยียุคดิจิทัลที่ทันต่อเหตุการณ์ และมีการวางแผนการพัฒนาด้านเทคโนโลยียุคดิจิทัลของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง สามารถนำเทคโนโลยียุคดิจิทัล เพื่อลดความซ้ำซ้อนของการดำเนินงานของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดโครงการเกี่ยวกับการพัฒนาเทคโนโลยียุคดิจิทัลอย่างเป็นรูปธรรม การรายงานผลการดำเนินงานมีการใช้เทคโนโลยียุคดิจิทัลต่อหน่วยงานต้นสังกัด มีการสนับสนุนงบประมาณเพื่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในยุคดิจิทัล มีการจัดสรรงบประมาณด้านเทคโนโลยียุคดิจิทัลในสถานศึกษาอย่างเหมาะสม มีระบบกำกับ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานและรายงานผลอย่างต่อเนื่องโดยใช้เทคโนโลยียุคดิจิทัล และผู้บริหารสถานศึกษามีการประสานชุมชนและหน่วยงานต่างๆ เพื่อพัฒนาเทคโนโลยียุคดิจิทัลในสถานศึกษา

1.3 การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดปฏิทินการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้อย่างชัดเจน มีการใช้เทคโนโลยียุคดิจิทัลมาใช้ในการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ภายในสถานศึกษาที่ชัดเจนและวิเคราะห์ผลการประเมินการจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลได้อย่างเหมาะสมและผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยียุคดิจิทัลในการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ให้คำปรึกษาได้อย่างเหมาะสม มีการประชุมสรุปวิเคราะห์ข้อมูลที่เกิดจากการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เป็นการจัดทำเครื่องมือสำหรับการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้จัดเก็บข้อมูลผลการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ การใช้ระบบเทคโนโลยียุคดิจิทัลในการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ในการเปรียบเทียบวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และตัวชี้วัด ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ด้านเทคโนโลยียุคดิจิทัลเพื่อนำไปใช้ในการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้เป็นไปตามนโยบายสามารถแก้ปัญหาอุปสรรคในระหว่างการดำเนินการได้อย่างชัดเจน ให้คำแนะนำกระบวนการจัดการเรียนการสอนทักษะ เทคนิค และวิธีส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนในยุดดิจิทัล มีการแต่งตั้งคณะกรรมการการวัดประประเมินผลการจัดการเรียนรู้ ที่มีความรู้ด้านเทคโนโลยียุคดิจิทัล และกำหนดบทบาทหน้าที่ไว้ชัดเจน การกำหนดวิธีการดำเนินการตามแผนการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ แต่ละขั้นตอนโดยใช้เทคโนโลยียุคดิจิทัล และจัดให้มีผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยียุคดิจิทัลในการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ให้คำปรึกษาได้อย่างเหมาะสม

1.4 โครงสร้างพื้นฐาน คือ โครงสร้างพื้นฐานพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการเสริมแรง ให้รางวัล ขวัญกำลังใจ ชมเชยและการขึ้นเงินเดือนให้มีความสุขกับการทำงานใฝ่รู้ส่งเสริมเทคโนโลยียุคดิจิทัล มีวิสัยทัศน์ ทัศนคติจัดระเบียบสภาพแวดล้อมและให้ความสำคัญกับการเสริมแรง การปฏิบัติงาน การมีส่วนร่วมทุกฝ่ายสอดคล้องกับยุคดิจิทัล บริหารการเข้าถึงข้อมูลต่างๆ ของสถานศึกษาให้กับบุคลากรและชุมชน การใช้เทคโนโลยียุคดิจิทัลในการสรุปผลการดำเนินงาน เพื่อนำไปปรับใช้ในการดำเนินงานในครั้ง สนับสนุนอุปกรณ์ครุภัณฑ์ด้านเทคโนโลยียุคดิจิทัลในการซ่อมบำรุง ดูแลรักษาสำรองอย่างต่อเนื่อง ดำเนินการตามโครงการที่กำหนดเกี่ยวกับเทคโนโลยียุคดิจิทัลโดยเน้นให้มีการสร้างเครือข่ายเพื่อให้เกิดการพัฒนาเต็มศักยภาพ มีการประสานขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานต่างๆ ในการสร้างระบบยุคดิจิทัลในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีในสถานศึกษา มีการ

บทความวิจัย

ขยายผลการดำเนินงานให้กับผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาทราบกับการพัฒนาด้านเทคโนโลยียุคดิจิทัล การจัดระบบโครงสร้างการบริหารและการควบคุมการปฏิบัติงานของบุคลากรผ่านระบบเทคโนโลยียุคดิจิทัล ส่งเสริมอุปกรณ์ด้านเทคโนโลยียุคดิจิทัลที่เพียงพอกับความต้องการของสถานศึกษา มีการบริการห้องเรียนคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ทางเทคโนโลยียุคดิจิทัลให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างทั่วถึง และมีผู้ที่มีความรู้ในการซ่อมบำรุง และให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม

จากข้อมูลข้างต้นพบว่า การศึกษาสภาพและตัวแบบรูปแบบการบริหารเทคโนโลยียุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 จากการสัมภาษณ์ โดยผู้ให้ข้อมูล จำนวน 15 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาหรือรักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ หัวหน้าฝ่ายงาน หรือครูที่มีความรู้หรือเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 โดยการสัมภาษณ์เป็นการถามเกี่ยวกับการบริหารเทคโนโลยียุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา 4 ด้าน ได้แก่ 1) การจัดการเรียนการสอน 2) การบริหารจัดการภายในสถานศึกษา 3) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และ4) โครงสร้างพื้นฐาน ข้อมูลดังกล่าวเป็นข้อมูลที่แสดงให้เห็นถึงการบริหารเทคโนโลยียุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ และจากการข้อมูลดังกล่าวผู้วิจัยจึงได้กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย และร่างรูปแบบการบริหารเทคโนโลยียุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 และนำเสนอผลการวิจัยต่อไป

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นผู้บริหารสถานศึกษา หรือรักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ หัวหน้าฝ่ายงาน และครูที่มีความรู้ด้านเทคโนโลยีปฏิบัติงานอยู่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 จำนวน 348 คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 225 คน คิดเป็นร้อยละ 64.7 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นผู้บริหาร จำนวน 287 คน คิดเป็นร้อยละ 82.5 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปี จำนวน 189 คน คิดเป็นร้อยละ 54.3 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 207 คน คิดเป็นร้อยละ 59.5

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารเทคโนโลยียุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 มีรายละเอียด ดังนี้

3.1 การบริหารเทคโนโลยียุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน รองลงมาคือ ด้านการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

บทความวิจัย

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารเทคโนโลยียุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2

ด้านที่	การบริหารเทคโนโลยียุคดิจิทัล ของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	อันดับที่
1	ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.19	0.64	มาก	1
2	ด้านการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา	4.10	0.69	มาก	2
3	ด้านการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้	4.07	0.67	มาก	3
4	ด้านโครงสร้างพื้นฐาน	4.01	0.72	มาก	4
รวม		**4.09**	**0.65**	**มาก**	

3.2 การบริหารเทคโนโลยียุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า ภาพรวมอยู่ระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.19) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนผู้สอนให้มีการใช้เทคโนโลยียุคดิจิทัลในการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย และเหมาะสมกับผู้เรียน ($\bar{x}$ = 4.30) รองลงมา ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการใช้สื่อหรือนวัตกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับบริบทการจัดการศึกษาในยุดดิจิทัล ($\bar{x}$ = 4.29) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ และให้เหมาะสมกับยุคดิจิทัล ($\bar{x}$ = 4.09)

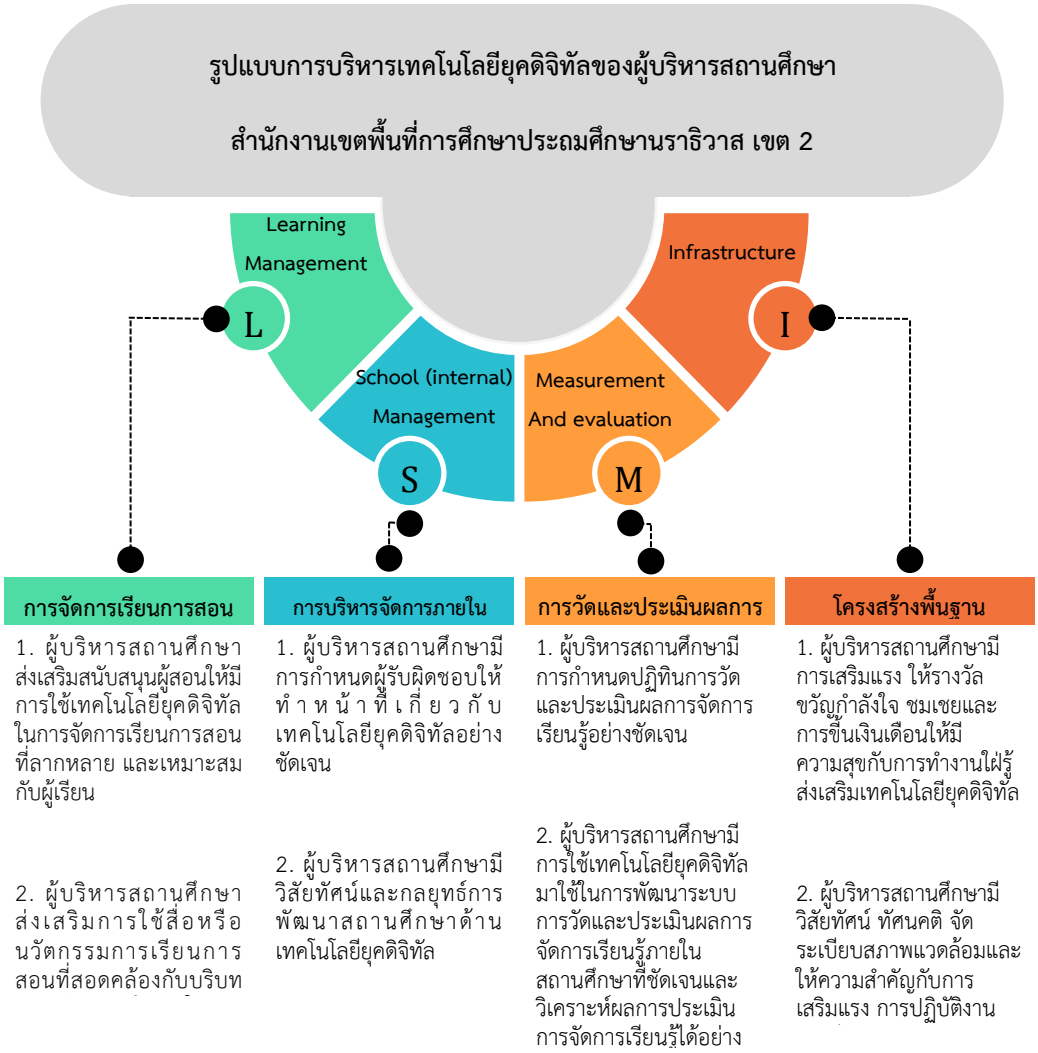
3.3 การบริหารเทคโนโลยียุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 ด้านการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาพบว่า ภาพรวมอยู่ระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.10) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดผู้รับผิดชอบให้ทำหน้าที่เกี่ยวกับเทคโนโลยียุคดิจิทัลอย่างชัดเจน ($\bar{x}$ = 4.27) รองลงมา ผู้บริหารสถานศึกษามีวิสัยทัศน์และกลยุทธ์การพัฒนาสถานศึกษาด้านเทคโนโลยียุคดิจิทัล ($\bar{x}$ = 4.20) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการประสานชุมชนและหน่วยงานต่างๆ เพื่อพัฒนาเทคโนโลยียุคดิจิทัลในสถานศึกษา ($\bar{x}$ = 4.00)

3.4 การบริหารเทคโนโลยียุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 ด้านการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้พบว่า ภาพรวมอยู่ระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.07) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดปฏิทินการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้อย่างชัดเจน ($\bar{x}$ = 4.20) รองลงมา ผู้บริหารสถานศึกษามีการใช้เทคโนโลยียุคดิจิทัลมาใช้ในการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ภายในสถานศึกษาที่ชัดเจนและวิเคราะห์ผลการประเมินการจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม และผู้บริหารสถานศึกษามีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลได้

บทความวิจัย

อย่างเหมาะสม ($\bar{x}$ = 4.12) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยียุคดิจิทัลในการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ให้คำปรึกษาได้อย่างเหมาะสม ($\bar{x}$ = 3.96)

3.5 การบริหารเทคโนโลยียุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 ด้านโครงสร้างพื้นฐานพบว่า ภาพรวมอยู่ระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.01) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีการเสริมแรง ให้รางวัล ขวัญกำลังใจ ชมเชยและการขึ้นเงินเดือนให้มีความสุขกับการทำงานใฝ่รู้ส่งเสริมเทคโนโลยียุคดิจิทัล ($\bar{x}$ = 4.11) รองลงมา ผู้บริหารสถานศึกษามีวิสัยทัศน์ ทัศนคติ จัดระเบียบสภาพแวดล้อมและให้ความสำคัญกับการเสริมแรง การปฏิบัติงาน การมีส่วนร่วมทุกฝ่ายสอดคล้องกับยุคดิจิทัล ($\bar{x}$ = 4.09) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้บริหารสถานศึกษามีผู้ที่มีความรู้ในการซ่อมบำรุง และให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ($\bar{x}$ = 3.91)

บทความวิจัย

ภาพที่ 1 รูปแบบการบริหารเทคโนโลยียุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. สภาพการบริหารสถานศึกษารูปแบบการบริหารเทคโนโลยียุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 จากผลการวิจัย พบว่า

ด้านการจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อจะพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมากผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมสนับสนุนผู้สอนให้มีการใช้เทคโนโลยียุคดิจิทัลใน รูปแบบการจัดการเรียนการสอนควรมีความหลากหลาย และเหมาะสมกับผู้เรียน มีส่งเสริมการใช้สื่อ หรือนวัตกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับ การจัดการศึกษาในยุดดิจิทัลมีการส่งเสริมเทคโนโลยียุคดิจิทัลเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะอย่างต่อเนื่อง และผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการกับวิถีชีวิตในชุมชนเหมาะสมกับสถานศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดของสรัญญา แสนศรี (2564) ได้กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริม สนับสนุนในการจัดการเรียนการสอนโดยการเทคโนโลยียุคดิจิทัล และสอดคล้องกับ ศศิกาญจน์ แปงมามนวกุล (2561) ได้กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยียุคดิจิทัลในการจัดการเรียนการสอน ไม่ว่าผู้บริหารสถานศึกษาจะเป็นเพศใด อายุเท่าไหร่ จบการศึกษาขั้นสูงสุดปริญญาใด และดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษานานเท่าไร ก็ไม่มีความแตกต่างกัน เป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาเห็นถึงความจำเป็นในการปรับการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับเทคโนโลยีในยุคดิจิทัลที่พัฒนาอย่างรวดเร็วในทุกๆ ด้าน

2. สภาพการการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับมาก คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดผู้รับผิดชอบให้ทำหน้าที่เกี่ยวกับเทคโนโลยียุคดิจิทัลอย่างชัดเจน มีวิสัยทัศน์และกลยุทธ์การพัฒนาสถานศึกษาด้านเทคโนโลยียุคดิจิทัล มีการนำเทคโนโลยียุคดิจิทัลเป็นเครื่องมือในการบริหารสถานศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษามีนโยบายให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากเทคโนโลยียุคดิจิทัลที่ทันต่อเหตุการณ์ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของจันทิรา ปัจจัยโคถา (2557) กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีนโยบายในการใช้เทคโนโลยียุดิจิทัลในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องสอดคล้องกับรุ่งนภา ไชยะ (2560) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีนโยบายให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากเทคโนโลยียุคดิจิทัลที่ทันต่อเหตุการณ์มีการนำเทคโนโลยียุคดิจิทัลเป็นเครื่องมือในการบริหารสถานศึกษา เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำและมีความรู้พื้นฐานด้านเทคโนโลยีจึงมีนโยบายในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาอย่างเหมาะสม

3. สภาพการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดปฏิทินการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้อย่างชัดเจนมีการใช้เทคโนโลยียุคดิจิทัลมาใช้ในการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ภายในสถานศึกษาที่ชัดเจนและวิเคราะห์ผลการประเมินการจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม ปรับเปลี่ยนรูปแบบการการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลได้อย่างเหมาะสมประชุม

<u>บทความวิจัย</u>

สรุปวิเคราะห์ข้อมูลที่เกิดจากการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าผู้บริหารสถานศึกษาจะเป็นเพศใด อายุเท่าไหร่ จบการศึกษาชั้นสูงสุดปริญญาใด และดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษานานเท่าไหร่ก็มีไม่มีความแตกต่าง เป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาเห็นถึงความรวดเร็ว ความถูกต้องของข้อมูลเพื่อประโยชน์ในการวิเคราะห์ข้อมูล ลดเวลาในการทำงานของครูและบุคลากรทางการศึกษาซึ่งมีผลทำให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีเวลาทำงานอื่นๆ มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดวัชราภรณ์ คงเกิด (2561 : 59) กล่าวไว้ว่า มีการนำเทคโนโลยียุคดิจิทัลมาใช้ในการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ มีการติดตามและประเมินผลในการใช้เทคโนลียียุคดิจิทัลสอดคล้องกับอังจิมา คงโอ (2560) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลได้อย่างเหมาะสมประชุมสรุปวิเคราะห์ข้อมูลที่เกิดจากการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

4. สภาพโครงสร้างพื้นฐาน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการเสริมแรงให้รางวัลขวัญกำลังใจชมเชยและการขึ้นเงินเดือนให้มีความสุขกับการทำงานใฝ่รู้ส่งเสริมเทคโนโลยียุคดิจิทัลมีวิสัยทัศน์ ทัศนคติ จัดระเบียบสภาพแวดล้อมและให้ความสำคัญกับการเสริมแรงการปฏิบัติงานการมีส่วนร่วมทุกฝ่ายสอดคล้องกับยุคดิจิทัลบริหารการเข้าถึงข้อมูลต่างๆ ของสถานศึกษาให้กับบุคลากรและชุมชนมีการใช้เทคโนโลยียุคดิจิทัลในการสรุปผลการดำเนินงาน เพื่อนำไปปรับใช้ในการดำเนินงานในครั้งต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ จันทิรา ปัจจัยโคถา (2557) กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีวิสัยทัศน์ ทัศนคติ จัดระเบียบสภาพแวดล้อมและให้ความสำคัญกับการเสริมแรง การปฏิบัติงาน การมีส่วนร่วมทุกฝ่ายสอดคล้องกับยุคดิจิทัลสอดคล้องกับสรัญญา แสงศรี (2564) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมเทคโนโลยียุคดิจิทัลในสถานศึกษา เพราะส่วนใหญ่ผู้บริหารสถานศึกษาได้จัดสรรบุคลากรรับผิดชอบงานด้านเทคโนโลยีโดยตรง ดำเนินการติดตั้งระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อบริหารจัดการในการดำเนินงานทุกๆ ด้าน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ในครั้งต่อไป

1 การจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาต้องกำหนดนโยบายการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษามีการวางแผน การบริหารจัดการหลักสูตรแกนกลาง บริหารจัดกรรหลักสูตรสถานศึกษา และบริหารจัดการการจัดเรียนการสอนของคุณครูเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ กระบวนการจัดการเรียนการสอนต้องชัดเจนต้องมีวิเคราะห์หลักสูตรและแผนจัดการเรียนรู้แต่ละสาระการเรียนรู้ ที่มีการบริหารจัดการเทคโนโลยีเป็นเครื่องมือมีรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีที่หลากหลายผู้สอนสามารถใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ มีการแนะแนวและให้คำปรึกษาทางการเรียนรู้แก่ผู้เรียน รวมถึงการใช้สื่อและเทคโนโลยียุคดิจิทัลที่เหมาะสม ผู้บริหารสถานศึกษาต้องสร้างความตระหนักให้ความสำคัญเพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่ต้อการเพราะการจัดการเรียนการสอนเป็นหัวใจสำคัญของสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอนเป็นการผลิตและสร้างคนให้เป็นคนดี มีความรู้ สามารถพัฒนาประเทศชาติต่อไป

บทความวิจัย

2 การบริหารจัดการภายในสถานศึกษา การบริหารจัดการภายในสถานศึกษาผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมในการดำเนินงานในทุก ๆ ด้าน ส่งเสริมเทคโนโลยีในสถานศึกษาเพื่อออกแบบและกำหนดกรอบ และวิธีการดำเนินการเพื่อการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว และทันสมัย และพัฒนาเทคโนโลยีทางการศึกษาเป็นไปตามแผนปฏิบัติการประจำปี ผู้บริหารสถานศึกษามีการสนับสนุนงบประมาณด้านการส่งเสริมเทคโนโลยีในสถานศึกษาเพื่อการเรียนการ มีระบบกำกับติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานและรายงานผลอย่างต่อเนื่อง มีระบบงานข้อมูลสารสนเทศที่เป็นปัจจุบัน และพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจ และเห็นความสำคัญของเทคโนโลยีการศึกษาที่ดีเพื่อพัฒนาผู้เรียนเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ

3 การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องบริหารจัดการเทคโนโลยีกับการวัดและประเมินผลการจัดการศึกษาผู้บริหารสถานศึกษาต้องให้ความสำคัญ การนิเทศ กำกับ ติดตาม ดูแล และประเมินผล ไว้ว่า เป็นการนิเทศ กำกับติดตาม ดูแล และประเมินผลระบบการจัดการเรียนการสอน เพื่อเป็นข้อมูลให้การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ตามแผนหลักและแนวดำเนินการของโรงเรียนกำหนดไว้ตามบริบทของโรงเรียน การกำหนดให้มีผู้รับผิดชอบในการนิเทศ กำกับ ติดตาม ดูและและประเมินการพัฒนาและใช้แหล่งการเรียนรู้ อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ แก้ไข ปัญหาอุปสรรคในระหว่างการดำเนินการ มีการประเมินทบทวนปรับปรุงกระบวนการดำเนินการให้เกิดการพัฒนาและเป็นเครื่องมือประเมินผลการดำเนินการ การสร้างการพัฒนาวิเคราะห์ผลการประเมินและสรุปผลการประเมิน

4 โครงสร้างพื้นฐาน ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้บริหารจัดการด้านโครงสร้างพื้นฐาน มีระบบเครือข่ายอินทราเน็ต และระบบเครือข่ายภายในพื้นที่ในสถานศึกษาเพื่อการบริหารจัดการและการจัดการเรียนการสอน มีซอฟต์แวร์ที่จำเป็นสำหรับใช้ในสถานศึกษา จัดห้องเรียนที่หลากหลาย มีระบบการบำรุงรักษา และความมั่นคงของระบบเทคโนโลยีทางการศึกษาเพื่อการพัฒนาองค์กร

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1 รูปแบบการเทคโนโลยียุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 ที่ผ่านการประเมินความเหมาะสมจากผู้ใช้ซึ่งมีความเห็นว่ารูปแบบดังกล่าวมีความเหมาะสมในการนำไปปฏิบัติจริง ดังนั้นควรนำรูปแบบไปปฏิบัติอีกทั้งควรมีการประเมินงานตามตามกระบวนการสร้างรูปแบบเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงรูปแบบให้ความเหมาะสมยิ่งๆ ขึ้นไป

2 ควรมีการส่งเสริมให้หน่วยงานในสังกัดนำผลการวิจัยรูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนนในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยียุคดิจิทัลในสถานศึกษา

3 ควรนำผลการวิจัยรูปแบบการบริหารเทคโนโลยียุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 นำไปใช้จริงและควรมีการประเมินนหลังการใช้อีกครั้งเพื่อเป็นการพัณนารูปแบบในครั้งต่อๆ ไป

บทความวิจัย

เอกสารอ้างอิง

ดวงกมล กิ่งจำปา. (2555). ***บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมงานเทคโนโลยีทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2***. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

สายัณต์ เสนวิรัช. (2556). ***บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการศึกษาสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนการวิละอนุกูล.*** วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ณภัชกมล สุขมา. (2565). ***รูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมมาภิบาลของโรงเรียนในเขตสำนักงานศึกษาธิการภาค 18 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน***. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.

สราวุฒิ นิ่มนวล. (2565). ***รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของครูผู้สอนในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี***. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.

อดิพร นิลขำ. (2565). ***รูปแบบการบริหารสถานศึกษาในภาวะวิกฤตไวรัสโคโรนา 2019 สำหรับโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร***. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานคร.

สุชญา โกมลวานิ, บรรณาธิการ. (2563). ***องค์ประกอบของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 23***. ในการประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาแห่งชาติ ครั้งที่ 21; 27 มีนาคม 2563; ขอนแก่น. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น

อนันต์ วรธิติพงศ์. (2560). ***อนาคตภาพดิจิทัลเพื่อนการศึกษาสำหรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน.*** วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

ศักดิ์ดนัย โรจน์สราญรมย์. (2563). ***สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดความฉลาดรู้ทางดิจิทัลของนักเรียน.*** วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น, 17(2).

จรุณี เก้าเอี้ยน. (2557). ***เทคนิคการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา กลยุทธ์และแนวปฏิบัติ สำหรับผู้บริหารมืออาชีพ.*** (พิมพ์ครั้งที่ 2). ยะลา : ชานเมืองการพิมพ์.

บทความวิจัย

การวิเคราะห์ความนิยมการใช้รถยนต์พลังงานหมุนเวียนของประเทศในทวีปยุโรป

อับดุลฮากิม มะดีเยาะ[1] อานัส สามอ[2*]

[1]อาจารย์ ดร., สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ และคณะกรรมการศูนย์วิจัยเศรษฐกิจสร้างสรรค์และนวัตกรรมสังคม มหาวิทยาลัยทักษิณ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 90000
[2]อาจารย์ สาขาวิทยาศาสตร์ทั่วไป คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี 94160

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์ความนิยมการใช้รถยนต์ประเภทเครื่องยนต์ต่าง ๆ ของประเทศสมาชิกในทวีปยุโรปและ 2) เพื่อประเมินจัดอันดับความนิยมด้านการใช้รถยนต์พลังงานหมุนเวียนของประเทศสมาชิกในทวีปยุโรป ประชากรที่ใช้เป็นข้อมูลทุติยภูมิแบบพาแนล (Panel data) รวบรวมจากสถิติย้อนหลังการจดทะเบียนรถยนต์ใหม่ระหว่างเดือนกรกฎาคม ค.ศ. 2021 ถึงเดือนมิถุนายน ค.ศ. 2023 รวมทั้งสิ้น 24 เดือน จากประเทศสมาชิกยุโรปจำนวน 31 ประเทศ ใช้การวิเคราะห์ด้วยสถิติการหาส่วนแบ่งตลาดรถยนต์ อัตราการเติบโต Paired simple t-test และเทคนิค TOPSIS ผลการวิเคราะห์สถิติจดทะเบียนรถยนต์ของแต่ละประเทศในภูมิภาคยุโรประหว่างปี 2021-2023 พบว่าสถิติการจดทะเบียนรถยนต์ทั่วภูมิภาคยุโรปรวมแล้วเฉลี่ยเท่ากับ 965,409 คัน/เดือน โดยประเทศเยอรมนีมียอดการจดทะเบียนรถยนต์มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 22.79 รองลงมาคือสหราชอาณาจักร (ร้อยละ 14.25) และ ฝรั่งเศส (ร้อยละ 13.62) ตามลำดับ ผลการวิเคราะห์ความนิยมในประเภทเครื่องยนต์พบว่ามีการจดทะเบียนใช้รถยนต์ใหม่ที่เป็นเครื่องยนต์เบนซิน (Gasoline) มากที่สุด โดยมีส่วนแบ่งการตลาดคิดเป็นร้อยละ 37.34 ของรถยนต์ทั้งหมด แต่มีค่า Growth เท่ากับ -10.78% รองลงมาเป็นเครื่องยนต์ไฮบริด (HEV) มีส่วนแบ่งการตลาดคิดเป็นร้อยละ 21.81 และมีค่า Growth เท่ากับ 1.63% รถยนต์ไฟฟ้า (BEV) มีส่วนแบ่งการตลาดคิดเป็นร้อยละ 17.85 มีค่า Growth เท่ากับ 48.51% เครื่องยนต์ดีเซล (Diesel) มีส่วนแบ่งการตลาดคิดเป็นร้อยละ 12.75 มีค่า Growth เท่ากับ -16.01% และรถยนต์ปลั๊กอินไฮบริด (PHEV) มีส่วนแบ่งการตลาดคิดเป็นร้อยละ 8.52 มีค่า Growth เท่ากับ 17.03% ตามลำดับ ผลการวิเคราะห์ด้วยสถิติ Paired simple t-test พบว่าความนิยมต่อรถยนต์ที่ใช้พลังงานเบนซินและดีเซลลดลงในขณะที่ความนิยมต่อรถยนต์พลังงานไฟฟ้าเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และผลการประเมินการจัดอันดับประเทศสมาชิกในทวีปยุโรปที่โดดเด่นด้านการหันมาใช้ยานพาหนะพลังงานหมุนเวียนในปี 2023 โดยใช้เทคนิค TOPSIS พบว่าประเทศที่มีความโดดเด่นสูงที่สุดคือ นอร์เวย์ มีค่า Closeness Coefficient เท่ากับ 0.6581825 รองลงมาคือ ไอร์แลนด์ (0.4717417) ฟินแลนด์ (0.4692445) และ สวีเดน (0.4633604) ตามลำดับ

คำสำคัญ: การวิเคราะห์ส่วนแบ่งการตลาด, อัตราการเติบโต, TOPSIS, รถยนต์พลังงานหมุนเวียน, ประเทศในทวีปยุโรป

บทความวิจัย

The Analysis of the Popularity of Renewable Energy Vehicle Usage in European Countries

Abdulhakim Madiyoh[1] Anas Samor[2*]

[1]Dr., A lecturer in Economics Department, Faculty of Economics and Business Administration, Creative Economy and Social Innovation Research Center Committee, Thaksin University, Songkhla City, Songkhla 90000, Thailand
[2]A lecturer in General Science Department, Faculty of Education, Fatoni University, Yarang, Pattani 94160, Thailand
[*]Corresponding Author, Email: anas.samor@ftu.ac.th

Abstract

This research article aims to: 1) analyze the popularity of various types of engine vehicles in European countries, and 2) evaluate and rank the popularity of renewable energy vehicle usage among European member countries. The population used was secondary panel data collected from historical statistics on new vehicle registrations between July 2021 and June 2023, covering a total of 24 months from 31 European countries. The analysis utilizes market share statistics, growth rates, Paired simple t-test, and the TOPSIS technique. The statistical analysis of vehicle registrations in each European country from 2021 to 2023 found that the average number of vehicles registered across Europe was 965,409 vehicles per month. Germany had the highest number of vehicle registrations, accounting for 22.79%, followed by the United Kingdom (14.25%) and France (13.62%). The analysis of engine type popularity revealed that new gasoline-engine vehicles had the highest market share at 37.34% of all vehicles but showed a growth rate of -10.78%. HEVs came next with a market share of 21.81% and a growth rate of 1.63%. BEVs had a market share of 17.85% with a growth rate of 48.51%. Diesel engines held a market share of 12.75% with a growth rate of -16.01%, and PHEVs had a market share of 8.52% with a growth rate of 17.03%. The Paired Simple t-test found that the popularity of gasoline and diesel-powered vehicles decreased, while the popularity of electric vehicles increased significantly at the 0.05 statistical level.The TOPSIS technique was used to evaluate the ranking of European countries that excel in adopting renewable energy vehicles in 2023. The results showed that Norway had the highest Closeness Coefficient at 0.6581825, followed by Ireland (0.4717417), Finland (0.4692445), and Sweden (0.4633604), respectively.

Keywords: Analysis of Market Share, Growth Rate, TOPSIS, Renewable Energy Vehicle, Europe Countries

บทความวิจัย

บทนำ

ในยุคที่โลกกำลังเผชิญกับปัญหาสิ่งแวดล้อมที่รุนแรง การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และความจำเป็นในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก การเปลี่ยนแปลงในด้านพลังงานและการใช้ทรัพยากรธรรมชาติกลายเป็นหัวข้อที่ได้รับความสนใจมากขึ้นเรื่อย ๆ หนึ่งในภาคส่วนที่มีบทบาทสำคัญต่อการปล่อยก๊าซเรือนกระจกนั่นคืออุตสาหกรรมยานยนต์ ซึ่งในปัจจุบันได้เห็นการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของการเลือกใช้พลังงานในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก โดยเฉพาะในทวีปยุโรปได้เริ่มเปลี่ยนแปลงนโยบายด้านการใช้พลังงานในยานยนต์ โดยหันมาให้ความสำคัญกับพลังงานสะอาดและการลดการใช้เชื้อเพลิงฟอสซิล (Melissa, 2024) ความสำคัญของการศึกษานี้มาจากการเปลี่ยนแปลงที่เห็นได้ชัดเจนในตลาดยานยนต์ของทวีปยุโรป ซึ่งเป็นภูมิภาคที่มีการพัฒนาและใช้ยานยนต์ที่หลากหลาย ประเทศในยุโรปหลายประเทศได้ออกนโยบายสนับสนุนการใช้รถยนต์ที่ใช้พลังงานทางเลือก เช่น รถยนต์ไฟฟ้า รถยนต์ไฮบริด และรถยนต์ที่ใช้พลังงานจากไฮโดรเจน สะท้อนให้เห็นถึงแนวโน้มในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้ยานพาหนะของประชาชนและนโยบายของรัฐที่สอดคล้องกับการพัฒนาที่ยั่งยืน (IRENA, 2018)

ในขณะเดียวกัน การเปลี่ยนแปลงในตลาดรถยนต์ที่ใช้น้ำมันเชื้อเพลิงก็มีความสำคัญไม่น้อย การลดลงของความนิยมในรถยนต์ที่ใช้น้ำมันเชื้อเพลิงเป็นผลมาจากทั้งนโยบายภาครัฐและความตระหนักของประชาชนเกี่ยวกับผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ อุตสาหกรรมยานยนต์ยังต้องเผชิญกับความท้าทายในการปรับตัวต่อเทคโนโลยีใหม่ ๆ และความต้องการของผู้บริโภคที่เปลี่ยนไป การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในทวีปยุโรปสะท้อนถึงการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและการลงทุนในการวิจัยและพัฒนาเพื่อนำไปสู่การใช้พลังงานที่ยั่งยืนมากขึ้น ทำให้ตลาดรถยนต์ไฟฟ้าและรถยนต์ไฮบริดได้เติบโตอย่างรวดเร็วในขณะที่รถยนต์ที่ใช้น้ำมันเชื้อเพลิงเริ่มประสบกับการหดตัว (Katanich, 2024) และปฏิเสธไม่ได้ว่าการพัฒนาเทคโนโลยีแบตเตอรี่และโครงสร้างพื้นฐานในการชาร์จเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ช่วยให้การเปลี่ยนผ่านไปสู่การใช้พลังงานสะอาดเป็นไปได้อย่างราบรื่น (Preub. et al., 2021)

การแข่งขันระหว่างผู้ผลิตรถยนต์และผู้ให้บริการด้านพลังงานยังเป็นปัจจัยที่มีบทบาทในการผลักดันการเปลี่ยนแปลงนี้ ผู้ผลิตรถยนต์ที่สามารถนำเสนอรถยนต์ที่ตอบสนองต่อความนิยมของตลาด เช่น การประหยัดพลังงานและการเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมได้มากที่สุดจะเป็นผู้ที่ได้รับประโยชน์สูงสุดจากการเปลี่ยนแปลงนี้ ขณะเดียวกันประเทศที่สามารถสร้างโครงสร้างพื้นฐานที่รองรับการใช้พลังงานทางเลือกได้ดีก็จะมีความได้เปรียบในการเติบโตของตลาดยานยนต์ในอนาคต ดังนั้นการวิจัยเกี่ยวกับความนิยมและการเปลี่ยนแปลงการใช้รถยนต์พลังงานต่าง ๆ จึงเป็นสิ่งที่สำคัญในการทำความเข้าใจทิศทางการเปลี่ยนแปลงของตลาดยานยนต์ในยุโรป

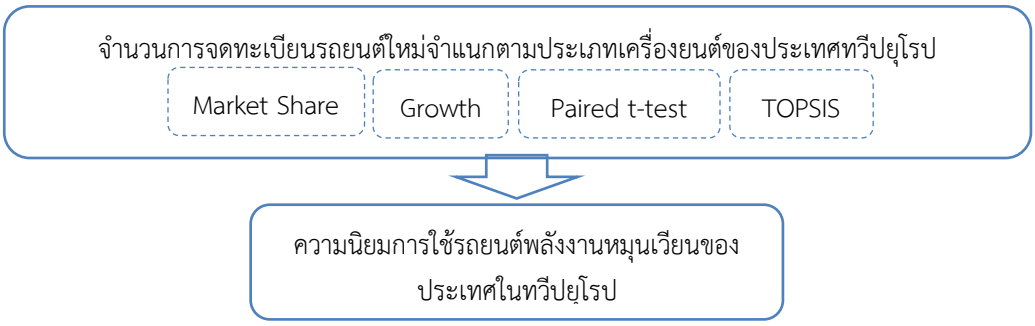
วัตถุประสงค์

1. เพื่อวิเคราะห์ความนิยมต่อการใช้รถยนต์ในประเภทเครื่องยนต์ต่าง ๆ ของประเทศสมาชิกในทวีปยุโรป
2. เพื่อประเมินจัดอันดับความนิยมด้านการใช้รถยนต์พลังงานหมุนเวียนของประเทศสมาชิกในทวีปยุโรป

กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัยนี้ประกอบด้วยการใช้ข้อมูลการจดทะเบียนรถยนต์ใหม่จำแนกตามประเภทเครื่องยนต์ของประเทศสมาชิกทวีปยุโรปทำการวิเคราะห์หาค่าส่วนแบ่งการตลาด อัตราการเติบโต การเปรียบเทียบสัดส่วนของประเภทเครื่องยนต์ต่าง ๆ ในตลาดรถยนต์ระหว่างช่วงเวลาที่ต่างกัน และเทคนิค TOPSIS เพื่อหาข้อสรุปความนิยมการใช้รถยนต์พลังงานหมุนเวียนของประเทศในทวีปยุโรป

บทความวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

บทความวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยรวบรวมข้อมูลจาก The European Automobile Manufacturers' Association หรือ ACEA ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยนี้เป็นข้อมูลทุติยภูมิแบบพาแนล (Panel data) ซึ่งเป็นข้อมูลที่มีลักษณะเป็นอนุกรมเวลา (Time series data) ร่วมกับลักษณะภาคตัดขวาง (Cross-sectional data) (Gujarati and Porter, 2009) รวบรวมจากข้อมูลสถิติย้อนหลังการจดทะเบียนรถยนต์ใหม่ ตั้งแต่เดือน กรกฎาคม ค.ศ. 2021 ถึงเดือนมิถุนายน ค.ศ. 2023 รวมทั้งสิ้น 24 เดือน โดยข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์ประกอบด้วย 1) ข้อมูลจำนวนการจดทะเบียนรถจักรยานยนต์ทั้งหมดจำแนกรายประเทศและรายเดือน (Total) และ 2) ข้อมูลประเภทของเครื่องยนต์รถยนต์จำแนกรายประเทศและรายปี (Engine Type)

การวิเคราะห์ข้อมูล

บทความวิจัยนี้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ดังนี้ เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ใช้การวิเคราะห์ส่วนแบ่งตลาดรถยนต์เพื่อวิเคราะห์ขนาดของตลาดรถยนต์ระหว่างประเทศสมาชิกทวีปยุโรป (Kotler, 1984) และอัตราการเปลี่ยนแปลงระหว่างปีในแต่ละประเภทเครื่องยนต์ต่าง ๆ ที่ทำตลาดในทวีปยุโรป (Cooper & Nakanishi, 1988) ประเภทเครื่องยนต์ของรถจักรยานยนต์ โดยใช้สมการดังนี้

$$Market\ Share\ of\ X_i = \frac{New\ X_i Registrations_t}{Total\ New\ X\ Registrations_t} \times 100 \quad (1)$$

$$Growth\ Rate\ of\ X_i = \frac{Market\ Share\ of\ X_{it} - Market\ Share\ of\ X_{it-1}}{Market\ Share\ of\ X_{it-1}} \times 100 \quad (2)$$

โดยที่ X_i แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 หมายถึง ประเทศสมาชิกในทวีปยุโรปซึ่งในบทความวิจัยนี้ประกอบด้วยประเทศสมาชิกทั้งสิ้น 31 ประเทศ และกลุ่มที่ 2 หมายถึง ประเภทเครื่องยนต์ของรถยนต์ประกอบด้วย รถยนต์เบนซิน รถยนต์ดีเซล รถยนต์ไฟฟ้า รถยนต์ปลั๊กอินไฮบริด และ รถยนต์ไฮบริด

บทความวิจัย

ถัดมาเป็นการวิเคราะห์การทดสอบค่าเฉลี่ยระหว่างสองช่วงเวลา (Paired Samples Test) (Zimmerman, 1997) ของการจดทะเบียนรถยนต์ใหม่ในประเทศไทยที่แบ่งตามประเภทเครื่องยนต์ต่าง ๆ ระหว่างปี 2563 และปี 2566 เพื่อทดสอบความแตกต่างของยอดการจดทะเบียนรถยนต์ในช่วงเวลาที่ต่างกันซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความนิยมที่มีต่อรถยนต์แต่ละประเภทเครื่องยนต์ว่ามีการเปลี่ยนแปลงหรือไม่อย่างไร โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์

ถัดมาเพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการตัดสินใจแบบหลายหลักเกณฑ์ของ Technique for Order Preference by Similarity to Ideal Solution (TOPSIS) (Madanchian and Taherdoost, 2023) เพื่อประเมินจัดอันดับความโดดเด่นด้านการใช้รถยนต์พลังงานหมุนเวียนของประเทศสมาชิกในทวีปยุโรปซึ่งองค์ประกอบที่ใช้ในการวิเคราะห์ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 องค์ประกอบและเงื่อนไขต่าง ๆ ของการประเมินการจัดอันดับประเทศสมาชิกในทวีปยุโรปที่โดดเด่นด้านการหันมาใช้ยานพาหนะพลังงานหมุนเวียนปี 2023 โดยใช้เทคนิค TOPSIS

	Criteria	Gasoline	Diesel	BEV	PHEV	HEV
31 Countries in the European Union	Expected Value	min	min	max	max	max
	Weight	0.2	0.15	0.3	0.15	0.2

จากข้อมูลในตารางที่ 1 แสดงองค์ประกอบและเงื่อนไขต่าง ๆ ของการประเมินการจัดอันดับประเทศสมาชิกในทวีปยุโรปที่โดดเด่นด้านการหันมาใช้ยานพาหนะพลังงานหมุนเวียนปี 2023 โดยใช้เทคนิค TOPSIS ซึ่งองค์ประกอบแรกคือเกณฑ์ (Criteria) ที่นำมาใช้ประกอบด้วย 5 เกณฑ์ ได้แก่ เครื่องยนต์ประเภทต่าง ๆ นั่นคือ Gasoline (เบนซิน) Diesel (ดีเซล) BEV (Bettery Electric Vehicle หรือ รถยนต์ไฟฟ้า) PHEV (Plug-in Hybrid Electric Vehicle หรือ รถยนต์ปลั๊กอินไฮบริด) และ HEV (Hybrid Electric Vehicle หรือ รถยนต์ไฮบริด) องค์ประกอบที่สองคือทางเลือก (Alternative) เพื่อการตัดสินใจในการประเมินว่าทางเลือกหรือตัวเลือกที่ดีที่สุดคือทางเลือกหรือตัวเลือกใด สำหรับบทความวิจัยนี้ทางเลือกที่นำมาใช้ได้แก่ประเทศสมาชิกในทวีปยุโรปจำนวน 31 ประเทศนั่นเอง องค์ประกอบที่สามคือค่าคาดหวัง (Expected Value) ซึ่งเป็นตัวแบ่งแนวคิดเชิงบวกและเชิงลบ เนื่องจากวัตถุประสงค์ข้อนี้ต้องการประเมินความโดดเด่นด้านการใช้รถยนต์พลังงานหมุนเวียนเป็นหลัก จึงกำหนดให้หลักเกณฑ์ที่เป็นประเภทเครื่องยนต์ Gasoline และ Diesel เป็นแนวคิดเชิงลบ นั่นหมายความว่าประเทศใดที่ใช้รถยนต์ประเภทเครื่องยนต์ดังกล่าวยิ่งน้อยยิ่งทำให้คะแนนการประเมินยิ่งดี จึงกำหนดให้เป็น Min ในขณะที่หลักเกณฑ์ที่เป็นประเภทเครื่องยนต์ BEV PHEV และ HEV ถูกกำหนดให้เป็นแนวคิดเชิงบวก นั่นหมายความว่าประเทศใดที่ใช้รถยนต์ประเภทเครื่องยนต์ดังกล่าวยิ่งมากแล้วยิ่งทำให้คะแนนการประเมินยิ่งดี จึงกำหนดให้เป็น Max และองค์ประกอบสุดท้ายคือค่าถ่วงน้ำหนัก (Weight) เพื่อใช้ในการกำหนดความสำคัญของแต่ละเกณฑ์ที่ใช้นั่นเอง สำหรับบทความวิจัยนี้ให้ความสำคัญกับการหันมาใช้พลังงานหมุนเวียนเป็นหลักจึงให้น้ำหนักเกณฑ์ของ BEV สูงที่สุดนั่นคือ 0.3 ในขณะที่ Gasoline และ HEV กำหนดให้เกณฑ์ละเท่ากับ 0.2 ซึ่งเป็นเกณฑ์สำคัญรองลงมาเนื่องจากผู้วิจัยมองว่า การลดการใช้รถยนต์ Gasoline และการเพิ่มการใช้รถยนต์ HEV เป็นสิ่งที่มีความสำคัญด้วยเช่นกันในกรณีที่บางประเทศอาจยังไม่พร้อมด้านการให้บริการที่ชาร์จแบตเตอรี่รถยนต์ที่เพียงพอ

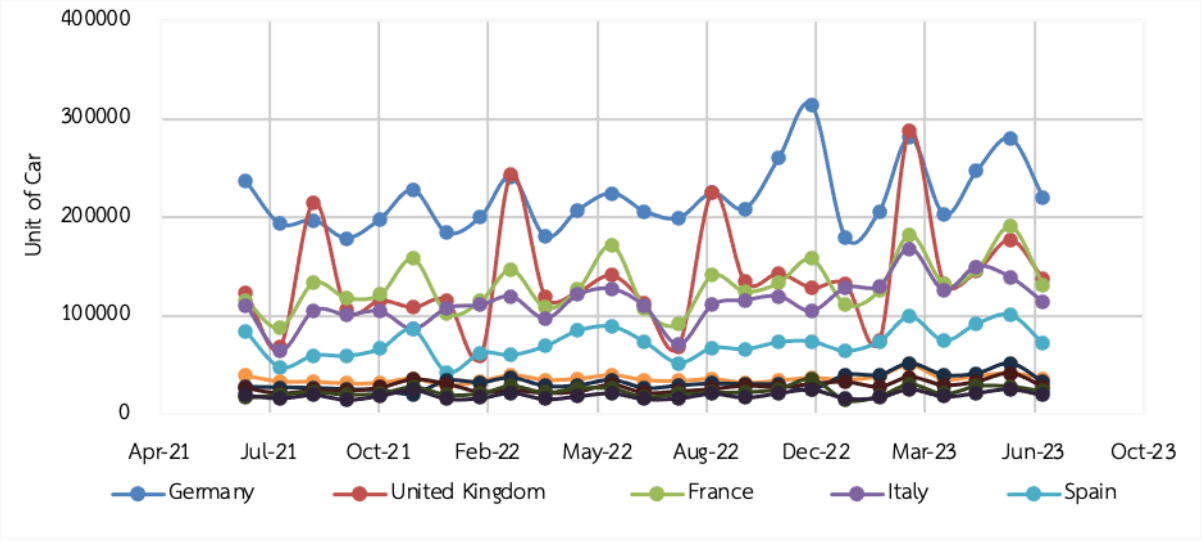
บทความวิจัย

นอกจากนั้น Diesel และ PHEV ผู้วิจัยกำหนดค่าน้ำหนักให้เกณฑ์ละ 0.15 โดยให้เหตุผลว่าเกณฑ์ทั้งสองยังคงมีความสำคัญแต่มีสัดส่วนในตลาดรถยนต์ในยุโรปค่อนข้างน้อย

ผลการวิจัย

บทความวิจัยนี้วิเคราะห์เกี่ยวกับการเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงและความนิยมการใช้รถยนต์พลังงานชนิดต่าง ๆ ของตลาดรถยนต์ในประเทศสมาชิกยุโรปในช่วงระหว่างปี 2021-2023 ซึ่งใช้การวิเคราะห์ส่วนแบ่งการตลาดและอัตราการเติบโตระหว่างประเทศสมาชิกในทวีปยุโรป การเปรียบเทียบความนิยมของตลาดรถยนต์ระหว่างช่วงเวลาที่ต่างกัน และการประเมินความนิยมต่อการหันมาใช้รถยนต์ที่ใช้พลังงานหมุนเวียนของประเทศสมาชิกในทวีปยุโรป ผลการวิเคราะห์สามารถอธิบายตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ดังนี้

ผลการวิเคราะห์สิบอันดับแรกประเทศสมาชิกในทวีปยุโรปที่มีส่วนแบ่งการตลาดรถยนต์หรือมีปริมาณรถยนต์ที่จดทะเบียนใหม่มากที่สุด ดังแสดงในภาพที่ 2 ซึ่งจากภาพที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์สถิติจดทะเบียนรถยนต์ของแต่ละประเทศในภูมิภาคยุโรประหว่างปี 2021-2023 ซึ่งมีทั้งหมด 31 ประเทศ พบว่าสถิติการจดทะเบียนรถยนต์ทั่วภูมิภาคยุโรปรวมแล้วเฉลี่ยเท่ากับ 965,409 คัน/เดือน ทั้งนี้เมื่อพิจารณาสิบอันดับแรกของประเทศที่มีการจดทะเบียนรถยนต์มากที่สุดในยุโรปพบว่า ประเทศเยอรมันมียอดการจดทะเบียนรถยนต์มากที่สุดเฉลี่ยจำนวน 219,976 คัน/เดือน หรือคิดเป็นร้อยละ 22.79 ของยอดการจดทะเบียนทั้งทวีปยุโรป รองลงมาคือสหราชอาณาจักร 137,541 คัน/เดือน คิดเป็นร้อยละ 14.25 ฝรั่งเศส 131,532 คัน/เดือน คิดเป็นร้อยละ 13.62 อิตาลี 113,807 คัน/เดือน คิดเป็นร้อยละ 11.79 สเปน 71,732 คัน/เดือน คิดเป็นร้อยละ 7.43 โปแลนด์ 35,956 คัน/เดือน คิดเป็นร้อยละ 3.72 เบลเยียม 32,564 คัน/เดือน คิดเป็นร้อยละ 3.37 เนเธอแลนด์ 28,127 คัน/เดือน คิดเป็นร้อยละ 2.91 สวีเดน 23,191 คัน/เดือน คิดเป็นร้อยละ 2.41 และ สวิซแลนด์ 19,317 คัน/เดือน คิดเป็นร้อยละ 2.01 ตามลำดับ

ภาพที่ 2 ผลการวิเคราะห์สถิติพรรณนาจัดอันดับสถิติยอดการจดทะเบียนรถยนต์รายเดือนของแต่ละประเทศในภูมิภาคยุโรประหว่างปี 2021- 2023

บทความวิจัย

ลำดับถัดไปเป็นการวิเคราะห์ส่วนแบ่งการตลาดและอัตราการเติบโตของตลาดรถยนต์โดยจำแนกตามประเภทเครื่องยนต์ต่าง ๆ เพื่อให้เห็นข้อมูลความนิยมของผู้ใช้รถยนต์ในประเภทเครื่องยนต์ต่าง ๆ ของรถยนต์ที่ทำตลาดในทวีปยุโรป และเพื่อสะท้อนให้เห็นถึงความนิยมของผู้ใช้รถยนต์ที่มีต่อรถยนต์พลังงานสิ้นเปลืองและพลังงานหมุนเวียน ผลการวิเคราะห์ได้แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงความนิยมในแต่ละประเภทเครื่องยนต์ของสิบอันดับประเทศที่มีการจดทะเบียนรถยนต์มากที่สุดในทวีปยุโรปเปรียบเทียบระหว่างปี 2022 และ 2023

Country	Market Share by Engine Type (% of Total)					
	Year	Gasoline	Deisel	BEV	PHEV	HEV
European Union	2022	41.85	15.18	12.02	7.28	21.46
	2023	37.34	12.75	17.85	8.52	21.81
	Change(%)	**-10.78**	**-16.01**	**48.51**	**17.03**	**1.63**
Germany	2022	37.00	18.90	14.40	11.70	17.40
	2023	35.60	16.70	18.90	5.70	22.20
	Change(%)	**-3.78**	**-11.64**	**31.25**	**-51.28**	**27.57**
United Kingdom	2022	44.00	5.70	16.10	5.50	28.70
	2023	39.70	3.50	17.90	7.20	31.70
	Change(%)	**-9.77**	**-38.59**	**11.18**	**30.91**	**10.45**
France	2022	36.80	17.80	12.80	7.00	21.10
	2023	35.80	9.30	17.40	9.40	24.20
	Change(%)	**-2.72**	**-47.75**	**35.94**	**34.29**	**14.69**
Italy	2022	29.40	20.50	4.80	5.40	29.10
	2023	28.70	18.30	4.40	5.30	34.60
	Change(%)	**-2.38**	**-10.73**	**-8.33**	**-1.85**	**18.90**
Spain	2022	43.80	17.70	3.50	4.80	27.80
	2023	43.30	12.30	5.40	6.40	30.10
	Change(%)	**-1.14**	**-30.51**	**54.29**	**33.33**	**8.27**
Poland	2022	46.60	11.80	2.50	2.30	34.00
	2023	43.00	11.40	4.40	3.10	35.30
	Change(%)	**-7.73**	**-3.39**	**76.00**	**34.78**	**3.82**
Belgium	2022	49.10	18.00	8.20	15.80	7.90
	2023	42.30	8.40	17.60	22.60	8.10
	Change(%)	**-13.85**	**-53.33**	**114.63**	**43.04**	**2.53**
Netherland	2022	41.40	1.50	24.30	9.00	22.40
	2023	29.50	0.90	33.60	12.30	22.90
	Change(%)	**-28.74**	**-40.00**	**38.27**	**36.67**	**2.23**
Sweden	2022	22.40	14.00	31.60	23.50	7.40
	2023	23.30	8.10	38.70	20.50	7.10

บทความวิจัย

Country	Market Share by Engine Type (% of Total)					
	Year	Gasoline	Deisel	BEV	PHEV	HEV
	Change(%)	**4.02**	**-42.14**	**22.47**	**-12.77**	**-4.05**
Switzerland	**2022**	36.00	11.60	20.90	7.20	24.10
	2023	33.60	9.70	20.70	9.10	26.80
	Change(%)	**-6.67**	**-16.38**	**-0.96**	**26.39**	**11.20**

จากตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงความนิยมในแต่ละประเภทเครื่องยนต์ของสิบอันดับประเทศที่มีการจดทะเบียนรถยนต์มากที่สุดในทวีปยุโรปโดยเปรียบเทียบระหว่างปี 2022 และ 2023 พบว่าปี 2023 ภาพรวมของทวีปยุโรปนั้นมีการจดทะเบียนใช้รถยนต์ใหม่ที่เป็นเครื่องยนต์เบนซิน (Gasoline) มากที่สุด โดยมีส่วนแบ่งการตลาดคิดเป็นร้อยละ 37.34 ของรถยนต์ทั้งหมด แต่มีอัตราการเปลี่ยนแปลงหรืออัตราการเติบโตจากปีที่ผ่านมาอยู่ที่ -10.78% สะท้อนให้เห็นความนิยมต่อรถยนต์ประเภทเครื่องยนต์เบนซินในยุโรปที่ลดลงในช่วงเวลาเพียงหนึ่งปี รองลงมาเป็นเครื่องยนต์ไฮบริด (HEV) โดยมีส่วนแบ่งการตลาดคิดเป็นร้อยละ 21.81 ของรถยนต์ทั้งหมด มีอัตราการเปลี่ยนแปลงหรืออัตราการเติบโตจากปีที่ผ่านมาอยู่ที่ 1.63% รองลงมาเป็นรถยนต์ไฟฟ้า (BEV) โดยมีส่วนแบ่งการตลาดคิดเป็นร้อยละ 17.85 ของรถยนต์ทั้งหมด มีอัตราการเปลี่ยนแปลงหรืออัตราการเติบโตจากปีที่ผ่านมาอยู่ที่ 48.51% โดยขยับมาอยู่อันดับที่สามจากเดิมเมื่อปีที่ผ่านมาอยู่อันดับที่สี่ของตลาด รองลงมาเป็นเครื่องยนต์ดีเซล (Diesel) โดยมีส่วนแบ่งการตลาดคิดเป็นร้อยละ 12.75 ของรถยนต์ทั้งหมด มีอัตราการเปลี่ยนแปลงหรืออัตราการเติบโตจากปีที่ผ่านมาอยู่ที่ -16.01% ซึ่งลดอันดับมาอยู่ที่สี่จากเดิมเมื่อปีที่ผ่านมาอยู่อันดับที่สามของตลาด และสุดท้ายคือรถยนต์ปลั๊กอินไฮบริด (PHEV) โดยมีส่วนแบ่งการตลาดคิดเป็นร้อยละ 8.52 ของรถยนต์ทั้งหมด แต่มีอัตราการเปลี่ยนแปลงหรืออัตราการเติบโตจากปีที่ผ่านมาเป็นไปในทิศทางบวกอยู่ที่ 17.03%

เมื่อพิจารณาจากสิบประเทศข้างต้นเพื่อสำรวจความตระหนักของประชากรทวีปยุโรปด้านการหันมาใช้พลังงานหมุนเวียนโดยประเมินจากการลดลงของส่วนแบ่งการตลาดรถยนต์เครื่องยนต์เบนซินและดีเซลและการเพิ่มขึ้นของส่วนแบ่งการตลาดรถยนต์ไฮบริดและรถยนต์ไฟฟ้าปี 2023 พบว่าประเทศสวีเดนมีสัดส่วนการจดทะเบียนใช้รถยนต์ใหม่ที่เป็นเครื่องยนต์เบนซินน้อยที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่น ๆ ในสิบอันดับดังกล่าว โดยมีส่วนแบ่งการตลาดของรถยนต์เบนซินในประเทศอยู่ที่ร้อยละ 23.30 ในขณะที่ประเทศที่มีสัดส่วนการจดทะเบียนใช้รถยนต์ใหม่ที่เป็นเครื่องยนต์ดีเซลน้อยที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่น ๆ ในสิบอันดับดังกล่าวคือประเทศเนเธอแลนด์ โดยมีส่วนแบ่งการตลาดเพียงร้อยละ 0.90 เท่านั้น ซึ่งทั้งสองเครื่องยนต์ถูกจัดให้อยู่ในเครื่องยนต์พลังงานสิ้นเปลือง

นอกจากนั้นประเทศที่มีสัดส่วนการจดทะเบียนใช้รถยนต์ใหม่ที่เป็นรถยนต์ไฟฟ้ามากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่น ๆ ในสิบอันดับดังกล่าวคือประเทศสวีเดน โดยมีส่วนแบ่งการตลาดของรถยนต์ไฟฟ้าในประเทศอยู่ที่ร้อยละ 38.70 ซึ่งมีมากที่สุดเมื่อเทียบกับเครื่องยนต์ประเภทอื่น ๆ ที่ทำตลาดในประเทศนี้ ในขณะที่ประเทศที่มีสัดส่วนการจดทะเบียนใช้รถยนต์ใหม่ที่เป็นรถยนต์ปลั๊กอินไฮบริดมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่น ๆ ในสิบอันดับดังกล่าวคือประเทศเบลเยียม โดยมีส่วนแบ่งการตลาดของรถยนต์ปลั๊กอินไฮบริดในประเทศอยู่ที่ร้อยละ 22.60 และประเทศที่มีสัดส่วนการจดทะเบียนใช้รถยนต์ใหม่ที่เป็นรถยนต์ไฮบริดมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับ

บทความวิจัย

ประเทศอื่น ๆ ในสิบอันดับดังกล่าวคือประเทศโปแลนด์ โดยมีส่วนแบ่งการตลาดของรถยนต์ไฮบริดในประเทศอยู่ที่ร้อยละ 35.30 และเป็นสัดส่วนที่อยู่อันดับสองรองจากเครื่องยนต์เบนซินที่ทำตลาดในประเทศนี้

ลำดับถัดไปเป็นการวิเคราะห์เปรียบเทียบสัดส่วนการใช้รถยนต์พลังงานต่าง ๆ ในทวีปยุโรประหว่างปี 2022-2023 ว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่ โดยเบื้องต้นได้ทดสอบการแจกแจงของข้อมูลจำนวน 31 ค่าสังเกตที่แสดงถึงจำนวนข้อมูลประเทศในทวีปยุโรปจำนวน 31 ประเทศ ซึ่งเหมาะสมกับสถิติ Shapiro-Wilk test พบว่าค่า Skewness และ Kurtosis อยู่ในช่วง 0-2 และมีค่า sig. มากกว่า 0.05 ซึ่งแสดงว่าข้อมูลมีการแจกแจงแบบปกติและมีความเหมาะสมที่จะวิเคราะห์ด้วยสถิติ parametric statistic ซึ่งสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสองช่วงเวลาคือ Paired Simple t-test ซึ่งผลการวิเคราะห์แสดงดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบสัดส่วนการใช้รถยนต์พลังงานต่าง ๆ ในทวีปยุโรประหว่างปี 2022-2023 ด้วยสถิติ Paired Simple t-test

Paired Differences between the year 2022-2023	N	Mean	t	Sig.
Pair1 Gasoline	31	-4.51935	-4.912	0.000
Pair2 Diesel	31	-2.42258	-2.437	0.021
Pair3 BEV	31	5.83226	3.978	0.000
Pair4 PHEV	31	1.23548	0.791	0.435
Pair5 HEV	31	0.35161	0.265	0.793

จากตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบสัดส่วนการใช้รถยนต์พลังงานต่าง ๆ ในทวีปยุโรประหว่างปี 2022-2023 ด้วยสถิติ Paired Simple t-test พบว่าปริมาณรถยนต์ที่ใช้พลังงานเชื้อเพลิงเบนซิน เชื้อเพลิงดีเซล และรถยนต์ที่ใช้พลังงานไฟฟ้าระหว่างปี ค.ศ.2022 กับปี ค.ศ.2023 มีค่า sig น้อยกว่า 0.05 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งหมายความว่า ปริมาณการจดทะเบียนรถยนต์ที่ใช้พลังงานทั้งสามประเภทดังกล่าวแตกต่างกัน โดยปริมาณรถยนต์ที่ใช้พลังงานเชื้อเพลิงเบนซิน และดีเซล มีจำนวนลดลงในช่วงเวลาหนึ่งปีที่ร้อยละ -4.52 และร้อยละ -2.42 ตามลำดับ ในขณะที่ปริมาณรถยนต์ที่ใช้พลังงานไฟฟ้ามีจำนวนเพิ่มขึ้นในช่วงเวลาหนึ่งปีที่ร้อยละ 5.83 ซึ่งผลการวิเคราะห์นี้สะท้อนให้เห็นว่าภายในช่วงเวลาหนึ่งปี ตลาดรถยนต์ในทวีปยุโรปมีการเปลี่ยนแปลงความนิยมต่อรถยนต์ที่ใช้พลังงานสิ้นเปลืองลดลงและความนิยมต่อรถยนต์พลังงานหมุนเวียนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งถือเป็นการเปลี่ยนแปลงที่ดีต่อกระแสการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและสอดคล้องกับนโยบายการรณรงค์ใช้พลังงานสะอาดของหลาย ๆ ประเทศในปัจจุบัน

ลำดับถัดไปเป็นการวิเคราะห์การประเมินการจัดอันดับประเทศสมาชิกในทวีปยุโรปที่โดดเด่นด้านการหันมาใช้ยานพาหนะพลังงานหมุนเวียนในปี 2023 โดยใช้เทคนิค TOPSIS ซึ่งพิจารณาจากเกณฑ์ของประเภทเครื่องยนต์ต่าง ๆ ทั้งห้าประเภทที่ทำตลาดในแต่ละประเทศสมาชิกในทวีปยุโรปจำนวน 31 ประเทศ โดยแต่ละเกณฑ์ได้กำหนดคาดหวังและค่าน้ำหนักดังปรากฏในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงองค์ประกอบและเงื่อนไขต่าง ๆ ของการประเมินการจัดอันดับประเทศสมาชิกในทวีปยุโรปที่โดดเด่นด้านการหันมาใช้ยานพาหนะพลังงานหมุนเวียนปี 2023 โดยใช้เทคนิค TOPSIS

บทความวิจัย

31 Countries in the EU	Criteria	Gasoline	Diesel	BEV	PHEV	HEV
	Expected Value	min	min	max	max	max
	Weight	0.15	0.15	0.3	0.2	0.2

จากตารางที่ 4 แสดงองค์ประกอบและเงื่อนไขต่าง ๆ ของการประเมินการจัดอันดับประเทศสมาชิกในทวีปยุโรปที่โดดเด่นด้านการหันมาใช้ยานพาหนะพลังงานหมุนเวียนในปี 2023 โดยใช้เทคนิค TOPSIS ซึ่งใช้กระบวนการในการวิเคราะห์ทั้งสิ้น 6 ขั้นตอนจนได้ผลลัพธ์การประเมินดังแสดงในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ผลการประเมินการจัดอันดับประเทศสมาชิกในทวีปยุโรปที่โดดเด่นด้านการหันมาใช้ยานพาหนะพลังงานหมุนเวียนปี 2023 โดยใช้เทคนิค TOPSIS

Closeness Coefficient	Rank	Country	Closeness Coefficient	Rank	Country
0.2692560	17	Austria	0.3633853	**8**	**Lithuania**
0.3147605	11	Belgium	0.3077456	13	Luxembourg
0.0606116	31	Bulgaria	0.2801718	15	Malta
0.1425453	28	Croatia	0.4311907	**5**	**Netherland**
0.3146680	12	Cyprus	0.2467580	21	Poland
0.1341986	29	Czech Republic	0.2423630	23	Portugal
0.4216637	**6**	**Denmark**	0.2653426	18	Romania
0.2511167	20	Estonia	0.1796266	27	Slovakia
0.4692445	**3**	**Finland**	0.1024896	30	Slovenia
0.2948289	14	France	0.2352783	24	Spain
0.2708915	16	Germany	0.4633604	**4**	**Sweden**
0.2278273	25	Greece	0.4078153	**7**	**lceland**
0.2459314	22	Hungary	0.6581825	**1**	**Norway**
0.4717417	**2**	**Ireland**	0.3214605	**9**	**Switzerland**
0.2571182	19	Italy	0.3211288	**10**	**United Kingdom**
0.1937860	26	Latvia			

จากตารางที่ 5 แสดงผลการประเมินการจัดอันดับประเทศสมาชิกในทวีปยุโรปที่โดดเด่นด้านการหันมาใช้ยานพาหนะพลังงานหมุนเวียนในปี 2023 โดยใช้เทคนิค TOPSIS พบว่าประเทศที่มีความโดดเด่นด้านการหันมาใช้

บทความวิจัย

ยานพาหนะพลังงานหมุนเวียนสูงที่สุดคือ ประเทศนอร์เวย์ มีค่า Closeness Coefficient เท่ากับ 0.6581825 รองลงมาคือไอร์แลนด์ (0.4717417) ฟินแลนด์ (0.4692445) สวีเดน (0.4633604) เนเธอแลนด์ (0.4311907) เดนมาร์ก (0.4216637) ไอซ์แลนด์ (0.4078153) ลิทูเนีย (0.3633853) สวิซเซอร์แลนด์ (0.3214605) และสหราชอาณาจักร (0.3211288) ตามลำดับ ข้อค้นพบที่น่าสนใจจากผลการประเมินดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าประเทศกลุ่มสแกนดินิเวีย ซึ่งได้แก่ นอร์เวย์ ฟินแลนด์ สวีเดน และเดนมาร์ก มีคะแนนการประเมินการจัดอันดับทั้งกลุ่มนำประเทศอื่น ๆ ในยุโรป เป็นการสะท้อนถึงความพร้อมและมีความโดดเด่นเป็นพิเศษด้านการหันมาใช้ยานพาหนะพลังงานหมุนเวียนและการลดการใช้พลังงานสิ้นเปลือง ในขณะที่ประเทศที่มีคะแนนโดดเด่นด้านการหันมาใช้ยานพาหนะพลังงานหมุนเวียนน้อยที่สุดคือ ประเทศบัลกาเรีย มีค่าCloseness Coefficient เท่ากับ 0.0606116 รองลงมาคือสโลวีเนีย (0.1024896) และ สาธารณรัฐเชค (0.1341986) ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ส่วนแบ่งตลาดและอัตราการเติบโตของประเภทเครื่องยนต์ต่าง ๆ ของรถยนต์ที่จดทะเบียนใหม่ในประเทศทวีปยุโรป ได้ให้ข้อมูลเชิงลึกที่มีคุณค่าเกี่ยวกับพลวัตเฉพาะของตลาดยานยนต์ในยุโรป โดยสะท้อนให้เห็นว่าตลาดรถยนต์ในประเทศเยอรมัน สหราชอณาจักร ฝรั่งเศส อีตาลี และสเปน ตามลำดับ มีขนาดใหญ่ที่สุดในทวีปยุโรป และมีบทบาทสำคัญในการกระตุ้นตลาดรถยนต์ในทวีปนี้ โดยผลการวิจัยบ่งชี้ถึงการเปลี่ยนแปลงในตลาดยานยนต์ของประเทศในทวีปยุโรป ซึ่งแสดงให้เห็นถึงส่วนแบ่งตลาดสำหรับรถยนต์ที่ใช้พลังงานสิ้นเปลืองมีแนวโน้มที่ลดลงในขณะที่ส่วนแบ่งตลาดของรถยนต์ไฟฟ้าและรถยนต์ไฮบริดมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ผลการวิเคราะห์ดังกล่าวสอดคล้องกับข้อมูลรายงานของ European Automobile Manufacturers' Association ที่สรุปว่าตลาดรถยนต์ใหม่ที่ได้จดทะเบียนในทวีปยุโรปเดือนกุมภาพันธ์มีส่วนแบ่งการตลาดของเครื่องยนต์เบนซินมากที่สุดคิดเป็น 35.7 % รองลงมาเป็นเครื่องยนต์ไฮบริด (28.9%) รถยนต์ไฟฟ้า (13.2%) เครื่องยนต์ดีเซล (12%) และเครื่องยนต์ปลั๊กอินไฮบริด (7.3%) ตามลำดับ โดยเครื่องยนต์ดีเซลแม้ว่ามีส่วนแบ่งตลาดรถยนต์ทั่วยุโรปเท่ากับ 12% ก็ตาม แต่มีอัตราการเติบโตติดลบที่ -5.1% (Katanich, 2024) ในขณะที่รายงานตลาดรถยนต์ไฟฟ้าในออสเตรเลีย ซึ่งยอดขายรถยนต์ไฟฟ้าในออสเตรเลียก็มีส่วนแบ่งตลาดที่เพิ่มขึ้นเช่นกัน โดยยอดขายรวมในช่วงครึ่งแรกของปี 2023 มียอดขายสูงกว่ายอดขายรวมในปี 2022 กล่าวคือเดือนมิถุนายนปี 2023 มีการขายรถยนต์ไฟฟ้าไปแล้วจำนวน 46,624 คันในออสเตรเลีย ซึ่งเกือบจะมากกว่าช่วงเวลาเดียวกันในปี 2022 ถึง 3 เท่า (เพิ่มขึ้น 269%) (Electric Vehicle Council, 2023) ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลของ ReportLinker, (2023) ที่แสดงให้เห็นแนวโน้มของตลาดรถยนต์ส่วนใหญ่ทั่วโลกมีส่วนแบ่งตลาดและอัตราการเติบโตของตลาดรถยนต์ไฟฟ้าและไฮบริดที่เพิ่มขึ้นในขณะที่ส่วนแบ่งตลาดและอัตราการเติบโตของตลาดรถยนต์ที่ใช้พลังงานสิ้นเปลืองมีแน้วโน้มที่ลดลง การเปลี่ยนแปลงนี้บ่งชี้ถึงการยอมรับรถยนต์ที่ใช้พลังงานหมุนเวียนเพิ่มขึ้นในปัจจุบันและอนาคต ซึ่งการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนี้ย่อมสะท้อนให้เห็นถึงความตระหนักด้านสิ่งแวดล้อมของประชาชนที่เพิ่มมากขึ้น รวมทั้งระดับประเทศผ่านการผลักดันโดยนโยบายของรัฐบาลที่ได้รับการตอบรับเป็นอย่างดีจากประชาชน และที่สำคัญคือความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีรถยนต์ไฟฟ้าในปัจจุบัน รวมทั้งการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานที่เกี่ยวข้องในประเทศที่อำนวยต่อการตอบสนองพฤติกรรมการหันมาใช้รถยนต์พลังงานหมุนเวียน (Innovest, 2022)

บทความวิจัย

นอกจากนี้ยังมีการคาดการณ์ว่ายอดขายรถยนต์ไฟฟ้าทั่วโลกจะยังคงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในปีถัดไป โดยเพิ่มขึ้นจาก 10.5 ล้านคันในปี 2022 เป็นเกือบ 27 ล้านคันในปี 2026 คิดเป็นส่วนแบ่งตลาดแล้วเพิ่มขึ้นจาก 14% ในปี 2022 เป็น 30% ในปี 2026 โดยเฉพาะในบางประเทศ เช่น จีน ซึ่งจะมีสัดส่วนการขายรถยนต์ไฟฟ้าในปี 2026 สูงถึง 52% (Salaberria & Xia, 2023) และในยุโรปเท่ากับ 42% ซึ่งหากพิจารณาประเทศในยุโรปที่มีการเติบโตที่รวดเร็วของตลาดรถยนต์ไฟฟ้ามากเป็นพิเศษ เช่น ในกลุ่มประเทศนอร์ดิกที่มีสัดส่วนการขายรถยนต์ไฟฟ้าสูงถึง 89% และเยอรมนีที่มีสัดส่วน 59% ในขณะที่ตลาดรถยนต์ไฟฟ้าในสหรัฐอเมริกามีสัดส่วนการขายรถยนต์นั่งถึงเกือบ 28% ภายในปี 2026 เพิ่มขึ้นจาก 7.6% ในปี 2022 (McKerracher, 2023)

ในขณะที่จากผลการประเมินจัดสิบอันดับแรกประเทศสมาชิกในทวีปยุโรปที่โดดเด่นด้านการหันมาใช้ยานพาหนะพลังงานหมุนเวียนในปี 2023 โดยใช้เทคนิค TOPSIS พบว่าประเทศที่มีความโดดเด่นสูงที่สุดคือ นอร์เวย์ รองลงมาคือไอร์แลนด์ ฟินแลนด์ สวีเดน เนเธอแลนด์ เดนมาร์ก ไอซ์แลนด์ ลิทูเนีย สวิซเซอร์แลนด์ และสหราชอาณาจักร ตามลำดับ นั้นทำให้พบข้อมูลที่น่าสนใจว่าประเทศกลุ่มสแกนดิเนเวีย ซึ่งได้แก่ นอร์เวย์ ฟินแลนด์ สวีเดน และเดนมาร์ก มีคะแนนการประเมินการจัดอันดับทั้งกลุ่มนำประเทศอื่น ๆ ในยุโรป ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ของ European Alternative Fuels Observation (2024) ที่ระบุว่าประเทศนอร์เวย์มีสัดส่วนของรถยนต์ไฟฟ้าสูงที่สุดของรถยนต์ทั้งหมดทั้งประเทศ โดยเฉพาะเมืองออสโลและเมืองอาเคอร์ชูส์ที่มีสัดส่วนการใช้งานรถยนต์ไฟฟ้าสูงกว่าเมืองอื่น ๆ ในนอร์เวย์ ในขณะที่ประเทศไอซ์แลนด์และสวีเดนก็มีการใช้รถยนต์ไฟฟ้าในระดับสูงเช่นกัน โดยเฉพาะในเขตเมืองเรคยาวิกและสต็อกโฮล์ม ซึ่งได้รับแรงผลักดันจากโครงสร้างพื้นฐานที่แข็งแกร่งและนโยบายสนับสนุนที่ดีจากภาครัฐ ในขณะที่ Cardino (2023) ได้สรุปไว้ว่าห้าประเทศในทวีปยุโรปที่มีนโยบายสนับสนุนรถยนต์ไฟฟ้ามากที่สุดได้แก่ นอร์เวย์ เนเธอแลนด์ สวีเดน เดนมาร์กและฝรั่งเศส ตามลำดับ นอกจากนั้นมีงานวิจัยของ (Kisielinska. Et. Al., 2021) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการใช้แหล่งพลังงานหมุนเวียนในขนส่งทางถนนในประเทศสมาชิกสหภาพยุโรปด้วยวิธี TOPSIS พบว่าประเทศลักเซมเบิร์ก สวีเดน และออสเตรียเป็นผู้นำในด้านนี้การใช้แหล่งพลังงานหมุนเวียนในขนส่งทางถนน ขณะที่มอลตา เอสโตเนีย และโครเอเชียมีการใช้พลังงานหมุนเวียนในระดับต่ำมาก นอกจากยังพบว่าความก้าวหน้าในด้านการใช้แหล่งพลังงานหมุนเวียนในการขนส่งทางถนนมีมากที่สุดในสวีเดน ฟินแลนด์ และบัลแกเรีย

สรุปผลการวิจัย

บทความวิจัยนี้วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงและความนิยมในการใช้รถยนต์พลังงานประเภทต่าง ๆ ของตลาดรถยนต์ในยุโรป ระหว่างปี 2021-2023 โดยใช้การวิเคราะห์ส่วนแบ่งการตลาดและอัตราการเติบโตใน 31 ประเทศ ผลการวิเคราะห์พบว่า เยอรมันมียอดการจดทะเบียนรถยนต์ใหม่สูงที่สุด เฉลี่ยอยู่ที่ 219,976 คัน/เดือน หรือคิดเป็นร้อยละ 22.79 ของยุโรป ตามด้วยสหราชอาณาจักรและฝรั่งเศส ขณะที่สวิซเซอร์แลนด์และสวีเดนมียอดการจดทะเบียนน้อยกว่า เมื่อเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงในประเภทพลังงาน พบว่ารถยนต์เครื่องยนต์เบนซินยังครองส่วนแบ่งตลาดสูงสุดในปี 2023 แต่มีอัตราการเติบโตลดลงที่ -10.78% ในทางกลับกัน รถยนต์ไฟฟ้า (BEV) เติบโตขึ้นอย่างโดดเด่น โดยมีส่วนแบ่งการตลาด 17.85% และอัตราการเติบโตสูงถึง 48.51% นอกจากนี้รถยนต์ปลั๊กอินไฮบริด (PHEV) ก็มีอัตราการเติบโตบวกที่ 17.03% ขณะที่เครื่องยนต์ดีเซลและเบนซินลดลงอย่างเห็นได้ชัด

บทความวิจัย

การวิเคราะห์เพิ่มเติมพบว่า ประเทศสวีเดนมีสัดส่วนการใช้รถยนต์พลังงานสิ้นเปลือง เช่น เบนซิน ต่ำที่สุดในกลุ่มสิบอันดับประเทศ โดยมีสัดส่วนเพียง 23.30% ในขณะที่ประเทศเนเธอร์แลนด์มีการใช้รถยนต์ดีเซลน้อยที่สุด ที่ 0.90% ในด้านพลังงานหมุนเวียน ประเทศสวีเดนมีสัดส่วนการใช้รถยนต์ไฟฟ้าสูงที่สุดที่ 38.70% เบลเยียมมีสัดส่วนการใช้รถยนต์ปลั๊กอินไฮบริดสูงสุดที่ 22.60% และโปแลนด์ใช้รถยนต์ไฮบริดสูงที่สุดที่ 35.30% ผลการเปรียบเทียบสัดส่วนการใช้พลังงานในยุโรประหว่างปี 2022-2023 โดยใช้สถิติ Paired Simple t-test ชี้ให้เห็นว่าปริมาณการใช้รถยนต์เบนซินและดีเซลลดลงที่ -4.52% และ -2.42% ตามลำดับ ขณะที่รถยนต์ไฟฟ้าเพิ่มขึ้นที่ 5.83% อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สะท้อนถึงการเปลี่ยนแปลงไปใช้พลังงานหมุนเวียนมากขึ้นในยุโรป
ในการจัดอันดับประเทศที่โดดเด่นด้านการใช้ยานพาหนะพลังงานหมุนเวียนในปี 2023 โดยใช้เทคนิค TOPSIS พบว่าประเทศนอร์เวย์มีความโดดเด่นที่สุด รองลงมาคือไอร์แลนด์ ฟินแลนด์ และสวีเดน ซึ่งแสดงถึงการหันมาใช้พลังงานหมุนเวียนอย่างเข้มแข็ง โดยเฉพาะในกลุ่มประเทศสแกนดิเนเวีย ขณะที่ประเทศที่มีการเปลี่ยนแปลงน้อยที่สุดได้แก่ บัลกาเรีย

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิเคราะห์พบว่าตลาดรถยนต์ขนาดใหญ่ในยุโรป ได้แก่ เยอรมัน สหราชอาณาจักร ฝรั่งเศส อิตาลี และสเปน ยังคงมีสัดส่วนการใช้รถยนต์พลังงานเชื้อเพลิงในสัดส่วนมากที่สุดโดยเฉลี่ยแล้วมากกว่าร้อยละ 50 ของจำนวนรถยนต์ทั้งหมด อย่างไรก็ตามสัดส่วนรถยนต์พลังงานเชื้อเพลิงมีแนวโน้มลดลงอย่างเห็นได้ชัดซึ่งเป็นสัญญาณที่ดีในอนาคต สามารถใช้ข้อมูลผลการวิเคราะห์ดังกล่าวเพื่อพยากรณ์การเปลี่ยนแปลงสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตและสามารถเปรียบเทียบกับข้อมูลการเปลี่ยนแปลงของตลาดรถยนต์ที่เกิดขึ้นในพื้นที่อื่นได้

2. จากผลการวิเคราะห์พบว่าตลาดรถยนต์ไฟฟ้าและพลังงานหมุนเวียนมีการเติบโตอย่างรวดเร็วในทวีปยุโรปโดยเฉพาะในภูมิภาคสแกนดิเนเวียซึ่งประกอบด้วยประเทศ นอร์เวย์ สวีเดน เดนมาร์ก และฟินแลนด์ ซึ่งสามารถเป็นแบบอย่างด้านการใช้พลังงานหมุนเวียนให้แก่ประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาคโดยเฉพาะประเทศที่มีสัดส่วนการใช้รถยนต์พลังงานหมุนเวียนต่ำ เช่น มอลตา เอสโตเนีย และโครเอเชีย โดยต้องศึกษาปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อความต้องการใช้รถยนต์พลังงานหมุนเวียนของประเทศเหล่านี้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. วิเคราะห์สถิติเชิงลึกที่สามารถอธิบายอิทธิพลของปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อปริมาณการใช้รถยนต์พลังงานหมุนเวียนในประเทศสมาชิกทวีปยุโรป

2. วิเคราะห์ TOPSIS โดยใช้เกณฑ์อื่น ๆ ที่หลากหลายด้านเพิ่มขึ้นเพื่อนำมาประกอบใช้ในการประเมิน

บทความวิจัย

เอกสารอ้างอิง

ACEA. (2023). ***New Car Registration in Europe. (Online)*** (22 July 2024) Retrieved from: https://www.acea.auto/pc-registrations/new-car-registrations-17-8-in-june-battery-electric-15-1-market-share/?fbclid=IwAR2f8auFFz2touJslOimLkPQ7Rge-Ay00m9nn-tShHCSgc5T5PJGUKFczis.

Cardino. (2023). ***Top 5 European Countries with the Most EV-Friendly Policies. (Online)*** (25 July 2024) Retrieved from: https://www.cardino.de/en/blog-posts/eu-countries-with-ev-friendly-policies.

Cooper, L. G., & Nakanishi, M. (1988). ***Market Share Analysis: Evaluation Competitive Marketing Effectiveness***. London: Kluwer Academic Publishers.

Electric Vehicle Council. (2023). ***Electric Car Sales in Australia***. *State of Electric Vehicle*, p. 8.

European Alternative Fuels Observation. (2024). ***Regional Insights into Electric Vehicle Adoption*** Across Europe: New Data from Eurostat. (Online) (25 July 2024) Retrieved from: https://alternative-fuels-observatory.ec.europa.eu/general-information/news/regional-insights-electric-vehicle-adoption-across-europe-new-data.

Gujarati, D. N. & Porter, D. C. (2009). ***Basic Econometrics***, McGraw-Hill, Singapore.

Innovest. (2022). ***การเติบโตของยอดขายรถยนต์ EV ทั่วโลก***. (Online) (22 July 2024) Retrieved from: https://res.innovestxonline.com/stocks/extra/52425_20220913082947.pdf.

IRENA. (2018). Renewable Energy Prospects for the European Union. International Renewable Energy Agency. European Commission.

Katanich, D. (2024). New EU Car Registrations by Power Source. European Automobile Manufacturers' Association.

Kisielinska, J., Roman, M., Pietrzak, P., Roman, M., Lukasiewicz, K. & Kacperska, E. (2021). ***Utilization of Renewable Energy Sources in Road Transport in EU Countries-TOPSIS Results***. Energies, 14, 7457. https://doi.org/10.3390/en14227457.

Kotler, P. (1984). Marketing Management: Analysis, Planning, and Control. Fifth Edition, Englewood Cliffs: NJ: Prentice-Hall, Inc.

Madanchian, M., & Taherdoost, H. (2023). ***A comprehensive guide to the TOPSIS method for multi-criteria decision making***. Sustainable Social Development, 1(1), doi: 10.54517/ssd.v1i1.2220.

McKerracher, C. (2023). ***Electric Vehicle Outlook 2023***. *BloombergNEF*, p. 2.

Melissa, R. (2024). ***E-Mobility Europe: An Overview of Europe's Latest Electric Vehicles Data. Statzon***. (Online) (22 July 2024) Retrieved from: https://statzon.com/insights/e-mobility-europe-an-overview-of-europes-latest-electric-vehicles-data.

บทความวิจัย

Preub, S., Kunze, R., Zwirnmann, J., Meier, J., Plotz, P., & Wietschel, M. (2021). ***The Share of Renewable electricity in Electric Vehicle Charging in Europe is Higher than Grid Mix***. Working Paper Sustainability and Innovation No. S 11/2021.

ReportLinker. (2023). ***Electric Vehicle in Thailand Market Overview 2023-2027***. *Markewt Overview Report*.

Salaberria, J. L., & Xia, L. (2023). ***The Rise of China's EV Sevtor and Its Implications for the World***. BBVA Research, pp. 1-10.

Zimmerman, D.W. (1997). ***A Note on Interpretation of the Paired-Samples t Test***. Journal of Educational and Behavioral Statistics. 22(2), 349-360.

สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม. (2566). ***รายงานสถานการณ์อุตสาหกรรมยานยนต์สมัยใหม่สู่เป้าหมายเศรษฐกิจยั่งยืน. เอกสารประกอบการเสวนา Morning Talk ครั้งที่1***. กรุงเทพฯ: ศูนย์ข้อมูลอัจฉริยะด้านเศรษฐกิจอุตสาหกรรม.

บทความวิจัย

รูปแบบภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2

นุรสาฮีดา แซมะแซ[1] จรุณี เก้าเอี้ยน[2] พิมพ์ปวีณ์ สุวรรณโณ[3]

[1]นักศึกษาระดับปริญญาโท, สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
[2]รองศาสตรจารย์ ดร.อาจารย์สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
[3]ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาจารย์สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพและตัวแบบภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 2) เพื่อสร้างรูปแบบภาวะผู้นำเชิง พหุวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2

การดำเนินการวิจัยมี 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรม เพื่อให้ได้ประเด็นการสัมภาษณ์และเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างกับผู้ให้ข้อมูล จำนวน 11 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อสร้างกรอบแนวคิดและกำหนดเป็นร่างรูปแบบภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรม ขั้นตอนที่ 2 ดำเนินการนำร่างรูปแบบภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรม ส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน เพื่อยืนยันความถูกต้องของร่างรูปแบบภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรม และพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.67-1.00 มีค่าความเชื่อมั่นอยู่ในระดับ .987 และนำรูปแบบภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมใช้กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 315 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยใช้สถิติ การหาค่าเฉลี่ย และการหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพและตัวแบบของภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม 2) ด้านการมีความสามารถในการสื่อสาร 3) ด้านการพัฒนาความสัมพันธ์ของคนในองค์กร 4) ด้านการสนับสนุนทรัพยากร 5) ด้านการมีคุณธรรม

2. รูปแบบภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1.ด้านการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม ได้แก่ 1) ผู้บริหารมีส่วนร่วมและสนับสนุนจัดกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับวัฒนธรรมที่มีความหลากหลาย 2) ผู้บริหารมีส่งเสริมและเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนจัดขึ้น 3) ผู้บริหารมีความกระตือรือร้นและสนใจเรียนรู้ความแตกต่างทางวัฒนธรรมท่ามกลางความหลากหลายของความสำเร็จ 2.ด้านการมีความสามารถในการสื่อสาร ได้แก่ 1) ผู้บริหารพูดจาสุภาพอ่อนโยน และมีความจริงใจต่อครูและบุคลากร 2) ผู้บริหารรับฟังอย่างตั้งใจ เอาใจเขามาใส่ใจเราและยอมรับ โดยปฏิบัติต่อผู้อื่นเป็นอย่างดี 3) ผู้บริหารมีความสามารถให้คำแนะนำแก่ครูและบุคลากรได้พัฒนาสมรรถภาพให้ดีขึ้น 3.ด้านการพัฒนาความสัมพันธ์ของคนในองค์กร ได้แก่ 1) ผู้บริหารสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลในองค์กรและบุคคลภายนอกองค์กร 2) ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินงานต่าง ๆ 3) ผู้บริหารเข้าใจตนเอง เข้าใจผู้อื่น และยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล 4.ด้านการ

บทความวิจัย

สนับสนุนทรัพยากร ได้แก่ 1) ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนทรัพยากรในการจัดทำหลักสูตรที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา 2) ผู้บริหารจัดทำหลักสูตรโดยใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน 3) ผู้บริหารมีส่วนร่วมพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งเรียนรู้เชิงพหุวัฒนธรรม และ 5.ด้านการมีคุณธรรม ได้แก่ 1) ผู้บริหารยึดหลักหลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานภายในองค์กร 2) ผู้บริหารวางตนเป็นกลางเมื่อเกิดปัญหาหรือความขัดแย้งของผู้ครูและบุคลากร 3) ผู้บริหารมีความความเสียสละ อุทิศตนให้กับองค์กรด้วยความเต็มใจอย่างเสมอต้นเสมอปลาย และเมื่อนำไปหาระดับความเหมาะสมในการนำไปปฏิบัติ พบว่าภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: รูปแบบภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรม, ผู้บริหารสถานศึกษา

บทความวิจัย

The Multicultural Leadership Model of School Administrators under the Yala Primary Educational Service Area Office 2

Nursahida Saemasae [1] Jarunee Kao-ian [2] Phimpawee Suwanno [3]

[1]Student of Majester, program in Education Administration, Faculty of Education, Yala Rajabhat University.
[2]Assoc. Prof. Dr. program in Education Administration, Faculty of Education, Yala Rajabhat University.
[3]Asst. prof. Dr. program in Education Administration, Faculty of Education, Yala Rajabhat University.

Abstract

The objectives of this research were to 1) study condition and the model of multicultural leadership of school administrators under the Yala Primary Educational Service Area Office 2, and 2) create the model of multicultural leadership of school administrators under the Yala Primary Educational Service Area Office 2.

The research process consisted of two steps. Step 1: studying documents and research related to multicultural leadership to obtain the interview topics and collect qualitative data using semi-structured interviews with 11 participants were conducted. Step 2: proceeding with the draft model of multicultural leadership to three qualified experts for validation and content validity assessment were executed. The index of item objective congruence (IOC) of three experts ranged from 0.67 to 1.00 with a confidence level of .987. After validation, the model of multicultural leadership was applied to 315 samples, and data analysis was conducted by using statistical software package to calculate means and standard deviations.

The results revealed that:

Phase 1: the condition and model of multicultural leadership of school administrators under the Yala Primary Educational Service Area Office 2 involved five aspects including 1) accepting cultural diversity, 2) having communication ability, 3) developing relationships among people in the organization, 4) supporting resources, and 5) morality aspect.

Phase 2: the model of multicultural leadership of school administrators under the Yala Primary Educational Service Area Office 2 comprised five aspects: 1. Accepting cultural diversity involved 1) school administrators participated in and supported various cultural activities, 2) school administrators promoted and participated in community activities, and 3) school administrators showed enthusiasm and interest in learning about cultural differences amidst diversity for overall success. 2. Having communication ability included 1) school administrators spoke politely, gently, and sincerely with teachers and staff,2) school administrators attentively listened, empathized, accepted others' viewpoints, and treated others well, and 3) school administrators provided guidance helping teachers and staff to improve their capabilities. 3.

บทความวิจัย

Developing relationships among people in the organization consisted of 1) school administrators built good relationships with individuals within and outside the organization, 2) school administrators provided opportunities for teachers and staff to express opinions and made decisions regarding various process, and 3) school administrators understood oneself and others, and accepted differences among individuals. 4. Supporting resources included 1) school administrators promoted and supported resources for curriculum development aligning with the school's context, 2) school administrators developed curriculum using local resources according to community needs, and 3) school administrators participated in community engagement as a multicultural learning resource development. 5. Morality aspect included 1) school administrators held firm intention of good governance principles in managing internal organizational affairs, 2) school administrators mediated conflicts or problems among teachers and staff, and 3) school administrators demonstrated sacrifice and devotion to the organization from beginning to end. When assessing for the appropriateness of implementation, it was found that the overall and individual aspects were at a high level.

Key words : The Multicultural Leadership Model, Educational institution administrators

บทความวิจัย

บทนำ

การศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญในการช่วยให้คนพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ เป็นรากฐานสำคัญที่ก่อให้เกิดความเจริญงอกงาม ทั้งในด้านสติปัญญา ร่างกาย อารมณ์ และจิตใจ เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ เป็นกลไกหลักในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพและมีความสามารถ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุข ในกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 นั้น ทั่วโลกจึงให้ความสำคัญและทุ่มเทกับการพัฒนาการศึกษา เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศควบคู่กับการธำรงรักษาอัตลักษณ์ของประเทศ ประเทศไทยมีจุดเน้นในการขับเคลื่อนเติมเต็มวิทยาการ ความคิดสร้างสรรค์ นวัตกรรม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี รวมทั้งการวิจัย เพื่อเป็นแรงผลักดันให้ประชากรสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและแหล่งเรียนรู้ที่ไร้ขีดจำกัด สามารถพัฒนาองค์ความรู้ และสร้างปัญญาให้เพิ่มขึ้นเป็นทวีคูณ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) การบริหารการศึกษาจึงต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในกระบวนการการบริหารการศึกษาเพื่อนำไปสู่การมีประสิทธิผล

ผู้บริหารเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อความสำเร็จในทุกระดับ เป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาปรับปรุงสถานศึกษา เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งที่จะนำพาสถานศึกษาไปสู่ความมีประสิทธิภาพและประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของสถานศึกษาที่ได้วางไว้ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความรู้ ความสามารถ และความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบในการจัดการศึกษาเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จ (ปิยวรรฒ แสงทอง, 2564) ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนนำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดสตูล ในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมตามความคิดเห็นของครู ผู้บริหารควรจัดสรรงบประมาณเพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมทางพหุวัฒนธรรมให้มากขึ้น ผู้บริหารควรให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในบทบาทที่เหมาะสมมากกว่าการมาเพื่อตรวจสอบการทำงานของสถานศึกษา และผู้บริหารต้องสร้างแรงจูงใจและกระตุ้นให้บุคลากรสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีความสุข

การจัดการศึกษาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีลักษณะเฉพาะที่มีความแตกต่างไปจากพื้นที่ อื่น ๆ ในประเทศ เนื่องจากมีความหลากหลายทางด้านวัฒนธรรม ประเพณี วิถีการดำเนินชีวิต ซึ่งมีเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ที่ชัดเจนรวมทั้งมีความพิเศษกว่าพื้นที่อื่น ๆ ทั้งนี้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบาย รูปแบบการจัดการเรียนการสอน การบริหารหลักสูตรการสอน รวมไปถึงการแสดงออกทางความคิดเห็นเกี่ยวกับพหุวัฒนธรรมและการศึกษาพหุวัฒนธรรม ผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทที่ มีความแตกต่างกันทางด้านวัฒนธรรม ความเป็นอยู่ ความต้องการ และวิถีชีวิตของผู้คนที่ประกอบไปด้วยชาติพันธุ์ ภาษา ศาสนาและระดับของศักยภาพทางการเรียนรู้ของผู้เรียนที่มีความแตกต่างกัน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 มีหน้าที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาในท้องถิ่นจังหวัดยะลา ในท้องที่ 3 อำเภอ คือ อำเภอบันนังสตา อำเภอยะหา และอำเภอกาบัง ประกอบด้วย 68 โรงเรียน ซึ่งมุ่งจัดการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนให้ทั่วถึงและมีคุณภาพ เพื่อความเจริญก้าวหน้าของประเทศด้วยปณิธานที่ว่าจะทำในสิ่งที่บุคคลอื่นเห็นว่ายากให้สำเร็จ ทั้งนี้จากแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2566 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 รายงานว่าจากสภาพแวดล้อมทั้งทางด้านกายภาพและด้านสังคม และวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ กล่าวคือ ประชากรมีความหลากหลายทางด้านภาษา ศาสนา และวัฒนธรรม จึงเป็น

บทความวิจัย

ปัญหาสำคัญในการที่จะนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา เมื่อพิจารณาสาเหตุพบว่า แนวทางในการจัดการศึกษายังไม่สอดคล้องกับสภาพของสังคมและบริบทของท้องถิ่นจึงเป็นปัญหาที่ต้องได้รับการแก้ไขและพัฒนาอย่างเร่งด่วน

จากความสำคัญและสภาพปัญหาที่ได้กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษารูปแบบภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 ซึ่งผลการศึกษาครั้งนี้สามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารอันจะส่งผลให้การจัดการศึกษาประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและตัวแบบรูปแบบภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2
2. เพื่อสร้างรูปแบบภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 โดยมีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพและตัวแบบภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2

1.1 ผู้วิจัยศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 เพื่อให้ได้ประเด็นการสัมภาษณ์

1.2 ดำเนินการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structure Interview) กับผู้ให้ข้อมูลจำนวน 11 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อนำไปสร้างกรอบแนวคิดและร่างภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2

ขั้นตอนที่ 2 สร้างรูปแบบภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2

2.1 นำร่างรูปแบบภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ยืนยันความถูกต้องของร่างรูปแบบภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 โดยทั้ง 3 ท่าน ได้มาจากการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview)

2.2 ดำเนินการนำร่างรูปแบบภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content validity) โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์ IOC (Item-Objective Congruence Index) โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการนำไปทดลองใช้ (Try-out) กับครูและผู้บริหารสถานศึกษาใน

บทความวิจัย

สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 จำนวน 30 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเดียวกันกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

2.3 นำรูปแบบภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 ใช้กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 315 คน เพื่อตรวจสอบข้อมูลเชิงประจักษ์ของรูปแบบภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2

ผลการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพและตัวแบบรูปแบบภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi - Structure Interview) ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล จำนวน 11 คน โดยเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi - Structure Interview) ดำเนินการสัมภาษณ์ และวิเคราะห์ สังเคราะห์ผลการสัมภาษณ์ โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สามารถสรุปผลการสัมภาษณ์ได้ ดังนี้

1.1 ด้านการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจในวัฒนธรรมของตนเอง ของชุมชน เข้าใจในวัฒนธรรมของวิชาชีพ เข้าใจวัฒนธรรมทางศาสนาที่แตกต่างกัน สามารถจัดการกับความหลากหลายทางวัฒนธรรมได้ มีส่วนร่วมและสนับสนุนจัดกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับวัฒนธรรมที่มีความหลากหลาย เช่น งานวันขึ้นปีใหม่ งานเมาลิด วันภาษาไทย เข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน และเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรต่างศาสนิกเข้าร่วมกิจกรรมตามวัฒนธรรมที่ตนเองนับถือ

1.2 ด้านการมีความสามารถในการสื่อสาร คือ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความสามารถในการใช้ภาษาได้อย่างหลากหลายเพื่อการติดต่อสื่อสาร สามารถคิดวิเคราะห์ สร้างแรงจูงใจให้ครูและบุคลากรสามารถทำงานร่วมกันได้ แต่งตั้งบุคลากรในการทำงานอย่างเป็นระบบและเป็นลายลักษณ์อักษร สามารถให้คำแนะนำแก่ครูและบุคลากรเมื่อเผชิญกับสถานการณ์ต่าง ๆ พูดจาสุภาพ อ่อนโยน และมีความจริงใจต่อครูและบุคลากร

1.3 ด้านการพัฒนาความสัมพันธ์ของคนในองค์กร คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่มาจากวัฒนธรรมที่แตกต่างกันได้ ทั้งบุคคลในองค์กรและบุคคลภายนอกองค์กร ให้ความสำคัญกับการปลูกฝังวัฒนธรรมที่หลากหลายแก่ครูและบุคลากรเพื่อให้เกิดการยอมรับซึ่งกันและกันกระตุ้นให้ครูและบุคลากรเกิดการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ มีการมอบหมายงานให้ครูและบุคลากรตามความถนัดและความต้องการ ยกย่อง ชมเชย และมอบรางวัลให้ครูและบุคลากรเมื่อประสบความสำเร็จในด้านต่าง ๆ เปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรแสดงความคิดเห็น และตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินงานต่าง ๆ

1.4 ด้านการสนับสนุนทรัพยากร คือ ผู้บริหารสถานศึกษาจัดทำหลักสูตรการสอนที่มีวัฒนธรรมที่หลากหลายและสนับสนุนด้านอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอน ส่งเสริม สนับสนุนทรัพยากรในการจัดทำหลักสูตรที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาและความต้องการของชุมชน จัดบรรยากาศห้องเรียนที่สอดคล้องกับวัฒนธรรม กำหนดรูปแบบการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับสังคมพหุวัฒนธรรม

1.5 ด้านการมีคุณธรรม คือ ผู้บริหารสถานศึกษายึดหลักหลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานภายในองค์กร มีทัศนคติเชิงบวกต่อความแตกต่างทางศาสนาและวิถีชีวิตของคนในสังคม มีความความเสียสละ อุทิศตนให้กับ

บทความวิจัย

องค์กรด้วยความเต็มใจ มีความยุติธรรม เมตตากรุณาและมีอัธยาศัยไมตรีที่ดีงาม มีความรับผิดชอบ และมีความตรงต่อเวลา ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ครูและบุคลากร และวางตนเป็นกลางเมื่อเกิดปัญหาหรือความขัดแย้งต่อครูและบุคลากร

จากข้อมูลข้างต้นพบว่า การศึกษาสภาพและตัวแบบรูปแบบภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 จากการสัมภาษณ์ โดยผู้ให้ข้อมูลจำนวน 11 คน โดยการสัมภาษณ์เกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม 2) ด้านการมีความสามสามารถในการสื่อสาร 3) ด้านการพัฒนาความสัมพันธ์ของคนในองค์กร 4) ด้านการสนับสนุนทรัพยากร และ 5) ด้านการมีคุณธรรม ข้อมูลดังกล่าวเป็นข้อมูลที่แสดงให้เห็นถึงภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ และจากข้อมูลดังกล่าวผู้วิจัยจึงได้กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย และร่างรูปแบบภาวะผู้นำเชิง พหุวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2

ขั้นตอนที่ 2 ผลการสร้างรูปแบบภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2

2.1 จากที่ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) มาสร้างเป็นร่างรูปแบบภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 ซึ่งประกอบด้วยภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 มีทั้งหมด 5 ด้าน 47 ข้อ ได้แก่ 1) ด้านการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม มี 9 ข้อ 2) ด้านการมีความสามารถในการสื่อสาร มี 9 ข้อ 3) ด้านการพัฒนาความสัมพันธ์ของคนในองค์กร มี 9 ข้อ 4) ด้านการสนับสนุนทรัพยากร มี 10 ข้อ 5) ด้านการมีคุณธรรม มี 10 ข้อ ซึ่งเป็นส่วนที่ผู้วิจัยได้มาจากการศึกษาค้นคว้าเอกสารงานวิจัย รวมถึงจากการสัมภาษณ์จากผู้ให้ข้อมูลจำนวน 11 คน เมื่อผู้วิจัยได้นำองค์ประกอบเหล่านั้นมาสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ผลปรากฏว่ามีการปรับข้อคำถามเพื่อความสละสลวยแต่ยังคงความหมายเดิมและลดความซ้ำซ้อนของข้อคำถาม ซึ่งสามารถวิเคราะห์ผลได้ ดังนี้

ด้านที่ 1 ด้านการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม พบว่า จากจำนวน 9 ข้อ มีจำนวนข้อที่ผ่านเกณฑ์ 8 ข้อ และไม่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 1 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 4 คือ ผู้บริหารหลีกเลี่ยงการประพฤติผิดทางวัฒนธรรม และบางข้อมีการปรับข้อความเพื่อความสละสลวยตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแต่ยังคงความหมายเดิม คือข้อที่ 7 จากผู้บริหารมีการส่งเสริมและเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนจัดขึ้น เช่น วันอาซูรอ งานเข้าสุนัต เป็นผู้บริหารมีการส่งเสริมและเข้าร่วมกิจกรรมที่ชุมชนจัดขึ้น เช่น วันอาซูรอ งานเข้าสุนัต

ด้านที่ 2 ด้านการมีความสามารถในการสื่อสาร พบว่า จากจำนวน 9 ข้อ มีจำนวนข้อที่ผ่านเกณฑ์ 7 ข้อ ไม่ผ่านเกณฑ์ 2 ข้อ ได้แก่ ข้อที่1 คือผู้บริหารมีความสามารถในการใช้ภาษาได้อย่างหลากหลายเพื่อการติดต่อสื่อสาร และข้อที่2 คือผู้บริหารมีความสามารถในการพูดอย่างมีประสิทธิผล

ด้านที่ 3 ด้านการพัฒนาความสัมพันธ์ของคนในองค์กร พบว่า จากจำนวน 9 ข้อ มีจำนวนข้อที่ผ่านเกณฑ์ 8 ข้อ ไม่ผ่านเกณฑ์ 1 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 3 คือผู้บริหารให้ความสำคัญกับการปลูกฝังวัฒนธรรมที่หลากหลายแก่ครูและบุคลากรเพื่อให้เกิดการยอมรับซึ่งกันและกัน

บทความวิจัย

ด้านที่ 4 ด้านการสนับสนุนทรัพยากร พบว่า จากจำนวน 10 ข้อ มีจำนวนข้อที่ผ่านเกณฑ์ 9 ข้อ และไม่ผ่านเกณฑ์ 1 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 1 คือผู้บริหารเน้นการจัดทำหลักสูตรการสอนที่มีวัฒนธรรมที่หลากหลายและสนับสนุนด้านอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอน

ด้านที่ 5 ด้านการมีคุณธรรม พบว่า จากจำนวน 10 ข้อ ผ่านเกณฑ์ทุกข้อ กล่าวคือ ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยทุกข้อ และมีบางข้อที่ผู้เชี่ยวชาญมีการเสนอแนะให้ปรับข้อความเพื่อความสละสลวยแต่ยังคงความหมายเดิม คือข้อที่ 10 จากผู้บริหารวางตนเป็นกลางเมื่อเกิดปัญหาหรือความขัดแย้งต่อครูและบุคลากร เป็นผู้บริหารวางตนเป็นกลางต่อครูและบุคลากรเมื่อเกิดปัญหาหรือความขัดแย้งภายในองค์กร

สรุปได้ว่า รูปแบบภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 มีทั้งหมด 5 ด้าน 42 ข้อ ได้แก่ 1) ด้านการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม มีจำนวน 8 ข้อ 2) ด้านการมีความสามารถในการสื่อสาร มีจำนวน 7 ข้อ 3) ด้านการพัฒนาความสัมพันธ์ของคนในองค์กร มีจำนวน 8 ข้อ 4) ด้านการสนับสนุนทรัพยากร มีจำนวน 9 ข้อ และ5) ด้านการมีคุณธรรม มีจำนวน 10 ข้อ

2.2 ผลการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน พบว่ามีค่า IOC ตั้งแต่ 0.67-1.00 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับอยู่ที่ระดับ .987

2.3 ผลการตรวจสอบข้อมูลเชิงประจักษ์ของรูปแบบภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 มีดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ คือ ครูและผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 จำนวน 315 คน ผลการวิจัยพบว่า เป็นเพศชาย จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 22.54 และเพศหญิง มีจำนวน 244 คน คิดเป็นร้อยละ 77.46 มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 283 คน คิดเป็นร้อยละ 89.84 และสูงกว่าระดับปริญญาตรี จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 10.16 มีประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 1-5 ปี มีจำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 23.49 ที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 6-10 ปี มีจำนวน 148 คน คิดเป็นร้อยละ 46.98 และมีประสบการณ์ในการทำงาน 11 ปีขึ้นไป มีจำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 29.52ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็ก มีจำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 15.87 สถานศึกษาขนาดกลาง มีจำนวน 140 คน คิดเป็นร้อยละ 44.44 และสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีจำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 39.68

2. ผลการตรวจสอบข้อมูลเชิงประจักษ์ภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เพื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมา คือด้านการมีความสามารถในการสื่อสาร และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือด้านการสนับสนุนทรัพยากร ดังตาราง

บทความวิจัย

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2

ด้านที่	ภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	อันดับที่
1	ด้านการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม	4.35	0.75	มาก	1
2	ด้านการมีความสามารถในการสื่อสาร	4.28	0.70	มาก	2
3	ด้านการพัฒนาความสัมพันธ์ของคนในองค์กร	4.23	0.72	มาก	4
4	ด้านการสนับสนุนทรัพยากร	4.22	0.77	มาก	5
5	ด้านการมีคุณธรรม	4.24	0.74	มาก	3
	รวม	4.26	0.73	มาก	

3. ผลการตรวจสอบข้อมูลเชิงประจักษ์ภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 ด้านการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$= 4.35) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ผู้บริหารมีส่วนร่วมและสนับสนุนจัดกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับวัฒนธรรมที่มีความหลากหลาย อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$=4.48) รองลงมา คือ ผู้บริหารมีส่งเสริมและเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนจัดขึ้น อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$= 4.47) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาต่างศาสนิกเข้าร่วมกิจกรรมตามวัฒนธรรมที่ตนเองนับถือ ($\bar{x}$ = 4.10)

4. ผลการตรวจสอบข้อมูลเชิงประจักษ์ภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 ด้านการมีความสามารถในการสื่อสาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.28) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ผู้บริหารพูดจาสุภาพอ่อนโยน และมีความจริงใจต่อครูและบุคลากร ($\bar{x}$ = 4.51) รองลงมา คือ ผู้บริหารรับฟังอย่างตั้งใจ เอาใจเขามาใส่ใจเราและยอมรับโดยปฏิบัติต่อผู้อื่นเป็นอย่างดี ($\bar{x}$ = 4.43) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารสร้างแรงจูงใจให้กับผู้ใต้บังคับบัญชาเพื่อสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{x}$ = 4.12)

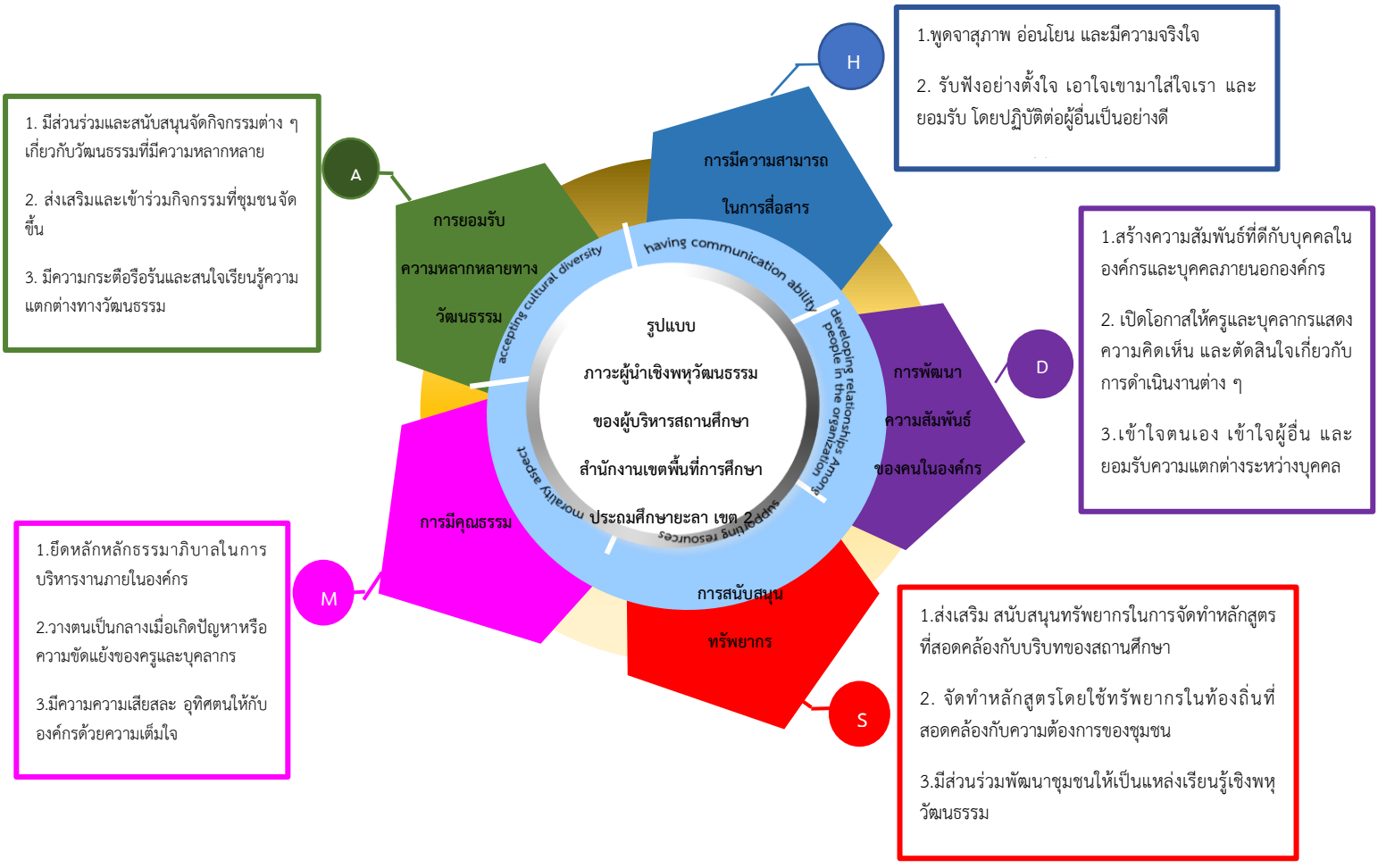
5. ผลการตรวจสอบข้อมูลเชิงประจักษ์ภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 ด้านการพัฒนาความสัมพันธ์ของคนในองค์กร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.23) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้อในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ผู้บริหารสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลในองค์กรและบุคคลภายนอกองค์กร ($\bar{x}$ = 4.44) รองลงมา คือ ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินงานต่าง ๆ ($\bar{x}$ = 4.35) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารมอบหมายงานให้ผู้ใต้บังคับบัญชาตามความถนัดและความต้องการ ($\bar{x}$ = 4.12)

6. ผลการตรวจสอบข้อมูลเชิงประจักษ์ภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 ด้านการสนับสนุนทรัพยากร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.22)

บทความวิจัย

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุนทรัพยากรในการจัดทำหลักสูตรที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา ($\bar{X}$ = 4.50) รองลงมา คือ ผู้บริหารจัดทำหลักสูตรโดยใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ($\bar{X}$ = 4.41) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารสนับสนุนการเข้าร่วมแลกเปลี่ยนกิจกรรมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ($\bar{X}$ = 4.08)

7. ผลการตรวจสอบข้อมูลเชิงประจักษ์ภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 ด้านการมีคุณธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.24) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ผู้บริหารยึดหลักหลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานภายในองค์กร ($\bar{X}$= 4.49) รองลงมา คือ ผู้บริหารวางตนเป็นกลางเมื่อเกิดปัญหาหรือความขัดแย้งของครูและบุคลากร ($\bar{X}$= 4.46) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารสร้างความตระหนักทางด้านคุณธรรมจริยธรรมและการตัดสินใจโดยมองถึงความแตกต่างและความหลากหลาย ($\bar{X}$= 4.05)

รูปที่ 1 รูปแบบภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2

บทความวิจัย

อภิปรายผลการวิจัย

สภาพการบริหารสถานศึกษารูปแบบภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 จากผลการวิจัย พบว่า

1. ภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 โดยภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนนกร มังคละสิริ (2560) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร พบว่าระดับภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้น ที่การศึกษามัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรมมีความสำคัญมากต่อการสร้างความเข้าใจและการยอมรับซึ่งกันและกันในวัฒนธรรมที่มีความแตกต่างกัน การได้เรียนรู้ถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมย่อมนำมาซึ่งการเข้าใจอันก่อให้เกิดความเคารพในความแตกต่างไม่ก่อให้เกิดอคติและความขัดแย้งระหว่างผู้คนต่างวัฒนธรรมกัน

2. ระดับภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 ด้านการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ตอเหเราะ ดอละ (2565) ได้ศึกษาเรื่องภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดยะลา พบว่าด้านการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากการผู้บริหารมีความเข้าใจในวัฒนธรรมของตนเอง ชุมชน และความหลากหลายทางเชื้อชาติ ศาสนา ความเชื่อที่มีความแตกต่างกัน สามารถบริหารจัดการกับความหลากหลายได้ อีกทั้งมีการส่งเสริม สนับสนุน เข้าร่วมกิจกรรมที่มีความหลากหลายทางด้านวัฒนธรรม เปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้เข้าร่วมกิจกรรมตามวัฒนธรรมที่ตนเองนับถือได้

3. ระดับภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 ด้านการมีความสามารถในการสื่อสาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กัญญาลักษณ์ ชีพอุบัติ (2566) ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ พบว่าด้านการมีความสามารถในการสื่อสาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารมีความสามารถในการใช้ภาษาได้อย่างหลากหลายเพื่อการติดต่อสื่อสาร มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ มีทักษะในการพูด โน้มน้าว สร้างแรงจูงใจให้กับครูและบุคลากรเพื่อให้สามารถทำงานร่วมกันในองค์กรได้ แต่งตั้งบุคลากรในการทำงานอย่างเป็นระบบและเป็นลายลักษณ์อักษร สามารถให้คำแนะนำในการดำเนินงาน มีความจริงใจรับฟังความคิดเห็นของคนอื่นเป็นอย่างดี

4. ระดับภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 ด้านการพัฒนาความสัมพันธ์ของคนในองค์กร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของตอเหเราะ ดอละ (2565) ได้ศึกษาเรื่องภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดยะลา พบว่าด้านการพัฒนาความสัมพันธ์ของคนในองค์กร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลทั้งในองค์กรและบุคคลภายนอกองค์กร เปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรได้เสนอแนะ แสดงความคิดเห็น รวมถึง

บทความวิจัย

ตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินงานต่าง ๆ มีการยกย่อง ชมเชย และมอบรางวัลให้ครูและบุคลากรเมื่อประสบความสำเร็จในด้านต่าง ๆ สามารถสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่มาจากวัฒนธรรมที่แตกต่างกันได้ และมอบหมายงานตามความถนัดและความต้องการ

5. ระดับภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 ด้านการสนับสนุนทรัพยากร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกัญญาลักษณ์ ชีพอุบัติ (2566) ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ พบว่าด้านการสนับสนุนทรัพยากร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารมีการส่งเสริม สนับสนุนทรัพยากรในการจัดทำหลักสูตรที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาและความต้องการของชุมชน มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งเรียนรู้เชิงพหุวัฒนธรรม สนับสนุนการจัดบรรยากาศห้องเรียนให้มีสอดคล้องกับวัฒนธรรม ความเชื่อและศาสนา กำหนดรูปแบบการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม และจัดให้มีแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน

6) ระดับภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 ด้านการมีคุณธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับของนนกร มังคละสิริ (2560) ได้ศึกษาเรื่องภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร พบว่าด้านการมีคุณธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจากผู้บริหารมีการยึดหลักหลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน วางตนเป็นกลางเมื่อเกิดปัญหาหรือความขัดแย้งภายในองค์กร มีทัศนคติเชิงบวกต่อความแตกต่างทางศาสนา วิถีชีวิตของคนในสังคม และมีความตรงต่อเวลา ตระหนักทางด้านคุณธรรมจริยธรรมและการตัดสินใจโดยมองถึงความแตกต่างและความหลากหลาย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1) ด้านการยอมรับความหลากหลาย ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรต่างศาสนิกได้เข้าร่วมกิจกรรมตามวัฒนธรรมที่ตนเองนับถือ

2) ด้านการมีความสามารถในการสื่อสาร ผู้บริหารควรมีทักษะในการสร้างแรงจูงใจให้กับครูและบุคลากรเพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกันในองค์กรและทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3) ด้านการพัฒนาความสัมพันธ์ของคนในองค์กร ผู้บริหารควรมอบหมายงานให้กับครูและบุคลากรตามความถนัดและความต้องการ มีกระจายฝ่ายงานที่รับผิดชอบให้กับครูและบุคลากรอย่างเท่าเทียมกัน

4) ด้านการสนับสนุนทรัพยากร ผู้บริหารควรส่งเสริม สนับสนุนให้ครูและบุคลากรได้เข้าร่วมแลกเปลี่ยนหรือศึกษาดูงานเกี่ยวกับกิจกรรมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่หลากหลาย

5) ด้านการมีคุณธรรม ผู้บริหารควรสร้างความตระหนักทางด้านคุณธรรมจริยธรรมในการอยู่ร่วมกันในองค์กรรวมถึงการบริหารงานภายในองค์กร ควรวางตนเป็นกลาง และตัดสินด้วยความยุติธรรม แก้ปัญหาโดยมองถึงความแตกต่างและความหลากหลาย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

บทความวิจัย

1) ควรศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อนำผลมาเป็นข้อมูลในการพัฒนาการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2) ควรศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพื่อนำผลมาเป็นข้อมูลในการพัฒนาการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3) ควรศึกษาเกี่ยวกับปัญหาของภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรม เพื่อนำผลมาเป็นข้อมูลในการพัฒนาและบริหารองค์กรให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กัญญาลักษณ์ ชีพอุบัติ. (มิถุนายน 2566).***แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ***.วารสารปัญญาปณิธาน. 8(1) : 71-84.

ขวัญสุดา วงษ์แหยม. (ตุลาคม 2561*).****การบริหารจัดการการศึกษาของสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในชุมชน พหุวัฒนธรรมของเกาะเมืองพระนครศรีอยุธยา***.วารสารวิชาการ บัณฑิตวิทยาลัยสวนดุสิต.13(3) : 127-146.

ตอเฮเราะ ดอละ. (2565). ***ภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถาน ศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดยะลา.*** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

นนกร มังคละศิริ. (2560). ***ภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร***. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.

ปาลิดา สายรัตทอง พัฒนพิชัย.(2563).***การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของนักศึกษาครูใน สามจังหวัดชายแดนภาคใต้***.ปริญญานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ปิยวรรฒ แสงทอง.(2564)**.** ***ภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนนำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดสตูล.***สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

บทความวิจัย

รูปแบบสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2

นุรฮายาตี ดาตูมะดา[1] จรุณี เก้าเอี้ยน[2] พิมพ์ปวีณ์ สุวรรณโณ[3]

[1]นักศึกษาปริญญาโท, สาขาการบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
[2]รศ.ดร.อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
[3]ผศ.ดร.อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
Corresponding Author, Email: N.datoomada@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพและตัวแบบของสมรรถนะของผู้บริหาร สถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 2) เพื่อสร้างรูปแบบสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษk สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 การดำเนินการวิจัยมี 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพและตัวแบบที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะของผู้บริหารเพื่อให้ได้ประเด็น การสัมภาษณ์และเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างกับผู้ให้ข้อมูลจำนวน 11 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อสร้างกรอบแนวคิดและกำหนดเป็นร่างรูปแบบสมรรถนะของผู้บริหาร ขั้นตอนที่ 2 ดำเนินการร่างรูปแบบสมรรถนะของผู้บริหาร ส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน เพื่อยืนยันความถูกต้องของร่างรูปแบบสมรรถนะของผู้บริหาร และพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.67-1.00 มีค่าความเชื่อมั่นอยู่ที่ระดับ .94 และนำรูปแบบสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาใช้กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 315 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยใช้สถิติ การหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพและตัวแบบของสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 มีทั้งหมด 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ 2) การทำงานเป็นทีม 3) การวิเคราะห์และการสังเคราะห์ 4) การสร้างแรงจูงใจ 5) การพัฒนาศักยภาพบุคลากร และ 6) การมีภาวะผู้นำ 2. รูปแบบสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 มีทั้งหมด 6 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านที่ 1 การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารมีการวางแผนขับเคลื่อนสถานศึกษา 2) ผู้บริหารนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารงานในหลายๆด้าน 3) ผู้บริหารบริหารงานอย่างประหยัดคุ้มค่า และมีประสิทธิภาพ ด้านที่ 2 การทำงานเป็นทีม ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารเป็นผู้นำที่ดีและเป็นผู้ตามที่ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น 2) ผู้บริหารมีความมุ่งมั่นในการทำงานและพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ 3) ผู้บริหารให้คุณค่าเพื่อนร่วมงานและยอมรับในเสียงส่วนใหญ่ ด้านที่ 3 การวิเคราะห์และการสังเคราะห์ ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารประชุม วางแผนและจัดทำแผนกลยุทธ์ เพื่อพัฒนาแก้ปัญหาได้อย่างเป็นระบบ 2) ผู้บริหารมีการเสนอทางเลือกหรือแนวทางการป้องกันปัญหา 3) ผู้บริหารมีแนวคิดใหม่ๆในการพัฒนาวิสัยทัศน์ ด้านที่ 4 การสร้างแรงจูงใจ ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารมีการยกย่องเชิดชูเกียรติบุคลากร 2) ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรได้ใช้ความสามารถของตนเองอย่างเต็มที่ 3) ผู้บริหารยึดหลักประชาธิปไตยในการทำงาน ด้านที่ 5 การพัฒนาศักยภาพ

บทความวิจัย

บุคลากร ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารส่งเสริมและอำนวยความสะดวกให้แก่บุคลากร 2) ผู้บริหารสนับสนุนให้บุคลากรได้รับการพัฒนาตนเอง 3) ผู้บริหารมีการปรับเปลี่ยนการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรอยู่เสมอ เพื่อให้ครูและบุคลากรได้เรียนรู้งานที่หลากหลาย และด้านที่ 6 การมีภาวะผู้นำ ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารมีความคิดที่ทันสมัย ทันเหตุการณ์ 2) ผู้บริหารมีคุณธรรม จริยธรรม ปฏิบัติตนอยู่ในระเบียบวินัยและประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี 3) ผู้บริหารสามารถกระตุ้น สร้างแรงบันดาลใจให้บุคลากรเห็นความสำคัญ และยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น และเมื่อนำไปหาระดับความเหมาะสมในการนำไปปฏิบัติพบว่าภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: รูปแบบ, สมรรถนะ, ผู้บริหารสถานศึกษา

บทความวิจัย

The Model of Competency for School Administrators under the Yala Primary Educational Service Area Office 2

Nurhayatee Datoomada [1] Jarunee Kao-ian [2] Phimpawee Suwanno [3]

[1]Student of Majester, program in Education Administration, Faculty of Education, Yala Rajabhat University.
[2]Assoc. Prof. Dr. program in Education Administration, Faculty of Education, Yala Rajabhat University.
[3]Asst. prof. Dr. program in Education Administration, Faculty of Education, Yala Rajabhat University.
Corresponding Author, Email: N.datoomada@gmail.com

Abstract

The objectives of this research were to 1) study the condition and model of competency for school administrators under the Yala Primary Educational Service Area Office 2, and 2) create the model of competency for school administrators under the Yala Primary Educational Service Area Office 2.

The research process involved two steps. Step 1: examining the condition and model related to competency for school administrators to gain points for interview and collect qualitative data collection with 11 participants by semi-structured interviews with 11 participants were processed. The data was analyzed by employing content analysis to create a conceptual framework and outline the draft model of competency for school administrators. Step 2: creating the draft model of competency for school administrators and submitting to three experts for validation and content validity were proceeded. The index of item objective congruence (IOC) of three experts ranged from 0.67 to 1.00 with a confidence level of .94 and applied the model of competency for school administrators to 315 samples. The data analysis was conducted by using statistical software package to calculate means and standard deviations. The results showed that: 1. The condition and model of competency for school administrators under the Yala Primary Educational Service Area Office 2 comprised six components which were 1) achievement-oriented management, 2) teamwork, 3) critical thinking, 4) motivation, 5) developing relationships among people in the organization, and 6) leadership. 2. The model of competency for school administrators under the Yala Primary Educational Service Area Office 2 consisted of six components involving Component 1: achievement-oriented management included 1) school administrators planned for school improvement, 2) school administrators used technology in various aspects of management, and 3) school administrators managed the school economically, efficiently, and effectively. Component 2: teamwork consisted of 1) school administrators were as good role models and followers who accepted others' opinions, 2) school administrators

dedicated to work and continuously developed oneself, and 3) school administrators appreciated colleagues and accepted the majority's voice. Component 3: critical thinking consisted of 1) school administrators organized meeting for planning and developing systematic strategies to address solutions, 2) school administrators proposed options and problem prevention strategies, and 3) school administrators introduced innovative ideas for vision development. Component 4: motivation included 1) school administrators praised and honored teachers and staff, 2) school administrators provided opportunities for teachers and staff to fully utilize their abilities, and 3) school administrators held to democratic principles in their work. Component 5: developing relationships among people in the organization included 1) school administrators promoted and facilitated convenience for teachers and staff, 2) school administrators supported teachers and staff in self-development, and 3) school administrators continually adjusted work practices for teachers and staff. Component 6: leadership included 1) school administrators showed modernism, 2) school administrators were ethical and disciplined persons being as good role models, and 3) school administrators encouraged and inspired teachers and staff to realize and accept changes. When finding for the appropriateness of implementation, it was found that the overall and individual components were at a high level.

Keywords: Model, Competency, Administration

<u>บทความวิจัย</u>

บทนำ

ในยุคปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงต่างๆ เกิดขึ้นอย่างมากมายและรวดเร็ว เทคโนโลยีที่มีความเจริญก้าวหน้าอย่างก้าวกระโดด การสื่อสารที่ไร้พรมแดน การรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากที่ต่างๆ ทั่วทุกมุมโลก ความรู้ที่มีอยู่ทุกพื้นที่บนโลกอินเตอร์เน็ตอย่างไร้ขีดจำกัด ที่สามารถค้นคว้าหาความรู้ได้อย่างง่ายดาย ความก้าวหน้าของสิ่งเหล่านี้ ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของผู้คนเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะในประเทศไทยที่มีความหลากหลายทางบริบทเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมประเพณี ค่านิยม ความเชื่อ ที่มีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัดในแต่ละพื้นที่ ความเหลื่อมล้ำในสังคม ทำให้การพัฒนาประเทศให้สอดคล้องกับยุคโลกาภิวัตน์มีความซับซ้อนและเป็นไปได้ยาก ดังนั้น การบริหารการศึกษาต้องมีการทบทวนบทบาทหน้าที่และปรับกระบวนทัศน์ของการบริหารการศึกษาทุกระดับ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและให้โอกาสทุกคนได้เข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ ได้รับการส่งเสริมให้เรียนรู้และเติบโตตามศักยภาพตลอดชีวิต เพื่อให้การปฏิรูปประเทศโดยเฉพาะด้านการศึกษาบรรลุเป้าหมาย 5 ประการ คือ “การศึกษาทั้งปวงต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญตามความถนัดของตน และมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ” (ราชบัณฑิตยสภา, 2561)

ในการจัดการศึกษาบุคคลที่มีบทบาทสำคัญก็คือผู้บริหารสถานศึกษา กล่าวคือ ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ในการบริหารสถานศึกษา ให้บรรลุตามนโยบายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ต้องเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล สามารถมองภาพการศึกษาในอนาคตและวางเป้าหมายได้ มีความเป็นผู้นำสามารถให้คำปรึกษาข้อเสนอแนะ แนวทางการทำงานแก่คณะครูและบุคลากรได้ ซึ่งหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้บริหารสถานศึกษาก็คือ การบังคับบัญชาคณะครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาให้ปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ บริหารกิจการของสถานศึกษา วางแผนการปฏิบัติงานต่างๆ ควบคุม กำกับ ดูแลเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ งบประมาณ บริหารงานบุคคล บริหารงานทั่วไป ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา รวมถึงงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เป็นต้น จะเห็นได้ว่าผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลที่มีความสำคัญในการขับเคลื่อนการดำเนินกิจการของสถานศึกษาให้มีคุณภาพและประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนดไว้

จากข้อมูลรายงานการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับจังหวัดของประเทศไทยปีการศึกษา 2564 กล่าวว่า การประเมินคุณภาพการศึกษารายจังหวัดมีทั้งหมด 3 กลุม คือ กลุม จังหวัดที่อยู่ในระดับดี พอใช และควรปรับปรุง โดยจังหวัดสวนใหญ่อยู่ในกลุมระดับพอใช้มีทั้งหมด 50 จังหวัด คิดเป็นร้อยละ 64.94 กลุมระดับควรปรับปรุง 23 จังหวัด คิดเป็นร้อยละ 29.87 และน้อยสุดเป็นกลุม ระดับดี 4 จังหวัด คิดเป็นร้อยละ 5.19 ซึ่งจังหวัดยะลา เป็นหนึ่งในจังหวัดที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับปรับปรุง (สำนักเลขาธิการ, 2561)

จากผลการดำเนินงานของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 นั้น พบว่า ผลการทดสอบการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (RT,NT, O-NET) ไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา, 2566) ซึ่งพบว่า ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการที่ผู้บริหารบกพร่องสมรรถนะด้านแรงจูงใจ กล่าวคือ ผู้บริหารบางส่วนไม่มีการสร้างขวัญกำลังใจให้แก่บุคลากรในการปฏิบัติงานต่างๆอย่างเหมาะสม หรือมี

บทความวิจัย

การเลือกปฏิบัติเฉพาะบุคคลเท่านั้น อีกทั้งผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรเท่าที่ควร เนื่องจากพบว่าบุคลากรที่ได้รับการพัฒนาในสถานศึกษาส่วนใหญ่เป็นบุคลากรใหม่ๆ ส่วนบุคลากรเดิมนั้น ผู้บริหารไม่ได้เข้มงวดเท่าใดนัก จึงทำให้ไม่สามารถพัฒนาผู้เรียนซึ่งเป็นตัวชี้วัดประสิทธิภาพของสถานศึกษาให้มีคุณภาพตรงตามเป้าหมายที่วางไว้ได้

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษารูปแบบสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพและตัวแบบสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2
2. เพื่อสร้างรูปแบบสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2

วิธีการศึกษา

การวิจัยเรื่อง รูปแบบสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพและตัวแบบสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 ผู้วิจัยศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้องของสมรรถนะของผู้บริหาร เพื่อกำหนดขอบข่ายสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา และนำขอบข่ายสมรรถนะของผู้บริหารที่ได้จากการวิเคราะห์ สังเคราะห์ เข้าสู่กระบวนการสัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญก็คือ ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา รักษาราชการแทนผู้อำนวยการ หัวหน้าฝ่ายงาน หรือครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 จำนวน 11 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structure Interview) และนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นตอนที่ 2 สร้างรูปแบบสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2

2.1 นำร่างรูปแบบสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ยืนยันความถูกต้องของร่างรูปแบบสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (Deep Interview)

2.2 นำเสนอผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content validity) โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์ IOC (Item-Objective Congruence Index) ของโร

บทความวิจัย

วิเนลลี่ และแฮมเบิลตัน (Rovinelli and Hambleton, 1978) แล้วคัดเลือกข้อความที่มีดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.67-1.00 ตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการนำไปทดลองใช้ (Try-out) กับครูและบุคลากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเดียวกันกับที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 30 คน โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีครอนบาช (Cronbach, 1970) พบว่า ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับอยู่ที่ระดับ .94

2.3 ตรวจสอบความสอดคล้องของข้อมูลเชิงประจักษ์ของรูปแบบสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 315 คน ได้มาจากการคำนวณโดยใช้สูตรยามาเน่ (Yamane) โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) และด้วยวิธีการจับฉลากแบบไม่คืนกลับ (Without Replacement) วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการศึกษา

ขั้นตอนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพและตัวแบบสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 จากการที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ สังเคราะห์ หลักการ ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะของผู้บริหารรวมถึงการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และจากการสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างกับผู้ให้ข้อมูลที่เป็นผู้อำนวยการ และหัวหน้าฝ่ายงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 จำนวน 11 คน สามารถวิเคราะห์เป็นข้อคำถามเพื่อร่างรูปแบบสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 ดังนี้ 1. การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ (A) ประกอบด้วย 1) การมุ่งเน้นผลลัพธ์/ผลสัมฤทธิ์ของงานให้ได้ตามเป้าหมายที่วางไว้ 2) การประชุมหารือหัวหน้าฝ่ายงานในการวางเป้าหมายและให้บุคลากรที่รับผิดชอบเป็นผู้ออกแบบการดำเนินงานสู่เป้าหมาย 3) การกำหนดค่าความสำเร็จของการดำเนินงานอย่างชัดเจน 4) การวัดผลสำเร็จของการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม มีการนิเทศติดตามการดำเนินงานทั้งก่อนระหว่างและหลังการทำงาน 5) การประชุมทบทวนแผนกลยุทธ์ เพื่อใช้ในการวิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อนของสถานศึกษา กำหนดพันธกิจและเป้าหมายของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบท 6) การวางแผนขับเคลื่อนสถานศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายของต้นสังกัด สพฐ.และกระทรวง 7) การบริหารงานโดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างประหยัด คุ้มค่า และมีประสิทธิภาพ 8) การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารงานในหลายๆด้าน เพื่อลดการใช้ทรัพยากร 9) การเปิดโอกาสให้ ภาคี เครือข่ายผู้มีส่วนได้ ส่วนเสีย และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสถานศึกษา 10) การเข้มงวดในผลลัพธ์แต่ยืดหยุ่นในวิธีการดำเนินงาน 2. การทำงานเป็นทีม (T) ประกอบด้วย 1) การเน้นการมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงาน เพื่อให้ได้งานที่มีประสิทธิภาพ 2) การวางแผนงานร่วมกันกับบุคลากร เพื่อให้ทุกคนได้รับทราบบทบาทหน้าที่ของตนเอง 3) การกระจายงาน ให้กับบุคลากรในสถานศึกษาตามความถนัดและความสามารถของแต่ละคน 4) การมอบหมายงานให้ผู้รับผิดชอบเพื่อเป็นการส่งเสริมศักยภาพบุคลากรให้มีประสิทธิภาพในการทำงาน 5) การช่วยเหลือ ส่งเสริมและสนับสนุนครูและบุคลากรในด้านต่างๆ 6) การให้กำลังใจ ดูแล เอาใจใส่ บุคลากรทุกคน

บทความวิจัย

อย่างเท่าเทียมกัน 7) เคารพการตัดสินใจของครูและบุคลากรอยู่เสมอ 8) ให้เกียรติเพื่อนร่วมงาน และยอมรับในเสียงส่วนใหญ่ 9) มีความมุ่งมั่นในการทำงานและพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ 10) เป็นผู้นำที่ดีและผู้ตามที่ยอมรับในความคิดเห็นของผู้อื่น เพื่อประโยชน์ของส่วนรวม3. การวิเคราะห์และการสังเคราะห์ (C) ประกอบด้วย 1) ความสามารถจำแนกแยกแยะองค์ประกอบต่างๆอย่างมีเหตุผล 2) การใช้ข้อมูลรอบด้านในการวิเคราะห์ประเด็นในการบริหารจัดการ 3) การวิเคราะห์สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นมาใช้ในการแก้ปัญหาอย่างถูกวิธี โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง 4) การเสนอทางเลือกหรือแนวทางการป้องกันปัญหางานที่อยู่ในความรับผิดชอบได้อย่างตรงประเด็น 5) การสังเคราะห์ข้อมูลต่างๆเพื่อใช้เชื่อมโยงข้อมูลอย่างเป็นระบบ 6) การวิเคราะห์สภาพปัญหา หาจุดแข็งและจุดอ่อนเพื่อใช้ในการวางแผนการบริหารงานในสถานศึกษา 7) การสำรวจและวิเคราะห์สภาพปัญหาทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา 8) การประชุม วางแผนกลยุทธ์ เพื่อพัฒนาแก้ปัญหาได้อย่างเป็นระบบ 9) การมีแนวคิดใหม่ ๆ ในการพัฒนาวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา 10) การมีการจัดทำแผนกลยุทธ์ โดยความร่วมมือของครูและคณะกรรมการสถานศึกษา 4. การสร้างแรงจูงใจ (M) ประกอบด้วย 1) การยึดหลักประชาธิปไตยในการทำงาน เน้นเสียงส่วนใหญ่และแนวทางที่เป็นไปได้ ที่เกิดประโยชน์มากที่สุด 2) การเปิดโอกาสให้บุคลากรสามารถนำเสนอแนวคิดที่ตนคิดว่าเป็นประโยชน์ในการทำงานได้ 3) การยกย่องเชิดชูเกียรติครูและบุคลากรที่ได้รับรางวัลในการปฏิบัติงาน 4) การยกย่อง ชมเชยบุคลากรที่ทำคุณประโยชน์ต่อองค์กร 5) การดูแล เสริมสร้างขวัญกำลังใจต่อบุคลากรอย่างเท่าเทียม 6) การสร้างขวัญและกำลังใจให้บุคลากร ไม่ว่าจะเป็นด้านคำพูด การให้คำปรึกษา หรือการสร้างทีมงาน และบรรยากาศที่ดีในการทำงานที่ดี 7) การเปิดโอกาสให้บุคลากรได้ใช้ความสามารถของตนเองอย่างเต็มที่ 8) การมีทักษะในการสื่อสารที่ดี มีศิลปะในการพูดในบทบาทและสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ดี เป็นคนมีวาทศิลป์ และเป็นผู้ประสานงานได้ดี 9) มีความชัดเจนในการสื่อสาร ทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ 10) การประสานงานก่อนการดำเนินการ ระหว่างการดำเนินการ และหลังการดำเนินการ 5. การพัฒนาศักยภาพบุคลากร (P) ประกอบด้วย 1) การสำรวจความต้องการในการพัฒนาตนเองของแต่ละบุคคลและส่งเสริม/สนับสนุนให้บุคลากรเข้ารับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง 2) การสนับสนุนให้ครูและบุคลากรได้รับการพัฒนาตนเองได้เหมาะสมกับศักยภาพของบุคลากรด้วยวิธีการต่าง ๆ รวมถึงสนับสนุนให้บุคลากรได้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น 3) การส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรได้รับการพัฒนาความรู้และทักษะทั้งสมรรถนะหลักและสมรรถนะประจำสายงานเพื่อให้มีประสิทธิภาพในการทำงาน 4) การเข้าใจและตระหนักในภาระหน้าที่ในการปฏิบัติงานของครู 5) การส่งเสริมให้ครูส่งผลงานเพื่อประเมินวิทยฐานะที่สูงขึ้นพร้อมอำนวยความสะดวก 6) การสนับสนุนให้ครูพัฒนางานในหน้าที่ความรับผิดชอบที่ทำให้งานบรรลุเป้าหมายและสำเร็จได้ 7) การให้คำปรึกษา แนะนำ และช่วยแก้ปัญหาแก่นักเรียน ครูและบุคลากรผู้ที่เกี่ยวข้อง 8) การช่วยเหลือและให้คำปรึกษาในการปฏิบัติงานของครู 9) การปรับเปลี่ยนการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรอยู่เสมอ 10) การหมุนเวียนการปฏิบัติงานในหน้าที่รับผิดชอบของบุคลากรเพื่อรองรับกับสถานการณ์การขาดแคลนบุคลากร 6. การมีภาวะผู้นำ (L) ประกอบด้วย 1 การกำหนดเป้าหมาย ภาพความสำเร็จของงาน เพื่อเป็นการกระตุ้นให้เกิดการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ 2) ความสามารถในการโน้มน้าว จูงใจและชี้แนะบุคลากรให้ปฏิบัติงานตามความต้องการของตนเอง โดยการใช้คำพูด กิริยาท่าทาง

บทความวิจัย

และวิธีต่าง ๆ อย่างเหมาะสม 3) ความชัดเจนในการทำงาน มีความกล้าที่จะคิดและกล้าที่จะทำ เพื่อพัฒนาองค์กรและบุคลากรให้มีคุณภาพ 4) การกระตุ้น และสร้างแรงบันดาลใจให้บุคลากรเห็นความสำคัญ และยอมรับการปรับเปลี่ยนที่เกิดขึ้น 5) ความกล้าหาญ กล้าคิด กล้าทำ และกล้าแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ 6) การมีทักษะและความน่าเชื่อถือ/การสื่อสารที่สามารถจูงใจให้ทุกคนทำงานร่วมกัน 7)การมีคุณธรรม จริยธรรม และประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติ สามารถเป็นแบบอย่างได้ 8) การประพฤติ ปฏิบัติตนอยู่ในระเบียบวินัย มีคุณธรรม จริยธรรมในการทำงาน เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งทางกาย วาจา และใจแก่ผู้ร่วมงาน 9) การศึกษาข้อมูลเสริมสร้างความรู้ใหม่ๆอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ความคิดทันต่อเหตุการณ์ในการเปลี่ยนแปลงในโลกปัจจุบัน 10) ความทันสมัย ทันเหตุการณ์ และการเปลี่ยนแปลงในโลกปัจจุบัน และอัพเดตข่าวสารต่าง ๆ ให้ครูและบุคลากรได้รับทราบอยู่เสมอ

ขั้นตอนที่ 2 ผลการสร้างรูปแบบสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2

2.1 จากการที่ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) มาสร้างเป็นร่างรูปแบบสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 ซึ่งประกอบด้วยทั้งหมด 6 ด้าน 60 ข้อ ได้แก่ 1) การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ มี 10 ข้อ 2) การทำงานเป็นทีม มี 10 ข้อ 3) การวิเคราะห์และการสังเคราะห์ มี 10 ข้อ 4) การสร้างแรงจูงใจ มี 10 ข้อ 5) การพัฒนาศักยภาพบุคลากร มี 10 ข้อ และ 6) การมีภาวะผู้นำ มี 10 ข้อ ซึ่งเป็นส่วนที่ผู้วิจัยได้มาจากการศึกษาค้นคว้า เอกสารงานวิจัย รวมถึงจากการสัมภาษณ์ให้ข้อมูลจำนวน 11 คน เมื่อได้นำองค์ประกอบเหล่านั้นมาสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ผลปรากฏว่ามีการเปลี่ยนแปลงด้านข้อคำถามเพื่อลดความซ้ำซ้อน ให้เป็นข้อคำถามเดียวกันและนิยามขยายความหมายให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น อีกทั้งผู้ทรงคุณวุฒิยังได้เสนอแนะให้ตัดข้อคำถามบางข้อเพื่อให้สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาครอบคลุมตรงตามวัตถุประสงค์มากยิ่งขึ้น ซึ่งสามารถวิเคราะห์ผลได้ ดังนี้ ด้านที่ 1 ด้านการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิให้ความเห็นว่า ให้รวมข้อที่ 1 กับข้อที่ 10 ตัดข้อที่ 2 และข้อที่ 9 ดังนั้นจาก 10 ข้อ จึงเหลือ 7 ข้อ ด้านที่ 2 ด้านการทำงานเป็นทีม พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิให้ความเห็นว่า ให้รวมข้อที่ 1 กับข้อที่ 2 รวมข้อที่ 5 กับข้อที่ 6 รวมข้อที่ 7 กับข้อที่ 8 และตัดข้อที่ 3 กับข้อที่ 4 ดังนั้นจาก 10 ข้อ จึงเหลือ 5 ข้อ ด้านที่ 3 ด้านการวิเคราะห์และการสังเคราะห์ พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิให้ความเห็นว่า ให้ตัดข้อที่ 1 และรวมข้อที่ 2 กับข้อที่ 5 รวมข้อที่ 6 กับข้อที่ 7 และรวมข้อที่ 8 กับข้อที่ 10 ดังนั้นจาก 10 ข้อ จึงเหลือ 6 ข้อ ด้านที่ 4 ด้านการสร้างแรงจูงใจ ผู้ทรงคุณวุฒิให้ความเห็นว่า ให้ตัดข้อที่ 2 รวมข้อที่ 3 กับข้อที่ 4 รวมข้อที่ 5 กับข้อที่ 6 ดังนั้นจาก 10 ข้อ จึงเหลือ 7 ข้อ ด้านที่ 5 ด้านการพัฒนาศักยภาพบุคลากร ผู้ทรงคุณวุฒิให้ความเห็นว่า ให้รวมข้อที่ 2 กับข้อที่ 6 และรวมข้อที่ 7 กับข้อที่ 8 ดังนั้นจาก 10 ข้อ จึงเหลือ 8 ข้อ ด้านที่ 6 ด้านการมีภาวะผู้นำ ผู้ทรงคุณวุฒิให้ความเห็นว่า ให้รวมข้อที่ 3 กับข้อที่ 5 รวมข้อที่ 7 กับข้อที่ 8 และรวมข้อที่ 9 กับข้อที่ 10 ดังนั้นจาก 10 ข้อ จึงเหลือ 7 ข้อ จึงสรุปได้ว่า รูปแบบสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 มีทั้งหมด 6 ด้าน 40 ข้อ ได้แก่ 1) การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ มี 7 ข้อ 2) การทำงานเป็นทีม มี 5

บทความวิจัย

ข้อ 3) การวิเคราะห์และการสังเคราะห์ มี 6 ข้อ 4) การสร้างแรงจูงใจ มี 7 ข้อ 5) การพัฒนาศักยภาพบุคลากร มี 8 ข้อ และ 6) การมีภาวะผู้นำ มี 7 ข้อ

2.2 ตรวจสอบความสอดคล้องของข้อมูลเชิงประจักษ์ของสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 กับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งสามารถวิเคราะห์ผลดังนี้ 1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 จำนวน 315 คน พบว่า เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ร้อยละ 79.68 ระดับการศึกษา ปริญญาตรีมากกว่าระดับสูงกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 81.58 มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปี ร้อยละ 47.61 และปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษาขนาดกลางมากกว่าขนาดเล็กและขนาดใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 43.17 2. ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของข้อมูลเชิงประจักษ์ของสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2

ตารางที่ 1 ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของข้อมูลเชิงประจักษ์ของสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2

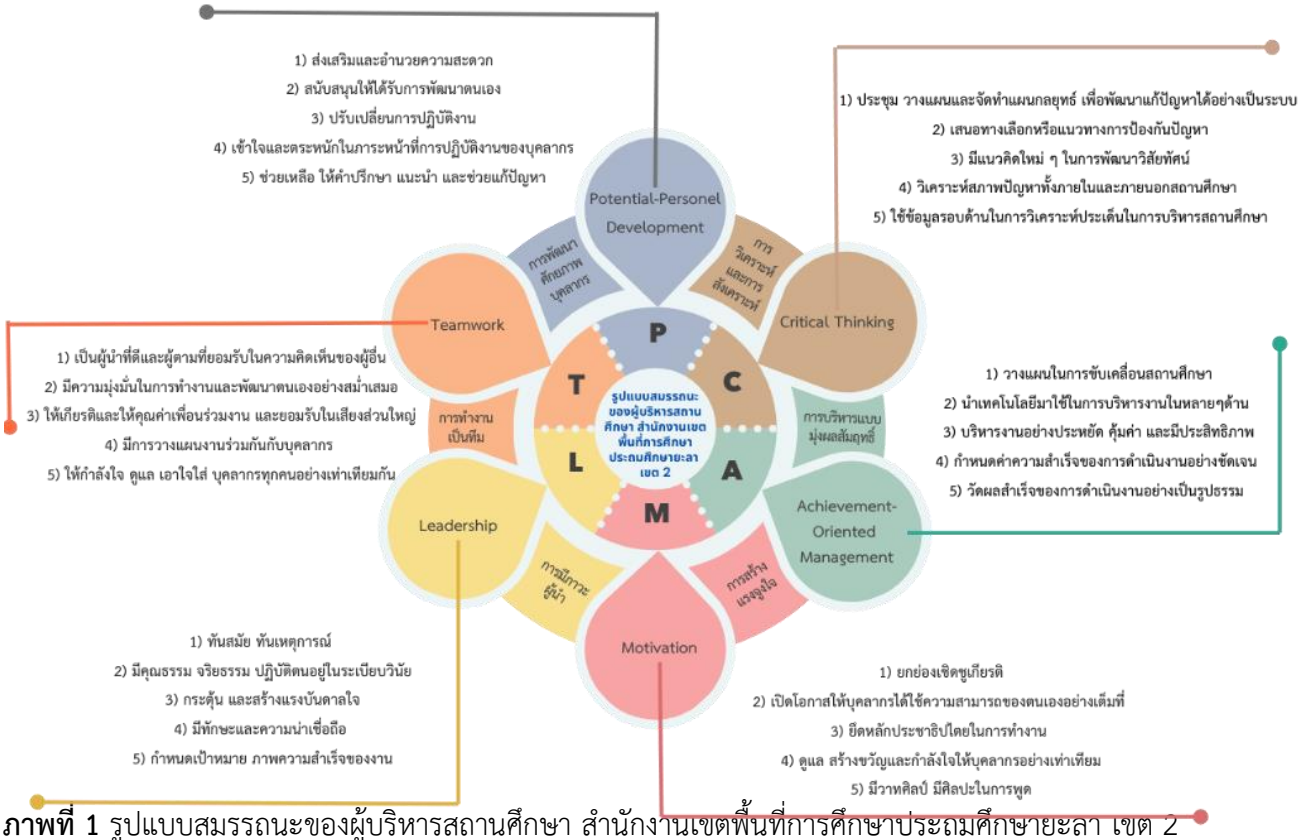
ด้านที่	สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ			
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
1	ด้านการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์	4.42	0.35	มาก	3
2	ด้านการทำงานเป็นทีม	4.37	0.50	มาก	6
3	ด้านการวิเคราะห์และการสังเคราะห์	4.43	0.43	มาก	2
4	ด้านการสร้างแรงจูงใจ	4.39	0.52	มาก	4
5	ด้านการพัฒนาศักยภาพบุคลากร	4.46	0.45	มาก	1
6	ด้านการมีภาวะผู้นำ	4.38	0.46	มาก	5
รวม		**4.41**	**0.40**	**มาก**	

จากตารางที่ 1 พบว่าสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 รายด้าน โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.41) เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการพัฒนาศักยภาพบุคลากร ($\bar{X}$ = 4.45) รองลงมาคือ ด้านการวิเคราะห์และการสังเคราะห์ ($\bar{X}$ = 4.43) ด้านการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ ($\bar{X}$ = 4.42) ด้านการสร้างแรงจูงใจ ($\bar{X}$ = 4.39) และด้านการมีภาวะผู้นำ ($\bar{X}$ = 4.38) ในขณะที่ด้านการทำงานเป็นทีมมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X}$ = 4.37) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏผลรายละเอียดดังนี้ 1. ด้านการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.42) เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยในแต่ละข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ยกเว้น ผู้บริหารมีการวางแผนในการขับเคลื่อนสถานศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และกระทรวงศึกษาธิการ ($\bar{X}$ = 4.60) รองลงมา คือ ผู้บริหารมีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารงานในหลายๆด้าน เพื่อลดการใช้ทรัพยากรที่เป็นวัสดุสิ้นเปลือง อาทิ กระดาษ เป็น

<u>บทความวิจัย</u>

ต้น ($\bar{X}$ = 4.55) ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือผู้บริหารมีความเข้มงวด และมุ่งเน้นผลลัพธ์/ผลสัมฤทธิ์ของงานให้ได้ตามเป้าหมายที่วางไว้ มากกว่ากระบวนการดำเนินงาน ($\bar{X}$ = 4.26) 2. การทำงานเป็นทีม โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.37) เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยในแต่ละข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ผู้บริหารเป็นผู้นำที่ดีและผู้ตามที่ยอมรับในความคิดเห็นของผู้อื่นเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม ($\bar{X}$ = 4.41) รองลงมาคือ ผู้บริหารมีความมุ่งมั่นในการทำงานและพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X}$ = 4.39) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารให้กำลังใจ ดูแล เอาใจใส่ บุคลากรทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน ($\bar{X}$ = 4.32) 3. ด้านการวิเคราะห์และสังเคราะห์ โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.43) เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยในแต่ละข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดที่สุด คือ ผู้บริหารมีการประชุม วางแผนและจัดทำแผนกลยุทธ์ เพื่อพัฒนาแก้ปัญหาได้อย่างเป็นระบบ โดยความร่วมมือของครูและคณะกรรมการสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.53) รองลงมา คือ ผู้บริหารสามารถเสนอทางเลือกหรือแนวทางการป้องกันปัญหางานที่อยู่ในความรับผิดชอบได้อย่างตรงประเด็น ($\bar{X}$ = 4.47) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารนำผลการวิเคราะห์สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นมาใช้ในการแก้ปัญหาอย่างถูกวิธี โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X}$ = 4.32) 4. ด้านการสร้างแรงจูงใจ โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.39) เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ย ในแต่ละข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ผู้บริหารมีการยกย่องเชิดชูเกียรติครูและบุคลากรที่ได้รับรางวัลในการปฏิบัติงาน มีการชมเชยให้กำลังใจครู ในการปฏิบัติงาน ($\bar{X}$ = 4.50) รองลงมาคือ ผู้บริหารมีการเปิดโอกาสให้บุคลากรได้ใช้ความสามารถของตนเองอย่างเต็มที่ และส่งเสริมสนับสนุนบุคลากรทุกคน ($\bar{X}$ = 4.46) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารมีการประสานงานก่อนการดำเนินการ ระหว่างการดำเนินการ และหลังการดำเนินการ ($\bar{X}$ = 4.31) 5. ด้านการพัฒนาศักยภาพบุลากร โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.46) เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ย ในแต่ละข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ผู้บริหารมีการส่งเสริมและอำนวยความสะดวกให้ครูส่งผลงานเพื่อประเมินวิทยฐานะที่สูงขึ้น ($\bar{X}$ = 4.52) รองลงมาคือ ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูและบุคลากรได้รับการพัฒนาตนเองได้เหมาะสมกับศักยภาพของบุคลากรด้วยวิธีการต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการอบรม ศึกษาดูงาน รวมถึงสนับสนุนให้บุคลากรได้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ($\bar{X}$ = 4.51) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารมีการหมุนเวียนการปฏิบัติงานในหน้าที่รับผิดชอบของบุคลากรเพื่อรองรับกับสถานการณ์การขาดแคลนบุคลากร ($\bar{X}$ = 4.35) 6. ด้านการมีภาวะผู้นำ โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.38) เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยในแต่ละข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ผู้บริหารมีความคิดที่ทันสมัย ทันเหตุการณ์ มีการศึกษาข้อมูล เสริมสร้างความรู้อย่างต่อเนื่อง และนำข้อมูลข่าวสารใหม่ๆ มาให้ครูและบุคลากรได้รับทราบอยู่เสมอ ($\bar{X}$ = 4.45) รองลงมาคือ ผู้บริหารมีคุณธรรม จริยธรรม ปฏิบัติตนอยู่ในระเบียบวินัยและประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งทางกาย วาจา และใจ แก่ผู้ร่วมงาน ($\bar{X}$ = 4.41) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารมีความสามารถในการโน้มน้าว จูงใจและชี้แนะบุคลากรให้ปฏิบัติงานตามความต้องการของตนเอง โดยการใช้คำพูด กิริยาท่าทาง และวิธีต่าง ๆ อย่างเหมาะสม ($\bar{X}$ = 4.28)

บทความวิจัย

ภาพที่ 1 รูปแบบสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2

อภิปรายผล

รูปแบบสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 ประกอบไปด้วย 6 ด้าน 40 ตัวบ่งชี้ คือ ด้านการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ (A) มี 7 ตัวบ่งชี้ ด้านการทำงานเป็นทีม (T) มี 5 ตัวบ่งชี้ ด้านการวิเคราะห์และการสังเคราะห์ (C) มี 6 ตัวบ่งชี้ ด้านการสร้างแรงจูงใจ (M) มี 7 ตัวบ่งชี้ ด้านการพัฒนาศักยภาพบุคลากร (P) มี 8 ตัวบ่งชี้ และด้านการมีภาวะผู้นำ (L) มี 7 ตัวบ่งชี้ ซึ่งแต่ละด้านสามารถอภิปรายผลดังนี้ 1. รูปแบบสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุระศักดิ์ พอกสูงเนิน (2562) ที่ได้ศึกษาเรื่อง สมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก และรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากว่า ผู้ที่จะดำรงตำแหน่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษานั้น จะต้องผ่านการประเมินตามหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินตำแหน่งและวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา ตามที่สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรได้กำหนดไว้ โดยมุ่งเน้นให้ผู้บริหารสถานศึกษามีสมรรถนะในการบริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำทางวิชาการ และบริหารการเปลี่ยนแปลง ที่ส่งผลต่อการยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ คุณภาพผู้เรียน คุณภาพครูและคุณภาพสถานศึกษาได้อย่างเป็นรูปธรรม 2. รูปแบบสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา

บทความวิจัย

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 ด้านการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนฤมล มิ่งขวัญ (2565) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามุกดาหาร พบว่าด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารมีการวางแผนในการขับเคลื่อนสถานศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และกระทรวงศึกษาธิการ มีการบริหารงานโดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างประหยัด คุ้มค่า และมีประสิทธิภาพ และมีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารงานในหลายๆด้าน เพื่อลดการใช้ทรัพยากรที่เป็นวัสดุสิ้นเปลือง 3. รูปแบบสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 ด้านการทำงานเป็นทีม อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสิริกัญญา ลีแสนและชนมณี ศิลานุกิจ (2566) ที่ได้ศึกษาเรื่อง สมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในกลุ่มกรุงเทพตะวันออก สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการทำงานเป็นทีมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้ เนื่องจากผู้บริหารเล็งเห็นว่า การที่สถานศึกษาจะสามารถบรรลุเป้าหมายได้นั้น บุคลากรทุกคนจะต้องมีความสามัคคี ร่วมมือ ร่วมแรง ร่วมใจกันปฏิบัติงานให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ต้องให้เกียรติและให้คุณค่าเพื่อนร่วมงาน และยอมรับในเสียงส่วนใหญ่ รวมถึงมีความมุ่งมั่นในการทำงานและพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ อีกทั้งผู้บริหารยังเป็นผู้นำที่ดีและผู้ตามที่ยอมรับในความคิดเห็นของผู้อื่นเพื่อประโยชน์ของส่วนรวมอีกด้วย 4. รูปแบบสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 ด้านการวิเคราะห์และการสังเคราะห์ อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธวัชชัย แสนดวง (2565) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จังหวัดชลบุรี พบว่าด้านการวิเคราะห์และการสังเคราะห์ อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ที่เป็นเช่นนี้ เนื่องจากผู้บริหารมีการประชุม วางแผนและจัดทำแผนกลยุทธ์ เพื่อพัฒนาแก้ปัญหาได้อย่างเป็นระบบ โดยความร่วมมือของครูและคณะกรรมการสถานศึกษา และมีแนวคิดใหม่ ๆ ในการพัฒนาวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา 5. รูปแบบสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 ด้านการสร้างแรงจูงใจ อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพงศ์สิริ เกื้อวราห์กุล (2559) ที่ศึกษาเรื่อง สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร พบว่าในด้านการสื่อสารและการสร้างแรงจูงใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน ที่เป็นเช่นนี้ เนื่องจากว่า ผู้บริหารมีการยกย่องเชิดชูเกียรติครูและบุคลากร มีการชมเชยให้กำลังใจครูในการปฏิบัติงาน คอยดูแล สร้างขวัญและกำลังใจให้บุคลากรอย่างเท่าเทียมกันในทุกโอกาส ไม่ว่าจะเป็นด้านคำพูด การให้คำปรึกษา หรือการสร้างทีมงานและบรรยากาศที่ดีในการทำงานที่ดี 6. รูปแบบสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 ด้านการพัฒนาศักยภาพบุคลากร อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นัจภัค บูชาพิมพ์ (2560) ที่ศึกษาเรื่องรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อมุ่งสู่การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ โดยผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารมีความสามารถในการพัฒนาบุคลากรให้เกิดการเรียนรู้ มีความเหมาะสมภาพรวมอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน ที่เป็นเช่นนี้ เนื่องจากว่า ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูและ

บทความวิจัย

บุคลากรได้รับการพัฒนาตนเองได้เหมาะสมกับศักยภาพของบุคลากรด้วยวิธีการต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการอบรม ศึกษาดูงาน รวมถึงสนับสนุนให้บุคลากรได้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น มีความเข้าใจและตระหนักในภาระหน้าที่การปฏิบัติงานของครู รวมทั้งคอยช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกให้ครูส่งผลงานต่างๆเพื่อให้เกิดความก้าวหน้าในวิชาชีพของตนเอง 7. รูปแบบสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 ด้านการมีภาวะผู้นำ อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญใจ ชะเอม (2565) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบสมรรถนะของผบู้ริหารสถานศึกษาของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ด้านการมีภาวะผู้นำ มีค่าเฉลี่ยโดยรวมในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารมีความคิดที่ทันสมัย ทันเหตุการณ์ มีการศึกษาข้อมูลเสริมสร้างความรู้อย่างต่อเนื่อง และนำข้อมูลข่าวสารใหม่ๆ มาให้ครูและบุคลากรได้รับทราบอยู่เสมอ มีคุณธรรม จริยธรรม ปฏิบัติตนอยู่ในระเบียบวินัยและประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งทางกาย วาจา และใจ แก่ผู้ร่วมงาน อีกทั้งยังสามารถกระตุ้น และสร้างแรงบันดาลใจให้บุคลากรเห็นความสำคัญ และยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เพื่อให้เกิดความร่วมแรงร่วมใจ และสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ในครั้งต่อไป

1. ด้านการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับเป้าหมายมากกว่าวิธีการ โดยอาจจะมอบหมายงานให้บุคลากรร่วมกันกำหนดกระบวนการหรือวิธีการดำเนินงาน ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับตัวชี้วัดความสำเร็จที่ได้กำหนดไว้ และต้องคอยให้คำแนะนำ ชี้แนะ แนวทางแก่บุคลากร รวมถึงกำกับ ติดตาม และตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอ

2. ด้านการทำงานเป็นทีม ผู้บริหารควรมอบหมายงานที่ตรงตามความสามารถและความถนัดของแต่ละคน พูดคุย ประสานงานกันอย่างสม่ำเสมอ และให้กำลังใจ ดูแล และเอาใจใส่ บุคลากรทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน

3. ด้านการวิเคราะห์และการสังเคราะห์ ผู้บริหารควรนำผลการวิเคราะห์สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นมาใช้ในการแก้ปัญหาอย่างถูกวิธี โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

4. ด้านการสร้างแรงจูงใจ ผู้บริหารควรมีความชัดเจนในการสื่อสาร การประสานงานก่อนการดำเนินการ ระหว่างการดำเนินการ และหลังการดำเนินการเพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ

5. ผู้บริหารควรมีด้านการพัฒนาศักยภาพบุคลากร การที่ผู้บริหารมีการหมุนเวียนการปฏิบัติงานในหน้าที่รับผิดชอบของบุคลากร อาจทำให้การดำเนินงานเกิดความไม่ต่อเนื่อง ผู้บริหารจึงควรจัดสรรบุคลากรให้เพียงพอ โดยการมอบหมายงานให้มีบุคลากรผู้ช่วย เพื่อรองรับกับสถานการณ์การขาดแคลนบุคลากรในกรณีที่บุคลากรหลักไม่สามารถปฏิบัติงานได้

6. ด้านการมีภาวะผู้นำ ผู้บริหารควรโน้มน้าว จูงใจและชี้แนะบุคลากรให้ปฏิบัติงานตามความต้องการของตนเอง โดยการใช้คำพูด กิริยาท่าทาง และวิธีต่าง ๆ อย่างเหมาะสม มีชัดเจนในการทำงาน มีความกล้าหาญ กล้าคิด กล้าทำ และกล้าแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมเพื่อพัฒนาองค์กรและบุคลากรให้มีคุณภาพ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

บทความวิจัย

ควรมีการศึกษา รูปแบบสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นการศึกษาอื่นๆ เพื่อ นำข้อค้นพบมา เปรียบเทียบ และหาแนวทางการพัฒนาที่เหมาะสมสำหรับบริบทที่แตกต่างกัน ว่าควรมีการพัฒนาไปในทิศทางใด จึงจะเกิดประโยชน์สูงสุด และควรมีวิจัยการพัฒนารูปแบบสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพื้นการศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 เพื่อให้เกิดนวัตกรรมที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาได้

เอกสารอ้างอิง

กรกต ขาวสะอาด. (2559). ***สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครู สังกัดสานักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1***.วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. นครปฐม:บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.

ฉัตรชัย นาถ่ำพลอย. (2562). ***การบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ในสังคมปัจจุบัน.***วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย ปีที่ 3 ฉบับที่ 3 กันยายน – ธันวาคม 2562.

ชัยรัตน์ ราชประโคน. (2561). ***ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมุ่งงผลสัมฤทธิ์กับประสิทธิผลการบริหารงานสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2***. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ บุรีรัมย์.

เทื้อน ทองแก้ว. (2558). ***สมรรถนะ (Competency) : หลักและแนวปฏิบัติ.*** กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.

ทิพวัลย์ อ้ายปั๋น และคณะ. (2564).***สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21ในเครือข่ายมูลนิธิคริสตจักรเซเว่นธ์เดย์แอ๊ดเวนตีสแห่งประเทศไทย สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร***. Journal of Roi Kaensarn Academi. ปีที่ 6 ฉบับที่ 4 ประจำเดือนเมษายน 2564

นัจภัค บูชาพิมพ์.(2560).***รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อมุ่งสู่การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้.***วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.

นฤมล มิ่งขวัญ .(2565). ***สมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามุกดาหาร การพัฒนาตัวบ่งชี้สมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามุกดาหาร.***วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

นวนละออง สีดา. (2564). ***บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1.***วิทยานิพนธ์ครุศาสตร มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏราช นครินทร์.

บทความวิจัย

นพดล เชิงศิริและคณะ. (2565). ***ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตรัชโยธินสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2***. วารสารวิจัยวิชาการ ปีที่ 5 ฉบับที่ 6 (พฤศจิกายน-ธันวาคม 2565) มหาวิทยาลัยรามคำแหง

บุรีรักษ์ คุ้มกลาง. (2563). ***การพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด*** กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา.

พงศ์สิริ เกื้อวราห์กุล.(2559). ***สมรรถนะผู้บริหารกับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร***. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

หนูกัณฑ์ ปาโส. (2561). ***สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อองค์กรแห่งการ เรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดร้อยเอ็ด***. วารสารมนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม. (9) 3, 64.

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.(2552). ***ความรู้ความสามารถ ทักษะ และสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับตำแหน่ง***. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.

_____. (2552). ***คู่มือสมรรถนะราชการพลเรือนไทย***. กรุงเทพฯ: พี.เอ.ลีฟวิ่ง.

_____**.** 2559). ***หลักสูตรนักบริหารระดับสูง:ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และคุณธรรม.*** สืบค้นเมื่อ 19 สิงหาคม 2566, จาก http:/www.ocsc.go.th

บทความวิจัย

การพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อสร้างกิจกรรมเสริมหลักสูตรเกี่ยวกับทักษะทางวัฒนธรรม สำหรับครูผู้สอนโรงเรียนบ้านบือแนปีแย จังหวัดนราธิวาส

ฮาลีม ยากา [1*] ซัมซู สาอุ[2] สุไม บิลไบ[3]

[1*] นักศึกษาปริญญาโท, สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม คณะวิทยาการอิสลาม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

[2]ผู้ช่วยศาสตราจารย์, สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม คณะวิทยาการอิสลาม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

[3]ผู้ช่วยศาสตราจารย์, สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษา คณะวิทยาการอิสลาม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงปฏิบัติการนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนากระบวนการแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างกิจกรรมเสริมหลักสูตรเกี่ยวกับทักษะทางวัฒนธรรมสำหรับครูโรงเรียนบ้านบือแนปีแย จังหวัดนราธิวาส 2) ศึกษาผลการพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมทักษะทางวัฒนธรรมสำหรับครูโรงเรียนบ้านบือแนปีแย จังหวัดนราธิวาส และ 3) ศึกษากลไกในการขยายผลในสถานศึกษากลุ่มเป้าหมายเป็นครูผู้สอนจากโรงเรียนบ้านบือแนปีแย จังหวัดนราธิวาส จำนวน 9 คน ผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 1 คน ตัวแทนผู้ปกครองจำนวน 10 คน โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือกระบวนการแบบมีส่วนร่วม แบบสัมภาษณ์กลุ่ม แบบประเมินทักษะกระบวนการแบบมีส่วนร่วมสำหรับครู แบบประเมินกิจกรรมเสริมหลักสูตรด้วยกระบวนการแบบมีส่วนร่วมสำหรับครู ส่วนข้อมูลเชิงปริมาณวิเคราะห์ด้วยค่าสถิติพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) การพัฒนากระบวนการแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน คือ ร่วมวิเคราะห์ ร่วมออกแบบ ร่วมพัฒนา ร่วมนำไปใช้ ร่วมประเมินผล และร่วมขยายผล 2) ผลการใช้การพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วม พบว่า ครูผู้สอนสามารถออกแบบแผนการใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตร ครูผู้สอนมีทักษะในกระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อสร้างกิจกรรมเสริมหลักสูตรเกี่ยวกับทักษะทางวัฒนธรรมสำหรับครู และ 3) ผลการศึกษากลไกการขยายผล พบกลไกการพัฒนาแบบ HALIM ประกอบด้วย กลไกด้านการรับฟังที่ดี (Hearing) กลไกด้านการวิเคราะห์ (Analysis) กลไกด้านการเรียนรู้ร่วมกัน (Learning Together) กลไกด้านการนำไปใช้ (Implementation) และกลไกด้านการบริหารจัดการ (Management)

คำสำคัญ: กระบวนการมีส่วนร่วม, กิจกรรมเสริมหลักสูตร, ทักษะทางวัฒนธรรม, นักเรียนโรงเรียนบ้านบือแนปีแย

บทความวิจัย

The Participatory Development of Extra-Curricular Activities on Cultural Skills for Teachers at Ban Buenae Pi Yae School, Narathiwat Province

Haleem Yaka[1*], Samsoo Sa-U[2] Sumai Binbai[3]

[1*]M.Ed. student in Islamic Educational Administration and Management Program (IEAMP), Faculty of Islamic Sciences, Prince of Songkla University, Pattani Campus

[2]Assistant professor, Lecturer in Islamic Educational Administration and Management Program (IEAMP), Faculty of Islamic Sciences, Prince of Songkla University, Pattani Campus

[3] Assistant professor, Lecturer in Teaching Islamic Studies Program, Faculty of Islamic Sciences, Prince of Songkla University, Pattani Campus

ABSTRACT

This action research has the following objectives: 1) Develop a participatory process for creating supplementary cultural skills activities for teachers at Ban Buenae Pi Yae School, Narathiwat Province. 2) Examine the outcomes of developing these participatory supplementary activities to enhance teachers' cultural skills. And 3) Study the mechanisms for implementing these outcomes within the school. The participants include nine teachers, one school administrator, and ten parent representatives from Ban Buenae Pi Yae School, selected using a purposive sampling approach. The research utilized various tools such as a participatory process, group interviews, assessments of teachers' participatory process skills, assessments of supplementary activity development using a participatory process, and evaluations of teacher satisfaction with the participatory process. The findings include the six-step participatory process development: joint analysis, joint design, joint development, joint implementation, joint evaluation, and joint result expansion (scale-up). The outcomes indicate that teachers created high-quality plans for supplementary activities, developed participatory process skills. Mechanisms for expanding results included HALIM mechanisms: effective listening (Hearing), Analysis, collaborative learning (Learning Together), Implementation, and Management.

Keywords: Participatory Process, Extra-Curricular Activities, Cultural Skill, Students, Ban Buenae Pi Yae School

<u>บทความวิจัย</u>

บทนำ

วิถีชีวิตมุสลิมในภาพรวมมีหลักศรัทธา หลักปฏิบัติที่แตกต่างจากคนต่างศาสนิก ในขณะที่เป้าหมายของศาสนาอิสลามซึ่งพระเจ้าได้ส่งศาสนฑูตมุฮัมมัดเพื่อให้ความเมตตาต่อประชาชาติทั้งมวล ไม่ว่าจะนับถือศาสนาใด เชื้อชาติ สีผิวใด แต่เมื่อกลับไปดูปฏิบัติการณ์บางอย่าง บางคน ในพื้นที่ซึ่งได้รับข้อมูลจากคนต่างศาสนิกโดยเฉพาะพระในพื้นที่เช่นเด็ก ๆ มุสลิมบางส่วนเมื่อเห็นพระยังถ่มน้ำลายต่อหน้าพระ ซึ่งสิ่งนี้ยังเป็นสิ่งที่ท้าทายสำหรับนักวิชาการมุสลิมว่าจะทำอย่างไรที่จะอธิบายให้คนของตัวเองได้เข้าใจในหลักการอิสลามที่ถูกต้องจากทฤษฎีสู่ปฏิบัติให้ได้ เรื่องเหล่านี้ก็เป็นโจทย์สำคัญสำหรับมุสลิมโดยเฉพาะสำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดที่จะช่วยชี้เหตุผล หลักการว่าส่วนไหนทำได้ไม่ได้แค่ไหนอย่างไรเพื่อมุสลิมเองจะได้ปฏิบัติเป็นมาตรฐานเดียวกัน รัฐได้จัดการได้ถูกต้องและชาวบ้านต่างศาสนิกจะได้เข้าใจ (อับดุลสุโก ดินอะ, 2561)

พหุวัฒนธรรมศึกษา (Multicultural education) ได้รับความสนใจและให้ความสำคัญในการจัดการศึกษาสำหรับชุมชนที่มีความหลากหลาย โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560 มาตรา 60 บัญญัติให้รัฐพึงส่งเสริมและให้ความคุ้มครองชาวไทยกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ให้มีสิทธิดำรงชีวิตในสังคมตามวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิต อย่างสงบสุข ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ไม่ขัดต่อความสงบ ศีลธรรมอันดีของประชาชน รวมทั้งรัฐบาลส่งเสริมการอยู่ร่วมกันภายใต้สังคมพหุวัฒนธรรมเป็นนโยบายระดับชาติ บนหลักการ“ความเป็นสังคมพหุวัฒนธรรม” (นงเยาว์ เนาวรัตน์, 2556) โดยรัฐไทยมีนโยบายการศึกษาที่คำนึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมของผู้เรียนมากขึ้นในปัจจุบัน อย่างไรก็ตาม การปฏิบัติตามนโยบายเหล่านี้แตกต่างกันในระดับโรงเรียนและพื้นที่ ในพื้นที่ที่มีการเมืองวัฒนธรรมของกลุ่มเข้มแข็ง เช่น ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ นอกจากนั้น การคำนึงถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมในนโยบายของรัฐก็ดี ในแบบเรียนหรือในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนก็ดี ยังเป็นความหลากหลายทางวัฒนธรรม (ฐิติมดี อาพัทธนานนท์, 2561)

พื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีความเป็นสังคมพหุวัฒนธรรม ประชากร เชื้อชาติ ภาษา ศาสนา ความเป็นอยู่ โดยมีลักษณะเป็นชุมชนซึ่งก่อเกิดจากการรวมของคนที่มีความแตกต่าง หลากหลาย มาอาศัยอยู่ในที่เดียวกัน (ศูนย์บริการวิจัยมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2559; อุดร หลักทอง, 2558; โอภาส เกาไศยาภรณ์, 2555)

โรงเรียนมีความสำคัญในการจัดการเรียนรู้พหุวัฒนธรรม สถานศึกษาควรที่จะส่งเสริมวิถีการเรียนรู้ความหลากหลายในชุมชนให้กับนักเรียน (นงเยาว์ เนาวรัตน์, 2556) ผ่านกระบวนการจัดทำหลักสูตรทุกกลุ่มสาระโดยแนวทางดังกล่าวส่งผลต่อจัดทำคู่มือการจัดกิจกรรม การเรียนรู้การอยู่การศึกษาเชิงพหุวัฒนธรรมและช่วยให้เกิดความรู้ความเข้าใจมากขึ้น (ชรินทร์ มั่งคั่ง, 2562; อรรถพล ประภาสโนบล, 2565 ก) โดยระบบการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมในรูปแบบการอยู่ร่วมกันนั้น สามารถลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา และสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนที่มีความหลากหลายสามารถ เข้าถึงการศึกษาได้เพราะฉะนั้นโรงเรียนที่มีความหลายทางพหุวัฒนธรรมควรมีหลักสูตรที่เน้นการเรียนการสอน ไปแนวทางที่ส่งเสริมความในตัวผู้เรียน (วสุธาร พันธุ์อร่าม และ ชรินทร์ มั่งคั่ง, 2566)

การพัฒนาทักษะทางวัฒนธรรมจึงจำเป็นให้เกิดกับนักเรียนนั้นมีประโยชน์อย่างยิ่งในการเสริมพลังในตนเองให้มีความสามารถควบคุมและบังคับตนเองในสถานการณ์ต่างๆ ที่ส่งผลกระทบต่อชีวิตมีการปรับตัวและทำความเข้าใจ โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ดังเช่นพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ นักเรียนต้องสามารถตอบสนองต่อความต้องการที่แตกต่างกันของผู้คน และต้องสามารถแสดงออกถึงความเป็น

บทความวิจัย

ผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมต่อสถานการณ์ของความหลากหลายทางวัฒนธรรม (ดนุลดา จามจุรี และบุบผา เมฆศรีทองคำ, 2555; เอกรินทร์ สังข์ทอง, 2555) ทั้งนี้การยอมรับวัฒนธรรมที่แตกต่าง มีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์คาดการณ์ผลที่จะเกิดขึ้นเพื่อหาแนวทางสนับสนุนและช่วยเหลือผู้อื่นและนำความรู้ที่มีมาประยุกต์ใช้เพื่อจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นได้ (เอกรินทร์ สังข์ทอง, 2555) โดยการเรียนรู้ที่ดีนั้น ต้องเรียนรู้ตามสภาพจริง โดยการคิดและปฏิบัติ เช่น การทำโครงการค่ายการเรียนรู้ที่เน้นความรู้ไปใช้ แต่การเรียนรู้ในรูปแบบของกิจกรรมเสริมหลักสูตรในบริบทที่ตนเองอาศัยอยู่นั้นหายาก รวมทั้งการมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีความหลากหลายในการจัดทำกิจกรรมสำหรับผู้เรียนเพื่อเรียนรู้ความหลากหลายของชุมชนตนเองก็ยังมีน้อย ส่วนงานวิจัยใหญ่เน้นไปที่ภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของผู้บริหารทั้งที่มีความจำเป็นมากที่นักเรียนและครูต้องมีคุณลักษณะที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางวัฒนธรรม (กัญญาลักษณ์ ชีพอุบัติ, 2563)

กิจกรรมเสริมหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้เรื่องความหลากหลายของผู้คนในชุมชนนั้น เป็นแนวทางหนึ่งในการเสริมสร้างทักษะทางวัฒนธรรมให้กับผู้เรียน (ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์, 2557; บัญญัติ ยงย่วน ปนัดดา ธนเศรษฐกร และวสุนันท์ ชุ่มเชื้อ, 2557; วสุธาร พันธุ์อร่าม และ ชรินทร์ มั่งคั่ง, 2566) โดยในบริบทของจังหวัดชายแดนภาคใต้นั้น ปัจจัยที่ส่งเสริมบทบาทในการจัดการศึกษาเชิงพหุวัฒนธรรม ได้แก่ การบูรณการในเนื้อหารายวิชาให้มีหลักสูตรท้องถิ่นที่สอดคล้องกับชีวิตประจำวันของนักเรียน การพูดคุยกับนักเรียนเพื่อเข้าใจปัญหาและหาแนวทางการแก้ไขที่เหมาะสม การไม่เลือกปฏิบัติ การใช้ความยุติธรรมในการบริหารโรงเรียน และส่งเสริมให้มีกิจกรรมร่วมกันระหว่างต่างศาสนิก (ฟาตีหมัะ แววันจิต, 2561) ซึ่งโรงเรียนบ้านบือแนปีแยตั้งอยู่ในพหุวัฒนธรรมพบปัญหาทักษะทางวัฒนธรรมของนักเรียน เพราะในบริบทของพื้นที่ในปัจจุบัน มีประชากรส่วนใหญ่เป็นมุสลิม แต่ยังมีร่องรอยของชุมชน สถานที่ต่างๆที่สามารถเชื่อมโยงการเรียนรู้ทักษะทางวัฒนธรรม เช่น มีสุสานจีน ตั้งอยู่บ้านเรือนของคนพุทธ โกศเก็บอัฐิ และ ร้านขายของของคนจีน ไทยพุทธตั้งอยู่ในพื้นที่บริเวณรอบโรงเรียน ซึ่งภายหลังเหตุการณ์ปล้นปืนในปี พ.ศ.2547 ทำให้มีการอพยพย้ายถิ่นฐานของผู้คน เกิดชุมชนที่เป็นชุมชนที่มี อัตลักษณ์เดี่ยว ความหลากหลายของชุมชนเริ่มลดลง ทำให้ปฏิสัมพันธ์ระหว่างศาสนาของผู้คนทั้งสามกลุ่มเริ่มลดน้อยลงไป (จิระสุข สุขสวัสดิ์ และอรัญญา ตุ้ยคัมภีร์, 2553; อภิรัฐ บุญศิริ, 2559; ณัฏฐินี ปิยะศิริพนธ์, 2561) ซึ่งส่งผลต่อทักษะทางวัฒนธรรมของเยาวชนในชายแดนภาคใต้ (ดิเรก หมานมานะและ มูฮำหมัดราพีร์ มะเก็ง,2565)

งานวิจัยเกี่ยวกับพหุวัฒนธรรมศึกษาในโรงเรียนที่ผ่านมานั้น ส่วนใหญ่แล้วจะเป็นการทำในพื้นที่ภาคเหนือของประเทศไทย (ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์, 2557; วสุธาร พันธุ์อร่าม และ ชรินทร์ มั่งคั่ง, 2566) ในส่วนของจังหวัดชานแดนภาคใต้นั้น จะเป็นการศึกษาเชิงสำรวจและเชิงคุณภาพ (เอกรินทร์ สังข์ทอง, 2555) แต่งานวิจัยเชิงพัฒนานวัตกรรมเพื่อสร้างกิจกรรมเสริมหลักสูตรการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียนและชุมชนนั้นยังมีจำกัด ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนากระบวนการแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างกิจกรรมเสริมหลักสูตรเกี่ยวกับทักษะทางวัฒนธรรมสำหรับครูโรงเรียนบ้านบือแนปีแย จังหวัดนราธิวาส เพื่อเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีในการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อมีส่วนร่วมในการพัฒนากิจกรรมที่จะส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาทักษะการใช้ชีวิตที่เหมาะสมในสังคมพหุวัฒนธรรมต่อไป

<u>บทความวิจัย</u>

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อสร้างกิจกรรมเสริมหลักสูตรเกี่ยวกับทักษะทางวัฒนธรรมสำหรับครู

2. เพื่อศึกษาผลการพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อสร้างกิจกรรมเสริมหลักสูตรเกี่ยวกับทักษะทางวัฒนธรรมสำหรับครู

3. เพื่อศึกษากลไกการพัฒนากระบวนการแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างกิจกรรมเสริมหลักสูตรเกี่ยวกับทักษะทางวัฒนธรรมสำหรับครูไปขยายผลสู่สถานศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ มีขอบเขตในการศึกษาค้นคว้า ดังนี้

1. ขอบเขตด้านตัวแปร

1) ตัวแปรต้น ได้แก่ กระบวนการมีส่วนร่วม (ADDIES)

2) ตัวแปรตาม ได้แก่

(1) กระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อสร้างกิจกรรมเสริมหลักสูตรเกี่ยวกับทักษะทางวัฒนธรรมสำหรับครู

(2) ทักษะการสร้างกิจกรรมเสริมหลักสูตรเกี่ยวกับทักษะทางวัฒนธรรม

2. ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียนบ้านบือแนปีแย 1 คน ตัวแทนครูผู้สอน จำนวน 9 คน และตัวแทนผู้ปกครอง จำนวน 10 คน ทำการเลือกแบบเจาะจง

3.ขอบเขตด้านสถานที่

โรงเรียนบ้านบือแนปีแย จังหวัดนราธิวาส และพื้นที่รอบโรงเรียน

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียนบ้านบือแนปีแย จังหวัดนราธิวาส ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน ครูผู้สอน จำนวน 9 คน ผู้แทนผู้ปกครอง จำนวน 9 คน รวมทั้งสิ้น 20 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ในการดำเนินการวิจัย การพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อสร้างกิจกรรมเสริมหลักสูตรเกี่ยวกับทักษะทางวัฒนธรรมสำหรับครู มีขั้นตอนพัฒนา ดังนี้

การพัฒนาแผนกระบวนการแบบมีส่วนร่วม (ADDIES) สำหรับครู

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น ผู้วิจัยนำแผนการจัดกระบวนการแบบมีส่วนร่วม เพื่อสร้างกิจกรรมเสริมหลักสูตรสำหรับครูไปใช้กับกลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูผู้สอน ตัวแทนผู้ปกครอง โรงเรียนบ้านบือแนปีแย จำนวน 20 คน ณ โรงเรียนบ้านบือแนปีแย จังหวัดนราธิวาส โดยผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในแผนกระบวนการแบบมีส่วนร่วม (ADDIES) ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อสร้างกิจกรรมเสริมหลักสูตรเกี่ยวกับทักษะทางวัฒนธรรมสำหรับครู ในขั้นตอนที่ 1 ร่วมวิเคราะห์ (Analyze) ผู้วิจัย

บทความวิจัย

ดำเนินการสัมภาษณ์กลุ่มกับกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ครูอำนวยการโรงเรียน ครูผู้สอน ผู้ปกครอง ตามแผนกระบวนการแบบมีส่วนร่วม (ADDIES) โดยใช้กิจกรรม world café ร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางในการลงพื้นที่เป้าหมาย

ขั้นตอนที่ 2 การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ ตามวัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อพัฒนากระบวนการแบบมีส่วนร่วม (ADDIES) เพื่อสร้างกิจกรรมเสริมหลักสูตรเกี่ยวกับทักษะทางวัฒนธรรมสำหรับครู ในขั้นตอนที่ 2 ร่วมออกแบบ (Design) ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลกับกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ครูผู้สอน ผู้อำนวยการโรงเรียน และผู้ปกครอง โดยใช้กิจกรรมเดินเมืองและลงพื้นที่ พร้อมร่วมออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้กับการสร้างกิจกรรมเสริมหลักสูตรของครูตามแผนกระบวนการแบบมีส่วนร่วม (ADDIES) เสริมทักษะทางวัฒนธรรมของครู

ขั้นตอนที่ 3 การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ ตามวัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อพัฒนากระบวนการแบบมีส่วนร่วม (ADDIES) เพื่อสร้างกิจกรรมเสริมหลักสูตรเกี่ยวกับทักษะทางวัฒนธรรมสำหรับครู ในขั้นตอนที่ 3 ร่วมพัฒนา (Develop) ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลกับกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ครูผู้สอน ผู้อำนวยการโรงเรียน และผู้ปกครอง โดยการพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรเกี่ยวกับทักษะทางวัฒนธรรมของครู ตามแผนกระบวนการแบบมีส่วนร่วม (ADDIES)

ขั้นตอนที่ 4 การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ ตามวัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อพัฒนากระบวนการแบบมีส่วนร่วม (ADDIES) เพื่อสร้างกิจกรรมเสริมหลักสูตรเกี่ยวกับทักษะทางวัฒนธรรมสำหรับครู ในขั้นตอนที่ 4 ร่วมนำไปใช้ (Implement) โดยครูผู้สอนนำกิจกรรมเสริมหลักสูตร (ร่าง) นำไปใช้ ในกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้จากการ Develop เพื่อวิพากษ์ผลการใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตรและให้ข้อเสนอแนะ โดยมีผู้วิจัยเป็นผู้จดบันทึก สังเกตการณ์และรวบรวมข้อมูล ตามแผนกระบวนการแบบมีส่วนร่วม (ADDIES)

ขั้นตอนที่ 5 การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ ตามวัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อศึกษาผลการใช้กระบวนการแบบมีส่วนร่วม (ADDIES) เพื่อการสร้างกิจกรรมเสริมหลักสูตรเกี่ยวกับทักษะทางวัฒนธรรมสำหรับครู ในขั้นตอนที่ 5 ร่วมประเมินผล (Evaluate) โดยครูผู้สอน ผู้อำนวยการโรงเรียน และผู้ปกครองร่วมกันถอดบทเรียน สะท้อนผลการนำไปใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อพัฒนาและปรับปรุง โดยใช้ข้อมูลย้อนกลับ ตามแผนกระบวนการแบบมีส่วนร่วม (ADDIES) และผู้วิจัยได้มีการสร้างกิจกรรมเสริมหลักสูตรเกี่ยวกับทักษะทางวัฒนธรรมสำหรับครู , ทักษะกระบวนการแบบมีส่วนร่วม (ADDIES) สำหรับครูและประเมินแบบสอบถามความพึงพอใจของครูต่อการใช้กระบวนการแบบมีส่วนร่วม (ADDIES)

ขั้นตอนที่ 6 การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ตามวัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อศึกษาแนวทางการขยายผล ในขั้นตอนที่ 6 ร่วมขยายผล (Scale-up) ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์กลุ่มกับกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูผู้สอน ผู้ปกครอง ศึกษานิเทศก์ และครูสังคมศึกษาโรงเรียนอื่น โดยจัดเวทีนำเสนอถอดบทเรียน ต่อผู้บริหารต่อกลไกการขยายผลกระบวนการแบบมีส่วนร่วมที่พัฒนาไปใช้สู่สถานศึกษาต่อไป

บทความวิจัย

ผลการวิจัย

1.ผลจากกระบวนการร่วมวิเคราะห์ (Analyze)

จากกระบวนการร่วมคิดวิเคราะห์ผู้วิจัยได้ใช้กิจกรรม กิจกรรม world café โดยใช้กลุ่มเป้าหมายคือ กลุ่มครูและผู้บริหาร และตัวแทนผู้ปกครอง โดยผู้วิจัยได้สอบถามเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาทักษะทางวัฒนธรรมของนักเรียนในโรงเรียนบ้านบือแนปีแย ซึ่งผลปรากฏ ดังนี้

ปัญหาด้านทักษะทางวัฒนธรรมของนักเรียนในโรงเรียนบ้านบือแนปีแย

ปัญหาด้านความรู้ ความเข้าใจ จากการสัมภาษณ์ ครูและผู้ปกครอง ได้สะท้อนว่าผู้เรียนยังมีข้อจำกัดความรู้ความเข้าใจความต่างทางด้านวัฒนธรรมเป็นอย่างมาก นักเรียนเข้าใจว่า การเป็นมุสลิม วัฒนธรรม คือรูปแบบการดำเนินชีวิตเดียวในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ดังเช่นข้อมูลจากการสัมภาษณ์ครู *“นักเรียนยังไม่รู้ว่า คนต่างศาสนิกมีชีวิต และ กิจกรรมแต่ละวันแตกต่างอย่างไรจากตน นักเรียนเข้าใจว่าคนนับถือศาสนาเดียวกันหรือถึงนับถือต่างกัน ก็มีชีวิตแบบเดียวกัน”* (ครูคนที่ 1) *“นักเรียนเข้าใจว่า ถ้าไม่คลุมผม และไม่ละหมาดคือคนไม่ดี โดยการตัดสินที่จากการมองเห็นตามประสาเด็ก และ เห็นความต่างไม่ได้”* (ครูคนที่ 6) และ *“นักเรียนสงสัยว่าทำไมคนต่างศาสนิกไม่มา งานวันสำคัญของอิสลามที่จัดขึ้นในหมู่บ้าน เพราะเขาอยากให้คนรู้จักหรือคนพุทธมางานด้วย เขาชอบอยากให้มาด้วย”* (ครูคนที่ 7)

ปัญหาด้านการปฏิบัติตนเมื่อต้องมีปฏิสัมพันธ์กับผู้คนต่างศาสนิกต่างวัฒนธรรม

จากการที่ไม่ได้อยู่กับคนต่างศาสนิก นักเรียนมักสงสัยและอยากรู้ จากการให้ข้อมูลของผู้ปกครองทำให้เห็นถึง “ความสงสัย” ดังกล่าว เช่น ผู้ปกครองคนที่ 2 เล่าว่า *“ลูกชายเขาก็สงสัยนะว่า เมื่อมีการตายของคนพุทธทำไมจึงต่างกับมุสลิม เขาเห็นเมื่อมีการตายของมุสลิมไปทำพิธีที่มัสยิดและฝัง แต่คนพุทธครูบอกว่าไปเผาและนำกระดูกไปปล่อยในทะเล”* หรือปัญหาเรื่องประเพณีของต่างศานนิกที่ผู้ปกครองคนที่ 3 เล่าว่า *“ลูกอยากไปลอยกระทง คิดว่าคงจะสนุกน่าดู มีสีสัน ปล่อยตามแม่น้ำ เขาอยากร่วมด้วย ลอยกระทงมีรายละเอียดอย่างไร ลอยทำไม และ ทำไมต้องจัดงาน เขาอยากไปร่วมเพราะมีสีสันการแต่งตัวฉูดฉาดด้วย”* หรือคำกล่าวที่สะท้อนถึง “คำถามที่ต้องการคำตอบของนักเรียน” ดังเช่น ผู้ปกครองคนที่ 6 บอกว่า *“ลูกชายได้ยินพระสวด ตามลำโพงบ้านแล้วทำไม ไม่มาสวดพร้อมกัน ภาษาและการสวด ทำนองต่างกัน เวลาไม่ตรงกัน แล้วถ้าจะสวดพร้อมกันได้ไหม”*

การรับสื่อในหมู่บ้าน สื่อบอกเล่า ทำให้มองต่อคนในต่างศาสนิก เป็นคนบาป เช่น ดื่มเหล้า การแต่งตัวซึ่งไม่สอดรับกับอิสลามจึงมองว่าไม่ดี ผู้ปกครองคนที่ 3 บอกว่า นักเรียนพูดว่า *“คนดื่มเหล้า สูบบุหรี่ เป็นคนบาปและตกนรกตามความเชื่อของอิสลามซึ่งห้ามเรื่องนี้”* สอดคล้องกับผู้ปกครองคนที่ 5 ที่บอกบอกว่า นักเรียนได้ยินคนที่ร้านน้ำชาบอกว่า คนต่างศาสนิกไม่คลุมผม ดังนั้นเขาจะต้องไม่คบกับคนพวกนี้

แนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้

จากข้อมูลให้สัมภาษณ์ของครูผู้สอนและผู้ปกครอง พบแนวทางส่วนแนวทางการเสริมสร้างทักษะทางวัฒนธรรมสำหรับนักเรียนนั้น ประกอบด้วยกิจกรรมที่ส่งเสริมการีส่วนร่วมของชุมชน แบะสร้างพื้นที่กลางในการเรียนรู้เรื่องพหุวัฒนธรรมของผู้คนในชุมชน ซึ่งสามามารถสรุปได้เป็น 5 กิจกรรม ดังนี้

1) กระบวนการเชิญ การพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อสร้างกิจกรรมเสริม หลักสูตรเกี่ยวกับทักษะทางวัฒนธรรมสำหรับครูโรงเรียนบ้านบือแนปีแย จังหวัดนราธิวาส โดยครูมีการเชิญพระจากวัดมาให้ความรู้และคิดกิจกรรมการอยู่ร่วมกันและการสร้างความคุ้นเคย การใช้ทักษะการเรียนและการอภิปรายร่วมกัน โดยครูผู้สอน

บทความวิจัย

ท่านหนึ่งได้กล่าวว่า *“แรก ๆ นักเรียนไม่กล้าและหวาดกลัวกับพระซึ่งเขาไม่เคยพูดคุยมาก่อน แต่หลังจากได้ทักทายพูดคุย อย่างยิ้มแย้มเขาสนใจและอยากคุยด้วย โดยกล้าที่จะมาพูดทักทายและคลุกคลีมากขึ้น ”* (ครูผู้สอนคนที่ 2)

ดังนั้นครูผู้สอนจะเป็นผู้สร้างสถานการณ์บริบทรอบด้านให้เป็นบรรยากาศแห่งการแสวงหาความรู้ร่วมกัน โดยใช้สื่อ ที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางวัฒนธรรม เช่น เทศกาลทางศาสนาหรือประเพณี เชิญมาเล่าให้ฟังตรงกับหลักสูตรในวิชาเรียนสังคมศึกษา ในเรื่องของศาสนา และประเพณีท้องถิ่น ซึ่งครูผู้สอนคนหนึ่งได้เล่าว่า *“การเรียนรู้ตามสภาพจริงเท่านั้นที่จะทำให้เขา เรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว การเข้าใจคนอื่นจากการคุย แลกเปลี่ยนและมีปฏิสัมพันธ์ในทางที่ดี ”* (ครูผู้สอนคนที่ 4) ในส่วนของผู้ปกครองได้กล่าวถึงแนวทางการ “เชิญ” ว่า สามารถสร้างความสนใจและการเรียนรู้เกี่ยวกับความแตงกต่างด้านศาสนาให้ กับนักเรียนเช่นกัน ซึ่งจะช่วยลดความหวาดระแวง และทำให้นักเรียนเกิดความชื่นชอบที่จะมีปฏิสัมพันธ์กับต่างศาสนิก ผู้ครองคนหนึ่งได้สะท้อนว่า *“ผมเป็นพ่อของนักเรียนอยากให้นักเรียนมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมที่หลากหลายรูปแบบ เพื่อให้นักเรียนได้โต และเข้าใจคนอื่นมากขึ้น ”* (ผู้ปกครอง คนที่ 1) และผู้ปกครองยังเห็นด้วยกับกิจกรรมดังกล่าว โดยได้กล่าวถึงผลลัพธ์ว่า *“ลูกน่าจะชอบกิจกรรมแนวแบบนี้ เพราะการทำกิจกรรมด้วยกัน ทำให้เขาหายสงสัย ตอบคำถามที่อยากรู้ได้ และยังได้สอนการพูดภาษาไทยด้วย ”* (ผู้ปกครอง คนที่ 3)

2) กระบวนการชวน การพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อสร้างกิจกรรมเสริม หลักสูตรเกี่ยวกับทักษะทางวัฒนธรรม โรงเรียนบ้านบือแนปีแย จังหวัดนราธิวาส โดยครูมีการชวนผู้รู้ที่มีความรู้ในท้องถิ่น เช่นเรื่องยาสมุนไพร อาหาร เพื่อศึกษาวิถีชีวิต ภาษาถิ่น เพื่อให้นักเรียนมีความรู้และทักษะ เข้าใจวิถีชีวิตที่อยู่ร่วมกัน นอกจากได้ความรู้ยังได้ทำกิจกรรมร่วมกันอีกด้วย โดยครูผู้สอนได้ให้ข้อเสนอแนะว่าต่อกิจกรรมในรูปแบบ “ชวน” นี้ว่า *“เด็กได้เห็นว่า นับถือศาสนาต่างกัน แต่ใช้ยาสมุนไพรตัวเดียวกัน ที่มีอยู่ในหมู่บ้าน ทำให้เขามองว่า เป็นอาการเดียวกันและ ความรู้สึกนึกคิดเหมือนกัน ทำให้เห็นความเหมือนของชาวบ้าน หรือคุยกันได้ง่ายขึ้น จากปัญหาสุขภาพเหมือนกัน ”* (ครูคนที่ 5) และครูคนที่ 3 บอกว่า *“เคยพาลูกไปหาหมอแถวบ้านคนพุทธ ลูกได้เห็นวิธีการทำให้ลูกเข้าใจมากขึ้นว่าไม่ว่าจะนับถือศาสนาใด ก็มีการเจ็บป่วยและต้องมีการรักษาเมื่อบาดเจ็บ”* ครูคนที่ 5 บอกว่า *“การนับญาติ ทำให้รู้สึกใกล้ชิดกันมากขึ้น ดังนั้นถ้ามีกิจกรรมที่ให้เด็กได้เห็นการเป็นเครือญาติของผู้คน ที่ต่างศาสนาแต่เป็นญาติกันทำให้รู้สึกใกล้ชิดมากขึ้น ลดความกลัว ทำให้กล้าไปคุยมากขึ้น”*

3) กระบวนการช่วย เป็นแนวทางแก้ปัญหาที่เน้นการทำกิจกรรมจิตอาสา ทำร่วมกัน เช่น กวาดริมถนน การรณรงค์การทิ้งขยะของพ่อค้าแม่ขายในถังขยะในตลาด ทำความสะอาดมัสยิด การเดินรณรงค์ โครงการต่างๆ เช่น การป้องกันยาเสพติด การป้องกันยุงลาย การให้ความรู้เกี่ยวกับทักษะสุขภาพ โดยเป็นกิจกรรมไม่เกี่ยวกับศาสนา แต่เป็นกิจกรรมเน้นการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การช่วยเหลือกันถือเป็นสิ่งที่ดีลำดับต้นๆของมนุษย์ เป็นการสร้างความเข้าใจ และเห็นใจผู้อื่นได้มากขึ้น โดยกลุ่มของผู้ปกครองได้นำเสนอแนวคิดนี้ว่า หากผู้เรียนได้ทำกิจกรรมเชิงจิตอาสาในชุมชน จะทำให้นักเรียนได้เรียนรู้บริบททางสังคม และสร้างความเห็นอกเห็นใจ (Emphaty) กับผู้คนในชุมชนได้ดีขึ้น ดังเช่น ผู้ปกครองคนที่ 5 เล่าว่า *“นักเรียนไปทำความสะอาดมัสยิด เขาอยากไปดูความสะอาดในวัดด้วย เพราะเขาอยากรู้ว่า วัดต้องสะอาดด้วยมั้ย”* สอดคล้องกับผู้ปกครองคนที่ 6 บอกว่า *“เด็กอยากรู้ว่าการช่วยกัน มีเฉพาะในอิสลามหรือศาสนาอื่นด้วย”*

บทความวิจัย

4) กระบวนการชู เป็นการนำเรื่องราวของชีวประวัติบุคคลสำคัญในหมู่บ้าน ข้าราชการเกษียณ เถ้าแก่ บุคคลที่บริจาคที่ดินสาธารณประโยชน์ เช่น ให้โรงเรียน สุสานจีน โบสถ์ มัสยิด กุโบร์ และอื่นๆ มาเล่าให้กับนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องราวทางประวัติศาสตร์สำคัญของบุคคลที่มีน้ำใจในอดีต ที่อยากให้ลูกหลานได้มีที่ทำประโยชน์ร่วมกันและสอนการมีน้ำใจให้กับส่วนร่วมเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างผาสุกและร่วมมือหวงแหนสมบัติส่วนร่วม ดังเช่น ครูคนที่ 2 บอกว่า *"นักเรียนสงสัยว่า โรงเรียนตั้งอยู่ในที่ของใคร ใครเป็นเจ้าของ"* ส่วนครูคนที่ 5 บอกว่า *"เด็กอยากบันทึกเรื่องราวด้วยตัวเอง ผ่านการเล่าของคนแก่"* สอดคล้องกับครูคนที่ 6 บอกว่า *"เด็กอยากอ่านประวัติ ป้าย ตามสถานที่ต่าง ๆ ทำให้เขาได้ไหม"* และครูคนที่ 7 บอกว่า *"นักเรียนอยากให้ครูบอกผู้ปกครองบอกประวัติเรื่องราวของหมู่บ้านก่อนนอน"*

5) กระบวนการ (เล่าเรื่อง) ชาติพันธุ์ เนื่องจากชุมชนมีการเข้ามาอยู่อาศัยของผู้คนที่หลากหลายชาติพันธุ์ มีความสัมพันธุ์ การติดต่อสื่อสาร ช่วยเหลือ สามัคคี การแลกเปลี่ยน ค้าขายการทำกิจกรรมต่างที่ไม่ผิดหลักศาสนา ดังที่ ครูคนที่ 1 บอกว่า *"เด็กอยากรู้บ้านคนจีนอยู่ตรงไหน อยากดูว่าหน้าตาแบบไหน"* ครูคนที่ 2 บอกว่า *"เขาไม่อยากให้มีเหตุการณ์ยิงกัน ระเบิด เขาอยากมีเพื่อนพุทธ เพราะเคยเจอเป็นคนสนุกสนานและใจดี"*หรือ ครูคนที่ 3 บอกว่า *"คนจีนพูดจีนแบบไหน เขาอยากอ่านป้ายที่สุสานจีน"* สอดคล้องกับครูคนที่ 4 บอกว่า *"เขาอยากเรียนกับครูพุทธสำเนียงการพูดภาษาไทยน่าจะดี และ ไหว้ ถอนสายบัวต้องสวยแน่ ๆ"* และครูคนที่ 5 บอกว่า *"เด็กอยากรู้ว่าทำไม คนจีนชอบค้าขาย และเก่งคณิตศาสตร์"*

ผลจากจากกระบวนการร่วมออกแบบ (Design)

หลังจากได้รับทราบถึงปัญหาและแนวทางการแก้ไขจากผู้บริหาร ครูผู้สอนและตัวแทนผู้ปกครองแล้ว ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมเดินเมืองต้นไทร เพื่อให้ครูผู้สอนได้สำรวจแหล่งเรียนรู้ในชุมชน โดยจัดเป็นกิจกรรมเดินสำรวจชุมชนและเก็บข้อมูลเกี่ยวกับพหุวัฒนธรรมในชุมชน โดยใช้ระยะเวลา 6 ชั่วโมง เพื่อออกแบบกิจกรรมที่สอดคล้องกับแนวทางแก้ปัญหาจากที่ได้วิเคราะห์ในกระบวนการข้างต้น โดยครูผู้สอนได้บันทึกรายละเอียดของแหล่งเรียนรู้และศักยภาพด้านการพัฒนาทักษะทางวัฒนธรรมให้กับผู้เรียน

ผลจากกระบวนการร่วมพัฒนา (Develop)

หลังจากกิจกรรมเดินเมืองต้นไทร ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับครูผู้สอนเพื่อสร้างความรู้และความเข้าใจและร่วมพัฒนาชุดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนาทักษะทางวัฒนธรรมสำหรับนักเรียนโรงเรียนบ้านบีแนปีแย โดยปรากฏผลการวิจัยในขั้นตอนดังกล่าว ดังรายละเอียดในตาราง

ตาราง 4.6 รายละเอียดของกระบวนการอบรมเชิงปฏิบัติการ

กระบวนการอบรมเชิงปฏิบัติการ	รายละเอียดของกิจกรรม	ผลการจัดกิจกรรม
1.การให้ความรู้เกี่ยวกับทักษะทางวัฒนธรรม	1.การจัดกิจกรรม World Café'โดยการแบ่งกลุ่มเพื่อเรียนรู้พูดคุยกัน สะท้อนปัญหาและการเข้าร่วม อภิปราย แนะนำ แนะแนว สรุปผลร่วมกัน โดยมีการเรียนรู้ 4 หัวข้อ แหล่งเรียนรู้ สื่อ บุคคล และ การเรียนรู้	ครูทราบปัญหาและการออกแบบกิจกรรมเสริมหลักสูตร
2.การให้ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาชุดกิจกรรมเสริมหลักสูตร	2.การเดินเมืองต้นไทร โดยการเรียนรู้ตามสภาพจริง 3.การลงมือออกแบบกิจกรรมเสริมหลักสูตร	-ครูทราบหลักและขั้นตอนการจัดทำกิจกรรมเสริมหลักสูตร

บทความวิจัย

กระบวนการอบรมเชิงปฏิบัติการ	รายละเอียดของกิจกรรม	ผลการจัดกิจกรรม
	4.ครูร่วมออกแบบกิจกรรมเสริมหลักสูตร โดยมีหลักการคือ ชื่อกิจกรรม ชื่อแหล่งข้อมูล วัตถุประสงค์ สื่อ กิจกรรม และ การวัดการประเมินผล 5.การเล่นเกมส์พหุวัฒนธรรม	-ครูมีการร่วมมือกันเก็บรายละเอียด ข้อมูลการเรียนรู้ตามสภาพจริง และสรุปรายละเอียดการทำในกิจกรรมเสริมหลักสูตร

กระบวนการอบรมเชิงปฏิบัติการ	รายละเอียดของกิจกรรม	ผลการจัดกิจกรรม
3.การออกแบบกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามแนวทาง 5 ช คือ เชิญ ชวน ช่วย ชู ชาติพันธุ์	1.การออกแบบร่วมกัน รับผิดชอบหัวข้อที่ได้ โดยการออกแบบตามลำดับขั้นตอนตามแผนการเรียนรู้ของกิจกรรมเสริมหลักสูตร 2.การเลือกแหล่งเรียนรู้ผ่านการนำเสนอสถานที่ 3.การออกแบบแผนการใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตร 4.การออกแบบสื่อในการใช้ 5.การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ 6.กิจกรรมการวัดและประเมินผล	ผ่านกิจรรม 5 ช เชิญ ชวน ช่วย ชู ชาติพันธุ์
4.การสาธิตและการวิพากษ์	การนำเสนอร่วมกันเพื่อวิพากษ์การถามสังเกตและให้ข้อเสนอแนะร่วมกันโดยผู้วิจัยเป็นผู้อำนวยความสะดวกเป็นผู้จดบันทึกและการรวบรวมข้อมูล	ได้ (ร่าง) กิจกรรมพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อสร้างกิจกรรมเสริมหลักสูตรเกี่ยวกับทักษะทางวัฒนธรรม
6.การปรับปรุง	ครูร่วมถอดบทเรียน สะท้อนผล เพื่อให้กิจกรรมเสริมหลักสูตรมีการบูรณาการรายวิชาและพัฒนาเนื้อหา	1.ครูที่เข้าร่วมกิจกรรมได้แนวทางที่จะปรับปรุงกิจกรรมเสริมหลักสูตร ผู้วิจัยเป็นผู้อำนวย

ผลจากกระบวนการร่วมประเมินผล (Evaluate)

ผลการร่วมประเมินผล ผู้เข้าร่วมกิจกรรมคือครู ผู้บริหารสถานศึกษา และตัวแทนผู้ปกครอง ได้ร่วมกันถอดบทเรียน เพื่อสะท้อนผลที่ได้เพื่อนำไปใช้ในการสร้างกิจกรรมเสริมหลักสูตร โดยเครื่องมือในการจัดเก็บข้อมูลนั้น ได้แก่ แบบประเมินกิจกรรมเสริมหลักสูตร แบบประเมินทักษะของครู และแบบประเมินความพึงพอใจของครู ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ผลจากจากกระบวนการร่วมขยายผล (Scale-up)

จากการจัดเวทีเสวนาเพื่อวิเคราะห์ปัญหาและหาวิธีการขยายผลการนำชุดกิจกรรมเสริมหลักสูตรไปใช้ในโรงเรียนนั้น ผู้วิจัยได้เชิญกลุ่มเป้าหมายทั้งสามกลุ่มเข้ามาให้ข้อมูล จากการใช้วิธีการสนทนากลุ่ม พบกลไกที่นำชุดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ฯ ไปขยายในโรงเรียน ปรากฏผลดังนี้

บทความวิจัย

การรับฟังที่ดี (Hearing)

การพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อสร้างกิจกรรมเสริมหลักสูตรเกี่ยวกับทักษะทางวัฒนธรรม โรงเรียนบ้านบือแนปีแย จังหวัดนราธิวาส กลไลที่สำคัญในการเรียนรู้คือการฟังที่ดี การร่วมรับฟังที่ดีเป็นการเรียนรู้ร่วมกัน สร้างความเชื่อมั่น เชื่อใจ ยอมรับ และ ผ่อนคลาย การเรียนรู้ที่เกิดจากความไว้วางใจ ทำให้ข้อมูลที่ได้รับเป็นประโยชน์และเที่ยงตรงมากขึ้น จากกความสำคัญดังกล่าว ครูผู้สอนได้สะท้อนความคิดเห็น เช่น *“การอยากรู้เรื่องราวและความเป็นมาของแต่ละคนต้องเกิดจากการไว้เนื้อเชื่อใจกันเป็นอันดับแรก จากนั้นการคุยกันได้ยิ้มและ สบตาพร้อมเรียนรู้ร่วมกัน”*(ครูคนที่ 1) บอกว่า *“บรรยากาศผ่อนคลายสบายและมองตากันได้สนิทใจ มากกว่าถ้าคนอื่นฟังเราอย่างตั้งใจ ”* (ครูคนที่ 3) *“บางครั้งคุณไม่ต้องพูดหรือแสดงความคิดเห็นอะไรเลยแค่คุณฟังเราอยากบอกคุณ”*(ครูคนที่ 5) *“การเข้าใจกันนั้น ถ้าเราทราบถึงความต้องการของคนอื่น กระจกที่กั้นก็คลายกันได้ โดยสิ่งสำคัญที่คลายกระจกกั้นคือการฟัง”* โดยผู้อำนวยการโรงเรียนได้สะท้อนความคิดเกี่ยวกับกลไกการรับฟังที่ดีที่สอดคล้องกับครูผู้สอนว่า บอกว่า *“เพราะเราไม่เคยนึกถึงคนอื่น เราคิดไปเองว่าเขาอยากได้ในแบบที่เราคิดเองแล้วเราไปสรุปทำให้ยิ่งห่างเหิน และเกิดการต่อต้านเพราะการไม่ฟังคือสิ่งที่เราคิดไปเอง ไม่ใช่คนอื่นคิด ”*

2) ผลกลไกด้านการวิเคราะห์ (Analysis)

การพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อสร้างกิจกรรมเสริมหลักสูตรเกี่ยวกับทักษะทางวัฒนธรรม โรงเรียนบ้านบือแนปีแย จังหวัดนราธิวาส ไปขยายผลไปสู่การวิเคราะห์เป็นการทราบปัญหาอย่างแท้จริง การวิเคราะห์สังเคราะห์ให้ได้ดีนั้นต้องวิเคราะห์เป็นรายละเอียดมีการบันทึกผลการพัฒนาและยืดหยุ่นอย่างเข้าใจ *“ข้อมูลทุกอย่างถ้าไม่นำมาสรุปและวิเคราะห์อย่างตรงไปตรงมาข้อมูลจะไม่ถูกต้องและเชื่อถือไม่ได้ ข้อมูลต้องมีความเที่ยงตรง ตรวจสอบได้ ”* (ผู้อำนวยการ) และครูคนที่ 1 บอกว่า *“การวิเคราะห์ข้อมูลของบุคคลรอบด้านทำให้เราเข้าใจเหตุผลของคนอื่นมากขึ้น เข้าใจพฤติกรรม การแสดงออกและ สุดท้ายเราจะเข้ากับคนอื่นมากขึ้นโดยไม่ด่วนตัดสิน”* สอกคล้องกับความคิดเห็นของครูคนที่ 9 บอกว่า *“การวิเคราะห์กิจกรรมต่างๆที่ได้ลงมือทำทำให้ทราบว่าควรแก้ตรงไหน ขาดตก บกพร่อง พร้อมพัฒนาและแก้ไข เพื่อความสมบูรณ์มากขึ้น” “การวิเคราะห์เป็นการขับเคลื่อนความถูกต้อง การนำข้อมูลมาใช้ประโยชน์เพราะผ่านการวิเคราะห์ที่น่าเชื่อถือ และ ยอมรับของหลายคน”* (ครูคนที่ 6)

3) ผลกลไกด้านการเรียนรู้ร่วมกัน (Learning Together)

ในการขยายผลกิจกรรมเสริมหลักสูตรเกี่ยวกับทักษะทางวัฒนธรรมในโรงเรียน
ต่อไปนั้น ผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้ง 3 กลุ่ม ได้สะท้อนความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างโรงเรียนและชุมชนโดยเป็นการแสดงพลัง สามัคคี และมีทักษะเพิ่มขึ้นอย่างมาก *“ควรให้กระบวนการการเรียนรู้ร่วมกันเกิดขึ้นกับทุกคน ทุกเพศ ทุกวัย ทุกศาสนา ทุกชาติพันธุ์ ปัญหาต่างๆจะได้แก้ไข และเข้าใจกันมากขึ้นตามไปด้วย ”* (ผู้ปกครอง 5)

4) ผลกลไกด้านการนำไปใช้ (Implementation)

กลไกการนำไปใช้สรุปได้ว่ากิจกรรมเสริมหลักสูตรมีประโยชน์อย่างไร การส่งเสริมพัฒนาการของผู้ใช้เป็นอย่างไร การนำไปใช้จะมีความน่าเชื่อถือเที่ยงตรงหรือได้ผลนั้น ต้องมีการสะท้อนจากการใช้ร่วมกัน ใช้อย่างไร ให้มีการพัฒนาของผู้ใช้ ใช้อย่างไรให้เกิดความรู้ใหม่ ใช้อย่างไรให้มีความยืดหยุ่นเหมาะกับบริบทของพื้นที่ ใช้อย่างไรให้สร้างคุณค่าต่อสังคม และ สังคมยอมรับ *“การนำไปใช้สร้างประโยชน์และคุณค่าต่อผู้รับอย่างไร เพื่อสร้างการ*

เรียนรู้และการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น จนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่มีแนวโน้มที่ดี " (ครูคนที่ 5) และครูคนที่ 3 บอกว่า *"การนำไปใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตรสามารถบูรณาการและปรับได้กับทุกวิชา เพราะกระบวนการและการนำไปใช้ประยุกต์ได้เหมือนกัน"* ครูคนที่ 9 บอกว่า *"การนำไปใช้ ปรับได้กับทุกวัย เพราะโรงเรียนเดียวกันและอาศัยพื้นที่เดียวกัน ทักษะทางวัฒนธรรมจะมีปัญหาเหมือนกัน"*

5) ผลกลไกด้านการบริหารจัดการ (Management)

กลไกที่องค์กรต้องเรียนรู้ด้วยความตระหนักเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการบริหารจัดการกิจกรรมนั้นๆ การที่จะนำชุดกิจกรรมฯ ที่พัฒนาขึ้นไปใช้อย่างยั่งยืนนั้น ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (stakeholders) ต้องร่วมมือกัน มีส่วนร่วม มีทักษะการบริหารนำความรู้มาปรับใช้ พร้อมการสื่อสารกับนอกองค์กรให้เกิดการยอมรับ สื่อสารได้ดี การใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ได้อย่างชำนาญ ซึ่งประเด็นการบริหารจัดการจะต้องคำนึงถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ด้านการสนับสนุนงบประมาณ *"ถ้าจะไปขยายต่อ ผู้บริหารต้องมีการหางบประมาณ หรือเราต้องหาแหล่งสนับสนุนด้านการเงินจากที่อื่น ๆ เพราะเราเองก็ไม่มีได้มีเงินในการจัดการส่วนนี้มากนัก"* (ครูคนที่ 2) และด้านการเป็นตัวแบบที่ดี *"ถ้ามีการบริหารจัดการที่ดี สร้างตัวอย่างให้นักเรียนและเด็กๆ เขาจะเอาเป็นแบบอย่างพร้อมสร้างประโยชน์เมื่อเขาโตขึ้น"* (ครูคนที่ 5)

จากผลการศึกษาดังกล่าว จะเห็นได้ว่า กลไกการนำกระบวนการมีส่วนร่วม ไปขยายสู่สถานศึกษาในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาทักษะทางวัฒนธรรม เป็นกลไกที่สำคัญที่สามารถนำไปขับเคลื่อนให้เกิดประโยชน์ต่อผู้บริหาร ครู ผู้เรียน ชุมชนและเครือข่าย ให้เกิดประสิทธิภาพ ผู้วิจัยจึงได้สรุปผลการศึกษากลไกการนำกระบวนการแบบมีส่วนร่วม ไปขยายผลสู่สถานศึกษาทีองค์ประกอบ 5 ด้าน คือ 1. กลไกการฟังอย่างตั้งใจ (Hearing) 2.กลไกการวิเคราะห์ (Analysis) 3.กลไกการเรียนรู้ร่วมกัน (Learning together) 4.กลไกการนำไปใช้ (Implement) และ 5.กลไกการบริหารจัดการ (Management) ดังภาพประกอบที่ 4.3

ภาพประกอบ 4.3 กลไกการขยายนำกระบวนการแบบมีส่วนร่วมไปขยายผลสู่สถานศึกษา

<u>บทความวิจัย</u>

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า 1) การพัฒนากระบวนการแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน คือ ร่วมวิเคราะห์ ร่วมออกแบบ ร่วมพัฒนา ร่วมนำไปใช้ ร่วมประเมินผล และร่วมขยายผล 2) ผลการใช้การพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วม ครูมีทักษะในกระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อสร้างกิจกรรมเสริมหลักสูตรเกี่ยวกับทักษะทางวัฒนธรรมสำหรับครู และ 3) ผลการศึกษากลไกการขยายผล พบว่ากลไกการพัฒนาแบบ HALIM ประกอบด้วยกลไกด้านการรับฟังที่ดี (Hearing) กลไกด้านการวิเคราะห์ (Analysis) กลไกด้านการเรียนรู้ร่วมกัน (Learning Together) กลไกด้านการนำไปใช้ (Implementation) และกลไกด้านการบริหารจัดการ (Management)

การอภิปรายผล

จากข้อค้นพบการศึกษา ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการศึกษาได้ดังนี้

1. กระบวนการมีส่วนร่วมแบบ ADDIES

การวิจัยในครั้งนี้ ปรับใช้แนวคิดการมีส่วนร่วมรูปแบบ ADDIE โดยเพิ่มกระบวนการขยายผล (Scale-up) เพื่อเป็นการประกันความยั่งยืนของโครงการ จากผลการศึกษาพบว่า กระบวนการมีส่วนร่วมทั้ง 6 ขั้นตอนนี้ เป็นกระบวนการที่มีประสิทธิภาพ ดังจะเห็นได้จากผลงานจากกระบวนการดังกล่าว โดยช่วยให้กลุ่มเป้าหมายได้มีส่วนร่วมในการดำเนินทุกขั้นตอน ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าเป็นแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participation Management) ซึ่งเป็นเทคนิคที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวาง โดยหลักการ คือ มุ่งให้สมาชิกในองค์การมีโอกาสทำงานร่วมกันเป็นทีม ในส่วนของการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน มีการทำงานที่มีทิศทางเดียวกัน มีความรับผิดชอบ

2. ผลการเรียนรู้ของครูผู้สอน

การวิจัยในครั้งนี้ กลุ่มครูผู้สอนจะเป็นกลุ่มเป้าหมายหลัก ที่มีส่วนร่วมครบทั้ง 6 ขั้นตอน โดยในแต่ละขั้นตอนนั้น ผู้วิจัยได้ ออกแบบให้สอดคล้องกับวัตุประสงค์ของกิจกรรม โดยพัฒนาตามขั้นตอนของแนวคิดการเรียนรู้ผู้ใหญ่ (Andragogy) ซึ่งเน้นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างกัน (อรทัย ศักดิ์สูง, 2543) โดยผู้วิจัยทำหน้าที่เป็นกระบวนกรและผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) โดยใช้วิธีการ สร้างพื้นที่ปลอดภัย สร้างสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ให้ครูผู้สอน และดำเนินไปโดยเน้นครูผู้สอนเป็นศูนย์กลาง นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้ใช้การสื่อสารสองทางให้ครูผู้สอนเข้าใจ และพัฒนาศักยภาพของตนเองพร้อมทั้งแสดงออกอย่างเต็มที่ แต่คือการเรียนรู้ที่เกิดจากภายในของตัวเอง นี่คือเทคนิคที่ผู้วิจัยได้ใช้ ซึ่งผลจากการใช้เทคนิคดังกล่าว สะท้อนให้เห็นจาก แบบประเมินทักษะและแบบประเมินความพึงพอใจที่ครูผู้สอนได้ประเมินตนเอง ซึ่งน่าจะเป็นจุดเด่นของกระบวนการในการวิจัยครั้งนี้

ในภาพรวมแล้ว ผู้วิจัยมีความพึงพอใจต่อทักษะที่เพิ่มขึ้นของครูผู้สอน เพราะได้เห็นถึงพัฒนาการและชิ้นงานที่นำเสนอ ซึ่งอาจจะกล่าวได้ว่า เป็นผลจากกระบวนการที่ผู้วิจัยได้ออกแบบ ซึ่งผ่านการตรวจสอบและตรวจทานจากผู้เชี่ยวชาญ ทำให้ผลที่เกิดขึ้นนั้นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ได้คาดหวัง

3. กลไกการขยายผล

องค์ประกอบของกลไก 5 ด้าน คือ 1.กลไกการฟังอย่างตั้งใจ (Hearing) 2.กลไกการวิเคราะห์ (Analysis) 3. กลไกการเรียนรู้ร่วมกัน (Learning together) 4.กลไกการนำไปใช้ (Implement) และ 5.กลไกการบริหารจัดการ (Management) นั้น

บทความวิจัย

จากการวิเคราะห์กลไกดังกล่าว ผู้วิจัยเห็นว่า องค์ประกอบทั้ง 5 ด้านนั้น สอดรับกับแนวทางการบริหารจัดการกิจกรรมเสริมหลักสูตรดังกล่าว โดยเฉพะอย่างยิ่ง กลไกการเรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญของการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมในปัจจุบัน ซึ่งผู้วิจัยคิดว่า กลไกดังกล่าวมีความจำเพาะเจ่จงและสอดรับกับบริบทของโรงเรียนและชุมชน ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับงานวิจัยอื่น ๆ จะพบว่า กลไกการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษานั้นแตกต่างกันไป เช่น งานของ รัตนพร รัตนสุวรรณ นิลรัตน์ นวกิจไพฑูรย์ และสุภาพ เต็มรัตน์ (2564) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการจำนวน การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จำนวน และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

จากข้อมูลในข้างต้น จะเห็นได้ว่า การนำเสนอกลไกการขยายผลในการวิจัยครั้งนี้ อาจจะมีความสอดคล้องกับงานวิจัยในข้างต้นในบางส่วน แต่ข้อค้นพบที่น่าสนใจคือ กลไกด้านจิตวิทยา (Pshycological machanism) ที่กลุ่มเป้าหมายได้นำเสนอ คือ กลไกการฟังอย่างตั้งใจ ซึ่งไม่ค่อยพบเจอมากนักในการบริหารจัดการโรงเรียนที่ผ่านมา โดยเป็นการเปลี่ยนแนวคิดจากโรงเรียนเป็นศูนย์กลางสู่โรงเรียนเป็นของทุกคน และสอดรับกับหลักการอิสลามที่ยอมรับและให้เกียรติผู้คนที่แตกต่างกันตามหลักพหุวัฒนธรรม (อาลี เสือสมิง, 2560)

และยิ่งไปกว่านั้น หากนำแนวคิดในการจัดการศึกษาสังคมพหุวัฒนธรรม ของ Banks (2001,2002) ซึ่งได้เสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม จะพบว่า กลไกที่กลุ่มเป้าหมายการวิจัยได้เสนอแนะนั้น สอดคล้องกับมิติของการปรับโครงสร้างทางสังคมและวัฒนธรรมในโรงเรียน (An Empowering School Culture and Social Structure) ในมิติการปรับวัฒนธรรมองค์กร ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญในการจัดทางการบริหารจัดการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมสำหรับโรงเรียนบ้านบือแนปีแยในครั้งนี้ต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการทำการวิจัย

การพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรใช้กระบวนการแบบมีส่วนร่วม ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดการสร้างการมีส่วนร่วมในกระบวนการโดยใช้เทคนิค ADDIES

1.1 ข้อมูลการวิจัยสามารถเป็นแนวทางให้ผู้บริหารและครู ผู้ปกครอง เข้าใจถึงสาเหตุที่ทำให้ผู้เรียนมีปัญหาทักษะทางวัฒนธรรม

1.2 กระบวนการพัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตรด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อเสริมทักษะทางวัฒนธรรมมีกระบวนการที่หลากหลาย ส่งเสริมการเรียนรู้และ สามารถสร้างบทบาทของครูเป็นผู้อำนวย ปรึกษาหารือ และการสื่อสารอย่างได้ผล

1.3 ผู้บริหารและครู สามารถนำผลการศึกษาในครั้งนี้ไปปรับใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะความแวดไวทางวัฒนธรรม การเข้าถึงชุมชน การต่อยอดความรู้ คลังข้อมูล และ การเข้าถึง ภาษาไทย ได้เข้าใจ และ นำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

1.4 เครือข่าย สามารถนำชุดกิจกรรมทักษะทางวัฒนธรรม ไปใช้กับนักเรียน ต่อยอดปรับปรุงและประยุกต์ บูรณาการการใช้ชีวิตในปัจจุบันได้

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. นำกระบวนการ ADDIES ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมอื่นๆในโรงเรียนได้ตามบริบทใกล้เคียง และสามารถนำไปใช้กับชุมชน สร้างทักษะทางวัฒนธรรม และ ประยุกต์ความรู้ให้เข้ากับบริบทยุคสมัย และ สังคมแห่งความหลากหลายได้

2. กระบวนการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียน ต้องขยายไปสู่การเรียนการสอนด้านการบูรณาการรายวิชา วิชาหน้าที่พลเมือง สังคมศึกษา และ วิชาอื่นๆ หรือ ทางด้านภาษาอื่นด้วยก็ได้

3. การจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างทักษะทางวัฒนธรรม การติดตามผลอย่างเป็นขั้นตอน และ การวัดที่หลากหลายเหมาะสมกับวัย และความสนใจ

4.การติดตามครูผู้สอนในการจัดการศึกษาเพื่อเติมเต็มพัฒนา รูปแบบ การนำไปใช้ให้เกิดผลในระยะยาว และการพัฒนา ให้เข้ากับยุคสมัย ได้อย่างดี

5.การเน้นการมีส่วนร่วมในชุมชน เทศบาล ตลาด และ ผู้นำของท้องถิ่น เพื่อสร้างทักษะทางวัฒนธรรมการจัดระบบของความรู้เป็นหมวดหมู่ เพื่อการเผยแพร่ และ การสร้างการมีส่วนร่วมของกลุ่มเครือข่ายอย่างได้ผล

แหล่งอ้างอิง

ดนุลดา จามจุรี. (2563). ***การออกแบบการเรียนรู้สำาหรับผู้เรียน Gen Z.*** กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ดิเรก หมานมานะและ มูฮำหมัดราพีร์ มะเก็ง. (2565) ***ทักษะที่จำเป็นและกิจกรรมเสริมทักษะสำหรับเยาวชนมุสลิมระดับอุดมศึกษา ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้***. *Journal of Social Sciences and Humanities Research in Asia, 28*(2), 83-98.

บังอร เสรีรัตน์. (2565). ***ครูกับการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน***. วารสารศิลปากรศึกษาศาสตร์วิจัย, 14(1), 1-11.

บัญญัติ ยงย่วน ปนัดดา ธนเศรษฐกร และวสุนันท์ ชุ่มเชื้อ. (2553). รายงานการวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรมในโรงเรียนประถมศึกษา. สืบค้นจาก http://research.culture. go.th/ ebook/ct155/files/assets/common/downloads/ publication.pdf.

บุญชม ศรีสะอาด. (2545). ***การพัฒนาและการวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตร***. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาสน์.

ฟาตีหม๊ะ แววันจิต. (2561). ***บทบาทในการจัดการศึกษาเชิงพหุวัฒนธรรมของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขในจังหวัดปัตตานี***. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

ยงยุทธ พีรพงศ์พิพัฒน์. (2555). ***เจรจาประสานความร่วมมือ***.กรุงเทพฯ : ดี โฟ คอน ซัลแท็นท์.

รสสุคนธ์ เนาวบุตร และนรินทร์ สังข์รักษา. (2558). ***แนวทางการจัดการศึกษาเรียนร่วมพหุวัฒนธรรม: กรณีศึกษาชุมชนบ้านป่าละอู อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์***. *วารสาร Veridian E-Journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ, 8* (2), 420-435.

บทความวิจัย

รัตนพร รัตนสุวรรณ นิลรัตน์ นวกิจไพฑูรย์ และสุภาพ เต็มรัตน์. (2564). ***แนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2***. *วารสารพุทธสังคมวิทยาปริทรรศน์, 6*(3), 1-16.

วสุธาร พันธุ์อร่าม และ ชรินทร์ มั่งคั่ง. (2566). ***นวัตกรรมการจัดการศึกษาในโรงเรียนพหุวัฒนธรรม เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองของรัฐ***. *วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ , 49*(1),137-152.

วิโรจน์ เฉลยสุข. (2564) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. วัลนิกา ฉลากบาง. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

สายชล สัตยานุรักษ์. (2558). ***ประวัติศาสตร์รัฐไทยและสังคมไทย***. เชียงใหม่ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย เชียงใหม่

อธิปัตย์ คลี่สุนทร. (2555). ***การศึกษาพหุวัฒนธรรม*** *(Multicultural Education)*. สืบค้นจาก

อภิรัฐ บุญศิริ. (2559). ***วิถีชีวิตของครอบครัวกับผลกระทบจากเหตุการณ์ ความไม่สงบชายแดนใต้*** : กรณีศึกษาเขตพื้นที่พัฒนา พิเศษเฉพาะกิจชายแดนใต้จังหวัดสงขลา ตั้งแต่ พ.ศ.2547-พ.ศ.2557. *วารสารมนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ, 11*(1), 237-254.

อรรถพล ประภาสโนบล. (2565 ก). ***ทำไมครูควรมีมุมมอง พหุวัฒนธรรมศึกษา*** *(Multicultural Education)*. สืบค้นจากhttps://thepotential.org/knowledge/multicultural-education/

อับดุลสุโก ดินอะ. (2561). ***ความท้าทายของมุสลิม:พหุวัฒนธรรมระหว่างต่างศาสนิกและมุสลิมเอง.*** สืบค้นจาก https://deepsouthwatch.org/th/node/11800.

อาลี เสือสมิง. (2560). ***พหุวัฒนธรรมในประวัติศาสตร์โลกมุสลิม***. สืบค้นจาก https://alisuasaming.org/main พหุวัฒนธรรมในประวัติศาสตร์โลกมุสลิม

โอภาส เกาไศยาภรณ์, วสันต์ อติศัพท์ และอนุชิต งามขจรวิวัฒน์. (2560). ***การออกแบบการเรียนการสอนอีเลิร์นนิ่ง: รายการตรวจสอบ***. กรุงเทพฯ: นิโอพ้อยท์.

Amjad, A. (2018). ***Muslim students' experiences and perspectives on current teaching practices in Canadian schools***. *Power and Education, 10*(3), 315–332. DOI: 10.1177/1757743818790276

Chen, B., Tabassum, H. & Saeed, M.A. (2019). ***International Muslim students: challenges and practical suggestions to accommodate their needs on campus***. *Journal of International Students,9*(4), 933-953. Doi: 10.32674/jis.v9i3.753 ojed.org/jis https://www.moe.go.th/-multicultural-education

Nichols Hess, A.K. & Greer, K. (2016). ***Designing for engagement: Using the ADDIE model to integrate high-impact practices into an online information literacy course***. *Communications in Information Literacy, 10*(2), 264-282.

Omar, N. & Aderi, M. (2015). ***Islamic education teaching practice based on the cultural diversity of students***. *Academic Journal of Interdisciplinary Studies, 4*(1), 135-141. DOI:10.5901/mjss.2015.v4n1s1p135

บทความวิจัย

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรู้ ความเข้าใจกฎหมายของผู้ประกอบกิจการโรงงานเกี่ยวกับการตรวจสอบโรงงานหรือเครื่องจักรที่ใช้ผู้ตรวจสอบเอกชน

ฐิตารีย์ การุณรักษ์[1] วรานนท์ คงสง[2] ธีรเดช สนองทวีพร[3] ชัยวัฒน์ ภู่วรกุลชัย[4]

[1] นักศึกษาปริญญาโท, สาขาวิชาการตรวจสอบและกฎหมายวิศวกรรม, คณะวิศวกรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัยรามคำแหง
[2] ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., สาขาวิชาการตรวจสอบและกฎหมายวิศวกรรม, คณะวิศวกรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัยรามคำแหง
[3] อาจารย์พิเศษ, สาขาวิชาการตรวจสอบและกฎหมายวิศวกรรม, คณะวิศวกรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัยรามคำแหง
[4] อาจารย์, สาขาวิชาการตรวจสอบและกฎหมายวิศวกรรม, คณะวิศวกรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัยรามคำแหง
Corresponding Author, Email: thitaree_karunrak@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับความรู้ ความเข้าใจกฎหมายของผู้ประกอบกิจการโรงงานเกี่ยวกับการตรวจสอบโรงงานหรือเครื่องจักรที่ใช้ผู้ตรวจสอบเอกชนตามกฎหมายโรงงาน ในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี และ 2) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความรู้ ความเข้าใจกฎหมายของผู้ประกอบกิจการโรงงานเกี่ยวกับการตรวจสอบโรงงานหรือเครื่องจักรที่ใช้ผู้ตรวจสอบเอกชนตามกฎหมายโรงงาน ในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาในครั้งนี้คือ ผู้ประกอบกิจการโรงงาน ในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี จำนวน 258 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ความรู้ ความเข้าใจกฎหมายของผู้ประกอบกิจการโรงงานฯ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$=3.19, S.D.=0.62) และ 2) ปัจจัยที่ผู้วิจัยทำการคัดสรรเข้ามามีผลในเชิงบวกต่อความรู้ ความเข้าใจกฎหมายของผู้ประกอบกิจการโรงงานฯ โดยตัวแปรพยากรณ์ที่มีอำนาจพยากรณ์ที่ดีที่สุดคือ ปัจจัยด้านบรรษัทภิบาล (X_1) รองลงมาคือ ปัจจัยด้านการประชาสัมพันธ์ (X_2) และปัจจัยด้านเจ้าหน้าที่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (X_3) โดยตัวแปรพยากรณ์ทั้ง 3 ตัวแปรนี้ สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของความรู้ ความเข้าใจ กฎหมายของผู้ประกอบกิจการโรงงานฯ ได้ร้อยละ 71.4 และมีค่าความคลาดเคลื่อนของการพยากรณ์ที่ ±0.336 โดยสามารถสร้างสมการถดถอยคือ

$$\hat{Y} = 0.020 + 0.508(X_1) + 0.315(X_2) + 0.141(X_3)$$

คำสำคัญ: ความรู้ ความเข้าใจกฎหมาย, ผู้ประกอบกิจการโรงงาน, การตรวจสอบโรงงาน, ผู้ตรวจสอบเอกชน

บทความวิจัย

Factors Affecting Knowledge and Understanding of the Laws by Factory Entrepreneurs Related to Factory or Machine Inspections Using Private Inspectors

Thitaree Karunrak[1] Waranon Kongsong[2] Teeradej Snongtaweeporn[3] Chaiwat Pooworakulchai[4]

[1] Master Degree Student, Engineering Law and Inspection, Faculty of Engineering, Ramkhamhaeng University
[2] Assistant Professor Dr., Engineering Law and Inspection, Faculty of Engineering, Ramkhamhaeng University
[3] Special Lecturer, Engineering Law and Inspection, Faculty of Engineering, Ramkhamhaeng University
[4] Lecturer, Engineering Law and Inspection, Faculty of Engineering, Ramkhamhaeng University
Corresponding Author, Email: thitaree_karunrak@hotmail.com

Abstract

The objectives of this study were to: 1) study the level of knowledge and understanding of the laws by factory entrepreneurs related to factory or machine inspections using private inspectors according to factory laws in the area of Udon Thani province, and 2) study factors affecting knowledge and understanding of the laws by factory entrepreneurs related to factory or machine inspections using private inspectors according to factory laws in the area of Udon Thani province. The sample group used in this study is factory entrepreneurs in the area of Udon Thani province, there were 258 people. The tool used to collect data was a questionnaire. Statistics used in data analysis included mean, percentage, standard deviation, and stepwise multiple regression analysis.

The results of the research found that (1) knowledge and understanding of the laws by factory entrepreneurs Overall, it was at a moderate level ($\overline{X}$= 3.19, S.D.=0.62) and (2) the factors that the researcher selected had a positive effect on knowledge and understanding of the laws by factory entrepreneurs. The predictive variable with the best predictive power is factors in corporate governance (X_1), followed by factors in public relations (X_2), and factors in officials and related agencies (X_3). These 3 predictive variables can explain the variance in knowledge and understanding of the laws by factory entrepreneurs was 71.4 percent and had a forecast error of ±0.336. A regression equation could be created: $\hat{Y} = 0.020 + 0.508(X_1) + 0.315(X_2) + 0.141(X_3)$

Keywords: Knowledge and Understanding of the laws, Factory entrepreneur, Factory inspection, Private inspector

บทความวิจัย

บทนำ

จากสภาพเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยที่เปลี่ยนแปลงจากสังคมเกษตรกรรม ไปสู่สังคมอุตสาหกรรม และความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยี ทำให้อัตราการขยายตัวของโรงงานในประเทศไทยเพิ่มมากขึ้นและยังได้ขยายตัวเข้าไปตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ที่มีประชาชนอยู่อาศัยด้วย ดังจะเห็นได้จากข้อมูลจำนวนโรงงานอุตสาหกรรม ณ วันที่ 9 มกราคม 2566 ปรากฏว่า ประเทศไทยมีโรงงานทั้งสิ้น จำนวน 73,232 แห่ง (กรมโรงงานอุตสาหกรรม, 2566) โดยมีพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกำกับดูแลในการกำหนดมาตรการทางกฎหมายให้ผู้ประกอบกิจการโรงงานปฏิบัติเพื่อป้องกันมิให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมหรือประชาชนทั้งด้านบวกและด้านลบในกรณีการขยายตัวของโรงงานภาคอุตสาหกรรม จะส่งผลในด้านบวกให้เกิดความก้าวหน้าและความเจริญ พร้อมทั้งสร้างงานและรายได้ให้แก่ประชาชนในประเทศเป็นจำนวนมาก แต่อย่างไรก็ตามในส่วนของการขยายตัวทางอุตสาหกรรม นั้นก็ส่งผลในด้านลบด้วยเช่นกันและสืบเนื่องมาจากการนำเอาเทคโนโลยีจากต่างประเทศเข้ามาสู่ระบบการผลิต เช่น เครื่องจักรกล อุปกรณ์เพิ่มการผลิตสารเคมีและสารพิษที่มีอันตราย ซึ่งนำมาใช้โดยขาดการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจในการใช้ โดยโรงงานอุตสาหกรรมในประเทศไทยมีการเพิ่มจำนวนมากขึ้นทำให้เกิดปัญหาการกำกับดูแลของผู้ตรวจสอบเอกชนมีจำนวนไม่เพียงพอในการดำเนินการแทนของพนักงานเจ้าหน้าที่และการให้ความเห็นชอบของประชาชนในการมีส่วนรวมใน การกำกับดูแลโรงงานอุตสาหกรรมให้เกิดความปลอดภัยและมีผลกระทบต่อโรงงานและสิ่งแวดล้อมในชุมชนที่อยู่รอบบริเวณโรงงานตลอดจนถึงสุขภาพของประชาชน (ทิพวัลย์ ตันติวิวัทน์, 2564)

แม้เดิมพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง จะได้มีการกำหนดมาตรการทางกฎหมายให้ผู้ประกอบกิจการโรงงานปฏิบัติ เพื่อป้องกันมิให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมหรือประชาชนก็ตาม แต่อย่างไรก็ตามในปัจจุบันมีการปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติโรงงานฉบับใหม่ซึ่งมีการประกาศใช้ในเดือนเมษายน พ.ศ. 2562 คือพระราชบัญญัติโรงงาน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562 และพระราชบัญญัติโรงงาน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2562 แทนพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 ที่มีการบังคับใช้มานาน โดยให้เหตุผลว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงการควบคุมการประกอบกิจการโรงงานให้เป็นไปเท่าที่จำเป็น รวดเร็ว ประหยัด และลดภาระแก่ ผู้ประกอบกิจการโรงงาน พระราชบัญญัติโรงงานฉบับใหม่มีการปรับปรุงขั้นตอนและระยะเวลาการพิจารณาของผู้อนุญาตและพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายให้มีความชัดเจน ลดการใช้ดุลพินิจ ยกเลิกการกำหนดให้มีการต่ออายุใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงาน และแก้ไขเพิ่มเติมบทกำหนดโทษและค่าธรรมเนียม โดยการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายครั้งนี้เพื่อทำให้การประกอบกิจการโรงงานได้รับความสะดวกและมีความคล่องตัวขึ้น และทำให้เกิดความต่อเนื่องในภาคการผลิตอันจะทำให้เกิดประโยชน์ต่อเศรษฐกิจของประเทศ (กรมโรงงาน อุตสาหกรรม, 2562)

เนื่องจากมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงรายละเอียดพระราชบัญญัติโรงงาน และประกอบกับมีผู้ประกอบกิจการโรงงานรายใหม่เกิดขึ้น จากการสำรวจเบื้องต้นของผู้วิจัยพบว่า ผู้ประกอบกิจการโรงงานบางรายยังไม่สามารถปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องได้อย่างถูกต้อง เนื่องจากผู้ประกอบกิจการโรงงานบางส่วนยังขาดความรู้ ความเข้าใจกฎหมาย ข้อกำหนดและบทลงโทษ โดยเฉพาะพระราชบัญญัติโรงงาน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562 และพระราชบัญญัติโรงงาน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2562 ที่มีการเปลี่ยนแปลงขอบเขตความหมาย โรงงาน ระเบียบการขอและต่ออายุใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงาน คุณสมบัติของผู้ตรวจสอบเอกชน และค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ประกอบกับเจ้าหน้าที่ไม่สามารถดำเนินการกำกับดูแลโรงงานได้อย่างทั่วถึง เนื่องจากจำนวนบุคลากรมีไม่

บทความวิจัย

เพียงพอ ดังจะเห็นได้จากกรณีของจังหวัดอุดรธานีที่ปรากฏข้อเท็จจริงว่า สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดอุดรธานี มีบุคลากรทั้งสิ้น จำนวน 22 คน โดยเป็นบุคลากรที่ปฏิบัติงานในกลุ่มโรงงานอุตสาหกรรม จำนวน 5 คน แต่ทำหน้าที่กำกับดูแลโรงงานในเขตพื้นที่จังหวัดอุดรธานีจำนวน 784 แห่ง แบ่งเป็น โรงงานจำพวกที่ 2 จำนวน 59 แห่ง และโรงงานจำพวกที่ 3 จำนวน 725 แห่ง ในทางปฏิบัติจึงพบว่า เจ้าหน้าที่จะเข้าไปดำเนินการกำกับดูแลหรือตรวจสอบการประกอบกิจการโรงงานก็ต่อเมื่อมีปัญหาร้องเรียนต่อเจ้าหน้าที่แล้วเท่านั้น (สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดอุดรธานี, 2566)

จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ผ่านมาพบว่ามีการศึกษาเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจทางกฎหมายของผู้ประกอบการมาแล้วในหลากหลายบริบท แต่พบว่าเป็นเพียงการศึกษาถึงปัจจัยส่วนบุคคลที่ผู้วิจัยคาดการณ์ว่าจะมีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจของผู้ประกอบการเท่านั้น และยังไม่พบการศึกษาโดยรวมเกี่ยวกับปัจจัยที่ผู้วิจัยได้ทำการคัดสรรมาในบริบทของผู้ประกอบกิจการโรงงาน จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความรู้ ความเข้าใจกฎหมายของผู้ประกอบกิจการโรงงานเกี่ยวกับการตรวจสอบโรงงานหรือเครื่องจักรที่ใช้ผู้ตรวจสอบเอกชนตามกฎหมายโรงงาน ดังนี้

ปัจจัยด้านการประชาสัมพันธ์ โดยการประชาสัมพันธ์เป็นการให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับกฎหมายของในการตรวจสอบโรงงานหรือเครื่องจักรที่ใช้ผู้ตรวจสอบเอกชน ซึ่งในการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ความเข้าใจในปัจจุบันมีหลากหลายช่องทางและยังมีการนำเอาเทคโนโลยีและสื่อสังคมออนไลน์เข้ามาช่วยในการประชาสัมพันธ์ให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องและรวดเร็ว (บุปผาวัลย์ ศิริสวัสดิ์, 2560) นอกจากนี้การถ่ายทอดความรู้และประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารยังเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้หน่วยงานภาครัฐและสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างภาคเอกชน ภาครัฐ และภาคประชาชน ดังนั้นการประชาสัมพันธ์ที่มีประสิทธิภาพจึงส่งผลโดยตรงต่อความรู้ความเข้าใจของทั้งภาคเอกชนและภาคประชาชน (นิชาวดี ตานีเห็ง, วิทยาธร ท่อแก้ว, ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์ และโกวิทย์ พวงงาม, 2562)

ปัจจัยด้านเจ้าหน้าที่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบโรงงานหรือเครื่องจักรที่ใช้ผู้ตรวจสอบเอกชนตามกฎหมายโรงงาน มีหลายหน่วยงานด้วยกัน เช่น กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น เป็นต้น โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเหล่านี้ทำหน้าที่บริหารจัดการ อนุญาต ยกเลิก ตรวจสอบ ควบคุมและดูแลให้ผู้ประกอบกิจการโรงงานปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ เพื่อป้องกันมิให้เกิดความเสียหายและผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ดังนั้นการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่หน่วยงานเหล่านี้จึงมีผลโดยตรงต่อความรู้ความเข้าใจของ ผู้ประกอบกิจการโรงงาน (สุขุม กุลชาติ และวิมลสิริ แสงกรด, 2566)

ปัจจัยด้านบรรษัทภิบาล ซึ่งเป็นการบริหารจัดการกิจการที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส ตรวจสอบได้ ดำเนินกิจการอย่างถูกต้องตามกฎหมาย คำนึงถึงผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย รวมถึงการรักษา อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และคำนึงถึงผลกระทบต่อสังคมรอบข้าง ดังนั้นการที่ผู้ประกอบจะสามารถดำเนินกิจการตามหลักบรรษัทภิบาลและธรรมาภิบาลที่ดีได้นั้นจึงต้องมีความรู้ความเข้าใจในกฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างถูกต้อง รวมถึงการมีจิตสำนึกที่ดีและส่งต่อจิตสำนึกดังกล่าวให้แก่บุคลากรในองค์กร (สุภาพงษ์ ญาณไพศาล, 2565)

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรู้ ความเข้าใจกฎหมายของ ผู้ประกอบกิจการโรงงานเกี่ยวกับการตรวจสอบโรงงานหรือเครื่องจักรที่ใช้ผู้ตรวจสอบเอกชนตามกฎหมายโรงงาน ในพื้นที่

บทความวิจัย

จังหวัดอุดรธานี เนื่องจากพบว่าในพื้นที่จังหวัดอุดรธานีมีการเพิ่มของโรงงานอุตสาหกรรมค่อนข้างมาก ซึ่งผู้ประกอบการบางส่วนเป็นผู้ประกอบการรายใหม่ยังคงขาดความรู้ความเข้าใจด้านกฎหมาย และยังพบว่าผู้ประกอบการรายเดิมยังคงมีการปฏิบัติที่ผิดกฎหมายอยู่ ดังนั้นการที่สามารถเข้าใจถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความรู้ความเข้าใจกฎหมายของผู้ประกอบกิจการโรงงาน จะทำให้หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องสามารถจัดทำแผนหรือนโยบายเพื่อสนับสนุนส่งเสริมให้ผู้ประกอบกิจการโรงงานมีความรู้ ความเข้าใจกฎหมาย มากยิ่งขึ้น รวมทั้งเป็นข้อมูลประกอบในการที่จะปรับปรุง แก้ไข และพัฒนากฎหมายที่เกี่ยวข้องให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น และนำไปสู่การแก้ไขปัญหาเชิงระบบต่อไป

วัตถุประสงค์

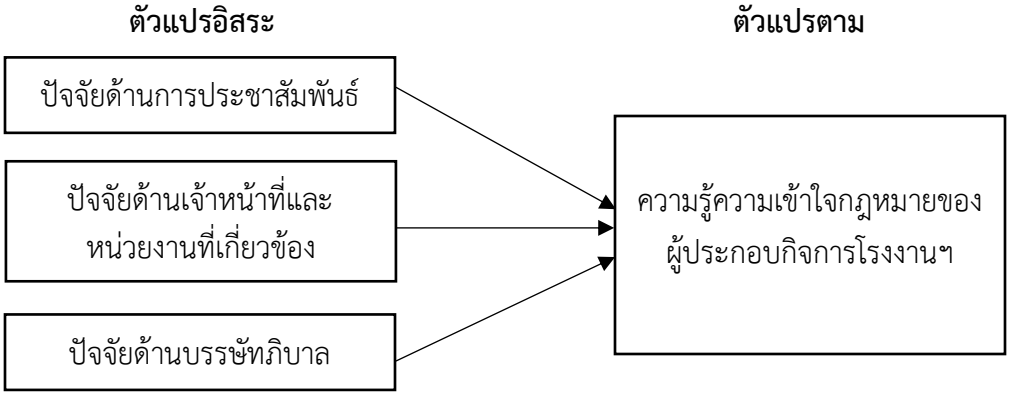
1. เพื่อศึกษาระดับความรู้ ความเข้าใจกฎหมายของผู้ประกอบกิจการโรงงานเกี่ยวกับการตรวจสอบโรงงานหรือเครื่องจักรที่ใช้ผู้ตรวจสอบเอกชนตามกฎหมายโรงงาน ในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี
2. ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความรู้ ความเข้าใจกฎหมายของผู้ประกอบกิจการโรงงานเกี่ยวกับการตรวจสอบโรงงานหรือเครื่องจักรที่ใช้ผู้ตรวจสอบเอกชนตามกฎหมายโรงงาน ในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี

สมมติฐานของการวิจัย

ตัวแปรพยากรณ์ ซึ่งได้แก่ ปัจจัยด้านการประชาสัมพันธ์ ปัจจัยด้านเจ้าหน้าที่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และปัจจัยด้านบรรษัทภิบาล สามารถร่วมกันพยากรณ์ความรู้ ความเข้าใจกฎหมายของผู้ประกอบกิจการโรงงานเกี่ยวกับการตรวจสอบโรงงานหรือเครื่องจักรที่ใช้ผู้ตรวจสอบเอกชนตามกฎหมายโรงงาน ในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี ได้อย่างน้อย 1 ปัจจัย

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดความรู้ความเข้าใจกฎหมายของผู้ประกอบกิจการโรงงานฯ จากพระราชบัญญัติ โรงงาน พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติโรงงาน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562 และพระราชบัญญัติโรงงาน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2562 และปัจจัยที่ผู้วิจัยได้ทำการคัดสรรมาในบริบทของผู้ประกอบกิจการโรงงาน ได้แก่ ปัจจัยด้านการประชาสัมพันธ์ ปัจจัยด้านเจ้าหน้าที่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และปัจจัยด้านบรรษัทภิบาล ดังใน ภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

<u>บทความวิจัย</u>

วิธีการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ที่มีการสำรวจความคิดเห็นประชากรกลุ่มตัวอย่างโดยใช้แบบสอบถาม แล้วนำมาทำการวิเคราะห์ตามเกณฑ์ที่กำหนด และแปลผลการศึกษา

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ศึกษาในครั้งนี้คือ ผู้ประกอบกิจการโรงงาน ในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี จำนวน 784 ราย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาในครั้งนี้คือ ผู้ประกอบกิจการโรงงาน ในพื้นที่ จังหวัดอุดรธานี จำนวน 258 ราย โดยใช้สูตรการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างประเภทที่ทราบจำนวนประชากรของ Weiers (2005)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ คือ แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งประกอบด้วย ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการดำเนินธุรกิจโดยมีลักษณะแบบสอบถามเป็นการตรวจสอบรายการ (Check list) และเติมคำลงในช่องว่าง

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามความรู้ความเข้าใจกฎหมายของผู้ประกอบกิจการโรงงานเกี่ยวกับการตรวจสอบโรงงานหรือเครื่องจักรที่ใช้ผู้ตรวจสอบเอกชนตามกฎหมายโรงงาน โดยมีข้อคำถามจำนวน 10 ข้อ ลักษณะเป็นข้อคำถามปลายปิดแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านการประชาสัมพันธ์ โดยมีข้อคำถามจำนวน 5 ข้อ ลักษณะเป็นข้อคำถามปลายปิดแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านเจ้าหน้าที่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยมีข้อคำถามจำนวน 5 ข้อ ลักษณะเป็นข้อคำถามปลายปิดแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ

ส่วนที่ 5 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านบรรษัทภิบาล โดยมีข้อคำถามจำนวน 5 ข้อ ลักษณะเป็นข้อคำถามปลายปิดแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ

ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ หาความเที่ยงตรงของแบบสอบถามโดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item Objective Congruence: IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง จำนวน 3 คน ซึ่งพบว่าแบบสอบถามทั้งชุดมีค่าตั้งแต่ 0.67-1.00 และหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์ครอนบัลอัลฟา ซึ่งได้ค่าเท่ากับ 0.926

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามออนไลน์ ตามลำดับขั้นตอนดังนี้

3.1 ผู้วิจัยขอหนังสืออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง เพื่อขอเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้ประกอบกิจการโรงงานในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี

3.2 ผู้วิจัยทำการสืบค้นข้อมูลหมายเลขโทรศัพท์ อีเมล (E-mail) และไลน์ (Line) ของผู้ประกอบการเอกชนจากเว็บไซต์ของกระทรวงอุตสาหกรรม

3.3 ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามออนไลน์จำนวน 258 ชุด โดยใช้โปรแกรม Google Form เป็นเครื่องมือในการสร้างแบบสอบถามออนไลน์ โดยส่ง QR Code หรือ Link ของแบบสอบถาม เข้าไปในอีเมล หรือไลน์ ของกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้

3.4 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมทั้งหมดจากกลุ่มตัวอย่าง ทำการตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์และทำการบันทึกข้อมูลลงในโปรแกรมสำเร็จรูป

บทความวิจัย

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อผู้วิจัยทำการเก็บรวมรวมข้อมูลที่เป็นความคิดเห็นของประชากรกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนที่กำหนดแล้ว ผู้วิจัยนำข้อมูลดังกล่าวในแบบสอบถามมาวิเคราะห์ผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ โดยมีรายละเอียดดังไปนี้

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนา โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการดำเนินธุรกิจ โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ พร้อมจัดลำดับตามค่าความถี่ และการวิเคราะห์ระดับความรู้ความเข้าใจกฎหมายของผู้ประกอบกิจการโรงงานและปัจจัยที่ส่งผลต่อความรู้ความเข้าใจ โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย (Mean: $\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) และเกณฑ์การแปลความหมายเพื่อจัดลำดับความคิดเห็น

4.2 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุมาน สำหรับสถิติที่ใช้ คือการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) โดยการวิเคราะห์ตัวแปรพยากรณ์ ซึ่งได้แก่ ปัจจัยด้านการประชาสัมพันธ์ ปัจจัยด้านเจ้าหน้าที่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และปัจจัยด้านบรรษัทภิบาล

ผลการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามจำนวน 258 ราย ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 85.27 รองลงมาคือระดับสูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 13.18 และระดับต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 1.55 ส่วนประสบการณ์ในการดำเนินธุรกิจ ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ระหว่าง 10-20 ปี คิดเป็นร้อยละ 44.96 รองลงมาคือ น้อยกว่า 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 40.31 และมากกว่า 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 14.73

1. ผลการวิเคราะห์ความรู้ ความเข้าใจกฎหมายของผู้ประกอบกิจการโรงงานเกี่ยวกับการตรวจสอบโรงงานหรือเครื่องจักรที่ใช้ผู้ตรวจสอบเอกชนตามกฎหมายโรงงาน ในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี

ความรู้ ความเข้าใจกฎหมายของผู้ประกอบกิจการโรงงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$=3.19, S.D.=0.62) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ผู้ประกอบการมีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการและกลไกการพิจารณาอนุญาตการประกอบกิจการตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติ โรงงาน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562 และพระราชบัญญัติโรงงาน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2562 ($\bar{X}$=3.69, S.D.=0.84) รองลงมาคือ ผู้ประกอบการมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการตรวจสอบเครื่องจักรของผู้ตรวจสอบเอกชนตามพระราชบัญญัติโรงงาน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562 และพระราชบัญญัติโรงงาน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2562 ($\bar{X}$=3.67, S.D.=0.86) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ผู้ประกอบการมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอำนาจและหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติโรงงาน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562 และพระราชบัญญัติโรงงาน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2562 ($\bar{X}$=2.57, S.D.=0.88)

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรู้ ความเข้าใจกฎหมายของผู้ประกอบกิจการโรงงานเกี่ยวกับการตรวจสอบโรงงานหรือเครื่องจักรที่ใช้ผู้ตรวจสอบเอกชนตามกฎหมายโรงงาน ในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี

2.1 ปัจจัยด้านการประชาสัมพันธ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$=3.58, S.D.=0.69) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ผู้ประกอบการได้รับการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับกฎหมายของผู้ประกอบกิจการโรงงานผ่านทางสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือของทางราชการ หนังสือพิมพ์ วารสาร โปสเตอร์ เป็น

บทความวิจัย

ต้น ($\bar{X}$=3.76, S.D.=0.84) รองลงมาคือ ผู้ประกอบการได้รับการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับกฎหมายของผู้ประกอบกิจการโรงงานผ่านทางวิทยุและโทรทัศน์ ($\bar{X}$=3.69, S.D.=0.93) และผู้ประกอบการได้รับการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับกฎหมายของผู้ประกอบกิจการโรงงานผ่านทางโทรศัพท์จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X}$=3.69, S.D.=0.84) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ผู้ประกอบการได้รับการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับกฎหมายของผู้ประกอบกิจการโรงงานผ่านทางเว็บไซด์ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X}$=3.32, S.D.=0.78)

2.2 ปัจจัยด้านเจ้าหน้าที่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$=3.45, S.D.=0.59) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ผู้ประกอบการได้รับการปฏิบัติจากเจ้าหน้าที่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการประชุมหารือกับผู้ประกอบการอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X}$=3.91, S.D.=0.93) รองลงมาคือ ผู้ประกอบการได้รับการปฏิบัติจากเจ้าหน้าที่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการบังคับทางด้านกฎหมายกับผู้ฝ่าฝืนอย่างเคร่งครัด ($\bar{X}$=3.85, S.D.=0.99) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ผู้ประกอบการได้รับการปฏิบัติจากเจ้าหน้าที่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการลงพื้นที่ในการตรวจสอบโรงงาน ($\bar{X}$=3.01, S.D.=0.79)

2.3 ปัจจัยด้านบรรษัทภิบาล โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$=3.06, S.D.=0.72) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ผู้ประกอบการมีความรู้ความเข้าใจด้านบรรษัทภิบาลในการประกอบกิจการ ($\bar{X}$=3.37, S.D.=0.99) รองลงมาคือ ผู้ประกอบการยึดหลักบรรษัทภิบาลในการประกอบกิจการ ($\bar{X}$=3.07, S.D.=0.76) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ผู้ประกอบการมีกิจกรรมเพื่อตอบแทนสังคมและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ($\bar{X}$=2.88, S.D.=0.82)

2.4 ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ โดยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) พบว่า ตัวแปรพยากรณ์สามารถพยากรณ์ความรู้ ความเข้าใจ กฎหมายของผู้ประกอบกิจการโรงงานเกี่ยวกับการตรวจสอบโรงงานหรือเครื่องจักรที่ใช้ผู้ตรวจสอบเอกชนตามกฎหมายโรงงานในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี โดยตัวแปรพยากรณ์ที่มีอำนาจพยากรณ์ที่ดีที่สุดคือ ปัจจัยด้านบรรษัทภิบาล (X_1) ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของการพยากรณ์เท่ากับ 0.508 รองลงมาคือ ปัจจัยด้านการประชาสัมพันธ์ (X_2) ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของการพยากรณ์เท่ากับ 0.315 และปัจจัยด้านเจ้าหน้าที่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (X_3) ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของการพยากรณ์เท่ากับ 0.141 โดยตัวแปรพยากรณ์ทั้ง 3 ตัวแปรนี้ สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของความรู้ ความเข้าใจ กฎหมายของผู้ประกอบกิจการโรงงานเกี่ยวกับการตรวจสอบโรงงานหรือเครื่องจักรที่ใช้ผู้ตรวจสอบเอกชนตามกฎหมายโรงงานในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี ได้ร้อยละ 71.4 หรือมีอำนาจพยากรณ์ร้อยละ 71.4 และมีค่าความคลาดเคลื่อนของการพยากรณ์ที่ ±0.336 โดยสามารถสร้างสมการพยากรณ์ความรู้ ความเข้าใจ กฎหมายของผู้ประกอบกิจการโรงงานเกี่ยวกับการตรวจสอบโรงงานหรือเครื่องจักรที่ใช้ผู้ตรวจสอบเอกชนตามกฎหมายโรงงานในพื้นที่จังหวัดอุดรธานีได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = 0.020 + 0.508(X_1) + 0.315(X_2) + 0.141(X_3)$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z} = 0.585(X_1) + 0.346(X_2) + 0.132(X_3)$$

โดยมีรายละเอียดดังที่แสดงในตารางที่ 1

บทความวิจัย

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอนของสมการถดถอยพหุคูณที่ใช้พยากรณ์ความรู้ ความเข้าใจ กฎหมายของผู้ประกอบกิจการโรงงานเกี่ยวกับการตรวจสอบโรงงานหรือเครื่องจักรที่ใช้ผู้ตรวจสอบเอกชนตามกฎหมายโรงงาน ในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี

ตัวพยากรณ์	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	p-value
	b	Std. Error	Beta		
ค่าคงที่	0.020	0.136	-	0.147	0.883
ปัจจัยด้านบรรษัทภิบาล (X_1)	0.508	0.037	0.585	13.725	0.000*
ปัจจัยด้านการประชาสัมพันธ์ (X_2)	0.315	0.040	0.346	7.920	0.000*
ปัจจัยด้านเจ้าหน้าที่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (X_3)	0.141	0.056	0.132	2.509	0.013*
$R=0.845$, $R^2=0.714$, Adjusted $R^2=0.711$, $SE_{est}=0.336$, F Change=6.293, p-value=0.013					

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อความรู้ ความเข้าใจกฎหมายของผู้ประกอบกิจการโรงงานเกี่ยวกับการตรวจสอบโรงงานหรือเครื่องจักรที่ใช้ผู้ตรวจสอบเอกชนตามกฎหมายโรงงาน ในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี พบว่า มีประเด็นที่น่าสนใจและสามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ความรู้ ความเข้าใจกฎหมายของผู้ประกอบกิจการโรงงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ผู้ประกอบการมีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการและกลไกการพิจารณาอนุญาตการประกอบกิจการตามพระราชบัญญัติโรงงาน รองลงมาคือ ผู้ประกอบการมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการตรวจสอบเครื่องจักรของผู้ตรวจสอบเอกชนตามพระราชบัญญัติโรงงาน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ผู้ประกอบการมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอำนาจและหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติโรงงาน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้ประกอบส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ ความเข้าใจจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยจะเห็นได้ว่าข้อที่ผู้ประกอบการมีความรู้ความเข้าใจต่ำที่สุดคือ เกี่ยวกับอำนาจและหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติโรงงาน เนื่องจากกฎหมายยังกำหนดขอบข่ายอำนาจของเจ้าหน้าที่ยังไม่ชัดเจน และมีหน่วยงานที่เข้าตรวจสอบหลากหลายหน่วยงาน

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรู้ ความเข้าใจกฎหมายของผู้ประกอบกิจการโรงงานเกี่ยวกับการตรวจสอบโรงงานหรือเครื่องจักรที่ใช้ผู้ตรวจสอบเอกชนตามกฎหมายโรงงาน ในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี จากผลการศึกษาพบว่าปัจจัยที่ผู้วิจัยทำการคัดสรรเข้ามามีผลในเชิงบวกต่อความรู้ ความเข้าใจกฎหมายของผู้ประกอบกิจการโรงงาน โดยตัวแปรพยากรณ์ที่มีอำนาจพยากรณ์ที่ดีที่สุดคือ ปัจจัยด้านบรรษัทภิบาล รองลงมาคือ ปัจจัยด้านการประชาสัมพันธ์ และปัจจัยด้านเจ้าหน้าที่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ข้อค้นพบดังกล่าวสามารถอธิบายได้ว่า

ปัจจัยด้านบรรษัทภิบาลส่งผลอย่างยิ่งต่อความรู้ ความเข้าใจกฎหมายของผู้ประกอบกิจการโรงงาน ทั้งนี้อาจเนื่องจากผู้ประกอบการเอกชนในปัจจุบันให้ความสำคัญต่อการบริหารจัดการบริษัทที่มีประสิทธิภาพ

บทความวิจัย

โปร่งใส ตรวจสอบได้ และคำนึงถึงผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย และการปฏิบัติตามแนวทางการกำกับดูแลกิจการที่ดี ซึ่งสิ่งเหล่านี้ทำให้ผู้ประกอบการจะต้องทำการศึกษาและทำความเข้าใจในหลักเกณฑ์และข้อกำหนดพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติ โรงงาน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562 และพระราชบัญญัติโรงงาน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2562 ปัจจัยด้านบรรษัทภิบาลจึงจัดเป็นแนวคิดสำคัญในการบริหารงานและการปกครองในปัจจุบันของทั้งภาครัฐและเอกชน เพราะโลกปัจจุบันได้หันไปให้ความสนใจกับเรื่องของโลกาภิวัตน์และธรรมา ภิบาลหรือการบริหารจัดการที่ดีมากยิ่งขึ้น แทนการสนใจเรื่องผลกำไรตอบแทนระยะสั้น ซึ่งสิ่งนี้จะเป็นประเด็นสำคัญที่จะทำให้ผู้ประกอบการฯ ศึกษาและปฏิบัติตามพระราชบัญญัติโรงงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาพงษ์ ญาณไพศาล (2565) ที่พบว่า ปัจจัยธรรมาภิบาลและบรรษัทภิบาลส่งผลโดยตรงกับทัศนคติของผู้ประกอบการในปัจจุบันที่จะต้องแสวงหาความรู้ ความเข้าใจทั้งในด้านการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงด้านกฎหมาย จริยธรรม จรรยาบรรณ ซึ่งเป็นการบริหารจัดการกิจการที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส ตรวจสอบได้ ดำเนินกิจการอย่างถูกต้องตามกฎหมาย คำนึงถึงผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย รวมถึงการรักษา อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และคำนึงถึงผลกระทบต่อสังคมรอบข้าง ดังนั้นการที่ผู้ประกอบจะสามารถดำเนินกิจการตามหลักบรรษัทภิบาลและธรรมาภิบาลที่ดีได้นั้นจึงต้องมีความรู้ความเข้าใจในกฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างถูกต้อง รวมถึงการมีจิตสำนึกที่ดีและส่งต่อจิตสำนึกดังกล่าวให้แก่บุคลากรในองค์กร

ปัจจัยด้านการประชาสัมพันธ์ ส่งผลต่อความรู้ ความเข้าใจกฎหมายของผู้ประกอบกิจการโรงงาน ทั้งนี้อาจเนื่องจากการประชาสัมพันธ์ เป็นการให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับกฎหมายให้แก่ผู้ประกอบการ ซึ่งในการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ความเข้าใจในปัจจุบันมีหลากหลายช่องทางและยังมีการนำเอาเทคโนโลยีและสื่อสังคมออนไลน์เข้ามาช่วยในการประชาสัมพันธ์ให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องและรวดเร็ว การประชาสัมพันธ์จึงเป็นการที่หน่วยงานภาครัฐใช้ความพยายามในการโน้มน้าวจูงใจประชาชนให้เกิดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องและตรงกัน การดำเนินงานประชาสัมพันธ์นั้น มีเป้าหมายที่สำคัญ คือ เพื่อชี้แจงให้ข้อมูลข่าวสารต่อผู้ประกอบการฯ และประชาชนเป้าหมาย เพื่อโน้มน้าวใจให้เกิดหรือเปลี่ยนแปลงทัศนคติ หรือพฤติกรรม และเพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีซึ่งกันและกันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับประชาชน สอดคล้องกับงานวิจัยของบุปผาวัลย์ ศิริสวัสดิ์ (2560) ที่พบว่า การประชาสัมพันธ์เป็นการให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับกฎหมายของในการตรวจสอบโรงงานหรือเครื่องจักรที่ใช้ผู้ตรวจสอบเอกชน ซึ่งในการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ความเข้าใจในปัจจุบันมีหลากหลายช่องทางและยังมีการนำเอาเทคโนโลยีและสื่อสังคมออนไลน์เข้ามาช่วยในการประชาสัมพันธ์ให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องและรวดเร็ว

ปัจจัยด้านเจ้าหน้าที่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องส่งผลต่อความรู้ ความเข้าใจกฎหมายของผู้ประกอบกิจการโรงงาน ทั้งนี้อาจเนื่องจาก เนื่องจากการประกอบกิจการโรงงานมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพอนามัยของประชาชน ตั้งแต่ระดับบุคคล ครัวเรือน ชุมชน ตลอดจนกิจการขนาดเล็ก ขนาดใหญ่ อันได้แก่ หาบเร่ แผงลอย สถานที่จำหน่ายอาหาร สถานที่สะสมอาหาร ตลาด กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ รวมทั้งการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ โดยพระราชบัญญัติฉบับใหม่นี้ ได้กำหนดโครงสร้าง หน้าที่และอำนาจขององค์กรส่วนราชการต่าง ๆ และบุคคล ทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ให้มีลักษณะที่ประสานสอดคล้องกัน ซึ่งได้กระจายอำนาจในการควบคุมดูแล ให้เป็นไปตามกฎหมายลงสู่หน่วยงานในระดับท้องถิ่น และกำหนดให้หน่วยงานส่วนกลางเป็นผู้กำหนดหลักเกณฑ์ มาตรฐาน และวิธีปฏิบัติโดยการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการ

บทความวิจัย

สาธารณสุขประกอบด้วยขั้นตอน การออกข้อบัญญัติท้องถิ่นใบอนุญาต หนังสือรับรองการแจ้ง การออกคำสั่งทางปกครอง และการเปรียบเทียบคดี ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบโรงงานหรือเครื่องจักร ที่ใช้ผู้ตรวจสอบเอกชนตามกฎหมายโรงงาน มีหลายหน่วยงานด้วยกัน เช่น กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น เป็นต้น โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเหล่านี้ทำหน้าที่บริหารจัดการ อนุญาต ยกเลิก ตรวจสอบ ควบคุมและดูแลให้ผู้ประกอบกิจการโรงงานปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ เพื่อป้องกันมิให้เกิดความเสียหายและผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ดังนั้นการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่หน่วยงานเหล่านี้จึงมีผลโดยตรงต่อความรู้ความเข้าใจของผู้ประกอบกิจการโรงงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุขุม กุลชาติ และวิมลสิริ แสงกรด (2566) ที่พบว่า การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ส่งผลต่อความรู้ ความเข้าใจในกฎหมายของผู้ประกอบการและประชาชนทั่วไป ซึ่งเจ้าหน้าที่จะต้องออกปฏิบัติงานภาคสนามและให้ความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องแก่ผู้ประกอบการ

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อความรู้ ความเข้าใจกฎหมายของผู้ประกอบกิจการโรงงานเกี่ยวกับการตรวจสอบโรงงานหรือเครื่องจักรที่ใช้ผู้ตรวจสอบเอกชนตามกฎหมายโรงงาน ในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี ควรนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิเช่น สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น เป็นต้น ซึ่งจะสามารถนำไปพัฒนาแผนและกระบวนการให้ความรู้ความเข้าใจแก่ผู้ประกอบกิจการโรงงานเกี่ยวกับการตรวจสอบโรงงานหรือเครื่องจักรที่ใช้ผู้ตรวจสอบเอกชนตามกฎหมายโรงงาน และพัฒนาการวิจัยในครั้งต่อไปดังนี้

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. จากผลการวิจัยความรู้ ความเข้าใจกฎหมายของผู้ประกอบกิจการโรงงานเกี่ยวกับการตรวจสอบโรงงานหรือเครื่องจักรที่ใช้ผู้ตรวจสอบเอกชนตามกฎหมายโรงงาน ในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และมีประเด็นที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความรู้ ความเข้าใจผู้ประกอบเพิ่มเติมคือ ความรู้ความเข้าใจในที่มาของการควบคุมการประกอบกิจการโรงงาน ขอบเขตของโรงงานที่มีการเปลี่ยนแปลง การปรับปรุงหลักเกณฑ์การขยายและการโอนโรงงาน อัตราค่าธรรมเนียมที่มีการเปลี่ยนแปลง ความเข้าใจเกี่ยวกับอำนาจและหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ และบทกำหนดโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืนพระราชบัญญัติโรงงาน

2. จากผลการวิจัยปัจจัยด้านบรรษัทภิบาล ปัจจัยด้านการประชาสัมพันธ์ และปัจจัยด้านเจ้าหน้าที่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีอิทธิพลเชิงบวกต่อความรู้ ความเข้าใจกฎหมายของผู้ประกอบกิจการโรงงานเกี่ยวกับการตรวจสอบโรงงานหรือเครื่องจักรที่ใช้ผู้ตรวจสอบเอกชนตามกฎหมายโรงงาน ในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี กล่าวคือ หากต้องการสร้างความรู้ ความเข้าใจกฎหมายของผู้ประกอบกิจการโรงงานให้เพิ่มสูงมากยิ่งขึ้น จะต้องคำนึงถึงปัจจัยทั้ง 3 ปัจจัยเป็นสำคัญ จึงควรมีแนวทางในการพัฒนาดังนี้

2.1 ปัจจัยด้านบรรษัทภิบาล หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการจัดโครงการในการปลูกฝังค่านิยม และหลักบรรษัทภิบาลที่ดีให้แก่ผู้ประกอบการ รวมถึงเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐควรประพฤติปฏิบัติตนให้อยู่ในหลักคุณธรรมและจริยธรรมในการปฏิบัติงาน เพื่อเป็นแบบอย่างให้แก่ผู้ประกอบการ

2.2 ปัจจัยด้านการประชาสัมพันธ์ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการพัฒนาปรับปรุงเว็บไซต์หลักของหน่วยงานให้มีความเป็นปัจจุบันและสะดวกต่อการเข้าถึงข้อมูลของผู้ประกอบการมากยิ่งขึ้น รวมถึงการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการประชาสัมพันธ์ให้ทันสมัยมากยิ่งขึ้น โดยการนำเทคโนโลยีดิจิทัล สื่อสังคมออนไลน์มาใช้ในการติดต่อประสานงานให้มากยิ่งขึ้น เช่น ไลน์ (Line), เฟซบุ๊ก (Facebook), เมสเซนเจอร์ (Messenger), วอตส์แอปป์ (WhatApp) เป็นต้น

2.3 ปัจจัยด้านเจ้าหน้าที่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีการจัดสรรกำลังพลที่จะปฏิบัติงานให้เหมาะสมต่อจำนวนสถานประกอบการ เพื่อให้การดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและทั่วถึง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างไม่ได้แสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนั้นการวิจัยครั้งต่อไปจึงควรใช้การวิจัยเชิงคุณภาพร่วมด้วยเพื่อให้ได้รายละเอียดมากขึ้น เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม เป็นต้น

2. การวิจัยครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่างเพียงพื้นที่เดียวคือ ผู้ประกอบกิจการโรงงาน ในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไปควรขยายพื้นที่ในการวิจัยให้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น เพื่อจะได้หาข้อสรุปและเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ประกอบกิจการโรงงานในแต่ละพื้นที่ และทำให้เป็นภาพรวมมากที่สุด

3. บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งในงานวิจัยของ ฐิตารีย์ การุณรักษ์ (2566) หากผู้อ่านท่านใดสนใจข้อมูลอย่างละเอียดสามารถศึกษาเพิ่มเติมจากงานวิจัยดังกล่าวได้

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอาจารย์และบุคลากรของคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหงทุกท่านที่ได้ให้คำแนะนำและช่วยเหลือในการจัดทำงานวิจัยนี้ รวมทั้งผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านที่สละเวลาอันมีค่า มาตอบแบบสอบถามอันเป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยนี้ ทำให้งานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

กรมโรงงานอุตสาหกรรม. (2562). ***พระราชบัญญัติโรงงาน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2562***. เข้าถึงได้จาก https://www.diw.go.th/webdiw/wpcontent/uploads/2023/01/17087276-3.pdf

กรมโรงงานอุตสาหกรรม. (2566). ***สถิติโรงงานอุตสาหกรรม***. กรุงเทพฯ: กรมโรงงานอุตสาหกรรม.

ฐิตารีย์ การุณรักษ์. (2566). ***การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความรู้ ความเข้าใจกฎหมายของผู้ประกอบกิจการโรงงานเกี่ยวกับการตรวจสอบโรงงานหรือเครื่องจักรที่ใช้ผู้ตรวจสอบเอกชน*** (การค้นคว้าอิสระปริญญาวิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ทิพวัลย์ ตันติวิวัทน์. (2564). ***ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับผู้ตรวจสอบเอกชนตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535*** (การศึกษาอิสระปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

นิชาวดี ตานีเห็ง, วิทยาธร ท่อแก้ว, ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์ และโกวิทย์ พวงงาม. (2562). ***การพัฒนาสมรรถนะการสื่อสารของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้***. Al-HIKMAH Journal, 9(17), 105-114.

บทความวิจัย

บุปผาวัลย์ ศิริสวัสดิ์. (2560). ***การประชาสัมพันธ์เพื่อการมีส่วนร่วมของสื่อมวลชนในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การสื่อสารเพื่อการต่อต้านการทุจริต (พ.ศ. 2560–2564)*** (การค้นคว้าอิสระปริญญาวารสารศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดอุดรธานี. (2566). ***รายงานการสำรวจโรงงานอุตสาหกรรม***. อุดรธานี: กลุ่มโรงงานอุตสาหกรรม.

สุขุม กุลชาติ และวิมลสิริ แสงกรด. (2566). ***ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการนำนโยบายจัดระเบียบสังคมไปปฏิบัติกับสถานบันเทิง ภายในเขตพื้นที่เทศบาลนครขอนแก่น***. Al-HIKMAH Journal, 26(13), 1-15.

สุภาพงษ์ ญาณไพศาล. (2565). ***ความเป็นหุ้นส่วนระหว่างภาครัฐกับเอกชนในการบริหารอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*** (วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต) มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

Weiers, R.M. (2005). ***Introduction to Business Statistics***. International Student Edition, Fifth Edition. Pennsylvania: Duxbury Press.

บทความวิจัย

การจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2

แวคอลีเยาะ อาเย๊าะแซ[1] จรุณี เก้าเอี้ยน[2] พิมพ์ปวีณ์ สุวรรณโณ[3]

[1]นักศึกษาระดับปริญญาโท, สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
[2]รองศาสตรจารย์ ดร.อาจารย์สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
[3]ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาจารย์สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน 2) เพื่อเปรียบเทียบการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน จำแนกตามเพศ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน 4) เพื่อประมวลข้อเสนอแนะของการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 336 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ประกอบด้วย แบบสอบถามการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.91 และแบบสอบถามแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.92 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันและการทดสอบค่าที ค่าเอฟ

ผลการวิจัยพบว่า 1) การจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) เปรียบเทียบการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน จำแนกตามเพศ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาด ของสถานศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในในโรงเรียน มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 4) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจ ผู้บริหารต้องแสดงเจตนารมณ์และจุดยืนที่ชัดเจน ต้องมีกระบวนการจัดการความขัดแย้งด้วยความยุติธรรม

คำสำคัญ: การจัดการความขัดแย้ง, แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน, ปัตตานี, สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2

บทความวิจัย

Conflict Management of School Administrators and the Motivation for the Performance of Teachers in Schools under Pattani Primary Educational Service Area Office 2

Waekoleeyoh Aryohsae [1] Jarunee Kao-ian [2] Phimpawee Suwanno [3]

[1]Student of Majester, program in Education Administration, Faculty of Education, Yala Rajabhat University.
[2]Assoc. Prof. Dr. program in Education Administration, Faculty of Education, Yala Rajabhat University.
[3]Asst. prof. Dr. program in Education Administration, Faculty of Education, Yala Rajabhat University.

Abstract

The purpose of this research is to study Conflict Management of School Administrators and the Motivation for the Performance of Teachers in Schools, to compare conflict management of school administrators and Motivation for teachers Performance in Schools classified by gender, work experience and the size of the school, to study the relationship between conflict management of school administrators and the motivation for teachers Performance in school, to process the recommendations of conflict management of school administrators and the motivation for the Performance in schools, The samples used in this research were administrators and teachers under Pattani Primary Educational Service Area Office for 2,academic year 2022 for 336 people. The tools used in this research are 5 point rating scale questionnaire consisting of a questionnaire on conflict management of school administrators and a questionnaire on teachers' motivation to work in schools. Statistics used in data analysis consisted of percentage, frequency, percentage, mean, and standard deviation. t-test, F-test, and Pearson's correlation coefficient.

The results show that First, Conflict management of school administrators and motivation for teachers performance in school the overall was at a high level., Comparison conflict management of school administrators and the motivation for teachers performance in school, classified by gender, work experience and the size of the school, the overall it is not different, The relationship between conflict management of school administrators and motivation for teachers performance in school, had a moderate Positive relationship in all aspects with statistical significance at the .01 level, Suggestions on conflict management of school administrators and teachers performance , namely administrators must express their intentions and clear stances. There must be a process for mediating conflicts that arise with justice.

Keywords: Conflict management, Motivation for the Performance, Pattani, Pattani Primary educational Service Area Office 2

บทความวิจัย

บทนำ

ความขัดแย้งเป็นสถานการณ์ที่ผู้บริหารต้องเผชิญในการปฏิบัติงาน ซึ่งผู้บริหารไม่สามารถละเลย จนความขัดแย้งเกิดความรุนแรงขึ้นได้โดยไม่จัดการแก้ไข จำเป็นต้องดำเนินการให้องค์การสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยไม่สามารถเลือกกลุ่มหรือบุคคลในการปฏิบัติงานร่วมกันได้ จึงต้องมีทักษะในการจัดการความขัดแย้งในองค์การที่มีความแตกต่างระหว่างบุคคลได้อย่างเป็นระบบ ซึ่งมีความสำคัญต่อผลการปฏิบัติงาน นักทฤษฎีองค์การหรือนักการศึกษาได้นำศาสตร์ในเรื่องนี้มาประยุกต์ใช้ในการบริหารการศึกษา พบว่าหากสามารถควบคุมสาเหตุของความขัดแย้งและจัดการกับความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในสถานศึกษาได้ จะทำให้การปฏิบัติงานดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพการจัดการกับความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา ต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจในสาเหตุของความขัดแย้งและประสบการณ์เป็นอย่างดี (ลำจวน ชื่นธงชัย, 2551: 7) สอดคล้องกับโธมัสและคิลมานน์ (Thomas and Kilmann, 1976: 889-935 อ้างถึงในสุปราณีย์ พิรักษา, 2563 : 116) กล่าวถึงวิธีการบริหารความขัดแย้งโดยจำแนกพฤติกรรมของบุคคลเมื่อเผชิญกับความขัดแย้งจะมีพฤติกรรมสองแบบแสดงออกมาตามกรอบแนวคิดของทฤษฎีสองมิติ มิติแรก คือ การเอาใจผู้อื่น แสดงออกโดยพฤติกรรมการร่วมมือ มิติที่สอง คือ การเอาใจตนเอง แสดงออกโดยพฤติกรรมการเอาชนะซึ่งจากมิติทั้งสอง สามารถจำแนกพฤติกรรมการบริหารความขัดแย้ง ได้ 5 แบบ คือ ด้านการเอาชนะ (Competition) ด้านการร่วมมือ (Collab oration) ด้านการประนีประนอม (Compromising) ด้านการหลีกเลี่ยง (Avoiding) และด้านการยอมให้ (Accommodation) การบริหารความขัดแย้ง จึงเป็นภารกิจ ของผู้บริหารที่จะต้องดำเนินการแก้ไขปัญหาด้วยความรอบคอบ ทั้งนี้ความขัดแย้งในองค์การมีทั้งก่อให้เกิดผลดีและผลเสียต่อผลการปฏิบัติงานในองค์การ หากความขัดแย้งมีอยู่ในปริมาณที่เหมาะสมจะส่งผลให้บุคลากรเกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จซึ่งแรงจูงใจในการปฏิบัติงานเป็นสิ่งสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะเป็นแรงขับเคลื่อนให้บุคลากรอยากที่จะทำงาน มีความตั้งใจทำงาน ทุ่มเทกำลังกายและใจเพื่อทำงาน ให้ประสบความสำเร็จ สร้างสรรค์และพัฒนางานองค์การให้เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน เป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างมากที่จะส่งผลต่อการทำงานของบุคคลในองค์กรใดองค์กรหนึ่ง และยิ่งถ้าได้รับผลตอบแทนอย่างที่ต้องการตามความเหมาะสมในแต่ละด้านจะเป็นการสร้างแรงจูงใจให้แก่บุคลากรในองค์กรได้อย่างแท้จริง เนื่องบุคลากรทุกคนจะเกิดกำลังใจที่ดี พร้อมทุ่มเทแรงกาย แรงใจในการทำงาน เพื่อให้ผลงานออกมาอย่างมีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลให้การดำเนินการขององค์การประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ต้องการตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ (อริญชญา วงศ์ใหญ่, 2558: 10) สอดคล้องกับกชพรพรรณ สุทธิหิรัญพงศ์ (2562: 17) กล่าวว่า แรงจูงใจเป็นพื้นฐานสำคัญในการแสดงพฤติกรรมออกมา บางคนทุ่มเทในการปฏิบัติงานในขณะที่บางคนเฉื่อยชาในการปฏิบัติงาน ซึ่งปัจจัยแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของมนุษย์ที่กระตุ้นให้เกิดการทำงาน ทำให้เกิดแรงผลักดันทั้งจากภายในและภายนอก สิ่งที่ส่งผลมากที่สุดคือความต้องการดำรงชีพ และปัจจัยสี่ซึ่งเป็นความต้องการพื้นฐานด้านร่างกายและความปลอดภัยอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้ ซึ่งต้องการการยอมรับนับถือ และความเจริญก้าวหน้า ได้รับการยกย่องจากสังคม และการได้รับความสำเร็จความมั่นคงในชีวิตตามทฤษฎีปัจจัยจูงใจและทฤษฎีปัจจัยค้ำจุนทฤษฎี 2 ปัจจัยของเฟรดเดอริค เฮอร์ซเบอร์ก (Frederick Herzberg) จะมีผลกระทบต่อความพึงพอใจ ในขณะที่ปัจจัยค้ำจุนจะเป็นตัวกำหนดความไม่พึงพอใจของบุคคล ประกอบด้วย (1) ปัจจัยกระตุ้น (Motivation Factors) เป็นปัจจัยที่ทำให้บุคคล เกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน เกิดความพึงพอใจกับงานซึ่งปัจจัยนี้เกี่ยวข้องกับการทำงานโดยตรงและเป็นตัวสร้างความพึงพอใจให้แก่บุคคลภายในองค์กร

บทความวิจัย

ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ปัจจัยเหล่านี้ ได้แก่ 1) ด้านความสำเร็จในการทำงาน (Achievement) 2) ด้านการยอมรับนับถือ (Recognition) 3) ด้านลักษณะของงานที่ปฏิบัติ (The Work itself) 4) ด้านความรับผิดชอบ (Responsibility) และ 5) ด้านความเจริญก้าวหน้าในตำแหน่งงาน (Advancement) (2) ปัจจัยค้ำจุน (Hygiene Factors) เป็นปัจจัยที่ป้องกันและลดความรู้สึกไม่พอใจในการทำงานของบุคลากร จะประกอบไปด้วย นโยบายและการบริหารที่ดี การควบคุมงาน ความสัมพันธ์กับหน้าที่เงื่อนไขการทำงานที่ดี ความสัมพันธ์ฉันมิตร การมีชีวิตส่วนตัวที่ดี ความสัมพันธ์แวดล้อมอื่น ๆ ส่งผลให้สถานภาพการทำงาน มีคุณภาพ เกิดความมั่นคงและปลอดภัย จากทฤษฎีข้างต้นแสดงให้เห็นว่าการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา จำเป็นต้องทำให้บุคลากรในองค์กรเกิดความรู้สึกเต็มใจ ต้องการปฏิบัติหน้าที่ และอุทิศตน เพื่อผลสำเร็จของงานอย่างแท้จริง เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้บริหารในการวางแผนการบริหารงานและพัฒนาบุคลากรของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผลมากขึ้น เพื่อสอดรับกับนโยบายของกระทรวง ศึกษาธิการ ตลอดจนการมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานเพื่อความสำเร็จขององค์การอย่างยั่งยืน รวมไปถึง การมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นผู้ปฏิบัติงานนั่นเอง (นิติพล ภูตะโชติ, 2556: 188)

จากสาเหตุดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเกี่ยวกับการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารกับแรงจูงใจ ในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 เพื่อเข้าใจถึงพฤติกรรมความขัดแย้งในสถานศึกษาและแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน สามารถนำข้อมูลที่ได้รับนำไปใช้เป็นแนวทางให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนสามารถพัฒนาศักยภาพในการบริหารงานของผู้บริหารให้มีคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 จำแนกตามเพศ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจ ในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2
4. เพื่อประมวลข้อเสนอแนะของการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจ ในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 โดยมีรายละเอียดดังนี้

บทความวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 จำนวน 2,085 คน จากโรงเรียนทั้งหมด 115 แห่ง ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 113 คน และครูผู้สอนจำนวน 1,972 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 จำนวน 336 คน ได้มาจากการคำนวณโดยใช้สูตรยามาเน่ (Yamane) (Taro Yamane, 1973 ; 888 อ้างถึงใน ชูศรี วงศ์รัตนะ, 2553 : 218) ได้มาโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่ง ชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยประมวลแนวคิดที่ได้จากการศึกษาวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 แบ่งแบบสอบถามออกเป็น 4 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ประกอบด้วย เพศ ประสบการณ์ ในการปฏิบัติงานและขนาดของสถานศึกษา ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการความขัดแย้ง ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 30 ข้อ ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 มีลักษณะ เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 30 ข้อ ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open Ended Questionnaire) เกี่ยวกับข้อเสนอแนะการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจ ในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัยและขออนุญาตเก็บข้อมูล เพื่อการวิจัย จากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ถึงผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 เพื่อขอความอนุเคราะห์สถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการเก็บรวบรวมข้อมูล ส่งหนังสือและแบบสอบถามไปยังผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 ด้วยตนเอง จำนวน 336 ฉบับ และนัดวันรับกลับคืนมา และไปขอรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามกลับคืนมาทั้งหมด 336 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00 และตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ ของแบบสอบถาม พบว่าเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ จากนั้นดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา โดยใช้ตัวแปรที่ศึกษาหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ลำดับต่อไปวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และการหาค่าส่วน

บทความวิจัย

เบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ตอบแบบสอบถามตอนที่ 2 และตอนที่ 3 เกี่ยวกับการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การหาค่าที (t-test) การหาค่าเอฟ (F-test) และการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของ เพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) และตอบแบบสอบถามตอนที่ 4 วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เกี่ยวกับข้อเสนอแนะ การจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี
เขต 2 โดยการประมวลความคิดในแต่ละด้านแล้วนำเสนอข้อมูลเป็นความเรียง

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ การหาค่าร้อยละ การหาค่าเฉลี่ย การหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การหาค่าที (t-test) การหาค่าเอฟ (F-test) การค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยในครั้งนี้ สามารถสรุปสาระสำคัญดังต่อไปนี้

1. กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบกลับแบบสอบถาม จำนวน 336 คน เป็นเพศหญิง จำนวน 274 คน คิดเป็นร้อยละ 81.50 และเพศชาย จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 18.50 มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมากกว่า 10 ปี จำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 45.20 รองลงมามีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานตั้งแต่ 5-10 ปี จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 31.00 และมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 23.80 ส่วนใหญ่ปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษาขนาดกลาง (มีนักเรียนตั้งแต่ 121-600 คน) จำนวน 194 คน คิดเป็นร้อยละ 57.70 รองลงมาสถานศึกษาขนาดเล็ก (มีนักเรียนตั้งแต่ 1-120 คน) จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 22.90 และสถานศึกษาขนาดใหญ่ (มีนักเรียนตั้งแต่ 601-1,500 คน) จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 19.30 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนและค่าร้อยละของข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา

ลำดับ	ข้อมูลทั่วไป	ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน	
		จำนวน (คน)	ร้อยละ
1	เพศ		
	1.1 ชาย	62	18.50
	1.2 หญิง	274	81.50
	รวม	**336**	**100.00**
2	ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน		
	2.1 ต่ำกว่า 5 ปี	80	23.80
	2.2 5-10 ปี	104	31.00
	2.3 มากกว่า 10 ปี	152	45.20

บทความวิจัย

	รวม	**336**	**100.00**
3	ขนาดของสถานศึกษา		
	3.1 ขนาดเล็ก (1 - 120 คน)	77	23.00
	3.2 ขนาดกลาง (121 - 600 คน)	194	57.70
	3.3 ขนาดใหญ่ (601 - 1,500 คน)	65	19.30
	รวม	**336**	**100.00**

2. ข้อมูลการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 พิจารณารายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ด้านการเอาชนะ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.32) รองลงมาคือ ด้านการยอมให้ ($\bar{X}$ = 4.30) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการหลีกเลี่ยง ($\bar{X}$ = 4.29) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 ภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	**การจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา**	$\bar{X}$	**S.D.**	**ระดับ**	**ลำดับที่**
1	ด้านการเอาชนะ	4.32	0.47	มาก	1
2	ด้านการร่วมมือ	4.24	0.43	มาก	4
3	ด้านการประนีประนอม	4.26	0.43	มาก	3
4	ด้านการหลีกเลี่ยง	4.29	0.42	มาก	5
5	ด้านการยอมให้	4.30	0.45	มาก	2

3. ระดับการนิเทศภายในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 พบว่า ระดับการนิเทศภายในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการพัฒนาทางวิชาชีพ รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการวิจัย เชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการนิเทศภายในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	**การนิเทศภายในสถานศึกษา**	$\bar{X}$	**S.D.**	**ระดับ**	**ลำดับ**
1	ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง	4.38	0.51	มาก	3
2	ด้านการพัฒนาทางวิชาชีพ	4.45	0.59	มาก	1

บทความวิจัย

ด้านที่	การนิเทศภายในสถานศึกษา	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
3	ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม	4.43	0.53	มาก	2
4	ด้านการพัฒนาหลักสูตร	4.08	0.72	มาก	4
5	ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน	4.07	0.69	มาก	5
	รวม	**4.28**	**0.61**	มาก	

4. ข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง (r = 0.481) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า (ดังตารางที่ 4)

4.1 การจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาสถานศึกษา ด้านการเอาชนะ กับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง (r = 0.507) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายคู่ พบว่า ด้านความสำเร็จในการทำงาน มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับค่อนข้างสูง (r = 0.792) ด้านการยอมรับนับถือ มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง (r = 0.433) ด้านลักษณะของงาน ที่ปฏิบัติ มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง (r = 0.504) ด้านความรับผิดชอบ มีความสัมพันธ์ เชิงบวกในระดับค่อนข้างต่ำ (r = 0.365) ด้านความเจริญก้าวหน้าในตำแหน่งงาน มีความสัมพันธ์เชิงบวก ในระดับปานกลาง (r = 0.442) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4.2 การจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาสถานศึกษา ด้านการร่วมมือกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง (r = 0.450) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายคู่ พบว่า ด้านความสำเร็จในการทำงาน มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง (r = 0.481) ด้านการยอมรับนับถือ มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง (r = 0.405) ด้านลักษณะของงานที่ปฏิบัติ มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับค่อนข้างต่ำ (r = 0.361) ด้านความรับผิดชอบ มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับค่อนข้างต่ำ (r = 0.391) ด้านความเจริญก้าวหน้าในตำแหน่งงาน มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับค่อนข้างสูง (r = 0.613) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4.3 การจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาสถานศึกษา ด้านการประนีประนอม กับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง (r = 0.452) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายคู่ พบว่า ด้านความสำเร็จในการทำงาน มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับค่อนข้างสูง (r = 0.690) ด้านการยอมรับนับถือ มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับค่อนข้างต่ำ (r = 0.326) ด้านลักษณะของงาน ที่ปฏิบัติ มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง (r = 0.423) ด้านความรับผิดชอบ มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง (r = 0.422) ด้านความเจริญก้าวหน้าในตำแหน่งงาน มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับค่อนข้างต่ำ (r = 0.397) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

บทความวิจัย

4.4 การจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาสถานศึกษา ด้านการหลีกเลี่ยง กับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง (r = 0.467) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายคู่พบว่า ด้านความสำเร็จในการทำงาน มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง (r = 0.454) ด้านการยอมรับนับถือ มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับค่อนข้างต่ำ (r = 0.351) ด้านลักษณะของงานที่ปฏิบัติ มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง (r = 0.412) ด้านความรับผิดชอบ มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง (r = 0.404) ด้านความเจริญก้าวหน้าในตำแหน่งงาน มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับค่อนข้างสูง (r = 0.715) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4.5 การจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาสถานศึกษา ด้านการยอมให้ กับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง (r = 0.530) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายคู่พบว่า ด้านความสำเร็จในการทำงาน มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับค่อนข้างสูง (r = 0.642) ด้านการยอมรับนับถือ มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับค่อนข้างต่ำ (r = 0.362) ด้านลักษณะของงานที่ปฏิบัติ มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง (r = 0.498) ด้านความรับผิดชอบ มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง (r = 0.476) ด้านความเจริญก้าวหน้าในตำแหน่งงาน มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับค่อนข้างสูง (r = 0.674) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปัตตานี เขต 2

แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน / การจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา	ด้านความสำเร็จในการทำงาน	ด้านการยอมรับนับถือ	ด้านลักษณะของงานที่ปฏิบัติ	ด้านความรับผิดชอบ	ด้านความเจริญก้าวหน้าในตำแหน่งงาน	รวม	แปลผล
1. ด้านการเอาชนะ	0.792**	0.433**	0.504**	0.365**	0.442**	0.507**	ปานกลาง
2. ด้านการร่วมมือ	0.481**	0.405**	0.361**	0.391**	0.613**	0.450**	ปานกลาง
3. ด้านการประนีประนอม	0.690**	0.326**	0.423**	0.422**	0.397**	0.452**	ปานกลาง
4. ด้านการหลีกเลี่ยง	0.454**	0.351**	0.412**	0.404**	0.715**	0.467**	ปานกลาง
5. ด้านการยอมให้	0.642**	0.362**	0.498**	0.476**	0.674**	0.530**	ปานกลาง
รวม	**0.612****	**0.375****	**0.440****	**0.412****	**0.568****	**0.481****	**ปานกลาง**

** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

<u>บทความวิจัย</u>

อภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่อง การจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 สามารถนำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

1. การจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ระดับการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการเอาชนะ ด้านการร่วมมือ ด้านการประนีประนอม ด้านการหลีกเลี่ยง ด้านการยอมให้ ภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐธิดา สุขกาย (2562: 51) วิจัยเรื่อง การบริหารความขัดแย้งในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 พบว่า การบริหารความขัดแย้งในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของฮาสาน๊ะ ดอเลาะ (2565: 178) วิจัยเรื่อง สมรรถนะกับการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี สรุปผลการวิจัยพบว่า การจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ประกอบด้วย 5 ตัวแปร สามารถนำมาอภิปรายได้ดังนี้

1.1 ด้านการเอาชนะ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐธิดา สุขกาย (2562: 49) วิจัยเรื่อง การบริหารความขัดแย้งในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 สรุปผลการวิจัยพบว่า การบริหารความขัดแย้งในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ด้านการเอาชนะ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับวิจัยของกฤตชยา แป้นนาบอน (2558: 73) วิจัยเรื่อง การจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 พบว่า แบบการเอาชนะ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านการร่วมมือ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของกมลนัทธ์ ศรีจ้อย (2560: 76) วิจัยเรื่อง การบริหารจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอุทัยธานี สรุปผลการวิจัยพบว่า ด้านการร่วมมือ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของจิตราพัชร์ ชัยรัตนหิรัญกุล (2556: 81) วิจัยเรื่อง การจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 สรุปผลการวิจัยพบว่า ด้านการร่วมมือ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านการประนีประนอม ภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับวิจัยของกมลนัทธ์ ศรีจ้อย (2560: 76) วิจัยเรื่อง การบริหารจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอุทัยธานี สรุปผลการวิจัยพบว่า ด้านการประนีประนอม ภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับวิจัยของเศรษฐพล บัวงาม (2563: 99) วิจัยเรื่อง การบริหารจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 สรุปผลการวิจัยพบว่า ด้านการประนีประนอม ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านการหลีกเลี่ยง ภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของแทนลัดดา ปัฐพี (2561: 76) วิจัยเรื่อง แนวทางแก้ไขความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 โดยภาพรวมเลือกใช้อยู่ในระดับมาก พบว่า แนวทางแก้ไขความขัดแย้งแบบการหลีกเลี่ยง ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต 2 ผู้บริหารจะหลีกเลี่ยงการโต้เถียงที่จะนำไปสู่การ

บทความวิจัย

ทะเลาะวิวาทพยายามทำเรื่องยากให้เป็นเรื่องง่ายจัดบรรยากาศเพื่อลดภาวะความตึงเครียดทำตัวตามปกติเหมือนไม่มีความขัดแย้งเกิดขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของศศิวิมล ศศิวรกุล (2561: 64) การจัดการความขัดแย้งของครูในโรงเรียนกลุ่มอำเภอเมืองจังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านการหลีกเลี่ยง ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาพบว่านิ่งเฉยเมื่อพบปัญหาปัญหาต่าง ๆ เป็นเรื่องเล็กน้อย ไม่เร่งรีบแก้ไขและรอเวลาให้ปัญหาผ่านพ้นด้วยกาลเวลา

1.5 ด้านการยอมให้ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของยงยุทธ หงส์สุพรรณ (2555: 89) วิจัยเรื่อง พฤติกรรมการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 สรุปผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 แบบการยอมให้ โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาพบว่า ผู้บริหารเลือกใช้วิธีการแก้ปัญหาที่ทำให้เกิดความปรองดองมากกว่าทำให้เกิดความขัดแย้ง รองลงมาคือ ผู้บริหารมีการประชุมหารือในการแก้ปัญหาอย่างสม่ำเสมอและผู้บริหารพยายามทำให้ผู้อื่นรับรู้ถึงปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นและร่วมมือกันในการแก้ปัญหาไปพร้อมกันสำหรับพฤติกรรมการจัดการความขัดแย้ง สอดคล้องกับงานวิจัยของเรณุการ์ สุวรรณรัตน์และวัลลภา เฉลิมวงศาเวช (2565) วิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 พบว่า ด้านการยอมให้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก คือผู้บริหารยอมเสียสละเพื่อให้ผู้อื่นสมปรารถนาผู้บริหารพยายามที่จะแสดงพฤติกรรมไม่ทำร้ายจิตใจหรือความรู้สึกของคนอื่นและผู้บริหารมีความใจกว้างเสียสละและคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน

2. แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 ภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการยอมรับนับถือ ด้านความรับผิดชอบ ด้านความสำเร็จ ในการทำงาน ด้านลักษณะของงานที่ปฏิบัติ ด้านความเจริญก้าวหน้าในตำแหน่งงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของบุญวัฒน์ คำชูราษฎร์ (2564: 200) วิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ พบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับวิจัยของปิยวรรณ งามสง่า (2564: 110) วิจัยเรื่อง การใช้อำนาจของผู้บริหารกับแรงจูง ใจของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร พบว่า แรงจูงใจในของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ประกอบด้วย 5 ตัวแปร สามารถนำมาอภิปรายได้ดังนี้

2.1 ด้านความสำเร็จในการทำงาน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของศักรินทร์ ศรีตระกูล (2565 : 276) วิจัยเรื่อง แรงจูงใจในการปฏิบัติ งานของครูในกลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 ด้านความสำเร็จในการทำงาน โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของสุพรรณิกา รุจิวณิชย์กุล (2563: 34) วิจัยเรื่อง แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 12 ด้านความสำเร็จในการทำงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก คือ บุคลากรรู้จักหน้าที่รับผิดชอบของตนเองและมีความมุ่งมั่นในการทำงาน ซึ่งต้องอาศัยความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล โดย

บทความวิจัย

การสร้างความรัก ความผูกพัน ก่อให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ร่วมมือกันทำงานจนประสบความสำเร็จซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของแมคคลีแลนด์ (McClelland's Achievement Motivation Theory) กล่าวคือ ครูจะมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานสูง ถ้าได้รับโอกาสในการมีส่วนร่วมการตัดสินใจเกี่ยวกับนโยบายต่าง ๆ ภายในสถานศึกษา

2.2 ด้านการยอมรับนับถือ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของอำไพ พัดทอง (2557: 78) วิจัยเรื่อง แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนเขตคุณภาพการศึกษาที่ 11 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 พบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนเขตคุณภาพการศึกษาที่ 11 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 ด้านการยอมรับนับถือ อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของสุพรรณิกา รุจิวณิชย์กุล (2563: 34) วิจัยเรื่อง แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 12 ด้านการได้รับความยอมรับนับถือโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากหากบุคลากรได้รับการยอมรับในสังคม

2.3 ด้านลักษณะของงานที่ปฏิบัติ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของบุญรัตน์ แก้วเพ็ชร (2555: 72) วิจัยเรื่อง แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 15 สรุปการวิจัยพบว่า ด้านลักษณะงาน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของกาญจนา นาคไธสง (2562: 82) วิจัยเรื่อง สภาพและแนวทางการพัฒนาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 32 ด้านลักษณะของงานที่ปฏิบัติ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก คือ ผู้บริหารสร้างความรู้สึกที่ดีในงานที่ทำหรืองานที่ได้รับมอบหมาย และทำงานอย่างมีความสุข

2.4 ด้านความรับผิดชอบ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของกาญจนา นาคไธสง (2562: 83) วิจัยเรื่อง สภาพและแนวทางการพัฒนาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 32 โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก คือ ผู้บริหารต้องให้เกียรติ ให้ความไว้วางใจ เชื่อมั่นในศักยภาพ เชื่อมั่นในความรู้ความสามารถของผู้ร่วมงาน เปิดโอกาสให้มีการปฏิบัติงานอย่างอิสระ สร้างสรรค์และเหมาะสมเคารพในการตัดสินใจ มอบอำนาจการตัดสินใจให้และให้การยอมรับ ชมเชย และสนับสนุนให้งานเป็นไปตามวัตถุประสงค์

2.5 ด้านความเจริญก้าวหน้าในตำแหน่งงานงาน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัย ของวราภรณ์ บัวเมือง (2560: 61) วิจัยเรื่อง แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 พบว่า โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก คือ การได้รับการปฏิบัติงานในหน้าที่ครูผู้สอนมีความเหมาะสมกับความสามารถและมีปริมาณชั่วโมงสอนที่เหมาะสม สอดคล้องกับงานวิจัยของสุพรรณิกา รุจิวณิชย์กุล (2563: 34) วิจัยเรื่อง แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 12 ด้านความก้าวหน้า โดยรวมอยู่ในระดับมาก คือ งานที่ปฏิบัติอยู่นั้นทำให้มีประสบการณ์และความชำนาญในการปฏิบัติงานเพิ่มขึ้น สามารถทำให้มีโอกาสสร้างผลงานเป็นที่ประจักษ์แก่สายตาบุคคลทั่วไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา

1) การเอาชนะ ผู้บริหารต้องมีความเชื่อมั่นในความคิดของตนเอง สามารถใช้วิธีการตามวิธีของตนเองในการแก้ปัญหาเรื่องต่าง ๆ ได้ มีความมั่นใจและมีจุดยืนในการออกคำสั่งให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติตาม

บทความวิจัย

วิธีการบริหารงานของโรงเรียนอย่างชัดเจน และพยายามแสดงให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเห็นว่าของตนเองนั้นมีเหตุผลและมีอำนาจในการสั่งการ

2) การร่วมมือ ผู้บริหารยอมรับและเปิดเผยให้ทุกฝ่ายรับทราบถึงความขัดแย้งที่เกิดขึ้นและ ให้ทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาความขัดแย้ง ใช้ความเป็นธรรมมีเหตุผลในการแก้ปัญหาความขัดแย้งเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับทุกฝ่าย และสามารถนำข้อมูลที่ถูกต้องมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้น

3) การประนีประนอม ผู้บริหารต้องเป็นคนกลางในการไกล่เกลี่ย อธิบาย และตัดสินปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยความยุติธรรม ผู้บริหารต้องมีความยืดหยุ่น ควรให้โอกาสเมื่อผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติงานที่ผิดพลาด ยอมรับและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เสนอทางเลือกที่ดีเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ทุกฝ่าย อยู่ด้วยกันอย่างสันติวิธี สามารถให้เข้าใจและให้อภัยซึ่งกันและกัน เพื่อลดปัญหาและลดความขัดแย้งที่เกิดขึ้นภายในองค์กร

4) การหลีกเลี่ยง ผู้บริหารหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้ากับผู้ที่ขัดแย้งกับตนและบุคลากรอื่น ๆ ไม่ยอมรับรู้ และไม่แสดงความคิดเห็นใด ๆ เกี่ยวกับปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้น และเมื่อเกิดความขัดแย้งผู้บริหารใช้วิธีการหลีกเลี่ยงการติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่น ๆ ในการแก้ปัญหา

5) การยอมให้ ผู้บริหารจัดกิจกรรมอื่นแทนเพื่อลดปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้น กล้าแสดงออกเมื่อขาดจุดยืนของตัวเองเมื่อต้องแก้ปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้น และเมื่อมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันในที่ประชุม ผู้บริหารจะให้ข้อเสนอแนะและให้ทุกคนรวมกันแสดงความคิดเห็น

1.2 แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน

1) ด้านความสำเร็จในการทำงาน ผู้บริหารสามารถแก้ปัญหาในการปฏิบัติงานและอุปสรรค ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ได้ด้วยตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถปฏิบัติงานที่ตนเองรับผิดชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้และยังเป็นที่พึงพอใจให้กับองค์กร อีกทั้งได้รับการชมเชยจากผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน จากการสร้างผลงานต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายในองค์กร

2) ด้านการยอมรับนับถือ ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ตัดสินใจในการปฏิบัติงานต่าง ๆ ขององค์กร ได้อย่างมีอิสระ ตนได้มีส่วนร่วมและมีส่วนสำคัญต่อความสำเร็จต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานขององค์กร และสามารถสร้างผลงานที่โดดเด่นที่ได้รับการยอมรับจากเพื่อนร่วมงานของหน่วยงานอื่น ๆ

3) ด้านลักษณะของงานที่ปฏิบัติ ผู้บริหารมีโอกาสได้ร่วมวางแผนงาน ได้ร่วมคิด ร่วมแก้ปัญหาและตัดสินใจในงานที่ปฏิบัติ ได้รับการสนับสนุนงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน แบบได้รับความพึงพอใจของทุกฝ่าย และงานที่ได้รับมอบหมายมีการกำหนดระยะเวลาและหน้าที่ที่ชัดเจนตามความยากง่ายของงานที่ต้องปฏิบัติ

4) ด้านความรับผิดชอบ ผู้บริหารมอบอำนาจและการตัดสินใจในการปฏิบัติงานใหม่ ๆ มีการแสวงหาวิธีการต่าง ๆ และพัฒนางานให้ดีขึ้นอยู่เสมอเพื่อบรรลุตามเป้าหมายขององค์กร และมีอิสระ ในการตัดสินใจได้ด้วยตนเอง และได้รับ ผิดชอบต่อการทำงานอย่างเต็มที่

5) ด้านความเจริญก้าวหน้าในตำแหน่งงาน ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูได้มีโอกาสก้าวหน้าในสายอาชีพ มีโอกาสได้ไปศึกษาดูงาน ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อเพิ่มความรู้ ความสามารถ และทักษะต่าง ๆ ในการปฏิบัติงาน

2. ข้อเสนอแนะในการทำการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 และ เขต 3 ในจังหวัดปัตตานี เพื่อนำผลมาเป็นข้อมูลในการสร้างแนวทางการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษากับสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนต่อไป

2.2 ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน ที่แตกต่างออกไปจากการทำวิจัยในครั้งนี้

2.3 ควรศึกษาเกี่ยวกับการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนให้เป็นในรูปแบบของการวิจัยเชิงคุณภาพที่มีเครื่องมือชนิดอื่นร่วมด้วย เช่นการสังเกต การสัมภาษณ์ หรือการศึกษาเอกสารที่จะทำให้ได้ข้อมูลและข้อคิดเห็นที่แตกต่างกัน นอกเหนือจากแบบสอบถาม เพื่อให้การวิจัยมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น สามารถนำข้อมูลไปใช้ในการบริหารจัดการกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนให้เป็นไปตามความเหมาะสมและเต็มศักยภาพ

เอกสารอ้างอิง

กชพรพรรณ สุทธิหิรัญพงศ์. (2562). ***บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ของครูและบุคลากรทางการศึกษา เขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ 4 อำเภอของจังหวัดสงขลา.*** สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

กมลนัทธ์ ศรีจ้อย. (2560). ***การบริหารจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอุทัยธานี.*** สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

กาญจนา นาคไธสง. (2562). ***สภาพและแนวทางการพัฒนาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 32.*** วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

จิตราพัชร์ ชัยรัตนหิรัญกุล. (2556). ***การศึกษาการจัดการความขัดแย้งในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 42.*** การค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

ณัฐธิดา สุขกาย. (2562). ***การบริหารความขัดแย้งในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดส านักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1.*** การค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

แทนลัดดา ปัฐพี. (2560). ***การจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2.*** การค้นคว้าอิสระปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

นิติพล ภูตะโชติ. (2557). ***พฤติกรรมองค์การ.*** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : วี.พริ้น.

นัฏฐิกา นิลสุข. (2560). ***ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการทำงานตามทัศนคติของครูอำเภอองครักษ์ สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา***

บทความวิจัย

นครนายก. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.

บุญรัตน์ แก้วเพ็ชร. (2555). ***แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 15.*** วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.

บุญวัฒน์ คำชูราษฎร์. (2564). ***ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมทางการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ.*** วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

ปิยวรรณ งามสง่า. (2564). ***การใช้อำนาจของผู้บริหารกับแรงจูงใจของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร.*** วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ยงยุทธ หงษ์สุพรรณ. (2555). ***พฤติกรรมการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรีเขต 3.*** วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.

เรณุการ์ สุวรรณรัตน์และวัลลภา เฉลิมวงศาเวช. (2565). ***ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2.*** วารสารอัล-ฮิกมะฮฺ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี, 12(23), 51-64.

ลำจวน ชื่นธงชัย. (2551). ***การจัดการความขัดแย้งในโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองบัวลำภู.*** วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.

วราภรณ์ บัวเมือง. (2560). ***แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1***. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

ศศิวิมล ศศิวรกุล. (2561). ***การจัดการความขัดแย้งของครูในโรงเรียนกลุ่มอำเภอเมืองจังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18.*** วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.

ศักรินทร์ ศรีตระกูล. (2565). ***แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในกลุ่มสหวิทยาเขตเบญจสิริ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2.*** วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

เศรษฐพล บัวงาม. (2564). ***การบริหารจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปทุมธานี เขต 2.*** วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

บทความวิจัย

สุพรรณิกา รุจิวณิชย์กุล. (2563). ***แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 12***. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.

อริญชญา วงศ์ใหญ่. (2558). ***ศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษาในวิทยาลัยเทคโนโลยีพายัพและบริหารธุรกิจจังหวัดเชียงใหม่.*** สาขาวิชาการบริหารธุรกิจ วิทยาลัยเทคโนโลยีพายัพ.

อำไพ พัดทอง. (2557). ***แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนเขตคุณภาพการศึกษาที่ 11 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2.*** วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.

Thomas, K. W., & Ralph, H. K. (1987). ***Thomas –Kilmann Conflict Mode Interest.*** New York : X/COM Incoporated. ; Cited in Raso Ch. (2012). ***Motivation in the performance of personnel Nakhon Sawan Rajabhat University.*** Master of Education Thesis Field of Study: Higher Education Graduate School Srinakharinwirot University. [in Thai]

Frederick Herzberg, others. (1959). ***The Motivation to work. New York*** : John Wiley and Sons. Cited in Phutachote N. (2013). ***Organizational behavior. Bangkok:*** Chulalongkorn University Press. [in Thai]

Yamane, Taro. (1973). ***Statistics and Introduction Analysis.*** 3 rd ed. New York : Harper and Row.

บทความวิจัย

พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารกับการนิเทศภายในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2

ลารีนี ปูโจะ[1] จรุณี เก้าเอี้ยน[2] พิมพ์ปวีณ์ สุวรรณโณ[3]

[1]นักศึกษาระดับปริญญาโท, สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
[2]รองศาสตรจารย์ ดร.อาจารย์สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
[3]ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาจารย์สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา และการนิเทศภายในสถานศึกษา 2) เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา และการนิเทศภายในสถานศึกษา จำแนกตามตัวแปร เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารกับการนิเทศภายในสถานศึกษา 4) เพื่อประมวลข้อเสนอแนะของพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารกับการนิเทศภายในสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 336 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ตอน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการทดสอบค่าที ค่าเอฟ ผลการวิจัยพบว่า 1) พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา และการนิเทศภายในสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) การเปรียบเทียบพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามตัวแปร เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และ 3) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารกับการนิเทศภายในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 ได้แก่ ผู้บริหารควรทดลองใช้แนวคิดใหม่ ๆ กับการปฏิบัติงานของคณะครู และมีการเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหาร ควรมีความสนใจวิชาความรู้ใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

คำสำคัญ: พฤติกรรมผู้นำ, ผู้บริหารสถานศึกษา, การนิเทศภายในสถานศึกษา

บทความวิจัย

Leadership Behavior of Administrators and Supervision within Schools under the Pattani Primary Educational Service Area Office 2

Larini Puchoh [1] Jarunee Kao-ian [2] Phimpawee Suwanno [3]

[1]Student of Majester, program in Education Administration, Faculty of Education, Yala Rajabhat University.
[2]Assoc. Prof. Dr. program in Education Administration, Faculty of Education, Yala Rajabhat University.
[3]Asst. prof. Dr. program in Education Administration, Faculty of Education, Yala Rajabhat University.

Abstract

The purposes of this research is to study the level of leadership behavior of school administrators, to study the level of supervision within schools, to compare leadership behavior of school administrators classified by gender, educational background, work experience and the size of the school, to compare supervision within schools classified by gender, educational background, work experience and the size of the school, to study the relationship between leadership behaviors of administrators and supervision within schools, to process suggestions on leadership behavior of administrators and supervision within schools. The sample group used in this research were school administrators and teachers under the Pattani Primary Educational Service Area Office 2, academic year 2022 for 336 people. The tools used in this research are questionnaire divided into 4 parts. Statistics used in data analysis consisted of frequency, percentage, mean, standard deviation, Pearson's correlation coefficient, T-test, and F-test.

The results show that: First, Leadership behavior of school administrators, the overall was at a high level and Second, Comparison of leadership behavior of school administrators Classified by variable Gender Education level Work experience and size of educational institution, it was found that gender, work experience and size of educational institution They were significantly different at the .05 level, except that the educational levels were not different. Lastly, Suggestions on leadership behavior of administrators and supervision within schools under the Pattani Primary Educational Service Area Office 2, namely, administrators should experiment with new ideas in the work of teachers and there is an opportunity for the community to participate in management Should have an interest in new subjects to develop oneself continuously and regularly.

Keywords: Leadership Behavior, Administrators, Supervision within Schools.

บทความวิจัย

บทนำ

การศึกษาเกี่ยวกับทฤษฎีพฤติกรรมผู้นำความไม่พอใจกับวิธีการศึกษาความเป็นผู้นำเชิงคุณลักษณะ ทำให้นักพฤติกรรมศาสตร์มุ่งความสนใจไปสู่พฤติกรรมของผู้นำที่เกิดขึ้นจริง รากฐานของวิธีการศึกษาเชิง “วิธีการความเป็นผู้นำ” คือความเชื่อว่าผู้นำที่มีประสิทธิภาพ จะใช้วิธีการบางอย่างเพื่อที่จะนำบุคคลและกลุ่มบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ ภายใต้ข้อบกพร่องบางอย่างของการศึกษาเชิงคุณลักษณะพฤติกรรมหรือ การกระทำที่แบ่งแยก ระหว่างผู้นำที่มีประสิทธิภาพและไม่มีประสิทธิภาพเหมือนกับทฤษฎีเชิงคุณลักษณะ ทฤษฎีพฤติกรรมเหล่านี้ถูกมองว่าเป็นการประยุกต์ใช้ได้ทั่วไป โดยไม่คำนึงถึงสถานการณ์ที่ผู้นำได้เผชิญอยู่ทฤษฎีเชิงพฤติกรรมจะเกี่ยวพันกับวิถีทางที่บุคคลนำ และจะใช้อำนาจที่มีอย่างเต็มความสามารถ ดังนั้นผู้นำ ทุกคนจึงล้วนหาแนวทางในการประพฤติให้เป็นที่น่าพอใจของผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างเหมาะสม ตลอดจนผู้นำต้องสามารถบริหารงานเพื่อนำพาบุคลากรในองค์กรสามารถปฏิบัติงานมีคุณภาพและประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด (ดุษฎีวัฒน์ แก้วอินทร์, 2560: 78)

การปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายของสถานศึกษานั้น พฤติกรรมผู้นำเป็นเครื่องมือที่จำเป็นและสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารงาน การกำหนดทิศทางการเคลื่อนไหวของทรัพยากรทั้งหลายในองค์กรโดยผู้บริหารจะทำหน้าที่เป็นผู้นำตาม ทฤษฎีพฤติกรรมผู้นำของวิลเลียมเจเรดดิน (William J. Reddin, 1970 : อ้างถึงใน จรุณี เก้าเอี้ยน, 2557: 105) ได้พัฒนารูปแบบตามทฤษฎี 3 มิติ จากการวิจัยที่มหาวิทยาลัยโอไฮโอ (Ohio University) โดยมีสมมติฐานคล้ายกับแบบพฤติกรรมผู้นำสถานการณ์ของ ฟิลด์เลอร์ (Fiedler) บนพื้นฐานแนวคิดการศึกษาภาวะผู้นำของเรดดิน (Reddin) แบ่งออกเป็น 3 มิติ คือ มิติมุ่งงาน มิติมุ่งสัมพันธ์ และมิติมุ่งประสิทธิผล ถ้าผู้บริหารมีการบริหารงานและจัดการที่ดีองค์กรก็จะสามารถบรรลุจุดมุ่งหมายอย่างมีประสิทธิภาพเพราะการบริหารงาน และการจัดการที่ดีเป็นปัจจัยชี้ขาดความสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับประสิทธิผลการดำเนินงานตามภารกิจหลักของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดนราธิวาส (อรินดา ตอหะ, 2555 : อ้างถึงใน วิทยาศิลป์ สะอา, 2559 : 2) พบว่า พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาจำนวนไม่น้อยที่ขาดคุณสมบัติการเป็นผู้นำจนทำให้เกิดปัญหาด้านการบริหารจัดการศึกษาที่ขาดประสิทธิภาพ ซึ่งเห็นได้ชัดจากเยาวชนไทยส่วนใหญ่ยังเรียนโดยใช้วิธีท่องจำ วิเคราะห์ และแก้ปัญหาไม่เป็น ขาดความคิดสร้างสรรค์ ผู้บริหารบางคนขาดความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ไม่สามารถกระจายความรับผิดชอบให้กับผู้ร่วมงาน ไม่สามารถวิเคราะห์ และประเมินผู้ร่วมงานได้ รวมถึงการกำกับดูแลทำได้ไม่ทั่วถึง และไม่ต่อเนื่อง ความสัมพันธ์กับชุมชนยังทำได้น้อย เหล่านี้ทำให้ครูขาดความเชื่อมั่นในตัวผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นการยากที่จะสามารถนำพาองค์กรไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ พฤติกรรมผู้นำเป็นสิ่งสำคัญยิ่งสำหรับความสำเร็จในการในงานด้านต่าง ๆ ขององค์กร ผู้นำที่ไม่มีความสามารถย่อมจะเป็นผู้นำที่ทำลายขวัญของผู้ร่วมงาน และจะเป็นผลทำให้งานด้านต่าง ๆ ขาดประสิทธิภาพ แต่ในทางตรงกันข้าม ผู้นำที่มีความสามารถอาจจะมีผลทำให้เปลี่ยนลักษณะของผู้ร่วมงานให้กลับกลายเป็นกลุ่มที่มีความขยันขันแข็ง และช่วยองค์กรประสบความสำเร็จได้ดียิ่งขึ้น

งานนิเทศเป็นงานที่มีความสำคัญงานหนึ่งของการจัดการ และบริหารสถานศึกษา การนิเทศจึงเป็นกระบวนการของการศึกษาที่มุ่งจะส่งเสริมให้การสนับสนุน และพัฒนามาตรฐานของการศึกษาโดยเฉพาะ ผู้นิเทศต้องการความรู้ ประสบการณ์ และทักษะต่าง ๆ ในการนิเทศ ต้องได้รับการสนับสนุนขวัญและกำลังใจ ความร่วมมือร่วมใจจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และเป็นภารกิจที่สำคัญประการหนึ่งของผู้บริหารสถานศึกษา และผู้ร่วมบริหาร ทั้งนี้การนิเทศภายในสถานศึกษาตามแนวคิดของกลิคแมน; กอร์ดอน; และรอส-กอร์

บทความวิจัย

ดอน (Glickman; Gordon & Ross-Gordon, 2007: 135-148) ได้จัดขอบข่ายงานนิเทศของสถานศึกษาไว้ 5 ด้าน คือ การให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง การพัฒนาทางวิชาชีพการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม การพัฒนาหลักสูตร และการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน

จากความสำคัญของการนิเทศภายในสถานศึกษา ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการนิเทศภายในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 ซึ่งผลการศึกษาครั้งนี้สามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารและการนิเทศภายในสถานศึกษา อันจะส่งผลให้การจัดการศึกษาประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2
2. เพื่อศึกษาระดับการนิเทศภายในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2
3. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 จำแนกตามตัวแปร เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงานและขนาดสถานศึกษา
4. เพื่อเปรียบเทียบการนิเทศภายในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 จำแนกตามตัวแปร เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงานและขนาดสถานศึกษา
5. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการนิเทศภายในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2
6. เพื่อประมวลข้อเสนอแนะพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการนิเทศภายในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารกับการนิเทศภายในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารและครูในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 จำนวน 2,085 คน จากโรงเรียนทั้งหมด 115 แห่ง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารและครูในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 ซึ่งกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Setting Sample Size) โดยใช้สูตรคำนวณ ทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane, 1973 ; 888 อ้างถึงใน ชูศรี วงศ์รัตนะ, 2553 : 218) จากนั้นเทียบสัดส่วนจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามขนาดของสถานศึกษาโดยวิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) แล้วทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับสลากแบบไม่คืนกลับเป็นขั้นตอนสุดท้าย ได้กลุ่มตัวอย่าง 336 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ประกอบด้วย เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารกับการนิเทศภายในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 จำนวน 36 ข้อ ซึ่งสอดคล้องกับเนื้อหาใน 3 ด้าน ประกอบด้วย พฤติกรรมผู้นำมุ่งงาน พฤติกรรมผู้นำมุ่งสัมพันธ์ และพฤติกรรมผู้นำมุ่งประสิทธิผล

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการนิเทศภายในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 จำนวน 36 ข้อ ซึ่งสอดคล้องกับเนื้อหา 5 ด้าน ประกอบด้วย การให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง การพัฒนาทางวิชาชีพ การพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม การพัฒนาหลักสูตร และการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้น

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open Ended Questionnaire) เกี่ยวกับปัญหา ข้อเสนอแนะพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารกับการนิเทศภายในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัยและขออนุญาตเก็บข้อมูล เพื่อการวิจัย จากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ถึงผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 ในการขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลในสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยส่งหนังสือและแบบสอบถามไปยังผู้บริหารและครูผู้สอนในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 ติดตามแบบสอบถามด้วยตนเอง กรณีที่มีการตอบแบบสอบถามล่าช้าในบางสถานศึกษา รวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาและตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ พบว่า มีความสมบูรณ์ จำนวน 336 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 จากนั้นดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างในด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา โดยหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ

4.2 วิเคราะห์ระดับพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา และการนิเทศภายในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 โดยการหาค่าเฉลี่ย และการหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.3 วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารกับการนิเทศภายในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 จำแนกตามตัวแปรเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา โดยการทดสอบค่าที และค่าเอฟ

4.4 วิเคราะห์ข้อมูล ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารกับการนิเทศภายในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

บทความวิจัย

4.5 วิเคราะห์ข้อเสนอแนะพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารกับการนิเทศภายในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 โดยการประมวลความคิดในแต่ละด้านแล้วนำเสนอข้อมูลเป็นความเรียง

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ การหาค่าร้อยละ การหาค่าเฉลี่ย การหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การหาค่าที (t-test) การหาค่าเอฟ (F-test) การค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยในครั้งนี้ สามารถสรุปสาระสำคัญดังต่อไปนี้

1. กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบกลับแบบสอบถาม จำนวน 336 คน เป็นเพศหญิง จำนวน 251 คน คิดเป็นร้อยละ 74.70 และเพศชาย จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 25.30 มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 296 คน คิดเป็นร้อยละ 88.10 และสูงกว่าระดับปริญญาตรี จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 11.90 มีประสบการณ์ในการทำงาน 5-10 ปี จำนวน 162 คน คิดเป็นร้อยละ 48.22 รองลงมามีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปี จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 38.39 และมีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 5 ปี จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 13.39 ส่วนใหญ่ปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 149 คน คิดเป็นร้อยละ 44.35 สถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 35.11 และสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 20.54

2. ระดับพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 พบว่า พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มิติมุ่งงาน รองลงมาคือ ด้านมิติมุ่งประสิทธิผล และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านมิติมุ่งสัมพันธ์ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1	มิติมุ่งงาน	4.53	0.35	มากที่สุด	1
2	มิติมุ่งสัมพันธ์	4.08	0.65	มาก	3
3	มิติมุ่งประสิทธิผล	4.09	0.69	มาก	2
	รวม	**4.23**	**0.35**	**มาก**	

3. ระดับการนิเทศภายในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 พบว่า ระดับการนิเทศภายในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการพัฒนาทางวิชาชีพ รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการวิจัย เชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ดังตารางที่ 2

บทความวิจัย

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการนิเทศภายในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	การนิเทศภายในสถานศึกษา	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1	ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง	4.38	0.51	มาก	3
2	ด้านการพัฒนาทางวิชาชีพ	4.45	0.59	มาก	1
3	ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม	4.43	0.53	มาก	2
4	ด้านการพัฒนาหลักสูตร	4.08	0.72	มาก	4
5	ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน	4.07	0.69	มาก	5
	รวม	**4.28**	**0.61**	มาก	

4. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียสัน ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการนิเทศภายในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 พบว่า พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการนิเทศภายในสถานศึกษาในทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง (r = .733) ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน (r = .712) ด้านการพัฒนาทางวิชาชีพ (r = .711) ด้านการพัฒนาหลักสูตร (r = .703) และด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม (r = .701) มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับค่อนข้างสูง ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการนิเทศภายในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2

การนิเทศภายในสถานศึกษา / พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา	การนิเทศภายในสถานศึกษา					
	การให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง	การพัฒนาทางวิชาชีพ	การพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม	การพัฒนาหลักสูตร	การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน	**รวม**
1. ด้านมิติมุ่งงาน	.721**	.723**	.724**	.701**	.724**	.784**
2. ด้านมิติมุ่งสัมพันธ์	.665**	.653**	.645**	.672**	.641**	.737**
3. ด้านมิติมุ่งประสิทธิผล	.812**	.756**	.734**	.737**	.772**	.732**
รวม	**.733****	**.711****	**.701****	**.703****	**.712****	**.751****

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ระดับพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่มีระดับพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหาร

บทความวิจัย

สถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีพฤติกรรมผู้นำในการบริหารสถานศึกษาสูงสุด คือ ด้านมิติมุ่งงาน รองลงมา คือ ด้านมิติมุ่งประสิทธิผล และด้านที่มีพฤติกรรมผู้นำต่ำสุด คือ ด้านมิติมุ่งสัมพันธ์ ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีการพัฒนาสถานศึกษาทั้งระบบเพื่อการปฏิรูปการศึกษาและเพื่อการอยู่รอดของโรงเรียนและให้เข้ากับเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาของชาติ ซึ่งจะต้องบริหารแบบมี ส่วนร่วม มีลักษณะของผู้นำแบบประชาธิปไตย ให้ความสำคัญ ให้เกียรติ และเคารพในศักดิ์ศรีของผู้ร่วมงาน ยอบรับและเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานแสดงความคิดเห็นร่วมแก้ปัญหา และร่วมตัดสินใจ เป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ มีความเชื่อมั่น เห็นคุณค่าของตนเอง และผู้ร่วมงาน ซื่อสัตย์ จริงใจ มีความสามารถกระตุ้น และจูงใจให้เกิดความรัก และความผูกพันในโรงเรียน ดังนั้นผู้บริหารจำเป็นต้องสร้างกระบวนทัศน์ และสร้างสัมพันธภาพที่ดี ในการที่จะปฏิบัติหน้าที่ร่วมกันส่งผลให้ผู้บริหารมีพฤติกรรมแบบมิติมุ่งงาน มิติมุ่งสัมพันธ์ และมิติมุ่งประสิทธิผล (วิทยาศิลป์ สะอา, 2559 : 106) ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของคิไจ (Kijai, 1987 : 829) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษากับโรงเรียนมัธยมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารในด้านบรรยากาศในการบริหารงาน ภาระงานของโรงเรียนความเป็นผู้นำแบบการให้คำชี้แนะสั่งสอน และความรับผิดชอบด้านความมีอำนาจทุกด้านส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนโดยคุณลักษณะความเป็นผู้นำด้านการให้คำชี้แนะสั่งสอนส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนมากที่สุด

1.1 ด้านมิติมุ่งงาน พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจากการที่ผู้บริหารมีพฤติกรรมการแสดงออกในลักษณะของความกระตือรือร้น มีความคิดริเริ่ม มีการกำหนดเป้าหมายและบทบาทหน้าที่ของผู้นำและผู้ปฏิบัติงานไว้อย่างชัดเจนมีการวางแผนการทำงาน และกำหนดตารางเวลาทำงานแน่นอน เน้นการทำงานให้เป็นไปตามขั้นตอน มีการกำหนดมาตรฐานงาน มีการติดต่อสื่อสารกับทุกคนมีการมอบหมายงาน ที่ชัดเจน สอดคล้องกับแนวคิดของฮาลปิน ไวเนอร์ และสต๊อกดิล (Halpin, Winer, Stogdill, 1945 : 14 อ้างถึงใน ฐิติรัตน์ ลีลาเอกนิติ, 2565 : 54) เป็นการศึกษาภาวะผู้นำของมหาวิทยาลัยแห่งรัฐโอไฮโอ เพื่อกำหนดพฤติกรรมของผู้นำ โดยพิจารณาถึงพฤติกรรมของผู้นำในการอำนวยการ และสั่งการ เพื่อให้สมาชิกและบุคคลอื่น ๆ ทุ่มเท ความพยายามเพื่อทำงานให้บรรลุเป้าหมายขององค์การหรือของกลุ่ม โดยการศึกษาได้แบ่งเกณฑ์การพิจารณาพฤติกรรมที่ผู้นำแสดงออกเป็น 2 มิติ คือ 1. มิติด้านการให้ความสำคัญกับคน ผู้นำจะให้ความสำคัญ เอาใจใส่ และไวต่อความรู้สึกของพนักงาน และมีความพยายามที่จะสร้างความพอใจให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชา พฤติกรรมซึ่งแสดงถึงลักษณะของการให้ความสำคัญกับคน 2. มิติด้านการมุ่งเน้นเรื่องงาน ผู้นำจะมุ่งเน้นในเรื่องของโครงสร้างการทำงาน ผู้นำจะกำหนดเป้าหมาย บทบาท โครงสร้างของบทบาทของผู้ปฏิบัติงาน (ผู้ตาม) เพื่อก่อให้เกิดผลตามเป้าหมายขององค์การ ผู้นำจะจัดระบบ กำหนดภารกิจและมอบหมายงานให้นำไปสู่การปฏิบัติ ผู้นำจะกำหนดเครือข่ายการติดต่อสื่อสารและประเมินผลการปฏิบัติงานของกลุ่ม

1.2 ด้านมิติมุ่งสัมพันธ์ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจากการที่ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้บังคับบัญชาชั้นต้นและเป็นตัวจักรสำคัญ ที่จะส่งเสริมบุคลากรในโรงเรียนปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมาย จึงจำเป็นต้องมีความรู้ ความสามารถในการบริหารงานเป็นอย่างดี ซึ่งผู้ที่จะมาดารงตำแหน่งบริหารต้องได้รับการฝึกอบรม เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถ เข้าใจงานในหน้าที่และความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคลากรในหน่วยงานของตน ไม่มีลักษณะการยึดตัวบุคคลเป็นหลัก โดยผู้บริหารสถานศึกษาเองก็ต้องอยู่ภายใต้หลักเกณฑ์ของระบบราชการ เช่นเดียวกันความเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา จึงอยู่ที่ความสามารถที่จะใช้คน

บทความวิจัย

อื่นให้ทำงาน เพราะผู้บริหารไม่ได้รอบรู้ในด้านวิชาการทุกสาขา จึงจำเป็นต้องอาศัยเทคนิคในการรู้จักใช้คน (อุทัย ไร่ขาม, 2551: 96)

1.3 ด้านมิติมุ่งประสิทธิผล พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากการที่ผู้บริหารมีความสำคัญต่อองค์กรหรือหน่วยงานในการที่จะนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย การปฏิบัติการกระทำ หรือการดำเนินการของผู้นำที่มีต่อกลุ่มหรือผู้ใต้บังคับบัญชาโดยใช้หลักการบริหารงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกลุ่ม และในการปฏิบัติตนในการบริหารของผู้นำนั้นจะต้องเป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจริงในปัจจุบัน หรือในระยะเวลาขณะที่ผู้นำกำลังดำเนินการบริหารงานอยู่ในสถานศึกษา นั้น ๆ ผู้บริหารจะต้องแสดงพฤติกรรมผู้นำในการบริหารงานให้เกิดประสิทธิภาพ (บุญญารัตน์ ทองสุวรรณ์, 2558 : 99)

2. ระดับการนิเทศภายในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการพัฒนาทางวิชาชีพ รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ผลการวิจัยที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากการนิเทศภายในสถานศึกษาเป็นกระบวนการหนึ่งในการบริหาร เพื่อพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาให้มีความรู้ความสามารถอย่างเต็มศักยภาพของแต่ละบุคคล โดยผู้บริหารและบุคลากรทุกคนต้องร่วมมือกัน โดยใช้เทคนิควิธีการและกิจกรรมการนิเทศแบบต่าง ๆ มีการประสานสัมพันธ์เสริมสร้างขวัญและกำลังใจ โดยมีเป้าหมายร่วมกัน คือ คุณภาพการจัดการศึกษา คุณภาพของผู้เรียนคุณภาพของงานและคุณภาพของคน (กรองทอง จิรเดชากูล, 2550 : 4) ซึ่งการนิเทศภายในสถานศึกษาของผู้บริหารประกอบด้วย 5 ตัวแปร สามารถนำมาอภิปรายได้ ดังนี้

2.1 ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 ตระหนักถึงความสำคัญของกระบวนการนิเทศภายในที่ทำให้ครูมีข้อมูลย้อนกลับและนำไปพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้บริหารมีการให้ความช่วยเหลือแก่ครูทุกคนโดยตรง และให้คำปรึกษา แนะนำจัดการเรียนการสอน การดำเนินงานนิเทศภายในโดยโรงเรียนสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย จัดให้ครูมีโอกาสได้ศึกษาดูงานนอกสถานที่ทั้งพัฒนาวิชาชีพ การจัดการเรียนการสอนจากครูแกนนำ ครูต้นแบบตามที่ครูต้องการอย่างทั่วถึงด้วยความเสมอภาค และโรงเรียนสนับสนุนให้ครูได้มีโอกาสนิเทศการสอนแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกันอย่างต่อเนื่อง (ระวีวรรณ สุขเจริญ, 2565 : 467)

2.2 ด้านการพัฒนาทางวิชาชีพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจากผู้บริหาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 จัดให้มีคณะกรรมการนิเทศครู และช่วยเหลือครูในการแก้ปัญหาการจัดการเรียนรู้ มีการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูเข้ารับการอบรมสัมมนาทางวิชาการเสมอ และส่งเสริมให้ครูปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลโดยการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูพัฒนาการสอนของตนเอง ให้ครูได้และเทคโนโลยีที่เหมาะสม และมีการส่งเสริม สนับสนุนให้ครูมีความก้าวหน้า เลื่อนวิทยฐานะให้สูงขึ้น และสามารถนำมาใช้ในการพัฒนางานในหน้าที่ ปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพในการพัฒนาวิชาชีพจะต้องสอดคล้องตามความต้องการและระดับความสามารถของครู (วิชชุดา เขียวชะอุ่ม, 2561 : 42)

2.3 ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจากผู้บริหาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 มีการส่งเสริมและสนับสนุนการนิเทศภายในสถานศึกษาด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่มให้แก่ครูผู้สอนอย่างจริงจัง โดยใช้หลักการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ และร่วมชื่นชมเมื่อครูประสบความสำเร็จ ส่งเสริม สนับสนุนด้านขวัญ และกำลังใจแก่ครูผู้สอน มีการสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงานทั้งภายใน และภายนอกสถานศึกษา โดยสร้าง ความเข้าใจในกระบวนการทำงานร่วมกันให้สอดคล้องกับนโยบายของสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของนพพงศ์ คงประจักร (2555 : 81) พิมพ์จันทร์ อุบลภาพ (2556 : 6) อีกทั้งดานียา มาแจ และซัมซู สาอุ (2566) ได้กล่าวสรุปว่า การบริหารแบบเครือข่ายความร่วมมือสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการส่งเสริมให้ครูมีบทบาทในการเป็นผู้นำ ผู้ตาม มีการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบและทำงานร่วมกันอย่างมีความสุข ลดความขัดแย้งภายในกลุ่มโดยกระบวนการทำงานเป็นทีม

2.4 ด้านการพัฒนาหลักสูตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจากผู้บริหาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 เห็นถึงความสำคัญของผู้บริหาร คณะครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาควรมีส่วนรับผิดชอบในผลสัมฤทธิ์ของการศึกษา ทั้งนี้การพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนให้ประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารที่มีความรู้และแนวคิดที่มีเหตุผลและความถูกต้องอันจะเป็นแนวทางขวัญและกำลังใจให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดความเชื่อมั่นและมุ่งมั่นในการปฏิบัติภารกิจ ผู้บริหารสถานศึกษาถือเป็นบุคลากรทางการศึกษาที่สำคัญที่สุดในสถานศึกษาที่จะสามารถบันดาลให้หลักสูตรและการเรียนการสอนในโรงเรียนเกิดขึ้นได้สำเร็จอย่างสมบูรณ์ครบถ้วนในกระบวนการ และเมื่อโลกมีความเจริญก้าวหน้าเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (ณรงค์ พิมสาร และคณะ, 2563 : 316)

2.5 ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจากผู้บริหาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 เล็งเห็นถึงความสำคัญของการทำวิจัยในชั้นเรียน และได้สนับสนุนครูให้ทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อแก้ปัญหาผลสัมฤทธิ์ รวมทั้งมีการสนับสนุนให้ครูนำนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้พัฒนาและแก้ปัญหาในชั้นเรียน ซึ่งการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนเป็นเสมือนเครื่องมือและเป็นการรวมเอางานนิเทศทั้งหมด ซึ่งเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน การวางแผนการจัดกิจกรรมเพื่อให้ความช่วยเหลือครูโดยตรงในการปรับปรุง การเรียนการสอน การพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม การพัฒนาทางวิชาชีพ และการพัฒนาหลักสูตร (วิชชุดา เขียวชะอุ่ม, 2561 : 45)

3. พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารกับการนิเทศภายในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับค่อนข้างสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาด้านมิติมุ่งงาน ด้านมิติมุ่งสัมพันธ์ ด้านมิติมุ่งประสิทธิผล โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับ การนิเทศภายในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับค่อนข้างสูง ผลการวิจัยที่เป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจากพฤติกรรมผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำแบบสนับสนุนมีส่วนช่วยในการทำงานของครูเป็นอย่างมาก เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาจะมีลักษณะเป็นมิตรใส่ใจในความเป็นอยู่และความต้องการของครูคอยสนับสนุนในเรื่องต่าง ๆ อีกทั้งยังสร้างบรรยากาศใน

บทความวิจัย

การปฏิบัติงานที่ดีทำให้ครูมีความรู้สึกที่ดีต่อผู้บริหารสถานศึกษา ส่งผลถึง ความเชื่อใจ ไว้วางใจ และสบายใจที่ได้ร่วมงานกับผู้บริหารสถานศึกษาที่คอยสนับสนุนตนเองในทุก ๆ ด้าน (วิทยาศิลป์ สะอา, 2559 : 110)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 พฤติกรรมมุ่งงาน ผู้บริหารควรทดลองใช้แนวคิดใหม่ ๆ กับการปฏิบัติงานของคณะครู ส่งเสริมให้ครูปฏิบัติงานอย่างมีระเบียบแบบแผน และมีการสั่งการในลักษณะที่ไม่เปิดโอกาสให้มีการแสดงความคิดเห็น

1.2 พฤติกรรมมุ่งสัมพันธ์ ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารและมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการปฏิบัติงานมีความประพฤติตนเป็นคนเปิดเผยเข้าใจง่ายและมีความเป็นผู้ริเริ่มอยู่เสมอ ตลอดจนมีการปฏิบัติต่อผู้ร่วมงานในฐานะเป็นผู้เท่าเทียมกัน

1.3 พฤติกรรมมุ่งประสิทธิผล ผู้บริหารมีความสนใจวิชาความรู้ใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาตนเองอยู่สม่ำเสมอ มีการสนับสนุนให้ครูได้มีโอกาสศึกษาหาความรู้และประสบการณ์ใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่อง และมีการใช้ความรู้จากวิชาชีพเพื่อบำเพ็ญคุณประโยชน์ให้กับสถานศึกษาและชุมชนอยู่เสมอ

1.4 ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง ผู้บริหารมีการแจ้งผลการนิเทศเพื่อนำไปพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน และให้ความช่วยเหลือครูเพื่อให้สามารถช่วยเหลือตนเองในการพัฒนาการเรียนการสอน ตลอดจนมีการให้คำแนะนำเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แก่ครูอย่างเป็นระบบ

1.5 ด้านการพัฒนาทางวิชาชีพ ผู้บริหารควรมีการจัดเอกสารทางวิชาการใหม่ ๆ ให้ครูได้ศึกษาค้นคว้า มีการสนับสนุนให้ครูมีโอกาสศึกษาต่อและพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ อีกทั้งมีการประเมินผลปฏิบัติงานร่วมกันระหว่าง ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา

1.6 ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม ผู้บริหารมีการเสริมสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงานทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา และมีการสร้างปฏิสัมพันธ์ของครู โดยใช้กิจกรรมต่าง ๆ ตามโอกาสอันควร ตลอดจนมีการสร้างความตระหนักถึงความเข้าใจในกระบวนการทำงานโดยยึดวัตถุประสงค์ขององค์กรเป็นหลัก

1.7 ด้านการพัฒนาหลักสูตร ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ใช้กลุ่มโรงเรียนเป็นเครือข่ายเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตร มีการส่งเสริมและสนับสนุน ให้มีการประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตรสถานศึกษาอย่างเป็นรูปแบบ และมีส่วนร่วมในการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา

1.8 ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ผู้บริหารมีส่วนร่วมในการนิเทศ ติดตามและการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียน มีการเชิญวิทยากรจากภายนอกมาให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน และส่งเสริมให้ใช้ผลการวิจัยในชั้นเรียนในการแก้ปัญหาของผู้เรียน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการภายในสถานศึกษา

2.2 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอื่น เพื่อนำจุดเด่นและจุดด้อยของแต่ละพื้นที่มาสังเคราะห์ เพื่อมาเป็นตัวชี้วัดในการพัฒนาการนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนระดับประถมศึกษาต่อไป

2.3 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการนิเทศภายในสถานศึกษาโดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาข้อมูลเชิงลึกและได้ข้อมูลละเอียดมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กรองทอง จิรเดชากุล. (2550). ***คู่มือการนิเทศภายในโรงเรียน***. กรุงเทพฯ : ธารอักษร.

จรุณี เก้าเอี้ยน. (2557). ***เทคนิคการบริหารงานวิชาการภายในสถานศึกษากลยุทธ์และแนวทางการปฏิบัติสำหรับผู้บริหารมืออาชีพ***. สงขลา : ชานเมืองการพิมพ์.

ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2553). ***เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย*****.** (พิมพ์ครั้งที่ 12). นนทบุรี : ไทเนรมิตกิจอินเตอร์ โปรเกรสซิฟ**.**

ฐิติรัตน์ ลีลาเอกนิติ. (2565). ***การบูรณาการพฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งงานและแบบมุ่งสัมพันธ์ในการบริหารสถานศึกษา***. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ.

ณรงค์ พิมสาร และคณะ. (2663). ***บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน.*** วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์.

ดานียา มาแจและซัมซู สาอุ. (2566). ***การพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้นอกโรงเรียนสำหรับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในอำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี.*** AL-HIKMAH Journal, 13(26) : 180-196.

ดุษฎีวัฒน์ แก้วอินทร์. (2560). ***การศึกษาพฤติกรรมของผู้นำ.*** กรุงเทพฯ : บุ๊คพอยท์.

นพพงศ์ คงประจักร. (2555). ***การนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2*****.** วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

บุญญารัตน์ ทองสุวรรณ์. (2558). ***พฤติกรรมผู้นำกับการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดยะลา***. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

พิมพ์จันทร์ อุบลภาพ. (2556). ***ความคิดเห็นของครูต่อการนิเทศภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครสมุทรสาคร*****.** สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมงกุฎราชวิทยาลัย.

ระวีวรรณ สุขเจริญ. (2565). ***บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตนวลจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2***. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

วิชชุดา เขียวชะอุ่ม. (2561). ***การดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดสหวิทยาเขตทัพหลวงแจงงาม*****.** สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

บทความวิจัย

วิทยาศิลป์ สะอา. (2559). ***ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำกับประสิทธิผลการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดยะลา.*** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

อารินดา ตอหะ. (2555). ***ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับประสิทธิผลการดำเนินงานตามภารกิจหลักของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส.*** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

อุทัย ไร่ขาม. (2551). ***ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมภาวะผู้นำกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1.*** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

Glickman, Carl D, Stephen P. Gordon, and Jovita M. Ross-Gordon. (2007). ***Supervision and Instructional Leadership: A Developmental approach.*** 7th ed. Boston : Allyn & Bacon.

Kijai, J. (1987). ***School effectiveness characteristics and school incentive reward.*** Dissertation Abstracts International.

Reddin, W. (1970). ***Managerial Effectiveness.*** NewYork : McGaw-Hill.

Williams, J. (1994). ***Relationships among perceptions of principals' conflict management behaviors, levels of conflict, and organizational climate in high schools.*** Doctoral dissertation, The Pennsylvania State, United States.

Yamane, Taro. (1973). ***Statistics and Introduction Analysis.*** 3 rd ed. New York : Harper and Row.

บทความวิจัย

สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาบริหารวิชาการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในประเทศไทยตามแนวคิดคุณลักษณะเยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลกอนาคต

มูฮำหมัด อัซซอมาดีย์[1], เพ็ญวรา ชูประวัติ[2], สุกัญญา แช่มช้อย[3]

[1]นิสิตปริญญาเอก (บริหารการศึกษา) คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
[2]ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. (บริหารการศึกษา) อาจารย์ประจำสาขาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
[3]รองศาสตราจารย์ ดร. (บริหารการศึกษา) อาจารย์ประจำสาขาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามตามแนวคิดคุณลักษณะเยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลกอนาคต กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ได้แก่ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามควบคู่วิชาสามัญใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 111 โรงเรียน เครื่องมือวิจัยคือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความต้องการจำเป็น

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบัน การพัฒนาหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{X}$ = 4.185) รองลงมา คือ การจัดการเรียนการสอน ($\overline{X}$ = 4.173) และการวัดและประเมินผล ($\overline{X}$ = 4.094) ตามลำดับ สภาพที่พึงประสงค์ การจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{X}$ = 4.746) รองลงมาคือ การพัฒนาหลักสูตร ($\overline{X}$ = 4.730) และการวัดและประเมินผล ($\overline{X}$ = 4.687) ตามลำดับ และค่าความต้องการจำเป็น คือ การวัดและประเมินผล มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{modified}$ = 0.145) รองลงมา คือ การจัดการเรียนการสอน ($PNI_{modified}$ = 0.137) และการพัฒนาหลักสูตร ($PNI_{modified}$ = 0.130) ตามลำดับ

2) สภาพปัจจุบันของคุณลักษณะเยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลกอนาคต ด้านหลักศรัทธาอิสลามและการปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{X}$ = 4.269) และด้านความคิด มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\overline{X}$ = 4.084) สภาพที่พึงประสงค์ ด้านหลักศรัทธาอิสลามและการปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{X}$ = 4.764) และด้านการปรับตัว มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\overline{X}$ = 4.690) และค่าความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ มีด้านความคิด มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงที่สุด ($PNI_{modified}$ = 0.158) และด้านหลักศรัทธาอิสลามและการปฏิบัติ มีลำดับความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด ($PNI_{modified}$ = 0.116)

คำสำคัญ: การบริหารวิชาการ, คุณลักษณะเยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลกอนาคต, โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

บทความวิจัย

CURRENT AND DESIRABLE CONDITIONS AND NEEDS FOR DEVELOPING ACADEMIC MANAGEMENT OF ISLAMIC PRIVATE SCHOOLS IN THAILAND BASED ON THE CONCEPT OF MUSLIM YOUTH CHARACTERISTICS FOR FUTURE GLOBAL SOCIETY

Muhammad Assomade[1], Penvara Xupravati[2], Sukanya Chaemchoy[3]

[1]Graduate Student, Educational Management, Faculty of Education, Chulalongkorn University
[2]Asst. Prof. Ph.D. (Educational Management) Lecturer of Educational Management, Chulalongkorn University
[3]Assoc. Prof. Ph.D. (Educational Management) Lecturer of Educational Management, Chulalongkorn University

Abstract

This study was descriptive research. The objective of this research were to study the current and desirable conditions and needs for developing Academic Management of Islamic Private Schools in Thailand based on the concept of Muslim Youth Characteristics for Future Global Society. The sample group was 111 Islamic Private Schools in Thailand. Data were collected using questionnaires. The data were analyzed by finding percentage, mean, standard deviation, and $PNI_{modified}$

The results of the research found that, 1) The current conditions of curriculum development has the highest average ($\overline{X}$ = 4.185), followed by teaching and learning ($\overline{X}$ = 4.173) and measurement and evaluation ($\overline{X}$ = 4.094), respectively. Desirable conditions teaching and learning management has the highest average ($\overline{X}$ = 4.746), followed by curriculum development ($\overline{X}$ = 4.730) and measurement and evaluation ($\overline{X}$= 4.687), respectively, and the necessary need value is measurement and evaluation. It has the highest order of essential needs ($PNI_{modified}$ = 0.145), followed by teaching and learning management ($PNI_{modified}$ = 0.137) and curriculum development ($PNI_{modified}$ = 0.130), respectively.

2) The current state of characteristics of Muslim youth for the future world society Aspects of Islamic faith and practice has the highest average ($\overline{X}$ = 4.269) and thinking has the lowest average ($\overline{X}$ = 4.084), a desirable condition Aspects of Islamic faith and practice has the highest average ($\overline{X}$ = 4.764) and adaptability has the lowest average ($\overline{X}$ = 4.690) and the highest need is the thinking aspect It has the highest order of essential needs ($PNI_{modified}$ = 0.158) and Islamic faith and practice. Has the lowest order of essential needs ($PNI_{modified}$ = 0.116)

Keywords: Academic Management, Muslim Youth Characteristics for Future Global Society, Islamic Private Schools.

บทความวิจัย

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงของโลกเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว นำไปสู่ความเปลี่ยนแปลงขนานใหญ่ในทุกมิติของการดำเนินชีวิตซึ่งเป็นผลจากความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ในโลกของการเปลี่ยนแปลงแบบพลิกโฉม (Disruptive Change) สภาวการณ์เปลี่ยนแปลงนี้ทำให้นักอนาคตวิทยาและนักพฤติกรรมศาสตร์ชาวอเมริกันชื่อว่า Jamais Cascio จึงได้นิยามโลกยุคใหม่นี้ด้วย Framework ใหม่ที่เรียกว่า BANI คือ B – Brittle ความเปราะบาง A – Anxious ความวิตกกังวล N – Nonlinear ความไม่เป็นเส้นตรง และ I – Incomprehensible โดยความไม่สมเหตุสมผล ความเปลี่ยนแปลงนี้สร้างความท้าทายให้กับครอบครัว สังคมและภาคการศึกษาในการเตรียมความพร้อมบุคคลเพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข (Crittenden & Peterson, 2019) ศตวรรษใหม่นี้ยังเป็นยุคที่จำเป็นต้องอาศัยทักษะที่มีความซับซ้อนในการทำงาน การเรียนรู้ และใช้ชีวิต ซึ่งแตกต่างจากในอดีตที่ให้ความสำคัญกับการท่องจำและทำความเข้าใจกับหลักการต่างๆ การจัดการศึกษาจึงจำเป็นต้องมีการปฏิรูปและการพัฒนา เพื่อให้สอดรับกับความต้องการที่เปลี่ยนไป เพราะการศึกษาเป็นเรื่องการเตรียมคนเพื่ออนาคต (Sari, 2020) ดังนั้น แนวทางการปรับเปลี่ยนการศึกษาสามารถเริ่มจากการค้นหาคุณลักษณะและสมรรถนะสำหรับผู้เรียนที่คาดหวังในโลกแห่งอนาคต แล้วนำไปสู่การออกแบบการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับคุณลักษณะและสมรรถนะที่กำหนด บนฐานความต้องการของสังคม ตลาดแรงงาน และความเปลี่ยนแปลงทางสังคมในอนาคต (Eryandi & Nuryanto, 2020)

การศึกษาในโลกแห่งอนาคต เป็นแนวคิดทางการศึกษาที่มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะ หรือสมรรถนะยุคใหม่ตามความต้องการของสังคมที่มีความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Jerald, 2009, Silva, 2008) โดยการศึกษาในโลกแห่งอนาคตให้ความสำคัญต่อการพัฒนาทักษะมากกว่าความรู้ แต่ที่สำคัญกว่าคือกระบวนการเรียนรู้ กระบวนการคิดขั้นสูง การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และความคิดสร้างสรรค์ที่จะนำเอาความรู้ที่มีอยู่และเข้าถึงได้ง่ายด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลไปต่อยอดหรือสร้างสรรค์ให้เกิดประโยชน์และแก้ปัญหาของสังคมได้ (D. Foray & B.-a. Lundwall, 1998; D. Foray & B. Lundvat, 1998; Voogt & Roblin, 2010) ประกอบกับแนวคิดการศึกษาดังกล่าวได้ทำให้ระบบและสถาบันการศึกษาทั่วโลกจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนทั้งแนวคิดและการปฏิบัติเพื่อให้สอดรับกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น และเป็นความท้าทายอย่างยิ่งต่อผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา (Carneiro & Draxler, 2008) ในส่วนของเยาวชนมุสลิมเองก็มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องเท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกอนาคต เนื่องจากในปัจจุบันจะเห็นได้ว่า เยาวชนซึมซับแนวคิดและกระแสนิยมบางอย่างเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในวิถีชีวิต ซึ่งบางอย่างเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสมกับสภาพสังคมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และไม่ถูกต้องตามหลักคำสอนของศาสนาอิสลาม (กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 4 ส่วนหน้า, 2556)

ประเทศไทยเองได้มีการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี เพื่อเป็นเป้าหมายในโลกแห่งอนาคต ดังที่ปรากฏในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 และการปฏิรูปประเทศ โดยประเทศไทยนั้นอยู่ในระหว่างการดำเนินการเพื่อปรับเปลี่ยนไปสู่การศึกษาที่มุ่งเน้นสมรรถนะโดยมีการกำหนดคุณลักษณะและสมรรถนะของผู้เรียนไว้เป็นเป้าหมายการจัดการศึกษา ทั้งหลักสูตรสามัญแกนกลางและหลักสูตรอิสลามศึกษา แต่ยังไม่สามารถนำมาเป็นกรอบเพื่อสร้างการจัดการศึกษาแบบใหม่ได้ตามเป้าหมายที่คาดหวัง (Office of the Educational Council, Ministry of Education, 2020) ซึ่งพื้นที่ที่มีผลการประเมินต่ำทุกปี คือ ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส ที่มีการจัดการศึกษาที่มีอัตลักษณ์เฉพาะเพราะประชาชนส่วนใหญ่เป็นมุสลิม (Laeheem, Baka, Tahe, & Walee, 2019) ถึงแม้ภาครัฐจะมีนโยบายการพัฒนาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมาอย่างต่อเนื่องแต่ยังขาดทิศทางการพัฒนาที่เป็นรูปธรรมที่สอดคล้องกับบริบทความต้องการที่แท้จริงของชุมชน จึงส่งผลให้การพัฒนาไม่ประสบความสำเร็จ

บทความวิจัย

การกำหนดกรอบคุณลักษณะเยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลกอนาคต เป็นการกำหนดทิศทางการศึกษาใหม่ ซึ่งจะเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างความตระหนักให้กับบุคลากรทางการศึกษาและสังคมในการปรับเปลี่ยนการจัดการศึกษาให้สอดรับกับเป้าหมายใหม่ของการศึกษา (Eryandi Nuryanto, 2020; Griffin, McGaw, &Care, 2012) นอกจากนี้ การกำหนดคุณลักษณะและสมรรถนะใหม่ส่งผลให้เกิดการปรับเปลี่ยนนโยบายการศึกษาของแต่ละประเทศ และถูกนำมาใช้เป็นกลไกในการสร้างสรรค์แนวคิดชาติในอุดมคติใหม่และใช้ในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นพลเมืองของชาติ (Fua, Rahma, Nurlila, & Wekke, 2018)

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นการศึกษานี้จึงเป็นการศึกษาที่มีความสำคัญและจำเป็นเร่งด่วน โดยเป้าหมายหลักคือการพัฒนาการบริหารวิชาการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในประเทศไทย ตามแนวคิดคุณลักษณะเยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลกอนาคต ซึ่งที่ผ่านมาแม้มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจำนวนมาก แต่ก็ยังขาดการศึกษาที่มุ่งเน้นการบริหารวิชาการที่ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของโลกอนาคต โดยงานวิจัยที่ผ่านมาส่วนใหญ่เน้นการศึกษาด้านปัญหาและความต้องการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ศึกษาในการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนเป็นหลัก (พิชยา ทอดทิ้ง และอะห์มัด ยี่สุ่นทรง, 2559, มหามัดรูยานี บากา และอิบรอฮีม ณรงค์รักษาเขต, 2552; ยุทธนา เกื้อกูล และนิเลาะ แวอุเซ็ง, 2560, อัดนันย์ อาลีกาแห, 2553) การศึกษานี้จึงเป็นการเติมช่องว่างองค์ความรู้ด้านการพัฒนาการบริหารวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ที่ตรงกับบริบทการจัดการศึกษาในปัจจุบันและอนาคต ซึ่งโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจะได้มีแนวทางในการปรับเปลี่ยนการบริหารวิชาการได้เหมาะสมกับการพัฒนาผู้เรียนตามความต้องการที่ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของโลกอนาคต ซึ่งผลการวิจัยจะสร้างความตระหนักต่อสถานศึกษาและสังคมต่อการจัดการศึกษา และเป็นแนวทางของการพัฒนาการจัดการศึกษาของพื้นที่และผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการออกแบบการบริหารวิชาการเพื่อสร้างความพร้อมให้กับผู้เรียนในการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาสังคมต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามตามแนวคิดคุณลักษณะเยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลกอนาคต

กรอบแนวคิดการวิจัย

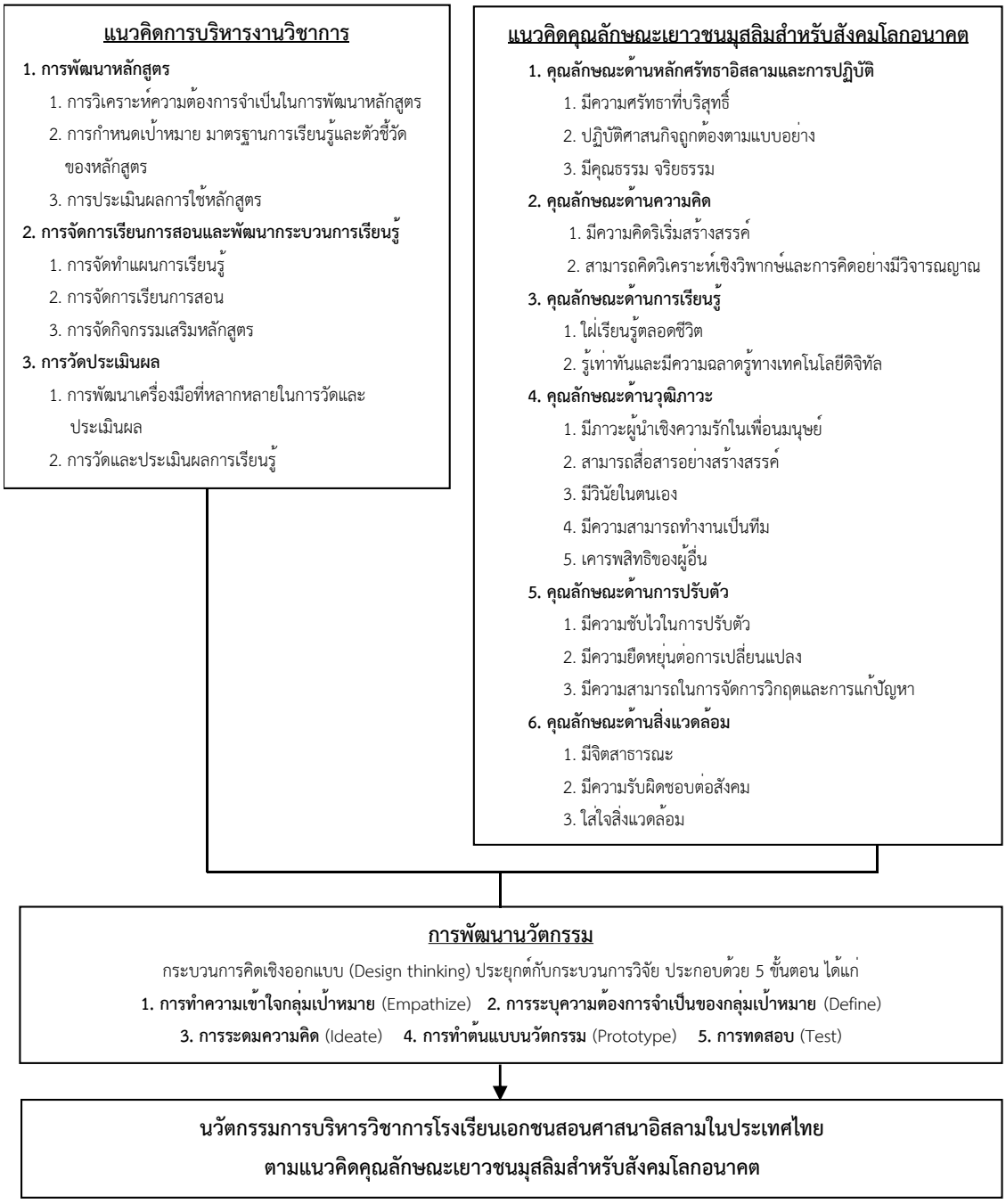
จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยจึงขอนำเสนอกรอบแนวคิดในการวิจัยซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเด็นหลัก ได้แก่

1. กรอบแนวคิดการบริหารวิชาการ ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล

2. แนวคิดคุณลักษณะเยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลกอนาคต ได้แก่ 1. คุณลักษณะด้านหลักศรัทธาอิสลามและการปฏิบัติ ประกอบด้วย มีความศรัทธาที่บริสุทธิ์ ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง และมีคุณธรรม จริยธรรม 2. คุณลักษณะด้านความคิด ประกอบด้วย มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และสามารถคิดวิเคราะห์เชิงวิพากษ์และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ 3. คุณลักษณะด้านการเรียนรู้ ประกอบด้วย ใฝ่เรียนรู้ตลอดชีวิต และรู้เท่าทันและมีความฉลาดรู้ทางเทคโนโลยีดิจิทัล 4. คุณลักษณะด้านวุฒิภาวะ ประกอบด้วย มีภาวะผู้นำเชิงความรักในเพื่อนมนุษย์ สามารถสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ มีวินัยในตนเอง มีความสามารถทำงานเป็นทีม และเคารพสิทธิของผู้อื่น 5. คุณลักษณะด้านการปรับตัว ประกอบด้วย มีความชับไวในการปรับตัว มีความยืดหยุ่นต่อการเปลี่ยนแปลง และมีความสามารถในการจัดการวิกฤตและ

บทความวิจัย

การแก้ปัญหา 6. คุณลักษณะด้านสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย มีจิตสาธารณะ มีความรับผิดชอบต่อสังคม และใส่ใจสิ่งแวดล้อม

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

<u>บทความวิจัย</u>

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยนี้เป็นการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามตามแนวคิดคุณลักษณะเยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลกอนาคต ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษากรอบแนวคิดงานวิจัย จากการทบทวนเอกสาร งานวิจัย และการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับการบริหารวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามตามแนวคิดคุณลักษณะเยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลกอนาคต

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามตามแนวคิดคุณลักษณะเยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลกอนาคต

ประชากร คือ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามควบคู่วิชาสามัญใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 154 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง คือ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามควบคู่วิชาสามัญใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 111 โรงเรียน ซึ่งได้มาจากการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Taro Yamane (1973) ที่มีระดับความเชื่อมั่น 95% (Confidence Interval) และใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจงในการเลือกผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้อำนวยการโรงเรียนหรือรักษาการผู้อำนวยการ 111 คน รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการหรือครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการ 111 คน ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้รายวิชาสามัญ 111 คน ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้รายวิชาศาสนา 111 คน รวมทั้งหมด 444 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาการบริหารวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามตามแนวคิดคุณลักษณะเยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลกอนาคต โดยแบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) และการวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) การหาค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาการบริหารวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามตามแนวคิดคุณลักษณะเยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลกอนาคต มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$)

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามตามแนวคิดคุณลักษณะเยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลกอนาคต มีลักษณะเป็นแบบคำถามปลายเปิด (Open-end) วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามตามแนวคิดคุณลักษณะเยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลกอนาคต มีดังนี้

บทความวิจัย

ตารางที่ 1 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามตามแนวคิดคุณลักษณะเยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลกอนาคต โดยภาพรวม

การบริหารวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามตามแนวคิดคุณลักษณะเยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลกอนาคต	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			$PNI_{modifies}$	ลำดับความต้องการจำเป็น
	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ		
1. การพัฒนาหลักสูตร	**4.185**	**0.547**	**มาก**	**4.730**	**0.431**	**มากที่สุด**	**0.130**	**3**
1.1 การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตร	4.265	0.509	มาก	4.763	0.434	มากที่สุด	0.117	3
1.2 การกำหนดเป้าหมายมาตรฐานการเรียนรู้หรือตัวชี้วัดของหลักสูตร	4.196	0.619	มาก	4.758	0.405	มากที่สุด	0.134	2
1.3 การประเมินผลการใช้หลักสูตร	4.095	0.671	มาก	4.671	0.685	มากที่สุด	0.141	1
2. การจัดการเรียนการสอน	**4.173**	**0.626**	**มาก**	**4.746**	**0.397**	**มากที่สุด**	**0.137**	**2**
2.1 การจัดทำแผนการเรียนรู้	4.154	0.701	มาก	4.744	0.403	มากที่สุด	0.142	1
2.2 การจัดการเรียนการสอน	4.209	0.651	มาก	4.757	0.428	มากที่สุด	0.130	3
2.3 การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร	4.157	0.668	มาก	4.738	0.436	มากที่สุด	0.140	2
3. การวัดและประเมินผล	**4.094**	**0.719**	**มาก**	**4.687**	**0.463**	**มากที่สุด**	**0.145**	**1**
3.1 การพัฒนาวิธีการที่หลากหลายในการวัดและประเมินผล	4.065	0.758	มาก	4.693	0.454	มากที่สุด	0.155	1
3.2 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้	4.124	0.728	มาก	4.681	0.553	มากที่สุด	0.135	2
รวม	**4.158**	**0.591**	**มาก**	**4.725**	**0.409**	**มากที่สุด**	**0.136**	

จากตารางที่ 1 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามตามแนวคิดคุณลักษณะเยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลกอนาคต โดยภาพรวม พบว่า

สภาพปัจจุบันในการบริหารวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามตามแนวคิดคุณลักษณะเยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลกอนาคต โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.158) เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า การพัฒนาหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{X}$ = 4.185) รองลงมา คือ การจัดการเรียนการสอน ($\overline{X}$ = 4.173) และการวัดและประเมินผล ($\overline{X}$ = 4.094) ตามลำดับ

บทความวิจัย

สภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามตามแนวคิดคุณลักษณะเยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลกอนาคต โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.725) เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า การจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{X}$ = 4.746) รองลงมาคือ การพัฒนาหลักสูตร ($\overline{X}$ = 4.730) และการวัดและประเมินผล ($\overline{X}$ = 4.687) ตามลำดับ

ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามตามแนวคิดคุณลักษณะเยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลกอนาคต พบว่า การวัดและประเมินผล มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{modified}$ = 0.145) รองลงมา คือ การจัดการเรียนการสอน ($PNI_{modified}$ = 0.137) และการพัฒนาหลักสูตร ($PNI_{modified}$ = 0.130) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะเยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลกอนาคต โดยภาพรวม

การบริหารวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามตามแนวคิดคุณลักษณะเยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลกอนาคต	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			$PNI_{modifies}$	ลำดับความต้องการจำเป็น
	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ		
1. ด้านหลักศรัทธาอิสลามและการปฏิบัติ	**4.269**	**0.575**	**มาก**	**4.764**	**0.392**	**มากที่สุด**	**0.116**	**(6)**
1. มีความศรัทธาที่บริสุทธิ์	4.265	0.616	มาก	4.762	0.408	มากที่สุด	0.116	2
2. ปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง	4.274	0.557	มาก	4.761	0.389	มากที่สุด	0.114	3
3. มีคุณธรรม จริยธรรม	4.268	0.589	มาก	4.769	0.403	มากที่สุด	0.117	1
2. ด้านความคิด	**4.084**	**0.604**	**มาก**	**4.729**	**0.397**	**มากที่สุด**	**0.158**	**(1)**
1. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	4.135	0.583	มาก	4.737	0.404	มากที่สุด	0.146	2
2. สามารถคิดวิเคราะห์เชิงวิพากษ์และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ	4.034	0.635	มาก	4.721	0.406	มากที่สุด	0.170	1
3. ด้านการเรียนรู้	**4.104**	**0.622**	**มาก**	**4.734**	**0.402**	**มากที่สุด**	**0.153**	**(2)**
1. ใฝ่เรียนรู้ตลอดชีวิต	4.133	0.613	มาก	4.745	0.403	มากที่สุด	0.148	2
2. รู้เท่าทันและมีความฉลาดรู้ทางเทคโนโลยีดิจิทัล	4.074	0.656	มาก	4.722	0.411	มากที่สุด	0.159	1
4. ด้านวุฒิภาวะ	**4.166**	**0.591**	**มาก**	**4.717**	**0.417**	**มากที่สุด**	**0.132**	**(4)**
1. มีภาวะผู้นำเชิงความรักในเพื่อนมนุษย์	4.167	0.587	มาก	4.712	0.428	มากที่สุด	0.131	4

บทความวิจัย

2. สามารถสื่อสารอย่างสร้างสรรค์	4.136	0.633	มาก	4.699	0.433	มากที่สุด	0.136	1
3. มีวินัยในตนเอง	4.170	0.626	มาก	4.733	0.424	มากที่สุด	0.135	2
4. มีความสามารถทำงานเป็นทีม	4.162	0.591	มาก	4.715	0.410	มากที่สุด	0.133	3
5. เคารพสิทธิของผู้อื่น	4.185	0.589	มาก	4.726	0.442	มากที่สุด	0.129	5
5. ด้านการปรับตัว	**4.099**	**0.631**	**มาก**	**4.690**	**0.460**	**มากที่สุด**	**0.144**	**(3)**
1. มีความฉับไวในการปรับตัว	4.092	0.639	มาก	4.672	0.482	มากที่สุด	0.142	2
2. มีความยืดหยุ่นต่อการเปลี่ยนแปลง	4.124	0.632	มาก	4.706	0.442	มากที่สุด	0.141	3
3. มีความสามารถในการจัดการวิกฤตและการแก้ปัญหา	4.080	0.639	มาก	4.692	0.474	มากที่สุด	0.150	1
6. ด้านสิ่งแวดล้อม	**4.181**	**0.632**	**มาก**	**4.728**	**0.432**	**มากที่สุด**	**0.131**	**(5)**
1. มีจิตสาธารณะ	4.187	0.598	มาก	4.739	0.425	มากที่สุด	0.132	2
2. มีความรับผิดชอบต่อสังคม	4.189	0.647	มาก	4.720	0.450	มากที่สุด	0.127	3
3. ใส่ใจสิ่งแวดล้อม	4.168	0.673	มาก	4.726	0.432	มากที่สุด	0.134	1
รวม	**4.158**	**0.591**	**มาก**	**4.725**	**0.409**	**มากที่สุด**	**0.136**	

จากตารางที่ 2 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะเยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลกอนาคต โดยภาพรวม พบว่า

สภาพปัจจุบันในการพัฒนาคุณลักษณะเยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลกอนาคต โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.158) เมื่อพิจารณารายด้านย่อยของคุณลักษณะเยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลกอนาคต พบว่า ด้านหลักศรัทธาอิสลามและการปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{X}$ = 4.269) รองลงมา คือ ด้านสิ่งแวดล้อม ($\overline{X}$ = 4.181) และด้านความคิด มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\overline{X}$ = 4.084)

สภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาคุณลักษณะเยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลกอนาคต โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.725) เมื่อพิจารณารายด้านย่อยของคุณลักษณะเยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลกอนาคต พบว่า ด้านหลักศรัทธาอิสลามและการปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{X}$ = 4.764) รองลงมา คือ ด้านการเรียนรู้ ($\overline{X}$ = 4.734) และด้านการปรับตัว มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\overline{X}$ = 4.690)

ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะเยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลกอนาคต โดยภาพรวม พบว่า ด้านความคิด มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงที่สุด ($PNI_{modified}$ = 0.158) รองลงมา คือ ด้านการเรียนรู้ ($PNI_{modified}$ = 0.153) และด้านหลักศรัทธาอิสลามและการปฏิบัติ มีลำดับความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด ($PNI_{modified}$ = 0.116)

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามตามแนวคิดคุณลักษณะเยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลกอนาคต ผู้วิจัยได้นำเสนอการอภิปรายผลเป็นประเด็น ดังนี้

บทความวิจัย

1. สภาพปัจจุบันของการบริหารวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามตามแนวคิดคุณลักษณะเยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลกอนาคต โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า การพัฒนาหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ การจัดการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพันธวิชญ์ เลี้ยงชีพชอบ (2561) เรื่อง กลยุทธ์การบริหารวิชาการของโรงเรียน ประถมศึกษาตามแนวคิดคนไทย 4.0 พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารวิชาการของโรงเรียน ประถมศึกษาตามแนวคิดคนไทย 4.0 ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยในการบริหารวิชาการอยู่ในระดับมาก และ ด้านการพัฒนาหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด

สภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามตามแนวคิดคุณลักษณะเยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลกอนาคต โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า การจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ การพัฒนาหลักสูตร และการวัดและประเมินผล ตามลำดับ โดย สอดคล้องกับ วราภรณ์ ศรีวิโรจน (2551) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้และการจัดการชั้นเรียน (Learning and Classroom Management) เป็นบทบาทสำคัญของครูทุกคน เริ่มจากการศึกษาวิเคราะห์หลักสูตร เอกสารที่เกี่ยวข้อง การวิเคราะห์ผู้เรียน นำมาวางแผน ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดหาหรือเลือกใช้สื่อ/แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล แล้วดำเนินการจัดการเรียนรู้และจัดการชั้นเรียน

ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามตามแนวคิดคุณลักษณะเยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลกอนาคต พบว่า การวัดและประเมินผล มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด รองลงมาคือ การจัดการเรียนการสอน และการพัฒนาหลักสูตร ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับ อมรรัตน์ ศรีพอ (2561) ได้ศึกษาความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชนตามแนวคิดทักษะความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ การวัดและประเมินผล และยังสอดคล้องกับโออาชีวะ(2563) กล่าวว่า การวัดผลและประเมินผลเป็นส่วนหนึ่งของการสอน และเป็นส่วนสำคัญที่ผู้สอนที่ดีจะแสวงหาแนวทางให้การเรียนการสอนประสบความสำเร็จ และเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ ผู้สอนจะต้องรู้ความสามารถของผู้เรียน ความสนใจของผู้เรียน และข้อบกพร่องของผู้เรียน โดยอาศัยกระบวนการของการวัดผลและประเมินผลทางการศึกษา

2. สภาพปัจจุบันในการพัฒนาคุณลักษณะเยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลกอนาคต โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านย่อยของคุณลักษณะเยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลกอนาคต พบว่า ด้านหลักศรัทธาอิสลามและการปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านความคิด มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาคุณลักษณะเยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลกอนาคต โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้านย่อยของคุณลักษณะเยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลกอนาคต พบว่า ด้านหลักศรัทธาอิสลามและการปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการเรียนรู้ และด้านการปรับตัว มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด จากสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ด้านคุณลักษณะเยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลกอนาคตโดยภาพรวมข้างต้น จะเห็นได้ว่าความคิดเห็นและความต้องการของผู้บริหารและครู มีการให้ความสำคัญกับด้านหลักศรัทธาอิสลามและการปฏิบัติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของการปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่าง และการมีคุณธรรม จริยธรรม มาเป็นอันดับแรก ซึ่งการปฏิบัติศาสนกิจถูกต้องตามแบบอย่างและการมีคุณธรรม จริยธรรมเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมากที่จะก่อให้เกิด ความเข้าใจ และความศรัทธาในหลักคำสอนของศาสนาอิสลาม ส่งผลให้เกิดความสำเร็จอย่างยิ่งในการส่งเสริมการเป็นมุสลิมสำหรับสังคมโลกอนาคต โดยสอดคล้องกับ มัสลัน มาหะมะ (2552) กล่าวว่า แนวความคิดอิสลามขั้นพื้นฐานถือว่า จักรวาลทั้งหมดถูกสร้างโดยผู้เป็นเจ้า การศรัทธาที่สำคัญที่สุดของอิสลาม คือ “เตาฮีด” และเป็นที่ชัดเจนยิ่งว่าจริยธรรม (อัคลาก) และอิบาดะฮ์ (การปฏิบัติศาสนกิจ) มีผลกระทบโดยตรงต่อกัน กล่าวคือ ในด้านหนึ่ง จริยธรรมที่ดีงามจะเป็นสื่อนำและช่วยเสริมสร้างจิตวิญญาณใน

บทความวิจัย

การอิบาดะฮ์ (การปฏิบัติศาสนกิจ) ให้เกิดขึ้นในตัวเรา ในอีกด้านหนึ่ง จากผลที่ชัดเจนและแน่นอนที่สุดของอิบาดะฮ์ (การปฏิบัติศาสนกิจ) ก็คือการชำระขัดเกลาจิตใจ หรือการประดับประดาตนเองด้วยคุณลักษณะต่างๆ ที่สวยงาม และการปลดเปลื้องคุณลักษณะที่ไม่ดีงามออกไปจากตัวของเรา คัมภีร์อัลกุรอานได้ชี้ให้เห็นถึงผลที่ชัดเจนจำนวนมากที่มนุษย์จะได้รับจากการอิบาดะฮ์ต่างๆ อย่างเช่น การนมาซ การถือศีลอดและการจ่ายซะกาต (ทานภาคบังคับและทานอาสา)

ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณลักษณะเยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลกอนาคต พบว่า ด้านความคิดมีลำดับความต้องการจำเป็นสูงที่สุด รองลงมาคือ ด้านการเรียนรู้ และด้านหลักศรัทธาอิสลามและการปฏิบัติ มีลำดับความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ รชต สนิท (2565) ที่กล่าวถึง John W. Coleman นักลงทุนและนักเขียนของนิตยสาร Harvard Business Review นำเสนอนิยามของการคิดเชิงวิพากษ์ในบทความ Critical Thinking Is About Asking Better Questions ไว้ว่า “เป็นความสามารถในการวิเคราะห์และแยกส่วนประเด็นต่างๆ ออกมาเพื่อตัดสินใจและหาทางออก โดยทักษะนี้อาจจะนำมาซึ่งมุมมองอันสดใหม่” โดยเขาชี้ว่า หัวใจของการคิดเชิงวิพากษ์ คือความสามารถในการตั้งคำถามที่ “ลึกซึ้ง แตกต่าง แต่มีประสิทธิภาพ” ส่วน WEF ก็ระบุเอาไว้ว่า “การคิดเชิงวิพากษ์ คือ ความสามารถในการใช้ตรรกะและเหตุผลเพื่อชี้จุดเด่นและจุดด้อยของวิธีการหรือข้อสรุปของปัญหาแบบต่างๆ รวมถึงเป็นความสามารถในการประเมินศักยภาพของตนเอง ผู้อื่น หรือองค์กร เพื่อปรับปรุงและแก้ไข” จึงสามารถสรุปได้ว่า Critical Thinking หรือการคิดเชิงวิพากษ์ คือหัวใจของการแก้ปัญหาซับซ้อนด้วยวิธีการที่สดใหม่และน่าสนใจ ผู้ที่มีทักษะนี้คือหัวหน้าผู้มีวิสัยทัศน์เฉียบคม คือนักคิดไอเดียบรรเจิด และเป็นนักเรียนตลอดชีวิต ที่พร้อมจะทำให้ผู้ร่วมงานได้ตั้งคำถามต่อความคิดเดิมๆ ซ้ำๆ และมองโลกในมุมใหม่ตลอดอยู่เวลา จะเห็นได้ว่าการมีความสามารถคิดวิเคราะห์เชิงวิพากษ์และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เป็นคุณลักษณะเยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลกอนาคตที่ควรส่งเสริมให้เกิดกับผู้เรียนอย่างยิ่งเป็นอันดับแรก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามตามแนวคิดคุณลักษณะเยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลกอนาคต พบว่า

ด้านการพัฒนาหลักสูตร ผู้บริหารควรให้ความสำคัญในการประเมินผลการใช้หลักสูตร ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะเยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลกอนาคตต่อไป เนื่องจากด้านการพัฒนาหลูกสูตร การประเมินผลการใช้หลักสูตรมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสูงที่สุด

ด้านการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารควรให้ความสำคัญในการจัดทำแผนการเรียนรู้ ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะเยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลกอนาคตต่อไป เนื่องจากการจัดการเรียนการสอน การจัดทำแผนการเรียนรู้มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสูงที่สุด

ด้านการวัดและประเมินผล ผู้บริหารควรให้ความสำคัญในการพัฒนาวิธีการที่หลากหลายในการวัดและประเมินผล ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะเยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลกอนาคตต่อไป เนื่องจากด้านการวัดและประเมินผล การพัฒนาวิธีการที่หลากหลายในการวัดและประเมินผลมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสูงที่สุด

2. จากผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็นในด้านคุณลักษณะเยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลกอนาคต ผู้บริหารและครูผู้สอนควรออกแบบการจัดการเรียนการสอน และกิจกรรมต่าง ๆ ที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะเยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลกอนาคตในด้านการสามารถคิดวิเคราะห์เชิงวิพากษ์และการคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นอันดับแรก เนื่องจากผลการวิจัยพบว่าการสามารถคิดวิเคราะห์เชิงวิพากษ์และการคิดอย่างมีวิจารณญาณมีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด

บทความวิจัย

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรนำผลการวิเคราะห์ลำดับความต้องการจำเป็นไปพัฒนาเป็นแนวทางในการการบริหารวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามตามแนวคิดคุณลักษณะเยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลกอนาคต และดำเนินการทดสอบและประเมินแนวทางที่พัฒนาเพื่อนำไปใช้ในการจัดหลักสูตรของสถานศึกษาต่อไป

2. ควรศึกษาแนวทางการบริหารวิชาการให้มีคุณลักษณะเยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลกอนาคตในด้านการมีความสามารถคิดวิเคราะห์เชิงวิพากษ์และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะเยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลกอนาคตได้อย่างต่อเนื่อง เนื่องจากผลการวิจัยพบว่าการมีความสามารถคิดวิเคราะห์เชิงวิพากษ์และการคิดอย่างมีวิจารณญาณมีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด

3. ควรพัฒนารูปแบบการวัดและประเมินผลเพื่อพัฒนาคุณลักษณะเยาวชนมุสลิมสำหรับสังคมโลกอนาคตให้นักเรียน เนื่องจากผลการวิจัยพบว่าในขอบข่ายการบริหารวิชาการ การวัดและการประเมินผลมีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด

4. ควรศึกษาต้นแบบการบริหาร ด้านการพัฒนาสามารถคิดวิเคราะห์เชิงวิพากษ์และการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการรู้เท่าทันและมีความฉลาดรู้ทางเทคโนโลยีดิจิทัลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า มีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด

เอกสารอ้างอิง

พันธวิชญ์ เลี้ยงชีพชอบ. (2561). ***กลยุทธ์การบริหารวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาตามแนวคิดคนไทย 4.0.*** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พิชยา ทอดทิ้ง และอะห์มัด ยี่สุ่นทรง. (2559). ***สภาพ ปัญหาและแนวทางการบริหารหลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้ม ในโรงเรียนของรัฐ จังหวัดสงขลา***. วารสาร อัล-ฮิกมะฮฺ 6(12), 121-134.

มัสลัน มาหะมะ. (2552). **อิสลาม วิถีแห่งชีวิต.** Islalamhouse.

มูหามัดรูยานี บากา และอิบรอฮีม ณรงค์รักษาเขต. (2552). ***สภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้.*** วารสารปาริชาต, 22(1), 131-139.

ยุทธนา เกื้อกูล และนิเลาะ แวอุเซ็ง. (2560). ***สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดชายแดนภาคใต้.*** วารสาร AL-NUR บัณฑิตวิทยาลัย, 12(23), 123-133.

รชต สนิท. (2565). ***'การคิดเชิงวิพากษ์' ในโลกการทำงานเป็นแบบไหน? การใคร่ครวญปัญหายังจำเป็นไหม ในโลกแสน Agile.*** เข้าถึงเมื่อ 8 พฤษภาคม 2567. จาก https://brandinside.asia/what-is-critical-thinking-and-why-it-is-so-important/.

วราภรณ์ ศรีวิโรจน. (2551). ***เอกสารประกอบการสอนรายวิชา 1022230 หลักการจัดการเรียนรู้.*** คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.

อมรรัตน์ ศรีพอ. (2561). ***กลยุทธ์การบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชนตามแนวคิดทักษะความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม.*** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อัดนันย์ อาลีกาแห. (2553). ***ปัญหาและความต้องการของครูอิสลามศึกษาในการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาในโรงเรียนของรัฐตามโครงการพัฒนาการเรียนการสอนอิสลามศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาในจังหวัดปัตตานี***. (ศิลปศาสตร์มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, ปัตตานี.

บทความวิจัย

โอออาชีวะ. (2563). ***การวัดและประเมินผลการศึกษา.*** เข้าถึงเมื่อ 30 พฤษภาคม 2564. จาก https://xn--22c9be4cqrb8m1c.xyz.

Carneiro, R., & Draxler, A. (2008). ***Education for the 21st century: lessons and challenges***. European journal of education, 43(2), 149-160.

Crittenden, V., & Peterson, R. A. (2019). ***Digital disruption: The transdisciplinary future of marketing education*.** Journal of Marketing Education, 41(1), 3-4.

Eryandi, K., & Nuryanto, A. (2020). ***21st Century skills of life career skills in productive learning of vocational high school of technical expertise engineering in Yogyakarta City***. American Journal of Educational Research, 8(7), 480-484.

Eryandi, K., & Nuryanto, A. (2020). ***21st Century skills of life career skills in productive learning of vocational high school of technical expertise engineering in Yogyakarta City***. American Journal of Educational Research, 8(7), 480-484.

Foray, D., & Lundvall, B.-ä. (1998). ***The knowledge-based economy: from the economics of knowledge to the learning economy*.** The economic impact of knowledge, 115-121.

Fua, J., Rahma, Nurlila, R., & Wekke, I. S. (2018). ***Strategy of Islamic education in developing character building of environmental students in Indonesia*.** IOP Conference Series: Earth and Environmental Science (pp. 1-6). Retrieved from http://pubs. sciepub.com/education/8/7/5

Griffn, P., McGaw, B., & Care, E. (2012). ***Assessment and Teaching of 21st Century Skills*.** London: Springer, Dordrecht.

Jerald, C. D. (2009). ***Defining a 21st century education: Center for Public education*.**

Laeheem, K., Baka, D., Tahe, H., & Walee, S. (2019). ***Action research on maintaining islamic way of behavior of youth in the Three Southern Border Provinces: A case study of Sarong Village, Yarang Sub-district, Khotoom District, Pattani Province*.** Parichart Journal Thaksin Unversity, 32(1), 361-387.

Ofce of the Educational Council, Ministry of Education. (2020). ***Condition of Thai education 2018/2019, Educational Reform in the Digital Era.*** Bangkok: Parbpim Printing.

Sari, D. P. (2020). ***Challenge of learning english from revolution as 21st century learning for communities 5.0***. Acitya Journal of Teaching & Education, 2(1), 34-41

Silva, E. (2008). ***Measuring Skills for the 21st Century*.** Education Sector Reports: Education Sector.

Taro Yamane. (1973). ***Statistics: An Introductory Analysis***. (3 rd edition). New York : Harper and Row Publication.

Voogt, J., & Roblin, N. P. (2010). ***21st century skills. Discussienota*.** Zoetermeer: The Netherlands: Kennisnet.

บทความวิจัย

การจัดการห่วงโซ่อุปทานของเป็ดโดยใช้ทรัพยากรพื้นถิ่นเพื่อการลดต้นทุนและเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดยะลา

นินาดียัะห์ อาแย[1], ฮันนาน กาหลง [2] , ฮากีม เจะนิ[3]
[1,2,3]คณะศิลปศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การจัดการห่วงโซ่อุปทานต้นน้ำของเป็ดโดยใช้ทรัพยากรพื้นถิ่นเพื่อการลดต้นทุนและเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดยะลา” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการจัดการห่วงโซ่อุปทานของเป็ดโดยใช้ทรัพยากรพื้นถิ่นและเพิ่มรายได้ของเกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ด เพื่อการยกระดับความสามารถการประกอบการธุรกิจเป็ดตลอดห่วงโซ่อุปทานสำหรับเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดยะลา และประเมินผลกระทบที่เกิดกับเกษตรกรและรายได้เพิ่มขึ้น**อย่างน้อยร้อยละ 30 โดยใช้**เครื่องมือในการวิจัยที่หลากหลาย คือ การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสำรวจข้อมูล การสัมภาษณ์ การสังเกตการณ์ การสนทนากลุ่ม แบบฟอร์มการจดบันทึกรายรับ-รายจ่ายในการเลี้ยงเป็ด แบบฟอร์มอัตราการออกไข่และการให้อาหาร การจัดเวทีอบรม คู่มือการผลิตอาหารเป็ดสูตรลดต้นทุน การจัดประชุมสร้างความร่วมมือระหว่างเครือข่าย แบบประเมินความรู้ก่อนและหลังอบรม ผลจากการยกระดับความสามารถการประกอบการธุรกิจเป็ดของเกษตรกรเลี้ยงเป็ด คือ เกษตรกรมีความรู้ทักษะ และความสามารถในการผลิตอาหารลดต้นทุนได้โดยใช้วัสดุพื้นถิ่นสามารถนำไปใช้ได้จริง โดยสามารถลดต้นทุนค่าอาหารได้โดยเฉลี่ยร้อยละ 33.77 ผลกระทบจากการพัฒนาและใช้สูตรอาหารลดต้นทุนโดยการใช้ทรัพยากรในพื้นถิ่นสามารถลดต้นทุนการผลิตไข่เป็ดได้เป็นอย่างดี การสร้างเครือข่ายเกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ดมีความสำคัญซึ่งจะใช้กลไกความร่วมมือเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ เป้าหมายของเกษตรกร การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การสร้างความสามารถในการพึ่งพาตนเองได้และเพื่อการพัฒนาอาชีพเกษตรกรเลี้ยงเป็ดร่วมกัน เพื่อการแก้ปัญหาต่างๆ พัฒนาศักยภาพและเพิ่มประสิทธิภาพในการเลี้ยงเป็ดสู่เป้าหมายในการเพิ่มขีดความสามารถในการลดต้นทุน การขยายการผลิต การขยายตลาดเพื่อตอบสนองตลาดในพื้นที่ทำให้มีการพัฒนาด้านรายได้ให้เพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการสร้างความมั่นคงให้กับเกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ดโดยตรง

คำสำคัญ: 1) ห่วงโซ่อุปทาน 2) ทรัพยากรพื้นถิ่น 3) ธุรกิจเป็ด

---

* อาจารย์สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเงินและการธนาคาร (Lecturer, Department of Financial and Banking Program; E-mail: Hkalong909@gmail.com)
* อาจารย์สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเงินและการธนาคาร (Lecturer, Department of Financial and Banking Program; E-mail: ninadiyah.econ@gmail.com)
*อาจารย์สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเงินและการธนาคาร (Lecturer, Department of Financial and Banking Program; E-mail: Hakimftu@ftu.ac.th)
*สนับสนุนทุนวิจัยโดยกองทุนส่งเสริม ววน. และหน่วย บพท.

บทความวิจัย

THE MANAGEMENT OF DUCK SUPPLY CHAIN USING LOCAL RESOURCES FOR COST REDUCTION AND INCOME ENHANCEMENT OF FARMERS IN YALA PROVINCE

Ninadeeyah Ayae[1], Hannan Kalong [2] , Hageem Che'ni[3]

Abstract

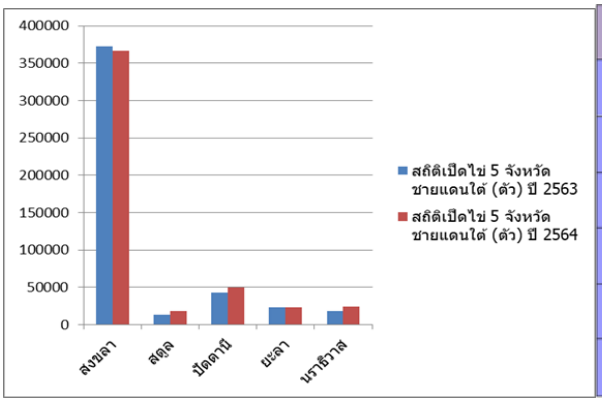
The research study on **"The Management of Duck Supply Chain using Local Resources for Cost Reduction and Income Enhancement of Farmers in Yala Province"** aims to investigate the management approach of the duck supply chain utilizing local resources and aiming to an increase of income for duck farmers. The study intends to elevate the operational capabilities of duck farming businesses throughout the supply chain for farmers in Yala Province and assess the impact on farmers aiming for at least a 30% increase their income. A variety of research tools were used including literature review, relevant research studies, data surveys, interviews, observations, group discussions, income and expenditure recording forms for duck farming, egg production rate and feeding forms, training session arrangements, cost-reducing duck feed production manuals, collaborative network-building meetings, pre- and post-training knowledge assessments. The outcome of elevating the entrepreneurial capability of duck farmers is that they possess knowledge, skills, and abilities to produce cost-reducing feed using locally available materials. On average, they are able to reduce feed costs by 33.77%. The impact of developing and using cost-reducing feed formulas utilizing local resources has significantly improved the cost-effectiveness of duck egg production. The creation of a network among duck farmers is crucial, as it employs collaborative mechanisms to achieve the objectives and goals of farmers, aiding mutual assistance and building self-reliance. This is for the collective development of duck farming professions, addressing various challenges, enhancing capabilities for self-sustainability, and collectively improving duck farming efficiency towards the goal of enhancing cost reduction capabilities, expanding production, and enlarging markets to meet local demands, leading to increased income generation. Consequently, it is directly benefiting duck farmers by fostering their stability.

Key Words: 1) Supply chain 2) Local Resources 3) Duck Farming Business

<u>บทความวิจัย</u>

บทนำ

การดำเนินการโครงการเพื่อแก้ปัญหาและยกระดับรายได้ของผู้ที่ประสบปัญหาความยากจนในพื้นที่จังหวัดยะลาเมื่อพิจารณาข้อมูลสถิติการเลี้ยงเป็ดในพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ต่อไปนี้แล้ว จะพบความน่าสนใจ ดังต่อไปนี้

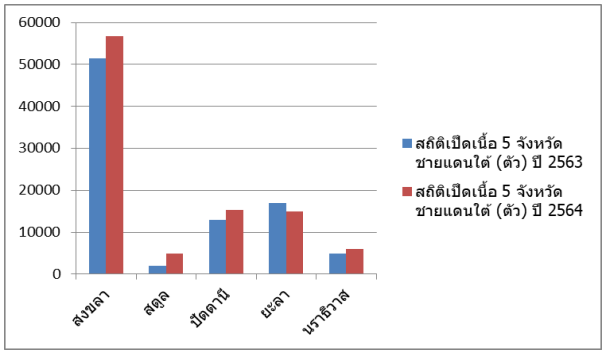

สถิติเป็ดไข่ 5 จังหวัดชายแดนใต้ (ตัว)		
จังหวัด	ปี 2563	ปี 2564
สงขลา	372,094	366,855
สตูล	12,770	17,649
ปัตตานี	42,754	49,964
ยะลา	22,819	22,683
นราธิวาส	17,646	23,820

ภาพที่ 1 แสดงข้อมูลสถิติการเลี้ยงเป็ดไข่ในพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้

ที่มา: กลุ่มสารสนเทศและข้อมูลสถิติ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

การเลี้ยงเป็ดไข่ในจังหวัดยะลานั้น เมื่อเปรียบเทียบโดยภาพรวมกับ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ก็ถือว่าอยู่ในลำดับที่ 4 ยังน้อยกว่าจังหวัดสงขลา ปัตตานี และนราธิวาส (ในปี2564) และในขณะที่จังหวัดสตูล ปัตตานี และนราธิวาสมีการเพิ่มจำนวนการเลี้ยงเป็ดไข่มากขึ้นในปี 2564 แต่การเติบโตของจำนวนการเลี้ยงเป็ดไข่ในจังหวัดยะลาในปี 2564 จากปี 2563 ผลปรากฏว่าลดลงแต่ไม่ถึง 1% หรือถือได้ว่ายังค่อนข้างคงที่หรือยังไม่มีการพัฒนาศักยภาพ

สถิติเป็ดเนื้อ 5 จังหวัดชายแดนใต้ (ตัว)		
จังหวัด	ปี 2563	ปี 2564
สงขลา	51,465	56,808
สตูล	1,952	4,801
ปัตตานี	12,854	15,329
ยะลา	16,871	14,959
นราธิวาส	4,839	6,002

ภาพที่ 2 แสดงข้อมูลสถิติการเลี้ยงเป็ดเนื้อในพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้

ที่มา: กลุ่มสารสนเทศและข้อมูลสถิติ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

บทความวิจัย

สำหรับการเลี้ยงเป็ดเนื้อในจังหวัดยะลานั้น เมื่อเปรียบเทียบโดยภาพรวมกับ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ก็ถือได้ว่ามีจำนวนมากอยู่ในลำดับที่ 2 ในปี 2563 และลำดับที่3 ในปี 2564 อย่างไรก็ตามการเติบโตของจำนวนการเลี้ยงเป็ดเนื้อในปี 2564 จากปี 2563 ของจังหวัดยะลาซึ่งเป็นจังหวัดเดียวในกลุ่ม 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีผลปรากฏว่าอัตราการเติบโตเป็นลบซึ่งลดลงเท่ากับ 11.33% ในขณะที่จังหวัดอื่นๆ ในกลุ่ม (สงขลา สตูล ปัตตานี และนราธิวาส) มีการเพิ่มจำนวนการเลี้ยงเป็ดเนื้อด้วยอัตราการเติบโตในปี 2564 มากขึ้นกว่าปี 2563 โดยเฉลี่ยถึง 49% ด้วยเหตุนี้การส่งเสริมอาชีพการเลี้ยงเป็ด จึงเป็นโอกาสหนึ่งในการส่งเสริมอาชีพให้เกษตรกรหรือผู้ว่างงานและพัฒนาศักยภาพการเลี้ยงเป็ดทั้งเป็ดไข่และเป็ดเนื้อของจังหวัดยะลาให้สูงยิ่งขึ้น และในขณะเดียวกันเป็นการให้การช่วยเหลือผู้ที่เดือดร้อนและตกทุกข์ได้ยากให้สามารถเป็นอาชีพที่สร้างรายได้ในระยะเวลาอันสั้น อย่างไรก็ตามพันธุ์เป็ดไข่ในพื้นที่ยังขาดแคลนอยู่ ไข่เป็ดที่ผลิตในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้มีปริมาณน้อยไม่เพียงพอและยังขาดคุณภาพ ต้องนำเข้าจากนอกพื้นที่ และในส่วนของเป็ดเนื้อนั้นปัจจุบันมีฟาร์มในพื้นที่จำนวนน้อยอยู่ในขณะที่การบริโภคเป็ดเนื้อยังมีโอกาสขยายตลาดต่อไปได้อีกอย่างกว้างขวาง

ในด้านของการบริหารต้นทุนในการเลี้ยงเป็ดนั้นสำคัญมากเพื่อให้เกิดผลลัพธ์หรือผลการประกอบการที่ดีและทำให้เกษตรกรมีความยั่งยืน ดังนั้นการบริหารจัดการต้นทุนที่สำคัญที่สุดคืออาหารเป็ดเนื่องจากเป็ดจะต้องกินอาหารทุกวัน การบริหารจัดการอาหารเป็ดอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพื่อให้อาหารเป็ดมีคุณภาพจะสามารถส่งเสริมคุณภาพของไข่เป็ดและเนื้อเป็ดได้ซึ่งนอกจากจะลดต้นทุนได้แล้วยังสามารถเพิ่มรายได้จากการที่คุณภาพของผลผลิตได้มาตรฐานและสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มต่อไปได้ การพัฒนาสูตรอาหารเป็ด โดยการใช้พืชในพื้นถิ่นเพื่อการลดต้นทุนจึงเป็นสิ่งสำคัญ นอกจากนี้ยังมีแนวทางอื่นๆอีกเพื่อการลดต้นทุนและเพิ่มรายได้ ดังนั้นจึงมีความสนใจที่จะศึกษากลยุทธ์การจัดห่วงโซ่อุปทานต้นน้ำของเป็ดโดยใช้ทรัพยากรพื้นถิ่นเพื่อการลดต้นทุนและเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดยะลา

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการจัดการห่วงโซ่อุปทานต้นน้ำของเป็ดโดยใช้ทรัพยากรพื้นถิ่นและเพิ่มรายได้ของเกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ดในจังหวัดยะลา

แนวคิดและทฤษฎี

แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพ

ความหมายของคำว่า “ศักยภาพ” ตรงกับภาษาอังกฤษคือ Potentiality โดย สุกัญญา รัศมีธรรมโชติ (2552) ได้กล่าวว่าศักยภาพ คือ ความสามารถหรือความพร้อมในตัวของสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่จะเอื้ออำนวยต่อ การพัฒนาการปรับปรุงการจัดการหรือการเข้ามาทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงใด ๆ นั้นสำหรับการพัฒนาศักยภาพ ดรุณ ไกรศรี (2554) ระบุว่าศักยภาพคือการนำความรู้ความสามารถที่อยู่ภายในตัวบุคคลมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดทั้งต่อบุคคลและองค์กร นำศักยภาพเหล่านั้นมาใช้อย่างมีกระบวนการโดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคโลกาภิวัฒน์ที่ทุกสิ่งมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เป็นไปอย่างง่ายดายและรวดเร็วทำให้การพัฒนา

บทความวิจัย

ศักยภาพของบุคคลในองค์กรมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเมื่อศักยภาพที่อยู่ในบุคคลแต่ละคนได้รับการพัฒนา ผลลัพธ์ที่ตามมา คือความสำเร็จขององค์การ วิธีการนำแนวคิดเกี่ยวกับศักยภาพไปใช้โดยส่วนใหญ่จะใช้ในการอธิบายศักยภาพของชุมชนในประเด็นต่าง ๆ เช่น ศักยภาพในการรวมกลุ่ม ศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยว ศักยภาพของการบริหารจัดการตลอดจนการพัฒนาศักยภาพของบุคคลในชุมชน อรรณพ เรืองกัลป์ปวงค์ สราวรรณ์ เรืองกัลป์ปวงค์ วรนาถ ศรีพงศ์และปวีณา สปิล เลอร์ (2014) แนวทางการพัฒนาความเข้มแข็งของเครือข่ายเกษตรธรรมชาติชุมชนวัดญาณสังวรารามมหาวิหาร อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี คือการพัฒนาศักยภาพการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในเครือข่ายโดยให้ชุมชนเกษตรกรได้ ทำการวางแผน ร่วมปฏิบัติการและร่วมประเมินผล ตลอดจนร่วมรับผลประโยชน์ ซึ่งช่วยทำให้ชุมชนได้นำเอาความรู้ ความสามารถที่ตนเองมีอยู่มาดำเนินงาน อันจะช่วยทำให้ศักยภาพของชุมชนเครือข่ายเกษตรมีความเข้มแข็งเพิ่มขึ้น และศักยภาพของของชุมชนจะมีระดับของการพัฒนาเพิ่มขึ้นหากชุมชนมีการเรียนรู้ร่วมกันและนำสิ่งที่ได้เรียนรู้มาฝึก ปฏิบัติด้วยตนเอง สอดคล้องกับ ง่ายงาม ประจวบวัน (2558) การพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืนจะเกิดขึ้นได้หากชุมชน เรียนรู้ร่วมกันเพื่อทำให้เกษตรกรสามารถเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองซึ่งจากการเรียนรู้จะช่วยทำให้บุคคลสามารถ ยกระดับศักยภาพของตนทำให้สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมความคิดไปในทางที่สร้างสรรค์ขึ้น

ทฤษฎีพื้นฐานเกี่ยวกับห่วงโซ่อุปทาน

ห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain) หมายถึง เครือข่ายระบบการผลิตหรือบริการอันประกอบไป ด้วย ผู้ผลิต ปัจจัยการผลิต ศูนย์กลางการผลิต คลังสินค้า ศูนย์กระจายสินค้า ศูนย์ส่งสินค้า และ หน่วยค้าปลีก (อภิชาต โสภาแดง, 2553)

การจัดการห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain Management) หมายถึง การออกแบบการวาง แผนการปฏิบัติการ การควบคุมกิจกรรมในห่วงโซ่อุปทาน ซึ่งจะมุ่งเน้นในการสร้างมูลค่า โดยมี วัตถุประสงค์ในการปรับอุปทานให้สอดคล้องกับอุปสงค์ (Supply and Demand) การเพิ่ม ความสามารถในการแข่งขันขององค์กร รวมถึงการตอบสนองความต้องการของลูกค้า (อภิชาต โสภา แดง, 2553) ซึ่งสามารถสรุปความหมายของโซ่อุปทาน (Supply Chain) ได้ดังนี้“การจัดการโซ่อุปทาน (Supply Chain Management)” หมายถึงการบริหารจัดการกิจกรรมและความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรที่เกี่ยวข้องกันตั้งแต่ต้นน้ำ (วัตถุดิบ) จนถึงปลายน้ำ (สินค้า สำเร็จรูปหรือบริการ) ซึ่งมีลักษณะยาวต่อเนื่องกันเหมือนโซ่ ” เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพตลอด กระบวนการผลิตจนถึงมือผู้บริโภค โดยการให้ความสำคัญต่อการสื่อสาร การวิเคราะห์ข้อมูล และนำไปใช้ร่วมกัน เป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มในการดำเนินงานและเป็นการสร้างความได้เปรียบ ในการแข่งขันอย่างยั่งยืน ”

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

คุณาพร เต็มปิยพล. 2554. ได้ศึกษาการวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคมของการเลี้ยงเป็ดไข่ในเขตพื้นที่ภาคกลางของประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า เครือข่ายการเลี้ยงเป็ดมีการเกาะกลุ่มกันอย่างไม่หนาแน่น มีการติดต่อ มีขั้นตอนน้อย แต่โรงฟัก และนายทุนมีการเชื่อมโยงเครือข่ายที่มีบทบาทในแง่ของศูนย์กลางการกระจายลูกเป็ด เป็ดสาว และข้อมูลต่าง ๆเชื่อมโยงทั่วเครือข่าย ดังนั้น แนวทางการพัฒนา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรใช้ ประโยชน์จาก

บทความวิจัย

ศูนย์กลางที่มีอิทธิพล เป็นประโยชน์ในการรวมกลุ่ม ถ่ายทอดข้อมูลไปสู่เกษตรกร และผู้เกี่ยวข้อง ได้ทั่วถึงเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

สิรพงศ์ ศิริรักษ์ และ ณัฐวุฒิ ปุรินทราภิบาล (2555) ได้ศึกษาเรื่องต้นทุนการผลิตและการตลาดเป็ดไข่ของเกษตรกรใน จังหวัดสงขลา ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีตลาดจำหน่ายประจำซึ่งเป็นพ่อค้ารวบรวมผลผลิตในท้องถิ่นและ ขายออกสู่ตลาดทั้งภายในและภายนอกต่อไป โดยเกษตรกรมักซื้อปัจจัยการผลิตจากพ่อค้าที่รับซื้อไข่เป็ด เกษตรกรพบปัญหาผลผลิตไข่ล้นตลาด ทำให้ไข่ที่จำหน่ายมีราคาถูก พ่อค้าคนกลางกดราคารับซื้อ โดยแนวทาง ในการพัฒนาเกษตรกรควรผลิตไข่ให้ได้คุณภาพตามที่ตลาดต้องการจึงจะได้ราคาดี เช่น ไข่ฟองใหญ่ สีแดงเข้ม มัน นอกจากนี้ หากต้องการเพิ่มมูลค่าเกษตรกรอาจต้องผลิตเป็นไข่อินทรีย์ หรือไข่เป็ดสมุนไพร สำหรับข้อเสนอแนะในการพัฒนา ประกอบด้วย การที่เกษตรกรควรผลิตไข่เป็ดโดยคำนึงถึงคุณภาพ การปรับปรุงการจัดการด้านสุขภาพสัตว์ มีการรวมกลุ่มกันเพื่อผลิตอาหารสัตว์ที่มีคุณภาพ รวมถึงมีการวางแผนการผลิตให้ตรง กับความต้องการของตลาด และมีการแปรรูปผลผลิตไข่เป็ดเพื่อจำหน่ายในชุมชน หรือชุมชนใกล้เคียง

วิธีการศึกษา

บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งจากการวิจัยเรื่อง การพัฒนาขีดความสามารถการประกอบการธุรกิจเป็ดเพื่อเพิ่มมูลค่าการผลิตตลอดห่วงโซ่อุปทานของชุมชนในพื้นที่จังหวัดยะลา

1) ขอบเขตด้านเนื้อหา มุ่งนำเสนอเกี่ยวกับกลยุทธ์การจัดห่วงโซ่อุปทานต้นน้ำของเป็ดโดยใช้ทรัพยากรพื้นถิ่นเพื่อการลดต้นทุนและเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดยะลา

2) ด้านพื้นที่ การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเฉพาะในพื้นที่จังหวัดยะลา

3) ขอบเขตด้านประชากร การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาเกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ดในพื้นที่จังหวัดยะลา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษามีทั้งหมด ซึ่งพื้นที่ในการศึกษาประกอบด้วย 4 อำเภอ ได้แก่อำเภอบันนังสตา อำเภอยะหา อำเภอรามัน และอำเภอเมืองและสามารถจำแนกได้ดังนี้

1) เกษตรกรแปรรูปอาหารสัตว์ 2) เกษตรกรเพาะพันธ์เป็ด 3) เกษตรกรเลี้ยงเป็ดไข่ 4) เกษตรกรเลี้ยงเป็ดเนื้อ 5) เกษตรกรแปรรูปไข่เค็ม และ 6) เกษตรกรกลุ่มตลาด

ขั้นตอนการดำเนินโครงการวิจัย

สำรวจความต้องการและศักยภาพของเกษตรกรในการเลี้ยงเป็ด

1.การเก็บข้อมูลภาคสนาม โดยการลงพื้นที่สัมภาษณ์เชิงลึกผู้นำกลุ่มและสมาชิกเกษตรกรผู้ได้รับผลกระทบ ตามวันและเวลาที่ได้นัดหมายล่วงหน้าไว้ของแต่ละกลุ่ม ซึ่งสถานที่สัมภาษณ์จะเป็นที่บ้านและฟาร์มเลี้ยงเป็ด โดยผู้วิจัยจะเดินทางไปสัมภาษณ์ด้วยตนเองทุกครั้ง ทั้งเป็นรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ

2.วิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมที่ได้จากการสัมภาษณ์เพื่อออกแบบกิจกรรม และชุดความรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่ม อีกทั้งยังจัดทำเป็นคู่มือชุดความรู้และถ่ายทอดความรู้ให้กับกลุ่มอีกด้วย

<u>บทความวิจัย</u>

สร้างชุดองค์ความรู้และคู่มือการเลี้ยงเป็ดครบวงจร

สร้างชุดองค์ความรู้ คู่มือการพัฒนาสูตรอาหารสูตรลดต้นทุน

อบรมเชิงปฏิบัติการการเลี้ยงเป็ดเชิงธุรกิจ

จัดอบรมเชิงปฏิบัติการกลุ่มเกษตรกรเป้าหมายด้านการเลี้ยงเป็ดโดยมีวิทยากรจากหน่วยงานภาครัฐ (ปศุสัตว์) และนักวิชาการจากมหาวิทยาลัย มาให้ความรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตและการจัดการฟาร์ม ความรู้และทักษะการเลี้ยงเป็ดที่มีมาตรฐาน โดยแบ่งเป็น 4 เรื่อง คือ การเลี้ยงเป็ดเล็ก การเลี้ยงเป็ดสาว การทำตู้ฟักและการเพาะพันธุ์ลูกเป็ด

การพัฒนานวัตกรด้านการทำอาหารเป็ดสูตรลดต้นทุน

รับสมัครนวัตกรชุมชนกลุ่มละ 2 คน โดยใช้กระบวนการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการการเลี้ยงเป็ดและการทำอาหารเป็ดสูตรลดต้นทุน ผู้เข้าร่วมก็จะมีทักษะของการแก้ปัญหาและสามารถถ่ายทอดไปยังสมาชิกคนอื่นๆ ภายในกลุ่ม

สร้างเครือข่ายความร่วมมือของกลุ่มเพื่อความยั่งยืน ดำเนินการฝึกอบรมตามหัวข้อเรื่อง ดังนี้

1. การจัดการเครือข่ายกลุ่มเกษตรกรเลี้ยงเป็ด เนื้อหาประกอบด้วยการวิเคราะห์ SWOT ความสำคัญของเครือข่าย หลักการสร้างเครือข่าย การจัดตั้งกลุ่ม รวมไปถึงกระบวนการสร้างและจัดตั้งกลุ่ม การบริหารจัดการกลุ่มเพื่อความยั่งยืน การให้ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะจากวิทยากร

2. การให้ความรู้ด้านก้าวใหม่ของการเกษตร เนื้อหาประกอบด้วย ความเป็นมาและพัฒนาการ โครงการสร้างและพัฒนาเกษตรกรสมัยใหม่ นโยบายและทิศทางการสร้างและพัฒนาเกษตรกรสมัยใหม่

3. อนาคตสินค้าและผลผลิตการเกษตร (เน้นไข่เป็ด) เนื้อหาประกอบด้วยผลผลิตการเกษตร ไทยในเวทีการค้าทุกระดับ ความสำคัญของผลิตภัณฑ์คุณภาพทางการเกษตร โครงสร้างของระบบและกระบวนการผลิตเชิงคุณภาพ ประเภท ลักษณะผลผลิตการเกษตรของไทย และมาตรฐาน GAP

4. การบริหารจัดการกลุ่มเพื่อความสำเร็จ เนื้อหาประกอบด้วยด้านการตลาด ความหมาย การบริหารจัดการทางการตลาด หลักการบริหารจัดการตลาด ข้อจำกัดผลผลิตการเกษตร การเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร การแปรรูป การพัฒนาผลิตภัณฑ์

5. สร้างความร่วมมือและอภิปรายกลุ่มแนวทางการขับเคลื่อนเครือข่ายเกษตรกรเลี้ยงเป็ดร่วมกับหน่วยงานปศุสัตว์ สหกรณ์ และตลาดรับซื้อจากบริษัท

6. เปรียบเทียบผลกระทบของโครงการต่อกลุ่มเกษตรกรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งก่อนและหลังการดำเนินงาน ด้านรายได้ ต้นทุนและผลกำไรของกลุ่ม

บทความวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ตารางที่ 1 แสดงเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

	Tool/Innovation **เครื่องมือ** **นวัตกรรม**	**เทคนิคการถ่ายทอด**	Output **ผลผลิต**
การผลิตอาหารลดสูตรลดต้นทุน	นักวิจัยทดลองเลี้ยงเป็ดจำนวน 20 ตัว โดยใช้อาหารสูตรลดต้นทุน	**1. Awareness การสร้างการรับรู้:** นักวิจัยสำรวจด้วยการสัมภาษณ์เกษตรกรเพื่อให้ทราบถึงปัญหาที่เกษตรที่ประสบอยู่ **2. Understanding and Explaining เข้าใจและอธิบาย:** อธิบายโดยการบอกถึงประโยชน์ของการใช้อาหารสูตรลดต้นทุนในแง่โภชนาการและการลดต้นทุนค่าอาหาร **3. Believing and accepting เชื่อและยอมรับ:** นำผลที่ได้จากห้องปฏิบัติการเพื่อยืนยันว่าอาหารที่ออกแบบมามีคุณค่าทางโภชนาการที่ครบถ้วนสมบูรณ์ **4. Gradual Follow up ค่อยเป็นค่อยไป และติดตาม:** ลงพื้นที่เพื่อถ่ายทอดการเตรียมวัตถุดิบและวิธีการทำอาหารสูตรลดต้นทุนให้กับกลุ่มเกษตรกร	ผลการวิเคราะห์คุณค่าทางโภชนาการของอาหารเป็ดสูตรลดต้นทุนพบว่า ในอาหารประกอบด้วยโปรตีนร้อยละ 24.71 ไขมันร้อยละ 1.12 เยื่อใยร้อยละ 7.24 เถ้าร้อยละ 13.98 และคาร์โบไฮเดรตร้อยละ 45.14 ดังตารางที่ 4 โดยอาหารสูตรนี้มีคุณค่าทางโภชนาการที่ใกล้เคียงกับอาหารเป็ดไข่สำเร็จรูปที่วางจำหน่ายตามตลาดทั่วไป และมีความชื้นร้อยละ 7.81 ซึ่งน้อยกว่าร้อยละ 13
การอบรมถ่ายทอดการผลิตอาหารสูตรลดต้นทุน	อบรมเชิงปฏิบัติการในการทำอาหารสูตรลดต้นทุน	**1. Awareness การสร้างการรับรู้:** สร้างการรับรู้ให้กับเกษตรกรด้วยการพูดคุยนำเสนอข้อมูลเชิงประจักษ์ว่าต้นทุนที่สูงที่สุดในการเลี้ยงเป็ดคือต้นทุนค่าอาหาร และเสนอแนะวิธีการในการลดต้นทุนดังกล่าว **2. Understanding and Explaining เข้าใจและอธิบาย:** เมื่อเกษตรกรรับทราบและเข้าใจปัญหาด้านต้นทุนค่าอาหารที่สูงแล้ว	คู่มือการทำอาหารสูตรลดต้นทุนและการนำสูตรอาหารสูตรลดต้นทุนนำไปใช้ในฟาร์ม

บทความวิจัย

	Tool/Innovation เครื่องมือ นวัตกรรม	เทคนิคการถ่ายทอด	Output ผลผลิต
		นักวิจัยก็ได้พูดถึงข้อมูลเชิงตัวเลข หากเกษตรไม่ปรับตัวหรือหาวิธีการในการลดต้นทุนค่าอาหาร เกษตรกรก็ไม่สามารถแบกรับต้นทุนค่าอาหารได้ ในที่สุดก็ต้องเลิกเลี้ยง **3. Believing and accepting เชื่อและยอมรับ:** นำผลการทดลองกับฟาร์มตัวอย่างมาแสดงให้กับกลุ่มเกษตรกร **4. Gradual Follow up ค่อยเป็นค่อยไป และติดตาม:** ติดตามการทำอาหารเองและเลี้ยงโดยใช้อาหารสูตรลดต้นทุนโดยค่อยๆลดอาหารสำเร็จรูป	
การอบรมถ่ายทอดการผลิตอาหารสูตรลดต้นทุนสู่นวัตกร	อบรมเชิงปฏิบัติการในการทำอาหารสูตรลดต้นทุนสู่นวัตกร	**1. Awareness การสร้างการรับรู้:** สร้างการรับรู้ให้กับนวัตกรด้วยการพูดคุยนำเสนอข้อมูลเชิงประจักษ์ว่าต้นทุนที่สูงที่สุดในการเลี้ยงเป็ดคือต้นทุนค่าอาหาร และเสนอแนะวิธีการในการลดต้นทุนดังกล่าว **2. Understanding and Explaining เข้าใจและอธิบาย:** เมื่อนวัตกรรับทราบและเข้าใจปัญหาด้านต้นทุนค่าอาหารที่สูงแล้ว นักวิจัยก็ได้พูดถึงข้อมูลเชิงตัวเลข หากเกษตรไม่ปรับตัวหรือหาวิธีการในการลดต้นทุนค่าอาหาร เกษตรกรก็ไม่สามารถแบกรับต้นทุนค่าอาหาร	อบรมเชิงปฏิบัติการให้กับกลุ่มนวัตกร

บทความวิจัย

	Tool/Innovation เครื่องมือ นวัตกรรม	เทคนิคการถ่ายทอด	Output ผลผลิต
		ได้ ในที่สุดก็ต้องเลิกเลี้ยง **3. Believing and accepting เชื่อและยอมรับ:** นำผลการทดลองกับกลุ่มเกษตรกรที่ใช้สูตรอาหารลดต้นทุนมาแล้วมาแสดงให้กับกลุ่มนวัตกร แล้วให้กลุ่มเกษตรมาเล่าประสบการณ์การใช้สูตรอาหารลดต้นทุนในการเลี้ยงเป็ด **4. Gradual Follow up ค่อยเป็นค่อยไป และติดตาม:** ติดตามการทำอาหารเองและเลี้ยงโดยใช้อาหารสูตรลดต้นทุนโดยค่อยๆลดอาหารสำเร็จรูป	
การสร้างเครือข่ายเกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ด	บันทึกข้อตกลงความร่วมมือกันเป็นเครือข่ายเกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ดจังหวัดชายแดนภาคใต้	**1. Awareness การสร้างการรับรู้:** สร้างการรับรู้ว่าการทำงานเป็นเครือข่ายมีความเข้มแข็งมากกว่าทำงานแบบเดี่ยว **2. Understanding and Explaining เข้าใจและอธิบาย:** ทุกกลุ่มเข้าใจเป้าหมายร่วมกันในการจะทำงานในอนาคต **3. Believing and accepting เชื่อและยอมรับ:** เมื่อเป็นเครือข่ายแต่ละกลุ่มก็จะมีความไว้วางใจซึ่งกันและกันนำไปสู่การแลกเปลี่ยนข้อมูลกัน และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกัน **4. Gradual Follow up ค่อยเป็นค่อยไป และติดตาม:** ติดตามการที่เป็นเครือข่ายและเกื้อหนุนให้เกิดเครือข่ายการทำงานที่เข้มแข็งในพื้นที่	เกิดเครือข่ายการทำงานร่วมกัน

บทความวิจัย

ผลการวิจัย

ในการศึกษาแนวทางการจัดการจัดการห่วงโซ่อุปทานของเป็ดโดยใช้ทรัพยากรพื้นถิ่นและเพิ่มรายได้ของเกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ด เพื่อการยกระดับความสามารถการประกอบการธุรกิจเป็ดตลอดห่วงโซ่อุปทานสำหรับเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดยะลา ได้มีการสำรวจข้อมูลกำลังการผลิตดังนี้

ข้อมูลกำลังการผลิตผลิตภัณฑ์เป็ดจังหวัดยะลา

กลุ่มเลี้ยงเป็ดจังหวัดยะลาที่เข้าร่วมโครงการประกอบด้วย 15 กลุ่มแบ่งเป็น 1) กลุ่มแปรรูปอาหารสัตว์ 2 กลุ่ม 2) กลุ่มเพาะพันธุ์เป็ด 1 กลุ่ม 3) กลุ่มเป็ดไข่ 5 กลุ่ม 4) กลุ่มเป็ดเนื้อ 2 กลุ่ม 5) กลุ่มแปรรูปไข่เข็ม 2 กลุ่ม 6) กลุ่มตลาด 3 กลุ่ม จากการลงพื้นที่สำรวจข้อมูลการเลี้ยงเป็ดในพื้นที่จังหวัดยะลา สามารถสรุป ได้ดังนี้

ตารางที่ 2 แสงข้อมูลกำลังการผลิตผลิตภัณฑ์เป็ดจังหวัดยะลา

กลุ่มเกษตรกร	จำนวนเป็ด (ตัว)	จำนวนไข่ (ฟอง)ต่อเดือน	จำนวนเนื้อ (กก.)/ต่อเดือน	จำนวนอาหาร (กก.)/เดือน
เกษตรกรแปรรูปอาหารสัตว์				
1.นายอาแว เจะหะ	อาหารสดจากต้นสาคู			1,440
2.อุ้มรักฟาร์มเป็ด	อาหารสำเร็จรูปชนิดแห้ง			500
เกษตรกรเพาะพันธุ์เป็ด				
3.นายซัลมาน อาลี	3,200	ลูกเป็ดอายุ 2 สัปดาห์		
เกษตรกรเลี้ยงเป็ดไข่				
4.นายซัยนุดดีน ยามา	400	9,000		
5.นายประดับ ศรีตะนนท์	150	2,700		
6.นายมะสะรี ยามา	500	12,600		
7.นายอับดุลเลาะห์ สาเมาะ	500	9,600		
8.นิฟาร์เดียฟาร์ม	600	15,000		
เกษตรกรเลี้ยงเป็ดเนื้อ				
9. นางสาวกูอัยซะฮ บือซา	1,000		332	
10.นายแวลุกมาน แวกาจิ	300		50	
เกษตรกรแปรรูปไข่เค็ม				
11.นางนภาพร กูดือราแม		300		
12.นางเนาวรัตน์ น้อยพงษ์		560		
เกษตรกรกลุ่มตลาด				
13. ร้านผู้ชายขายไข่		24,000		
14. ร้านบังฟิต		3,600		
15. ร้านกะนะห์		120,000		

บทความวิจัย

จากตารางที่ 2 แสดงกำลังการผลิตผลิตภัณฑ์เป็ดจังหวัดยะลา แบ่งเป็นกลุ่มแปรรูปอาหารสัตว์สามารถผลิตอาหารเพื่อส่งต่อให้กับกลุ่มเลี้ยงเป็ดจำนวน 1,940 กิโลกรัมต่อเดือน กลุ่มเพาะพันธุ์สามารถเพาะพันธุ์ได้ 3,200 ตัวต่อเดือน กลุ่มเลี้ยงเป็ดไข่สามารถผลิตไข่ได้จำนวน 48,900 ฟองต่อเดือน กลุ่มผลิตเนื้อเป็ดผลิตเนื้อได้ 382 กิโลกรัมต่อเดือน กลุ่มแปรรูปไข่สามารถผลิตไข่เค็มได้ 860 ฟองต่อเดือน และกลุ่มตลาดมีความต้องการไข่สดจำนวน 147,600 ฟองต่อเดือน

ตารางที่ 3 แสดงความสามารถในการผลิตและความต้องการของตลาดไข่เป็ด

ความสามารถในการผลิต ฟอง/เดือน	**ความต้องการของตลาด ฟอง/เดือน**	**ส่วนต่าง ฟอง/เดือน**
48,900	147,600	98,700

จากตารางที่ 3 แสดงความสามารถในการผลิตและความต้องการของตลาดไม่สมดุลกัน โดยที่จำนวนไข่เป็ดที่อยู่ในพื้นที่ไม่เพียงพอต่อความต้องการซื้อยังขาดอีกจำนวน 98,700 ฟองต่อเดือน ควรมีกลยุทธ์ในการเพิ่มประชากรเป็ดเพื่อเพิ่มจำนวนไข่เป็ดในพื้นที่ให้เพิ่มขึ้นอย่างน้อย 4 เท่า

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนประชากรเป็ดและจำนวนไข่เป็ด

ผลผลิต	**เดิม**	**ใหม่**
ประชากรเป็ด(ตัว)	2,150.00	6,450.00
จำนวนไข่เป็ด(ฟอง)	48,900	147,060.00

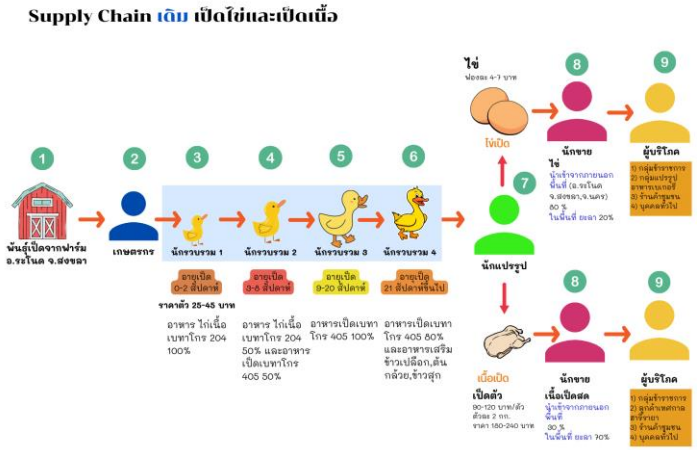
จากตารางที่ 4 แสดงจำนวนประชากรเป็ดและจำนวนไข่เป็ดต่อเดือนที่สามารถผลิตได้ปัจจุบันและใหม่ที่กำลังจะพัฒนาต่อไป ปัจจุบันประชากรเป็ดที่เข้าร่วมโครงการวิจัยจำนวน 2,150 ตัว ถ้าต้องการผลผลิตไข่เป็ดตามจำนวนที่ยังขาดอยู่จะต้องมีประชากรเป็ดอย่างน้อยจำนวน 6,450 ตัว หากมีจำนวนเป็ดตามจำนวนดังกล่าวก็โดยไม่ต้องพึ่งพาการนำไข่เป็ดนอกพื้นที่มาบริโภค เพื่อเป็นการสร้างเศรษฐกิจหมุนเวียนในชุมชน และการกระจายรายได้ให้กับกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่เพิ่มขึ้น

และได้มีการวิเคราะห์การจัดการห่วงโซ่อุปทานเดิม สู่การออกแบบและจัดการห่วงโซ่อุปทานใหม่ของการเลี้ยงเป็ดโดยใช้ทรัพยากรพื้นถิ่นเพื่อเพิ่มรายได้ของเกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ด**ดังนี้**

บทความวิจัย

ผลการวิเคราะห์ Supply chain (เดิม) การเลี้ยงเป็ดแบบครบวงจรของกลุ่มผู้เลี้ยงเป็ด จ.ยะลา

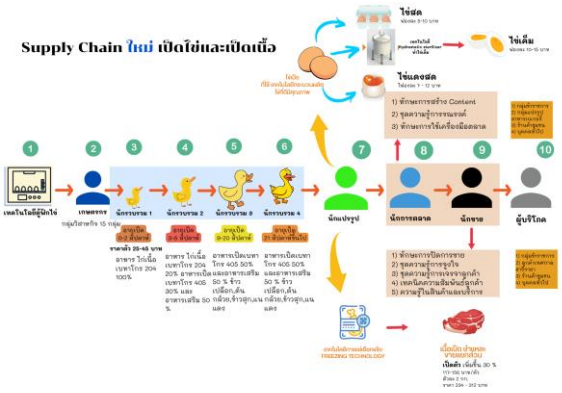
1) Supply chain (เดิม) ของเป็ดไข่และเป็ดเนื้อ

ภาพที่ 1 แสดงห่วงโซ่อุปทาน(เดิม) เป็ดไข่และเป็ดเนื้อ

จากภาพที่ 3 ห่วงโซ่อุปทาน(เดิม)ของเป็ดไข่และเป็ดเนื้อ โดยเริ่มตั้งแต่การซื้อลูกเป็ดอายุ 0-2 สัปดาห์ในราคาตัวละ40 บาท จากฟาร์มเป็ดในพื้นที่จังหวัดสงขลา โดยเกษตรกรจะเริ่มเลี้ยงเป็ดเล็กถึงเป็ดสาวที่พร้อมออกไข่ อายุเป็ดประมาณ 21 สัปดาห์ขึ้นไป เกษตรกรจะเลี้ยงเป็ดโดยให้อาหารสำเร็จรูปเกือบจะ 100 % มีบ้างอาหารเสริมเพียงเล็กน้อยที่ใช้วัตถุดิบในพื้นที่แต่วัตถุดิบที่ใช้ยังให้คุณค่าทางอาหารยังไม่เพียงพอจะส่งผลต่ออัตราการออกไข่อยู่ในระดับที่ต่ำอยู่ ไข่เป็ดที่ได้ก็จะออกขายในร้านค้าชุมชนและคนในชุมชนในราคา 4-5 บาท/ฟอง ส่วนของเป็ดเนื้อก็จะมีลูกค้าเป็นบุคคลทั่วไป ส่วนมากจะขายดีในช่วงเทศกาลต่างๆ เช่น วันฮารีรายอ เดือนรอมฎอน เป็นต้น

2) Supply chain (ใหม่) ของเป็ดไข่และเป็ดเนื้อ

ภาพที่ 2 แสดงห่วงโซ่อุปทาน(ใหม่) เป็ดไข่และเป็ดเนื้อ

จากภาพที่ 4 ห่วงโซ่อุปทาน(ใหม่)ของเป็ดไข่และเป็ดเนื้อ มีการเติมเทคโนโลยีเข้าไปเริ่มตั้งแต่การนำเทคโนโลยีตู้ฟักไข่มาใช้ในพื้นที่เพื่อลดการซื้อลูกเป็ดจากนอกพื้นที่แล้วจะยังสามารถทำให้ต้นทุนลดลงอีกด้วย การ

บทความวิจัย

ถ่ายทอดเทคโนโลยีสูตรอาหารสูตรลดต้นทุนโดยใช้วัตถุดิบในพื้นที่ที่มีต้นทุนต่ำแต่มีโภชนาการทางอาหารที่สูง ส่งผลให้อัตราการออกไข่เพิ่มขึ้นจากเดิมส่วนเป็ดเนื้อก็จะทำให้มีน้ำหนักเพิ่มขึ้น

ไข่เป็ด สามารถขายได้ 3 แบบด้วยกัน 1) ไข่สด(คุณภาพตามที่ตลาดต้องการ) ราคา5-10 บาท 2) ไข่เค็ม ใช้เทคโนโลยี Hydrostatic sterilizer ราคา 15-20 บาท/ฟอง และไข่เค็มใช้ดินมายาพอกไข่เค็ม ราคา 10-15 บาท/ฟอง 3) ไข่แดงสด ราคาฟองละ 7-12 บาท/ฟอง

เนื้อเป็ด เป็ดสาวโตเต็มที่จะนำมาเชือดแล้วขายแยกส่วนจะทำให้ได้ราคาที่สูงกว่า แล้วนำเทคโนโลยีการแช่เยือกแข็งมาใช้กับเนื้อเป็ดขายในราคาที่สูงกว่าราคา 234-312 บาท ราคาเพิ่มขึ้นตัวละ 20-30%

แนวทางการจัดการจัดการห่วงโซ่อุปทานของเป็ด

สำหรับแนวทางการจัดการจัดการห่วงโซ่อุปทานของเป็ด เพื่อการยกระดับความสามารถการประกอบการธุรกิจเป็ดตลอดห่วงโซ่อุปทานสำหรับเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดยะลา ที่สำคัญๆดังนี้

1.การพัฒนาสูตรอาหารโดยใช้ทรัพยากรพื้นถิ่นเป็ดในการลดต้นทุน

แนวทางการลดต้นทุนการผลิตอาหารเป็ดนั้นเราได้พัฒนาสูตรอาหารโดยการใช้ทรัพยากรในพื้นถิ่น ซึ่งเดิมที่ในระบบการเลี้ยงแบบเชิงพาณิชย์ อาหารที่ใช้เลี้ยงมักเป็นอาหารเม็ดสำเร็จรูป ซึ่งเป็นอาหารที่มีราคาแพง จึงควรหาแนวทางลดต้นทุนการเลี้ยงเป็ด โดยการผลิตอาหารเม็ดสำเร็จรูปแบบพื้นบ้านใช้เองในฟาร์ม เพื่อลดต้นทุนการผลิตอาหารสัตว์ เพราะต้นทุนการผลิตส่วนใหญ่เป็นค่าอาหารที่ใช้เลี้ยงเป็ด ดังนั้น ผู้เลี้ยงเป็ดต้องผลิตอาหารเม็ดสำหรับเป็ดกิน ซึ่งมีผลต่อการลดต้นทุนการผลิตและประหยัดค่าใช้จ่ายจากการซื้ออาหารเป็ด

ตารางที่ 1 แสดงคุณค่าทางโภชนาการของวัตถุดิบทั้ง 3 ชนิด

ชนิดวัตถุดิบ	ร้อยละองค์ประกอบทางเคมี					
	แป้ง	โปรตีน	ไขมัน	เส้นใย	เถ้า	ความชื้น
รำละเอียด(7บาท/กก.)	47.92	15.47	16.10	4.7	8.61	11.90
แหนแดง(1บาท/กก.)	6.54	15-30	3.1	8.5-11.7	10.5	85-90
สาคู (5 บาท/กก.)	29	1.23	0.18	3.72	2.57	50
อาหารเม็ดNNP (18.66บาท/กก.)		22	3	7		13

จากตารางที่ 5 นักวิจัยได้ออกแบบสูตรอาหารลดต้นทุนจากวัตถุดิบรำละเอียด ตามตารางที่ 5 โดยใช้เป็ดอายุ 1 ปี จำนวน 50 ตัว แบ่งเป็ดเพื่อการทดลองเป็น 5 กลุ่ม ให้อาหารสูตรแตกต่างกัน 4 สูตร และมีชุดควบคุมที่ให้เฉพาะอาหารเม็ด และจะใช้อัตราส่วนอาหารเม็ด : วัตถุดิบ 1:1 โดยน้ำหนักแห้ง ให้เป็ดทาน 2 มื้อ เช้ากับเย็น มื้อละ 1 กิโลกรัม/กลุ่ม 10 ตัว (อาหารเม็ด 500 กรัม ร่วมกับวัตถุดิบ 500 กรัม)

บทความวิจัย

ตารางที่ 2 แสดงผลเปรียบเทียบปริมาณการให้ไข่เป็ดหลังจากได้รับสูตรอาหาร

สูตรอาหาร	จำนวนเป็ด	อัตราส่วนอาหารเม็ด : วัตถุดิบ (โดยน้ำหนักแห้ง)	ปริมาณการให้อาหาร/วัน	ปริมาณการให้ไข่เฉลี่ย/วัน	น้ำหนักไข่เป็ดเฉลี่ย (กรัม)
อาหารเม็ด+ รำละเอียด	10	1: 1	1 kg (อาหารเม็ด 500 g + รำละเอียด 500 g)	9.2	69
อาหารเม็ด + แหนแดง	10	1: 1	1 kg (อาหารเม็ด 500 g + แหนแดง500 g)	9.5	70
อาหารเม็ด + สาคูบด	10	1: 1	1 kg (อาหารเม็ด 500 g + สาคู 500 g)	8.6	68
อาหารเม็ด + รำละเอียด + แหนแดง	10	1: 0.5: 0.5	1 kg (อาหารเม็ด 500 g + รำละเอียด 250 g + แหนแดง 250 g)	9.4	70
อาหารเม็ดอย่างเดียว	10			9.55	70

จากตารางที่ 6 จากผลการทดลองให้สูตรอาหารที่มีส่วนผสมของ รำละเอียด แหนแดง สาคูบด เปรียบเทียบกับอาหารเม็ดสำเร็จรูปเพียงอย่างเดียว พบว่าอาหารเม็ดเพียงอย่างเดียว ให้เป็ดไข่สูงสุดร้อยละ 95.5 ไม่แตกต่างจากอาหารเม็ดผสมแหนแดงอัตราส่วน 1:1 และให้น้ำหนักไข่เป็ดเฉลี่ย 70 กรัม รองลงมาคืออาหารเม็ดผสมรำละเอียดร่วมกับแหนแดง อัตราส่วน 1 : 0.5 : 0.5 ให้เป็ดไข่เฉลี่ยร้อยละ 94 ส่วนอาหารเม็ดผสมสาคูอัตราส่วน 1:1 ให้เป็ดไข่น้อยที่สุดร้อยละ 86 และให้น้ำหนักไข่เป็ดเฉลี่ย 68 กรัมการเลี้ยงเป็ดไข่จะช่วยสร้างผลกำไรให้แก่ผู้เลี้ยงเป็นจำนวนมาก แต่ปัญหาเรื่องหนึ่งก็คือ เป็ดได้รับอาหารที่มีคุณภาพดีในปริมาณที่เพียงพอ มีสารอาหารที่มีโภชนาการระดับสูงตามความต้องการของเป็ด ผลที่ได้รับหลังจากการถ่ายทอดเทคโนโลยีการทำอาหารเม็ดสำเร็จรูปจากวัตถุพื้นถิ่น เกษตรกรสามารถลดต้นทุน และมีกำไรจากการขายไข่เป็ดเกือบ 3 เท่าจากเดิมตลอดระยะเวลาการเลี้ยง 2 ปี

บทความวิจัย

ตารางที่ 7 แสดงเปรียบเทียบการคืนกำไรก่อนและหลังโครงการ

ระยะเวลาให้ไข่ 2 ปี	ต้นทุนอาหาร	รายได้จากไข่เป็ด	กำไร
กำไรก่อนโครงการ	879,840	520 ฟอง/ตัว/ 2 ปี × 500 = 260,000 ฟอง × 4บาท = 1,040,000 บาท	1,040,000 - 879,840 = 160,160 บาท
กำไรหลังโครงการ	607,920	520 ฟอง/ตัว/ 2 ปี × 500 = 260,000 ฟอง × 4บาท = 1,040,000 บาท	1,040,000 - 607,920 = 432,080 บาท

จากตารางที่ 7 เมื่อเปรียบเทียบการคืนกำไรก่อนและหลังโครงการตลอดระยะเวลาการเลี้ยงเป็ดและให้ไข่ 2 ปี พบว่า กำไรก่อนโครงการ 160,160 บาท คิดเป็น 6,673 บาท/เดือน ในขณะที่กำไรหลังโครงการ ซึ่งได้ใช้วัตถุดิบรำละเอียดในพื้นที่มาเสริมเพื่อลดปริมาณอาหารเม็ดสำเร็จรูปลงครึ่งหนึ่ง พบว่า สามารถสร้างกำไรได้ 432,080 บาท คิดเป็นกำไรต่อเดือน 18,003 บาท เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นเกือบ 3 เท่าจากเดิม

2.การจัดอบรมผลิตอาหารสูตรลดต้นทุน

สืบเนื่องจากคณะทีมวิจัยภายใต้โครงการ การพัฒนาขีดความสามารถการประกอบการธุรกิจเป็ดเพื่อเพิ่มมูลค่าการผลิตตลอดห่วงโซ่อุปทานของชุมชนในพื้นที่จังหวัดยะลา จากการดำเนินโครงการและได้ลงพื้นที่ในการสำรวจผู้ประกอบการเลี้ยงเป็ดเนื้อและเป็ดไข่ของเกษตรกรในจังหวัดยะลา ปัญหาลำดับต้น ๆ คือ ต้นทุนอาหารในการใช้เลี้ยงเป็ดมีราคาค่อนข้างสูง ทำให้บางผู้ประกอบการบางรายต้องหยุดการเลี้ยง เนื่องจากไม่สามารถแบกรับต้นทุนด้านอาหารเพื่อเป็นการเสริมองค์ความรู้ให้กับเกษตรกรในการทำสูตรอาหารเป็นที่ใช้วัตถุดิบในพื้นถิ่นในการผลิต เพื่อเป็นการบริหารต้นทุนในการเลี้ยงเป็ด การบริหารจัดการต้นทุนที่สำคัญที่สุดคืออาหารเป็ดเนื่องจากเป็ดจะต้องกินอาหารทุกวัน การบริหารจัดการอาหารเป็ดอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพื่อให้อาหารเป็ดมีคุณภาพจะสามารถส่งเสริมคุณภาพของไข่เป็ดและเนื้อเป็ดได้ ซึ่งนอกจากจะลดต้นทุนได้แล้วยังสามารถเพิ่มรายได้จากการที่คุณภาพของผลผลิตได้มาตรฐานและสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มต่อไปได้ ดังนั้นในการวิจัยจึงต้องพัฒนาสูตรอาหารเป็ดทั้งที่เป็นอาหารหลักและอาหารเสริม โดยการใช้พืชในพื้นถิ่นเพื่อการลดต้นทุนในการประกอบกิจการเลี้ยงเป็ดไข่และเป็ดเนื้อโดยอาศัยความร่วมมือในการดำเนินงานร่วมกับปศุสัตว์จังหวัดยะลา นอกจากนี้แนวทางการลดต้นทุนในการซื้ออาหารสำเร็จรูปต้องอาศัยการรวมกลุ่มของเกษตรกร จึงจำเป็นต้องส่งเสริมเกษตรกรในกระบวนการรวมกลุ่มเพื่อผลประโยชน์ในการต่อรองราคาปัจจัยการผลิตต่าง ๆอีกมากมายเพื่อการลดต้นทุนและส่งเสริมรายได้ในทุกกระบวนของการดำเนินงาน

กิจกรรมดังกล่าวได้จัดขึ้นโดยเชิญกลุ่มเดิมที่ทำงานร่วมกันกับทีมวิจัยอยู่แล้ว และกลุ่มใหม่ที่เลี้ยงเป็ดอยู่แล้วแต่ต้องการที่จะลดต้นทุนด้านอาหารตลอดจนกลุ่มใหม่ที่สนใจจะเลี้ยงเป็ดเป็นอาชีพเสริม กิจกรรมเริ่มด้วยการ

บทความวิจัย

นำเสนอข้อมูลด้านเงิน ต้นทุนในด้านอาหาร และอบรมการจดบันทึกบัญชีสำหรับการเลี้ยงเป็ด หลังจากนั้นก็เริ่มนำเสนอสูตรการทำอาหารสูตรลดต้นทุนในห้องแบบทฤษฎี และได้ทดลองการทำอาหารจริงหลังจากศึกษาทฤษฎีเสร็จ กลุ่มเดิมก็ได้ทำการถ่ายทอดประสบการณ์การใช้อาหารสูตรลดต้นทุนสามารถลดต้นทุนได้จริง และกรรมวิธีในการผลิตสามารถผลิตได้เองมีขั้นตอนไม่ยุ่งยากซับซ้อนแถมยังสามารถหาวัตถุดิบที่มีอยู่ในพื้นถิ่นได้อีกด้วย

3.การสร้างเครือข่าย

การสร้างเครือข่ายเกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ดมีความสำคัญซึ่งจะใช้กลไกความร่วมมือเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์เป้าหมายของเกษตรกร การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การสร้างความสามารถในการพึ่งพาตนเองได้และเพื่อการพัฒนาอาชีพเกษตรกรเลี้ยงเป็ดร่วมกัน วัตถุประสงค์เพื่อการแก้ปัญหาต่างๆ พัฒนาศักยภาพและเพิ่มประสิทธิภาพในการเลี้ยงเป็ดสู่เป้าหมายในการเพิ่มขีดความสามารถในการลดต้นทุน การขยายการผลิต การขยายตลาดเพื่อตอบสนองตลาดในพื้นที่จนถึงสู่การส่งออกได้และทำให้มีการพัฒนาด้านรายได้ให้เพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการสร้างความมั่นคงให้กับเกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ด ดังนั้นทีมวิจัยได้ดำเนินการจัดเวทีอบรมเกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ด ในประเด็นที่เกี่ยวข้องเพื่อการพัฒนาและบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายต่างๆ พร้อมกันนั้นเวทีนี้ได้ใช้เวลาช่วงหนึ่งสร้างความเข้าใจซึ่งกันและกันระหว่างเกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ด และทางมหาวิทยาลัยฟาฏอนีโดยผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนาร่วมกับเกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ดจากจังหวัดยะลา ปัตตานี นราธิวาส สงขลา พัทลุง และสตูลได้ดำเนินการร่วมกันลงนามในบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) เพื่อให้เกิดเป็นเครือข่ายเกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ดจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมีข้อตกลงดังนี้

1.ร่วมจัดตั้งและเป็นสมาชิกเครือข่ายเกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ดจังหวัดชายแดนใต้ เพื่อสร้างความเข้มแข็งในการเลี้ยงเป็ดในพื้นที่

2. เพื่อเสริมสร้างความร่วมมือในการถ่ายทอดประสบการณ์ ในการเลี้ยงเป็ด และสามารถร่วมมือในการทำกิจกรรมต่างๆในการเลี้ยงเป็ด

3. เพื่อส่งเสริม พัฒนา และยกระดับคุณภาพการเลี้ยงเป็ดด้วยการผลักดันให้เกิดห่วงโซ่คุณค่าของการเลี้ยงเป็ด

4. เพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์ในเชิงแลกเปลี่ยนระหว่างกัน และสมาชิกในเครือข่ายสามารถทำกิจกรรมร่วมกัน

ประเด็นความร่วมมือของเครือข่ายเกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ดจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อพัฒนาและสร้างความมั่นคงให้กับอาชีพเกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ด

จากการจัดเวทีอบรมสร้างความเข้าใจ ได้มีประเด็นที่น่าสนใจร่วมกันเพื่อส่งเสริมพัฒนายกระดับคุณภาพการเลี้ยงเป็ดดังนี้ ด้านการเพิ่มขีดความสามารถในการผลิตไข่เป็ดสู่ตลาดนั้น โดยการใช้สูตรอาหารที่ลดต้นทุนที่ทีมวิจัยได้อบรมให้ความรู้กับกลุ่มเกษตรกร ทั้งนี้ได้มีการเสนอความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการใช้วัสดุพื้นถิ่นในการทำเป็นอาหารลดต้นทุนในการเลี้ยงเป็ด โดยให้มีการจัดการให้มีแหล่งผลิตอาหารเป็ดลดต้นทุนและสามารถกระจายผลิตภัณฑ์อาหารเป็ดนี้แก่เกษตรกรในกลุ่มในราคาที่ต่ำกว่าอาหารสำเร็จจากท้องตลาดและสามารถลดต้นทุนได้ ทั้งนี้จะยิ่งเพิ่มขีดความสามารถให้กับเกษตรกรในกลุ่มได้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังเป็นการสร้างงานสร้างรายได้จากการ

บทความวิจัย

ผลิตอาหารเป็ดเองโดยใช้วัสดุพื้นถิ่นให้กับเกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ดอีกด้วย นอกจากนี้ได้มีการเสนอหาแนวทางการจัดการเพื่อยกระดับความสามารถการการส่งออกไข่เป็ด และผลิตภัณฑ์จากไข่เป็ดไปยังต่างประเทศได้ เพื่อขยายตลาดและสร้างรายได้จากการประกอบอาชีพเกษตรกรเลี้ยงเป็ดให้เพิ่มขึ้น เช่น เครือข่ายเกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ดจัดให้มีกิจกรรมการเรียนรู้องค์ความรู้เกี่ยวกับการผลิตสินค้าการเกษตรเพื่อการส่งออก เงื่อนไขการส่งออกสินค้าการเกษตร หรือขั้นตอนในการพัฒนาสินค้าเกษตรสู่การส่งออก เป็นต้น เพื่อเป็นแนวทางและแนวปฏิบัติในการพัฒนายกระดับสู่มาตรฐานการส่งออก ในด้านการผลักดันให้เกิดห่วงโซ่คุณค่าของการเลี้ยงเป็ด เสนอให้ศึกษาพันธุ์เป็ดอื่นๆที่มีคุณภาพแต่ยังไม่นิยมเลี้ยงในจังหวัดชายแดนใต้ เช่น พันธุ์อี้เหลียงหรืออื่นๆ ที่เลี้ยงแล้วตอบโจทย์ของการเพิ่มและยกระดับประสิทธิภาพและความคุ้มค่าในการลงทุนเลี้ยงเป็ดไข่ ที่ให้ทั้งไข่ดกและเนื้อด้วย เมื่อเป็ดปลดระวางแล้วยังสามารถขายเป็นเป็ดเนื้อที่มีเนื้อมากและเป็นที่ต้องการของตลาดอีกด้วย ที่สำคัญจะได้ราคาดีกว่าเป็ดไข่ทั่วไปซึ่งขายไม่ได้ราคาเพราะไม่มีเนื้อและไม่เป็นที่ต้องการของตลาด และมีการเสนอให้เครือข่ายเกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ดสร้างระบบการเลี้ยงเป็ดที่ครบวงจรและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีการเกษตรมาช่วย สร้างความร่วมมือระหว่างกันภายในเครือข่าย สามารถปฏิบัติงานเชื่อมกันได้เป็นหนึ่งเดียวอย่างต่อเนื่องซึ่งจะเป็นช่องทางที่ทำให้การลงทุนเกิดประสิทธิภาพสูงสุด และสามารถเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันอีกด้วย

จากข้อเสนอต่างๆในเวทีอบรมเกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ดข้างต้น ทางเครือข่ายเกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ดจังหวัดชายแดนภาคใต้ รับพิจารณาข้อเสนอต่างๆไว้และจะร่วมกันดำเนินการวางแผนพัฒนาการเลี้ยงเป็ดแบบมีส่วนร่วม และขับเคลื่อนแผนสู่การแก้ไขปัญหา การพัฒนา และเพิ่มประสิทธิภาพ ประสิทธิผลในการเลี้ยงเป็ดเพื่อสร้างความมั่นคงและยั่งยืนในอาชีพเกษตรกรเลี้ยงเป็ด

สรุปและอภิปรายผลการดำเนินงานวิจัย

ด้านกำลังการผลิตผลิตภัณฑ์เป็ดจังหวัดยะลา แบ่งเป็นกลุ่มแปรรูปอาหารสัตว์สามารถผลิตอาหารเพื่อส่งต่อให้กับกลุ่มเลี้ยงเป็ดจำนวน 1,940 กิโลกรัมต่อเดือน กลุ่มเพาะพันธุ์สามารถเพาะพันธุ์ได้ 3,200 ตัวต่อเดือน กลุ่มเลี้ยงเป็ดไข่สามารถผลิตไข่ได้จำนวน 48,900 ฟองต่อเดือน กลุ่มผลิตเนื้อเป็ดผลิตเนื้อได้ 382 กิโลกรัมต่อเดือน กลุ่มแปรรูปไข่สามารถผลิตไข่เค็มได้ 860 ฟองต่อเดือน และกลุ่มตลาดมีความต้องการไข่สดจำนวน 147,600 ฟองต่อเดือน สำหรับจำนวนไข่เป็ดและเนื้อเป็ดยังมีปริมาณไม่พอกับความต้องการของตลาด

ด้านการพัฒนาสูตรอาหารเพื่อลดต้นทุนของเกษตรกร โดยใช้วัตถุดิบในพื้นที่แต่ยังคงให้โภชนาการที่ครบถ้วน เพื่อให้ไข่ออกมามีคุณภาพตรงกับความต้องการของตลาดโดยมีต้นทุนที่ต่ำกว่าอาหารเม็ดสำเร็จรูป ผลจากการเริ่มใช้สูตรอาหารลดต้นทุนทั้ง 4 กลุ่มสามารถลดต้นทุนได้เฉลี่ยประมาณร้อยละ 33.77 ผลจากการใช้สูตรอาหารลดต้นทุนสามารถทำให้เกษตรกรลดต้นทุนการผลิตของเป็ดไข่ได้เป็นอย่างดี และเกษตรกรมีกำลังใจที่จะประกอบอาชีพนี้ต่อไปเพราะก่อนหน้านี้เกษตรกรบางกลุ่มต้องการที่จะล้มเลิกการเลี้ยงเนื่องจากว่าไม่สามารถแบกรับต้นทุนอาหารที่มีราคาแพงขึ้นอย่างต่อเนื่อง

สำหรับสูตรอาหารเป็ดในการลดต้นทุนโดยใช้วัสดุพื้นถิ่นประกอบไปด้วยวัสดุที่ใช้คือ รำละเอียด 600 กรัม เศษปลาแห้ง 200 กรัม แหนแดงสด 200 กรัม กากน้ำตาล 3.2 ซีซี (3.2 กรัม) EM 3.2 ซีซี (3.2 กรัม) วิตามิน 1

บทความวิจัย

กรัม และน้ำ 200 กรัม ซึ่งจะให้คุณค่าทางโภชนาการ โปรตีน 24.71% ไขมัน 1.12% เยื่อใยรวม 7.24% คาร์โบไฮเดรต 45.14% และเถ้า 13. 98% โดยจะสามารถให้อาหารสูตรดังกล่าวในการเลี้ยงเป็ดในปริมาณ 150 กรัม/ตัว/วัน

ด้านกลไกการพัฒนาได้ผนึกกำลังจากหลากหลายหน่วยงานได้แก่ โดยกลไกการพัฒนาจะประกอบด้วย การวิจัยและพัฒนา การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือที่เหมาะสมในการผลิตอาหารลดต้นทุน การถ่ายทอดองค์ความรู้ทั้งด้านการเงินและการเลี้ยงเป็ด การรวมกลุ่มและการจัดการเครือข่ายความร่วมมือของเกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ด

ในการรวมกลุ่มและจัดตั้งเครือข่ายความร่วมมือของเกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ดนั้นมีความสำคัญยิ่งที่จะสร้างความเข้มแข็งและการพัฒนาศักยภาพอย่างต่อเนื่องและยิ่งยืน ซึ่งเกษตรกรในเครือข่ายจะต้องร่วมมือกันในเชิงปฏิบัติ อรรณพ เรืองกัลป์ปวงค์ สราวรรณ์ เรืองกัลป์ปวงค์ วรนาถ ศรีพงศ์และปวีณา สปินเลอร์ (2014) แนวทางการพัฒนาความเข้มแข็งของเครือข่ายเกษตรธรรมชาติชุมชนวัดญาณสังวรารามมหาวิหาร อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี คือการพัฒนาศักยภาพการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในเครือข่ายโดยให้ชุมชนเกษตรกรได้ทำการวางแผน ร่วมปฏิบัติการและร่วมประเมินผล ตลอดจนร่วมรับผลประโยชน์ ซึ่งช่วยทำให้ชุมชนได้นำเอาความรู้ความสามารถที่ตนเองมีอยู่มาดำเนินงานอันจะช่วยทำให้ศักยภาพของชุมชนเครือข่ายเกษตรมีความเข้มแข็งเพิ่มขึ้นและศักยภาพของของชุมชนจะมีระดับของการพัฒนาเพิ่มขึ้นหากชุมชนมีการเรียนรู้ร่วมกันและนำสิ่งที่ได้เรียนรู้มาฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง วิวัฒน์ ไม้แก่นสาร และมลฤดี หมุนขำ (2557) ได้เสนอว่า เกษตรกร ต้องเปลี่ยนแนวทางการประกอบการ ทั้งนี้เพราะว่า เมื่อบริบทของโลกทั้งในปัจจุบันและในอนาคต มีทิศทางการเปลี่ยนแปลงไปเป็นอย่างมากย่อมส่งผลให้การดำเนินงานทางด้านการเกษตรของเกษตรกรก็จะต้องปรับรูปแบบการดำเนินธุรกิจฟาร์มของตนโดยคำนึงถึงว่า พันธมิตรคือความสำเร็จเพราะเกษตรกรจะไม่สามารถทำงานคนเดียวได้ เพราะในโลกยุคใหม่เราไม่สามารถรู้ทุก ๆ อย่างหรือทำทุก ๆ อย่างได้ด้วยตัวเราเองเพื่อตอบสนองต่อความต้องการในด้านต่าง ๆ จากผู้บริโภคได้อย่างครบถ้วน ความร่วมมือกันระหว่างเกษตรกร ที่ปรึกษา ซับพลายเออร์ ผู้ซื้อ ผู้ค้าปลีกและผู้ค้าส่ง มารวมตัวกันเพื่อเรียนรู้การทำงานร่วมกันในระบบที่มีความซับซ้อนมากขึ้น เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วของสภาพแวดล้อมและนวัตกรรมเกษตรกรจึงจำเป็นที่จะต้องปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานจากเดิมที่ทำโดยลำพังอิสระไปสู่รูปแบบที่ปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายในการทำธุรกิจร่วมกันภายในห่วงโซ่อุปทานและมีการดำเนินธุรกิจภายใต้ห่วงโซ่แห่งคุณค่าของธุรกิจแต่ละธุรกิจที่สามารถเชื่อมต่อการทำธุรกิจกันได้ทั้งในส่วนที่ต่างเป็นซัพพลายเออร์ให้กับลูกค้าที่ถัดไปในห่วงโซ่อุปทานเดียวกัน

บทความวิจัย

เอกสารอ้างอิง

กระจ่าง วิสุทธารมณ์. 2543. **การเลี้ยงเป็ดและโรคในเป็ด.**ภาควิชาสัตวบาล คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

คุณาพร เต็มปิยพล. 2554. **การวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคมของการเลี้ยงเป็ดไข่ในเขตพื้นที่ภาคกลางของประเทศไทย**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ณัฏฐศศิ นิลนรศรี. 2560. **รูปแบบและกลยุทธ์การดำเนินธุรกิจฟาร์มเลี้ยงเป็ดไข่ในเขตอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี**. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ทวีศักดิ์ ส่งเสริม และคณะ.2551. **โครงการระบบตลาดข้อตกลงสินค้าปศุสัตว์ (เป็ดเนื้อ) ใน ประเทศไทย.**คณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์:กรุงเทพฯ.

พรพิมล ชัยวุฒิศักดิ์. 2561. **การสร้างสูตรอาหารต้นทุนต่ำของเป็ดไข่สูตรอาหารโดยใช้ตัวแบบทางคณิตศาสตร์**. วารสารวิจัยราชภัฏพระนคร สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ไพโรจน์ เฮงแสงชัย. 2549. **การศึกษาเปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนของการเลี้ยงเป็ดไข่ แบบฟาร์มปล่อยลานและแบบไล่ทุ่งในจังหวัดสุพรรณบุรี**. วิทยานิพนธ์ศิลปะศาสตร์บัณฑิต สาขาธุรกิจ การเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.

วิวัฒน์ ไม้แก่นสาร และมลฤดี หมุนขำ. 2557. **การเปลี่ยนแปลงของภาคธุรกิจเกษตรภายใต้บริบท ของโลกในอนาคต**. วารสารปัญญาภิวัฒน์ *5*, ฉบับพิเศษ (พฤษภาคม)

สิรพงศ์ ศิริรักษ์ และ ณัฐวุฒิ ปุรินทราภิบาล. 2555. **ศึกษาเรื่องต้นทุนการผลิตและการตลาดเป็ดไข่ของเกษตรกรใน จังหวัดสงขลา** คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัย เทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

สุกัญญา บำรัส. 2562. **เป็ดไข่ : ศึกษาวิธีการปัญหา และแนวทางการแก้ปัญหาจากการเลี้ยงเป็ดไข่เป็นอาชีพหลัก กรณีศึกษาเกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ดไข่ ตำบลกำแพงเซา อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช**.วารสารคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

อรรณพ เรืองกัลป์ปวงค์, สราวรรณ์ เรืองกัลป์ปวงค์, วรนาถ ศรีพงศ์และปวีณา สปินเลอร์. 2014. **การพัฒนาความเข้มแข็งของเครือข่ายเกษตรธรรมชาติชุมชนวัดญาณ สังวรารามวรมหาวิหาร อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี**. วารสารวิจัย มสด, 10 (พฤษภาคม 2014), 72-85.

บทความวิจัย

การศึกษาเรื่อง ผู้นำกับการแก้ไขปัญหาโดยสันติวิธีในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี

ฮัซซัน ดารามั่น

อาจารย์ประจำสาขารัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันรัชต์ภาคย์ ศูนย์ยะลา

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาโดยสันติวิธีในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี 2. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้นำในการบริหารการปกครองตามหลักธรรมาภิบาล ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี 3. เพื่อใช้เป็นข้อมูลให้กับผู้ที่สนใจได้นำไปศึกษาต่อไป

จากการศึกษาพบว่า

ผู้นำกับการแก้ไขปัญหาโดยสันติวิธีในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานีโดยรวม พบว่าอยู่ในระดับมาก โดยมีด้านการสร้างแรงบันดาลใจ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด และข้อด้านการคำนึงความเป็นปัจเจกบุคคล มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สรุปผลได้ดังนี้

1.1 ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีข้อผู้นำแสดง ความเป็นมิตร แสดงน้ำใจ และความเป็นกันเองกับประชาชน มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด และข้อผู้นำระบุจุดมุ่งหมายและเป้าหมายการทำงานอย่างชัดเจน มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

1.2 ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีข้อผู้นำสามารถจูงใจให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความรู้สึกว่างานที่ทำเป็นสิ่งสำคัญและน่าภูมิใจ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดและข้อผู้นำมอบหมายงานตามความสามารถและความถนัดแต่ละบุคคล มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

1.3 ด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญา พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีข้อผู้นำกระตุ้นให้ผู้ใต้บังคับบัญชาและประชาชนแสดงความคิดเห็น และแสดงแง่คิดต่างๆ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด และผู้นำแนะนำให้ข้อมูลและทางเลือกในการแก้ปัญหาต่างๆ กับผู้นำกระตุ้นและส่งเสริมให้เกิดการริเริ่มทดลองใหม่ๆ โดยมีการแนะนำเมื่อการปฏิบัติงานดังกล่าวพบความผิดพลาด มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

1.4 ด้านการคำนึงความเป็นปัจเจกบุคคล พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีข้อผู้นำคิดและค้นหาข้อผิดพลาดก่อนที่จะให้ความคิดเห็นในการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด และข้อผู้นำให้คำปรึกษา แนะนำช่วยเหลือแก่ประชาชนตามสมควรแก่โอกาสเวลาที่มีปัญหา มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

2. การบริหารสถานศึกษาการบริหารการปกครองตามหลักธรรมาภิบาล ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองจังหวัดปัตตานี โดยรวม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม มีความคิดเห็นต่อการบริหารการปกครองตามหลักธรรมาภิบาล อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีด้านการบริหารการปกครองตามหลักความรับผิดชอบ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด และด้านการบริหารการปกครองตามหลักนิติธรรม มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถสรุปได้ดังนี้

2.1 ด้านการบริหารการปกครองตามหลักนิติธรรม พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีข้อผู้นำบริหารงานโดยคำนึงถึงความยุติธรรมต่อประชาชน มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด และข้อผู้นำใช้อำนาจในการบริหารงานด้วยความเป็นธรรมไม่เลือกปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

บทความวิจัย

2.2 ด้านการบริหารการปกครองตามหลักคุณธรรม พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีข้อผู้นำมีจริยธรรมในการบริหารงาน มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด และข้อผู้นำมีศีลธรรมในการบริหารงาน มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

2.3 ด้านการบริหารการปกครองตามหลักความโปร่งใส พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีผู้นำมีการกำหนดแผนงานกลยุทธ์ในการบริหารจัดการงบประมาณอย่างเหมาะสมและเป็นระบบ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด และข้อผู้นำมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นและเชื่อถือได้ เพื่อให้ประชาชนได้รับทราบอย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

2.4 ด้านการบริหารการปกครองตามหลักความมีส่วนร่วม พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีข้อผู้นำเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาต่างๆ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด และข้อผู้นำมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการดำเนินการวางแผนพัฒนา มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

2.5 ด้านการบริหารการปกครองตามหลักความรับผิดชอบ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีข้อผู้นำมีความรับผิดชอบต่อผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด และข้อผู้นำมีความรับผิดชอบต่อผลที่เกิดขึ้นจากการตัดสินใจของตนเอง มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

2.6 ด้านการบริหารการปกครองตามหลักความคุ้มค่า พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีข้อผู้นำได้บริหารงานให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของแผน ตามที่ได้รับงบประมาณมาดำเนินการ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด และข้อผู้นำมีการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นไปอย่างบริสุทธิ์ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

คำสำคัญ: 1) ผู้นำ 2) การแก้ไขปัญหา 3) การศึกษา

บทความวิจัย

A Study on Leadership and Peaceful Conflict Resolution in Mueang District, Pattani Province

Hassan Daramun

Lecturer in Public Administration, Ratchapark Institute, Yala Center

Researcher Abstract

Leaders in solving problems peacefully in the Muang District Pattani Province as a whole found to be at a high level with the aspect of inspiration have the highest average and the issue of taking into account the individuality It has the lowest mean considering each aspect. The results can be summarized as follows:

1.1 In terms of ideological influence, it was found that the overall level was at a moderate level. with leaders showing their friendliness, showing kindness and friendliness to the people have the highest average And the leader clause clearly states the purpose and goals of the work. have the lowest average

1.2 In terms of inspiration, it was found that the overall level was at a moderate level. The leadership can motivate the subordinates to feel that the work they do is important and proud. They have the highest average and the leader assigns tasks based on individual abilities and aptitudes. have the lowest average

1.3 In terms of stimulating the use of intelligence, it was found that the overall level was at a moderate level. There is a leadership message encouraging subordinates and the public to express their opinions. and express ideas have the highest average and leaders suggesting information and alternative solutions with leaders encouraging and encouraging new experimental initiatives It is recommended when such operations are found to be faulty. have the lowest average

1.4 In regard to individuality, it was found that the overall level was at a moderate level. with leadership thinking and looking for mistakes before giving operational feedback. have the highest average and the leader to give advice, advice and assistance to the people as appropriate when there is a problem have the lowest average

2. Administration of educational institutions, administrative administration according to the principles of good governance In the area of Mueang District, Pattani Province, overall, it was found that the respondents have opinions on the administration of governance in accordance with the principles of good governance moderate with the aspect of administration in accordance with the principle of responsibility have the highest average and administration in accordance

with the rule of law have the lowest average when considering each aspect can be summarized as follows:

2.1 In terms of administration according to the rule of law, it was found that the overall level was at a moderate level. with the leadership to manage the affairs with regard to justice to the people have the highest average and the leader to use his powers in administration with fairness and without discrimination have the lowest average

2.2 In terms of administration according to moral principles, it was found that the overall level was at a moderate level. There is an ethical leader in management. have the highest average And the leadership has morals in the administration. have the lowest average

2.3 In terms of administration according to the principle of transparency, it was found that the overall level was at a moderate level. The leaders have formulated strategic plans for proper and systematic budget management. have the highest average And the leader has the necessary and reliable information disclosure. for the public to be informed regularly have the lowest average

2.4 In terms of administrative administration according to the principle of participation, it was found that the overall picture was at a moderate level. There are leaders giving opportunities for people to participate in solving problems. have the highest average And the leader has given the opportunity for people to participate in formulating policies, implementing development plans. have the lowest average

2.5 In terms of administration according to the principle of responsibility, it was found that the overall picture was at a high level. The leadership is responsible for the results of the performance. have the highest average And the leaders are responsible for the consequences of their own decisions. have the lowest average

2.6 In terms of administration according to the principle of value for money, it was found that the overall picture was at a moderate level. There is a leader to manage the work to achieve the objectives and goals of the plan. according to the budget to carry out have the highest average And the leader has a pure assessment of the performance of his subordinates. have the lowest average

Keywords: 1) Leadership 2) Problem solving 3) Education

บทความวิจัย

บทนำ

ภาวะผู้นำเป็นความสามารถของบุคคลที่มีอิทธิพลต่อกลุ่มบุคคล โดยอิทธิพลนั้นจะส่งผลกระทบให้กลุ่มบุคคลภายในองค์การดำเนินการใดๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์การ (Robbins, 2005: 332) โดยรูปแบบของการมีอิทธิพลนั้น สามารถเป็นแบบ อิทธิพลอย่างเป็นทางการ (formal influence) หรืออิทธิพลอย่างไม่เป็นทางการ (informal influence) ก็ได้ กล่าวคือ อิทธิพลอย่างเป็นทางการจะมาจากตำแหน่งหน้าที่ที่มาจากการแต่งตั้งอย่างเป็นทางการภายในองค์การ เพราะว่าตำแหน่งบริหารจะมาพร้อมกับระดับของอำนาจหน้าที่ ที่ได้ถูกกำหนดอย่างเป็นทางการเอาไว้ภายในองค์การ ดังนั้นผู้บริหารที่มีตำแหน่งอย่างเป็นทางการ จึงอาจจะต้องสวมบทบาทภาวะผู้นำไปพร้อมๆ กัน อันเนื่องมาจากตำแหน่งที่ดำรงอยู่ แต่อย่างไรก็ตาม ผู้นำทุกคนก็อาจจะไม่ได้เป็นผู้บริหารทุกคน และในทางกลับกัน ผู้บริหารทุกคนก็อาจจะไม่ได้เป็นผู้นำทุกคน ทั้งนี้ก็เพราะว่า อำนาจหน้าที่อย่างเป็นทางการที่องค์การมอบให้แก่ผู้บริหารนั้น ไม่ได้เป็นเครื่องรับประกันว่าผู้บริหารเหล่านั้นจะสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิผล ด้วยเหตุนี้ ภาวะผู้นำ จึงมีแหล่งที่มาจากการยอมรับของสมาชิกภายในกลุ่มด้วยกันเอง หรือมาจากการมอบหมายอย่างเป็นทางการขององค์การ ด้วยเหตุนี้ องค์การจึงต้องการบุคคลที่มีภาวะผู้นำที่เข้มแข็งและเป็นผู้บริหารที่เข้มแข็งเพื่อให้ประสิทธิผลขององค์การบรรลุถึงระดับสูดสุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในโลกแห่งการเปลี่ยนแปลง องค์การมีความจำเป็นที่จะต้องมีผู้นำที่สามารถเปลี่ยนแปลงสถานะภาพเดิม มีวิสัยทัศน์ และสร้างแรงบันดาลใจให้กับสมาชิกภายในองค์การเพื่อให้เกิดความต้องการที่จะบรรลุเป้าหมายเชิงอุดมการณ์ ซึ่งก็คือ การบรรลุถึงวิสัยทัศน์ขององค์การ ในขณะเดียวกัน องค์การก็ต้องการบุคคลที่เป็นผู้บริหารจัดการเพื่อกำหนดแผนงานที่ชัดเจน สร้างโครงสร้างองค์การที่มีประสิทธิภาพ และตรวจสอบการดำเนินงานประจำวัน (Robbins, 2005 : 332-333)

หลักธรรมาภิบาล (Good governance) คือ หลักในการบริหาร การจัดการการควบคุม ดูแลกิจการต่างๆ ให้เป็นไปในครรลองธรรม ประกอบด้วย องค์ประกอบ 6 หลัก ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักภาระรับผิดชอบ หลักการมีส่วนร่วม และหลักความคุ้มค่า (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2552, หน้า 8) อันเป็นหลักการพื้นฐาน ในการสร้างความเป็นธรรมในสังคม เอื้อผลประโยชน์ให้กบคนทุกระดับทั้งในภาครัฐและเอกชน ในเรื่องการเปิดเผยตรวจสอบได้ และรับผิดชอบในสิ่งที่ตัดสินใจ

ธรรมาภิบาลจะทำให้สังคม มีความเข้มแข็ง ทั้งทางด้านคุณค่าและจิตสำนึกทางสังคม การเมือง วัฒนธรรม จริยธรรม และทางเศรษฐกิจ มีสมรรถนะ มีความโปร่งใส อยู่ร่วมกนด้วยความสุขและความเอื้ออาทรต่อกัน (อานันท์ ปันยารชุน, 2541, หน้า 47)

ธรรมาภิบาล เป็นเรื่องที่มีความสำคัญยิ่ง จะต้องเกิดขึ้นในองค์กรราชการ ซึ่งเป็นศูนย์การบริการภาครัฐ อันเป็นหน่วยงานที่ต้องบริการประชาชนอย่างเท่าเทียมกันและเป็นธรรม หากกลไกของรัฐสามารถเดินได้อย่างถูกต้องบริสุทธิ์ ยุติธรรมและโปร่งใส ก็จะนำพาให้ประชาชนได้รับการดูแล หรือได้รับการบริการที่ดี โดยคำนึงถึงประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นในส่วนรวมอย่างแท้จริง (จรัสศรี ทีปิรัช, 2545, หน้า 33) ซึ่งแนวคิดนี้ได้รับความสนใจอย่างกว้างขวาง ทั้งองค์การภาครัฐ และภาคเอกชนได้ให้ความสำคัญ และนำแนวคิดนี้ไปประยุกต์ใช้กับการบริหาร

บทความวิจัย

องค์การ เพื่อการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพสู่ประชาชน โดยมุ่งให้เกิดความเป็นอิสระในการบริหารงาน การลดการควบคุม การกำหนดบทบาทของตนเองอย่างชัดเจน พร้อมที่จะถูกตรวจสอบต่อแนวทาง การใช้อำนาจในการดำเนินงานธรรมาภิบาลเป็นเสมือนเครื่องมือในการพัฒนาขีดความสามารถ โดยส่งเสริมให้เกิดการทำงานที่ปราศจากการคอร์รัปชั่น หรือการไม่นำผลประโยชน์ของสาธารณะ มาใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตัว มีการดำเนินงานสอดคล้องกับหลักนิติธรรม ลดกฎระเบียบที่มากจนเกินไป มีการจัดลำดับความสำคัญของเป้าหมายการดำเนินงานอย่างชัดเจนเพื่อให้การจัดสรรทรัพยากรเป็นไปอย่างถูกต้องเหมาะสม มีกระบวนการตัดสินใจที่โปร่งใส มีกฎกติกามารยาทในการบริหารงาน ก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน และเป็นส่วนเสริมความเข้มแข็งหรือสร้าง ภูมิคุ้มกันแก่ประเทศ

การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในองค์กร นอกจากจะสามารถเพิ่มประสิทธิภาพ 2 การบริหารงานได้ ยังเป็นกลไกในการควบคุมติดตามและตรวจสอบโดยมีประชาชนหรือองค์กร ภายนอกมีส่วนร่วม เป็นการป้องกันไม่ให้เกิดความเสียหายแก่การบริหารองค์กร (กรมชลประทาน, 2556, หน้า 1) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล จึงเป็นกลยุทธ์สำคัญที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การพัฒนาประเทศสามารถบรรลุได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเน้นหลักของ ความรับผิดชอบ โปร่งใส และประชาชนมีส่วนร่วมและดำเนินการอย่างให้มีการตรวจสอบได้ เพื่อป้องกนการทุจริตประพฤติมิชอบ ตลอดจนช่วยกำกับทิศทางการพัฒนาให้เอื้อประโยชน์ต่อการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน (ธนันชัย รัตน์ไตรแก้ว, 2549, หน้า 66) และนอกจากนี้ ยังเป็นหลักการบริหารที่เป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จ นำไปสู่การพัฒนาที่ยังยืน สามารถช่วย ลดปัญหา ความเหลื่อมล้ำ ความขัดแย้ง และสร้างความเป็นธรรมในสังคม รวมทั้งทำให้การบริหารงาน ตอบสนองความต้องการของประชาชน มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เกิดความโปร่งใสสามารถ ตรวจสอบได้ ทำให้เกิดความน่าเชื่อถือและเกิดภาพลักษณ์ที่ดีเป็นที่ยอมรับของสังคม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2555, หน้า1)

สำนักงาน ก.พ.ร. ได้ทบทวนและวิเคราะห์ หลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของสถาบันต่างๆ ในระดับสากลร่วมกับกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องของประเทศไทย พบว่ามี 10 องค์ประกอบหลักที่สำคัญเหมาะสมสำหรับนำมากำหนดเป็นเกณฑ์ในการประเมินการจัดระดับการกำกับดูแลองค์การภาครัฐ และเพื่อให้มีความง่ายต่อความเข้าใจ สะดวกต่อการจดจำและการนำไปปฏิบัติ รวมทั้งมีความเหมาะสมและสอดคล้องกบสภาพบริบทของประเทศไทย ซึ่งประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักภาระรับผิดชอบ หลักการมีส่วนร่วม และหลักความคุ้มค่า (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2555, หน้า 19)

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับผู้นำกับการแก้ไขปัญหาโดยสันติวิธีในเขตพื้นที่ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ทั้ง 6 หลัก ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักภาระรับผิดชอบ หลักการมีส่วนร่วม และหลักความคุ้มค่า โดยเลือกศึกษาเฉพาะในเขตพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ กรณีศึกษาพื้นที่จังหวัดยะลาและนราธิวาส ซึ่งเป็นกลุ่มพื้นที่ที่ผู้วิจัยปฏิบัติอาศัยอยู่ โดยผลการศึกษาในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการ

บทความวิจัย

นำไปปรับใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาปรับปรุงและพัฒนา การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานภายในเขตพื้นที่จังหวัดยะลาและนราธิวาส ให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาโดยสันติวิธีในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี
2. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้นำในการบริหารการปกครองตามหลักธรรมาภิบาล ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี
3. เพื่อใช้เป็นข้อมูลให้กับผู้ที่สนใจได้นำไปศึกษาต่อไป

ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับผู้นำกับการแก้ไขปัญหาโดยสันติวิธีในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี และเป็นการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล โดยปัจจัยที่ทำการศึกษา คือ ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา อาชีพ ระยะเวลาที่อยู่ในพื้นที่และศาสนา

ขอบเขตด้านพื้นที่ การศึกษาครั้งนี้ ได้กำหนดขอบเขตการศึกษาอยู่ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี

ขอบเขตด้านประชากร โดยมีกลุ่มประชาชนผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย ผู้นำมุสลิมในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี

ประเภทของการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ อีกทั้งยังเป็นการพิจารณาจากปรากฏการณ์ สภาพแวดล้อม โดยมุ่งที่จะก่อให้เกิดประเด็นและข้อสรุปใหม่ๆ อันเป็นอีกทางเลือกหนึ่งสำหรับผู้ที่สนใจอย่างนักศึกษา นักวิชาการ หรือผู้ที่มีบทบาททางสังคมในการหาทางออกร่วมกันของปัญหาที่เกิดขึ้น และการศึกษาในครั้งนี้จะเป็นการรวบรวมวิเคราะห์ ข้อมูลจากประสบการณ์ของผู้วิจัย จากการสอบถาม การพูดคุย พบปะกับผู้ปฏิบัติงาน จากบทความ วารสารที่เกี่ยวข้อง สื่อวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ อินเตอร์เน็ตและรายละเอียด ข้อมูลทั่วไปมาทำการวิเคราะห์เชิงคุณภาพต่อไป

ขอบเขตด้านระยะเวลา ตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม 2566 จึงถึงวันที่ 31 กรกฎาคม 2567

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยนี้เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากแหล่งที่มา 2 ลักษณะคือ

1.ข้อมูลขั้นปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ การพูดคุยและการสังเกตประสบการณ์ของผู้วิจัยเอง ตามกรอบแนวทางที่กำหนดไว้ ซึ่งประกอบด้วยส่วนต่างๆดังนี้

ส่วนที่หนึ่ง เป็นการถามที่เกี่ยวกับคุณสมบัติหรือข้อมูลทั่วไปของผู้ถูกสัมภาษณ์ อันประกอบไปด้วย ศาสนา เพศ อายุ การศึกษา ภูมิลำเนา อาชีพ รายได้ ซึ่งปรากฏในแบบสัมภาษณ์

ส่วนที่สอง เป็นการถามถึงบทบาทและหน้าที่ของผู้นำมุสลิมด้วยยุทธศาสตร์ตามหลักศาสนาและหลักเข้าใจ เข้าถึง พัฒนาในการแก้ไขปัญหาสถานการณ์ทางสังคมซึ่งได้ปรากฏในแบบสัมภาษณ์การวิเคราะห์ข้อมูล

ส่วนที่สาม เป็นการถามเกี่ยวกับบทบาทของผู้นำมุสลิมต่อการเสริมสร้างความสามารถในการอยู่ร่วมกันของคนในสังคมท่ามกลางความหลากหลายในพื้นที่ซึ่งปรากฏในแบบสัมภาษณ์ต่อไป

บทความวิจัย

2.ข้อมูลขั้นทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นข้อมูลที่ได้จากเอกสาร การสัมมนา บทความ วารสารทั่วไป หนังสือพิมพ์ สื่อโทรทัศน์และอินเตอร์เน็ตที่เกี่ยวกับทัศนคติ การรับรู้และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาพื้นที่

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้มาจากการค้นพบจากแหล่งข้อมูลต่างๆ มาพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) พร้อมทั้งวิเคราะห์เชิงตีความโดยส่วนสุดท้ายจะเป็นเรื่องของการสรุปและอภิปรายผลต่อไป นอกจากนี้แล้วข้อมูลในการวิเคราะห์ยังได้แบ่งออกเป็นสองขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่หนึ่ง จะเป็นการนำเสนอข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับบทบาทและหน้าที่ของผู้นำมุสลิมด้วยยุทธศาสตร์ตามหลักศาสนาและหลักเข้าใจ เข้าถึง พัฒนาในการแก้ไขปัญหาสถานการณ์ทางสังคม ซึ่งได้ปรากฏในแบบสัมภาษณ์การวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่สอง จะเป็นการนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของผู้นำมุสลิมต่อการเสริมสร้างความสามารถในการอยู่ร่วมกันของคนในสังคมท่ามกลางความหลากหลายในพื้นที่ ซึ่งทั้งสองขั้นตอนดังกล่าวจะเป็นการนำเสนอข้อมูลที่ได้จากประชาชนในพื้นที่ต่อไป

แนวทางหรือทางออกในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่นั้น มีความหลากหลายและแตกแขนงกันออกไปในหลายมุมมอง ซึ่งต้องอาศัยระยะเวลาและการนำแนวทางที่มีอยู่มาปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม บรรลุผลตามเป้าหมายและตรงตามความต้องการ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนในพื้นที่นั้น ต้องขึ้นสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปขององค์การที่เอื้อประโยชน์กับผู้ปฏิบัติงานมากน้อยเพียงใด ภายใต้สถานการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้น นอกจากนี้แล้ว การมีส่วนร่วมของคนในพื้นที่ก็มีส่วนสำคัญเช่นเดียวกัน ดังนั้นทุกคนจึงมีความต้องการให้เกิดสันติภาพ ภราดรภาพ ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินรวมไปถึงความสงบสุข สันติและยั่งยืนให้เกิดขึ้นโดยเร็วต่อไป

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้รับทราบถึงภาวะผู้นำของผู้นำกับการแก้ไขปัญหาโดยสันติวิธีในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี
2. ได้รับทราบถึงภาวะผู้นำของผู้นำในการบริหารการปกครองตามหลักธรรมาภิบาล ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี
3. ได้รับทราบถึงภาวะผู้นำของผู้นำในการส่งเสริมให้บุคลากรทุกคนได้เรียนรู้ถึงหลักธรรมาภิบาลอย่างลึกซึ้ง เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจอย่างแท้จริง โดยมีการพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมที่เน้นหลักธรรมา ภิบาลแก่บุคลากรทุกคน ส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรมีการทำวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการบริหารและยังช่วยส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกคนในองค์กรปรับปรุงเว็บไซด์ อัพเดตข้อมูลต่าง ๆ ให้เป็นปัจจุบันและความเป็นจริง ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ให้ประชาชนได้รู้ตลอดเวลา รวมทั้งมีการจัดทำแผนปฏิบัติงานและการประเมินผลแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ เป็นต้น ซึ่งจะทำให้พื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี มีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
4. เพื่อเป็นการเผยแพร่ให้กับผู้ที่สนใจทั่วไปได้ทำการศึกษาต่อไป

บทความวิจัย

สรุปผลการศึกษา

ผู้นำกับการแก้ไขปัญหาโดยสันติวิธีในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานีโดยรวม พบว่าอยู่ในระดับมาก โดยมีด้านการสร้างแรงบันดาลใจ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด และข้อด้านการคำนึงความเป็นปัจเจกบุคคล มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สรุปผลได้ดังนี้

1.1 ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีข้อผู้นำแสดง ความเป็นมิตร แสดงน้ำใจ และความเป็นกันเองกับประชาชน มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด และข้อผู้นำระบุจุดมุ่งหมายและเป้าหมายการทำงานอย่างชัดเจน มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

1.2 ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีข้อผู้นำสามารถจูงใจให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความรู้สึกว่างานที่ทำเป็นสิ่งสำคัญและน่าภูมิใจ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดและข้อผู้นำมอบหมายงานตามความสามารถและความถนัดแต่ละบุคคล มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

1.3 ด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญา พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีข้อผู้นำกระตุ้นให้ผู้ใต้บังคับบัญชาและประชาชนแสดงความคิดเห็น และแสดงแง่คิดต่างๆ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด และผู้นำแนะนำให้ข้อมูลและทางเลือกในการแก้ปัญหาต่างๆ กับผู้นำกระตุ้นและส่งเสริมให้เกิดการริเริ่มทดลองใหม่ๆ โดยมีการแนะนำเมื่อการปฏิบัติงานดังกล่าวพบความผิดพลาด มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

1.4 ด้านการคำนึงความเป็นปัจเจกบุคคล พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีข้อผู้นำคิดและค้นหาข้อผิดพลาดก่อนที่จะให้ความคิดเห็นในการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด และข้อผู้นำให้คำปรึกษา แนะนำช่วยเหลือแก่ประชาชนตามสมควรแก่โอกาสเวลาที่มีปัญหา มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

2. การบริหารสถานศึกษาการบริหารการปกครองตามหลักธรรมาภิบาล ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองจังหวัดปัตตานี โดยรวม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม มีความคิดเห็นต่อการบริหารการปกครองตามหลักธรรมาภิบาล อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีด้านการบริหารการปกครองตามหลักความรับผิดชอบ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด และด้านการบริหารการปกครองตามหลักนิติธรรม มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถสรุปได้ดังนี้

2.1 ด้านการบริหารการปกครองตามหลักนิติธรรม พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีข้อผู้นำบริหารงานโดยคำนึงถึงความยุติธรรมต่อประชาชน มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด และข้อผู้นำใช้อำนาจในการบริหารงานด้วยความเป็นธรรมไม่เลือกปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

2.2 ด้านการบริหารการปกครองตามหลักคุณธรรม พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีข้อผู้นำมีจริยธรรมในการบริหารงาน มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด และข้อผู้นำมีศีลธรรมในการบริหารงาน มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

2.3 ด้านการบริหารการปกครองตามหลักความโปร่งใส พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีผู้นำมีการกำหนดแผนงานกลยุทธ์ในการบริหารจัดการงบประมาณอย่างเหมาะสมและเป็นระบบ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด และข้อผู้นำมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นและเชื่อถือได้ เพื่อให้ประชาชนได้รับทราบอย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

2.4 ด้านการบริหารการปกครองตามหลักความมีส่วนร่วม พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีข้อผู้นำเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาต่างๆ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด และข้อผู้นำมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการดำเนินการวางแผนพัฒนา มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

บทความวิจัย

2.5 ด้านการบริหารการปกครองตามหลักความรับผิดชอบ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีข้อผู้นำมีความรับผิดชอบต่อผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด และข้อผู้นำมีความรับผิดชอบต่อผลที่เกิดขึ้นจากการตัดสินใจของตนเอง มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

2.6 ด้านการบริหารการปกครองตามหลักความคุ้มค่า พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีข้อผู้นำได้บริหารงานให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของแผน ตามที่ได้รับงบประมาณมาดำเนินการ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด และข้อผู้นำมีการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นไปอย่างบริสุทธิ์ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

เอกสารอ้างอิง

กนกวรรณ วิเชียรเขต. (2551). ***ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 3***. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ขนิษฐา สิทธิจินดา. (2552). ***การศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 4*** . วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต. อุดรธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.

ขวัญชัย จะเกรง. (2551). ***ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารโดยใช้ โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 3 - 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม.*** สารนิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

เจริญจิตร คงเพ็ชรศรี. (2555). ***ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับ การบริหารงานบุคคลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3***. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต. สงขลา : มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

เฉลา ระโหฐาน. (2553). ***การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับประสิทธิผลในการบริหารงานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2***. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต. ฉะเชิงเทรา : มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2553). ***เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย*** (พิมพ์ครั้งที่ 12). กรุงเทพฯ : ไทเนรมิตกิจ อินเตอร์โปรเกรสซิฟ

ทิพากร วรรณพฤกษ์. (2554). ***การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา ในสำนักงานเขตบางขุนเทียนสังกัดกรุงเทพมหานคร***. สารนิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

ธนสิตา ก้องยืนยง. (2556). ***ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดเทศบาลเมืองชลบุรี***. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.

บทความวิจัย

ธวัชชัย หอมยามเย็น. (2548). ***การศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาขั้น พื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตการศึกษาหนองคาย เขต 2***. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

นงนุช สังขรัตน์. (2552). ***ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของคณะกรรมการดำเนินการบริหารสถาน ศึกษาของโรงเรียนในเครือ เซนต์ปอล เดอ ชาร์ต กรุงเทพมหานครและปริมณฑล***.วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.

เบญจภรณ์ ผินสู่. (2558). ***ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32***. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต. บุรีรัมย์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

ประนอม แมนมาศวิหค และพจน์ ยงค์สกุลโรจน์. (2553). "***ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์***," วิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง. 4(1), 103-114.

ปริญญา ตันสกุล. (2550). ***ศาสตร์แห่งผู้นำ : หลักธรรม 7 ต้นของคนเป็นผู้นำ***. กรุงเทพฯ : จิตจักรวาล.

ปสุตา เพ็งประสพ. (2551). ***การศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนเซนหลุยส์จังหวัดฉะเชิงเทรา.*** วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.

ประนอม แมนมาศวิหค และพจน์ ยงค์สกุลโรจน์. (2553). "***ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์***," วิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง. 4 (1), 103 - 114.

พัทธนันท์ เจียเจริญ. (2558). ***ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6***. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต.ฉะเชิงเทรา : มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.

พีรภรณ์ บุญสมพร. (2558). ***ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดเทศบาลอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา.*** การค้นคว้าอิสระ การศึกษามหาบัณฑิต. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ.

ไมตรี คงนุกูล. (2553). ***การศึกษาภาวะผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนนานาชาติคินเคด*** กรุงเทพฯ. สารนิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

วีณา เพชรจิระวรพงศ์. (2552). ***ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนมัธยม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3***. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.

สมเกียรติ บาลลา. (2554). ***ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาอำเภอเมืองปทุมธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1***. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. ปทุมธานี : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 (2558ข). **แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2559 - 2562**. นราธิวาส : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

บทความวิจัย

สิทธิพล พหลทัพ. (2552). ***ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3***. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สินีนาฏ โพธิจิญญาโน. (2554). ***การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการจัดการความรู้ของครูในเครือข่ายโรงเรียนที่ 22*** สำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร.สารนิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

สุพานี สฤษฎ์วานิช. (2552). ***พฤติกรรมองค์การสมัยใหม่ : แนวคิด ทฤษฎี*** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดยูเคชั่น.

สุมาลี ละม่อม. (2553). ***ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 4***. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต. อุบลราชธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

สุรินทร์ ชุมแก้ว. (2556). ***วัฒนธรรมองค์การ ภาวะผู้นำแบบสร้างความเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมการทำงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารในองค์การ*** เอกชน. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2544). ***ภาวะผู้นำ ประมวลสาระชุดวิชาทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารการศึกษา หน่วยที่ 5 - 8. นนทบุรี*** : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

อัครพล กันทะดง. (2555). ***ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3***. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต. เชียงราย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

อุดม พินธุรักษ์. (2553). ***ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานบุคคลโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี.*** วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต. อุดรธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.

แอนนา รัตนภักดี. (2553). ***ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 1***. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต. อุบลราชธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

บทความวิจัย

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดปัตตานี

นิอิบณูรอวี มุอตาซิมบิลลาฮ[1] อะห์มัด ยี่สุ่นทรง[2]

[1] นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยฟาฏอนี
[2] ดร.(การบริหารการศึกษาศึกษา) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาแบบผสมผสาน (Mixed Method Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดปัตตานี 2) เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดปัตตานี และ 3) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดปัตตานี ใช้การวิจัยเชิงปริมาณจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 317 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าทีและการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว การศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดปัตตานี ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดปัตตานี จำนวน 4 คน และอาจารย์มหาวิทยาลัย จำนวน 1 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการวิเคราะข้อมูลโดยวิธีการพรรณนา สังเคราะห์ ตีความ และสร้างข้อสรุปจากข้อมูลต่าง ๆ

ผลการศึกษา พบว่า 1) ระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดปัตตานี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดปัตตานี จำแนกตามเพศและประสบการณ์การทำงาน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน จำแนกตามตำแหน่งและระดับการศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และจำแนกตามขนาดของสถานศึกษาโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 3) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดปัตตานีนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรปรับวิสัยทัศน์ให้ทันโลก มีกลยุทธในการบริหารที่หลากหลาย และพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ เปิดโอกาสในการนำเสนอความคิดสร้างสรรค์ คิดนอกกรอบ มีทัศนคติและแนวคิดแบบยืดหยุ่น มีการตรวจสอบติดตามและพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง และมีการสร้างภาคีเครือข่ายความร่วมมือจากทุกภาคส่วน

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม, ผู้บริหารสถานศึกษา, โรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

บทความวิจัย

Innovative leadership of School Administrators in Schools of Education Sandbox, Pattani Province

Ni-ibnurowee Mu'tasimbillah[1] Ahmad Yeesunsong[2]

[1] Master of Education (Educational Administration), Faculty of Education Fatoni University
[2] Ph.D. (Educational Administration) Assistant Professor, Faculty of Education Fatoni University

Abstract

This mixed-method study aims to investigate, compare, and study guidelines the innovative leadership of educational institution administrators in Schools of the Education Sandbox Initiative in Pattani Province. The quantitative component analyzes responses from a sample of 317 individuals using surveys, with data analyzed through frequency distributions, percentages, means, standard deviations, t-tests, and one-way ANOVA. The qualitative component involves in-depth group discussions with four school administrators in the Education Sandbox Initiative in Pattani Province and one university lecturer. Collecting data by analyzing data using methods of description, synthesis, interpretation and drawing conclusions from various data.

The findings of this study revealed that 1) both overall and in specific aspects, is at a high level of innovative leadership of school administrators in the Education Sandbox initiative, Pattani Province. 2) Comparative results of innovative leadership when classified by gender and work experience, with statistically significant differences in both overall at the .05 level and classified according to the size of the overall educational institution were significantly different at the .01 level. And 3) Guidelines for developing innovative leadership seem that school administrators should adjust their vision and always ready to deal with change to present creative ideas, think outside the box, and have flexible attitudes and ideas, including with continuous monitoring and development of personnel and a network of cooperation from all sectors has been created.

Keyword: Innovative Leadership, School Administrators, Schools of Education Sandbox

บทความวิจัย

บทนำ

การศึกษาถือเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศ ความเจริญก้าวหน้าของแต่ละประเทศ ขึ้นอยู่กับการศึกษาของประชากรภายในประเทศนั้น ๆ ทุกประเทศจึงให้ความสำคัญกับการศึกษาและเป็นนโยบายสำคัญของทุกรัฐบาลใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาประเทศ เนื่องจากการศึกษาถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ อันจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศโดยตรงในอนาคต ดังนั้นการจัดการศึกษาในประเทศไทยจึงมีความจำเป็นที่จะต้องปรับเปลี่ยนและปฏิรูปให้เหมาะสมกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น โดยการจัดการศึกษาให้เป็น “การศึกษา 4.0 ผู้เรียนสามารถสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ได้” เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันกับนานาอารยประเทศ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) กระบวนการจัดการศึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษา จึงต้องมีความสอดคล้องกับความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในปัจจุบัน ด้วยเหตุนี้รัฐบาลจึงได้กำหนดนโยบายให้เด็กและเยาวชนต้องมีทักษะต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับศตวรรษที่ 21 คือ 1) ทักษะชีวิตและทักษะการทำงาน 2) ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม และ 3) ทักษะด้านสารสนเทศสื่อและเทคโนโลยี (เหงียน ถิ ทู ฮ่า, 2560) เมื่อเป้าหมายการพัฒนาผู้เรียนเปลี่ยน ครูก็มีจำเป็นที่จะต้องปรับตัวเองให้มีทักษะในด้านต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับยุคสมัยเช่นกัน ซึ่งทักษะที่จำเป็นสำหรับครู มีดังนี้ 1) ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและทักษะในการแก้ปัญหา 2) ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม 3) ทักษะด้านความเข้าใจในวัฒนธรรมที่ต่างกัน ต่างกระบวนทัศน์ 4) ทักษะด้านภาวะผู้นำ ร่วมมือร่วมใจ และการทำงานเป็นทีม 5) ทักษะด้านการสื่อสารและรู้เท่าทันสถานการณ์การเปลี่ยนแปลง 6) ทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารและ 7) ทักษะด้านอาชีพและการเรียนรู้ (สุวณี อึ่งวรากร, 2558) ซึ่งทักษะดังกล่าวมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีในตัวนักเรียนและครูในยุคปัจจุบัน จึงทำให้นวัตกรรมใหม่ ๆ มีส่วนสำคัญที่จะช่วยเสริมสร้างให้นักเรียนและครูเกิดทักษะต่าง ๆ ดังกล่าว

ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญที่จะขับเคลื่อนการบริหารและการจัดการศึกษาให้ก้าวหน้าและเป็นเสาหลักในการพัฒนาความสามารถของครู ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีภาวะผู้นำที่เหมาะสมกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน สามารถใช้พลังและความสามารถของตนในการโน้มน้าว จูงใจและกระตุ้นบุคลากรด้วยวิธีการที่หลากหลาย มุ่งให้บุคลากรเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการปฏิบัติงานและคิดสร้างสรรค์แนวทางการดำเนินงานใหม่ หรือนวัตกรรมใหม่ๆ ที่ทันสมัย เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานและสถานศึกษาสูงสุด สามารถสร้างนวัตกรรมในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิตและการให้บริการอย่างสร้างสรรค์ (กุลชลี จงเจริญ, 2562 : 7) ดังนั้นภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปัจจุบัน เพื่อช่วยขับเคลื่อนสถานศึกษาให้ก้าวหน้าไปยังจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้จนสำเร็จท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงได้ ผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดปัตตานี จึงจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องนวัตกรรมและการมีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม โดยฉพาะผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดปัตตานี

กระทรวงศึกษาธิการได้จัดตั้งโครงการพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา (Education Sandbox) ขึ้น เพื่อส่งเสริมการนำนวัตกรรมมาใช้ในการจัดการศึกษามีเป้าหมาย 4 ประการ ดังนี้ 1) เพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้ของนักเรียนทั้ง 3 ด้าน (เจตคติ ทักษะ ความรู้) 2) พัฒนานวัตกรรมการบริหารการศึกษาระดับจังหวัด ขยายผลสู่ระดับชาติ 3) ลดความเหลื่อมล้ำด้านคุณภาพการศึกษา และ 4) ร่วมมือกับภาคี เครือข่ายในการจัดการศึกษา การพัฒนาและการขยายผลนวัตกรรมการศึกษา โดยมีจุดนำร่องรวม 8 จังหวัด (อิทธิพล รุ่งก่อน และนวรัตน์ รามสูต, 2561)

บทความวิจัย

"พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา" เป็นพื้นที่ปฏิรูปด้านการจัดการศึกษา สามารถปรับนโยบายและกฎระเบียบต่าง ๆ ด้านการศึกษาให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละพื้นที่ สร้างความคล่องตัว และลดอุปสรรคในการบริหารจัดการ เพิ่มขีดความสามารถในการบริหารของเขตพื้นที่ให้ได้รับประโยชน์สูงสุดจากการกระจายอำนาจตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 (พระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา, 2562) ดังนั้นเมื่อการปฏิรูปการศึกษาในพื้นนำร่องนวัตกรรมการศึกษาประสบความสำเร็จ การจัดการศึกษามีคุณภาพและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน ก็สามารถที่จะขยายผลนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนและการบริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ ต่อไป และสามารถที่จะนำเสนอเพื่อเป็นนโยบายการจัดการศึกษาของชาติในอนาคต กระทรวงศึกษาธิการจึงมีการเสนอให้ออกพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาขึ้น โดยให้มีความเชื่อมโยงกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 เพื่อส่งเสริมให้สถานศึกษามีอิสระในการจัดหลักสูตรตามความต้องการของพื้นที่นั้น ๆ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษาและนักเรียนได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพที่สูงขึ้น มีการคิดค้นพัฒนานวัตกรรมการศึกษาใหม่ ๆ ที่เหมาะสมกับบริบทพื้นที่ (กองกฎหมายการศึกษาและวัฒนธรรม สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2562)

จังหวัดปัตตานี เป็นจังหวัดหนึ่งของพื้นที่นำร่องนวัตกรรมการศึกษา ซึ่งอยู่ในกลุ่ม 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีนวัตกรรมการศึกษาที่สำคัญ เช่น Active Learning การจัดการเรียนรู้โดนใช้สมองเป็นฐาน และ Lesson Study & Open Approach และมีโรงเรียนเข้าร่วมโครงการโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดปัตตานีทั้งหมด 32 โรง (สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2562)

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดปัตตานี ซึ่งในปัจจุบันยังไม่มีงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้โดยตรงในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในพื้นที่สามารถนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาเป็นกรอบในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดปัตตานี และสถานศึกษาอื่น ๆ ทั่วไปทุกสังกัดในจังหวัดปัตตานีให้เป็นผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม เพื่อสอดรับกับการเปลี่ยนแปลงด้านการศึกษาในปัจจุบัน เกิดประโยชน์ต่อสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาและนักเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดปัตตานี
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดปัตตานี จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษาที่ต่างกัน
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดปัตตานี

<u>บทความวิจัย</u>

วิธีการศึกษา

การวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method Research) ประกอบด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) มีการเก็บรวบรวมโดยใช้แบบสอบถามและการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้การสนทนากลุ่ม มีวิธีการศึกษาดังนี้

1. การวิจัยเชิงปริมาณ

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดปัตตานี ปีการศึกษา 2565 จำนวน 32 โรง จำนวน 1,831 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูลการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูในโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดปัตตานี ปีการศึกษา 2565 จำนวน 317 คน โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan 1970 : 608 – 609 อ้างถึงในพิสณุ ฟองศรี, 2554) และใช้การสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ในการแบ่งชั้นเพื่อเก็บข้อมูล โดยแบ่งตามขนาดและสังกัดของสถานศึกษา

1.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่มีโครงสร้าง แบ่งออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดปัตตานี และตอนที่ 3 ข้อคำถามปลายเปิดสำหรับแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ พบว่าได้ค่า IOC มากกว่า 0.60 ซึ่งสามารถนำไปใช้ได้ทุกข้อ แล้วนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขไปทดลองใช้ (Try Out) กับโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วมาตรวจให้คะแนนและหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟ่า (Alpha coefficient) ของครอนบัค (Cronbach, 1990: 126 – 127 อ้างถึงใน พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540: 125-126) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.89

1.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

ผู้วิจัยขอหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี เพื่อขอความอนุเคราะห์และความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัย จากนั้นนำแบบสอบถามไปยังโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดปัตตานี ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง และเดินทางไปเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเองหลังจาก 2 สัปดาห์ ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป แล้วนำข้อมูลที่ได้มาสรุปผลการวิจัยต่อไป

1.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้ความถี่และค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปแบบตาราง พร้อมกับคำบรรยายประกอบ

2. ระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดปัตตานี วิเคราะห์ข้อมูล โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดปัตตานี จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา โดยใช้การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปร 2 ตัวที่เป็นอิสระต่อกัน วิเคราะห์ด้วยค่าที (Independent – Samples t-test) และความแตกต่างระหว่างตัวแปรมากกว่า 2 ตัวด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ่ (Scheffe′)

4. ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดปัตตานี วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาความถี่ (Frequency)

2. กลุ่มเป้าหมายเชิงคุณภาพ

2.1 ผู้ให้ข้อมูลหลัก

กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดปัตตานี จำนวน 4 คน และอาจารย์มหาวิทยาลัย จำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 5 คน

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

เป็นแบบสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) จำนวน 1 ฉบับ ลักษณะกึ่งโครงสร้าง สามารถที่จะปรับเปลี่ยนเพิ่มเติมเพื่อให้เกิดความชัดเจนของคำตอบได้ ผู้วิจัยทำการสนทนากลุ่มอย่างไม่เป็นทางการ (Non-official) โดยบันทึกการสนทนากลุ่มจากกลุ่มเป้าหมาย

2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยแนะนำตัวพร้อมกับนำเสนอหัวข้อวิทยานิพนธ์ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิจัย ตามวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดปัตตานี ทั้ง 5 ด้าน จากผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) โดยนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์ผลการศึกษา ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดสามลำดับสุดท้ายของแต่ละด้านมาเป็นข้อมูลในการร่วมสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการพรรณนา สังเคราะห์ ตีความและสร้างข้อสรุปจากข้อมูลต่าง ๆที่รวบรวมมาได้ในการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) นำมาประกอบอภิปรายผลในการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดปัตตานี

บทความวิจัย

ผลการศึกษา

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่งประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดปัตตานี จำนวน 317 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 236 คน คิดเป็น ร้อยละ 74.4 เป็นผู้ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 274 คน คิดเป็นร้อยละ 86.4 เป็นครูผู้สอน จำนวน 293 คน คิดเป็นร้อยละ 92.4 เป็นผู้ที่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 10 ปี จำนวน 134 คน คิดเป็น ร้อยละ 42.3 และเป็นผู้ที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดกลาง จำนวน 170 คน คิดเป็นร้อยละ 53.6

1.2 ผลการศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดปัตตานี พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการทำงานและการทำงานเป็นทีม $\overline{X}$ = 4.34, S.D. = 0.55 รองลงมา คือ ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ $\overline{X}$ = 4.30, S.D. = 0.58 ด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง $\overline{X}$ = 4.30, S.D. = 0.55 ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งองค์การนวัตกรรม $\overline{X}$ = 4.28, S.D. = 0.59 และด้านการบริหารความเสี่ยง $\overline{X}$ = 4.25, S.D. = 0.60

1.3 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดปัตตานี พบว่า

1.3.1 ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดปัตตานี จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

1.3.2 ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดปัตตานี จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งองค์การนวัตกรรม และด้านการบริหารความเสี่ยง และมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ในด้านการมีส่วนร่วมในการทำงานและการทำงานเป็นทีม ส่วนในด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ไม่แตกต่างกัน

1.3.3 ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดปัตตานี จำแนกตามตำแหน่ง โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.3.4 ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดปัตตานี จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

1.3.5 ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดปัตตานี จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาโดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในด้านการมีส่วนร่วมในการทำงานและการทำงานเป็นทีม ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งองค์การนวัตกรรม และด้านการบริหารความเสี่ยง และมีความแตกต่างกันอย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ในด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ และผลการทดสอบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ จำแนกตามขนาดของ

บทความวิจัย

สถานศึกษาโดยรวม พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 คู่ ได้แก่ สถานศึกษาขนาดเล็กมีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมสูงกว่าขนาดใหญ่ และสถานศึกษาขนาดใหญ่มีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมต่ำกว่าขนาดใหญ่พิเศษ

1.4 ผลการวิเคราะห์การประมวลข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดปัตตานี ผู้วิจัยได้แจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ สรุปตามลำดับความถี่มากที่สุดในแต่ละด้านได้ดังนี้ ด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล ยอมรับการเปลี่ยนแปลง ด้านการมีส่วนร่วมในการทำงานและการทำงานเป็นทีม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีส่วนร่วมในการทำแผนร่วมกับบุคลากรในสถานศึกษา มีการทำงานเป็นทีมอย่างชัดเจน ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างทางเลือกใหม่ ๆ แปลกใหม่ และรูปแบบการแก้ปัญหาใหม่ ๆ อาจใช้เทคโนโลยีมาช่วยในการบริหารและการจัดการเรียนการสอน ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งองค์การนวัตกรรม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุน ส่งเสริม พัฒนาและต่อยอด รวมทั้งสร้างบรรยากาศแห่งองค์การนวัตกรรมอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ และด้านการบริหารความเสี่ยง พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการวัดและประเมินผลการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และตรวจสอบ ติดตามอย่างสม่ำเสมอ

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูลวิจัยเชิงคุณภาพ ผ่านกระบวนการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) สรุปได้ดังนี้

2.1.1 ด้านการบริหารความเสี่ยง ควรกำหนดแนวทางการบริหารความเสี่ยงในแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการให้ชัดเจนและเป็นรูปธรรม มีการนำนโยบายมาทบทวนและมาวิเคราะห์ SWOT และมีแผนสำรองเพื่อรองรับความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นในแต่ละด้าน

2.1.2 ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งองค์การนวัตกรรม ผู้บริหารสถานศึกษาต้องสร้างพื้นที่ปลอดภัยในการแสดงความคิดเห็น มีความอิสระทางความคิด โดยใช้กระบวนการ PLC (Professional Learning Community) มีการนิเทศแบบกัลยาณมิตรและเป็นพี่เลี้ยงเพื่ออำนวยความสะดวก

2.1.3 ด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารสถานศึกษาต้องนำกระบวนการของการรับรู้ข้อมูลจากภายนอกแล้วย้อนกลับมาดูภายในสถานศึกษาของตนเอง นำกระบวนการ PDCA (Plan-Do-Check-Act) หรือ (วางแผน-ปฏิบัติ-ตรวจสอบ-ปรับปรุง) มาใช้ในการพัฒนาสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง พยายามสร้างความคิดใหม่ ที่มี Growth Mindset และสามารถสร้างแรงบันดาลใจกระตุ้นให้ผู้ตามเกิดความคิดสร้างสรรค์สร้างเจตคติที่ดีและการคิดเชิงบวก

2.1.4 ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำบทเรียนของแต่ละสัปดาห์ หรือแต่ละภาคเรียนมาวิเคราะห์ถอดบทเรียนจะทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ในตัวครูและเด็ก เปิดเวทีให้ครูได้ขายความคิดและฝึกนวัตกรรมที่จะสร้างบ่อย ๆ ส่งเสริมการต่อยอดผลงานที่สร้างสรรค์มา ต้องคิดเชิงบวก (Husnuzzon) และหวังในความสำเร็จของงานโดยการหมั่นดูอาอฺ (การขอพรจากพระเจ้า)

2.1.5 ด้านการมีส่วนร่วมในการทำงานและการทำงานเป็นทีม ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีเครื่องมือในการรับฟังความคิดเห็น หรือการมีส่วนร่วมของบุคลากรที่หลากหลาย สร้างบรรยากาศการทำงานและ

บทความวิจัย

การตัดสินใจร่วมกัน ความสำเร็จขององค์กรคือความสำเร็จของทีมงาน ต้องมีภาคีเครือข่ายมาร่วมในการพัฒนา วางแผนและตรวจสอบสถานศึกษา และการรู้จักบุคลากรในทีมงานเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง

การอภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดปัตตานี ผู้วิจัยได้นำประเด็นสำคัญที่พบมาอภิปรายผลดังนี้

1. ระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดปัตตานีโดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้สืบเนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดปัตตานี มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในการบริหารงาน ซึ่งได้รับการอบรมจากหน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง ในฐานะที่เป็นโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดปัตตานี อีกทั้งยังมีกระบวนการทำงานแบบร่วมมือระหว่างภาครัฐ และเอกชน มีการบูรณาการในการทำงานของสถานศึกษาและสถาบันอุดมศึกษาในท้องถิ่นและต่างจังหวัดเพื่อร่วมสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ทางการศึกษานำมาใช้ในสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดปัตตานี ซึ่งสอดคล้องกับปวีณา กันถิน (2560) ที่ศึกษาระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนประชารัฐเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดปัตตานี พบว่า

2.1 ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดปัตตานี จำแนกตามเพศโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธัญวลัย รักชาติ (2564) พบว่า ลักษณะสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่แตกต่างกันทางด้านเพศ มีระดับค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารในโรงเรียนกลุ่มดอกเสี้ยว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนั้นอาจเนื่องจาก ในปัจจุบันผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดปัตตานี ส่วนใหญ่เป็นผู้บริหารที่มีประสบการณ์ด้านการบริหารสถานศึกษามายาวนาน และได้รับการฝึกอบรมอย่างสม่ำเสมอ ต่อเนื่องทั้งก่อนเข้าสู่ตำแหน่งและระหว่างดำรงตำแหน่งจากหน่วยงานต้นสังกัด ทำให้มีความรอบรู้ในวิชาชีพ สามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุตามเป้าหมาย ซึ่งในปัจจุบันจะเห็นได้ว่า ทั้งเพศชายและเพศหญิงมีความสามารถเท่าเทียมกัน ต่างก็มีความรู้และประสบการณ์ในการบริหารจัดการและการปฏิบัติงานเช่นเดียวกัน เพศที่ต่างกันจึงไม่เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงาน (อิบตีซาม เจะหะ ,2564)

2.2 ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดปัตตานี จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจุฑาทิพย์ ชนะเคน (2559) พบว่า ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเป็นเพราะผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีวุฒิปริญญาตรีและเป็นผู้ที่เพิ่งบรรจุใหม่ จึงทำให้ขาดประสบการณ์และความเข้าใจอย่างถ่องแท้เกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ไม่สามารถวิเคราะห์คุณลักษณะภายในและภายนอกของผู้บริหารได้อย่างครอบคลุม ซึ่งต่างจากผู้ตอบแบบสอบถามที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี ซึ่งมีทั้งคุณวุฒิและวัยวุฒิ มีประสบการณ์ที่มากพอ ทำให้

บทความวิจัย

สามารถมองเห็นภาพคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดปัตตานีได้อย่างชัดเจน

2.3 ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดปัตตานี จำแนกตามตำแหน่ง โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับผลการวิจัยของปาริฉัตร พรสุวรรณ (2562) ที่ศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต 4 พบว่า บุคลากรทางการศึกษาที่มีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมแตกต่างกัน จำแนกออกไปตามวุฒิการศึกษา ด้านตำแหน่งงานปัจจุบัน และเงินเดือนที่ได้รับในปัจจุบันนั้น ทั้งภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ที่เป็นเช่นนั้นอาจเนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดปัตตานีเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ มีความรู้ความสามารถ รอบด้านในการบริหาร เข้าใจบริบทของสถานศึกษาที่ตนรับผิดชอบเป็นอย่างดี สามารถมองภาพรวมของสถานศึกษาได้อย่างครอบคลุมและถูกต้อง ได้รับการอบรมอย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมในตนเอง ซึ่งแตกต่างกับครูผู้สอน ที่มีหน้าที่หลักด้านการจัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียนเท่านั้น

2.4 ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดปัตตานี จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของปาริฉัตร นวนทอง (2564) พบว่า ความคิดเห็นของข้าราชการครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 ที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกันโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน อาจเนื่องจากหน่วยงานต้นสังกัดได้เข้ามาอบรมผู้บริหารและครูทั้งแบบ On site และ แบบ On line อย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดทักษะความชำนาญในด้านต่าง ๆ แล้วสามารถนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษาและการจัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดคุณภาพต่อผู้เรียนตามมา และผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริม สนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาพัฒนาตนเองตลอดเวลา

2.5) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดปัตตานี จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาโดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับผลการวิจัยของวิชุดา บุญเทียม และ ศิริพงษ์ เศาภายน (2565) พบว่า ครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยรวมแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องจากการบริหารสถานศึกษาที่มีขนาดและบริบทของพื้นที่ที่แตกต่างกัน เช่น ความพร้อมของสถานศึกษาทั้งด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน เป็นต้น รวมถึงการมีคุณลักษณะเด่นเฉพาะตัวด้านภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาด้วย จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดปัตตานีมีความแตกต่างกัน

3. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดปัตตานี

ผู้บริหารสถานศึกษาควรปรับวิสัยทัศน์ให้ทันโลกปัจจุบันและตรงกับบริบทของสถานศึกษา สามารถเอื้อมถึงและปฏิบัติได้จริง เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการดำเนินการร่วมกัน มีกลยุทธในการบริหารที่หลากหลาย และพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงใหม่อยู่เสมอ สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยในการจัดการ

<u>บทความวิจัย</u>

เรียนรู้และส่งเสริมการสร้างนวัตกรรม กำหนดวิสัยทัศน์ที่สอดคล้องกับแผนการพัฒนาพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาของจังหวัดปัตตานี ยอมรับฟังและให้ความอิสระทางความคิด มีเวทีในการนำเสนอและกำหนดภาระงานต่าง ๆ ร่วมกัน สร้างระบบการทำงานที่เข้มแข็ง เป็นทีมที่เข้าใจในทิศทางเดียวกัน มีทัศนคติและแนวคิดแบบยืดหยุ่น (Growth Mindset) มีการจัดอบรมพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง สร้างโอกาสในการนำเสนอแนวคิดสร้างสรรค์ คิดนอกกรอบ ส่งเสริมและพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ใหม่ ๆ ให้ตรงตามยุคสมัย และถูกหลักการศาสนาอิสลาม สร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมองค์การแห่งนวัตกรรม สามารถเป็นที่ปรึกษาและถ่ายทอดความรู้ด้านนวัตกรรมได้ สนับสนุนให้บุคลากรแสวงหาความรู้ และมีการกระตุ้นให้เกิดการสร้างนวัตกรรมในสถานศึกษา สามารถประสานหน่วยงานที่มีความเชี่ยวชาญให้การสนับสนุนทางเทคนิคในการจัดทำสื่อหรือนวัตกรรม มีการวิเคราะห์ ประเมิน จัดการติดตาม และสื่อสารความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมของหน่วยงาน เตรียมความพร้อมและหาวิธีในการแก้ปัญหาในกรณีที่เกิดปัญหาขึ้นอยู่ตลอดเวลา มีแผนรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว ในทุก ๆ ด้าน มีการวัดและประเมินผลการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และตรวจสอบติดตามอย่างสม่ำเสมอ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดปัตตานีในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1.1 ด้านการมีวิสัยทัศน์การเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารสถานศึกษาควรได้รับการพัฒนาในเรื่องความสามารถในการวิเคราะห์แนวโน้มทิศทางการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา และการนำหลักสันติศึกษามาบูรณาการในการจัดการเรียนการสอน จะทำให้ผู้บริหารมีทิศทางที่ชัดเจนในการนำพาสถานศึกษาไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ และสามารถขจัดความขัดแย้งที่อาจจะเกิดขึ้นในสถานศึกษาโดยใช้หลักสันติวิธีได้

1.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการทำงานและการทำงานเป็นทีม ผู้บริหารสถานศึกษาควรได้รับการพัฒนาในเรื่อง ความสามารถในการขจัดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของสมาชิกในกลุ่มและลดข้อขัดแย้งภายในกลุ่มได้ เพราะการทำงานเป็นทีมโอกาสที่จะเกิดความขัดแย้งระหว่างสมาชิกมีสูง

1.3 ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูควรได้รับการพัฒนาให้เป็นนักนวัตกรรมหรือนวัตกรเพื่อสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้ในสถานศึกษา

1.4 ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งองค์การนวัตกรรม ผู้บริหารสถานศึกษาควรได้รับการพัฒนาในเรื่องการสร้างบรรยากาศเชิงสร้างสรรค์ให้บุคลากรสามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และประสานหน่วยงานที่มีความเชี่ยวชาญให้การสนับสนุนทางเทคนิคในการจัดทำสื่อ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนานวัตกรรมการศึกษาของสถานศึกษาในอนาคต

1.5 ด้านการบริหารความเสี่ยง ผู้บริหารสถานศึกษาควรได้รับการพัฒนาในเรื่อง การกำกับ ตรวจสอบติดตามการบริหารความเสี่ยงอย่างเป็นระบบ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยกับกลุ่มประชากรในสถานศึกษา หรือหน่วยงานทางการศึกษาอื่นในจังหวัดปัตตานีและจังหวัดอื่น ๆ เพื่อให้มีขอบเขตที่กว้างขึ้น

2.2 ควรทำการศึกษากับกลุ่มประชากรในลักษณะอื่นที่มีส่วนได้เสียในสถานศึกษา เช่น นักเรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา เป็นต้น เพื่อให้ได้ข้อสนเทศที่หลากหลายยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กองกฎหมายการศึกษาและวัฒนธรรม. (2562). ***เจตนารมณ์พระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562.*** กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา.

กุลชลี จงเจริญ. (2562). ***ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม.*** นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

จุฑาทิพย์ ชนะเคน. (2559). ***การศึกษาคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2.*** (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยนเรศวร).

ธัญวลัย รักชาติ. (2564). “คุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารในโรงเรียนกลุ่มดอกเสี้ยวสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2”. ***วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น.*** 7(8) , 157-170.

ปาริฉัตร พรสุวรรณ. (2562). ***การศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต 4.*** (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น).

ปาริฉัตร นวนทอง. (2564). ***ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพัทลุง เขต 2.*** (สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่).

ปวีณา กันถิน. (2560). ***ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนประชารัฐ เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5***. (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่).

พระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562. (2562, 30 เมษายน). ***ราชกิจจานุเบกษา.*** เล่มที่ 136 ตอนที่ 56ก. หน้า 102-120.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540***). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์.*** (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษาและวิจัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒฯ.

พิสณุ ฟองศรี. 2554***. วิจัยทางการศึกษา.*** (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพมหานคร: ด่านสุทธาการพิมพ์.

วิชุดา บุญเทียม และ ศิริพงษ์ เศาภายน (2565).” การศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2”, ***วารสารมจร มนุษยศาสตร์ปริทรรศน์.*** ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน) 2565, 173-189.
ตอนที่ 56ก. หน้า 102-120.

สุวณี ฮู่งวรากร. (2558). “ครู: อภิวัฒน์การเรียนรู้สู่คุณภาพการศึกษาในศตวรรษที่ 21”**,** ***วารสารเครือข่ายวิทยาลัยพยาบาลและการสาธารณสุขภาคใต้.*** 2(1), 65.

บทความวิจัย

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2560). “**รายงานประจำปี 2560 สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา**”. (20 มีนาคม 2564). จากอินเตอร์เน็ต. http://www.onec.go.th/index.php/book/BookView/1601

สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2562). “***พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา***”. เอกสารวิชาการอิเล็กทรอนิกส์. (8 กันยายน 2564). จากอินเตอร์เน็ต. ttps://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parliament_parcy

เหงียน ถิ ทู ฮ่า, และสิรินาถ จงกลกลาง. (2561). “การศึกษาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดกาวบั่ง ประเทศเวียดนาม”, ***วารสารวิจัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น (ฉบับบัณฑิตศึกษา) สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์.*** 6(2), 14-24.

อิบตีซาม เจะหะ. (2564). ***ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2.*** (การค้นคว้าอิสระปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา).

อิทธิพล รุ่งก่อน และนวรัตน์ รามสูตร. (2562). “***การประชุมขับเคลื่อนคุณภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ”***. (15 มกราคม 2564). จากอินเตอร์เน็ต. https://www.moe.go.th/websm/2018/4/ 354.html.

บทความวิจัย

รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

สุตือเราะห์ อุมา[1] พิมพ์ปวีณ์ สุวรรณโณ[2] จรุณี เก้าเอี้ยน[3] ซูฮัยรี บืองาฉา[4]

[1]นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
[2]ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
[3]รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
[4]อาจารย์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
Corresponding Author, Email: 736593021@yru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็นในการบริหารสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ 2) เพื่อพัฒนารูปแบบ 3) เพื่อประเมินรูปแบบ ดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็นโดยการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 9 คน และเก็บข้อมูลเชิงปริมาณกับผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 274 คน ด้วยแบบสอบถามความต้องการจำเป็น นำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีลำดับความต้องการจำเป็น ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบโดยการสนทนากลุ่มผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 5 คน และระยะ ที่ 3 การประเมินรูปแบบโดยผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 17 คน ที่ได้รับรางวัลทรงคุณค่า สพฐ. OBEC AWARD 3 ปี ย้อนหลัง (2563-2565) ด้วยแบบประเมินรูปแบบ 4 ด้าน นำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันของการบริหารสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าดัชนีการจัดเรียงลำดับความต้องการจำเป็น ($PNI_{Modified}$) สูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้, ด้านผลลัพธ์ และด้านกลยุทธ์ 2) รูปแบบประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการของรูปแบบ, วัตถุประสงค์ของรูปแบบ, วิธีการดำเนินการของรูปแบบ และปัจจัย/เงื่อนไขความสำเร็จ 3) ผลการประเมินรูปแบบภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: รูปแบบ การบริหารสู่ความเป็นเลิศ ผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

บทความวิจัย

The Model of Administration Towards Excellence for School Administrators under Primary Educational Service Area Office in the Three Southern Border Provinces

Sutueroh Uma[1] Phimpawee Suwanno[2] Jarunee Kao-ian[3] Suhairee Buengacha[4]

[1]Master's Student Educational Administration Program, Faculty of Education, Yala Rajabhat University
[2]Assistant Professor Educational Administration Program, Faculty of Education, Yala Rajabhat University
[3]Associate Professor Educational Administration Program, Faculty of Education, Yala Rajabhat University
[4]Lecturer Educational Administration Program, Faculty of Education, Yala Rajabhat University
Corresponding Author, Email: 736593021@yru.ac.th

Abstract

This research aimed to 1) study current condition and priority needs in administration towards excellence for school administrators under Primary Educational Service Area Office in the Three Southern Border Provinces, 2) develop the model, and 3) assess the model. The research process was divided into three phases. Phase 1: to study current condition and priority needs, collecting qualitative data through in-depth interviews using a semi-structured interview with nine school administrators, analyzing the content, and collecting quantitative data from 274 school administrators using needs questionnaire were proceeded. The data was analyzed for priority need index (PNI Modified). Phase 2: developing a focus group of five school administrators was executed and phase 3: assessing the model by 17 school administrators who were given the prestigious OBEC award over the past three years (2020-2022) through model assessment based on four aspects of Stufflebeam et al. (1994) evaluation model. The data was then analyzed for mean and standard deviation. The research findings showed that 1) the current condition of administration towards excellence for school administrators under Primary Educational Service Area Office in the three southern border provinces was at the highest level with priority need index ($PNI_{Modified}$), top 3 rankings including Measurement, Analysis and Knowledge Management, Results, and Strategy, 2) the model consisted of four components including principles of model, objectives of model, procedures of model, and factors/conditions for success, and 3) the assessment result of the model was overall at the highest level.

Keywords: Model, Administration Towards Excellence, School Administrators, Primary Educational Service Area Office, Three Southern Border Provinces

บทความวิจัย

บทนำ

การศึกษาเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของคนไทยทุกคนที่รัฐต้องจัดให้เพื่อพัฒนาคนไทยทุกช่วงวัยให้มีความเจริญงอกงามทุกด้าน เพื่อเป็นต้นทุนทางปัญญาที่สำคัญในการพัฒนาทักษะ คุณลักษณะ และสมรรถนะในการประกอบสัมมาชีพ และการดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุข อันจะนำไปสู่เสถียรภาพ และความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติที่ต้องพัฒนาให้เจริญก้าวหน้า ทัดเทียมนานาประเทศในเวทีโลกท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 เนื่องจากการศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างความได้เปรียบของประเทศเพื่อ การแข่งขันและยืนหยัดในเวทีโลกภายใต้ระบบเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นพลวัต ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกจึงให้ความสำคัญและทุ่มเทกับการพัฒนาการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของตนให้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ ภูมิภาค และของโลก ควบคู่กับการธำรงรักษาอัตลักษณ์ของประเทศ ในส่วนของประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษา การพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของคนไทยให้มีทักษะ ความรู้ความสามารถ และสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ ภายใต้แรงกดดันภายนอกจากกระแสโลกาภิวัตน์ และแรงกดดันภายในประเทศที่เป็นปัญหาวิกฤตที่ประเทศต้องเผชิญ เพื่อให้ คนไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดี สังคมไทยเป็นสังคมคุณธรรม จริยธรรม และประเทศสามารถก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้ว รองรับการเปลี่ยนแปลงของโลกทั้งในปัจจุบันและอนาคต การพัฒนาการศึกษาของชาติจึงเป็นภารกิจหลักในการพัฒนาคนอันเป็นรากฐานของการพัฒนาประเทศในทุกระบบ โดยมีกรอบทิศทางการพัฒนาประเทศตามยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579) แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) เป็นกรอบในการดำเนินการเพื่อให้การพัฒนาประเทศในทุกระบบมีความสอดคล้องกันและนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายของการพัฒนาประเทศให้ “มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน” (Ministry of Education, 2016)

ในการพัฒนาประเทศให้เจริญทัดเทียมนานาอารยประเทศ จำเป็นต้องพัฒนาระบบการจัดการศึกษาของประเทศให้ทันสมัย มีคุณภาพตอบสนองความต้องการของสังคมและเป็นสากล สำหรับการศึกษาขั้นพื้นฐานใช้เกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (OBECQA) ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่ การนำองค์กร (Leadership), กลยุทธ์ (Strategy), นักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Student and Stakeholders), การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ (Measurement, Analysis and Knowledge Management), บุคลากร (Workforce), การปฏิบัติการ (Operations) และผลลัพธ์ (Results) ได้ขับเคลื่อนโรงเรียนมาตรฐานสากล มีเป้าหมายเพื่อพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพเทียบเคียงมาตรฐานระดับสากล ความมุ่งหวังที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพเทียบเท่ามาตรฐานสากล โดยให้โรงเรียนพัฒนาระบบบริหารจัดการโรงเรียนด้วยระบบคุณภาพ ตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ (Thailand Quality Award : TQA) ซึ่งเป็นเกณฑ์ที่มีต้นแบบมาจากรางวัลคุณภาพแห่งชาติของประเทศสหรัฐอเมริกา ที่เรียกว่า The Malcolm Baldrige National Quality Award (MBNQA) ซึ่งได้มีการพัฒนาปรับปรุงมาตลอด เพื่อช่วยให้องค์กรประเมินตนเองภายใต้สภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง มุ่งเน้นผลการดำเนินการตามกลยุทธ์ขององค์กร ประเทศไทยมีการใช้เกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติเพื่อช่วยให้องค์กรปรับปรุงขีดความสามารถในการแข่งขันและผลลัพธ์ผ่านระบบการพัฒนาและประเมินองค์กรต่าง ๆ โครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล จึงเป็นนวัตกรรมการจัดการศึกษาที่สำนักงาน

บทความวิจัย

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน นำมาใช้เป็นมาตรการในการยกระดับคุณภาพการศึกษา โดยมีองค์ประกอบสำคัญสองประการ ได้แก่ การบริหารด้วยระบบคุณภาพ และการจัดการเรียนสอนที่มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 (Office of the Basic Education Commission, 2022)

การบริหารสถานศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ยังมีปัญหาที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องหาแนวทางในการแก้ปัญหา เพื่อพัฒนาการศึกษาในในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้ทัดเทียมกับการจัดการศึกษาในภาคอื่นๆ ซึ่งมีความแตกต่างด้านวัฒนธรรม วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ ภาษา ศาสนา รวมถึงความเชื่อและค่านิยมที่แตกต่างกัน โดยชุมชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม มีการสื่อสารโดยใช้ภาษาท้องถิ่นเป็นหลัก ส่งผลให้เกิดปัญหาในการจัดการเรียนการสอน เช่น ปัญหาด้านการสื่อสารระหว่างครู นักเรียนและชุมชน ซึ่งนักเรียนและชุมชนจะสื่อสารกันด้วยภาษาท้องถิ่น (ภาษายาวีท้องถิ่น) เป็นหลัก ไม่ค่อยเข้าใจในภาษาไทย จึงเป็นปัญหาหลักในการจัดการเรียนการสอน ปัญหาคุณภาพของนักเรียน โดยผลการทดสอบระดับชาติ (O - Net) อยู่ในอันดับรั้งท้ายของประเทศ ข้อมูลจากรายงานผลการจัดการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 – 2565 สรุปผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน O-NET ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ปีการศึกษา 2564 พบว่า จังหวัดยะลาเท่ากับ 32.50 จังหวัดปัตตานีเท่ากับ 32.14 และคะแนนน้อยที่สุดจังหวัดนราธิวาสมีคะแนนเฉลี่ยสี่วิชา เท่ากับ 30.97 (Centre for Propelling the Education in Southern Border Provinces, 2023)

จากความสำคัญและสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยซึ่งปฏิบัติงานในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่อง รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สามารถนำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นไปใช้เป็นแนวทางในการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อยกระดับการศึกษาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้ทัดเทียมกับการจัดการศึกษาในภาคอื่น ๆ และแก้ปัญหาคุณภาพการเรียนของนักเรียน ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรได้ปฏิบัติงานอย่างมีความสุข ส่งผลในทางที่ดีต่อสถานศึกษา นักเรียน ผู้ปกครอง หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง อันจะส่งผลให้การจัดการศึกษาประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

วัตถุประสงค์การวิจัย

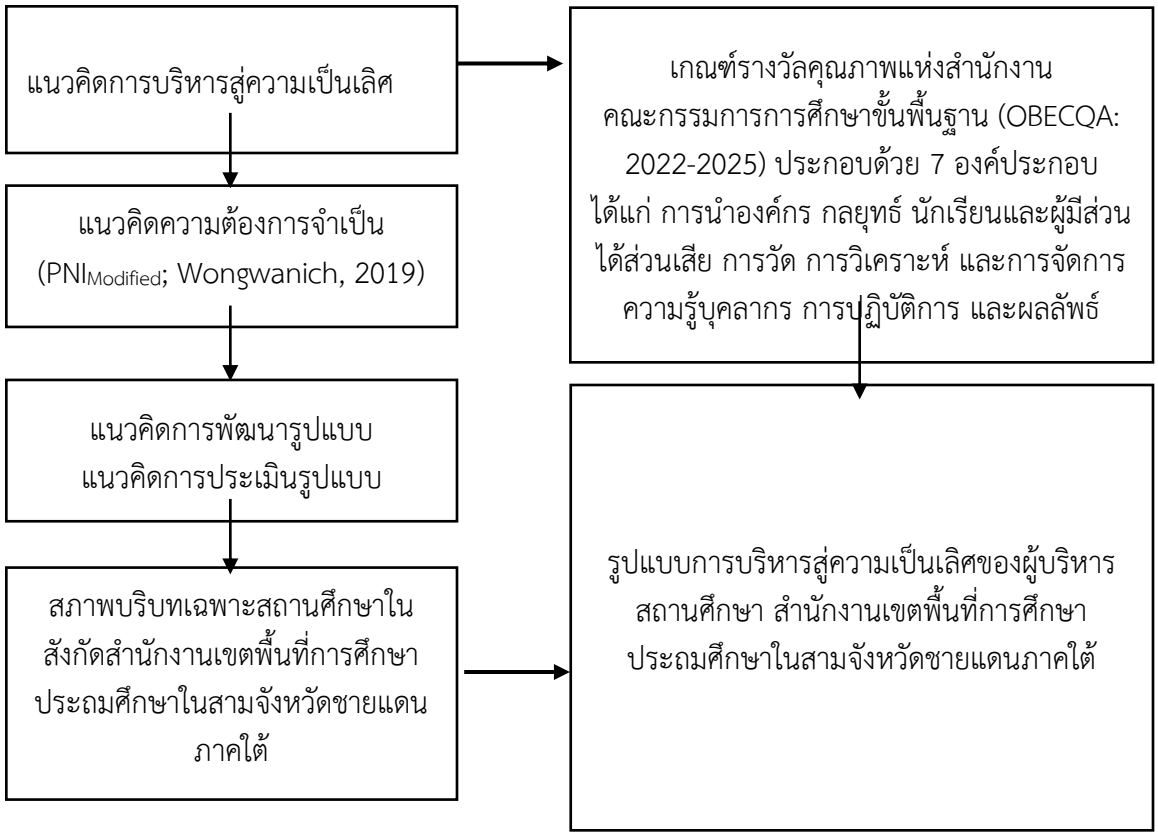
1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็นในการบริหารสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
3. เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทความวิจัย

เพื่อกำหนดเป็นกรอบแนวคิดจากแนวคิดการบริหารสู่ความเป็นเลิศ ซึ่งผู้วิจัยนำเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (OBECQA: 2022-2025) ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่ การนำองค์กร, กลยุทธ์, นักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย, การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้, บุคลากร, การปฏิบัติการ และผลลัพธ์ แนวคิดความต้องการจำเป็น ($PNI_{Modified}$; Wongwanich, 2019) แนวคิดการพัฒนารูปแบบ แนวคิดการประเมินรูปแบบ และสภาพบริบทเฉพาะสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ กำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้วิจัยดำเนินการวิจัย แบ่งเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็นในการบริหารสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษา

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาแนวคิดทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และความต้องการจำเป็นในการบริหารสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษา

บทความวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยศึกษา สังเคราะห์ แนวคิดทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้งในและต่างประเทศเพื่อกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) โดยได้จากเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษาเพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศในแง่มุมต่างๆ รวมถึงงานวิจัยทั้งที่ตีพิมพ์ภายในประเทศและต่างประเทศ โดยใช้การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) ทำการสังเคราะห์เพื่อสรุปออกมาเป็นประเด็นหลักๆ ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนารูปแบบการบริหารสู่แนวทางความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษา มีประเด็นดังนี้ การนำองค์กร กลยุทธ์ นักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้บุคลากร การปฏิบัติการ และผลลัพธ์ หลังจากนั้นนำมาสร้างเป็นแนวคำถามเพื่อนำไปใช้ในการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ด้วยแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เกี่ยวกับรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเด็นการสัมภาษณ์เน้นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่ควรจะเป็นและความคิดเห็นอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในการบริหารสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษา

กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วย 3 จังหวัด ได้แก่ ปัตตานี ยะลา นราธิวาส จำนวน 9 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive selection) มีเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้ ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนหรือรองผู้อำนวยการโรงเรียน และมีประสบการณ์บริหารสถานศึกษามากกว่า 5 ปี มีความรู้ความสามารถ มีความเชี่ยวชาญหรือเชี่ยวชาญพิเศษ และประสบผลสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ประเด็นการสัมภาษณ์เน้นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่ควรจะเป็นและความคิดเห็นอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนารูปแบบการบริหารสู่แนวทางความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษาได้แก่ การนำองค์กร, กลยุทธ์, นักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย, การวัดการวิเคราะห์ และการจัดการความรู้, บุคลากร, การปฏิบัติการ และผลลัพธ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยทำหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย นัดหมายวันเวลาในการขอสัมภาษณ์กับกลุ่มเป้าหมาย ส่งหนังสือขอความร่วมมือพร้อมโครงร่างวิทยานิพนธ์และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างล่วงหน้า 1 สัปดาห์ ดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเองตามวันเวลาที่นัดหมาย และหลังจากนั้นทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) เพื่อนำไปสู่การสร้างเป็นแบบสอบถามความต้องการจำเป็นในการบริหารสู่ความเป็นเลิศในขั้นตอนต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 เก็บข้อมูลเชิงปริมาณเพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการบริหารสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 มาสร้างเป็นแบบสอบถามความต้องการจำเป็นในการบริหารสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษา ประเด็นคำถามเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษา ดำเนินการเก็บข้อมูลกับกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 274 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สูตร Modified Priority Needs Index ($PNI_{Modified}$)

บทความวิจัย

ประชากร คือ ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วย 3 จังหวัด ได้แก่ ปัตตานี ยะลา นราธิวาส จำนวน 868 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วย 3 จังหวัด ได้แก่ ปัตตานี ยะลา นราธิวาส จำนวน 274 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรยามาเน่ (Yamane, 1973) จากนั้นทำการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling) โดยจำแนกตามสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเป็นกลุ่มตามลำดับ แล้วทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ตามสัดส่วนประชากร โดยวิธีจับฉลากรายชื่อสถานศึกษาแบบไม่คืนกลับ (Wongratana, 2021)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามความต้องการจำเป็นในการบริหารสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ในรูปแบบของการตอบแบบตอบสนองคู่ (Dual response format) ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับ การนำองค์กร, กลยุทธ์, นักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย, การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้, บุคลากร, การปฏิบัติการ และผลลัพธ์ จำนวน 48 ข้อ ตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม จัดทำเป็นแบบสอบถามเพื่อเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content validity) โดยคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of item objective congruence) ของโรวิเนลลี่และแฮมเบิลตัน (Rovinelli & Hambleton, 1977) ผลปรากฏว่าทุกข้อคำถามมีค่าดัชนีความสอดคล้อง .67-1.00 จึงสามารถนำไปใช้ได้ทุกข้อ แล้วนำมาหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีครอนบาค (Cronbach, 1990) ผลการหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับมีค่าเท่ากับ .985 ถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่สามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยในครั้งนี้ได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยทำหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยจากมหาวิทยาลัยถึงผู้อำนวยการโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ประสานกับสถานศึกษาเพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลในรูปแบบออนไลน์ (Google Forms) ผ่านระบบมายออฟฟิศของสถานศึกษา สำหรับในเขตพื้นที่ที่ผู้วิจัยปฏิบัติงาน ผู้วิจัยส่งผ่านระบบมายออฟฟิศไปยังโรงเรียนโดยตรง และสำหรับเขตพื้นที่อื่นในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้วิจัยส่งหนังสือขออนุญาตให้สำนักงานเขตพื้นที่เผยแพร่แบบสอบถามเพื่อการวิจัยพร้อมลิ้งค์และคิวอาร์โค้ดแนบไปยังเขตพื้นที่ต่างๆ ผ่านระบบมายออฟฟิศของสำนักงานเขตพื้นที่ ภายในเวลา 10 วัน นับตั้งแต่วันที่ส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ ได้ตรวจสอบความครบถ้วนถูกต้องของการตอบแบบสอบถาม เตรียมข้อมูลสำหรับวิเคราะห์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้จากแบบสอบถามความต้องการจำเป็นในการบริหารสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษา นำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่ควรจะเป็น และวิเคราะห์หาค่าดัชนีความต้องการจำเป็นใช้สูตร Modified Priority Needs Index ($PNI_{Modified}$) (Wongwanich, 2019) คำนวณโดยใช้สูตร ดังนี้

ค่า $PNI_{modified}$ = (I-D)/D

ค่า $PNI_{modified}$ หมายถึง ดัชนีการจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น

I หมายถึง ค่าเฉลี่ยสภาพที่ควรจะเป็น

D หมายถึง ค่าเฉลี่ยสภาพที่เป็นจริง

บทความวิจัย

ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษา

ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนารูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยได้นำข้อมูลในระยะที่ 1 มายกร่างรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษา จากข้อมูลในขั้นตอนที่ 1 สภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งมีลักษณะเป็นผังโครงสร้างแสดงการดำเนินการบริหารเชิงระบบ (System Approach) องค์ประกอบที่สำคัญ 4 ประการ คือ 1) ปัจจัยนำเข้า (Input) 2) กระบวนการ (Process) 3) ผลผลิต (Output) 4) ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) องค์ประกอบทั้ง 4 ส่วนนี้จะมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกันทั้ง 7 องค์ประกอบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ การนำองค์กร, กลยุทธ์, นักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย, การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้, บุคลากร, การปฏิบัติการ และผลลัพธ์ มีกระบวนการบริหารสู่ความเป็นเลิศตามกระบวนการ PDCA ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ 1) การวางแผน (Plan) 2) การปฏิบัติตามแผน (Do) 3) การตรวจสอบ (Check) และ 4) การปรับปรุงการดำเนินการ (Act) และสร้างคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ดังนี้ หลักการของรูปแบบ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ วิธีการดำเนินการของรูปแบบ และปัจจัย/เงื่อนไขความสำเร็จ และแบบประเมินการบริหารสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษาโดยใช้รูปแบบ การบริหารสู่ความเป็นเลิศ (แบบประเมินตนเอง)

กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 5 คน โดยมีเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้ ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนหรือรองผู้อำนวยการโรงเรียน และมีประสบการณ์บริหารสถานศึกษามากกว่า 5 ปี ที่มีความรู้ความสามารถ มีความชำนาญการพิเศษ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 1) (ร่าง) รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษา 2) คู่มือการใช้รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษา 3) แบบประเมินการบริหารสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบประเมินตนเอง จำนวน 47 ข้อ ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยผ่านความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา โดยคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ผลปรากฏว่า ทุกข้อคำถามมีค่าดัชนีความสอดคล้อง .67-1.00 จึงสามารถนำไปใช้ได้ทุกข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยทำหนังสือขอเรียนเชิญผู้ทรงคุณวุฒิเข้าร่วมประชุมสนทนากลุ่มเพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จัดส่งหนังสือพร้อมเอกสาร เค้าโครงการวิจัยฉบับย่อ รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศ คู่มือการใช้รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศ และขออนุญาตนัดวันเวลาในการสนทนากลุ่ม พูดคุยแลกเปลี่ยน ประเด็นความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่างๆ กับผู้ทรงคุณวุฒิโดยตรง พร้อมทั้งขออนุญาตบันทึกภาพและเสียงในการสนทนากลุ่ม

การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม โดยการนำมาวิเคราะห์เนื้อหา และสรุปประเด็นสำคัญ

บทความวิจัย

ระยะที่ 3 การประเมินรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษา

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษาที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อประเมินคุณภาพของรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษา ตามมาตรฐานการประเมินของ Stufflebeam และคณะ (1994) 4 มิติ ได้แก่ มาตรฐานความเป็นไปได้ มาตรฐานความเหมาะสม มาตรฐานความถูกต้อง และมาตรฐานการใช้ประโยชน์

กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาหรือรองผู้อำนวยการโรงเรียน หรือดำรงตำแหน่งทางการศึกษา จำนวน 17 คน ที่มีประสบการณ์บริหารสถานศึกษาหรือการศึกษามากกว่า 5 ปี มีความรู้ความสามารถ มีความชำนาญการพิเศษหรือเชี่ยวชาญ และที่ประสบผลสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาที่ได้รับรางวัลทรงคุณค่า สพฐ. OBEC AWARD 3 ปี ย้อนหลัง (2563-2565) ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบประเมินคุณภาพของรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษา คือ มีลักษณะเป็นแบบประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยประเมินตามมาตรฐานการประเมินของ Stufflebeam และคณะ ตามมาตรฐานการประเมินของ Stufflebeam และคณะ (1994) ได้แก่ มาตรฐานความเป็นไปได้ มาตรฐานความเหมาะสม มาตรฐานความถูกต้อง และมาตรฐานการใช้ประโยชน์ ตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมิน โดยผ่านความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา โดยคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ผลปรากฏว่า ทุกข้อคำถามมีค่าดัชนีความสอดคล้อง .67-1.00 จึงสามารถนำไปใช้ได้ทุกข้อ

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ตามเกณฑ์ของเบส (Best, 1981) โดยกำหนดเกณฑ์การยอมรับรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษาที่ค่าเฉลี่ย 3.51 ขึ้นไป

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอผลตามวัตถุประสงค์การวิจัย แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็นในการบริหารสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

สภาพที่เป็นจริงของการบริหารสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า ค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.51, S.D. = 0.05) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านการนำองค์กร ($\bar{X}$ = 4.60) ด้านบุคลากร ($\bar{X}$ = 4.59) ด้านการปฏิบัติการ ($\bar{X}$ = 4.56) ด้านกลยุทธ์ ($\bar{X}$ = 4.48) ด้านนักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ($\bar{X}$ = 4.47) ด้านผลลัพธ์ ($\bar{X}$ = 4.43) และด้านการวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ ($\bar{X}$ = 4.42) ตามลำดับ

สภาพที่ควรจะเป็นพบว่า ค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.62, S.D. = 0.04) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านบุคลากร ($\bar{X}$ = 4.68) ด้านการปฏิบัติการ ($\bar{X}$ =

บทความวิจัย

4.68) ด้านการนำองค์กร ($\bar{X}$ = 4.66) ด้านผลลัพธ์ ด้านกลยุทธ์ ($\bar{X}$ = 4.60) ด้านนักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ($\bar{X}$ = 4.59) ด้านการวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ ($\bar{X}$ = 4.57) และด้านผลลัพธ์ ($\bar{X}$ = 4.56) ตามลำดับ

ความต้องการจำเป็น (PNIModified) พบว่า ค่าดัชนีการจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (PNIModified) จากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านการวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ (PNIModified = 0.0337) ด้านผลลัพธ์ (PNIModified = 0.0288) ด้านกลยุทธ์ (PNIModified = 0.0262) ด้านนักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (PNIModified = 0.0256) ด้านการปฏิบัติการ (PNIModified = 0.0252) ด้านบุคลากร (PNIModified = 0.0193) และด้านการนำองค์กร (PNIModified = 0.0123) ตามลำดับ ดังตาราง 1

การบริหารสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษา	สภาพที่เป็นจริง (D)			สภาพที่ควรจะเป็น (I)			ความต้องการจำเป็น (I-D)/D	
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$PNI_{Modified}$	ลำดับ
1. การนำองค์กร	4.60	0.09	มากที่สุด	4.66	0.09	มากที่สุด	0.0123	7
2. กลยุทธ์	4.48	0.07	มาก	4.57	0.04	มากที่สุด	0.0262	3
3. นักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	4.47	0.08	มาก	4.59	0.05	มากที่สุด	0.0256	4
4. การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้	4.42	0.04	มาก	4.57	0.04	มากที่สุด	0.0337	1
5. บุคลากร	4.59	0.04	มากที่สุด	4.68	0.03	มากที่สุด	0.0193	6
6. การปฏิบัติการ	4.56	0.05	มากที่สุด	4.68	0.02	มากที่สุด	0.0252	5
7. ผลลัพธ์	4.43	0.02	มาก	4.56	0.02	มากที่สุด	0.0288	2
โดยรวม	**4.51**	**0.05**	**มากที่สุด**	**4.62**	**0.04**	**มากที่สุด**	-	-

ตาราง 1 สภาพที่เป็นจริง สภาพที่ควรจะเป็นและความต้องการจำเป็นของการบริหารสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษา ภาพรวม

ตอนที่ 2 รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นทีการศึกษาประถมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษา ดังแสดงในภาพประกอบ 2 ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ดังนี้

1. หลักการของรูปแบบ การศึกษาเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของคนไทยทุกคน ที่รัฐต้องจัดให้เพื่อพัฒนาคนไทยทุกช่วงวัย ให้มีความเจริญงอกงามทุกด้าน เพื่อเป็นต้นทุนทางปัญญาที่สำคัญในการพัฒนาทักษะ คุณลักษณะและสมรรถนะในการประกอบสัมมาชีพ และการดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุข จำเป็นต้องพัฒนาระบบการจัดการศึกษาของประเทศให้ทันสมัย มีคุณภาพตอบสนองความต้องการของสังคมและเป็นสากล สำหรับการศึกษาขั้นพื้นฐานใช้เกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (OBECQA) ได้ขับเคลื่อนโรงเรียนมาตรฐานสากล มีเป้าหมายเพื่อพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพเทียบเคียงมาตรฐานระดับสากล

<u>บทความวิจัย</u>

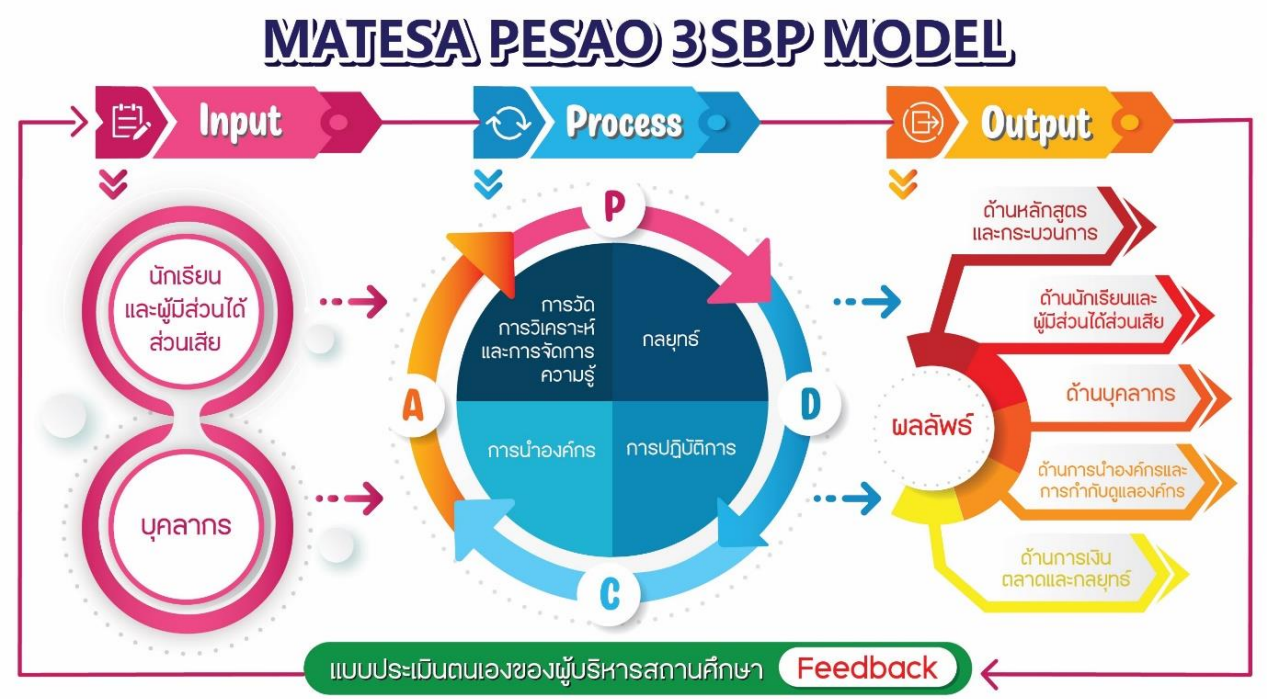
การบริหารจัดการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนเป็นบุคคลสำคัญที่มีผลต่อการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ดังนั้น ผู้บริหารจึงจะต้องมีหลักการ แนวคิด เทคนิค วิธีการเพื่อบริหารจัดการศึกษาตามภารกิจ ตลอดจนใช้ทรัพยากรการบริหารอย่างมีคุณภาพ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้อย่างแท้จริง รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นทีการศึกษาประถมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นแนวทางในการบริหารสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อยกระดับการศึกษาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้ทัดเทียมกับการจัดการศึกษาในภาคอื่นๆ แก้ปัญหาคุณภาพการเรียนของนักเรียน หรือหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง นำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทยให้มีประสิทธิภาพต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ ได้แก่ 1) เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้บริหารสถานศึกษาประเมินความก้าวหน้าของตนเองในการพัฒนาสู่ความเป็นเลิศตามแนวทาง OBECQA 2) เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้ตรวจประเมินความก้าวหน้าในการพัฒนาโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศ และ 3) เพื่อให้ทราบผลการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา อันจะเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาสถานศึกษาและการประเมินภายนอกต่อไป ส่งผลต่อการพัฒนาตามมาตรฐานโดยสรุปและข้อเสนอแนะในการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาต่อไป

3. วิธีการดำเนินการของรูปแบบ ดำเนินการบริหารโดยวิธีระบบ (System Approach) ที่มีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกันทั้ง 7 องค์ประกอบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหาร ได้แก่ การนำองค์กร, กลยุทธ์, นักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย, การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้, บุคลากร, การปฏิบัติการ และผลลัพธ์ ดังนี้ 1) ปัจจัยนำเข้า (Input) ประกอบด้วย นักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และบุคลากร 2) กระบวนการ (Process) ประกอบด้วย ด้านการวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้, ด้านกลยุทธ์, ด้านการปฏิบัติการ และด้านการนำองค์กร มีกระบวนการบริหารสู่ความเป็นเลิศตามกระบวนการ PDCA ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน (Plan), การปฏิบัติตามแผน (Do), การตรวจสอบ (Check) และการปรับปรุงการดำเนินการ (Act) 3) ผลผลิต (Output) ประกอบด้วย ผลลัพธ์ด้านหลักสูตร กระบวน การจัดการเรียนรู้ และกระบวนการทำงาน, ผลลัพธ์ด้านนักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย, ผลลัพธ์ของสถานศึกษาด้านบุคลากร, ผลลัพธ์ด้านการนำองค์กรและการกำกับดูแลองค์กร และผลลัพธ์ด้านการเงิน ตลาด และกลยุทธ์ 4) ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) คือ การนำเอาผลที่ได้มาพิจารณาปรับปรุงระบบให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยการใช้แบบประเมินตนเอง

4. ปัจจัย/เงื่อนไขความสำเร็จ ได้แก่ สถานศึกษา (ผู้บริหารและบุคลากร) ใช้รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีผลการประเมินตนเองอยู่ในระดับดีเลิศ/ยอดเยี่ยม และผู้บริหารเห็นความสำคัญของการบริหารสู่ความสำเร็จ บุคลากรมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนในการพัฒนาโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศ

บทความวิจัย

ภาพประกอบ 2 รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ (MATESA PESAO 3SBP Model)

3. การประเมินคุณภาพรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตามมาตรฐานการประเมินของ Stufflebeam และคณะ (1994) ได้แก่ มาตรฐานความเป็นไปได้ มาตรฐานความเหมาะสม มาตรฐานความถูกต้อง และมาตรฐานการใช้ประโยชน์ ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.70, S.D. = 0.62) ผ่านเกณฑ์การยอมรับที่ตั้งไว้ ดังแสดงในตาราง 2

บทความวิจัย

มาตรฐาน	ผลการประเมิน		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
มาตรฐานความเป็นไปได้ (Feasibility standards)			
1. รูปแบบสามารถนำไปใช้ได้จริง	4.65	0.61	มากที่สุด
2. รูปแบบเป็นที่ยอมรับจากสังคม	4.59	0.71	มากที่สุด
3. รูปแบบมีความคุ้มค่าทั้งในแง่งบประมาณและเวลา	4.65	0.61	มากที่สุด
มาตรฐานความเหมาะสม (Propriety standards)			
4. รูปแบบสามารถแก้ไขปัญหาการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาได้	4.59	0.71	มากที่สุด
5. รูปแบบมีการเคารพสิทธิในการปฏิสัมพันธ์ของผู้เกี่ยวข้อง	4.82	0.53	มากที่สุด
มาตรฐานความถูกต้อง (Accuracy standards)			
6. รูปแบบมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน	4.82	0.53	มากที่สุด
7. รูปแบบมีวิธีการดำเนินการสอดคล้องกับจุดประสงค์	4.82	0.53	มากที่สุด
8. รูปแบบมีวิธีการประเมินที่สามารถวิเคราะห์ได้ทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและคุณภาพ	4.65	0.61	มากที่สุด
มาตรฐานการใช้ประโยชน์ (Utility standards)			
9. รูปแบบมีการระบุผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และผู้เกี่ยวข้องที่ใช้สารสนเทศ	4.76	0.56	มากที่สุด
10. รูปแบบมีการรวบรวมข้อมูลครอบคลุมและตอบสนองความต้องการใช้สารสนเทศของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้ที่เกี่ยวข้อง	4.71	0.59	มากที่สุด
11. มีการเผยแพร่ผลการประเมินไปยังผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้เกี่ยวข้องอย่างทั่วถึง	4.59	0.80	มากที่สุด
โดยรวม	**4.70**	**0.62**	**มากที่สุด**

ตาราง 2 ผลการประเมินรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษา

อภิปรายผล

สภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็นในการบริหารสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า สภาพที่เป็นจริงและสภาพที่ควรจะเป็นมีค่าเฉลี่ยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ผลเป็นเช่นนี้ชี้ให้เห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ให้ความสำคัญในการบริหารหรือพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มีการขับเคลื่อนการบริหารสู่ความเป็นเลิศ และได้รับการตอบสนองการร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมรับผิดชอบของคณะกรรมการบริหารโรงเรียน คณะครู และบุคลากรของโรงเรียน รวมทั้งมีคณะทำงานที่มีศักยภาพ มีความคล่องตัว ดำเนินการตามแผนงานที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Wangcham (2023) พบว่า สภาพการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสตรี มีการปฏิบัติตามเกณฑ์การบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) ด้านการนำองค์กร ด้านการมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล ด้านการให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ด้านการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ ด้านการวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ และด้านการจัดการกระบวนการ มีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด และ ด้านผลลัพธ์การดำเนินการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาค่าดัชนี

บทความวิจัย

การจัดเรียงลำดับความต้องการจำเป็น ($PNI_{Modified}$) สูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้, ด้านผลลัพธ์ และด้านกลยุทธ์ ดังนั้นผู้บริหารควรขับเคลื่อนโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ ควรจัดให้มีระบบรวบรวมข้อมูลสารสนเทศและการจัดการความรู้ เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูล และอำนวยความสะดวกในการนำไปใช้ในการปฏิบัติงาน ควรมีการเผยแพร่ผลการดำเนินงานของสถานศึกษาให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา มีกระบวนการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลสารสนเทศที่ได้ชัดเจน ความต้องการจำเป็นรองลงมา คือ ด้านผลลัพธ์ ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญด้านผลลัพธ์ ควรมีการประเมินผลลัพธ์ของสถานศึกษาด้านบุคลากร ด้านการนำองค์กรและการกำกับดูแลองค์กร ด้านหลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนรู้ และกระบวนการทำงานที่สำคัญว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ และความต้องการจำเป็น ด้านกลยุทธ์ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการประเมินแผนกลยุทธ์ กระบวนการปฏิบัติงาน และผลสำเร็จของสถานศึกษา ควรมีการควบคุมแผนกลยุทธ์ให้มีการดำเนินการที่ถูกต้อง และกำหนดแผนกลยุทธ์โดยพิจารณาความเหมาะสมและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง เพื่อให้โรงเรียนได้พัฒนาเติมเต็มในด้านที่ยังเป็นจุดอ่อนของโรงเรียนและดำเนินงานไปอย่างมีประสิทธิภาพซึ่งจะนำสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายของโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศ ส่งผลให้การดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด ดังที่ระบุไว้ในรางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (OBECQA) Office of the Basic Education Commission (2022) ต้องมีการวัดและการวิเคราะห์ผลการดำเนินการของโรงเรียน ทั้งภายในโรงเรียนและในสภาพแวดล้อมการแข่งขัน การวัดผลควรพัฒนาจากความต้องการและกลยุทธ์ทางการศึกษา และควรสื่อถึงข้อมูลและสารสนเทศที่สำคัญอย่างยิ่งเกี่ยวกับกระบวนการ ผลผลิต ผลลัพธ์ และผลสัมฤทธิ์ที่สำคัญ รวมทั้งผลการดำเนินการของคู่แข่ง การบริหารผลการดำเนินการของโรงเรียนอย่างมีประสิทธิผล ต้องอาศัยข้อมูลและสารสนเทศหลากหลายรูปแบบประกอบกัน ตัววัดหรือตัวชี้วัดที่เลือกมาต้องเป็นตัวที่ดีที่สุด ในการสะท้อนถึงปัจจัยที่นำไปสู่ผลการดำเนินการที่ดีขึ้นจึงจะช่วย ให้กระบวนการทั้งหมดสอดคล้องไปในแนวทางเดียวกันกับเป้าประสงค์ของโรงเรียน ทั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัย Chaikhampa and Usaho (2022) พบว่า การบริหารสู่ความเป็นเลิศที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ นักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย รองลงมาคือ การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้, กลยุทธ์, บุคลากร และการนำองค์กร ตามลำดับ และการปฏิบัติการ มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด

รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการของรูปแบบ, วัตถุประสงค์ของรูปแบบ, วิธีการดำเนินการของรูปแบบ และปัจจัย/เงื่อนไขความสำเร็จ ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบ Uttho (2016) ได้กล่าวถึงรูปแบบว่า เป็นสิ่งที่แสดงโครงสร้าง ปรากฏการณ์ความสัมพันธ์หรือแบบแผนการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ของรูปแบบ ซึ่งประกอบไปด้วยหลักการแนวคิดและกระบวนการที่ได้รับการพัฒนามาแล้วอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับหลักการหรือแนวคิดของรูปแบบนั้น และได้รับการทดสอบมาแล้วว่าสามารถปฏิบัติได้จริงและมีประสิทธิผล สามารถช่วยให้การปฏิบัติเกิดผลตามวัตถุประสงค์ การสร้างรูปแบบนั้นไม่มีข้อกำหนดที่ตายตัวแน่นอนว่าต้องทำอะไรบ้าง แต่โดยทั่วไปจะเริ่มต้นจากการศึกษาองค์ความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่เราจะสร้างรูปแบบให้ชัดเจน จากนั้นจึงค้นหาสมมติฐานและหลักการของรูปแบบที่จะพัฒนา แล้วสร้างรูปแบบตามหลักการที่กำหนดขึ้น และนำรูปแบบที่

บทความวิจัย

สร้างขึ้นไปตรวจสอบความเหมาะสมและหาคุณภาพของรูปแบบต่อไป ส่วนการพัฒนารูปแบบการดำเนินการและการหาคุณภาพของรูปแบบเป็นสองตอนใหญ่ๆ คือ การสร้างรูปแบบการประเมินความเหมาะสมเพื่อนำมาใช้ในการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ ซึ่งประกอบด้วย หลักการ แนวคิด และกระบวนการที่ได้รับการพัฒนาแล้วอย่างเป็นระบบตามลักษณะที่ดีของรูปแบบที่มีความสัมพันธ์เชิงมิติระหว่างตัวแปรรวมที่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ สอดคล้องกับ Chanthima (2017) ได้กล่าวถึงการพัฒนารูปแบบ คือ กระบวนการในการสร้างหรือพัฒนาแบบจำลองโครงสร้างทางความคิด ตลอดจนการประเมินแบบจำลองที่ดีให้มีคุณภาพองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับเรื่องนั้น ๆ ซึ่งมีหลักการ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ 1) การศึกษาความรู้ แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง 2) การพัฒนารูปแบบ 3) การตรวจสอบรูปแบบ และ 4) การปรับปรุงและนำเสนอรูปแบบ และยังสอดคล้องกับที่ Mok (2003) ได้ศึกษาวิจัยเพื่อตรวจสอบและศึกษาถึงปรัชญาและหลักการของรูปแบบความเป็นเลิศของสถานศึกษาในประเทศสิงคโปร์ เนื่องจากรัฐบาลสิงคโปร์เปิดโอกาสให้สถานศึกษาได้พัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่ โดยการนำเสนอนโยบายการกระจายอำนาจ เพราะหวังว่าสถานศึกษาในแต่ละโรงมีความสามารถและยืดหยุ่นที่จะพัฒนาจุดแข็งของตนเอง และเหมาะกับสภาพของแต่ละสถานศึกษาเป็นอย่างดี แนวทางหนึ่งที่รัฐบาลจะช่วยสนับสนุนให้การศึกษามีคุณภาพ คือ การนำเสนอรูปแบบความเป็นเลิศสำหรับสถานศึกษา (School Excellence Model: SEM) เพื่อให้สถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและประเมินตนเอง อีกทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Wattana (2018) พบว่า รูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ส่วนนำ ส่วนที่ 2 ส่วนเนื้อหาประกอบด้วย องค์ประกอบของรูปแบบการบริหาร สถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ และกระบวนการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ส่วนที่ 3 เงื่อนไขความสำเร็จ

การประเมินคุณภาพรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเมินตามมาตรฐานการประเมินของ Stufflebeam และคณะ (1994) ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ มาตรฐานความเป็นไปได้ มาตรฐานความเหมาะสม มาตรฐานความถูกต้อง และมาตรฐานการใช้ประโยชน์ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การยอมรับที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เกณฑ์การประเมินตามแนวคิดของ Stufflebeam และคณะ (1994) อ้างถึงใน Srikhet (2014) ได้กล่าวว่า การประเมินคุณภาพจะต้องมีกระบวนการการดำเนินงานที่ได้มาตรฐาน โดยผู้ประเมินต้องออกแบบการประเมินให้ได้คุณภาพตามมาตรฐานการประเมินของคณะกรรมการร่วม ว่าด้วยเรื่องมาตรฐานการประเมินดังต่อไปนี้ มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety Standards) มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) มาตรฐานด้านความถูกต้อง (Accuracy Standards) มาตรฐานความเป็นประโยชน์ ประโยชน์ (Utility Standards) ดังนั้นผู้วิจัยได้พัฒนารูปแบบโดยผ่านกระบวนการต่าง ๆ มาอย่างเป็นขั้นตอนและเหมาะสม โดยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ด้านการบริหารสถานศึกษา รวมทั้งในการสร้างรูปแบบ มีกรอบแนวคิด หลักการ ทฤษฎี ของนักวิชาการต่าง ๆ ตลอดจนได้ผ่านการประเมินรูปแบบ ได้รับข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิที่ประสบความสำเร็จและมีรางวัลความเป็นเลิศด้านต่าง ๆ ทำให้รูปแบบมีความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้ และเป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้มากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ Clark (2008) พบว่า การดำเนินงานของโรงเรียนมาตรฐานสากลเป็นระบบที่ค่อนข้างยุ่งยากและซับซ้อน มีการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญหลายประการภายใต้เงื่อนไขและคุณลักษณะที่เฉพาะต้องอาศัยเอกสารแนวทางที่ละเอียด และสมบูรณ์มากที่สุด หรืออาศัยผู้เชี่ยวชาญที่ช่วย

บทความวิจัย

แนะนำแผนการดำเนินการ ช่วยกำหนดแผนกลยุทธ์ของโรงเรียน การจัดกิจกรรม งานโครงการ เพื่อให้การดำเนินงานของโรงเรียนบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ดังนั้นการสร้างรูปแบบด้วยวิธีการต่าง ๆ โดยมีผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำ ตรวจสอบ ตลอดจนมีเอกสารรายละเอียดที่เป็นแนวทางพัฒนาที่สมบูรณ์ ย่อมส่งผลต่อการดำเนินงานที่เหมาะสม สอดคล้องกับงานวิจัยของ Wattana (2018) พบว่า การประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหาร ส่วนจังหวัด จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความถูกต้อง 2) ด้านความเหมาะสม 3) ด้านความเป็นไปได้ และ 4) ด้านความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารและโรงเรียนที่ดำเนินการพัฒนาตามรูปแบบการบริหารการบริหารสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการของการบริหารสู่ความเป็นเลิศ โดยกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายในการดำเนินงานชัดเจน เพื่อเป็นทิศทางในการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรม

2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรให้การสนับสนุนและเห็นความสำคัญของการบริหารสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ด้วยการจัดทำแผนการพัฒนาแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศในระดับเขตพื้นที่การศึกษาในการช่วยเหลือ การนิเทศ กำกับติดตาม และให้การสะท้อนผลการดำเนินโครงการของโรงเรียนในสังกัด โดยคำนึงถึงการบริหารตามขั้นตอนของการบริหารสู่ความเป็นเลิศทั้ง 7 ด้าน

3. โรงเรียนควรศึกษาสภาพและบริบทของตนเอง แล้วนำรูปแบบไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพและบริบท เนื่องจากแต่ละโรงเรียน มีแนวทางการบริหารสถานศึกษาที่ไม่เหมือนกัน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรนำรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ไปขยายผลกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่นๆ ทั้งในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา หรือองค์กร หน่วยงานอื่นๆ ที่มีความสนใจ

2. ควรนำรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ไปทดลองใช้ในโรงเรียนโดยการทดลองใช้รูปแบบและแบบประเมินในรูปแบบอื่นๆ เพื่อวิเคราะห์และสรุปผลที่เกิดขึ้นในแต่ละด้านเพื่อให้มีความถูกต้องเหมาะสมยิ่งขึ้น

3. ควรมีการศึกษาวิจัยรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การศึกษาเขตพัฒนาพิเศษพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ 20 ปี (พ.ศ.2560 – 2579) เพื่อยกระดับคุณภาพการบริหารและคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น

เอกสารอ้างอิง

Best, J.W. (1981). ***Research in education.*** Prentice – Hall.

Centre for Propelling the Education in Southern Border Provinces. (2023). ***Report on the results of education management in the southern border provinces for the fiscal year 2019 – 2022.*** https://moe-south.org/. [in Thai]

Chanthima, W. (2017). ***Development of school administration model based on corporate social responsibility under the primary educational service area office*** [Doctoral dissertation, Valaiya Alongkorn Rajabhat University]. [in Thai]

Chaikhampa, K. & Usaho C. (2022). ***The priority needs in developing management toward excellence of secondary schools in The Secondary Educational Service Area Office Bangkok 1 according to the concept of entrepreneurial characteristics***. Journal of Educational Administration and Leadership Sakhon Nakhon Rajabhat University, 10 (40), 279-288. [in Thai]

Clark, P. (2008). ***Global Trends Necessitating a World Class Education***. Dissertation Abstracts International, 51(3), 62-67.

Cronbach, L. J. (1990). ***Essentials of psychology testing*** (5th ed.). Harper Collins Publishers Inc.

Ministry of Education. (2016) ***National Strategy (2018 - 2037) and National Education Plan 2017- 2036***. Office of the Secretariat of the Education Council. [in Thai]

Mok, K. (2003). ***Decentralization and marketization of education in Singapore: A case study of the school excellence model***. Journal of Educational Administration, 41(4), 348-366. Office of Higher Secondary Education Administration, Office of the Basic Education Commission,

Ministry of Education. (2022). ***Criteria of the Office of The Basic Education Commission Quality Award (OBECQA) 2022–2025.*** https://secondary.obec.go.th/newweb/2022/09/05/. [in Thai]

Rovinelli, R. J., & Hambleton, R. K. (1977). ***On the use of content specialists in the assessment of criterion-referenced test item validity***. Tijdschrift voor Onderwijs research, 2, 49-60.

Srikhet, N. (2014). ***The Development of an evaluation model for evaluating the quality of practicum teacher students' classroom action research at Srinakharinwirot University*** [Doctoral dissertation, Srinakharinwirot University]. [in Thai]

Wangcham, S. (2023). ***School administration towards excellent organization of female administrators in the schools under the Office of the Basic Education Commission in Lamphun Province***. School of Administrative Studies Academic Journal, 6(3), 51-69.[in Thai]

บทความวิจัย

Wattana, A. (2018). ***A model of administration for excellence of schools under the Provincial Administrative Organizations*** [Doctoral dissertation, Nakhon Sawan Rajabhat University]. [in Thai]

Wongratana, C. (2021). ***Techniques for using statistics for research.*** Amon Printing. [in Thai]

Wongwanich, S. (2019). ***Needs assessment research.*** Chulalongkorn University. [in Thai]

Uttho, T. (2016). ***A model of the school administration for an analytical thinking enhancement for primary school students.*** North Bangkok University [Doctoral dissertation, North Bangkok University]. [in Thai]

Yamane, T. (1973). ***Statistics: an introductory analysis.*** New York: Harper & Row.

บทความวิจัย

ผลการใช้กลวิธีการสอนอ่านแบบ DR-TA ร่วมกับการใช้สื่อมัลติมีเดียแบบมีปฏิสัมพันธ์ เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสองภาษา

รัฏติมา ถาวรสุทธิ์[1] ชิดชไม วิสุตกุล[2]

[1]นักศึกษาปริญญาโท, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน วิทยาลัยครูสุริยเทพ มหาวิทยาลัยรังสิต
[2]อาจารย์ ดร., สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน วิทยาลัยครูสุริยเทพ มหาวิทยาลัยรังสิต
Corresponding Author, Email: rattima_thawornsuth@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาและหาประสิทธิภาพของสื่อมัลติมีเดียแบบมีปฏิสัมพันธ์ที่ใช้ในการพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ตามเกณฑ์ 80/80 2) เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการเรียนรู้ด้วยกลวิธีการสอนอ่านแบบ DR-TA ร่วมกับการใช้สื่อมัลติมีเดียแบบมีปฏิสัมพันธ์ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยกลวิธีการสอนอ่านแบบ DR-TA ร่วมกับการใช้สื่อมัลติมีเดียแบบมีปฏิสัมพันธ์ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนสองภาษาสังกัดเอกชนแห่งหนึ่งในจังหวัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 1 ห้องเรียน มีนักเรียนจำนวน 25 คน ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) สื่อมัลติมีเดียแบบมีปฏิสัมพันธ์ จำนวน 8 บทเรียน 2) แผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย จำนวน 4 แผน 3) แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญภาษาไทย จำนวน 20 ข้อ และ 4) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน จำนวน 10 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติ Kolmogorov-Smirnov Test และค่าสถิติ t-test for dependent samples ผลการวิจัยพบว่า 1) สื่อมัลติมีเดียแบบมีปฏิสัมพันธ์ มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ คือ 89/90 2) นักเรียนมีความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญภาษาไทยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 3) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$=4.90, S.D.=0.27)

คำสำคัญ: ความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญภาษาไทย, การสอนอ่านแบบ DR-TA, สื่อมัลติมีเดียแบบมีปฏิสัมพันธ์,โรงเรียนสองภาษา

บทความวิจัย

Effectiveness of DR-TA Strategy with Interactive Multimedia on Thai Reading Comprehension Ability among Grade 3 Students in a Bilingual School

Rattima Thawornsuth[1] Chidchamai Visuttakul[2]

[1]Master Degree Student, Curriculum and Instruction, Suryadhep Teachers College, Rangsit University
[2]Lecturer Dr., Curriculum and Instruction, Suryadhep Teachers College, Rangsit University
Corresponding Author, Email: rattima_thawornsuth@hotmail.com

Abstract

The objectives of this research article were 1) to develop and assess the effectiveness of interactive multimedia in enhancing Thai reading comprehension ability for grade 3 students, based on the 80/80 criteria; 2) to compare the reading comprehension ability of grade 3 students before and after learning through the DR-TA strategy with interactive multimedia; and 3) to investigate the satisfaction levels of grade 3 students towards learning through the DR-TA strategy with interactive multimedia. The sample consisted of grade 3 students attending a bilingual school in Bangkok, comprising one classroom with twenty-five students. The research instruments included 1) eight interactive multimedia lessons, 2) four Thai lesson plans, 3) a reading comprehension test comprising 20 multiple-choice questions, and 4) a satisfaction questionnaire consisting of 10 items. The statistics used in data analysis were the mean, standard deviation, Kolmogorov-Smirnov Test and t-test for dependent samples. The findings revealed that 1) interactive multimedia proved to be effective based on established standards (89/90); 2) students exhibited higher post-learning reading comprehension ability compared to pre-learning levels, with statistical significance at the 0.05 level; and 3) students expressed the highest level of satisfaction ($\overline{X}$=4.90, S.D.=0.27).

Keywords: Reading comprehension ability, DR-TA strategy, interactive multimedia, Bilingual School

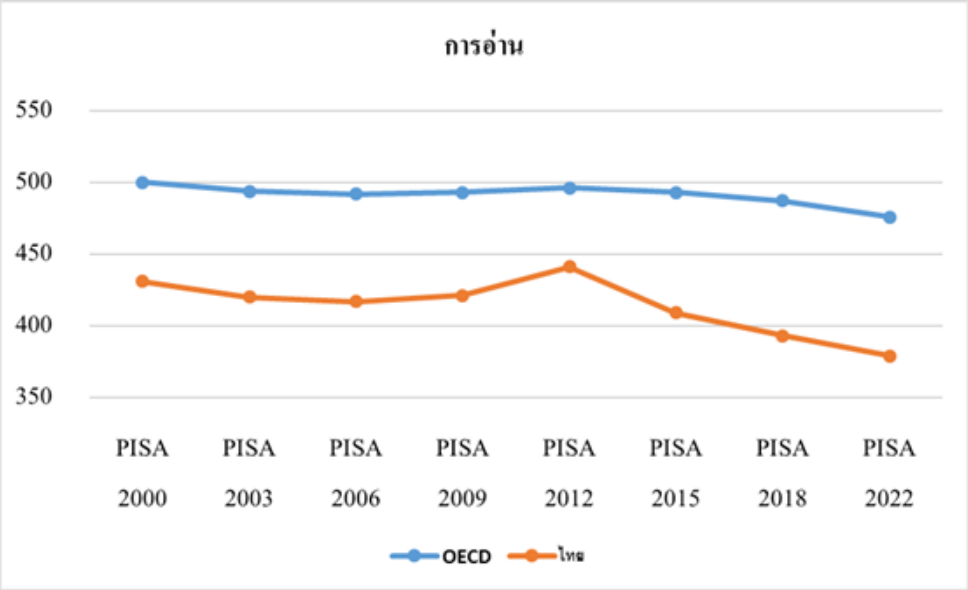
<u>บทความวิจัย</u>

บทนำ

สังคมโลกปัจจุบันเป็นยุคของเศรษฐกิจฐานความรู้ มนุษย์ต้องดำเนินชีวิตอยู่ท่ามกลางข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศต่าง ๆ มากมาย การเข้าถึงข้อมูลสามารถทำได้ง่าย และรวดเร็ว ถึงแม้แหล่งของข้อมูลความรู้จะอยู่กันไกลคนละซีกโลกก็ตาม การรับรู้เรื่องราวต่าง ๆ จึงเกิดขึ้นตลอดเวลาทั้งจากการอ่านการฟัง การดู ดังนั้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะทางด้านการอ่าน คือ อ่านได้คล่อง อ่านเก็บประเด็นได้ นั่นคือมีทักษะที่ดีทางการอ่านแล้วสามารถนำไปสู่กระบวนการคิดทั้งในมิติของการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ หรือการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อให้สารที่ได้รับจากการอ่านเกิดตกผลึก มีเหตุผลประกอบจนสามารถนำไปเขียน หรือเล่าเรื่องราวให้ผู้อื่นเข้าใจได้อย่างมีประสิทธิภาพถูกต้องตามหลักการเชิงตรรกะ สำหรับในประเทศไทยจะพบว่ามีแนวทางการพัฒนาการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนมาโดยตลอดแต่การดำเนินการยังไม่มีเอกภาพหรือมีวิธีการที่ชัดเจน ขึ้นกับผู้สอนจะนำไปใช้จัดการเรียนรู้กันเอง ดังนั้น การอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน จึงจำเป็นต้องปลูกฝังและพัฒนาให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง โดยบูรณาการไปพร้อมกับการจัดการเรียนรู้ (สโรชา แซวกระโทก, สายฝน วิบูลรังสรรค์, เอื้อมพร หลินเจริญ และชำนาญ ปาณาวงษ์, 2562)

การอ่านจับใจความสำคัญ เป็นหนึ่งในทักษะจำเป็นสำหรับชีวิตมนุษย์ โดยเฉพาะผู้ที่อยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียน อันเป็นกุญแจดอกสำคัญที่จะช่วยนำพาไปสู่การแสวงหาความรู้ตลอดชีวิต ดังที่องค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (2564) ได้ให้เสนอว่าทักษะสำคัญที่ผู้เรียนควรมีคือความฉลาดรู้ด้านการอ่าน (Reading literacy) โดยต้องจับประเด็นอันเป็นใจความสำคัญและทำความเข้าใจในความหมายที่แท้จริงของเนื้อเรื่องได้ตลอดจนสามารถประเมินคุณภาพ ความน่าเชื่อถือของเรื่องและสะท้อนคิดออกมาอย่างมีวิจารณญาณ หากแต่ปัญหาที่มักพบเรื่อยมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน คือการที่นักเรียนนั้นไม่สามารถจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ตรงกับที่สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2562) สรุปไว้ว่า นักเรียนไทยมีปัญหาด้าน การวิเคราะห์สาระสำคัญของสิ่งที่อ่าน โดยพบว่าผลคะแนนด้านการอ่านของนักเรียนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยขององค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา ในทุกรอบการประเมินที่ผ่านมาและมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่องอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระบบโรงเรียนสองภาษา ดังรูปที่ 1

บทความวิจัย

รูปที่ 1 แสดงจำนวนร้อยละของนักเรียนที่มีความสามารถด้านการอ่านจากผลการประเมิน PISA 2022
ที่มา: สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2566)

นักเรียนสองภาษามักพบปัญหาในการอ่านภาษาไทยมากกว่านักเรียนไทยทั่วไป เนื่องจากสภาพแวดล้อมของโรงเรียนสองภาษาโดยส่วนใหญ่นั้นใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาหลักในการจัดการเรียนการสอนและการสื่อสารกัน ส่งผลให้ผู้เรียนมีโอกาสใช้ภาษาไทยในการเรียนน้อยกว่า ทำให้มีคลังคำศัพท์ภาษาไทยไม่เพียงพอต่อการใช้ในการอ่านตามไปด้วย อีกทั้งผู้เรียนยังชื่นชอบภาษา ซึ่งสาเหตุทั้งหมดนั้นส่งผลกระทบโดยตรงต่อความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญ (จารุดา จันทร์แก้ว, ธนีนาฎ ณ สุนทร และชุติมา วัฒนะคีรี, 2564)

ปัจจุบันกระทรวงศึกษาธิการได้มีการพยายามใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะ เพื่อมุ่งเน้นให้ระบบการศึกษาไทยเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งสร้างสมรรถนะที่เหมาะกับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต และหนึ่งในด้านที่สำคัญคือ สมรรถนะการคิดขั้นสูงหรือ Higher Order Thinking: HOT กลวิธีการสอนอ่านแบบ DR-TA (Direct Reading-Thinking Activity) จึงเป็นวิธีที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้จริงในการส่งเสริมทักษะการคิดขั้นสูง เนื่องจากเป็นวิธีการสอนที่ช่วยพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญโดยตรงที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดทักษะ การคิดควบคู่กันไป โดยแบ่งขั้นตอนการสอนอ่านเป็น 2 ช่วงหลัก ได้แก่ ช่วงที่ 1 การพัฒนากระบวนการอ่านและการคิด ประกอบไปด้วย 4 ขั้นตอน คือ (1) การคาดเดา (2) การอ่าน (3) การแปลความหมาย และ (4) การตรวจสอบความเข้าใจ และช่วงที่ 2 คือ การฝึกทักษะที่จำเป็น ซึ่งขั้นตอนดังกล่าวมุ่งสอนให้นักเรียนคิดอย่างเป็นระบบ ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียน จากการคาดเดาเนื้อเรื่องล่วงหน้า เป็นการกระตุ้นให้นักเรียนอยากอ่านเนื้อเรื่องต่อ เพื่อค้นหาคำตอบจากการคาดเดา และที่สำคัญมีขั้นตอนในการแปลความหมาย ซึ่งเป็นอีกหนึ่งขั้นตอนสำคัญที่ช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจถึงสาระที่แท้จริงของเรื่องที่อ่าน (Tierney, John & Ernet, 1995)

นอกจากนี้ กระทรวงศึกษาธิการได้มีการกำหนดนโยบาย เรียนได้ทุกที่ ทุกเวลา “Anywhere Anytime” โดยการใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนรู้แบบ Hybrid Education (กระทรวงศึกษาธิการ, 2566) สื่อ

บทความวิจัย

มัลติมีเดียแบบมีปฏิสัมพันธ์ (Interactive Multimedia) จึงเป็นอีกหนึ่งนวัตกรรมทางการศึกษารูปแบบใหม่ที่สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการได้เป็นอย่างดี เนื่องจากสามารถครอบคลุมทั้งการสอนในห้องเรียนและการสอนแบบออนไลน์ ผู้วิจัยจึงพัฒนาสื่อให้มีลักษณะผสมผสานทั้ง ข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว วิดีโอ และเสียงประกอบต่าง ๆ เข้าไปในสื่อมัลติมีเดียให้มีความสวยงามเพื่อดึงดูดความสนใจของผู้เรียน อีกทั้งยังเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้เรียนด้วยการเปลี่ยนแบบฝึกหัดหรือแบบทดสอบการอ่านจับใจความสำคัญธรรมดาให้กลายเป็นกลไกเกม โดยสื่อมัลติมีเดียแบบมีปฏิสัมพันธ์นั้นจะมีตัวช่วยในการนับคะแนนและจัดอันดับคะแนนให้กับผู้เรียนทุกคน ผู้เรียนสามารถดูคะแนนและอันดับของตนเองได้ตลอดเวลา สิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้และพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญของตนเอง เพื่อเพิ่มคะแนนและลำดับของตนเองให้สูงขึ้นไปเรื่อย ๆ ซึ่งวิธีการนี้ถือเป็นการเสริมแรงทางบวกโดยการนำสิ่งที่ผู้เรียนสนใจมาใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาผู้เรียน (ณิภาพร สุดฤทธิ์, สูติเทพ ศิริพิพัฒนกุล และณัฐพล รำไพ, 2565)

จากปัญหาและความสำคัญข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาผลการใช้กลวิธีการสอนอ่านแบบ DR-TA ร่วมกับการใช้สื่อมัลติมีเดียแบบมีปฏิสัมพันธ์เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสองภาษา เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพและสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการอ่านภาษาไทยพร้อมเสริมสร้างทักษะการคิดขั้นสูงให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต จนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้เพื่อการอ่านในชีวิตประจำวันได้อย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์การวิจัย

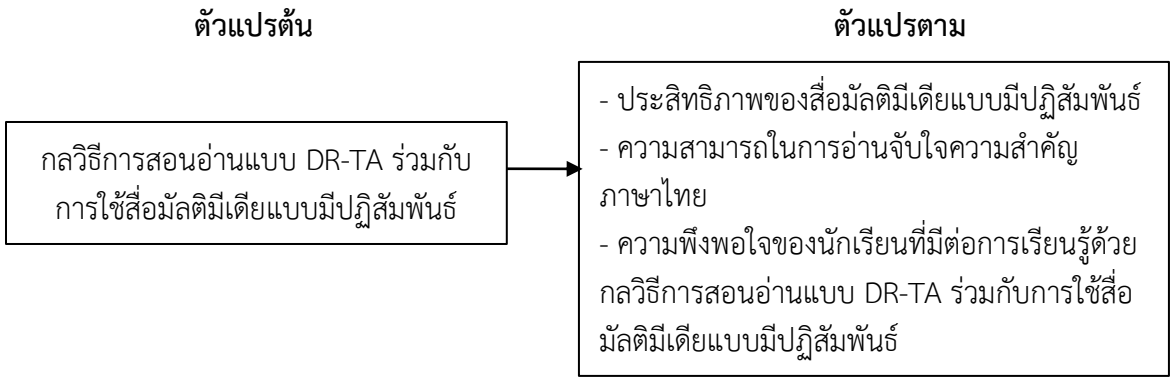
1. เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของสื่อมัลติมีเดียแบบมีปฏิสัมพันธ์ที่ใช้ในการพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญภาษาไทยของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการเรียนรู้ด้วยกลวิธีการสอนอ่านแบบ DR-TA ร่วมกับการใช้สื่อมัลติมีเดียแบบมีปฏิสัมพันธ์
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยกลวิธีการสอนอ่านแบบ DR-TA ร่วมกับการใช้สื่อมัลติมีเดียแบบมีปฏิสัมพันธ์

สมมติฐานการวิจัย

1. สื่อมัลติมีเดียแบบมีปฏิสัมพันธ์ที่ใช้ในการพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญภาษาไทยด้วยกลวิธีการสอนอ่านแบบ DR-TA ร่วมกับการใช้สื่อมัลติมีเดียแบบมีปฏิสัมพันธ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
3. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ด้วยกลวิธีการสอนอ่านแบบ DR-TA ร่วมกับการใช้สื่อมัลติมีเดียแบบมีปฏิสัมพันธ์อยู่ในระดับมาก

บทความวิจัย

กรอบแนวคิดการวิจัย

รูปที่ 2 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างเพียงกลุ่มเดียว (One Group Pretest-Posttest Design) โดยเปรียบเทียบผลที่เกิดกับกลุ่มตัวอย่างก่อนและหลังการทดลอง

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนสองภาษา สังกัดเอกชนแห่งหนึ่งในจังหวัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 4 ห้องเรียน มีนักเรียนจำนวน 102 คน ซึ่งผู้เรียนมีความสามารถด้านภาษาไทยในระดับ เก่ง ปานกลาง และอ่อนแบบคละกัน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนสองภาษาสังกัดเอกชนแห่งหนึ่งในจังหวัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 1 ห้องเรียน มีนักเรียนจำนวน 25 คน ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 สื่อมัลติมีเดียแบบมีปฏิสัมพันธ์ที่ใช้ในการพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นผ่านโปรแกรม ClassPoint จำนวน 8 บทเรียน ได้แก่ บทเรียนที่ 1: การอ่านเรื่อง สูตรลับสายไหมอร่อย, บทเรียนที่ 2: การลำดับและคาดคะเนเหตุการณ์, บทเรียนที่ 3: การอ่านเรื่อง เข้าใจเรียนรู้ประชาธิปไตย, บทเรียนที่ 4: การตั้งคำถามและตอบคำถามเชิงเหตุผลผล, บทเรียนที่ 5: การอ่านเรื่อง แม่น้ำศักดิ์สิทธิ์, บทเรียนที่ 6: การสรุปความรู้และข้อคิด, บทเรียนที่ 7: การอ่านเรื่อง นิทานชุดลูกฉันหายไป และบทเรียนที่ 8: การวิเคราะห์ตัวละคร

2.2 แผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย โดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยกลวิธีการสอนอ่านแบบ DR-TA ร่วมกับการใช้สื่อมัลติมีเดียแบบมีปฏิสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 4 แผน รวมทั้งสิ้น 8 คาบเรียน

บทความวิจัย

2.3 แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญภาษาไทย มีลักษณะเป็นข้อสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ

2.4 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยกลวิธีการสอนอ่านแบบ DR-TA ร่วมกับการใช้สื่อมัลติมีเดียแบบมีปฏิสัมพันธ์ จำนวน 10 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ใน 4 ด้านได้แก่ ด้านเนื้อหา ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านสื่อที่ใช้และด้านประโยชน์ที่ได้รับ

เครื่องมือวิจัยที่ 2.1-2.4 ได้ผ่านการประเมินความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษา ภาษาไทย และเทคโนโลยี จำนวน 3 คน โดยใช้การประเมินความสอดคล้องของข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ได้ค่าสอดคล้องของแต่ละรายข้ออยู่ที่ 0.67-1.00 สำหรับเครื่องมือวิจัยที่ 2.3 ซึ่งเป็นแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญภาษาไทย มีค่าความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง 0.50-0.75 และค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.25-0.75 และมีค่าความเชื่อมั่น (KR-20) เท่ากับ 0.78 สำหรับเครื่องมือวิจัยที่ 3.3 แบบสอบถามความพึงพอใจฯ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.76 โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ขั้นก่อนการทดลอง

3.1.1 ผู้วิจัยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนสองภาษาสังกัดเอกชนแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร เพื่อขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

3.1.2 ผู้วิจัยชี้แจงจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาและรายละเอียดการเรียนการสอน รวมถึงการวัดและประเมินผลในการวิจัยครั้งนี้กับกลุ่มตัวอย่าง

3.2 ขั้นการทดลอง

3.2.1 ผู้วิจัยทดสอบกลุ่มตัวอย่างก่อนเรียน (Pre-test) ด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญภาษาไทย พร้อมตรวจให้คะแนนและเก็บบันทึกคะแนนไว้

3.2.2 ผู้วิจัยดำเนินการจัดการเรียนรู้ด้วยกลวิธีการสอนอ่านแบบ DR-TA ร่วมกับการใช้สื่อมัลติมีเดียแบบมีปฏิสัมพันธ์ จำนวน 8 คาบเรียน คาบเรียนละ 40 นาทีให้กับกลุ่มตัวอย่าง

3.2.3 ผู้วิจัยทดสอบกลุ่มตัวอย่างหลังเรียน (Post-test) ด้วยแบบทดสอบความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญภาษาไทย ซึ่งใช้ชุดเดียวกันกับแบบทดสอบก่อนเรียน พร้อมตรวจให้คะแนนและเก็บบันทึกคะแนนไว้

3.3 ขั้นหลังการทดลอง

3.3.1 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้านความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยกลวิธีการสอนอ่านแบบ DR-TA ร่วมกับการใช้สื่อมัลติมีเดียแบบมีปฏิสัมพันธ์ โดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจ

3.3.2 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากเครื่องมือที่ใช้ในการทดลองและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติ เปรียบเทียบผลด้วยวิธีการทางสถิติ อภิปรายและสรุปผลการวิจัยต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

บทความวิจัย

4.1 วิเคราะห์ประสิทธิภาพของสื่อมัลติมีเดียแบบมีปฏิสัมพันธ์ที่ใช้ในการพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้สูตร E1/E2 ตามเกณฑ์ 80/80 (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2556)

4.2 วิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนแบบทดสอบวัดความสามารถการอ่านจับใจความสำคัญภาษาไทย โดยการหาคำนวณค่ามัชฌิมาเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) วิเคราะห์ผลต่างคะแนนและเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยผลต่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยการทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นในการใช้สถิติด้วย Kolmogorov-Smirnov Test และทดสอบค่าที t-test แบบ Dependent กลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียว

4.3 วิเคราะห์แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยกลวิธีการสอนอ่านแบบ DR-TA ร่วมกับการใช้สื่อมัลติมีเดียแบบมีปฏิสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยการหาคำนวณค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และแปลผลคะแนนความพึงพอใจ โดยใช้เกณฑ์การประเมินของ มนตรี วงษ์สะพาน (2563) แปลความหมายของข้อมูลการประเมิน ดังนี้

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.51-5.00 หมายถึง มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51-4.50 หมายถึง มีความพึงพอใจระดับมาก
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.51-3.50 หมายถึง มีความพึงพอใจระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.51-2.50 หมายถึง มีความพึงพอใจระดับน้อย
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00-1.50 หมายถึง มีความพึงพอใจระดับน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการหาประสิทธิภาพของสื่อมัลติมีเดียแบบมีปฏิสัมพันธ์ที่ใช้ในการพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ผู้วิจัยวิเคราะห์หาค่าประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ของสื่อมัลติมีเดียแบบมีปฏิสัมพันธ์ฯ โดยใช้สูตรการคำนวณประสิทธิภาพ E_1/E_2 ประกอบด้วย คะแนนจากการทำกิจกรรมระหว่างเรียน (E1) และคะแนนที่ได้จากการทำกิจกรรมหลังเรียน (E2) ได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตารางที่ 1 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าประสิทธิภาพของสื่อมัลติมีเดียแบบมีปฏิสัมพันธ์ที่ใช้ในการพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

n	คะแนนประเมินระหว่างเรียน			คะแนนประเมินหลังเรียน			ค่าประสิทธิภาพ
	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	ร้อยละ	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	ร้อยละ	(E_1/E_2)
25	40	35.60	89	20	18	90	89/90

จากตารางที่ 1 แสดงว่า คะแนนจากการทำกิจกรรมระหว่างเรียนมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 89 และคะแนนที่ได้จากการทำกิจกรรมหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 90 ซึ่งพบว่า ประสิทธิภาพของสื่อมัลติมีเดียแบบมีปฏิสัมพันธ์ที่ใช้ในการพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีค่าเท่ากับ 89/90 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน

บทความวิจัย

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังการเรียนรู้ด้วยกลวิธีการสอนอ่านแบบ DR-TA ร่วมกับการใช้สื่อมัลติมีเดียแบบมีปฏิสัมพันธ์

ผู้วิจัยนำคะแนนที่ได้จากการทดสอบความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 25 คน โดยนำคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน มาทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นในการใช้สถิติที (t-test) ด้วยสถิติ Kolmogorov-Smirnov Test ได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตารางที่ 2 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ผลการทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นในการใช้สถิติที (t-test) ด้วยสถิติ Kolmogorov-Smirnov Test

One-Sample Kolmogorov-Smirnov Test			
		คะแนนก่อนเรียน	**คะแนนหลังเรียน**
n		25	25
Normal Parameters[a,b]	Mean	14.4800	18.6400
	Std. Deviation	3.01552	7.07625
Most Extreme Differences	Absolute	0.173	0.384
	Positive	0.168	0.384
	Negative	-0.173	-0.263
Kolmogorov-Smirnov Z		0.173	0.384
Asymp. Sig. (2-tailed)		0.152	0.172

a. Test distribution is Normal.

b. Calculated from data.

จากตารางที่ 2 พบว่า คะแนนจากการทดสอบความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 25 คน ก่อนเรียนและหลังเรียน มีการกระจายของข้อมูลเป็นแบบโค้งปกติ ซึ่งดูได้จากค่า Sig. ที่มากกว่า 0.05 ซึ่งเป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้นของ

จากนั้นผู้วิจัยนำคะแนนที่ได้จากการทดสอบความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 25 คน โดยนำคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนมาทดสอบค่าที (t-test for Dependent Samples) ได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตารางที่ 3 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการทดสอบความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญภาษาไทยของนักเรียนทั้งชั้น (n = 25)

การทดสอบ	$\bar{X}$	**S.D.**	**df**	**t**	**sig**
คะแนนก่อนเรียน	14.48	3.01	24	2.75*	0.011
คะแนนหลังเรียน	18.64	7.07			

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

บทความวิจัย

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยกลวิธีการสอนอ่านแบบ DR-TA ร่วมกับการใช้สื่อมัลติมีเดียแบบมีปฏิสัมพันธ์

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยกลวิธีการสอนอ่านแบบ DR-TA ร่วมกับการใช้สื่อมัลติมีเดียแบบมีปฏิสัมพันธ์จากแบบสอบถาม ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตารางที่ 4 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยกลวิธีการสอนอ่านแบบ DR-TA ร่วมกับการใช้สื่อมัลติมีเดียแบบมีปฏิสัมพันธ์

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
ด้านเนื้อหา			
1. นิทานมีเนื้อหาที่เหมาะสมไม่ยากหรือง่ายจนเกินไป	4.65	0.57	มากที่สุด
2. นิทานมีเนื้อหาที่น่าสนใจและสนุกสนาน	4.95	0.22	มากที่สุด
ด้านกิจกรรมการเรียนรู้			
3. กิจกรรมการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนจับใจความสำคัญได้ง่ายขึ้น	4.90	0.30	มากที่สุด
4. กิจกรรมการเรียนรู้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นอย่างสม่ำเสมอ	5.00	0.00	มากที่สุด
5. กิจกรรมการเรียนรู้มีระยะเวลาในการจัดที่เหมาะสม	4.70	0.71	มากที่สุด
ด้านสื่อที่ใช้			
6. สื่อมัลติมีเดียมีตัวอักษร ภาพ เสียง วิดีโอและเกมที่น่าสนใจและสนุกสนาน	5.00	0.00	มากที่สุด
7. สื่อมัลติมีเดียมีปฏิสัมพันธ์และโต้ตอบกับผู้เรียนได้	5.00	0.00	มากที่สุด
ด้านประโยชน์ที่ได้รับ			
8. นักเรียนจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ดีขึ้น	5.00	0.00	มากที่สุด
9. นักเรียนเห็นคุณค่าของการอ่านและมีนิสัยรักการอ่านมากขึ้น	4.90	0.30	มากที่สุด
10. นักเรียนสามารถนำความรู้เรื่องการอ่านจับใจความสำคัญไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน	4.95	0.22	
รวม	**4.90**	**0.27**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 4 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.90 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ผลปรากฏว่า มีข้อที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจมากที่สุด 5.00 ได้แก่ กิจกรรมการเรียนรู้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นอย่างสม่ำเสมอ, สื่อมัลติมีเดียมีตัวอักษร ภาพ เสียง วิดีโอและเกมที่น่าสนใจและสนุกสนาน สื่อมัลติมีเดียมีปฏิสัมพันธ์และโต้ตอบกับผู้เรียนได้ และนักเรียนจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ดีขึ้น อีกทั้งยังพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจน้อยที่สุดจากรายการประเมินทั้งหมด คือ 4.65 ในข้อ 1 นิทานมีเนื้อหาที่เหมาะสมไม่ยากหรือง่ายจนเกินไป

บทความวิจัย

อภิปรายผล

ผลการศึกษาวิจัยดังกล่าว สามารถแสดงการอภิปรายผลได้ประเด็นต่าง ๆ ตามข้อค้นพบจากการวิจัยดังนี้

1. สื่อมัลติมีเดียแบบมีปฏิสัมพันธ์ที่ใช้ในการพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 89/90 ทั้งนี้เนื่องมาจากสื่อมัลติมีเดียแบบมีปฏิสัมพันธ์สามารถสร้างแรงจูงใจเชิงบวกให้ผู้เรียนอยากมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดีจากความน่าสนใจของสื่อ โดยเฉพาะเกมการศึกษาที่ถูกบรรจุไว้ในสื่อมัลติมีเดีย เช่น เกมตอบคำถามหรือเกมบันไดงู ที่ใช้ในการทบทวนเนื้อหาหรือใช้เป็นแบบทดสอบในการประเมินผลที่เกิดจากการเรียนรู้ ผนวกกับสื่อมัลติมีเดียนั้นจะมีเครื่องมือในการนับคะแนนและจัดอันดับคะแนนให้กับผู้เรียนทุกคน โดยครูผู้สอนและผู้เรียนสามารถดูคะแนนและอันดับของตนเองได้ตลอดเวลา สิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้และพัฒนาการความสามารถในการอ่านจับใจ ความสำคัญของตนเองเพื่อเพิ่มคะแนนและลำดับของตนเองให้สูงขึ้นไปเรื่อย ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรัฏฐา มุขรักษ์, สูติเทพ ศิริพิพัฒนกุล และสัญชัย พัฒนสิทธิ์ (2564) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาบทเรียนมัลติมีเดียแบบปฏิสัมพันธ์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยผลการวิจัยพบว่า ผลการพัฒนาบทเรียนมัลติมีเดียแบบปฏิสัมพันธ์ในด้านเนื้อหาและด้านสื่อเทคโนโลยีการศึกษาอยู่ในระดับดีมาก และผลการใช้บทเรียนมัลติมีเดียแบบปฏิสัมพันธ์ส่งผลให้นักเรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดถึงร้อยละ 95.4 เนื่องจากผู้เรียนชื่นชอบที่ได้ลงมือปฏิบัติการเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านบทเรียนมัลติมีเดีย และสอดคล้องกับงานวิจัยของเดชา ชูศรีแก้ว, ประกอบ ใจมั่น และกรวรรณ สืบสม (2564) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาสื่อมัลติมีเดียแบบปฏิสัมพันธ์ด้วยเทคโนโลยีโลกเสมือนจริงเพื่อเสริมสร้างทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา พบว่า การพัฒนาสื่อมัลติมีเดียส่งผลให้คะแนนหลังเรียนสูงกว่าคะแนนก่อนเรียน และผลการประเมินทักษะอยู่ในระดับดีเยี่ยม

2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญภาษาไทยด้วยกลวิธีการสอนอ่านแบบ DR-TA ร่วมกับการใช้สื่อมัลติมีเดียแบบมีปฏิสัมพันธ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้เนื่องมาจากการที่ผู้วิจัยเลือกใช้กลวิธีการสอนอ่านแบบ DR-TA ซึ่งเป็นกลวิธีที่ใช้ในการพัฒนาทักษะการอ่านโดยตรงมาใช้ในการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญภาษาไทยของผู้เรียนและได้จัดการเรียนรู้แบบ Active Learning โดยใช้สื่อมัลติมีเดียแบบมีปฏิสัมพันธ์เป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่สนุกสนาน โดยผู้วิจัยมีหน้าที่ให้คำปรึกษาและกระตุ้นความคิดของผู้เรียนในแต่ละขั้นตอนของการเรียนรู้ ดังนี้

2.1 ช่วงที่ 1 กระบวนการอ่านและคิด (Directing Reading - Thinking Process)

ขั้นตอนที่ 1 การคาดเดา ผู้วิจัยเริ่มต้นบทเรียนด้วยการทำกิจกรรมฝึกการคาดเดาทุกครั้ง พร้อมกับตั้งคำถามให้ผู้เรียนร่วมกันวิเคราะห์ว่าเรื่องที่กำลังจะอ่านน่าจะเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับอะไร ซึ่งพบว่าขั้นตอนนี้ช่วยสร้างความสนใจของผู้เรียนที่จะค้นหาคำตอบและสร้างแรงจูงใจในการอยากอ่านเรื่องต่อได้เป็นอย่างดี

ขั้นตอนที่ 2 การอ่าน เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนต้องทำด้วยตนเอง โดยผู้วิจัยได้แทรกหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ไว้ในสื่อมัลติมีเดียโดยแบ่งเนื้อเรื่องไม่ให้มีความยาวจนเกินไปให้ผู้เรียนคาดคะเนเหตุการณ์ตอนต่อไปเป็นระยะ ๆ พบว่าขั้นตอนนี้ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อเรื่องและเก็บรายละเอียดของได้ครบถ้วนมากขึ้น

บทความวิจัย

ขั้นตอนที่ 3 การแปลความหมาย ผู้วิจัยรวบรวมคำศัพท์ยากจากเรื่อง และสร้างเป็นเกมจับคู่คำศัพท์และความหมายไว้ในสื่อมัลติมีเดียแบบมีปฏิสัมพันธ์ ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเรื่องที่อ่านได้ถูกต้องมากขึ้น

ขั้นตอนที่ 4 การตรวจสอบความเข้าใจ เป็นขั้นตอนที่ให้ผู้อ่านกลับมาอ่านเรื่องคร่าว ๆ อีกครั้งหลังจากการหาความหมาย โดยผู้วิจัยได้ออกแบบเกมสำหรับให้ผู้เรียนทบทวนเนื้อหา ซึ่งพบว่าในขั้นนี้เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อเรื่องและจับประเด็นของเรื่องได้ถูกต้อง

2.2 ช่วงที่ 2 การฝึกทักษะที่จำเป็น (Fundamental Skill Training) เป็นขั้นตอนการทำแบบฝึกหัดและแบบทดสอบในรูปแบบเกมแข่งตอบคำถามไว้ในสื่อมัลติมีเดียแบบมีปฏิสัมพันธ์ ซึ่งพบว่าผู้เรียนมีคะแนนและพัฒนาการเพิ่มขึ้น เนื่องจากมีแรงจูงใจจากการสะสมคะแนนและระดับคะแนนในสื่อมัลติมีเดีย

3. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ด้วยกลวิธีการสอนอ่านแบบ DR-TA ร่วมกับการใช้สื่อมัลติมีเดียแบบมีปฏิสัมพันธ์อยู่ในระดับมากที่สุดในทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจมากที่สุด 5.00 เท่ากัน 4 ข้อ คือ ข้อ 4 กิจกรรมการเรียนรู้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นอย่างสม่ำเสมอ ข้อ 6 สื่อมัลติมีเดียมีตัวอักษร ภาพ เสียง วิดีโอและเกมที่น่าสนใจและสนุกสนาน ข้อ 7 สื่อมัลติมีเดียมีปฏิสัมพันธ์และโต้ตอบกับผู้เรียนได้ และข้อ 8 นักเรียนจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ดีขึ้น ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่ำกว่า คือ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.70 กิจกรรมการเรียนรู้มีระยะเวลาในการจัดที่เหมาะสม จากการสังเกตผู้วิจัยพบว่าผู้เรียนใช้เวลาในช่วงของการอ่านนานที่สุด โดยผู้เรียนแต่ละคนมีระดับความสามารถในการอ่านต่างกัน ผู้เรียนบางคนจึงต้องใช้เวลาในการอ่านและทำความเข้าใจเนื้อเรื่องมากขึ้น และจากการสอบถามความคิดเห็นเพิ่มเติมพบว่า ผู้เรียนโดยส่วนใหญ่เห็นว่าอยากให้ขยายเวลาในการกิจกรรมเพิ่มอีกหลายคาบเรียน เนื่องจากกิจกรรมสนุกสนานและท้าทายความสามารถของผู้เรียน นอกจากนี้ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดจากรายการประเมินทั้งหมด คือ ข้อ 1 นิทานมีเนื้อหาที่เหมาะสมไม่ยากหรือง่ายจนเกินไป มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.65 ซึ่งเป็นค่าเฉลี่ยที่น้อยที่สุดในทุกด้าน จากการสอบถามความคิดเห็นของผู้เรียนพบว่า เนื้อหามีความสนุกสนานแต่บางเรื่องมีคำศัพท์ที่ยากเกินไปสำหรับเด็กสองภาษาที่ไม่คุ้นชินกับภาษาไทย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

ผู้ที่นำผลการวิจัยไปใช้ควรคำนึงถึงหลักการจัดการเรียนรู้ตามหลักการสอนแบบ DR-TA ให้ถูกต้องตามลำดับขั้นตอน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง โดยครูทำหน้าที่เป็นเพียงโค้ชที่ช่วยเหลือ แนะนำระหว่างการทำกิจกรรมการเรียนรู้ รวมถึงใช้คำถามกระตุ้นความคิดเป็นคำถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้เรียนพยายามคาดเดาและหาคำตอบจากเรื่องให้ได้มากที่สุด อีกทั้งควรบริหารจัดการเวลาในการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับกิจกรรมทุกขั้นตอน เพื่อให้นักเรียนได้มีเวลาในการคาดเดา การคิดหรือการฝึกฝน โดยเฉพาะในช่วงการอ่านของนักเรียน ครูอาจต้องให้เวลากับผู้เรียนเพิ่มขึ้น เนื่องจากนักเรียนแต่ละคนมีระดับความสามารถในการอ่านแตกต่างกันไป เพื่อให้ผู้เรียนสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ในการพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญและสามารถนำไปปรับใช้ในการอ่านด้วยตนเองในชีวิตประจำวัน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

บทความวิจัย

ผู้ที่สนใจควรนำกลวิธีการสอนอ่านแบบ DR-TA ร่วมกับการใช้สื่อมัลติมีเดียแบบมีปฏิสัมพันธ์ไปใช้พัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญให้กับผู้เรียนในช่วงวัยอื่น ๆ หรือผู้เรียนที่มีข้อบกพร่องทางด้านการเรียนรู้ โดยปรับใช้กับกลวิธีการสอนหรือเทคนิคอื่น เช่น เทคนิคการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน หรือเทคนิคบันได 6 ขั้น เป็นต้น เพื่อสร้างแรงจูงใจให้กับผู้เรียนและช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและมีส่วนร่วมกับกิจกรรมการเรียนรู้มากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2566). ***รมว.ศธ.แถลงนโยบายการศึกษา “เรียนดี มีความสุข”. ศธ. 360 องศา***. เข้าถึงได้จาก https://moe360.blog/2023/09/14/minister-ed-statement-ed-policy/

จารุดา จันทร์แก้ว, ธนีนาฎ ณ สุนทร และชุติมา วัฒนะคีรี. (2564). ***การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดวิเคราะห์ภาษาไทย สำหรับนักเรียนโรงเรียนนานาชาติ โดยใช้การเรียนรู้แบบ Big 5 Learning***. วารสารการวัดผลการศึกษา, 38(103), 70-82.

ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2556). ***การทดสอบประสิทธิภาพสื่อหรือชุดการสอน***. วารสารศิลปากรศึกษาศาสตร์วิจัย, 5(1), 7-20.

ณิภาพร สุดฤทธิ์, สูติเทพ ศิริพิพัฒนกุล และณัฐพล รำไพ. (2565). ***การพัฒนามัลติมีเดียแบบปฏิสัมพันธ์เรื่องทศนิยม ร่วมกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6***. วารสารเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 5(13), 104-116.

เดชา ชูศรีแก้ว, ประกอบ ใจมั่น และกรวรรณ สืบสม. (2564). ***การพัฒนาสื่อมัลติมีเดียแบบปฏิสัมพันธ์ด้วยเทคโนโลยีโลกเสมือนจริงเพื่อเสริมสร้างทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา***. Al-HIKMAH Journal, 11(21), 73-85.

มนตรี วงษ์สะพาน. (2563). ***พื้นฐานการวิจัยทางหลักสูตรและการสอน***. มหาสารคาม: ตักศิลาการพิมพ์.

วรัฏฐา มุขรักษ์, สูติเทพ ศิริพิพัฒนกุล และสัญชัย พัฒนสิทธิ์. (2564). ***การพัฒนาบทเรียนมัลติมีเดียแบบปฏิสัมพันธ์เรื่องอาณาจักรอยุธยา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5***. วารสารการบริหารนิติ บุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น, 7(12), 167-180.

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2562). ***เมื่อการอ่านกลับมาเป็นการประเมินหลักใน PISA 2018***. เข้าถึงได้จาก https://pisathailand.ipst.ac.th/issue-2019-44/

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2566). ***การประเมิน PISA***. เข้าถึงได้จาก https://pisathailand.ipst.ac.th/news-21/

สโรชา แซวกระโทก, สายฝน วิบูลรังสรรค์, เอื้อมพร หลินเจริญ และชำนาญ ปาณาวงษ์. (2562). ***การพัฒนารูปแบบการประเมินเพื่อการเรียนรู้ ในการส่งเสริมความสามารถด้านการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น***. Al-HIKMAH Journal, 9(17), 145-153.

องค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา. (2564). ***FAKE News กับความฉลาดรู้ด้านการอ่านของ PISA***. เข้าถึงได้จาก https://pisathailand.ipst.ac.th/issue-2021-58/

บทความวิจัย

Tierney, R.J., John E.R., & Ernet, K.D. (1995). ***Reading Strategies and Practices***. Boston: Allyn & Bacon.

บทความวิจัย

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา โรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดยะลา

อาวาตีฟ หะยีดือรานิง* สุไรยา หนิเร่**

* นักศึกษาปริญญาโท, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี
** อาจารย์ที่ปรึกษา ดร.อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดยะลา เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลของสถานศึกษาโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดยะลา เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษาโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดยะลา และเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา โรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดยะลา ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 283 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 33 คน และกลุ่มครูผู้สอนจำนวน 250 คน โดยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายแบบเพียร์สัน ผลการวิจัย พบว่า 1. ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.43 , **S.D.** = 0.27) 2. ผลการวิเคราะห์ระดับประสิทธิผลของสถานศึกษาโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดยะลาโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.45 , S.D. = 0.27) 3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา โรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดยะลา โดยใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน พบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวม (X_{tot}) มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษาโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดยะลาโดยภาพรวม (Y_{tot}) ซึ่งมีความสัมพันธ์ในลักษณะคล้อยตามกันอยู่ในระดับสูง (r_{xy}= .825**) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา โรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดยะลา พบว่า ควรสนับสนุนให้ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนวัตกรรมในการบริหาร เพื่อนำมาใช้ในการบริหาร รวมทั้งมีการนิเทศ ติดตาม ส่งเสริม สนับสนุน การสร้าง และนำนวัตกรรมมาใช้เพื่อตอบสนองต่อนโยบายและเป็นไปตามเป้าหมายในการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม, ประสิทธิผลของสถานศึกษา, โรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดยะลา.

บทความวิจัย

Innovative leadership of administrators that affects the effectiveness of educational institutions Educational Innovation Area School, Yala Province

Awatif Hadjiduraning* Suraiya Nire**

* Master's degree student, Department of Educational Administration, Faculty of Education Fatoni University
** Advisor Dr. Lecturer, Department of Educational Administration, Faculty of Education Fatoni University

Abstract

The objective of this research was to study the innovative leadership level of educational institution administrators at schools in the educational innovation area, Yala Province. To study the effectiveness level of educational institutions, schools in the educational innovation area, Yala Province. To study the relationship between innovative leadership of administrators and the effectiveness of educational institutions, schools in the educational innovation area, Yala Province. and to study ways to develop the relationship between innovative leadership of administrators and the effectiveness of educational institutions. Education Innovation Area School, Yala Province The sample size was 283 people, divided into 33 school administrators and 250 teachers. The data were analyzed using the average. standard deviation and the simple Pearson correlation coefficient. The results of the research found that: 1. Innovative leadership of school administrators as a whole is at a high level ($\bar{X}$ = 4.43 , S.D. = 0.27) 2. Results of the analysis of the effectiveness level of educational institutions, educational innovation area schools, Yala Province as a whole It is at a high level ($\bar{X}$ = 4.45 , S.D. = 0.27) 3. Analysis of the relationship between innovative leadership of administrators and the effectiveness of educational institutions. Education Innovation Area School, Yala Province Using the analysis of the Pearson correlation coefficient, it was found that the innovative leadership of educational institution administrators overall (X_{tot}) was related to the effectiveness of educational institutions, schools, educational innovation areas, Yala Province as a whole (Y_{tot}) which has a high level of conformity in the relationship (r_{xy}= .825**) with statistical significance at the .01 level. 4. Results of the study of guidelines for developing the relationship between innovative leadership of executives with the effectiveness of educational institutions Schools in the Educational Innovation Area, Yala Province, found that school administrators should be encouraged to have knowledge and understanding about innovation in management. to be used in management Including supervision, monitoring, promoting, supporting the creation and use of innovations in response to the policy and in line with the goals of developing educational institution administration driven by innovation.

บทความวิจัย

Keywords: innovative leadership, educational institution effectiveness, educational innovation area schools, Yala Province.

บทนำ

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมเป็นหนึ่งในหลักสูตรการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนที่ได้มีการจัดตั้งขึ้นมา เพื่อพัฒนาผู้บริหารเนื่องจากการศึกษามีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา จึงเป็นเรื่องที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสภาพการณ์ปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและมีผลกระทบอย่างรุนแรงต่อองค์กรต่างๆ ไม่เว้นแม้กระทั่งองค์กรที่เคยประสบความสำเร็จมาแล้ว ในขณะเดียวกันหากมองในมุมกลับการเปลี่ยนแปลงนี้ก็สร้างโอกาสใหม่ๆ ทั้งในระดับองค์กรและระดับบุคคลที่ส่งผลต่อการปรับเปลี่ยนมุมมองและทัศนคติ ดังนั้นการสร้างการเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นในองค์กรจึงเป็นเรื่องจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารจะต้องใช้ทั้งเทคนิคในการบริหารจัดการและความเป็นผู้นำเพื่อนำพาองค์กรสู่ความสำเร็จในการเปลี่ยนแปลงได้ ดังนั้นการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมจึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งการพัฒนาสถานศึกษาในปัจจุบันก็ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเช่นกันอันเป็นที่มาของกระแสโรงเรียนนวัตกรรมที่กลายเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จและคุณภาพของบุคลากรและสถานศึกษา ทั้งนี้การสร้างสรรค์นวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษาจำเป็นต้องอาศัยผู้นำที่จำเป็นต้องมีวิสัยทัศน์เชิงนวัตกรรมเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงนวัตกรรม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2559)

สถานศึกษาที่มีประสิทธิผลนั้นจะมีการพิจารณาจากความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและสามารถพัฒนาให้นักเรียนมีทัศนคติทางบวก ตลอดจนสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมทั้งภายใน ภายนอกและรวมทั้งสามารถแก้ปัญหาภายในโรงเรียนจนทำให้เกิดความพอใจในการทำงาน ซึ่งเป็นการมองประสิทธิผลในภาพรวมทั้งระบบดังแนวคิดของ Miskel, McDonald & Bloom (1983 อ้างถึงใน ภารดี อนันต์นาวี, 2557 : 215) ได้กล่าวว่าองค์ประกอบประสิทธิผลของโรงเรียนมี 4 ประการ ดังนี้ 1) ความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 2) ความสามารถในการพัฒนาให้นักเรียนมีทัศนคติทางบวก 3) ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน และ4) ความสามารถแก้ปัญหาภายในโรงเรียนประสิทธิผลของโรงเรียนที่ดีจะต้องเกิดจากคุณลักษณะที่ดีของผู้บริหารสถานศึกษา (ธร สุนทรายุทธ, 2561 : 469)

จากสภาพการบริหารโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดยะลา การเปลี่ยนแปลงเป็นเรื่องที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้มีผลทำให้ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานเพิ่มขึ้นหรือน้อยลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสภาพการณ์ปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและมีผลกระทบอย่างรุนแรงต่อองค์กรต่างๆ ไม่เว้นแม้กระทั่งองค์กรที่เคยประสบความสำเร็จมาแล้ว จึงมีนโยบายให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีนวัตกรรมในการปฏิบัติงาน มีกิจกรรมส่งเสริมสนับสนุนกระตุ้นให้สถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการศึกษาในการปฏิบัติงานทุกตำแหน่ง ทั้งในการบริหารการจัดการศึกษาและการจัดการเรียนรู้ การวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างองค์ความรู้ และนวัตกรรมที่สร้างผลผลิต ทำให้ผู้บริหารและบุคลากรทางศึกษาได้มีการนำนวัตกรรมมาใช้ในการดำเนินการพัฒนาสถานศึกษาอย่างหลากหลายรูปแบบจากผลการดำเนินงานในปีที่ผ่านมา พบว่า การนำนวัตกรรมมาใช้พัฒนาสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนพื้นที่

บทความวิจัย

นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดยะลายังไม่สอดคล้องกับประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษา ซึ่งโรงเรียนในสังกัดนั้นมีนโยบายมากมาย และให้สามารถบริหารจัดการศึกษาให้มีคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำเชิงนวัตกรรม มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาสถานศึกษาในปัจจุบันที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเช่นกัน อันเป็นที่มาของกระแสโรงเรียนนวัตกรรมที่กลายเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จและคุณภาพของบุคลากรและสถานศึกษา ทั้งนี้การสร้างสรรค์นวัตกรรมทางการศึกษา ของสถานศึกษาจำเป็นต้องอาศัยผู้นำที่มีวิสัยทัศน์เชิงนวัตกรรมเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการ เปลี่ยนแปลงเชิงนวัตกรรม

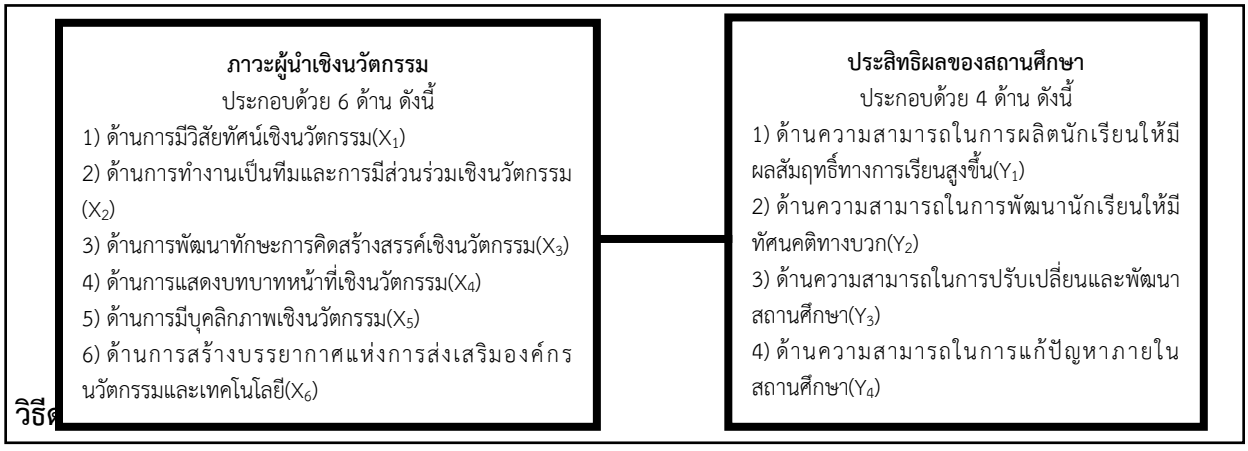
จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา “ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา โรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดยะลา” ซึ่งผลการวิจัยจะนำไปสู่การพัฒนาตนเองในการเป็นภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของสถานศึกษาที่จะนำพาองค์กรไปสู่การเป็นองค์กรนวัตกรรมและไปใช้เพื่อเป็นประโยชน์และเป็นแนวทางในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนให้บริหารงานด้านต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลมากที่สุดซึ่งสอดคล้องกับความต้องการของผู้บริหารและครูผู้สอนเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายและประสบความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดยะลา
2. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลของสถานศึกษาโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดยะลา
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษาโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดยะลา
4. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา โรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดยะลา

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา “ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา โรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดยะลา” โดยวิเคราะห์กรอบแนวคิดได้ดังนี้

วิธี

บทความวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา โรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดยะลา” เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งผู้วิจัยนั้นได้ดำเนินงานวิจัยเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยจะทำการศึกษางานวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา โรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดยะลา

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดยะลา จำนวน 974 คน โดยจำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา 53 คน และกลุ่มครูผู้สอน จำนวน 921 คน จากทั้งหมด 30 โรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง ในปีการศึกษา 2566

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) โดยใช้สูตรของ Taro Yamane ซึ่งใช้ระดับความคลาด เคลื่อนที่ 0.05 (อภินันท์ จันตะนี และคณะ, 2545 : 82-83) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 283 คน โดยจำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 33 คน กลุ่มครูผู้สอนจำนวน 250 คน จากทั้งหมด 30 โรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) ได้แก่ เพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน ตำแหน่ง อายุ ขนาดของสถานศึกษา จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถาม ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 6 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการมีวิสัยทัศน์เชิงนวัตกรรม 2) การทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วมเชิงนวัตกรรม 3) การพัฒนาทักษะการคิดสร้างสรรค์เชิงนวัตกรรม 4) ด้านการแสดงบทบาทหน้าที่เชิงนวัตกรรม 5) ด้านการมีบุคลิกภาพเชิงนวัตกรรม 6) ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งการส่งเสริมองค์กรนวัตกรรมและเทคโนโลยี โดยมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ระดับ ตามมาตรวัดของลิเคิร์ท (Likert, 1976, p,247)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถาม ประสิทธิผลของสถานศึกษา ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้ 1) ความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น 2) ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก 3) ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา 4) ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา โดยมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ระดับ ตามมาตรวัดของลิเคิร์ท (Likert, 1976, p,247)

ตอนที่ 4 เป็นข้อเสนอแนะลักษณะเป็นปลายเปิดให้เลือกตอบแบบเสรี

2.2 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้นำเสนอแบบสอบถามเพื่อหาคุณภาพแบบสอบถามโดยความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยการศึกษา ตำรา บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา โรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดยะลา

2. สร้างเครื่องมือซึ่งเป็นแบบสอบถามเพื่อใช้รวบรวมข้อมูล ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา โรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดยะลา กำหนดประเด็นไว้เข้าสู่ประเด็นคำถามในรูปมาตราส่วน 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแบบของลิคเคอร์ท (Likert) แล้วนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบเครื่องมือที่สร้างไว้

3. หาความเที่ยงตรง (Validity) โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จ เสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อขอความเห็นชอบและนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมจำนวน 3 ท่าน แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของแต่ละข้อ (Index of Item - Objective Congruence : IOC) ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.6 – 1.0 แสดงให้เห็นว่า แบบสอบถามทุกข้อมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (index of item – objective congruence: IOC) ซึ่งมีเกณฑ์ในการพิจารณาค่า IOC ดังนี้

การหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของนวัตกรรมโดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างนวัตกรรมกับจุดประสงค์คำนวณจากสูตร ดังนี้ (สมนึก ภัททิยนี 2537 : 67)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.67 – 1.00

4. หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้เครื่องมือ (Try Out) จากกลุ่มตัวอย่างที่มีการปฏิบัติงานคล้ายคลึงกัน จำนวน 30 ชุด เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่า (Alpha α – coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.984 แสดงให้เห็นว่าแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับสูงสามารถนำไปแจกกับกลุ่มตัวอย่างจริงได้

5. นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วนำมาเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อขอความเห็นชอบและจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ในการนำไปใช้แจกกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม

การเก็บรวบรวมข้อมูลของงานวิจัย ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ดังนี้

3.1. ผู้วิจัยขอหนังสือขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยต่อผู้บริหารสถานศึกษาในการเก็บรวบรวมข้อมูลครูในโรงเรียนไปยังโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดยะลา

3.2. ผู้วิจัยดำเนินการส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความร่วมมือถึงผู้บริหารสถานศึกษาในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้บริหารและครูในโรงเรียนไปยังโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดยะลา จำนวน 283 ฉบับ โดยทำการส่งแบบสอบถามด้วยตนเอง

3.3. นำแบบสอบถามที่เก็บรวมรวมได้ทั้งหมดคิดเป็นร้อยละ 100 % ของจำนวนแบบสอบถามทั้งหมด และนำมาตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์แล้วนำข้อมูลจากแบบสอบถามมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

ขั้นตอนที่ 2 ผู้วิจัยจะทำการศึกษางานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา โรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดยะลา

จากงานวิจัยเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา โรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดยะลา” ซึ่งผู้วิจัยนั้นได้สร้างเครื่องมือเชิงคุณภาพซึ่งประกอบด้วย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-depth interview)

การสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-depth interview) ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการสัมภาษณ์ที่ผู้ให้ ข้อมูลสำคัญ (keyinformants) ตามแนวการสัมภาษณ์เชิงลึก (interview guide) ที่มีโครงสร้างของ คำถามแบบกว้าง ๆ ซึ่งเริ่มแต่การสร้างความคุ้นเคยด้วยการพูดคุยเรื่องทั่ว ๆ ไปแล้วสอดแทรกคำถาม และประเด็นสำคัญตามเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อให้ผู้ให้สัมภาษณ์มีความไว้วางใจและให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลที่เป็นจริงมากที่สุด โดยแบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ มีลักษณะเป็นแบบเติมคำตอบ

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา โรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดยะลา มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) จำนวน 6 ด้าน ด้านละ 1 ข้อ รวมทั้งสิ้น 6 ข้อ

2. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

2.1 ขั้นตอนการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-depth interview) เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา โรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดยะลา มีขั้นตอน ดังนี้

2.2.1 ศึกษาเอกสาร หลักการสัมภาษณ์ การสร้างคำถาม เพื่อนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการ สร้างเครื่องมือให้ครอบคลุมขอบเขตเนื้อหาตามที่กำหนด

2.2.2 กำหนดประเด็นในการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-depth interview)

2.2.3. นำแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

2.2.4 จัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์ที่สมบูรณ์ และเตรียมนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลโดยสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-depth interview) เกี่ยวกับประเด็นความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา โรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดยะลา ประกอบด้วย 6 ด้าน

2.2.5 รวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-depth interview) เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปและอภิปรายผล

2.2.6 ปรับปรุงแก้ไขรูปแบบตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

2.2 คุณสมบัติของผู้ให้ข้อมูลหลัก

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา โรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดยะลา ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 8 ท่าน ที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ต่อไปนี้

2.2.1 ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่จบการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา และดำรงตำแหน่งวิทยฐานะชำนาญการพิเศษขึ้นไป

2.2.2 ครูผู้สอนที่ดำรงตำแหน่งวิทยฐานะชำนาญการพิเศษขึ้นไป

2.2.3 ผู้บริหารสถานศึกษาหรือครูผู้สอนที่มีผลงานวิชาการ เขียนตำรา งานวิจัยทางการศึกษา หรือมีงานวิจัยทางด้านภาวะผู้นำหรือภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม

3. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

การสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-depth interview) ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอน ดังนี้

3.1. ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยต่อผู้บริหารสถานศึกษาถึงผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-depth interview)

3.2. ทำการนัดวัน เวลา และสถานที่กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เพื่อการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-depth interview) ตามที่กำหนดไว้

3.3. ดำเนินการการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-depth interview) ตามวัน เวลาและสถานที่ที่กำหนดนัดไว้จนครบทุกประเด็นโดยขออนุญาตใช้วิธีการจดบันทึกและการบันทึกเสียงการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-depth interview)

3.4. นำข้อมูลดิบที่ได้มารวบรวมเพื่อวิเคราะห์โดยวิธีการที่เหมาะสมและนำเสนอต่อไป

ผลการวิจัย

1. ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.43 , **S.D.** = 0.27) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ดังนี้ ด้านการมีบุคลิกภาพเชิงนวัตกรรม ($\bar{X}$ = 4.47 ,**S.D.** = 0.33) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์เชิงนวัตกรรม ($\bar{X}$ = 4.45 , **S.D.** = 0.31) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และด้านการพัฒนาทักษะการคิดสร้างสรรค์เชิงนวัตกรรม ($\bar{X}$ = 4.44, **S.D.** = 0.31) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์ระดับประสิทธิผลของสถานศึกษาโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดยะลาโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.45 , S.D. = 0.27) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ดังนี้ ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา

<u>บทความวิจัย</u>

($\bar{X}$ = 4.48 , S.D. = 0.32) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก ($\bar{X}$ = 4.47 , S.D. = 0.30) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา ($\bar{X}$ = 4.45, S.D. = 0.32) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษาโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดยะลา โดยใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) พบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวม (X_{tot}) มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษาโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดยะลาโดยภาพรวม (Y_{tot}) ซึ่งมีความสัมพันธ์ในลักษณะคล้อยตามกันอยู่ในระดับสูง (r_{xy}= .825**) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ผลการศึกษาแนวทางภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดยะลา 6 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านการมีวิสัยทัศน์เชิงนวัตกรรม ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้แสวงหาความรู้อยู่เสมอ 2. ด้านการทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วมเชิงนวัตกรรม ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดเป้าหมายและทิศทางการดำเนินงานที่ชัดเจน 3. ด้านการพัฒนาทักษะการคิดสร้างสรรค์เชิงนวัตกรรม ในการทำงานทุกครั้งคณะทำงานต้องมีการประชุมวางแผนการดำเนินงาน หรือทำกิจกรรม PLC 4. ด้านการแสดงบทบาทหน้าที่เชิงนวัตกรรม ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการโน้มน้าวและเจรจาเพื่อให้ครูทุกคนเข้าใจตรงกัน 5. ด้านการมีบุคลิกภาพเชิงนวัตกรรม บริหารสถานศึกษาจะต้องมีการพัฒนาบุคลิกภาพภายในและภายนอก 6. ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งการส่งเสริมองค์กรนวัตกรรมและเทคโนโลยี ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดหาและจัดทำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในโรงเรียนให้มีใช้อย่างเพียงพอและทันสมัย

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้งโดยรวมและรายด้าน โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.43, S.D. = 0.27) ซึ่งสอดคล้องกับ ปิยโชติ รอดหลง (2565 : 80) ได้ศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดชัยนาทพบว่าภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารด้านการจัดการทีมนวัตกรรมและด้านการจัดการทีมนวัตกรรม อยู่ในระดับมาก

2. ผลการวิเคราะห์ระดับประสิทธิผลของสถานศึกษาโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดยะลาทั้งโดยรวมและรายด้าน โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พบว่า ประสิทธิผลของสถานศึกษาโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดยะลาโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.45, S.D. = 0.27) ซึ่งสอดคล้องกับ นเรศ ล้ำเลิศวัฒนา และฉลอง ชาตรูประชีวิน (2566) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแพร่ ผลการวิจัยพบว่า ระดับประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแพร่ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษาโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดยะลา โดยใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบ

<u>บทความวิจัย</u>

เพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) พบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวม (X_{tot}) มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษาโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดยะลาโดยภาพรวม (Y_{tot}) ซึ่งมีความสัมพันธ์ในลักษณะคล้อยตามกันอยู่ในระดับสูง (r_{xy}= .825**) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับ ณธิดา โกรทินธาคม (2560) ได้ศึกษาการใช้พลังอำนาจของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ผลการวิจัยพบว่าประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

4. ผลการศึกษาแนวทางภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดยะลา 6 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านการมีวิสัยทัศน์เชิงนวัตกรรม ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้แสวงหาความรู้อยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ณิรดา เวชญาลักษณ์ (2564) กล่าวว่า ผู้นำต้องเป็นบุคคลกระตือรือร้น มีความรอบรู้ เชื่อมั่นในตนเอง เป็นผู้มีคุณธรรม ซื่อสัตย์ ด้านการปฏิบัติงานมีวิสัยทัศน์ กว้างไกล มีเหตุมีผล กล้าตัดสินใจ รู้จักยืดหยุ่นตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น 2. ด้านการทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วมเชิงนวัตกรรม ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดเป้าหมายและทิศทางการดำเนินงานที่ชัดเจน สอดคล้องกับแนวคิดของ ขวัญชนก โตนาค (2556) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการทำงานนั้น ผู้บริหารต้องมีการกำหนดเป้าหมายร่วมกันกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือ ร่วมใจในการทำงาน มีส่วนร่วมในการเสนอแนะความคิดเห็นเพื่อร่วมแก้ไขปัญหา 3. ด้านการพัฒนาทักษะการคิดสร้างสรรค์เชิงนวัตกรรม ในการทำงานทุกครั้งคณะทำงานต้องมีการประชุมวางแผนการดำเนินงาน หรือทำกิจกรรม PLC ซึ่งสอดคล้องกับ แนวคิดของ วิโรจน์ สารรัตนะ (2557) กล่าวว่า ผู้นำในอนาคตจะต้องให้มีความริเริ่ม สร้างสรรค์เป็นผู้ริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งแปลกใหม่ ความคิดนอกกรอบในทางสร้างสรรค์ภายในองค์กร 4. ด้านการแสดงบทบาทหน้าที่เชิงนวัตกรรม ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการโน้มน้าวและเจรจาเพื่อให้ครูทุกคนเข้าใจตรงกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด Graham-Leviss (2016) กล่าวว่า ผู้นำที่มุ่งเน้นทางนวัตกรรมแสดงออก ซึ่งความสนใจใคร่รู้ โดยผู้นำมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ข้อมูลใหม่ ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบรรลุเป้าหมายขององค์การ 5. ด้านการมีบุคลิกภาพเชิงนวัตกรรม บริหารสถานศึกษาจะต้องมีการพัฒนาบุคลิกภาพภายในและภายนอก สอดคล้องกับแนวคิดของ สุธรรม ธรรมทัศนนนท์ (2564) กล่าวว่า บุคลิกภาพของผู้นำส่งผลต่อผู้ตามในการทำงานร่วมกัน ก่อให้เกิดความพึงพอใจหรือไม่พึงพอใจต่อบุคลิกภาพของผู้นำ สามารถยืดหยุ่นปรับตัวเข้ากับทุกสถานการณ์ 6. ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งการส่งเสริมองค์กรนวัตกรรมและเทคโนโลยี ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดหาและจัดทำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในโรงเรียนให้มีใช้อย่างเพียงพอและทันสมัย ซึ่งสอดคล้องกับ Babalis Thomas (2012) ได้ศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพและประสิทธิผลของสถานศึกษาระดับ ประถมศึกษาในประเทศกรีก วัตถุประสงค์ของการศึกษาครั้งนี้คือการสำรวจมุมมองของครูและอาจารย์ใหญ่เกี่ยวกับระดับประสิทธิผลของสถานศึกษาในประเทศกรีก

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่อง "ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา โรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดยะลา" ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริม

<u>บทความวิจัย</u>

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. จากผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดยะลา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ดังนั้นโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดยะลาจึงควรสนับสนุนงบประมาณในการสร้างสรรค์นวัตกรรมให้แก่โรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดยะลาและนอกจากให้การสนับสนุนในด้านงบประมาณแล้ว ควรสนับสนุนให้จัดทำโครงการสร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านนวัตกรรมระหว่างโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดยะลา เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทักษะกระบวนการในการสร้างสรรค์นวัตกรรมและให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการพัฒนาด้านนวัตกรรม หากโรงเรียนใดมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมเป็นอย่างดีก็ให้ส่งบุคลากรไปเป็นวิทยากรอบรม เพื่อพัฒนาทักษะและเพิ่มพูนองค์ความรู้ให้แก่บุคลากรโรงเรียนอื่น ๆ

2. จากผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิผลของโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ควรกำหนด มาตรการในการดูแลสภาพแวดล้อมภายในสถาน ศึกษาให้เป็นระเบียบและมีความปลอดภัยมากยิ่งขึ้น มีการดูแลรักษาความสะอาดสถานที่ต่าง ๆ ภายในโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ สนับสนุนงบประมาณสำหรับการซ่อมแซมสื่อ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่ช่วยสนับสนุนการเรียนรู้ให้ใช้งานได้อยู่เสมอ จัดให้ภายในโรงเรียนมีแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่เพียงพอสำหรับนักเรียน จัดบรรยากาศของโรงเรียนให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและกิจกรรมสาธารณประโยชน์

3. ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดยะลา มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดยะลา จึงควรให้ความสำคัญกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ได้แก่ ด้านการมีวิสัยทัศน์เชิงนวัตกรรม ด้านการทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วมเชิงนวัตกรรม ด้านการพัฒนาทักษะการคิดสร้างสรรค์เชิงนวัตกรรม ด้านการแสดงบทบาทหน้าที่เชิงนวัตกรรม ด้านการมีบุคลิกภาพเชิงนวัตกรรม และด้านการสร้างบรรยากาศแห่งการส่งเสริมองค์กรนวัตกรรมและเทคโนโลยี และประสิทธิผล เพื่อพัฒนาโรงเรียนให้เกิดประสิทธิผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้มากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาแนวทางการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา โรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดยะลาที่หลากหลายมากกว่านี้

2. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดยะลา

3. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษาโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

ธร สุนทรายุทธ. (2561). ***<u>การบริหารจัดการเชิงปฏิรูป : ทฤษฎี วิจัย และปฏิบัติทางการศึกษา.</u>*** กรุงเทพฯ : บริษัท เนติกุลการพิมพ์ จำกัด.

บทความวิจัย

ภารดี อนันต์นาวี. (2557). ***หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา.*** พิมพ์ครังที 4. ชลบุรี : มนตรี.

ปาริชาต สมใจ. (2556). ***อิทธิพลของภาวะผู้นำตามสถานการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.*** สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

วัชรพงศ์ ทัศนบรรจง. (2563). ***ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในโครงการโรงเรียนประชารัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม.*** คณะครุศาสตร์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.

เวียงวิวรรธน์ ทำทูล. (2557). ***ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อองค์การขีดสมรรถนะสูงของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21***. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 37(3), 31-38.

สุกัญญา แช่มช้อย. (2565). ***แนวคิดเชิงนวัตกรรมสำหรับการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21***. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 14(2), 117-128.

อรอนงค์ โรจน์วัฒนบูลย์. (2563). ***การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21***. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อิศรา โสทธิสงค์ (2565). ***บันทึกร่องรอยการเดินทางลงพื้นที่ร่วมเรียนรู้***. สืบค้นเมื่อ 1 ส.ค. 2566 จาก https://research.eef.or.th/developmental-evaluation.

Dejakup, P. (2015). ***Learning Management in the 21st Century***. Bangkok: Chulalongkorn. University Press. (in Thai).

Weiss, S. D. & Legand, P. C. (2011). ***Innovative intelligence***. Ontario: John Wiley & Sons.

บทความวิจัย

การพัฒนาแผนที่ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์รูปแบบสองภาษาตามแนววิถีปกติใหม่ ของชุมชนลุ่มน้ำชี บ้านดอนบม จังหวัดขอนแก่น

สมศักดิ์ จันทดี[1]

[1]อาจารย์ สาขาภาษาอังกฤษธุรกิจ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
Corresponding Author, Email: somsak.jan@lru.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสำรวจบริบทชุมชน ประวัติศาสตร์ ความเป็นมา ประเพณี วัฒนธรรม สภาพเศรษฐกิจและสังคม ของชุมชนลุ่มน้ำชี บ้านดอนบม จังหวัดขอนแก่น 2) พัฒนาแผนที่ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์รูปแบบสองภาษาตามแนววิถีปกติใหม่ของชุมชนลุ่มน้ำชี บ้านดอนบม จังหวัดขอนแก่นและ 3) เพื่อเผยแพร่ข้อมูลท่องเที่ยวผ่านรูปแบบแผนที่ทั่วไปและเว็บไซต์แผนที่ท่องเที่ยว ทั้งภาคภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีชุมชนในยุคความปกติใหม่ โดยใช้วิธีการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การลงเก็บข้อมูลภาคสนาม การสัมภาษณ์ และการสังเกต

ผลการวิจัยพบว่า 1) ศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนลุ่มน้ำชี บ้านดอนบม จังหวัดขอนแก่นอยู่ในระดับสูง มีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลาย รวมถึงมีทรัพยากรธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สวยงาม มีความพร้อมโครงสร้างพื้นฐานด้านสาธารณูปโภค การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ผู้นำมีภาวะผู้นำสูง และประชาชนมีความพร้อมในการจัดการท่องเที่ยว 2) การพัฒนาแผนที่ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์รูปแบบสองภาษาในครั้งนี้ ได้รับการสนับสนุนเป็นอย่างดีจากทั้งผู้นำชุมชนและประชาชนในท้องถิ่น โดยทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและนำเสนอแนวทางการพัฒนาแผนที่ท่องเที่ยว และร่วมเรียนรู้แผนที่ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ร่วมในรูปแบบแผนที่ทั่วไปและเว็บไซต์แผนที่ท่องเที่ยว (แผนที่ดิจิทัล) ทั้งภาคภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และ 3) การเผยแพร่ข้อมูลท่องเที่ยวผ่านรูปแบบแผนที่ทั่วไปและเว็บไซต์แผนที่ท่องเที่ยว ทั้งภาคภาษาไทยและภาษาอังกฤษเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีชุมชนในยุคความปกติใหม่ พบว่า ได้รับความสนใจจากประชาชนในหมู่บ้านดอนบมเป็นอย่างมาก รวมถึงประชาชนต่างถิ่นและนักท่องเที่ยว ซึ่งสะท้อนได้จากยอดผู้เข้าชมเว็ปไซต์ปัจจุบันอยู่ที่ 1,950 ครั้ง

คำสำคัญ: แผนที่ท่องเที่ยว, รูปแบบสองภาษา, การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

บทความวิจัย

Developing a Bilingual Creative Tourism Map According to the New Normal of the Chi River Basin Community, Baan Don Bom, Khon Kaen Province

Somsak Janthadee[1]

[1]Lecturer, Business English, Faculty of Humanities and Social Sciences, Loei Rajabhat University
Corresponding Author, Email: somsak.jan@lru.ac.th

Abstract

The objectives of this research article were: 1) to study the community context, history, background, cultural traditions, economic and social conditions of the Chi River basin community, Baan Don Bom, Khon Kaen Province 2) to develop a bilingual creative tourism map in line with the new normal of the Chi River basin community, Baan Don Bom, Khon Kaen Province 3) to disseminate tourist information through general map formats and map websites both in Thai and English to promote community tourism in the new normal era using methods of studying related research documents, field data collection, interviews, and observation.

The results found that 1) the potential for creative tourism management of the Chi River basin community, Baan Don Bom, Khon Kaen Province, was at a high level. There are a variety of tourist attractions including natural resources and beautiful ecotourism attractions. There are ready infrastructure for public utilities, participation of all sectors, leaders have high leadership qualities, and people are ready to manage tourism 2) the development of creative tourism maps in bilingual format received great support from both community leaders and local people. All sectors are involved in expressing opinions, presenting guidelines for developing tourism maps, and participating in learning about creative tourist maps in the form of general maps and tourist map websites (digital maps) in both Thai and English, and 3) dissemination of tourist information through general map formats and tourist map websites both in Thai and English to promote community tourism in the new normal era. It was found that there was great interest from the people of Don Bom Village including foreign citizens and tourists. This is reflected in the number of visitors to the website currently at 1,950 times.

Keywords: tourist map, bilingual format, creative tourism

บทความวิจัย

บทนำ

ปัจจุบันการท่องเที่ยวเป็นธุรกิจที่สร้างรายได้ในอันดับต้น ๆ ของประเทศไทย โดยนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาเที่ยวในประเทศไทยนั้นมีมาจากหลายประเทศ เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศที่มีสถานที่ท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายในแต่ละภูมิภาค รวมถึงมีความหลากหลายทางด้านอาหารและวัฒนธรรมประเพณี จึงเป็นสิ่งที่ดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยเพิ่มมากขึ้นในทุก ๆ ปี โดยทางส่วนของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ก็มีการส่งเสริมสนับสนุนธุรกิจด้านการท่องเที่ยวในทุก ๆ ช่องทาง รวมถึงในด้านของนำาเสนอข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว โดยมีการนำสื่อมัลติมีเดียในรูปแบบที่ทันสมัย สามารถเข้าถึง ได้ง่าย เข้ามาช่วยในการนำาเสนอข้อมูลเพื่อทำให้นักท่องเที่ยวสามารถรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวนั้น ๆ ได้แบบสะดวกรวดเร็ว และน่าสนใจ (ณกฤช รัตนวงศา, สุวรรณรัตน์ พุทธอุปถัมภ์ และ เพียงฤทัย หนูสวัสดิ์, 2562) ประกอบกับยุทธศาสตร์ชาติตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) ที่รัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนามิติด้านวัฒนธรรม โดยการนำทรัพยากรทางวัฒนธรรมมาสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจเพราะประเทศไทยมีต้นทุนทางวัฒนธรรมที่สูงมากซึ่งการขับเคลื่อนผ่านยุทธศาสตร์ทั้ง 10 ยุทธศาสตร์โดยใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการพัฒนาประเทศ หรือขับเคลื่อนยุทธศาสตร์โดยในลำดับที่ 5 ตามแผนงานยุทธศาสตร์เสริมพลังทางสังคม: โครงการยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ได้มีแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจในด้านการท่องเที่ยว การเกษตร และการค้าชายแดนการลงทุนในลุ่มน้ำโขง และลุ่มน้ำชี โดยพื้นที่ชุมชนลุ่มน้ำชี เป็นพื้นที่ที่มีทุนทางวัฒนธรรมที่ หลากหลาย และวิถีชุมชนที่มีเอกลักษณ์ มีการจัดการท่องเที่ยววิถีชุมชนซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวอันเป็นที่นิยม อีกแห่งหนึ่งของจังหวัดขอนแก่น (มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, 2566)

แนวคิดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (Creative Tourism) นั้น เป็นแนวคิดหนึ่งทางการท่องเที่ยวที่ให้ความสำคัญกับกิจกรรมทางการท่องเที่ยว และผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว อันได้แก่ การสร้างประสบการณ์ตรงหรือประสบการณ์ร่วมของนักท่องเที่ยวกับชุมชนผ่านกิจกรรมเหล่านั้น ด้วยการใช้ทรัพยากรในชุมชนหรือท้องถิ่นที่มีอยู่ มาสร้างสรรค์คุณค่าเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยว อันก่อให้เกิดรายได้และผลประโยชน์ซึ่งสามารถแบ่งบันรายได้หรือผลประโยชน์ เหล่านั้นสู่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่มซึ่งรูปแบบของกิจกรรมทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์นั้นอาทิ เช่น นักท่องเที่ยวได้เกิดการเรียนรู้ และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชุมชนนั้น ๆ เกิดการมีส่วนร่วม และปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยว และคนในชุมชน รวมไปถึงการได้ใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับคนในชุมชนอันมีความแตกต่างกัน ทาง องค์กรศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ได้ให้นิยามของการท่องเที่ยวสร้างสรรค์ว่า เป็นการท่องเที่ยวที่มีจุดประสงค์สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาชุมชนที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดความยั่งยืนในการดำเนินชีวิตของชุมชน ผ่านการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีความสัมพันธ์กับประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ตลอดจนวิถีชีวิตความเป็นอยู่ในชุมชน ในลักษณะการเรียนรู้และการ ทดลอง เพื่อให้ได้มาซึ่งประสบการณ์จากสิ่งที่มีอยู่และเป็นอยู่จริงในชุมชน นอกจากนั้น ชุมชน จะต้องสามารถใช้การท่องเที่ยวสร้างสรรค์นี้เป็นเครื่องมือในการรักษาความสมดุลระหว่างการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการการท่องเที่ยวภายนอก และชุมชนจะต้องสามารถได้รับผลประโยชน์ตอบแทน อันก่อให้เกิดความยั่งยืนในการพัฒนาชุมชน กล่าวได้ว่า การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์นั้นเป็นรูปแบบของการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ที่มีความแตกต่างจากความหมายของการท่องเที่ยวในรูปแบบที่มีมาก่อนหน้านี้ ที่แต่เดิมนั้นวัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวเป็นการมุ่งใช้เวลาเพื่อความพักผ่อนหย่อนใจ แสวงหาความสุขจาก

บทความวิจัย

การท่องเที่ยวไปยังสถานที่ท่องเที่ยวนั้น ๆ แม้ว่าต่อมารูปแบบการท่องเที่ยวได้เพิ่มรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์วัฒนธรรม โดยมุ่งเน้นรูปแบบของการท่องเที่ยวเพื่อสัมผัสเรียนรู้ เกิดประสบการณ์ การเรียนรู้จากประสบการณ์การท่องเที่ยว แต่ก็ยังปราศจากมิติของการพัฒนาและสร้างความสมดุลให้แก่ชุมชน อันเป็นเจ้าของทรัพยากรการท่องเที่ยว นั้น ๆ (กรมการท่องเที่ยว, 2560)

บ้านดอนบม ตำบลเมืองเก่า อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น เป็นชุมชนขนาดใหญ่ริมแม่น้ำชีที่มีประวัติศาสตร์ยาวนานเกี่ยวกับที่มาของจังหวัดขอนแก่น ดินแดนที่ยังรักษาวัฒนธรรมท้องถิ่นกับวิถีชีวิตที่ผูกพันกับธรรมชาติ โดยชื่อบ้านดอนบมมีที่มาจากคำว่า “โบม บม หรือกะโบม" ซึ่งเป็นภาษาถิ่นอีสาน หมายถึงภาชนะที่ทำด้วยไม้เนื้อแข็ง ลักษณะเป็นวงกลมมีด้ามจับขนาดสั้น เป็นอุปกรณ์สำหรับคนข้าวเหนียวที่นึ่งสุกใหม่ ๆ เรียกว่า "ส่าย" เพื่อระบายความร้อนก่อนที่จำนำไปใส่กระติบข้าวเหนียว เป็นหมู่บ้านเก่าแก่ตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2381 ในรัชสมัยรัชกาลที่ 3 เมืองขอนแก่น ได้ย้ายจากบ้านดอนพันชาดไปตั้งอยู่ที่ริมฝั่งบึงพระลับโนนทอง คือบ้านเมืองเก่า ตำบลในเมือง จังหวัดขอนแก่น บ้านดอนบมในปัจจุบันก็ยังได้รับการกล่าวขานถึงในการเป็นที่ตั้งของเมืองขอนแก่น มีร่องรอยและเรื่องเล่าขานจริงอยู่มากมาย มีศิลปวัฒนธรรมเฉพาะตัวในท้องถิ่น มีการประกอบอาชีพตีหม้อดินเผา รวมทั้งวิถีชีวิตเก่าแก่ดั้งเดิมที่สืบทอด กันมาหลายช่วงอายุคน ประกอบกับการมีภูมิประเทศที่อุดมสมบูรณ์ของลำน้ำชี ทำให้มีต้นไม้หลากหลายพันธุ์โดยเฉพาะต้นยางขนาดใหญ่จำนวนมาก พร้อมทั้งภูมิทัศน์ริมน้ำชีที่สวยงาม และนี้คือมูลเหตุให้ประชาชนในชุมชนมีความต้องการจัดการท่องเที่ยวขึ้นในชุมชนเพื่อฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรม วิถีชีวิต ให้ลูกหลานและนักท่องเที่ยวได้รับรู้และสร้างรายได้เสริมจาก การท่องเที่ยวในชุมชนให้เกิดขึ้น (กฤษฎา อุ่นลาวรรณ, 2567) จากการสำรวจของผู้วิจัยเบื้องต้นพบว่าในปัจจุบันปัญหาหนึ่งที่สำคัญสำหรับนักท่องเที่ยวในการเดินทางคือเรื่องของเส้นทางการท่องเที่ยว และข้อมูลเบื้องต้นของแต่ละสถานที่ท่องเที่ยว ที่มีการนำเสนอข้อมูลในรูปแบบเดิม และไม่ครบถ้วน ขาดการนำสื่อเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาใช้ ทำให้นักท่องเที่ยวประสบปัญหาในเรื่องของข้อมูลที่ได้รับจะไม่ครบถ้วน ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความไม่สะดวกในการเรียกดูข้อมูลต่าง ๆ โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่ไม่สามารถอ่านภาษาไทยได้

ด้วยที่มาและปัญหาเบื้องต้นทำให้ผู้วิจัยได้เล็งเห็นปัญหาดังกล่าว จึงได้มีการพัฒนาแผนที่ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์รูปแบบสองภาษาตามแนววิถีปกติใหม่ของชุมชนลุ่มน้ำชี บ้านดอนบม จังหวัดขอนแก่น ซึ่งแผนที่ท่องเที่ยว (tourist map) เป็นแผนที่ที่จัดทำขึ้นเพื่อแนะนำสถานที่นั้นเพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว โดยแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับตำแหน่งและสถานที่ที่จำเป็นและเกี่ยวข้องสำหรับการท่องเที่ยว เช่น เส้นทางการคมนาคมทั้งทางบก เรือ อากาศ ที่พัก ร้านอาหาร ภัตตาคาร สถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เป็นต้น (วิมล รสสุกา, 2565) เพื่อเป็นการยกระดับเศรษฐกิจชุมชนจากการท่องเที่ยวปกติวิถีใหม่ (New Normal Travel) เนื่องจากสถานการณ์โรคระบาดอุบัติใหม่คือ โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID – 19) ที่ส่งผลให้พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเปลี่ยนไปสู่ยุคแนววิถีปกติใหม่ ผู้วิจัยจึงได้พัฒนาแผนที่ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืนแบบมีส่วนร่วมของคนในพื้นที่ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีชุมชนให้เข้มแข็งและยกระดับมาตรฐานการท่องเที่ยวให้ยั่งยืนและมีประสิทธิภาพ โดยมีการจัดทำแผนที่ท่องเที่ยวแบบทั่วไปและแผนที่ผ่านช่องทางออนไลน์ด้วย เพื่อเป็นการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยววิถีชุมชนทั้งภาคภาษาไทยและภาษาอังกฤษให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น

บทความวิจัย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสำรวจบริบทชุมชน ประวัติศาสตร์ ความเป็นมา ประเพณีวัฒนธรรม สภาพเศรษฐกิจและสังคม ของชุมชนลุ่มน้ำชี บ้านดอนบม จังหวัดขอนแก่น
2. เพื่อพัฒนาแผนที่ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์รูปแบบสองภาษาตามแนววิถีปกติใหม่ของชุมชนลุ่มน้ำชี บ้านดอนบม จังหวัดขอนแก่น
3. เพื่อเผยแพร่ข้อมูลท่องเที่ยวผ่านรูปแบบแผนที่ทั่วไปและเว็บไซต์แผนที่ท่องเที่ยว ทั้งภาคภาษาไทยและภาษาอังกฤษเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีชุมชนในยุคความปกติใหม่

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการพัฒนาแผนที่ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์รูปแบบสองภาษาตามแนววิถีปกติใหม่ ของชุมชนลุ่มน้ำชี บ้านดอนบม จังหวัดขอนแก่น มีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ระยะต้นน้ำ

เพื่อศึกษาสำรวจบริบทชุมชน ประวัติศาสตร์ ความเป็นมา ประเพณีวัฒนธรรม สภาพเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนลุ่มน้ำชี บ้านดอนบม จังหวัดขอนแก่น ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของคนในพื้นที่

ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรม ตั้งแต่วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2566 ถึง 28 กุมภาพันธ์ 2566 รวม 28 วัน

สถานที่จัดกิจกรรม คือที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน บ้านดอนบม หมู่ 6, 7, 10 และหมู่ 13 ตำบลเมืองเก่า อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น และสถานที่สำคัญภายในพื้นที่หมู่บ้านดอนบมทุกหมู่ เพื่อศึกษาสำรวจบริบทชุมชน ประวัติศาสตร์ความเป็นมา ประเพณีวัฒนธรรม สภาพเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนลุ่มน้ำชี จังหวัดขอนแก่น ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของคนในพื้นที่ โดยผู้วิจัยได้ติดต่อประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิเช่น ผู้นำชุมชน ผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่เพื่อขอเข้าสำรวจและเก็บข้อมูลในการดำเนินโครงการ

ขั้นตอนที่ 2 ระยะกลางน้ำ

เพื่อจัดกิจกรรมพัฒนาแผนที่ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์รูปแบบสองภาษาตามแนววิถีปกติใหม่ของชุมชนลุ่มน้ำชี บ้านดอนบม จังหวัดขอนแก่น ทั้งภาคภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรม ตั้งแต่วันที่ 1 มีนาคม 2566 ถึง 30 พฤษภาคม 2566 รวม 92 วัน

สถานที่จัดกิจกรรม คือที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน บ้านดอนบม หมู่ 6, 7, 10 และหมู่ 13 ตำบลเมืองเก่า อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น และสถานที่สำคัญภายในพื้นที่หมู่บ้านดอนบมทุกหมู่ เพื่อถอดองค์ความรู้ชุมชน ได้แก่ประวัติศาสตร์ ความเป็นมา ประเพณีวัฒนธรรม สภาพเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนลุ่มน้ำชี บ้านดอนบม ตำบลเมืองเก่า อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น เพื่อได้ข้อมูลที่จะใช้ในการจัดทำแผนที่ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ โดยให้คนในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการสร้าง และรู้วิธีการใช้แผนที่ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ร่วมในรูปแบบแผนที่ทั่วไปและเว็บไซต์แผนที่ท่องเที่ยว (แผนที่ดิจิทัล) ทั้งภาคภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เพื่อประชาสัมพันธ์บ้านดอนบม ตำบลเมืองเก่า อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

ขั้นตอนที่ 3 ระยะปลายน้ำ

เพื่อเผยแพร่ข้อมูลท่องเที่ยวผ่านรูปแบบแผนที่ทั่วไปและเว็บไซต์แผนที่ท่องเที่ยว ทั้งภาคภาษาไทยและภาษาอังกฤษเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีชุมชนในยุคความปกติใหม่

บทความวิจัย

ผู้วิจัยนำผลการดำเนินโครงการมาเรียบเรียงวิเคราะห์ข้อมูล และประมวลผลอย่างเป็นระบบ หลังจากที่ได้ดำเนินการจัดทำแผนที่แบบทั่วไปและเวปไซต์แผนที่และเผยแพร่ข้อมูลท่องเที่ยวผ่านรูปแบบแผนที่ทั่วไปพร้อมติดตั้ง ณ ศาลาประชาคมทั้ง 4 หมู่ และเว็บไซต์แผนที่ท่องเที่ยว ทั้งภาคภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เพื่อเป็นการนำร่องและขยายไปสู่ชุมชนอื่น ๆ ต่อไปในอนาคต อนึ่งแผนที่แบบทั่วไปที่มี QR-code สามารถเชื่อมต่อเข้าไปชมในเวปไซต์แผนที่ท่องเที่ยวได้พร้อมระบบนำทางไปยังสถานสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ภายในหมู่บ้าน โดยในเวปไซต์สามารถตรวจสอบยอดผู้เข้าชมเวปไซต์และมีช่องทางติดต่อของผู้ชมสามารถเสนอแนะข้อคิดเห็นต่าง ๆ ได้ เพื่ออัพเดทและปรับปรุงข้อมูลได้ โดยกลุ่มเป้าหมายคือประชาชนในชุมชนและนักท่องเที่ยวทั่วไป

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

1. บริบทชุมชน ประวัติศาสตร์ ความเป็นมา ประเพณีวัฒนธรรม สภาพเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนลุ่มน้ำชี บ้านดอนบม จังหวัดขอนแก่น

1.1 ประวัติศาสตร์และความเป็นมา

บ้านดอนบม ตั้งขึ้นเมื่อใดไม่ปรากฏชัด แต่จากการสืบค้นเอกสารหลักฐาน และการสัมภาษณ์ คนเก่าคนแก่ของหมู่บ้านคาดว่าน่าจะก่อตั้งมานานกว่า 200 ปี เริ่มแรก คนในบ้านดอนบมเป็นคนจาก ประเทศลาว เขมร ที่เดินทางมาค้าขายตามแม่น้ำชีและขึ้นมาแลกเปลี่ยนสินค้าที่บ้านดอนบม ซึ่งเป็น 24 เมืองท่าเรือในอดีต คนลาวและเขมรจึงสร้างที่พักอาศัยอยู่ชั่วคราว แต่มีบางครอบครัวก็พักอาศัยอยู่ ยาวสืบทอดต่อกันมาจนถึงปัจจุบัน บ้านดอนบมเริ่มมีการจารึกเป็นหลักฐานจริง ๆ ในสมัยการตั้งเมืองขอนแก่นที่บ้านดอนบม ซึ่งขณะนั้นเรียก “เมืองดอนบม” (ต่อมาเปลี่ยน เป็นเมืองขอนแก่น) ในราว พ.ศ. 2410 ซึ่งผู้ที่ตั้งเมืองตามหลักฐานได้กล่าวว่า ท้าวเพี้ยเมืองแพนได้อพยพครอบครัวชาวลาวจาก กรุงศรีสัตนาคนหุต (เวียงจันทน์) พ.ศ. 2321 (จ.ศ. 1120) หลังจากที่เจ้าพะยามหากษัตริย์ศึกยกทัพ ไปตีเมืองเวียงจันทน์สมัยพระเจ้ากรุงธนบุรี เพี้ยเมืองแพนพาครอบครัวอพยพมาตั้งบ้านเรือนที่บ้านซี่ โล่น แขวงเมืองทุ่ง สุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ขึ้นตรงต่อมณฑลนครราชสีมาอยู่ได้หลายปีจึงอพยพ จากบ้านซีโล่นมาตั้งที่บ้านบึงบอน (บ้านเมืองเก่า ตำบลเมืองเก่า อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น) เนื่องจากเพี้ยเมืองแพนมีธิดาองค์หนึ่งซึ่งนางคำแว่น เป็นสนมอยู่ที่เมืองหลวง (กรุงธนบุรี) ได้ทำความดี จึงโปรดเกล้าให้พระราชทานนามแก่บิดาของนางคำแว่น ซึ่งอยู่ที่บ้านบึงบอนว่า พระยานครศรี บริรักษ์ ตั้งแต่นั้นมาจนสวรรคต ต่อมาบ้านบึงบอนจึงเปลี่ยนเป็นชื่อ เมืองขอนแก่น ตามชื่อและตาม นามของต้นมะขามตั้งอยู่ที่บ้านบึงบอนได้ 22 ปี ในส่วนของบ้านดอนบม ตั้งอยู่ที่ตำบลเมืองเก่า อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ชื่อบ้าน “ดอนบม” มาจาก คำว่า “โบมหรือบมหรือกะโบม” ซึ่งเป็นภาชนะที่ทำด้วยไม้เนื้อแข็งปานกลาง ขุดเป็นรูปวงกลม มี ขอบด้ามสั้นใช้สำหรับส่ายหรือคนข้าวเหนียวที่นึ่งสุกใหม่ ๆ เพื่อระบายหรือลดความก่อนนำไปใส่ใน กระติบข้าวของชาวอีสาน

1.2 สภาพทางภูมิศาสตร์

บ้านดอนบม มีสภาพทางภูมิศาสตร์เป็นที่ราบลุ่มฝั่งแม่น้ำชี สลับกับที่เนินสูงริมฝั่งแม่น้ำพื้นที่มีความลาดเอียงเล็กน้อยลงไปทางด้านทิศตะวันออก โดยทั่วไปสองฝั่งแม่น้ำจะเนินสูงแล้วลาดต่ำลงจน เป็นที่ราบซึ่งเกิดจากการทับถมของดินตะกอนที่น้ำพัดพามาในฤดูน้ำหลากของทุกปี และมักจะเป็น ดินทราย ถัดออกมาจะเป็นดินร่วนปนทรายมากขึ้นตามลำดับ มีความอุดมสมบูรณ์ไม่มากนัก

บทความวิจัย

บ้านดอนบมอาศัยแม่น้ำชีทำมาหากินเกือบทุกฤดูกาลทั้งนี้เพราะไม่มีแหล่งน้ำอีกเลย นอกจากปัจจุบันที่มี คลองส่งน้ำชลประทานแต่ก็ยังไม่ทั่วถึงนัก การตั้งถิ่นฐานของชาวบ้านเป็นแบบเรียงยาวเรียบฝั่งแม่น้ำชีไปโดยตลอด ตามแนวทิศตะวันออกขึ้นไปทางตะวันตกเป็นระยะยาวเกือบสองกิโลเมตร แรกเริ่มมี การตั้งถิ่นฐานเป็นแบบกระจายแต่ต่อมาได้มีการปรับปรุงและตัดถนนในบ้านให้เป็นระเบียบ ผู้คนจึง ตั้งถิ่นฐานโดยยึดถนนเป็นสำคัญจึงกล่าวได้ว่าการตั้งถิ่นฐานของชาวบ้านเป็นแบบกระจุกตัว สลับกับ เรียงยาวแบบฝักถั่ว บ้านดอนบม ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลตำบลเมืองเก่า อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของอำเภอเมืองขอนแก่น ในเขตการปกครองเทศบาลตำบลเมืองเก่า มีหมู่บ้านทั้งหมด 17 หมู่บ้านหมู่ที่ ชื่อหมู่บ้าน ดังนี้

หมู่ 1 บ้านสะอาด หมู่ 2 บ้านโสกแสง หมู่ 3 บ้านกุดกว้าง หมู่ 4 บ้านกุดกว้าง
หมู่ 5 บ้านโนนตุ่น หมู่ 6 บ้านดอนบม หมู่ 7 บ้านดอนบม หมู่ 8 บ้านขามเจริญ
หมู่ 9 บ้านตูมน้อย หมู่ 10 บ้านดอนบม หมู่ 11 บ้านฉัตรทอง หมู่ 12 บ้านกุดกว้าง
หมู่ 13 บ้านดอนบม หมู่ 14 บ้านการเคหะ หมู่ 15 บ้านโนนตุ่น หมู่ 16 บ้านกุดกว้าง
หมู่ 17 บ้านกุดกว้าง

ภาพที่ 1 สภาพทางภูมิศาสตร์ของชุมชนลุ่มน้ำชี บ้านดอนบม จังหวัดขอนแก่น

1.3 ประชากร ระบบเครือญาติ และชาติพันธุ์

ชุมชนลุ่มน้ำชี บ้านดอนบม จังหวัดขอนแก่นเป็นชุมชนเก่าแก่และเป็นชุมชนขนาดใหญ่จึงแบ่งการปกครองออกเป็น 4 ชุมชนประกอบด้วย

บ้านดอนบม หมูที่ 6 มีจำนวน 581 ครัวเรือน แบ่งเป็นชาย 639 คน หญิง 650 คน รวมประชากร 1,289 คน

บ้านดอนบม หมูที่ 7 มีจำนวน 2,349 ครัวเรือน แบ่งเป็นชาย 1,745 คน หญิง 2,094 คน รวมประชากร 3,839 คน

บ้านดอนบม หมูที่ 10 มีจำนวน 585 ครัวเรือน แบ่งเป็นชาย 653 คน หญิง 763 คน รวมประชากร 1,416 คน

บทความวิจัย

บ้านดอนบม หมู่ที่ 13 มีจำนวน330 ครัวเรือน แบ่งเป็นชาย 514 คน หญิง 545 คน รวมประชากร 1,059 คน

1.4 ด้านสังคม

บ้านดอนบมเป็นหมู่บ้านขนาดใหญ่มีความอุดมสมบูรณ์และความสะดวกสบายในด้าน ต่าง ๆ เช่น การคมนาคม การสาธารณสุข ตลอดจนการประกอบอาชีพที่มีความมั่นคงจึงไม่มีการ อพยพออกจากหมู่บ้าน นับวันหมู่บ้านดอนบมได้มีการขยายตัวมากขึ้นตามลำดับ เมื่อมีคนอพยพมา จากหลาย ๆ แห่งนำเอาวัฒนธรรมและประเพณีอื่น ๆ มาด้วย แต่เมื่ออยู่นานเข้าก็กลายเป็น วัฒนธรรมที่ผสมกลมกลืนได้เป็นอย่างดี ในด้านสังคมทั่วไปบ้านดอนบมเป็นสังคมที่พึ่งพาอาศัยซึ่งกัน และกัน ประกอบกับองค์เครือญาติมีอิทธิพลมาก ทำให้การอยู่ร่วมกันในสังคมของคนในหมู่บ้านสงบสุข

สำหรับศูนย์รวมวัฒนธรรมก็คือวัด โรงเรียน และบ้าน ร่วมมือกันอนุรักษ์วัฒนธรรมให้คงอยู่ อย่างเคร่งครัด เป็นสังคมที่ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ถึงแม้ว่าจะเป็นชุมชนใหญ่แต่เมื่อมีความจำเป็นหรือ ขอความช่วยเหลือทุกคนจะต้องร่วมมือกัน โดยไม่คำนึงถึงเรื่องอื่นใด วัฒนธรรมที่ยึดถือเป็น แกนกลาง คือ ฮีต 12 ครอง 14 ซึ่งเป็นที่ยึดถือกันมาโดยตลอด

1.5 แหล่งท่องเที่ยวสำคัญในชุมชน

เนื่องจากบ้านดอนบม ตำบลเมืองเก่า อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น มีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลายน่าสนใจมีความงดงาม มีเสน่ห์ดึงดูดใจและมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวและด้วยสิ่งเหล่านี้ทำให้ บ้านดอนบมเป็นที่สนใจของนักท่องเที่ยว ได้แก่

- ท่าวังมนต์มีเนื้อที่ 10 ไร่ 2 งาน 36 ตารางวา เป็นสถานที่ที่ทางราชการ กำหนดให้เป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งได้ทำพิธีตักน้ำจากท่าวังมนต์เพื่อใช้ทำน้ำศักดิ์สิทธิ์ในการประกอบพิธี 50 ต่าง ๆ เช่น งานฉลองกรุงเทพฯ 200 ปี และงานเฉลิมพระเกียรติสำหรับในหลวงรัชกาลที่ 9 โดยคณะ พราหมณ์และข้าราชการผู้ใหญ่ของจังหวัดมาทำพิธีตักน้ำและนำเข้าเฝ้าในหลวง พระพุทธรูปใหญ่ที่ ชาวบ้านเชื่อถือในความศักดิ์สิทธิ์มากเพราะถือว่าเป็นที่ยึดเหนี่ยวของสังคมมาชั่วหลายสิบปี เป็นสถานที่ ปฏิบัติธรรมของภิกษุสงฆ์ เช่น งานเข้ากรรมปริวาสกรรม งานบวชเนกขัมจาริณีและฟังธรรมเทศนาใน โอกาสต่าง ๆ เป็นแหล่งอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ใหญ่ คือ จะมีต้นยางขนาดใหญ่หลายสิบต้น ซึ่งหาดูได้ ยากในปัจจุบัน และจะพัฒนาเป็นแหล่งพักผ่อนสาธารณะต่อไป

บทความวิจัย

ภาพที่ 2 ท่าวังมนต์ บ้านดอนบม จังหวัดขอนแก่น

- วัดกลางบุรี เป็นวัดที่พระนครศรีบริรักษ์ เป็นผู้สร้างขึ้นมาเมื่อครั้งสมัยที่ตั้งเมืองขอนแก่นอยู่ ที่บ้านดอนบม ซึ่งวัดเหนือคือวัดท่าราชไชยศรี วัดกลางคือวัดกลางบุรี

ภาพที่ 3 วัดกลางบุรี

- ป่ายางนา อายุหลายร้อยปี ภายในศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเลย จังหวัดขอนแก่น

ภาพที่ 3 ป่ายางนา

บทความวิจัย

- ลุ่มแม่น้ำชี เป็นแหล่งทรัพยากรทางธรรมชาติที่สำคัญของชุมชน เนื่องจากชุมชนใช้ประโยชน์ทั้งด้านการอุปโภค บริโภค การปศุสัตว์ และการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ฯลฯ

ภาพที่ 4 แม่น้ำชี

2. การพัฒนาแผนที่ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์รูปแบบสองภาษาตามแนววิถีปกติใหม่ของชุมชนลุ่มน้ำชี บ้านดอนบม จังหวัดขอนแก่น

ผู้วิจัยและผู้นำชุมชนได้ร่วมกันถอดองค์ความรู้ชุมชน ได้แก่ประวัติศาสตร์ ความเป็นมา ประเพณี วัฒนธรรม สภาพเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนลุ่มน้ำชี จนได้ข้อมูลที่จะใช้ในการจัดทำแผนที่ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ และได้ร่วมกันสร้างและจัดทำแผนที่ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ทั้งในรูปแบบแผนที่ทั่วไปและเว็บไซต์แผนที่ท่องเที่ยว ทั้งภาคภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมอบรมเยาวชนเพื่อจัดทำและวิธีการใช้แผนที่ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ร่วมกับผู้นำชุมชน โดยการสังเกตแบบมีส่วนร่วม และได้รับความร่วมมือด้วยดีจากตัวแทนทุกหมู่ทั้ง 4 หมู่ในหมู่บ้านดอนบมในการดำเนินกิจกรรมได้สำเร็จลุล่วงผ่านไปด้วยดี ในวันที่ 19 พฤษภาคม 2566 ณ ศาลาประชาคมประจำหมู่บ้านดอนบม หมู่ที่ 10

หลังจากนั้น คณะผู้ดำเนินโครงการได้ดำเนินการจัดทำแผนที่แบบทั่วไปและเวปไซต์แผนที่และเผยแพร่ข้อมูลท่องเที่ยวผ่านรูปแบบแผนที่ทั่วไปพร้อมติดตั้ง ณ ศาลาประชาคมทั้ง 4 หมู่ และเว็บไซต์แผนที่ท่องเที่ยว ทั้งภาคภาษาไทยและภาษาอังกฤษในสื่อออนไลน์

ภาพที่ 5 การพัฒนาแผนที่ท่องเที่ยวของชุมชนลุ่มน้ำชี บ้านดอนบม จังหวัดขอนแก่น

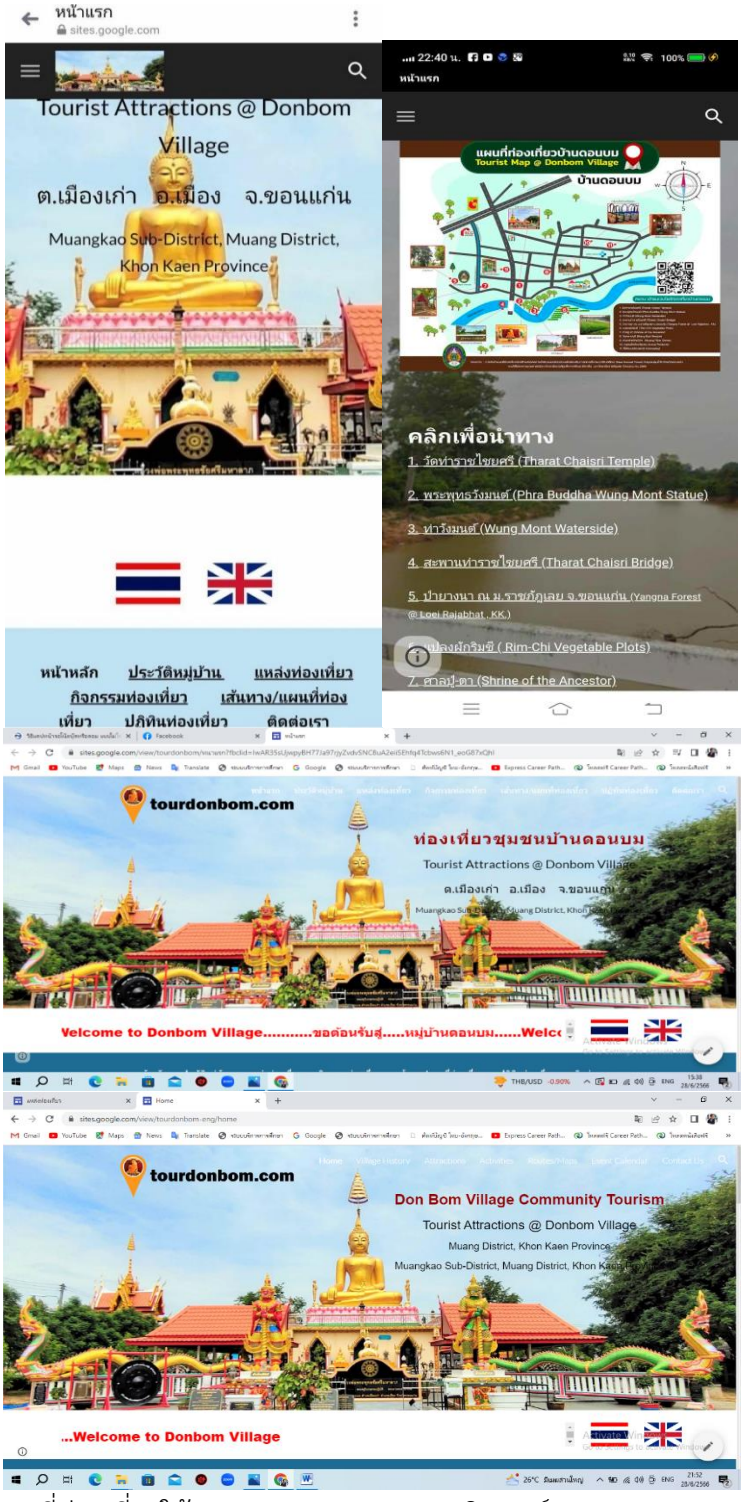
3. การเผยแพร่ข้อมูลท่องเที่ยวผ่านรูปแบบแผนที่ทั่วไปและเว็บไซต์แผนที่ท่องเที่ยว ทั้งภาคภาษาไทยและภาษาอังกฤษเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีชุมชนในยุคความปกติใหม่

การสรุปผลการดำเนินโครงการ คณะผู้ดำเนินโครงการนำผลการดำเนินโครงการมาเรียบเรียงวิเคราะห์ข้อมูล และประมวลผลอย่างเป็นระบบ หลังจากที่คณะผู้ดำเนินโครงการได้ดำเนินการจัดทำแผนที่แบบทั่วไปและเวปไซต์แผนที่และเผยแพร่ข้อมูลท่องเที่ยวผ่านรูปแบบแผนที่ทั่วไปพร้อมติดตั้ง ณ ศาลาประชาคมทั้ง 4 หมู่ และเว็บไซต์แผนที่ท่องเที่ยว ทั้งภาคภาษาไทยและภาษาอังกฤษในสื่อออนไลน์ไปแล้วนั้น ปรากฏว่าได้รับความสนใจจากประชาชนในหมู่บ้านดอนบมทั้ง 4 หมู่ทั้งแผนที่แบบทั่วไปที่มี QR-code ที่สามารถเชื่อมต่อเข้าไปชมในเวปไซต์แผนที่ท่องเที่ยวได้ และยอดผู้เข้าชมเวปไซต์ปัจจุบันอยู่ที่ 1,950 ครั้ง (https://sites.google.com/view/tourdonbom/)

ภาพที่ 5 แผนที่ท่องเที่ยวแบบทั่วไป 2 ภาษา (ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ)

บทความวิจัย

ภาพที่ 5 เว็ปไซต์แผนที่ท่องเที่ยวให้สามารถแสดงผลบนคอมพิวเตอร์ และ Smartphones ได้ ทั้งรูปแบบภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

บทความวิจัย

อภิปรายผล

ผลการศึกษาวิจัยดังกล่าว สามารถแสดงการอภิปรายผลได้ประเด็นต่าง ๆ ตามข้อค้นพบจากการวิจัยดังนี้

1. จากการสำรวจบริบทชุมชน ประวัติศาสตร์ ความเป็นมา ประเพณีวัฒนธรรม สภาพเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนลุ่มน้ำชี บ้านดอนบม จังหวัดขอนแก่น พบว่า ศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนลุ่มน้ำชี บ้านดอนบม จังหวัดขอนแก่นอยู่ในระดับสูง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากชุมชนลุ่มน้ำชี บ้านดอนบม จังหวัดขอนแก่นมีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลาย รวมถึงมีทรัพยากรธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สวยงาม มีความพร้อมโครงสร้างพื้นฐานด้านสาธารณูปโภค การมีส่วนร่วมของประชาชน ภาครัฐ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้นำมีภาวะผู้นำสูง และประชาชนมีความพร้อมในการจัดการท่องเที่ยว สอดคล้องกับงานวิจัยของ กชธมน วงศ์คำ, ชาตรี ไกรพีรพรรณ และเวธกา มณีเนตร (2563) ที่พบว่าการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนจากหลากหลายปัจจัยทั้งในด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว ทรัพยากรมนุษย์ที่เป็นประชาชนในชุมชน ภาวะผู้นำของผู้นำชุมชน และการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการท่องเที่ยวของทุกฝ่าย จึงจะทำให้การจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ประสบความสำเร็จ

2. จากการพัฒนาแผนที่ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์รูปแบบสองภาษาตามแนววิถีปกติใหม่ของชุมชนลุ่มน้ำชี บ้านดอนบม จังหวัดขอนแก่น พบว่า ในการพัฒนาแผนที่ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์รูปแบบสองภาษาในครั้งนี้ ได้รับการสนับสนุนเป็นอย่างดีจากทั้งผู้นำชุมชนและประชาชนในท้องถิ่น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและนำเสนอแนวทางการพัฒนาแผนที่ท่องเที่ยว และร่วมเรียนรู้แผนที่ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ร่วมในรูปแบบแผนที่ทั่วไปและเว็บไซต์แผนที่ท่องเที่ยว (แผนที่ดิจิทัล) ทั้งภาคภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เพื่อประชาสัมพันธ์ชุมชนลุ่มน้ำชี บ้านดอนบม จังหวัดขอนแก่น สอดคล้องกับงานวิจัยของ อาลีหะแวกะจิ และวรรณชนก จันทชุม (2556) ที่พบว่า ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนจำเป็นต้องได้รับความเห็นชอบและการมีส่วนร่วมจากประชาชนในชุมชน ซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจึงจะทำให้การพัฒนาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประสบความสำเร็จ และเกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไป และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฬาลักษณ์ วารินสิทธิกุล, พชร วารินสิทธิกุล และปริญญา ทุมมาลา (2565) ที่พบว่า แผนที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นผลผลิตที่ได้จากกระบวนการการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนทั้ง ร่วมวางแผนการดำเนินงาน ร่วมตัดสินใจรูปแบบของแผนที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ร่วมปฏิบัติการเก็บข้อมูลและจัดทำแผนที่มรดกทางวัฒนธรรม ร่วมติดตามประเมินผลการดำเนินงาน และร่วมเผยแพร่ประชาสัมพันธ์แผนที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชน เกิดการจัดทำข้อมูลประวัติศาสตร์ และแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมของชุมชนอย่างเป็นระบบ ซึ่งจะเห็นได้ว่าการร่วมมือกันในชุมชนจะเป็นการเชื่อมโยงร้อยเรียงร่วมกันของคนในชุมชนทั้งคนรุ่นเก่าและคนรุ่นใหม่ ซึ่งนำไปสร้างเป็นแผนที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในรูปแบบดิจิทัลที่สามารถตอบสนองต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในยุคความปกติใหม่

3. จากการเผยแพร่ข้อมูลท่องเที่ยวผ่านรูปแบบแผนที่ทั่วไปและเว็บไซต์แผนที่ท่องเที่ยว ทั้งภาคภาษาไทยและภาษาอังกฤษเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีชุมชนในยุคความปกติใหม่ พบว่า ได้รับความสนใจจากประชาชนในหมู่บ้านดอนบมเป็นอย่างมาก รวมถึงประชาชนต่างถิ่นและนักท่องเที่ยว ซึ่งสะท้อนได้จากยอดผู้เข้าชมเวปไซต์ปัจจุบันอยู่ที่ 1,950 ครั้ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิชญา ชนประชา, พิม ซามาร่า ญารา, ธีราธร ลำเนา

บทความวิจัย

ครุฑ, วธนัญญ์ ศรีนิล และนันทพร ดำรงพงศ์ (2566) ที่พบว่า การสร้างแพลตฟอร์มออนไลน์สามารถสร้างแรงจูงใจให้แก่นักท่องเที่ยวให้สามารถเรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมและเข้าใจวิถีชีวิตท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น รวมถึงสามารถนำประสบการณ์ของตนไปแบ่งปันกับครอบครัว เพื่อนฝูง และญาติได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย

ควรมีการประสานหน่วยงานที่มีส่วนได้ส่วนเสียอื่น ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน โดยเฉพาะภาครัฐที่หน้าที่เกี่ยวข้องโดยตรง ให้เข้ามาสนับสนุนการท่องเที่ยวชุมชนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง มากขึ้น เพื่อช่วยใน การจัดหางบประมาณในการทำกิจกรรม ประชาสัมพันธ์ พัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และพัฒนาคนในชุมชนให้มีความพร้อมและศักยภาพในการจัดการท่องเที่ยวมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาความต้องการและความคาดหวังของนักท่องเที่ยวทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพให้มากยิ่งขึ้น เพื่อในการพัฒนาแผนที่การท่องเที่ยวครั้งต่อไปจะสามารถตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของนักท่องเที่ยวได้มากยิ่งขึ้น และเป็นการส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กชธมน วงศ์คำ, ชาตรี ไกรพีรพรรณ และเวธกา มณีเนตร. (2563). ***รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืนบ้านดอนบม ตำบลเมืองเก่า อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น***. รายงานการวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

กรมการท่องเที่ยว. (2560). ***คู่มือการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์***. กรุงเทพฯ: กองพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว.

กฤษฎา อุ่นลาวรรณ. (2567). ***บ้านดอนบม***. เข้าถึงได้จาก https://wikicommunity.sac.or.th/community/1292

จุฬาลักษณ์ วารินสิทธิกุล, พชร วารินสิทธิกุล และปริญญา ทุมมาลา. (2565). ***การจัดทำแผนที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมลุ่มน้ำชีและลำเซบายอย่างมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีชุมชนจังหวัดอุบลราชธานีในยุค New Normal***. เอกสารสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ครั้งที่ 10 วันที่ 11-13 มกราคม 2565 ณ หอประชุมไพรพะยอม มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

ณกฤช รัตนวงศา, สุวรรณรัตน์ พุทธอุปถัมภ์ และเพียงฤทัย หนูสวัสดิ์. (2562). ***แผนที่ท่องเที่ยวแบบความจริงเสมือน กรณีศึกษา อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์***. วารสารสาระคาม, 11(1), 33-44.

พิชญา ชนประชา, พิม ซามาร่า ญารา, ธีราธร ลำเนาครุฑ, วธนัญญ์ ศรีนิล และนันทพร ดำรงพงศ์. (2566). ***กลยุทธ์ในการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์อาหารด้วยทุนทางวัฒนธรรมโดยร้านขายของฝากในจังหวัดภูเก็ต***. Al-HIKMAH Journal, 13(25), 1-21.

มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย. (2566). ***แผนยุทธศาสตร์***. เลย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

บทความวิจัย

วิมล รสสุกา. (2565). ***เครื่องมือทางภูมิศาสตร์***. เข้าถึงได้จาก https://www.trueplookpanya.com/learning/detail/13334

อาลี หะแวกะจิ และวรรณชนก จันทชุม. (2556). ***ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการทรัพยากรชายฝั่งของตำบลบางเก่าอำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี***. Al-HIKMAH Journal, 3(6), 37-45.

บทความวิจัย

การพัฒนาแผนบริหารการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการรายวิชาอิสลามศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน สำหรับโรงเรียนสายบุรี แจ้งประชาคาร

ฟาเดล มะเด็ง[1] ซัมซู สาอุ[2]

[1]นักศึกษาปริญญาโท, สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม, คณะวิทยาการอิสลามมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี 6520420104@email.psu.ac.th

[2]อาจารย์, สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม, คณะวิทยาการอิสลามมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงวิจัยและพัฒนาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนากระบวนการออกแบบแผนบริหารการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการรายวิชาอิสลามศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐานสำหรับโรงเรียนสายบุรี ”แจ้งประชาคาร” จังหวัดปัตตานี 2) เพื่อศึกษาผลของการใช้แผนบริหารการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการรายวิชาอิสลามศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน และ 3) เพื่อศึกษาแนวทางการขยายผลของการใช้แผนบริหารการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการรายวิชาอิสลามศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน จำนวน 6 คน ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบสมัครใจมีเวลา การจัดการเรียนรู้โยใช้ชุมชนเป็นฐาน ซึ่งเป็นกลยุทธ์การสอนที่เชื่อมโยงเนื้อหาสาระในบทเรียนให้สัมพันธ์กับชุมชนผ่านการบูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้อิสลามศึกษา ในชุมชนและสิ่งแวดล้อมของผู้เรียน เน้นทักษะ การคิด การแก้ปัญหา เรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรงจากการลงมือปฏิบัติจริง มีการประเมินผลตามสภาพจริง โดยการมีส่วนร่วมจากผู้เกี่ยวข้อง ในบทความนี้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ประกอบด้วยฐานรากทฤษฎี กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ และการวัดผลประเมินผล ผลการศึกษาพบว่า 1) กระบวนการออกแบบแผนบริหารการจัดการเรียนรู้ พัฒนาขึ้นโดยใช้แบบบูรณาการรายวิชาอิสลามศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน โดยมีกระบวนการ Addies Model คือ Analysis ร่วมวิเคราะห์, Design ร่วมออกแบบ, Develop ร่วมพัฒนา, Implement ร่วมทดลองใช้, Evaluate ร่วมประเมินผล, Scale up ร่วมขยายผล, 2) ครูผู้สอนสามารถพัฒนาแผนบริหารการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการรายวิชาอิสลามศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน 3) กลไกการขยายผลของการใช้แผนบริหารการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการรายวิชาอิสลามศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน สู่สถานศึกษา ประกอบ 3 ด้าน คือ 1) กลไกการสร้างการมีส่วนร่วม 2) กลไกด้านการใช้ชุมชนเป็นฐาน 3) กลไกด้านการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการรายวิชาอิสลาม

คำสำคัญ: แผนบริหารการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ, รายวิชาอิสลามศึกษา, ชุมชนเป็นฐาน, โรงเรียนสายบุรี”แจ้งประชาคาร”

บทความวิจัย

Development of an Integrated Learning Management Plan for Islamic Studies Utilizing Community-Based Learning at Saiburi Chaengprachakarn School,

fadel madeng[1] samsoo sa-u[2]

[1]Master Student, Islamic Educational Administration and Management Program, Faculty of Islamic science, Prince of Songkla University 6520420104@email.psu.ac.th

[2]Lacturer, Islamic Educational Administration and Management Program, Faculty of Islamic science, Prince of Songkla University

ABSTRACT

The objectives of this research and development endeavor are threefold. Firstly, to formulate an integrated learning management plan for the Islamic Studies subject utilizing the community as a foundation for Saiburi 'Chaengprachakarn' School in Pattani Province. Secondly, to assess the outcomes of implementing the integrated learning management plan within the context of community-based learning. Lastly, to explore avenues for extending the impact of the management plan in the integrated learning of Islamic Studies with the community as a cornerstone for six educators. The study employed a voluntary sample selection method, focusing on community-based learning management as a pedagogical strategy linking lesson content to the community. The approach integrates Islamic Studies learning groups within the community and the learners' environment, with an emphasis on fostering critical thinking skills, problem-solving, and experiential learning derived from real-world practices. The assessment is conducted based on real-world conditions with active participation from the stakeholders involved. This paper introduces the concept of community-based learning management, underpinned by theoretical foundations in learning management strategies, measurement, and evaluation. The study findings revealed three key aspects: 1) the development of the learning management plan, employing an integrated community-based curriculum for Islamic Studies, guided by the ADDIES Model encompassing Analysis, Design, Development, Implementation, Evaluation, and Scale-up stages to extend the results. 2) Teachers' capacity to craft a community-based integrated learning management plan for the Islamic Studies subject. 3) The mechanisms for extending the influence of the community-based integrated learning management plan for Islamic Studies, serving as a foundation for educational institutions, comprising three principal facets: 1) Participation mechanism, 2) Community-based learning mechanism, and 3) Integrated learning management for Islamic Studies mechanism.

Keywords: Integrated Learning Management Plan**,** Islamic Studies, Community-Based Learning Saiburi Chaengprachakarn School

<u>บทความวิจัย</u>

บทนำ

การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานเป็นที่รู้จักในประเทศสหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย ทวีป แอฟริกาและเอเชีย ในชื่อว่าการเรียนรู้โดยการบริการสังคม (Service Learning : SL) เป็นรูปแบบของ การเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ที่ออกแบบมาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม ในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับบุคคลและความต้องการของชุมชน (Flecky, 2011 : 2) การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เป็นกลยุทธ์หรือรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการเนื้อหา ตามหลักสูตรให้เชื่อมโยงกับชุมชนโดยใช้การปฏิบัติงานเป็นฐานให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติงานจากสถานการณ์จริงในชุมชน ภายใต้การมีส่วนร่วมระหว่างครู ผู้เรียนและกลุ่มคนในชุมชน *“มาตรา 25 รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์การกีฬาและนันทนาการแหล่งข้อมูลและแหล่งการเรียนรู้อื่นอย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ”(สำนักงานคณะการกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2552)*

การศึกษาในศตวรรษที่ 21 เป็นโลกแห่งการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งด้านสังคมเศรษฐกิจการเมือง สิ่งแวดล้อมและเทคโนโลยี รวมถึงการเป็นโลกดิจิทัลที่ข้อมูลในยุคเทคโนโลยีสารสนเทศเกิดการเปลี่ยนแปลง เชื่อมต่อกันอย่างรวดเร็วในทุกมิติการพัฒนาศักยภาพของคนถือเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาประเทศให้ มุ่งสู่ความก้าวหน้าทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน (สำนักงานเลขาธิการสภา การศึกษา, 2560 ข : ก) หลายปีที่ผ่านมา ระบบการศึกษาของประเทศต่าง ๆ ได้มีการปฏิรูปการศึกษา โดย ให้คำจำกัดความ “ทักษะในศตวรรษที่ 21” ว่ามีความสำคัญและเกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตในโลกปัจจุบัน ที่ซับซ้อน ซึ่งประกอบด้วยทักษะที่หลากหลายและแตกต่างกันไป เช่น มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีความคิดสร้างสรรค์ และเรียนรู้แบบร่วมมือ เน้นทักษะทางด้านเทคโนโลยี รวมทั้ง มีทัศนคติและค่านิยมที่พึงประสงค์ อย่างไรก็ตาม ส่วนใหญ่มุ่งเน้นไปที่ทักษะการคิดที่ซับซ้อน ทักษะการเรียนรู้ และทักษะการสื่อสาร โดยให้ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มากกว่าการท่องจำ (Saavedra and Opfer, 2012 : 5)

อิสลามให้ความสำคัญกับการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างเกิดประโยชน์สูงสุดและเมื่อใดก็ตามที่คนในสังคมนั้นต้องการการเปลี่ยนแปลงหรือแก้ปัญหาใดๆ แน่นอนอิสลามได้ให้แนวทาง โดยให้มีการประชุมปรึกาหารือกันในรูปแบบที่เรียกว่า กระบวนการชูรอ ความหมายของชูรอ มาจากคำว่า อัช-ชูรอ (al-Shura) ในหลักภาษาอาหรับเป็นคำมัสดัรแปลว่า การปรึกษาหารือ ดังที่อัลลอฮฺ (ซุบหานะฮูวะตะอาลา) ได้ตรัสไว้ในคัมภีร์อัลกุรอาน ความว่า “และกิจการของพวกเขามีการปรึกษาหารือกันระหว่างพวกเขา” (อัชชูรอ : 38)
ปราชญ์อิสลามจึงได้แบ่งภาระงานที่ต้องใช้กระบวนการชูรอออกเป็นสองภาระ งานดังกล่าว คือ ภาระงานทั่วไปและภาระงานเฉพาะเจาะจง

สำหรับภาระงานทั่วไปที่เกี่ยวกับกิจการในสังคมมุสลิมทุกคนมีสิทธิในกระบวนการชูรอ โดยมีเงื่อนไขว่าบุคคลดังกล่าวจะต้องเป็นมุสลิม บรรลุศาสนภาวะและมีสติสัมปชัญญะ ในส่วนภาระงานเฉพาะเจาะจงนั้นคณะกรรมการชูรอจะต้องมีคุณสมบัตินอกจากสามข้อข้างต้นแล้ว คณะกรรมการดังกล่าวต้องมีคุณธรรมเป็นที่ประจักษ์ มีความรู้ ความสามารถ ความเฉลียวฉลาดและประสบการณ์ตรงกับภาระงาน

บทความวิจัย

การสอนอิสลามศึกษาในปัจจุบันครูผู้สอนได้เน้นเนื้อหาการเรียนการสอนเฉพาะในชั้นเรียนทำให้กาจัดการเรียนยังไม่ตอบสนองความต้องการของผู้ปกครอง

โรงเรียนกับชุมชนยังไม่ได้ใช้ศักยภาพของชุมชนอย่างไรก็ตาม ในการจัดการสอนอิสลามศึกษายังมีจำกัด ทำให้ต้องมีการศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา

โรงเรียนสายบุรีแจ้งประชาคารใช้รูปแบบการเรียนการสอนอิสลามศึกษาแบบเข้ม ยังไม่ได้ใช้ศักยภาพของชุมชน เพราะฉะนั้น ผู้วิจัยจึงเล้งเห็นปัญหานี้ และสนใจในการทำเรื่องนี้

จากผลการศึกษาและปัญหาที่เกิดขึ้นในข้างต้น ผู้วิจัยเห็นว่าการพัฒนาและส่งเสริมการจัดการเรียนรู้โดยการใช้ชุมชนเป็นฐานมีความเหมาะสมที่สุด ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเครือข่ายในการจัดการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนสายบุรีแจ้งประชาคาร ซึ่งยังไม่มีปรากฏว่าได้มีการดำเนินการดังกล่าว ดังนั้น การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยจึงมุ่งเน้นการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้นอกโรงเรียนสำหรับโรงเรียนสายบุรีแจ้งประชาคาร จังหวัดปัตตานี ซึ่งนอกจากจะเป็นการจัดการศึกษาที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการวางแผนเพื่อจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ที่จะช่วยเสริมพลังของชุมชนในการเข้ามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาแล้ว ยังเป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนเพื่อสร้างแนวคิด โรงเรียนเครือข่ายในการจัดการเรียนรู้ร่วมกันต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษากระบวนการออกแบบแผนบริหารการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการรายวิชาอิสลามศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน สำหรับโรงเรียนสายบุรี”แจ้งประชาคาร”
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาแผนการเรียนรู้แบบบูรณาการรายวิชาอิสลามศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน สำหรับโรงเรียนสายบุรี”แจ้งประชาคาร”
3. เพื่อศึกษาแนวทางการขยายผลของการใช้แผนบริหารการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการรายวิชาอิสลามศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน สำหรับโรงเรียนสายบุรี”แจ้งประชาคาร”

วิธีการศึกษา

4.1 แบบแผนการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้การศึกษาเชิงพรรณนา (Descriptive) เพื่อศึกษาถึงปัญหาและแนวทางการพัฒนาแผนการเรียนรู้แบบบูรณาการรายวิชาอิสลามศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐานสำหรับโรงเรียนสายบุรี”แจ้งประชาคาร”จังหวัดปัตตานี โดยใช้วิธีการศึกษาที่เจาะลึกเพื่อให้ได้ข้อมูลตรงตามประเด็นที่ ต้องการศึกษาครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ ในการวิจัยครั้งนี้ จึงใช้รูปแบบการวิจัยเชิงกรณีศึกษา (Case study research method)

4.2 ประชากรและตัวอย่าง

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญประกอบด้วยครูอิสลามศึกษาในโรงเรียนสายบุรี”แจ้งประชาคาร”จังหวัดปัตตานี จำนวน 6 คน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง

4.3 เครื่องมือวิจัย

ใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างที่พัฒนาขึ้น โดยผู้วิจัยศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแผนการจักการเรียนรู้แบบบูรณาการรายวิชาอิสลามศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน แนวคิดและปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาแผนการเรียนรู้แบบบูรณาการรายวิชาอิสลามศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐานให้กับครู โดยกำหนดแนวทางการสัมภาษณ์ คือ สภาพและปัญหาของการพัฒนาแผนการเรียนรู้แบบบูรณาการรายวิชาอิสลามศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเป็นอย่างไร สาเหตุใดที่ทำให้มีปัญหาเกี่ยวกับการพัฒนาแผนการเรียนรู้แบบบูรณาการรายวิชาอิสลามศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน โดยร่างแบบสัมภาษณ์ดังกล่าวได้ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน (มีค่า IOC มากกว่า .8) มีการปรับแก้และนำมาใช้

4.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์กลุ่ม โดยผู้วิจัยเป็นผู้สัมภาษณ์ด้วยตนเอง

4.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) ของตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) เพื่อความถูกต้องของข้อมูล และนำเสนอข้อมูลแก่ผู้ให้ข้อมูลอีกครั้งเพื่อตรวจทาน มีระยะเวลาในการศึกษาวิจัย ตั้งแต่เดือนมิถุนายน ถึงเดือนกันยายน พ.ศ. 2566 โดยผู้วิจัยได้ทำการพิทักษ์สิทธิ์ผู้ให้ข้อมูลในการเข้าร่วมวิจัยในครั้งนี้

ผลการศึกษา

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ส่วนข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลหลัก ส่วนที่ 2 ปัญหาและแนวทางการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการรายวิชาอิสลามศึกษา โดยใช้ชุมชนเป็นฐานสำหรับโรงเรียนสายบุรีแจ้งประชาคาร จังหวัดปัตตานี และส่วนที่ 3 เป็นแนวทางการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ ฯ ซึ่งแต่ละส่วนมีรายละเอียดดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ การวิจัยในครั้งนี้ได้เลือกบุคลากรใน สพม.ปัตตานี โดยแบ่งเป็นประเภทครูผู้สอน จำนวน 6 คน ในส่วนของครูผู้สอนเป็นเพศชายจำนวน 3 เพศหญิงจำนวน 3 คน จบการศึกษาระดับปริญญาตรี อายุอยู่ในช่วง 27-45 ปี ประสบการณ์การทำงานมากที่สุด 15 ปี และน้อยที่สุด 3 ปี โดยรายละเอียดนำเสนอในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประเภทครูผู้สอน สังกัด สพม. ปัตตานี

คนที่	เพศ	ตำแหน่ง	อายุ	ประสบการณ์การทำงาน	ระดับการศึกษา
1	ชาย	พนักงานราชการ	45	14	ปริญญาตรี
2	หญิง	พนักงานราชการ	40	16	ปริญญาตรี
3	หญิง	วิทยากรอิสลาม	45	17	ปริญญาตรี
4	หญิง	วิทยากรอิสลาม	37	13	ปริญญาตรี
5	ชาย	วิทยากรอิสลาม	36	10	ปริญญาตรี
6	ชาย	วิทยากรอิสลาม	27	3	ปริญญาตรี

บทความวิจัย

2. ปัญหาการพัฒนาแผนการการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการรายวิชาอิสลามศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน

จากการสัมภาษณ์พบว่าครูผู้สอนสะท้อนปัญหาเกี่ยวกับการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการรายวิชาอิสลามศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐานสำหรับโรงเรียนสายบุรี"แจ้งประชาคาร" จังหวัดปัตตานี**ความรู้และทักษะ**เกี่ยวกับบูรณาการรายวิชาอิสลามศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน **เครื่องมือ**ในการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ **เครือข่าย**การเรียนรู้ และแนวทางการ **ค้นคว้า**ความรู้และสื่อการเรียนรู้ของครูผู้สอน โดยมีรายละเอียดมีดังนี้

2.1 **ความรู้และทักษะเกี่ยวกับบูรณาการรายวิชาอิสลามศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน** เช่น ครูขาดทักษะกระบวนการ และประสบการณ์ในการวิเคราะห์ความต้องการการเรียนรู้ของตน ขาดที่ปรึกษาที่จะช่วย คอยกระตุ้น ชี้นำ และชี้แนะการเรียน โดยครูผู้สอนท่านหนึ่งได้กล่าวว่า *"ปัญหาที่พบในขณะจัดการเรียนการสอน คือ ผู้เรียนไม่ทราบว่าตนเองมีความสนใจหรือต้องการเรียนรู้เรื่องใดหรือเลือกไม่ได้ว่าตนเองสนใจ ไม่มีเป้าหมายในการเรียนรู้ รวมทั้งทางบ้านไม่ส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง"* (ครูผู้สอนคนที่ 1)

จะเห็นได้ว่า นักเรียนไม่ค่อยได้เรียนรู้ผ่านรูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลาย จึงทำให้ไม่ทราบว่าตนเองจะสามารถเรียนรู้ได้ดีเมื่ออยู่ในสถานการณ์การเรียนรู้แบบใด และไม่เอื้อประโยชน์ต่อความต้องการ ในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียน ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองยังไม่ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ด้วยตนเองจึงยังคงเน้นให้นักเรียนท่องจำเพื่อให้ได้คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงมาก ดังที่ครูผู้สอนท่านหนึ่ง ได้กล่าวว่า *"การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละครั้ง ส่วนใหญ่ผู้เรียนมีหลากหลายช่วงวัยในแต่ละระดับการศึกษา ทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้ เนื่องจากผู้เรียนไม่ได้กำหนดเป้าหมายในการเรียนรู้ด้วยตนเองเท่าที่ควร"* (ครูผู้สอนคนที่ 2)

จากข้อมูลดังกล่าว จะเห็นได้ว่า ครูผู้สอนยังขาดเทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หรือสอนวิธีที่ ไม่หลากหลายและสังคมสภาพแวดล้อมรอบตัวนักเรียนที่มักกล่าวเชิงตำหนิมากกว่าเชิงสร้างสรรค์หากนักเรียนกระทำผิด ส่งผลให้นักเรียนขาดความเชื่อมั่น ขาดความมั่นใจ และไม่กล้าแสดงออก จึงจำเป็นต้องพึ่งพาเพื่อนคนอื่น ๆ

2.2 **เครื่องมือในการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ** เช่น ครูไม่ได้ฝึกการบูรณาการเนื้อหาวิชากับชุมชนจึงทำให้ครูขาดทักษะการคิดวิเคราะห์ การบูรณาการ และการใช้กระบวนการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องมาประกอบการกำหนดจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ด้วยตนเอง ครูผู้สอนท่านหนึ่งได้สะท้อนว่า *"ในการพบกลุ่มการเรียนการสอนของผู้เรียนแต่ละครั้ง เมื่อมีการซักถามเป้าหมายในชีวิตของผู้เรียน ส่วนใหญ่ตอบไม่ตรงประเด็น ขาดการคิดวิเคราะห์จุดมุ่งหมายในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ทำให้กิจกรรมการเรียนรู้ไม่เป็นปตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดไว้"* (ครูผู้สอนคนที่ 3)

จากข้อมูลดังกล่าว ทำให้ครูขาดเป้าหมายในชีวิตที่ชัดเจน ครูขาดแรงจูงใจ มักจะสนใจเรื่องบันเทิงมากกว่าสาระหลักที่ควรเรียนรู้ตามหลักสูตร ครูขาดการมีส่วนร่วมในการวางแผนและกำหนดจุดมุ่งหมาย ในการเรียนรู้จึงทำให้ครูขาดความเชื่อมั่น ไม่กล้าคิดและทำนอกกรอบเนื่องจากเคยชินอยู่กับระบบเดิม

2.3 **เครือข่ายการเรียนรู้** เช่น ครูขาดประสบการณ์ตรงเรื่องการวางแผนในชีวิตประจำวัน จึงทำให้ไม่สามารถวางแผนการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ดังที่ครูผู้สอนท่านหนึ่งได้กล่าวว่า *"ผู้เรียนส่วนใหญ่อยู่ในช่วงวัยกำลังเรียน ทำให้การพบกลุ่มในการเรียนการสอนไม่ต่อเนื่อง ขาดเครือข่ายการเรียนรู้ด้วยตนเองและไม่เห็นความสำคัญ*

บทความวิจัย

เท่าที่ควร ไม่มีเวลาในการพูดคุยหารือร่วมกันกับครูเพื่อนเลย" (ครูผู้สอนคนที่ 4) จึงทำให้ครูขาด ที่ปรึกษาเพื่อช่วยชี้แนะและแนะนำในเรื่องการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้

2.4 แนวทางการค้นคว้าความรู้และสื่อการเรียนรู้ของครูผู้สอน ส่งผลให้ครูที่มีงานทำประจำ ไม่สามารถมาเข้าร่วมกิจกรรมตามที่วางแผนไว้ นักเรียนขาดการชี้แนะเรื่องการประเมินความสามารถของตนเอง ปัญหานักเรียนขาดการจดบันทึกเรื่องที่เป็นประโยชน์ทำให้ขาดข้อมูลสำคัญ ๆ ที่จะช่วยเป็นแนวทางสำหรับศึกษาในชั้นสูง ๆ ต่อไป และขาดการเรียนรู้จากความผิดพลาดของตนเอง จึงทำให้ไม่สามารถกำหนดโครงการการเรียนรู้รายบุคคลได้ ดังที่ครูผู้สอนท่านหนึ่งได้กล่าวว่า *"ผู้เรียนไม่มีเวลามาพบกลุ่มในการเรียนการสอนตามที่สถานศึกษากำหนดได้ เนื่องจากติดงานประจำ ลาหรือขาดงานไม่ได้ ขาดการวางแผนการเรียนรู้ระหว่างการเรียน "* (ครูผู้สอนคนที่ 5)

3. แนวทางการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการรายวิชาอิสลามศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน

จากข้อมูลให้สัมภาษณ์ของครูผู้สอน ครูผู้สอนได้นำเสนอแนวทางในการดำเนินการใน 6 ขั้น คือ **สำรวจ**แหล่งเรียนรู้ในพื้นที่อำเภอสายบุรี **สัมภาษณ์**ครูผู้สอนต้นแบบการสอน **สาธิต**และฝึกปฏิบัติการเขียน

แผนการจัดการเรียนรู้ **เสนอ**ผลการเรียนรู้ให้กับผู้บริหารเพื่อบรรจุเป็นนโยบายของโรงเรียน ขอรับการ**สนับสนุน**จากองค์กรภายนอก และการ**สร้าง**เครือข่ายทางวิชาชีพ (PLC) ของกลุ่มครูผู้สอนเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ **สรุปและอภิปรายผลการวิจัย** เน้นการอภิปรายผล เป็นเรื่องใหม่ แต่มีจุดเด่นกว่าคนอื่น

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในข้างต้น ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลในประเด็นดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ปัญหาการพัฒนาแผนการเรียนรู้แบบบูรณาการรายวิชาอิสลามศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน

จากผลการวิจัยจะเห็นได้ว่า ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียน ควรตระหนักถึงเหตุผลและสภาพปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของโรงเรียนที่ถูกต้อง จึงไม่ควรเน้นแต่เนื้อหาสาระเท่านั้น แต่ต้องจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ตระหนักถึงปัญหาและค้นหาแนวทางในการแก้ปัญหาต่างๆ อย่างมีระบบ ใช้วิธีการจัดการเรียนรู้หลากหลายรูปแบบ ตลอดจนมีการใช้สื่อการเรียนรู้หลายชนิด เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และมีประสบการณ์มากยิ่งขึ้น การเรียนรู้ด้วยตนเองเกิดจากการศึกษาที่มีจุดเริ่มมาจากการเริ่มต้นมีชีวิตของคน การศึกษาลักษณะนี้จะต้องดำเนินไปตลอดเวลา และอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ด้วยเหตุนี้นักเรียนจึงต้องเรียนรู้วิธีหาความรู้ด้วยตนเอง จำเป็นต้องใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียนภายใต้สังคมที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการแสวงหาความรู้ และสร้างสรรค์องค์ความรู้ เพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการต่าง ๆ ในส่วนของตน ให้มีความรู้และเป็นผู้ที่มีความสามารถในการแสวงหาความรู้ เลือกสรรแหล่งความรู้ และเข้าถึงแหล่งความรู้ได้โดยง่าย ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้แบบ SDL คือ ลักษณะภายในตัวผู้เรียน และตัวแปรสภาพแวดล้อมนอกตัวผู้เรียน

(Kheawnamchum, Anusasanan and Wongnam, 2018) ดังนั้น การได้รับความรู้อย่างถูกต้องและการเข้าถึงแก่นสาระของความรู้นั้นจะช่วยให้นักเรียนสามารถนำความรู้นั้นไปใช้ประโยชน์ได้เป็นอย่างดี และมีความสามารถในกระบวนการคิดเป็น โดยให้ผู้เรียนกำหนดเป้าหมาย วางแผนการเรียน เนื้อหาที่จะเรียน ระยะเวลาที่เรียน ออกแบบวิธีเรียน และประเมินผลการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

บทความวิจัย

ตอนที่ 2 แนวทางการพัฒนาแผนการเรียนรู้แบบบูรณาการรายวิชาอิสลามศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน

จากผลการวิจัยจะเห็นได้ว่า การส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนานักเรียนให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง การส่งเสริมและพัฒนาครูผู้สอนให้มีความรู้ความเข้าใจและมีความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนานักเรียนให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างอิสระและสร้างสรรค์ มีแนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง สรุปได้ดังนี้

2.1 การพัฒนาการเรียนการสอนของครูผู้สอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีปัจจัยที่ควรคำนึงถึงบรรยากาศของการเรียนการสอน แรงจูงใจ และการสะท้อนการเรียนรู้

2.2 บรรยากาศของการเรียนรู้ ควรส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการพัฒนาตนเอง ทั้งด้านทฤษฎี ปฏิบัติ กระบวนการคิด ส่งเสริม ให้มีอิสระและรักในการเรียนรู้ โดยครูผู้สอนเป็นผู้กระตุ้นและส่งเสริมให้นักเรียน

เรียนรู้แล้วต้องเป็นผู้ที่ช่างสังเกต บันทึกผลของการจัดกิจกรรมและนำข้อมูลต่างๆ มาหาแนวทางการแก้ไขปัญหา หรือพัฒนาการเรียนการสอนและมีการสะท้อนผลการทำงาน

2.3 การกำหนดเป้าหมายในการเรียนรู้ของผู้เรียน ต้องมีวางแผนการทำงานและการแก้ปัญหา กระบวนการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประเมินตนเองและเห็นคุณค่า และประโยชน์ของสิ่งที่เรียนและการนำไปประยุกต์ใช้

2.4 การส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ควรมีการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียน โดยยึดหลักการมีส่วนร่วมและการมีปฏิสัมพันธ์ของผู้เรียน เป็นกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้วางแผนการเรียน

2.5 การทำงานตามความสนใจ เป็นการบันทึกการเรียนรู้ มีการประเมินการเรียนรู้และการทำงานของตนเอง กิจกรรมเน้นกระบวนการการปฏิบัติและส่งเสริม การคิดและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองในบรรยากาศของการเรียนการสอนที่เป็นมิตร และการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกัน

จากข้อมูลการวิจัยดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยเกิดความตระหนักในการที่จะให้ความสำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียน ให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้รักการค้นคว้า เชื่อมั่นในตนเองในการศึกษาค้นคว้า เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ และสังคมแห่งการเรียนรู้ซึ่งจะสอดคล้องกับความต้องการของการจัดการการศึกษา

กล่าวโดยสรุป แนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน (SDL) เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และพัฒนาทักษะที่สำคัญของผู้เรียนที่หลากหลาย ส่งเสริมให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติและเกิดการเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับการดำเนินงานตามนโยบายและจุดเน้นของสำนักงานการศึกษา

งานวิจัยเชิงคุณภาพชิ้นนี้นำเสนอปัญหาและแนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดปัตตานี โดยเลือกแบบจำเพาะเจาะจง ซึ่งพบว่า (1) ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-directed learning : SDL) ของผู้เรียน สังกัด สพม. ประกอบด้วย ทักษะความพร้อมที่จะเรียนรู้ ทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ และทักษะการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น (2) แนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-directed Learning : SDL) ของผู้เรียน ได้แก่ ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนรับผิดชอบในการเรียน การออกแบบเทคนิคและกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง (SDL) ของผู้เรียน จัดปัจจัยสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียนในรูปแบบที่ทันสมัย มีน่าสนใจต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง (SDL) และเปิดโอกาสให้

ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ในการตัดสินใจ แก้ปัญหากำหนดแนวทางการเรียนรู้ และเลือกวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเอง

<u>บทความวิจัย</u>

จากข้อมูลดังกล่าว จะเห็นได้ว่า ข้อค้นพบดังกล่าวสอดคล้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้แบบ SDL ของ Leach (2000) โดยกล่าวถึงคุณลักษณะของการจัดการเรียนการสอน (Characteristics of teaching and learning transaction) และคุณลักษณะของผู้เรียน (Characteristics

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยจะเห็นได้ว่า ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแผนการเรียนรู้แบบบูรณาการรายวิชาอิสลามศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ให้กับครูมาจากปัญหานักเรียนและครูขาดความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับบริบทชุมชน เพราะสังคมในเมืองสายบุรีมีความแตกต่างจากสังคมอื่น ๆ ไม่ว่าด้านสิ่งแวดล้อม บริบทพื้นที่มีความหลากหลายทางศาสนาและวัฒนธรรม ทำให้ผู้คนเข้ามาใช้ชีวิตอย่างหลากหลาย และปัญหาขาดแหล่งเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้นอกหลักสูตรที่ส่งเสริมความเข้าใจเกี่ยวกับสังคมพหุวัฒนธรรม ปัญหาขาดการเชื่อมโยงเครือข่ายเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูผู้สอนอิสลามศึกษา ซึ่งสะท้อนปัญหาที่สอดคล้องกับข้อเสนอแนะของ ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2557) ที่กล่าวถึงส่วนแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อพหุวัฒนธรรมว่า ต้องประกอบด้วย 3 มิติ คือ ความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ความรู้และความเข้าใจของครูผู้สอนเกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่นและแนวทางการบูรณการกับการเรียนการสอน และเรื่องงบประมาณสนับสนุน ซึ่งหากวิเคราะห์ผลการศึกษาในครั้งนี้นั้น จะเห็นว่าทั้งโรงเรียนและครูผู้สอนเองไม่สามารถที่จะดำเนินการในสองมิติแรกได้ ผู้วิจัยอธิบายว่า เนื่องจากแนวคิดเรื่องการใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นแม้จะเป็นนโยบายของภาครัฐ แต่ในการปฏิบัติแล้ว ทั้งโรงเรียนและครูผู้สอนก็ยังไม่สามารถที่จะดำเนินการได้ ข้อค้นพบในครั้งจึงยิ่งมีความสำคัญที่จะต้องพัฒนาความสามารถของโรงเรียนครูผู้สอนในการดำเนินการดังกล่าว

ในส่วนแนวทางการการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการรายวิชาอิสลามศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐานในเทศบาลเมืองสายบุรี จังหวัดปัตตานีนั้น จากผลการวิจัยจะเห็นได้ว่า การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการรายวิชาอิสลามศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐานนั้น การใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนนั้นเป็นต้นทุนทางสังคมที่ชุมชนมีอยู่แล้ว และเป็นสิ่งที่ทางโรงเรียนสามารถดำเนินการโดยไม่ต้องใช้งบประมาณจำนวนมาก และที่สำคัญแหล่งเรียนรู้ดังกล่าวนั้นมีความเกี่ยวโยงกับวิถีชีวิตของผู้คนในเขตเทศบาลเมืองสายบุรี

ซึ่งรวมถึงนักเรียนและครูด้วย โดยกิจกรรมที่จัดขึ้นนั้นสอดรับความข้อเสนอแนะของ สุพัตรา ปิดจะยัง และธัชชัย จิตรนันท์ (2566) ที่กล่าวถึงการสร้างเครือข่ายความร่วมมือของครูกับชุมชน/ องค์กรภาครัฐ และเอกชน

ผลการศึกษาในครั้งนี้ ยังสะท้อนถึงโอกาสของการ “ออกนอกกรอบ” เกี่ยวกับมุมมองของการการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการรายวิชาอิสลามศึกษา

นอกจากนี้ ครูผู้ให้ข้อมูลเองยังเห็นโอกาสถึงการรวมกลุ่มของครูและการสร้างเครือข่ายการทำงานร่วมกันในการการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการรายวิชาอิสลามศึกษา ในเขตเทศบาลเมือง สายบุรี ซึ่งเป็นแนวทางการพัฒนาครูแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ซึ่งเป็นแนวทางการพัฒนาครูที่มีประสิทธิภาพและสร้างการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนได้เป็นอย่างดี ซึ่งหากเกิดการจัดกลุ่มนี้ได้ ก็จะทำให้เกิดความยั่งยืนในการการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการรายวิชาอิสลามศึกษาที่เป็นรูปธรรม

บทความวิจัย

ข้อเสนอแนะ

1 ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1.ข้อมูลการวิจัยสามารถเป็นแนวทางให้ผู้บริหารและครูผู้สอนอิสลามศึกษา เข้าใจถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการรายวิชาอิสลามศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน

1.2 ผู้บริหารและครูผู้สอนอิสลามศึกษา สามารถนำผลการศึกษาในครั้งนี้ ไปปรับใช้เป็นแนวทางการการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการรายวิชาอิสลามศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐานโดยเฉพาะแทางการการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้แหล่งเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของชุมชน

2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรสำรวจและศึกษาบริบททางสังคมและแหล่งเรียนรู้ในอำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานีเพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการออกแบบการจัดการเรียนรู้และแหล่งเรียนเพื่อการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการรายวิชาอิสลามศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน

2.2 การขยายเครือข่ายให้หน่วยงานอื่นสามารถนำแนวทางการการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการรายวิชาอิสลามศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐานนำเอาไปใช้ได้

เอกสารอ้างอิง

ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2550). ***การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS***. กรุงเทพฯ: บริษัท วี.อินเตอร์ พริ้น.

ปารณทัตต์ แสนวิเศษ. (2555). ***การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษา : การสร้างทฤษฎีจากฐานราก***. *วารสารบริหารการศึกษา มศว, 9*(16), 69-81.

มูฮัมหมัดอาฟีฟี อัซซอลีฮีย์ ชนิตา รักษ์พลเมือง และพรรณี บุญประกอบ. (2560). ***การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ของเด็กมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้***. *วารสารพฤติกรรมศาสตร์เพื่อการพัฒนา, 9*(1), 81-96.

รุสนีย์ กอดิรีย์. (2551). ***ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหาร ทักษะทางวิชาการกับการปฏิบัติงาน ประกันคุณภาพ การศึกษาของผู้บริหาร ตามทัศนะของคณะกรรมการประกันคุณภาพ ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สามจังหวัดชายแดนภาคใต้***. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). ปัตตานี : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

ไลลา หริ่มเพ็ง. (2551). **องค์ประกอบทางจริยธรรมของนักศึกษามุสลิมในสถาบันอุดมศึกษา**. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต).ปัตตานี : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

ศศิวิมล จุลศิลป์. (2553). ***การพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้จัดการศึกษาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน : การประยุกต์ใช้กระบวนการเอไอซี***. *วารสารเทคโนโลยีสุรนารี ฉบับสังคมศาสตร์, 4*(2), 17-31.

สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์. (2552). **ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาใหม่ 2552 – 2555**. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

<u>บทความวิจัย</u>

อับดุลคอเล็ด เจะแต. (2557). ***<u>กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนบ้านเกาะสวาด ตำบลไพรวัน อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส</u>***. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต).กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

บทความวิจัย

การศึกษารูปแบบการเรียนแบบความคิดสร้างสรรค์เป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์ เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ เรื่อง หลักการทางศิลปะ สำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2

อีลาฟี อาแวกะจิ[1] วิชัย นภาพงศ์[2*]

[1]นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
[2](รศ.ดร.) อาจารย์หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี Email: e.elaf.a43@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. เพื่อศึกษารูปแบบการเรียนแบบความคิดสร้างสรรค์เป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์ สำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 2. เพื่อเปรียบเทียบคะแนนความคิดสร้างสรรค์ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยรูปแบบการเรียนแบบความคิดสร้างสรรค์เป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์ ของนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 โดยกลุ่มเป้าหมายนักเรียนชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 แผนกวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ วิทยาลัยเทคนิคสตูลจำนวน 1 ห้อง มีสมาชิกจำนวน 32 คน กลุ่มเดียวหรือกลุ่มเป้าหมายทดลองแบบกลุ่มเดียว ทดสอบก่อนและหลัง (One Group Pretest-Posttest Design) โดยกำหนดระยะเวลาการวิจัย 12 ชั่วโมง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้แบบคิดสร้างสรรค์เป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์ และแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที t

ผลวิจัยพบว่า 1. การศึกษารูปแบบการเรียนแบบความคิดสร้างสรรค์เป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์ สำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 เป็นการจัดกาเรียนรู้ที่ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบได้แก่ 1) เครื่องมือการเรียนการสอน คือบทเรียนออนไลน์ 2) ด้านเนื้อหาบทเรียน 3) ด้านการจัดการเรียนการสอน คือ แผนการจัดการเรียนการสอนแบบความคิดสร้างสรรค์เป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์ ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 ขั้นกระตุ้นความสนใจผู้เรียน ขั้นที่ 2 ขั้นตั้งปัญหาและแบ่งกลุ่มตามความสนใจ ขั้นที่ 3 ขั้นค้นและคิด ขั้นที่ 4 ขั้นนำเสนอผลงาน และขั้นที่ 5 ขั้นประเมินผล และ 4) ด้านการวัดและประเมินผลประกอบด้วยการวัดความคิดสร้างสรรค์ด้วยแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งนักเรียนได้ร่วมกันตั้งคำถามและศึกษาสิ่งที่สนใจ ภายใต้เรื่องหลักการทางศิลปะที่อยู่ในบทเรียนออนไลน์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต มีพื้นที่สร้างประสบการณ์ด้วยเกม สามารถเข้าทบทวนและแบ่งปันความรู้กับผู้อื่นได้โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่ 2. นักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนแบบความคิดสร้างสรรค์เป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์ มีความคิดสร้างสรรค์อยู่ในระดับสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้แบบคิดสร้างสรรค์เป็นฐาน, ความคิดสร้างสรรค์, บทเรียนออนไลน์

บทความวิจัย

Studying the creativity-based learning model combined with online lessons to promote creativity on principles of art. For 2nd year Vocational Certificate students

E-lafee A-waekaji[1] Wichai Napapong[2*]

[1] Student in the Master of Education program Department of Educational Technology and Communication Faculty of Education Prince of Songkhla University Pattani Campus

[2] (Associate Professor Dr.) Lecturer, Master of Education Program Department of Educational Technology and Communication Faculty of Education Prince of Songkhla University Pattani Campus

Email: e.elaf.a43@gmail.com

Abstract

This research aims to study an online lesson within creative thinking course for second-year vocational certificate students. To compare creativity scores, before and after using the developed learning model, among second-year vocational certificate of majoring in Computer Business at Satun Technical College, totaling 32 members, by using a one-group pretest-posttest design within a 12-hour research periods. The research tools included the management plan of an online lesson within creative thinking course and online lessons, the Test for Creative Thinking—Drawing Production (TCT-DP) by Jellen and Urban, by using standard deviation for analyzing the data, and a T-test dependent group.

1. The components of study an online lesson within creative thinking course for second-year vocational certificate students included 1.1 teaching tools 1.2 lesson content 1.3 teaching and plan management of an online lesson within creative thinking course and online lessons following process. 1.3.1 to motivate the interest of learners. 1.3.2 to question and divide into group. 1.3.3 to research and resolve. 1.3.4 to present. 1.3.5 to evaluate. 1.4 measuring and evaluating of target group with the Test for Creative Thinking – Drawing Production (TCT-DP) by Jellen and Urban. 2. An online lesson within creative thinking course students showed significantly higher creativity scores compared to before the experiment, at a statistically significant of 0.5 level.

Keywords: Creativity-based learning, Creative Thinking, Online lessons

<u>บทความวิจัย</u>

บทนำ

ความคิดสร้างสรรค์ในปัจจุบันเป็นสิ่งสำคัญอย่างมากต่อการเรียนรู้เป็นกระบวนการในการได้รับข้อมูลหรือความรู้โดยการศึกษา ประสบการณ์การสอนหรือการสังเคราะห์ข้อมูล ความหมายของการเรียนรู้นั้นลึกซึ้งกว่าการท่องจำมาก (Zurainee Mohd Tahir, et al. (2561) สิ่งสำคัญอย่างหนึ่งในการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนคือชิ้นงาน และจากการสังเกตศึกษาของผู้วิจัยพบว่านักเรียนชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 ขาดความคิดริเริ่มซึ่งเป็นหนึ่งในองค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์ที่จะช่วยให้นักเรียนสร้างหรือพัฒนาชิ้นงานของตนเองโดยใช้ความคิดสร้างสรรค์เป็นปัจจัยหลัก และที่สำคัญความคิดสร้างสรรค์จะพัฒนาความเจริญก้าวหน้าของประเทศได้ในอนาคต เนื่องจากความคิดสร้างสรรค์จะนำไปสู่การแก้ปัญหา การขจัดความขัดแย้ง และการสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ ๆ ดังที่ (Torrance. 1964: 42 อ้างในนิธิพัฒน์ เมฆขจร. 2547 :1) ได้กล่าวถึงความหมายของความคิดสร้างสรรค์ว่า เป็นกระบวนการของการริเริ่มสิ่งใหม่ ๆ ขึ้นโดยไม่ลอกเลียนแบบผู้ใด เป็นผลมาจากความรู้สึกที่ว่ายังมีสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ขาดหายไป แล้วรวบรวมความคิดหรือตั้งสมมติฐานเกี่ยวกับสิ่งนั้นขึ้น ทดสอบสมมติฐาน เสนอผล ปรับปรุงสมมติฐาน และทดสอบสมมติฐานใหม่อีกครั้ง ซึ่งสอดคล้องกับมาเยสกี้ (Mayesky. 1985 : 3) ที่ได้ให้ความหมายของความคิดสร้างสรรค์ไว้ว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นแนวทางของการคิด หรือการกระทำบางสิ่งบางอย่างที่เป็นลักษณะเริ่มแรกสำหรับคนอื่น และเน้นสิ่งที่มีคุณค่าสำหรับคนที่คิดหรือคนอื่น ๆ เช่นเดียวกันกับ อารี พันธ์มณี ได้ให้ความหมายของความคิดสร้างสรรค์ไว้ว่าเป็นกระบวนการทางสมองที่คิดในลักษณะอเนกนัยอันนำไปสู่การค้นพบสิ่งใหม่ ๆ ด้วยการคิดดัดแปลงปรุงแต่งความคิดเดิมผสมผสานกันให้เกิดสิ่งใหม่ ๆ รวมทั้งการประดิษฐ์ค้นพบสิ่งต่าง ๆ ตลอดจนวิธีการคิดทฤษฎีหลักการได้สำเร็จ (อารี พันธ์มณี, 2543 : 9) และการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสร้างความเข้าใจลึกซึ้งด้วยการเชื่อมโยงผู้เรียนกับเนื้อหาในองค์ความรู้เป็นข้อเท็จจริง แนวคิดและทักษะ ผ่านการจัดกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ซึ่งสอดคล้องกับ จรรยา ดาสา (2552) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้เรียนจะได้เชื่อมโยงความรู้เดิมและความรู้ใหม่จากการได้คิด ได้ปฏิบัติระหว่างการเรียนการสอน (จรรยา ดาสา, 2552 อ้างในจันทราแซ่ลิ่ว, 2561) การจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning มีหลากหลายรูปแบบอย่างมากในปัจจุบัน ทำให้ครูต้องเลือกเทคนิควิธีการสอนที่หลากหลายในการจัดการเรียนการสอน ทำให้ผู้วิจัยได้ศึกษาวิธีการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์ในรูปแบบ Active Learning และได้พบว่าการจัดการเรียนการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์ เป็นเทคนิคการสอนที่น่าสนใจ วิริยะ ฤาชัยพาณิชย์และวรวรรณ นิมิตพงษ์กุล (2562 : 31-33) ได้กล่าวไว้ว่าเป็นการนำหลักการสอน Active Learning มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ ร่วมด้วยโครงสร้างหลักที่พัฒนามาจากวิธีสอน แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) และแนวทางการศึกษาความคิดแนวขนาน (Parallel Thinking) ของ Edward De Bono (เอ็ดเวิร์ด เดอ โบโน) โดยสังเคราะห์เป็นกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ขั้นกระตุ้นความสนใจ 2) ขั้นตั้งปัญหาและแบ่งกลุ่ม 3) ขั้นการค้นและคิด 4) ขั้นนำเสนอ และ5) ขั้นประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของสถาบันวิจัยห้องเรียนแห่งอนาคตพบว่าผลสำเร็จของการนำการจัดการเรียนการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (Creativity-Based Learning) ไปใช้ คือ ผู้เรียนสนุก ผู้สอนตื่นตัว เป็นรูปแบบการสอนที่พัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 ได้จริง (วิริยะ ฤาชัยพาณิชย์, 2558 หน้า 28-32)

บทความวิจัย

และจากการค้นหาข้อมูลผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (Creativity-Based Learning) พบว่ามีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้แก่ งานวิจัยของ อรรวรณ อุดมสุข (2564) ที่ทำเรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน Creativity-Based Learning (CBL) ร่วมกับสื่ออินโฟกราฟิก ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างเรียนและหลังเรียน โดยการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) ร่วมกับสื่ออินโฟกราฟิก พบว่าคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และงานวิจัยของวิพรพรรณ ศรีสุธรรม(2562) ที่ทำเรื่อง การพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานเพื่อส่งเสริมการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า แผนการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานที่ส่งเสริมการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เรื่องการถ่ายทอดลักษณะทางพันธุกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีจำนวน 8 แผนรวมเวลา 12 ชั่วโมง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และ การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบสร้างสรรค์เป็นฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปี ที่ 4 ก่อนเรียนระหว่างเรียนและหลังเรียน พบว่า เมื่อนักเรียนได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน นักเรียนมีพัฒนาการด้านการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ดีขึ้นทุกด้าน โดยด้านการเข้าใจความท้าทาย มีคะแนนเพิ่มขึ้นสูงที่สุด (ร้อยละ 84) และด้านการวางแผนปฏิบัติ มีคะแนนต่ำที่สุด (ร้อยละ 75) ซึ่งจะเห็นได้ว่าการจัดการเรียนการสอนสร้างสรรค์เป็นฐาน Creativity-Based Learning (CBL) ร่วมกับสื่อที่เหมาะสมมีส่วนทำให้ผู้เรียนพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ได้อย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ได้จัดทำดิจิทัลแพลตฟอร์มเพื่อการเรียนรู้แห่งชาติ (National Digital Learning Platform) เพื่อเป็นช่องทางการเรียนออนไลน์ผ่านระบบเทคโนโลยีดิจิทัลของกระทรวงศึกษาธิการ ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษา ประกาศนียบัตรวิชาชีพถึงประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (กระทรวงศึกษาธิการ. 2564: ออนไลน์) และสนับสนุน E-mail ที่รองรับการใช้งาน Google App for Education สามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนการสอน การสร้างสื่อ สามารถสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน รวมถึงระบบการจัดส่งงานและการจัดเก็บงานต่าง ๆ และพัฒนาบทเรียนรูปแบบการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีออนไลน์ ซึ่งถือเป็นมิติของการจัดการเรียนการสอนที่ต้องตระหนักว่า ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ มุ่งเน้นส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์บนแพลตฟอร์มออนไลน์ หรือการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ในรูปแบบ Virtual classroom ซึ่งหนึ่งในเครื่องมือออนไลน์ที่นิยมใช้กันมากที่สุดในปัจจุบัน คือ Google Classroom และ Google site ใน Google App for Education เนื่องจากรองรับการจัดการเรียนการสอนที่ผู้เรียนสามารถเข้าถึงเนื้อหาได้ทุกที่ ทุกเวลา และผู้เรียนสามารถเข้าถึงได้อย่างง่ายที่สุด Yunjuan. B. et al.,2011 กล่าวว่า การเรียนรู้ในยุคปัจจุบันไม่ว่า สื่อ เนื้อหาหรือแหล่งความรู้หลากหลายรูปแบบจะมีพื้นที่จัดเก็บข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตหรือคลาวด์ การเรียนรู้บนคลาวด์คอมพิวติงเป็นรูปแบบการเรียนรู้ใหม่ที่ได้รับแรงบันดาลใจจากคลาวด์คอมพิวติง ซึ่งเน้นต้นทุนที่ประหยัดมีความปลอดภัย และบริการการเรียนรู้บนคลาวด์เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีการแบ่งปันทรัพยากร การทำงานร่วมกันระหว่างผู้เรียนเพื่อร่วมกันสร้างพื้นที่ส่วนบุคคล เรียนรู้กับสิ่งแวดล้อมในคลาวด์ ซึ่งผู้เรียนมีบทบาทริเริ่มอย่างเต็มที่ในกระบวนการการเรียนรู้และไม่เพียงแต่เพลิดเพลินกับแหล่งเรียนรู้เท่านั้น (Yunjuan. B. et al.,2011 อ้างใน มหาชาติ อินทโชติ, 2566) สอดคล้องกับการวิจัยของอัญญารัตน์ สอนสนามและคณะ (2565) ที่ทำเรื่องการพัฒนา

<u>บทความวิจัย</u>

รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ร่วมกับการเรียนรู้ผ่าน Google Sites รายวิชาวัสดุอุตสาหกรรมและการผลิต และผลการวิจัยพบว่า ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)ร่วมกับการเรียนรู้ผ่านGoogle Sitesรายวิชาวัสดุอุตสาหกรรมและการผลิตประกอบด้วย3 องค์ประกอบ คือ(1) การเตรียมการสอน (2) การจัดการเรียนการเรียนรู้ ได้แก่ การศึกษาความรู้ การจัดการความรู้ การประยุกต์ความรู้ การนำเสนอผลงาน และการประเมินผลและ (3) การสนับสนุนการเรียนรู้ มีผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยผู้เชี่ยวชาญภาพรวมอยู่ในระดับมาก นักศึกษาที่เรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 และการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับการเรียนรู้ผ่าน Google Sites รายวิชาวัสดุอุตสาหกรรมและการผลิตผู้เรียนมีความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งจะเห็นได้ว่าการใช้เครื่องมือใน Google App for Education เช่น Google Classroom และ Google site สามารถนำมาจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning สามารถจัดการเรียนรู้ในรูปแบบ Virtual classroom ได้อย่างเหมาะสมกับช่วงเวลา และในด้านการเข้าถึงของผู้เรียน

จากแนวคิดและเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นนั้น จะเห็นได้ว่าด้วยการศึกษารูปแบบการเรียนแบบความคิดสร้างสรรค์เป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์ อาจสามารถพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 ได้ เนื่องจากกระบวนการพัฒนาทางสติปัญญาและความความคิดสร้างสรรค์เกิดจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมและประสบการณ์ การเปิดโอกาสด้วยเนื้อหาที่หลากหลายในบทเรียนออนไลน์อาจส่งผลให้นักเรียนได้คิด ได้เจอประสบการณ์ สร้างสรรค์ผลงาน และสามารถคิดได้หลากหลาย ทั้งนี้เพื่อศึกษาการศึกษาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนนั้น แนวทางหนึ่งที่ผู้สอนได้นำการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์ให้กับนักเรียน อาจนำไปพัฒนาปรับปรุงใช้เพื่อพัฒนานักเรียนในด้านอื่น ๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษารูปแบบการเรียนแบบความคิดสร้างสรรค์เป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์ สำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2
2. เพื่อเปรียบเทียบคะแนนความคิดสร้างสรรค์ ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยรูปแบบการเรียนแบบความคิดสร้างสรรค์เป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์ ของนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย

นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 แผนกวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ วิทยาลัยเทคนิคสตูล ที่เรียนวิชาองค์ประกอบศิลป์สำหรับงานคอมพิวเตอร์ จำนวน 32 คน ปีการศึกษา 2566 (ข้อมูลระบบ ศธ.02 ออนไลน์,15.พฤศจิกายน 2566)รูปแบบการเลือกกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจง โดยการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีวิจัยเชิงทดลองแบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อนและหลัง (One Group Pretest-Posttest Design) (Fitz-Gibbon,1987) ซึ่งมีรูปแบบวิจัยดังนี้

บทความวิจัย

วิธีวิจัยเชิงทดลองแบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อนและหลัง (One Group Pretest Posttest Design)

Pretest	Treatment	Posttest
O_1	X	O_2

เมื่อ

O_1 แทน การวัดความคิดสร้างสรรค์ (Pretest)
X แทน การดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้บทเรียนออนไลน์
O_2 แทน การวัดความคิดสร้างสรรค์ (Posttest)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการศึกษาวิจัย ประกอบด้วย

2.1 แบบประเมินคุณภาพเนื้อหา เรื่องหลักการทางศิลปะ ต่อรูปแบบการเรียนแบบความคิดสร้างสรรค์เป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์ สำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 ใช้แบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

2.2 แบบประเมินคุณภาพสื่อ เรื่องหลักการทางศิลปะ ต่อรูปแบบการเรียนแบบความคิดสร้างสรรค์เป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์ สำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 ใช้แบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

2.3 แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบความคิดสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) ร่วมกับบทเรียนออนไลน์ สำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 จำนวน 1 แผน ระยะเวลา 12 ชั่วโมง 2 ใช้แบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

2.4 แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์จากการวาดภาพ TCT-DP (Test of Creative Thinking-Drawing Production) ของ Jellen; & Urban. 1986 ใช้แบบมาตราประมาณค่ารวม 3 ระดับ (Rating Scale) แตกต่างกันในแต่ข้อ คือ ความคิดสร้างสรรค์อยู่ในระดับต่ำ ระดับปานกลางระดับสูง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ประกอบ ขั้นตอน กระบวนการในการศึกษารูปแบบการเรียนแบบความคิดสร้างสรรค์เป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์ สำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2

1.1 ศึกษาข้อมูลเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความหมายของการเรียนแบบความคิดสร้างสรรค์เป็นฐาน ขั้นตอนและองค์ประกอบของการเรียนความคิดสร้างสรรค์เป็นฐาน

1.2 ศึกษาข้อมูลเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทเรียนออนไลน์ ความหมายของบทเรียนออนไลน์ รูปแบบของบทเรียนออนไลน์ การประยุกต์ใช้บทเรียนออนไลน์ และการจัดการศึกษาโดยใช้บทเรียนออนไลน์

บทความวิจัย

1.3 ศึกษาข้อมูลเอกสาร และงานวิจัยเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ ความหมายของความคิดสร้างสรรค์ ลักษณะของความคิดสร้างสรรค์

1.4 สร้างกรอบแนวคิดในการวิจัย เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนแบบความคิดสร้างสรรค์เป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์ สำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2

1.5 กำหนดรูปแบบการเรียนแบบความคิดสร้างสรรค์เป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์ สำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2

1.6 นำกรอบแนวคิด และร่างรูปแบบการเรียนแบบความคิดสร้างสรรค์เป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์ สำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2

ตอนที่ 2 การศึกษารูปแบบการเรียนแบบความคิดสร้างสรรค์เป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์ สำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2

2.1 การประเมินคุณภาพเนื้อหาเรื่อง หลักการทางศิลปะ สำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2

2.2 การประเมินคุณภาพสื่อการเรียนการสอนโดยใช้บทเรียนออนไลน์ ในรูปแบบการเรียนแบบความคิดสร้างสรรค์เป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์ สำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2

2.3 การประเมินสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้การเรียนการสอนโดยใช้บทเรียนออนไลน์ในรูปแบบการเรียนแบบความคิดสร้างสรรค์เป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์ สำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2

ตอนที่ 3 การใช้รูปแบบการเรียนแบบความคิดสร้างสรรค์เป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์ สำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2

3.1 เปรียบเทียบคะแนนความคิดสร้างสรรค์ เรื่อง หลักการทางศิลปะ ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยรูปแบบการเรียนแบบความคิดสร้างสรรค์เป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์ สำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2

ผลการศึกษา

สรุปผลการใช้รูปแบบการเรียนแบบความคิดสร้างสรรค์เป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์ สำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 ขั้นตอนดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ประกอบ ขั้นตอน กระบวนการในการศึกษารูปแบบการเรียนแบบความคิดสร้างสรรค์เป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์ สำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2

1.1 ด้านเครื่องมือจัดการเรียนการสอน บทเรียนออนไลน์

อุปกรณ์เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต โดยมีเว็บบราวเซอร์ในอุปกรณ์เพื่อเชื่อมต่อบทเรียนออนไลน์ หรือแอพลิเคชั่น เช่น คอมพิวเตอร์ (computer) โทรศัพท์มือถือ (smartphone) คอมพิวเตอร์พกพา (Tablet) เป็นต้น

1.2 ด้านเนื้อหาบทเรียน เรื่องหลักการทางศิลปะ

บทความวิจัย

เนื้อหาของบทเรียนออนไลน์เกี่ยวกับเรื่อง หลักการทางศิลปะ หมายถึง การนำเอาเส้น รูปทรง ค่าของน้ำหนัก สี และพื้นผิว มาจัดวางลงในที่ว่าง ส่วนประกอบของการออกแบบได้มาปรากฏตัวอยู่ในที่ว่าง ซึ่งได้กล่าวมาแล้วในข้างต้นในเรื่องของการสร้างภาพ 2 มิติ และ 3 มิติ ขึ้นในที่ว่างของภาพ เรียกว่าองค์ประกอบทางรูปธรรม และยังมีองค์ประกอบทางนามธรรม ประกอบด้วย 1. ความเป็นเอกภาพ (Unity) 2. ความสมดุล (Balance) 3. ความกลมกลืน (Harmony) 4. การซ้ำ (Repetition) 5. การตัดกัน (Contrast) 6. การลดหลั่น (Gradation) 7. จุดเด่น (Dominance) 8. สัดส่วน (Proportion)

1.3 ด้านการจัดการเรียนการสอนแบบความคิดสร้างสรรค์เป็นฐาน

การจัดการเรียนการสอนในรูปแบบความคิดสร้างสรรค์เป็นฐาน (Creativity-Based Leaning) ประกอบด้วย 5 ขั้นตอนดังนี้ 1. ขั้นการกระตุ้นความสนใจ 2.ขั้นการตั้งปัญหา 3. ขั้นการให้ค้นคว้าและคิด 4. ขั้นการนำเสนอ 5. ขั้นประเมินผล

1.4 ด้านการวัดและประเมินผล

การประเมินความคิดสร้างสรรค์โดยใช้แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ TCT-DP (Test of Creative Thinking-Drawing Production) ของเยลเลน และเออร์บัน (Jellen; & Urban. 1986) ซึ่งเป็นแบบประเมินค่าเชิงคุณภาพ (Scoring Rubrics) โดยใช้วัดความคิดสร้างสรรค์ทั้ง 4 ด้านคือ 1. ความคิดริเริ่ม 2. ความคิดคล่องแคล่ว 3. ความคิดยืดหยุ่น และ 4. ความคิดละเอียดลออ

ตอนที่ 2 ผลการศึกษารูปแบบการเรียนแบบความคิดสร้างสรรค์เป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์สำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2

2.1 ผลการประเมินคุณภาพเนื้อหาเรื่อง หลักการทางศิลปะ สำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 โดยแสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตราฐานของความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญในการประเมินคุณภาพเนื้อหาเรื่อง หลักการทางศิลปะ สำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 พบว่ารวมทุกด้านของค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญในการประเมินคุณภาพเนื้อหาเรื่อง หลักการทางศิลปะ สำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 อยู่ในระดับเหมาะสมมาก ($\bar{X}$= 4.32, S.D. = 0.37) ซึ่งมีคุณภาพเหมาะสมมากสามารถนำไปใช้ในวิจัยครั้งนี้

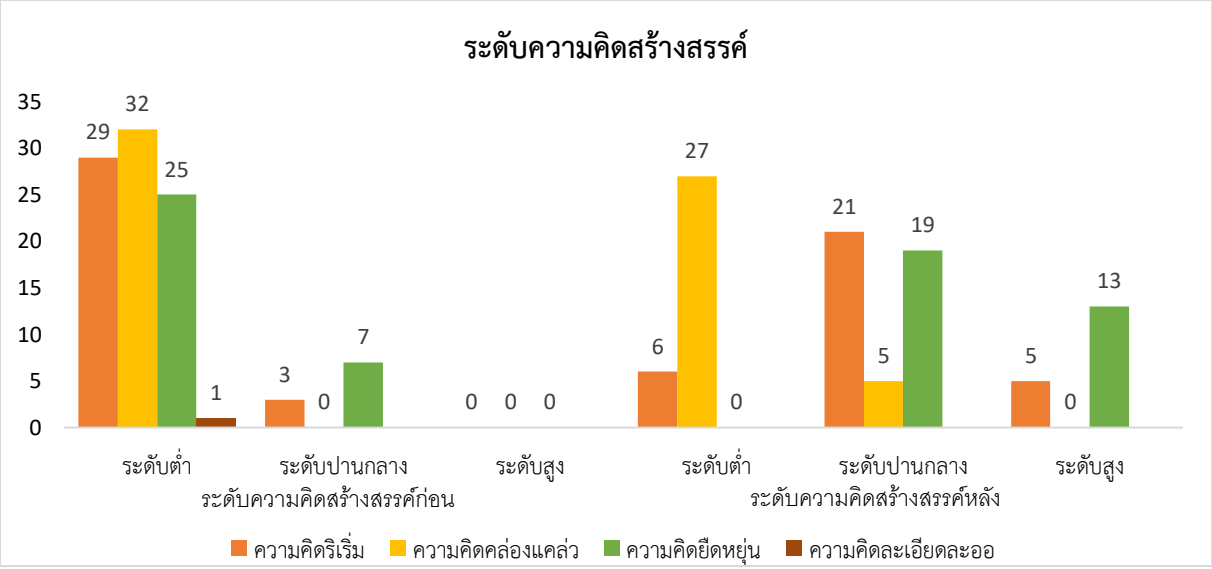
2.2 ผลการประเมินคุณภาพสื่อการเรียนการสอนโดยใช้บทเรียนออนไลน์ ในรูปแบบการเรียนแบบความคิดสร้างสรรค์เป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์ เรื่อง หลักการทางศิลปะ โดยแสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตราฐานของความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญในการประเมินคุณภาพสื่อเรื่อง หลักการทางศิลปะ สำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 พบว่า สรุปรวมทุกด้านของค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญในการประเมินคุณภาพด้านสื่อเรื่อง หลักการทางศิลปะ สำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 อยู่ในระดับเหมาะสมมาก ($\bar{X}$=4. 47, S.D. = 0.38) ซึ่งมีคุณภาพเหมาะสมมากสามารถนำไปใช้ได้

2.3 ผลการประเมินคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบการเรียนแบบความคิดสร้างสรรค์เป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์ สำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 พบว่าภาพรวมทุกทั้งหมดของค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญในการผลการประเมินคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง หลักการทางศิลปะ สำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 อยู่ในระดับเหมาะสมมาก ($\bar{X}$= 4. 58, S.D. = 0.40) ซึ่งอยู่ในระดับคุณภาพเหมาะสมมากที่สุดสามารถนำไปใช้ได้

บทความวิจัย

ตอนที่ 3 ผลการใช้รูปแบบการเรียนแบบความคิดสร้างสรรค์เป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์ สำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2

3.1 ผลการเปรียบเทียบคะแนนความคิดสร้างสรรค์ เรื่อง หลักการทางศิลปะ ก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยรูปแบบการเรียนแบบความคิดสร้างสรรค์เป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์ สำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 จากจำนวนนักเรียน 32 คน คะแนนเต็มรวม 72 คะแนน โดยคะแนนความคิดสร้างสรรค์ก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับกลาง($\bar{x}$= 29.91, $S.D.$ = 6.88) คิดเป็นร้อยละ 29.91 และหลังจากหลังจากเรียนเรียน ด้วยรูปแบบการเรียนแบบความคิดสร้างสรรค์เป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์ สำหรับนักเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 คะแนนความคิดสร้างสรรค์ก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับกลาง ($\bar{x}$= 42.81, $S.D.$ = 6.06) คิดเป็นร้อยละ 42.81 ซึ่งสามารถสรุปคือคะแนนสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภาพประกอบที่ 1 แสดงระดับความคิดสร้างสรรค์ก่อนเรียน

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษารูปแบบการเรียนแบบความคิดสร้างสรรค์เป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ เรื่อง หลักการทางศิลปะ สำหรับนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 เป็นการพัฒนารูปแบบที่เกิดจากการสังเคราะห์ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนแบบความคิดสร้างสรรค์เป็นฐาน บทเรียนออนไลน์ และความคิดสร้างสรรค์ ผู้วิจัยได้นำการเรียนแบบความคิดสร้างสรรค์เป็นฐานมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นกระบวนการเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง Learning by doing สอดคล้องกับและ วิริยะ ฤาชัยพาณิชย์ และวรวรรณ นิมิตพงษ์กุล (2562 : 83-84) ได้กล่าวถึง กระบวนการ 8 ข้อที่ส่งผลให้ผู้เรียนได้พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ คือ 1. สร้างแรงบันดาลใจ กระตุ้นความอยากรู้ (inspiration) 2. เปิดโอกาสให้ค้นหา (self-study) 3. สอนเมื่อมีการถาม (Coaching) 4. เปิดโอกาสและให้เวลา (individual problem solving) 5. ใช้เกมเป็นตัวช่วยในห้องเรียน (Game-Based Learning :GBL) 6. แบ่งกลุ่มทำชิ้นงานในเวลาเรียน (Team project) 7. ให้นำเสนอผลงานด้วยวิธีการต่าง ๆ ที่หลากหลาย (Creative presentation) 8. ใช้การวัดผลแบบไม่เป็นทางการและการวัดแบบหลายมิติ (informal assessment

<u>บทความวิจัย</u>

and multidimensional assessment) และกระบวนการเรียนรู้ของวิธีสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) มี 5 ขั้นตอนดังนี้ 1. การกระตุ้น 2. ขั้นตั้งปัญหาและแบ่งกลุ่ม 3. ขั้นการค้น 4. ขั้นนำเสนอ 5. ขั้นประเมินผล การจัดการเรียนการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน ผู้สอนจะต้อง ลดบทบาทในการสอน คือเปลี่ยนจากครู (Lecturer) มาเป็นผู้อำนวยการเรียน (Facilitator) ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Active Learning โดยการลงมือปฏิบัติจริง ส่งเสริมให้ผู้เรียนนำเสนอแนวคิดร่วมกันแลกเปลี่ยนความรู้ รวมถึงการยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น เพื่อให้บรรยากาศในการเรียนการสอนผ่านไปอย่างราบรื่นและมีความสุข ทั้งนี้เมื่อผนวกกับเทคโนโลยีที่เอื้อต่อผู้เรียน เพื่อผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้โดยไร้ขีดจำกัดของเวลาและสถานที่ ทำให้ผู้วิจัยนำบทเรียนออนไลน์มาใช้ประกอบในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งผู้เรียนสามารถติดตามเนื้อหา และสนุกกับเกมในบทเรียนออนไลน์ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ปทุมพร อนุสิทธิ์ สมเกียรติ ตันติวงศ์วาณิช และฐิยาพรกันตาธนวัฒน์ (2564) ที่ทำเรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานร่วมกับบทเรียนอีเลิร์นนิง เรื่อง การใช้งานกลุ่มเครื่องมือปากกาและการดราฟภาพ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะของนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานร่วมกับบทเรียนอีเลิร์นนิงสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ด้วยเหตุนี้การศึกษารูปแบบการเรียนแบบความคิดสร้างสรรค์เป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์ เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ เรื่อง หลักการทางศิลปะ ด้วยกระบวนการขั้นตอนที่เกิดจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตั้งแต่ขั้นกระตุ้น ขั้นตั้งปัญหาและแบ่งกลุ่ม ขั้นการค้น ขั้นนำเสนอ และขั้นประเมินผลสอดคล้องและสัมพันธ์กันโดยยึดวิธีการ รูปแบบที่หลากหลาย ทั้งยังฝึกให้ผู้เรียนได้คิด ได้ค้นคว้าแสวงหาข้อมูลด้วยการลงมือปฏิบัติด้วยตนเองและสร้างสรรค์ผลงานได้อย่างเปิดกว้าง

2. ผลการเปรียบเทียบคะแนนความคิดสร้างสรรค์ก่อนเรียนและหลังเรียนเมื่อใช้รูปแบบการเรียนแบบความคิดสร้างสรรค์เป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์ เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ เรื่อง หลักการทางศิลปะสำหรับนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยความคิดสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ และจากการทดลองได้นำกระบวนการเรียนการสอนแบบความคิดสร้างสรรค์เป็นฐาน โดยแต่ละขั้นตอนของกระบวนการเรียนการสอนส่งผลให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์ที่เพิ่มขึ้นทั้ง 4 ด้าน ซึ่งประกอบด้วย ความคิดริเริ่ม ความคิดคล่องแคล่ว ความคิดยืดหยุ่น ความคิดละเอียดลออ โดยคะแนนเฉลี่ยรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง แต่ในด้านที่ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์มากที่สุดคือ ด้านความคิดละเอียดลออ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าจากการเรียนแบบความคิดสร้างสรรค์เป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์ เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ เรื่อง หลักการทางศิลปะ สำหรับนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 ทำให้ผู้เรียนเข้าใจถึงศิลปะอิสลาม ตลอดจนสามารถแยกแยะ เรื่อง หลักการทางศิลปะได้ และสามารถสร้างสรรค์ และสามารถนำเรื่อง หลักการทางศิลปะ มาสร้างสรรค์ผลงานได้ ด้วยกระบวนการเรียนการสอนช่วยให้ผู้เรียนเกิดองค์ความรู้ด้วยตนเอง

ข้อเสนอแนะ

บทความวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 ผู้ที่จะนำรูปแบบการเรียนแบบความคิดสร้างสรรค์เป็นฐานร่วมกับบทเรียนออนไลน์เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ เรื่อง หลักการทางศิลปะ สำหรับนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 ควรมีการเตรียมความพร้อมทั้งด้านทักษะและความเข้าใจ ตลอดจนคำนึงถึงความสามารถของบทเรียนออนไลน์

1.2 การเรียนการสอนที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์จำเป็นต้องใช้ระยะเวลาที่เหมาะสมพอสมควร เนื่องด้วยผู้เรียนมีพื้นฐานที่แตกต่างกัน มีความรู้พื้นฐานในเนื้อหาที่แตกต่างกัน ดังนั้นกระบวนการสร้างสรรค์จึงไม่ควรจำกัดเวลา หรือรีบเร่งมากเกินไป เพื่อให้เรียนที่ผู้เรียนจะได้ตกผลึกทางความคิด และความเข้าใจเนื้อหาในการเรียนของรายวิชานั้น ๆ ซึ่งส่งผลที่ดีต่อการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ และนำไปสู่การสร้างสรรค์ผลงานอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การศึกษาการใช้บทเรียนออนไลน์เข้ามาร่วมในการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันพบว่า มีการพัฒนาในรูปแบบต่าง ๆ เช่น บทเรียนออนไลน์แห่งโลกเสมือน บทเรียนออนไลน์โดยใช้แชทบอทที่มีความหลากหลายมากขึ้น และรูปแบบต่าง ๆ เป็นต้น เพื่อปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียนหรือขยายองค์ความรู้ สร้างแรงจูงใจ กระตุ้นผู้เรียน ดังนั้นการวิจัยในครั้งต่อไปควรวิจัยในเชิงลึกถึงรูปแบบบทเรียนออนไลน์รูปแบบใดที่เหมาะสมกับกลุ่มวัยของผู้เรียน

2.2 การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ เป็นปัจจัยที่ส่งผลให้ผู้เรียนมีความคิดเป็นของตนเองกล้าแสดงออก กล้านำเสนอ กล้าที่จะคิดแตกต่าง หรือกระตุ้นการสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ดังนั้นวิจัยในครั้งต่อไปควรศึกษาในเชิงลึกถึงปัจจัยใดที่ส่งผลให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์มากที่สุด และพัฒนาต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2534). ***ความคิดสร้างสรรค์. ใน การคิดสร้างสรรค์หลักการ ทฤษฎีการเรียนการสอน การวัดผล ประเมินผล***. กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.

กนิษฐา พูลลาภ. (2563). ***การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ด้วยการจัดการเรียนแบบผสมผสานร่วมกับการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานสำหรับนักเรียนห้องเรียนพิเศษวิทยาศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนผดุงนารี***. [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม]. https://fulltext.rmu.ac.th/fulltext/2563/M128499/Pullarp%20Kanitta.pdf

กรองทอง จุลิรัชนีกร ธนิก คุณเมธีกุล และ ขวัญศิริ เจริญทรัพย์. (2557). ***การพัฒนาทักษะการใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับนักศึกษาครุศาสตร์ชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จังหวัดจันทบุรี***. *วารสารปาริชาต มหาวิทยาลัยทักษิณ, ปีที่ 31* (ฉบับที่ 3), http://www.social.rbru.ac.th/document/research_teach/2562/3.pdf

ชลธิชา ชิวปรีชา. (2554). ***ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยที่ทำกิจกรรมศิลปะด้วยใบตอง*** [วิทยานิพนธ์นิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต]. http://thesis.swu.ac.th/swuthesis/Ear_Chi_Ed/Chonticha_C.pdf

ซูฟียา เจะอารง. (2547). ***การเชื่อมโยงสีกับสภาวอารมณ์ของวัยรุ่นตอนปลายและผู้ใหญ่ตอนต้น***. [วิทยานิพนธ์นิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต]. http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/75

บทความวิจัย

ใจทิพย์ ณ สงขลา. (2561). ***การออกแบบการเรียนอย่างดิจิทัล*** (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชิษณุพงศ์ ธัญญลักษณ์. (2557). ***การผลิตสื่อสิ่งพิมพ์.*** กรุงเทพ: บริษัทซัคเซสมีเดียจำกัด.

ทองเจือ เขียดทอด. (2542). ***การออกแบบสัญลักษณ์*** *(พิมพ์ครั้งที่ 1).* กรุงเทพ: สิปประภา.

ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์. (2559). ***การพัฒนาและประเมินความคิดสร้างสรรค์ในสถานศึกษา.*** *วารสารศึกษาศาสตร์ปีที่ 27*, 3-12. https://opac1.lib.buu.ac.th/medias3/edu27n1p1-14.pdf

ทัศนีย์ วงค์นรา กนก สมะวรรธนะ และ ทรงศักดิ์ สองสนิท. (2559). ***การพัฒนาบทเรียนบนเว็บที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ โดยใช้รูปแบบการสอนแบบซินเนคติกส์ ร่วมกับเทคนิคการคิดนอกกรอบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4.*** *วารสารวิจัยและพัฒนา วไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์*, 11(2), 153-160. https://so06.tci-thaijo.org/index.php/vrurdistjournal/article/view/65385/53463

นิติพร ประสบพิชัย. (2558). ***การพัฒนาการจัดการเรียนรู้เรื่ององค์ประกอบศิลป์ ตามรูปแบบการเรียนรู้เบรนเบสต์ด้วยเทคนิคซินเนคติกส์ เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างสรรค์งานศิลปะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3***. [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร]. http://ithesis-ir.su.ac.th/dspace/handle/123456789/785

นิสรีน พรหมปลัด. (2560). ***การพัฒนารูปแบบการเรียนแบบสืบเสาะหาความรู้โดยใช้เทคโนโลยีเสมือนจริงในสภาพแวดล้อมการเรียนแบบยูบิควิตัส เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ด้านศิลปะอิสลาม.*** [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต]. http://kb.psu.ac.th/psukb/handle/2016/12275

เบญจวรรณ ชีวานนท์. (2561). ***การพัฒนาการฝึกอบรมออนไลน์โดยใช้เทคนิคซินเนคติกส์เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์ เรื่องการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์.*** [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร]. https://sure.su.ac.th/xmlui/handle/123456789/24278

ปทุมพร อนุสิทธิ์ สมเกียรติ ตันติวงศ์วาณิช และ ฐิยาพร กันตาธนวัฒน์. (2564). ***ผลการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐานร่วมกับบทเรียนอีเลิร์นนิง เรื่อง การใช้งานกลุ่มเครื่องมือปากกาและการดราฟภาพ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ***. *วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม*, ปีที่ 20 (19-28). https://opacimages.lib.kmitl.ac.th/medias/j00018334/ปทุมพร%20อนุสิทธิ์.pdf

ปฤณัต นัจนฤตย์. (2560). ***การพัฒนาหลักการออกแบบรูปลักษณ์อาหารแบบพอดีคำบนฐานหลักการทางศิลปะและทัศนศิลปธาตุ***. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์ มหาวิทยาลัยศิลปากร,* ปีที่10(2), 1561-1575. https://he02.tci-thaijo.org/index.php/Veridian-E-Journal/article/view/99595

ปิยะวุฒิ ปัญญาพี่. (2563). ***การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์***. [เอกสารที่ไม่ได้ตีพิมพ์]. วิทยาลัยอาชีวภูเก็ต. http://www.phuketvc.ac.th/download/61/Study2.pdf

พิชญ์สินี ไสยสิทธิ์ปลัด. (2558). ***การพัฒนาทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และความตระหนักในคุณค่าทางพหุวัฒนธรรม สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์***. [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต]. http://www.psu.ac.th/psukb/handle/2016/10610

บทความวิจัย

มณีพิมพ์ วรรณภพ และ สุริยา ชาปู่. (2564). ***การวิจัยปฏิบัติการเพื่อพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน เรื่อง สมบัติทางกายภาพของวัสดุ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4***. [Paper presentation]. การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ, 14, 99-112. ประเทศไทย.

เมธาสิทธิ์ ต่อภัคชยานนท์ และ มนัสชัย กีรติผจญ. (2563). ***โปรแกรมกราฟิก*** *(พิมพ์ครั้งที่ 1).* นนทบุรี: บริษัท สำนักพิมพ์เอมพันธ์จำกัด.

มงคล เรียงณรงค์ และ ลัดดา ศิลาน้อย. (2558). ***การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้รูปแบบการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 รายวิชา ส 21103 สังคมศึกษา 2***. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 38(4), 114-14620(1), 19-24.

วิชัย นภาพงศ์. (2552). ***วิจัยทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมการศึกษา*** *(พิมพ์ครั้งที่ 1).* ปัตตานี: โรงพิมพ์ปัตตานีการช่าง.

วิชัย วงษ์ใหญ่ และ มารุต พัฒผล. (2563). ***การเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ (Creative Learning)***. กรุงเทพฯ: บริษัท จรัลสนิทวงศ์การพิมพ์ จำกัด.

วิพรพรรณ ศรีสุธรรม. (2562). ***การพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน เพื่อส่งเสริมการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4***. [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต].https://fulltext.rmu.ac.th/fulltext/2562/M126716/Srisutham%20Wipornphan.pdf

วิริยะ ฤาชัยพาณิชย์ และ วรวรรณ นิมิตพงษ์กุล. (2562). ***สอนสร้างสรรค์ เรียนสนุกยุค 4.0*** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพ: บริษัท ซีเอ็ดยูเคชั่น จำกัด (มหาชน).

วิไลลักษณ์ สุวรรณทัต จิระวัฒน์ ตันสกุล ณรงค์ศักดิ์ รอบคอบ และธีระยุทธ รัชชะ. (2563). ***การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร***. *วารสารศึกษาศาสตร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี*, 31(3), 190-198. https://so02.tci-thaijo.org/index.php/edupsu/article/view/229526/167047

วีณา ประชากูล. (2547). ***ผลของการเล่นวัสดุปลายเปิดที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย***. [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต]. http://thesis.swu.ac.th/swuthesis/Ear_Chi_Ed/Veena_P.pdf

วีรวิชญ์ เลิศรัตน์ธำรงกุล. (2563). ***การพัฒนาบทเรียนบนเว็บที่ใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือ วิชา กฎหมายเทคโนโลยีสารสนเทศที่ส่งเสริมทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ***. *วารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, 10(2), 22-27.* https://so04.tci-thaijo.org/index.php/neuarj/article/view/242025/166577.

เวสารัช ชูพงศ์ และ สิริพัชร์ เจษฎาวิโรจน์. (2564). ***การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง กระบวนการออกแบบเชิงวิศวกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3*** ที่เรียนด้วยบทเรียนบนเว็บกับการเรียนแบบปกติ. *การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ, 14, 183-190.* http://journalgrad.ssru.ac.th/index.php/8thconference/article/view/2443.

บทความวิจัย

ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2564). ***แพลตฟอร์มด้านการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศ*** *(Digital Education Excellence Platform : DEEP).* https://openapi.deep.go.th/about_deep/origin.

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2559). ***หนังสืออิเล็กทรอนิกส์การคิดเชิงสร้างสรรค์.*** https://www.ocsc.go.th/sites/default/files/document/ocsc-2017-eb13.pdf.

สมภพ จงจิตต์โพธา. (2563). ***องค์ประกอบศิลป์สำหรับงานคอมพิวเตอร์*** *(พิมพ์ครั้งที่ 1).* นนทบุรี: ศูนย์หนังสือเมืองไทยจำกัด.

อารี พันธ์มณี. (2540). ***ความคิดสร้างสรรค์กับการเรียนรู้.*** กรุงเทพฯ: ต้นอ้อ แกรมมี่.

อิศรา ก้านจักร. (2559). ***พื้นฐานทางด้านเทคโนโลยีการศึกษา*** *(พิมพ์ครั้งที่ 2).* ขอนแก่น: โรงพิมพ์คลังนานาวิทยา.

อุบล หนูฤกษ์. (2564). ***รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้โดยใช้การสร้างสรรค์เป็นฐานโรงเรียนในเครือข่ายเกาะพะงัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1***. *วารสารสมาคมนักวิจัย, 26(1), 211-221.* http://ir.sru.ac.th/handle/123456789/826.

อรวรรณ อุดมสุข. (2564). ***ผลการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) ร่วมกับสื่ออินโฟกราฟิกที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย เรื่อง กาพย์พระไชยสุริยาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1***. [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต]. https://so05.tci-thaijo.org/index.php/Phikun/article/view/260261.

อรณิชชา ทศตา และ กชพร ใจอดทน. (2563). ***ปัจจัยที่ส่งผลต่อความคิดสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีวิทยาลัยนครราชสีมา***. *วารสารวิชาการสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย, 26(2), 64-76.* https://so06.tci-thaijo.org/index.php/apheit-ss/article/view/242553/166521.

Rukchaipanit, V. (2017). ***การสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน****: Creativity-based Learning (CBL). Walailak Journal of Learning Innovations*, *1*(2), 23–37. https://so03.tci-thaijo.org/index.php/jliwu/article/view/95056

Sri Mulyati Iwan Junaedi andSukestiyarno. (2021). ***Creative Critical Thinking Skill Reviewed by Curiosity on Independent Learning Assisted by E-Learning***. *Unnes Journal of Mathematics Education Research,* 10(2), 208. https://journal.unnes.ac.id/sju/index.php/ujmer

Yu-Shan Chang; et al. (2021). ***Effects of cloud-based learning on student's engineering design creativity with different creative self-efficacy***. Thinking Skills and Creativity, 40, https://www.sciencedirect.com/ journal/thinking-skills-and-creativity

Simone M. Ritte; et al. (2020). ***Fostering students' creative thinking skills by Means of a one-year creativity trainingprogram. Dongtao Wei, Southwest University***, 15(3), 1. Retrieved from fostering students' creative thinking skills by means of a one-year creativity training program - EASY (knaw.nl)

บทความวิจัย

Wiriyah Ruechaipanit. (2013). ***The Committee of the National Curriculum Reformation 2013. Ministry of Education***. https://d1wqtxts1xzle7.cloudfront.net/49206273

Zurainee Mohd Tahir, Haryani Haron, Jasber Kaur Gian Singh. (2561). ***Evolution of Learning Environment: A Review of Ubiquitous Learning Paradigm Characteristics***. *Indonesian Journal of Electrical Engineering and Computer Science. 11(1), 175.* http://doi.org/ 10.11591/ijeecs.v11.i1.pp175-181

บทความวิจัย

การพัฒนาบุคลากรครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพังงา

ธิดา หัศนี

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพการพัฒนาบุคลากรเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพังงา 2) เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาบุคลากรเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพังงา 3) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาบุคลากรเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพังงา โดยมีกลุ่มตัวอย่าง คือ ได้แก่ บุคลากรในโรงเรียนเอกชนจังหวัดพังงา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพังงา รวมทั้งสิ้น 103 คน ได้มาโดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสุ่มของ Krejcie and Morgan (Krejcie&Morgan, 1970 : 607-610) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) การพัฒนาบุคลากรเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพังงา พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย จากมากไปหาน้อย พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการดำเนินการ รองลงมาคือ ด้านการติดตามประเมินผลการพัฒนาครู และด้านการปรับปรุงและแก้ไข ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการวางแผน 2) ปัญหาในการพัฒนาครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพังงา พบว่า ครูขาดการเรียนรู้และทักษะที่มุ่งเน้นไปสู่การเกิดสมรรถนะของตัวผู้เรียน เช่น ด้านการใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ การผลิตสื่อและนวัตกรรมเพื่อการจัดการเรียนรู้ นอกจากนี้มีข้อเสนอแนะในการพัฒนาครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยการจัดส่งครูอบรมให้ตรงตามกลุ่มสาระของตัวเอง ควรจัดทัศนศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบที่ได้จัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่เป็นที่ยอมรับของสังคม ตลอดจนพัฒนาครูด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรม เพื่อให้ทันกับยุคสมัย 3) แนวทางในการพัฒนาบุคลากรครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามแนวทางในการพัฒนาบุคลากรครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพังงา เพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จำแนกเป็น 4 ด้าน ตามแนวทางของ PDCA ดังนี้ 1) ด้านการวางแผน(Plan) กำหนดนโยบายและแผนในการพัฒนาครูในสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่ชัดเจน และสนับสนุนทรัพยากรและจัดสรรงบประมาณเพื่อใช้ในการพัฒนาครูที่เหมาะสมและเพียงพอ 2) ด้านการดำเนินงาน(Do) จัดอบรมพัฒนาครูให้ตรงตามกลุ่มสาระของตัวเอง โดยจัดแบบลงสนามจริง ปฏิบัติจริงเพื่อครูจะได้เห็นภาพ และนำไปประยุกต์ใช้ต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ 3) ด้านการติดตามและประเมินผลการพัฒนาครู(Check) ติดตามประเมินผลการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ 4) ด้านการปรับปรุงและแก้ไข(Action) นำข้อมูลจากการติดตามประเมินผลมาวิเคราะห์เพื่อปรับปรุงแก้ไขการ

บทความวิจัย

ดำเนินการพัฒนาครูในครั้งต่อไปและควรสื่อสารและสร้างความร่วมมือจากครูในการพัฒนาตนเองด้านต่างๆมีการใช้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อปรับปรุงพัฒนาครูให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากขึ้นต่อไป

คำสำคัญ: ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 / การพัฒนาบุคลากร

บทความวิจัย

Teachers's Development for learning management in the 21st century at private school in Phang-Nga Province

Thida Hassanee

ABSTRACT

This study employed a mixed methods research approach with the following objectives:1) To investigate the professional development of teachers in private Islamic schools in Phang Nga province for the 21st-century learning management. 2) To examine the problems and suggestions for the development of teachers in private Islamic schools in Phang Nga province for 21st-century learning management. 3) To explore strategies for the development of teachers in private Islamic schools in Phang Nga province for the 21st-century learning management. The sample group consisted of 103 individuals, including staff from private schools in Phang Nga province affiliated with the Provincial Education Office. The sample size was determined using Krejcie and Morgan's table (Krejcie& Morgan, 1970: 607-610). The research utilized questionnaires as the research instrument and employed statistical analysis methods including frequency, percentage, mean, and standard deviation for data analysis.

The research findings indicated that 1) the overall level of professional development of teachers in private Islamic schools in Phang Nga Province for the 21st-century learning management was in high level. Ranked from high to low average, the highest average score was in the area of implementation, followed by teacher assessment and improvement, while the lowest score was in planning. 2) Challenges in developing teachers for the 21st-century learning management in private Islamic schools in Phang Nga Province found that the teachers lacked learning and skills focused on fostering student competencies, such as the use of new technologies, material design, and innovation for learning management. Recommendations for teachers' development for the 21st-century learning management, the result showed that teachers should receive targeted training aligned with their subject areas. Educational field trips should be organized to exemplary schools that have successfully implemented the 21st-century learning management and be accepted by society and enhancing teachers' skills in information technology and some up-to-date innovations. 3) Strategies for developing teachers in private Islamic schools in Phang Nga Province for the 21st-century learning management, the research indicated that 1) in planning, stablished clear policies and development plans for teachers aligned with the 21st-century learning management and allocated resources and budget appropriately to

ensure adequate and suitable teacher development. 2) For the implementation, the result revealed that the schools should conduct training programs tailored to specific subject areas in real-world or practical settings which allowing teachers to visualize and effectively apply what they have learned to enhance their efficiency. 3) In monitoring and evaluation, the study found that schools should have continuous and systematic monitoring and evaluation of teachers' development.4) In the area of improvement and correction, schools should analyze data from the monitoring and evaluation to identify areas needing enhancement in the next phase of teachers' development. Fostering communication and collaboration among teachers was essential for their self-improvement in various aspects of their work. Utilizing feedback data could enable continuous improvement to ensure teachers' work becoming more effective moving forward.

Keywords: The 21TH Century Learning Skill / Performance Development

บทความวิจัย

บทนำ

แนวคิดสำคัญของการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่และสิ่งประดิษฐ์ใหม่ โดยการใช้กระบวนการทางปัญญา (กระบวนการคิด) ระบวนการทางสังคม (กระบวนการกลุ่ม) และให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์และมีส่วนร่วมในการเรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ ครูผู้สอนจึงเป็นผู้ที่มีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนให้สอดคล้องกับความสนใจความสามารถและความถนัด มีการบูรณาการความรู้ในศาสตร์สาขาต่างๆ ใช้หลากหลายวิธีการสอน หลากหลายแหล่งความรู้สามารถพัฒนาปัญญาอย่างหลากหลาย ที่เรียกว่า พหุปัญญา รวมทั้งเน้นการวัดผลที่หลากหลายวิธี กระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องให้ผู้เรียนมีบทบาทรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง ส่วนบทบาทของครูผู้สอน คือ ผู้สนับสนุน (Supporter) และแหล่งความรู้ (Resource Person) ของผู้เรียน และจัดเนื้อหาวิชาที่มีความสำคัญและมีความหมายต่อการเรียนรู้ การเรียนรู้จะประสบผลสำเร็จหากผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้เรียนจะได้รับความสนุกสนานจากการเรียน หากได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ได้ ทำงานร่วมกันกับเพื่อน ๆ ได้ทำให้ผู้เรียนรู้จักสัมพันธภาพในกลุ่ม การพัฒนาความเป็นผู้ใหญ่ การปรับปรุงการทำงานและการจัดการกับชีวิตของแต่ละบุคคล มีโอกาสเห็นตนเอง ในแง่มุมที่แตกต่างจากเดิม (ดิเรก วรรณเศียร,2559)

การพัฒนาคุณภาพครู จึงเป็นสิ่งที่สำคัญและได้รับความสนใจในการปฏิรูปการศึกษาตลอดมาปัจจัยสำคัญในการบริหารองค์กร คือการการพัฒนาบุคลากร ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้บริหารจะต้องคำนึงถึง เพราะความสำเร็จขององค์กรจะเป็นผลโดยตรงมาจากการปฏิบัติงานโดยบุคลากรขององค์กรนั้น การพัฒนาบุคคลากร ซึ่งมีลักษณะเป็นกระบวนการที่ต้องการทำให้บุคลากรมีความรู้ ความสามารถ ความชำนาญ มีทัศนคติที่ถูกต้องในลักษณะที่ดีขึ้นกว่าเดิม และเป็นกระบวนการที่ควรจะได้กระทำอย่างต่อเนื่อง

ในขณะเดียวกัน การที่จะพัฒนาผู้เรียนในยุคปัจจุบันนี้ได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืนให้สอดคล้องกับกระแสการศึกษายุคใหม่นั้น การจัดการศึกษาจำเป็นต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ และต้องถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญมากที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาจะต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนได้สามารถพัฒนาตนเอง ตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพของตน ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายหลักของการพัฒนาการศึกษาของประเทศไทย คือ การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้ โดยถ่ายทอดความรู้ การฝึกฝน การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์ ความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ ที่เกิดจากการจัดสภาพแวดล้อมทางสังคมการเรียนรู้ และเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2553)

ดังนั้น การพัฒนาคุณภาพการศึกษาจึงมีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาคนที่จะช่วยพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน สถาบันการศึกษาจึงเป็นอีกสถานที่หนึ่งที่มีความสำคัญในการช่วยพัฒนาและฝึกฝนทักษะชีวิตของนักเรียน ทั้งความรู้ ทั้งด้านความคิดจิตใจและพฤติกรรม เมื่อจบการศึกษาและออกมาดำรงชีวิตในสังคมก็จะเป็นคนที่มีคุณภาพเป็นอนาคตสำคัญในการขับเคลื่อนประเทศ (จินตนา ตันสุวรรณนนท์, 2560) ทั้งนี้มีหน่วยงานออกมานำเสนอว่า

บทความวิจัย

ชุดทักษะของเยาวชนในโลกยุคสมัยใหม่ควรจะต้องประกอบไปด้วยอะไรบ้าง ซึ่งเป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายในชื่อ “ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21” ซึ่งทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ได้แบ่ง ออกเป็น 3 ด้านหลัก คือ ทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม (Learning and Innovation Skills), ทักษะชีวิตและการทำงาน (Life and Career Skills), ทักษะสารสนเทศสื่อ และเทคโนโลยี (Information , Media and Technology Skills)

กระแสการศึกษายุคใหม่ ตัวอย่างหนึ่งที่แสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วคือ “New Normal” ในบริบทสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด–19 ในช่วงปลาย พ.ศ. 2562 ถึง พ.ศ. 2563 ที่ผ่านมานั้น มนุษย์จึงจำเป็นต้องป้องกันตนเองเพื่อให้มีชีวิตรอดด้วยการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการดำรงชีวิตที่ผิดไปจากวิถีเดิม ๆ โดยมีการปรับหาวิถีการดำรงชีวิตแบบใหม่เพื่อให้ปลอดภัยจากการติดเชื้อควบคู่ไปกับความพยายามรักษาและฟื้นฟูศักยภาพทางเศรษฐกิจและธุรกิจ นำไปสู่การสรรค์สร้างสิ่งประดิษฐ์ใหม่ ๆ เทคโนโลยีใหม่ ๆ มีการปรับแนวคิดวิสัยทัศน์ วิธีการจัดการ ตลอดจนพฤติกรรมที่เคยทำมาเป็นกิจวัตรจนกลายเป็นความปกติใหม่ ในระบบการศึกษาเอง สถาบันการศึกษาเป็นอีกหนึ่งในหลายๆ ที่ที่ต้องถูกสั่งปิดสถานที่ สั่งห้ามไม่ให้มีการจัดเรียนการสอนแบบเดิม คือการที่คุณครูและอาจารย์ สอนนักเรียนและนักศึกษาในห้องเรียน ดังนั้นการปรับตัวแบบใหม่ที่เกิดขึ้นในสถาบันการศึกษาจึงเป็นการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ทำให้การเรียนการสอนต้องใช้รูปแบบที่เรียกว่า “การเรียนในแบบวิถีชีวิตใหม่”

การพัฒนาตนเองของครูและบุคลากรทางการศึกษาถือเป็นกิจกรรมที่สำคัญต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคลากร ให้เอื้ออำนวยต่อการบริหารบุคลากร โดยมีเป้าหมาย คือ องค์กรสามารถเสริมสร้างและปรับเปลี่ยนผู้ปฏิบัติงานให้มีความรู้ (knowledge) ความเข้าใจ (understanding) ทักษะในการทำงาน (skill) และทัศนคติ (Attitude) ให้เอื้ออำนวยต่อประสิทธิภาพในการทำงานได้มากที่สุด

การให้มีการพัฒนาครูที่ดีจะเป็นพลังในขับเคลื่อนการการพัฒนาคุณภาพของครู และบุคลากรทางการศึกษาอย่างแท้จริง มีนโยบายที่ครอบคลุมชัดเจนและเหมาะสมกับสภาพความต้องการของครูและองค์กร หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สำหรับใช้เป็นกรอบทิศทางและแนวทางในการพัฒนาครูและบุคลากรทางศึกษาอย่างต่อเนื่อง และมีคุณภาพที่สามารถส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน คือต้องมีการพัฒนานโยบายการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ใช้การวิจัยเป็นฐานเพื่อให้ได้คุณภาพ

จากผลการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาครูของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2556) เรื่องบทวิเคราะห์สถานภาพการพัฒนาครูทั้งระบบและข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาครูเพื่อคุณภาพผู้เรียนได้ค้นพบสิ่งที่สำคัญเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและปัญหาการพัฒนาครูสรุปได้ 7ประเด็น ดังนี้ 1)ระบบการพัฒนาครูในภาพรวมของประเทศยังไม่มีหน่วยงานหรือเจ้าภาพหลักที่จะทำหน้าที่ดูแลกำกับติดตาม วางระบบและวางแผนการพัฒนาในภาพรวม 2) กลไกการขับเคลื่อนเพื่อพัฒนาครูยังขาดกลไกในการรวมพลังขับเคลื่อนเพื่อพัฒนาวิชาชีพครูให้เป็นวิชาชีพชั้นสูง 3) หลักสูตรการพัฒนาครูไม่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของครู ยังขาดการวิเคราะห์สภาพปัญหาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครู ทำให้กระบวนการพัฒนาไม่ตอบสนองต่อความต้องการของครู 4) วิธีการและสาระการพัฒนาครูยังใช้รูปแบบเดิม ๆ ไม่มีนวัตกรรมใหม่ๆ ซึ่งไม่ตรงกับความต้องการของครู การ

บทความวิจัย

พัฒนาครูมีระยะเวลาน้อยไม่เหมาะกับเนื้อหา ส่วนใหญ่ใช้การบรรยายฝึกอบรมและพัฒนาในห้องประชุม ขาดความเชื่อมโยงกับกิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียน 5) สถานที่จัดอบรมพัฒนาครูส่วนใหญ่เน้นการอบรมตามห้องประชุมในโรงแรม หรือในสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งดึงครูออกจากห้องเรียน ส่งผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอน 6) ระบบการติดตามผล การพัฒนาครูของแต่ละหน่วยงานขาดระบบการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง 7) แรงจูงใจในการพัฒนาตนเองของครู พบว่า ครูยังขาดแรงจูงใจในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองเพื่อพัฒนาตนเองทั้งด้านความรู้และทักษะ ด้านการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

ดังนั้น โรงเรียนเอกชนในจังหวัดพังงา จำเป็นที่จะต้องมีการเตรียมความพร้อมในการพัฒนาบุคลากรครูเพื่อให้สอดคล้องกับกระแสการศึกษายุคใหม่ และเท่าทันการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเนื่องจากความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ตลอดจนวิธีการทำงานในรูปแบบที่ทันสมัย ทั้งการจัดรูปแบบการเรียนการสอน เทคนิค วิธีการสอนที่จะส่งผลให้ผู้เรียนได้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น อีกทั้งการพัฒนาบุคลากรจะได้ผลประโยชน์กลับคืนมาในระยะยาว และเป็นเครื่องมือสร้างความมั่นคงทางการจัดการศึกษาให้กับสถานศึกษาอีกด้วย ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาระดับความพร้อมของบุคลากรครูโรงเรียนเอกชนในจังหวัดพังงาสู่กระแสการศึกษายุคใหม่ การปรับตัวของบุคลากรครูและผู้บริหารท่ามกลางกระแสการศึกษายุคใหม่ และศึกษาทิศทางและแนวทางการพัฒนาบุคลากรครูโรงเรียนเอกชนในจังหวัดพังงาเพื่อเข้าสู่การศึกษายุคใหม่ในอนาคตด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการพัฒนาบุคลากรครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพังงา
2. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาบุคลากรครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพังงา
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาบุคลากรครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพังงา

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงผสม (Mixed method research) ประกอบด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ภายใต้การตรวจความตรงโดยผู้ทรงคุณวุฒิ (Connoisseurs) และผู้เชี่ยวชาญ เพื่อศึกษาสภาพการพัฒนาบุคลากรครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพังงา โดยมีประชากร กรอบแนวคิดในการวิจัย และเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรในโรงเรียนเอกชนจังหวัดพังงา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพังงา จำนวน 5 โรงเรียน ดังนี้ 1) โรงเรียนดารุสสลามวิทยา จำนวน 45 คน 2) โรงเรียนตรีบียะห์อิสลามี

ยะห์ จำนวน 31 คน 3) โรงเรียนสังคมอิสลามวิทยา จำนวน 22 คน 4) โรงเรียนฟาฮัดวิทยาทาน จำนวน 25 คน 5) โรงเรียนศรัทธาธรรม จำนวน 15 คน รวมทั้งสิ้น 138 คน

กลุ่มตัวอย่าง

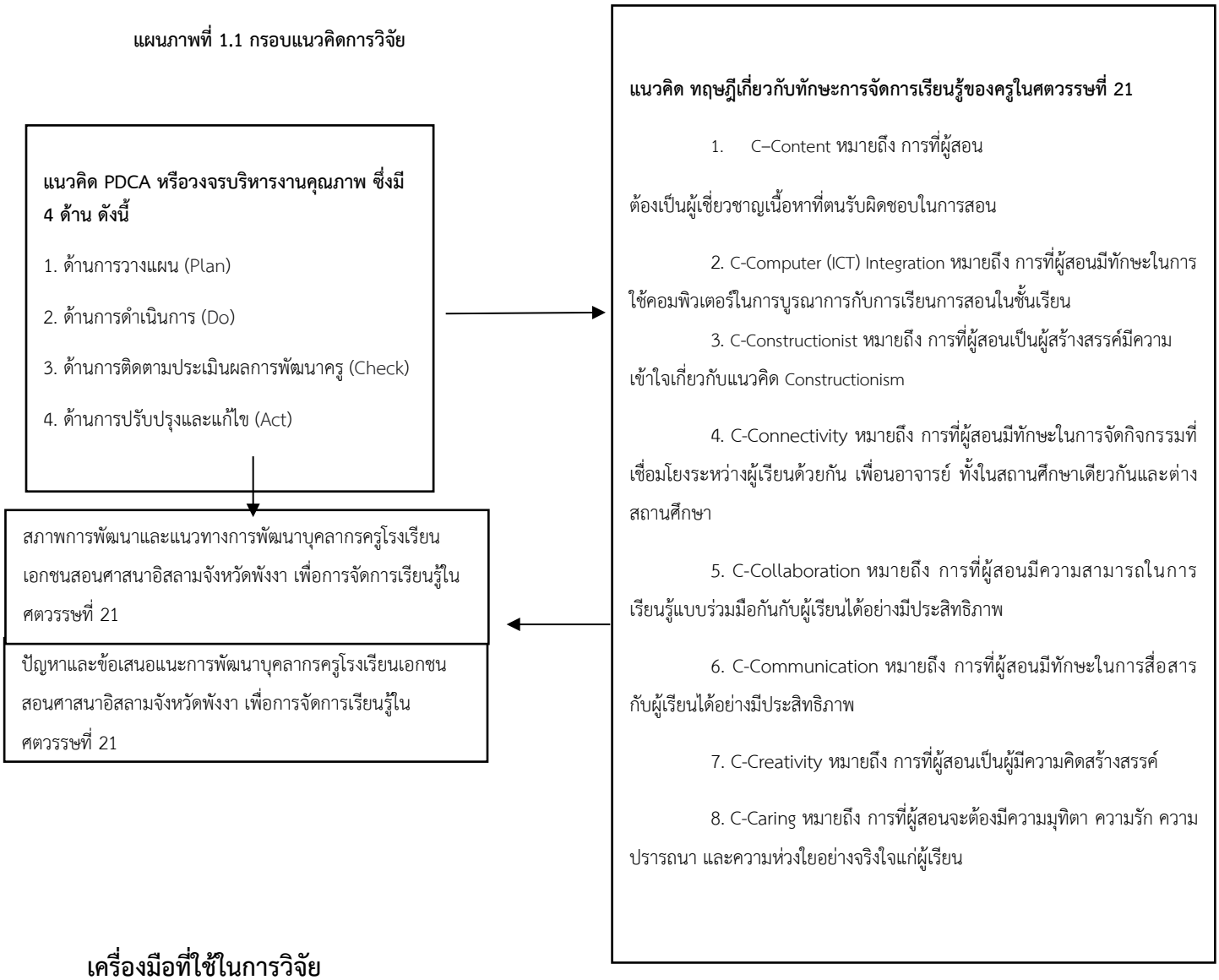
กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรในโรงเรียนเอกชนจังหวัดพังงา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพังงา จำนวน 5 โรงเรียน ดังนี้ 1) โรงเรียนดาริสสลามวิทยา จำนวน 35 คน 2) โรงเรียนตัรบียะห์อิสลามียะห์ จำนวน 23 คน 3) โรงเรียนสังคมอิสลามวิทยา จำนวน 16 คน 4) โรงเรียนฟาฮัดวิทยาทาน จำนวน 18 คน 5) โรงเรียนศรัทธาธรรม จำนวน 11 คน รวมทั้งสิ้น 103 คน ได้มาโดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสุ่มของ Krejcie and Morgan

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยต้องการทราบถึงการพัฒนาบุคลากรเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพังงา มุ่งศึกษาวิจัยเกี่ยวกับศึกษาระดับความพร้อมของบุคลากรครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดพังงา เพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และศึกษาทิศทางและแนวทางการพัฒนาบุคลากรครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดพังงาเพื่อเข้าสู่การศึกษายุคใหม่ในอนาคต ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับคุณลักษณะที่จำเป็นสำหรับครู ไทยในอนาคต(C-Teacher) ซึ่งมีทักษะที่ จำเป็นสำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของถนอมพร เลาหจรัสแสง, (2557 : 15-18) ประกอบด้วย 8 ประการ และแนวคิดวรจรเดมมิ่ง หรือวงจรพีดีซีเอ(PDCA) โดย PDCA (Plan-Do-Check-Act) เป็นกิจกรรมพื้นฐานในการพัฒนาประสิทธิภาพและคุณภาพของการดำเนินงาน ซึ่งประกอบไปด้วย 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน การปฏิบัติการตรวจสอบ และการปรับปรุง โดยมีกรอบแนวคิดการวิจัยดังนี้

บทความวิจัย

แผนภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ประกอบด้วย แบบสอบถาม และสัมภาษณ์กลุ่ม หรือ Focus Group โดยมีรายละเอียดต่อไปนี้

เครื่องมือแบบสอบถาม ใช้แบบสอบถามในการสำรวจความคิดเห็นของบุคลากรครูตามคุณสมบัติของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 103 ชุด โดยแบบสอบถามมีทั้งหมด 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสภาพภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามในเรื่อง เพศ อายุวุฒิการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบันและประสบการณ์ทำงาน มีลักษณะเป็นแบบสอบถามที่กำหนดตัวเลือกไว้ให้เลือก (checklist)

บทความวิจัย

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพังงา แบบสอบถามในตอนที่ 2 มีลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของลิเคิร์ท (Likert's five rating scales) (Rensis Likert, 1967) โดยกำหนดค่าคะแนนของช่วงน้ำหนักเป็น 5 ระดับ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิดระบุปัญหา ข้อเสนอแนะ และแนวทางในการพัฒนาบุคลากรครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพังงา

เครื่องมือการสัมภาษณ์กลุ่ม (Focus Group)

งานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างสำหรับการสัมภาษณ์กลุ่ม เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาบุคลากรครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพังงา การศึกษาครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 5 คน โดยเป็นตัวแทนจากแต่ละโรงเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 3 ตอน เพื่อตอบคำถามวิจัย โดยเรียงลำดับตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. การศึกษาผลของระบบสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ต่อการพัฒนาสมรรถนะของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ ข้อมูล ดังนี้

1.1 ข้อมูลจากแบบสอบถามผู้บริหารและครู ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับชั้นที่ทำการสอน ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน

1.2 ข้อมูลจากแบบสอบถามผู้บริหารและครู ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับ การพัฒนาบุคลากรครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพังงา วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อจำแนกระดับการดำเนินการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาบุคลากรครูในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพังงา

1.3 ข้อมูลจากแบบสอบถาม ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาบุคลากรของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดพังงา นำมาสรุปความถี่ของความคิดเห็น และนำมาวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาบุคลากรของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดพังงา

1.4 ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์เชิงลึก เรื่อง การพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

2. คำถามการวิจัย "โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพังงามีแนวทางการพัฒนาบุคลากรครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 อย่างไร" ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

2.1 ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์กลุ่ม (Focus group) เรื่อง แนวทางการพัฒนาบุคลากรครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

2.2 สังเคราะห์และจำแนกแนวทางการพัฒนาแนวทางการพัฒนาบุคลากรครู เพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

<u>บทความวิจัย</u>

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยจำแนกตามเพศอายุ ระดับชั้นที่ทำการสอน ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน ผลการวิจัยสรุปดังนี้
   1.1 ผู้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพังงาจำนวน 103 คน จำแนกตามเพศ พบว่า เป็นเพศชาย จำนวน 33 คน และเป็นเพศหญิงจำนวน 70 คน จำแนกตามอายุ พบว่า อายุต่ำกว่า 25 ปี จำนวน 22 คน ระหว่าง 25 – 35 ปี จำนวน 51 คน ระหว่าง 36 – 45 ปี จำนวน 19 คน และมีอายุ 46 ปีขึ้นไปจำนวน 11 คน จำแนกตามระดับชั้นที่สอน พบว่า เป็นผู้ที่สอนระดับอนุบาล 10 คน เป็นผู้สอนระดับประถมศึกษา 16 คน เป็นผู้สอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 33 คน เป็นผู้สอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 44 คน จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า เป็นผู้ที่มีวุฒิการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรีจำนวน 16 คน ปริญญาตรี จำนวน 70 คน และปริญญาโท จำนวน 17 คน จำนวน 9 คน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานตั้งแต่ 0-5 ปี จำนวน 30 คน ตั้งแต่6-10 ปี จำนวน 34 คน 11-15 ปีจำนวน 13 คน และมากกว่า 16 ปี จำนวน 26 คน ตามลำดับ
2. ผลการศึกษาการพัฒนาบุคลากรเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพังงา
   2.1 การพัฒนาบุคลากรเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพังงา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยคะแนนจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการดำเนินการ ด้านการติดตามประเมินผลการพัฒนาครู และด้านการปรับปรุงและแก้ไข ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการวางแผน
   2.2 การพัฒนาบุคลากรเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพังงา ด้านการวางแผน โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยคะแนนจากมากไปน้อย ได้แก่ มีการประชุมครูและผู้บริหารเพื่อดำเนินงานตามโครงการพัฒนาครูล่วงหน้าอย่างเหมาะสม มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานตามแผนงานการพัฒนาครูและมอบหมายงานอย่างชัดเจน และมีการสำรวจความต้องการในการพัฒนาครูด้านการศึกษาและจัดอบรมครู ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีการจัดทำแผนกำกับติดตาม ประเมินผลในห้วงเวลาที่เหมาะสม
   2.3 การพัฒนาบุคลากรเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพังงา ด้านการดำเนินงาน โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยสามารถเรียงลำดับ

ค่าเฉลี่ยคะแนนจากมากไปน้อย ได้แก่ มีครูเข้ารับการอบรมพัฒนาตามเป้าหมาย และผู้บริหารโรงเรียนส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานและอำนวยความสะดวกต่างๆ การกำหนดระยะเวลาในการจัดทำตารางหรือปฏิทินในการพัฒนาครู และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด มีการเชิญวิทยากรจากภายนอกหรือหน่วยงานทางการศึกษามาให้ความรู้

2.4 การพัฒนาบุคลากรเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพังงา ด้านการวางแผน โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยคะแนนจากมากไปน้อย ได้แก่ ครูมีเจตคติที่ดีต่อการเข้ารับการอบรมพัฒนา มีการนำผลการประเมินมาวิเคราะห์เพื่อให้สอดคล้องการวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ และครูมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการพัฒนาครู ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีการติดตามประเมินผลการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ มีการประเมินการใช้ทรัพยากรในการอบรมพัฒนาครูอย่างคุ้มค่า และผู้ปฏิบัติงานมีการกำหนดวิธีและเกณฑ์การประเมินผลการพัฒนาครู โดยมีค่าเฉลี่ยที่เท่ากัน

2.5 การพัฒนาบุคลากรเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพังงา ด้านการปรับปรุงและแก้ไข โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยคะแนนจากมากไปน้อย ได้แก่ กำกับ ติดตามการพัฒนาครูอย่างเป็นระบบ รองลงมาประชุมปรึกษาหารือครูและผู้บริหารเพื่อจัดทำแผนพัฒนาครูให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และมีการกำหนดใช้ทรัพยากรในการอบรมพัฒนาครูอย่างคุ้มค่า ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การประสานความร่วมมือจากวิทยากรและหน่วยงานทางการศึกษาที่เกี่ยวข้อง เพื่อหาแนวทางการพัฒนาครูอย่างเหมาะสม

3. ผลการศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพังงา เพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

3.1 ผลการวิเคราะห์ปัญหาในการพัฒนาครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพังงา เพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 พบว่า ครูขาดการเรียนรู้และทักษะที่มุ่งเน้นไปสู่การเกิดสมรรถนะของตัวผู้เรียน เช่น ด้านการใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ การผลิตสื่อและนวัตกรรมเพื่อการจัดการเรียนรู้ มีความถี่สูงสุด รองลองมา โรงเรียนยังขาดการวางแผนพัฒนาบุคลากรครูอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบขาดนโยบายที่ชัดเจนเกี่ยวกับการพัฒนาครูทำให้การดำเนินงานไม่มีทิศทางแน่ชัด และการติดตามผลการพัฒนายากเนื่องจากขาดข้อมูลและตัวชี้วัดที่ชัดเจนครูบางส่วนยังยึดติดที่จะจัดการเรียนรู้ในรูปแบบเดิม มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการสอนที่ล่าช้าที่ไม่สอดคล้องกับสภาพสังคมในยุคปัจจุบัน และครูมีภาระงานอื่นนอกเหนือจากการสอนมากเกินไป ทำให้เกิดความเหนื่อยล้า ไม่พร้อมที่จะพัฒนาตนเองเท่าที่ควร ส่วนความถี่น้อยที่สุด คือ ขาดกิจกรรมในการคลายเครียด

3.2 ข้อเสนอแนะในการพัฒนาครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพังงา เพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 พบว่า ควรจัดส่งครูอบรมให้ตรงตามกลุ่มสาระของตัวเอง มีความถี่มากที่สุด รองลงมา

ควรจัดทัศนศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบที่ได้จัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่เป็นที่ยอมรับของสังคม รองลงมาควรพัฒนาครูด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรม เพื่อให้ทันกับยุคสมัย และเป็นที่ยอมรับของสังคมรองลงมาควรพัฒนาครูในด้านทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อเพิ่มสมรรถนะการเรียนรู้ของผู้เรียนรองลงมาโรงเรียนควรมีแผนพัฒนาบุคลากรที่ชัดเจน ตามการสำรวจความต้องการในการพัฒนาตนเอง และการเรียนรู้ที่ดีคือการได้ลงมือทำการอบรมควรจัดแบบลงสนามจริงปฏิบัติจริงคุณครูจะได้เห็นภาพ และนำไปประยุกต์ใช้ต่อไปได้ และข้อเสนอแนะที่มีความถี่น้อยที่สุด คือ ควรส่งเสริมให้กำลังใจครูในการพัฒนาตนเอง

4. แนวทางการพัฒนาครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพังงา เพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ผู้วิจัยสรุปแนวทางการพัฒนาครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพังงา เพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ดังนี้

4.1 ด้านการวางแผน (Plan)

1) โรงเรียนหรือผู้บริหารโรงเรียนควรมีการกำหนดนโยบายในการพัฒนาครูในสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่ชัดเจน
2) โรงเรียนหรือผู้บริหารโรงเรียนควรมีการสำรวจการพัฒนาตนเองและจัดทำแผนพัฒนาครูเป็นรายบุคคล
3) โรงเรียนหรือผู้บริหารโรงเรียนควรสนับสนุนทรัพยากรและจัดสรรงบประมาณเพื่อใช้ในการพัฒนาครูที่เหมาะสมและเพียงพอ

4.2 ด้านการดำเนินงาน (Do)

1) โรงเรียนหรือผู้บริหารโรงเรียนควรจัดอบรมพัฒนาครูให้ตรงตามกลุ่มสาระของตัวเอง โดยจัดแบบลงสนามจริง ปฏิบัติจริงเพื่อครูจะได้เห็นภาพ และนำไปประยุกต์ใช้ต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) โรงเรียนหรือผู้บริหาร ควรพัฒนาครูในด้านทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เช่นด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ภาษาและนวัตกรรม เพื่อให้ทันกับยุคสมัย และนำไปสู่การเพิ่มสมรรถนะการเรียนรู้ของผู้เรียน

3) โรงเรียนหรือผู้บริหาร ควรอบรมเชิญวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญจากภายนอกในการอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อแลกเปลี่ยนการเรียนรู้และสร้างความตื่นตัวและการรับรู้ในสิ่งใหม่ๆได้เร็วขึ้น

4.3 ด้านการติดตามและประเมินผลการพัฒนาครู (Check)

1) โรงเรียนหรือผู้บริหาร ควรมีการติดตามประเมินผลการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ

2) โรงเรียนหรือผู้บริหารควรมีการรายงานผลการติดตามประเมินผลให้ครูและผู้บริหารทราบข้อมูลการดำเนินการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง

3) โรงเรียนหรือผู้บริหารมีการประเมินการใช้ทรัพยากรในการอบรมพัฒนาครูอย่างคุ้มค่า

4.4 ด้านการปรับปรุงและแก้ไข (Action)

1) โรงเรียนหรือผู้บริหารควรนำข้อมูลจากการติดตามประเมินผลมาวิเคราะห์เพื่อปรับปรุงแก้ไขการดำเนินการพัฒนาครูในครั้งต่อไป

2) โรงเรียนหรือผู้บริหารควรประสานความร่วมมือจากวิทยากรและหน่วยงานทางการศึกษาที่เกี่ยวข้อง หรืออาจจะทัศนศึกษาดูงานจากโรงเรียนที่ต้นแบบในกรจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21เพื่อหาแนวทางการพัฒนาครูอย่างเหมาะสม

3) โรงเรียนหรือผู้บริหารควรสื่อสารและสร้างความร่วมมือจากครูในการพัฒนาตนเองด้านต่างๆมีการใช้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อปรับปรุงพัฒนาครูให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

อภิปรายผล

จากการศึกษาการพัฒนาบุคลากรครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพังงา ผลการวิจัยมีประเด็นที่น่าสนใจที่จะนำมาอภิปราย ดังนี้

1. สภาพการพัฒนาบุคลากรเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพังงา โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปสู่ค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนี้ ด้านการดำเนินการ ด้านการติดตามประเมินผลการพัฒนาครู ด้านการปรับปรุงและแก้ไข และด้านการวางแผน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพังงาให้ความสำคัญกับการพัฒนาครูและเห็นว่าการพัฒนาครูเป็นหัวใจสำคัญของการเป็นครู ดังที่ชนิตา รักษ์พลเมือง และคณะ (2560 : 17) ได้ให้ข้อเสนอเชิงนโยบายสำหรับการพัฒนาครูการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สอดคล้องกับความต้องการในอนาคตที่สำคัญคือ การพัฒนาครูให้มีความเชื่อมโยงกับคุณภาพการผลิตบัณฑิตและการพิจารณาผลการปฏิบัติงานของครู การพัฒนาครูให้มีจรรยาบรรณวิชาชีพครูและจิตวิญญาณความเป็นครูซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการเป็นครู สอดคล้องกับงานวิจัยของลัดดาวัลย์ สะอิ้งทอง (2564 : 82) ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ซึ่งพบว่าการดำเนินการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 โดยการส่งเสริม สนับสนุนให้ครูผู้สอนได้รับการพัฒนาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพส่งผลให้ผู้เรียนได้บรรลุเป้าหมายอย่างเต็มศักยภาพ

2. ปัญหาในการพัฒนาครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพังงา พบว่า ครูขาดการเรียนรู้และทักษะที่มุ่งเน้นไปสู่การเกิดสมรรถนะของตัวผู้เรียน เช่น ด้านการใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ การผลิตสื่อและนวัตกรรมเพื่อการจัดการเรียนรู้ มีความถี่สูงสุด รองลองมา โรงเรียนยังขาดการวางแผนพัฒนาบุคลากรครูอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบขาดนโยบายที่ชัดเจนเกี่ยวกับการพัฒนาครูทำให้การดำเนินงานไม่มีทิศทางแน่ชัด และการติดตามผลการพัฒนายากเนื่องจากขาดข้อมูลและตัวชี้วัดที่ชัดเจนครูบางส่วนยังยึดติดที่จะจัดการเรียนรู้ในรูปแบบเดิม มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการสอนที่ล่าช้าที่ไม่สอดคล้องกับสภาพสังคมในยุคปัจจุบัน และครูมีภาระงานอื่นนอกเหนือจากการสอนมากเกินไป ทำให้เกิดความเหนื่อยล้า ไม่พร้อมที่จะพัฒนาตนเองเท่าที่ควร สอดคล้องกับงานวิจัยของพจนีย์ มั่งคั่ง (2563 : 125) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนเครือข่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 พบว่าปัญหาและแนวทางแก้ไขเกี่ยวกับทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู ได้แก่ ทักษะความคิดสร้างสรรค์ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบใหม่ๆ ทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศหรือสื่อ

บทความวิจัย

ที่ทันสมัยในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวางแผน ออกแบบนวัตกรรมที่เหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้ในยุคปัจจุบัน การผลิตและพัฒนาผลงานผ่านระบบเครือข่ายสมัยใหม่ ความเพียงพอและความทันสมัยของสื่ออุปกรณ์ทางเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้เทคนิคการวิจัยเพื่อนำมาพัฒนาการเรียนการสอน การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการวิจัยทักษะในการวัดประเมินผลและการสื่อสารสารสนเทศอย่างมีระบบ ภาระงานอื่นค่อนข้างมาก แนวทางแก้ไขได้แก่ จัดอบรมการใช้เทคโนโลยี นวัตกรรมที่ทันสมัย จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้ครูเสนอผลงานนวัตกรรมสร้างสรรค์ สัมมนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) จัดหาคอมพิวเตอร์ให้เพียงพอ ทันสมัย จัดลำดับความสำคัญการทำงานให้ชัดเจนและเหมาะสม และสอดคล้องกับงานวิจัยของลัดดาวัลย์ สะอิ้งทอง (2564 : 82) ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ซึ่งพบว่า สภาพปัญหาการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนการสอนของครูในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ด้านที่มีปัญหามากที่สุดคือ ด้านการสร้างและพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีทางการศึกษา และแหล่งการเรียนรู้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของอมลสิริมหาสุรเดช (2561 : 34) ที่ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนคชเผือกอนุสรณ์ สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่พบว่า ในด้านปัญหาการพัฒนาครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21ของโรงเรียนคชเผือกอนุสรณ์ สังกัดกรุงเทพมหานคร มีปัญหาหลายด้าน โดยจัดอันดับของปัญหา 5 อันดับ ดังนี้ 1.ครูมีภาระงานมากไม่สมดุลกับการใช้เทคนิคการสอนคิดวิเคราะห์ในศตวรรษที่ 21 2. เวลาที่ใช้ในการจัดฝึกอบรมและพัฒนาครูมีน้อยเกินไป 3. ขาดการจัดสรรงบประมาณเพื่อการพัฒนาครูอย่างเพียงพอ 4. ขาดการนิเทศการสอนอย่างต่อเนื่องและ 5. คู่มือการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เข้าใจยาก อาจเนื่องมาจากครูขาดแรงจูงใจ ขาดความรู้ความเข้าใจและความกระตือรือร้น

นอกจากนี้ ข้อเสนอแนะในการพัฒนาครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพังงา พบว่า จัดส่งครูอบรมให้ตรงตามกลุ่มสาระของตัวเอง มีความถี่มากที่สุด รองลงมา ควรจัดทัศนศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบที่ได้จัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่เป็นที่ยอมรับของสังคมรองลงมาควรพัฒนาครูด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรม เพื่อให้ทันกับยุคสมัย รองลงมาควรพัฒนาครูในด้านทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อเพิ่มสมรรถนะการเรียนรู้ของผู้เรียน รองลงมาโรงเรียนควรมีแผนพัฒนาบุคลากรที่ชัดเจน ตามการสำรวจความต้องการในการพัฒนาตนเอง และการเรียนรู้ที่ดีคือการได้ลงมือทำการอบรมควรจัดแบบลงสนามจริง ปฏิบัติจริงคุณครูจะได้เห็นภาพ และนำไปประยุกต์ใช้ต่อไปได้ และข้อเสนอแนะที่มีความถี่น้อยที่สุด คือ ควรส่งเสริมให้กำลังใจครูในการพัฒนาตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยชองสอดคล้องกับงานวิจัยของอมลสิริ มหาสุรเดช (2561 : 34) ที่ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนคชเผือกอนุสรณ์ สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่พบว่าจากการที่ครูมีข้อเสนอแนะในการพัฒนาครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนคชเผือกอนุสรณ์ สังกัดกรุงเทพมหานครดังนี้ 1. ควรกำหนดเวลาที่ใช้ในการจัดฝึกอบรมและพัฒนาครูให้เหมาะสม 2. ควรมีการพัฒนาครูด้านการทำงานเป็นทีม 3. ควรจัดทำคำอธิบายคู่มือการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น 4. ควรจัดอบรมพัฒนาครูด้านการจัดทำสื่อสำหรับการสอนในศตวรรษที่ 21 5. ควรประสานงานกับหน่วยงานการศึกษาที่เป็นต้นแบบการจัดการเรียนรู้อย่างจริงจัง 6. ควรออกแบบการใช้เทคนิคการสอนคิดวิเคราะห์ในศตวรรษที่ 21 สำหรับครู 7. ควรมีการนิเทศการสอนอย่างต่อเนื่อง 8. ควรจัดสรร

<u>บทความวิจัย</u>

งบประมาณเพื่อการพัฒนาครูอย่างเพียงพอและ 9.ควรส่งเสริมให้ครูจัดการสอนแบบทีมเพื่อฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ให้เด็ก

3.แนวทางในการพัฒนาบุคลากรครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพังงา เพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จากการศึกษาแนวทางการพัฒนา สามารถจำแนกออกเป็น 4 ด้าน ตาม PDCA ดังนี้ ด้านการวางแผน(Plan) โรงเรียนหรือผู้บริหารโรงเรียนควรมีการกำหนดนโยบายในการพัฒนาครูในสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่ชัดเจนควรมีการสำรวจการพัฒนาตนเองและจัดทำแผนพัฒนาครูเป็นรายบุคคลและควรสนับสนุนทรัพยากรและจัดสรรงบประมาณเพื่อใช้ในการพัฒนาครูที่เหมาะสมและเพียงพอ ด้านการดำเนินงาน(Do) โรงเรียนหรือผู้บริหารโรงเรียน ควรจัดอบรมพัฒนาครูให้ตรงตามกลุ่มสาระของตัวเอง โดยจัดแบบลงสนามจริง ปฏิบัติจริงเพื่อครูจะได้เห็นภาพ และนำไปประยุกต์ใช้ต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพควรพัฒนาครูในด้านทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เช่นด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ภาษาและนวัตกรรม เพื่อให้ทันกับยุคสมัยและนำไปสู่การเพิ่มสมรรถนะการเรียนรู้ของผู้เรียน และควรอบรมเชิญวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญจากภายนอกในการอบรมทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อแลกเปลี่ยนการเรียนรู้และสร้างความตื่นตัวและการรับรู้ในสิ่งใหม่ๆได้เร็วขึ้น ด้านการติดตามและประเมินผลการพัฒนาครู(Check) โรงเรียนหรือผู้บริหาร ควรมีการติดตามประเมินผลการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบควรมีการรายงานผลการติดตามประเมินผลให้ครูและผู้บริหารทราบข้อมูลการดำเนินการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง ควรมีการประเมินการใช้ทรัพยากรในการอบรมพัฒนาครูอย่างคุ้มค่าและ ด้านการปรับปรุงและแก้ไข (Action) โรงเรียนหรือผู้บริหารควรนำข้อมูลจากการติดตามประเมินผลมาวิเคราะห์เพื่อปรับปรุงแก้ไขการดำเนินการพัฒนาครูในครั้งต่อไป ควรประสานความร่วมมือจากวิทยากรและหน่วยงานทางการศึกษาที่เกี่ยวข้อง หรืออาจจะทัศนศึกษาดูงานจากโรงเรียนที่ต้นแบบในกรจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อหาแนวทางการพัฒนาครูอย่างเหมาะสม และควรสื่อสารและสร้างความร่วมมือจากครูในการพัฒนาตนเองด้านต่างๆมีการใช้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อปรับปรุงพัฒนาครูให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของมรกต วงษ์เนตร (2558 : 1) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดของนักเรียนด้วยวงจรคุณภาพของเดมมิ่งในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ได้เสนอแนวทางการพัฒนาครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดของนักเรียน ประกอบด้วย ขั้นตอนการวางแผน ได้แก่ สำรวจปัญหาที่ชี้เฉพาะ กำหนดนโยบาย และพัฒนาครูอย่างเป็นระบบ ขั้นการลงมือปฏิบัติ ได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างทัศนคติที่ดี และเปิดใจให้กว้าง ขั้นตอนการตรวจสอบ ได้แก่ กำหนดวัตถุประสงค์หรือเกณฑ์การวัดความสำเร็จที่ระบุทักษะการคิด แต่งตั้งคณะกรรมการให้ครูมีส่วนร่วมออกแบบการคิดให้นักเรียน ขั้นตอนการปรับปรุง ได้แก่ ควรกำกับติดตามการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน สอดคล้องกับงานวิจัยของลัดดาวัลย์ สะอิ้งทอง (2564 : 82) ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ซึ่งพบว่าแนวทางการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 พบว่า แนวทางในการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 ดังนี้ 1) ควรมีการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีการสร้างและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยอาศัยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร 2) ควรมีการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาออกแบบหน่วยการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

บทความวิจัย

ในการออกแบบหน่วยการเรียนรู้ 3) ควรมีการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนโดยใช้วิธีการที่หลากหลาย 4) ควรมีการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาออกแบบหน่วยการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการออกแบบหน่วยการเรียนรู้ 5) ควรมีการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีการสร้างและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยอาศัยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้

จากผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนาบุคลากรเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพังงา ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เพื่อเป็นข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปพัฒนาบุคลากรครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดพังงา ในด้านต่างๆ ดังนี้

1. ด้านการวางแผน (Plan) โรงเรียนหรือผู้บริหารควรส่งเสริมการจัดทำแผนกำกับติดตามประเมินผลในห้วงเวลาที่เหมาะสม จัดสรรงบประมาณจัดทำโครงการพัฒนาครูเพื่อการจัดการเรียนรู้อย่างเพียงพอและการจัดทำแผนงานการพัฒนาครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องตามนโยบายการจัดการศึกษา
2. ด้านการดำเนินการ (Do) โรงเรียนหรือผู้บริหารควรส่งเสริมการเชิญวิทยากรจากภายนอกหรือหน่วยงานทางการศึกษามาให้ความรู้เลือกวิธีการพัฒนาครูได้อย่างเหมาะสมตลอดจนกำหนดเป้าหมายและระยะเวลาที่ใช้ในการอบรมพัฒนาครูอย่างเหมาะสม
3. ด้านการติดตามและประเมินผลการพัฒนาครู (Check) โรงเรียนหรือผู้บริหารควรส่งเสริมการติดตามประเมินผลการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบการประเมินการใช้ทรัพยากรในการอบรมพัฒนาครูอย่างคุ้มค่า รวมถึงผู้ปฏิบัติงานมีการกำหนดวิธีและเกณฑ์การประเมินผลการพัฒนาครู
4. ด้านการแก้ไขและปรับปรุง (Action) โรงเรียนหรือผู้บริหารควรส่งเสริมการศึกษาวิเคราะห์สภาพการจัดการเรียนการสอนเพื่อการวางแผนพัฒนาครูการประสานความร่วมมือจากวิทยากรและหน่วยงานทางการศึกษาที่เกี่ยวข้อง เพื่อหาแนวทางการพัฒนาครูอย่างเหมาะสม ตลอดจนการนำข้อมูลจากการติดตามประเมินผลมาวิเคราะห์เพื่อปรับปรุงแก้ไขการดำเนินการพัฒนาครูในครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษารูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม
2. ควรทำการศึกษาเกี่ยวกับ หลักสูตรสำหรับการพัฒนาครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อใช้เป็นคู่มือและแนวทางในการพัฒนาครูมืออาชีพในอนาคตโดยประสานความร่วมมือกับชุมชนและหน่วยฝึกอบรมพัฒนาครูในสถาบันอุดมศึกษา

เอกสารอ้างอิง

ชนิตา รักษ์พลเมือง และคณะ. (2560). ***<u>รายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการวิจัย เรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาการผลิต การใช้ และการพัฒนาครูการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สอดคล้องกับความต้องการในอนาคต.</u>***

บทความวิจัย

(สืบค้นเมื่อ 19 กรกฎาคม 2561).จากอินเตอร์เน็ต http://news.ksp.or.th/ksplibrary/ebooks/16Research.pdf.

ดิเรก วรรณเศียร.(2559). ***แนวคิดการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21*** ".(ค้นเมื่อวันที่ 10 ตุลาคม 2566).จากอินเตอร์เน็ต. http://regis.dusit.ac.th/21.pdf

ถนอมพร เลาหจรัสแสง. (2559). ***ทักษะที่จำเป็นสำหรับครูไทยในอนาคต.*** ค้นเมื่อ 30 พฤศจิกายน 2566, จาก https://www.gotoknow.org/posts/589309.

ปุณยา จันทมาตย์ (2557). ***การศึกษาทักษะการสอนของครูสังคมศึกษาเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนมาตรฐานสากลระดับมัธยมศึกษา.****วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา.*10 (4),612-624.

พจนีย์ มั่งคั่ง (2563).***แนวทางการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21ของครูโรงเรียนเครือข่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1****.วารสารมนุษยสังคมปริทัศน์ (มสป.).*22(1),116-135.

ลัดดาวัลย์ สะอิ้งทอง . (2564) . ***แนวทางการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1****.วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น.*7(2),82.

วันทนา สิงห์นา. (2560). ***ผลการจัดการเรียนรู้ แบบซิปปา เสริมด้วยชุดกิจกรรมวิทยาศาสตร์ ต่อ มโนมติ ลมฟ้า อากาศ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปี ที่ 5***. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี).

อมลสิริ มหาสุรเดช (2561). ***การพัฒนาครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนคชเผือกอนุสรณ์สังกัดกรุงเทพมหานคร.****วาสารรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.*1 (2),26-37.

J. Harrison and J. Kessels. (2004). ***Human resource development in a knowledge economy an organization view***. Basingstoke: Palgrave Macmillan.

Noura Yassine. (2016). ***Human Resource Management in the Middle East: Lebanese HR Practices inNGOs and the Private Sector***. SAM Advanced Management. Winter.

Pimphan Dejupt. (2015). ***Learning Management in the 21st Century. (2nd edition)***. Bangkok: Chulalongkorn University Printing House.

Şenol Sezer. (2016). ***School Administrators' Opinions on Frequently Changing Regulations Related to Appointments and Relocation***: A New Model Proposal. Ordu University.

Susan M. Printy. (2008). ***Leadership for Teacher Learning: A Community of Practice Perspective***. Educational Administration Quarterly.

Sinlarat, P., et al. (2018). ***Education 4.0 is more than education***. Bangkon: Printing House of Chulalongkorn University

บทความวิจัย

การพัฒนาตัวบ่งชี้ความเป็นพลเมืองของนักเรียนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

อาอีดะห์ ดือราแม[1*], ณรงค์ศักดิ์ รอบคอบ[2], จิระวัฒน์ ตันสกุล[3], ธีระยุทธ รัชชะ[4]

[1,2,3]สาขาการวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
[4]สาขาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพตัวบ่งชี้ความเป็นพลเมือง ของนักเรียนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ การดำเนินการวิจัยเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนาตัวบ่งชี้จากการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ และขั้นตอนที่ 2 ตรวจสอบคุณภาพความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของตัวบ่งชี้ความเป็นพลเมือง ของนักเรียนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเมินโดย 1) ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน 2) ครูกลุ่มวิชาเอกสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หรือครูผู้สอนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รายวิชาเพิ่มเติมหน้าที่พลเมือง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ จำนวน 30 คน ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ของตัวบ่งชี้ความเป็นพลเมือง ของนักเรียนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ วิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า ตัวบ่งชี้ความเป็นพลเมืองของนักเรียนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ 20 ตัวบ่งชี้ และผลการประเมินคุณภาพของตัวบ่งชี้มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ของตัวบ่งชี้ความเป็นพลเมือง ของนักเรียนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ผ่านเกณฑ์การประเมินทุกข้อ มีค่าเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด พิจารณาผลการประเมินด้านความเหมาะสมของตัวบ่งชี้มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.20 – 4.80 และด้านความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.20 – 4.80

คำสำคัญ: ตัวบ่งชี้, ความเป็นพลเมือง, พื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

บทความวิจัย

Development of citizenship indicators for students in three southern provinces

A-i-dah Dearamae[1], Narongsak Rorbkorb[2], Jirawat Tansakul[3], Teerayout Rascha[4]

[1,2,3] Department of Research and Evaluation, Faculty of Education, Prince of Songkla University
[1,2,3] Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Prince of Songkla University

Abstract

The objective of this research is to develop and validate the quality indicators of citizenship among students in the border areas of three southern provinces. The research consists of two steps: Step 1 involves developing indicators synthesized from various relevant research works, while Step 2 focuses on validating the suitability and feasibility of these citizenship indicators among students in the border areas. The evaluation involves: Expert assessment by 5 specialists. Assessment by teachers of social studies, religion, and culture or teachers responsible for additional social studies subjects for Grade 6 students in the border areas of the three southern provinces, totaling 30 students. The assessment tool used is a suitability and feasibility assessment of the citizenship indicators for students in the southern border provinces. Data analysis includes statistical analysis, mean values, and standard deviations.

The assessment tool used is a suitability and feasibility assessment of the citizenship indicators for students in the southern border provinces. Data analysis includes statistical analysis, mean values, and standard deviations.The research findings revealed that the indicators of citizenship quality among students in the southern border provinces comprised 4 components and 20 indicators. The indicators were found to be appropriate and feasible for use based on predetermined criteria, with an overall mean score ($\bar{x}$ = 4.59 , S.D = 0.52). Assessment of the suitability of the indicators yielded mean scores ranging from 4.20 to 4.80, while feasibility for use had mean scores ranging from 4.20 to 4.80.

Keywords: Indicators, Citizenship, Three southern provinces

<u>บทความวิจัย</u>

บทนำ

ปัจจุบันโลกและสังคมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องอย่างไม่อาจที่จะหยุดยั่งได้ วิถีชีวิตหรือการดำรงชีวิตของคนในสังคมเปลี่ยนแปลงไปด้วยกาลเวลา ผู้คนสามารถใช้ชีวิตได้อย่างโดดเดี่ยวจากการครอบงำด้วยตัวอักษรผ่านเทคโนโลยีที่ทันสมัย ทำให้ความสัมพันธ์ของคนในสังคม และความสัมพันธ์ภายในสมาชิกในครอบครัวลดลง เกิดความไม่เข้าใจและความขัดแย้งกันภายใน (ภัทริกา วงศ์อนันต์นนท์: 2557) ตลอดจนการจัดการศึกษาก็ต้องมีการปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่การกำหนดให้ผู้เรียนต้องมีความรู้ด้วยตนเอง และสร้างปฏิสัมพันธ์ต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชนและสังคม รวมถึงประวัติศาสตร์ความเป็นมาของสังคมไทยและระบบการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข อันนำไปสู่การกำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนรรม รายวิชาเพิ่มเติมหน้าที่พลเมือง เพื่อความเป็นไทยและความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ โดยคำนึงถึงสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ” (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ: 2542) และสถานศึกษาสามารถนำแนวทางในการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รายวิชาเพิ่มเติมหน้าที่พลเมือง จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนที่จะส่งเสริมนำไปสู่ทักษะที่สำคัญในศตวรรษที่ 21 โดยยึดกรอบความคิด แนวทางผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ภายใต้ความแตกต่างระหว่างบุคคลอย่างเหมาะสมตามหลักสูตรสถานศึกษาแต่ละพื้นที่ ทุกภูมิภาคหรือทั่วประเทศ แต่ยังคงที่จะนำไปสู่พัฒนาความเป็นพลเมืองของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพในการพัฒนารายวิชาเพิ่มเติมหน้าที่พลเมืองในรูปมาตราฐานเดียวกัน

การจัดการเรียนรู้มีความสำคัญอย่างมากที่จะกำหนดถึงความสำเร็จของผู้เรียน โดยเฉพาะการจัดการศึกษาหรือการจัดการเรียนรู้ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ ได้แก่ จังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส ซึ่งพื้นที่ที่มีความหลากในด้านเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม มีการดำรงชีวิตที่แตกต่างกันอย่างสิ้นเชิงและเป็นพื้นที่ที่มีลักษณะที่เฉพาะ ที่ไม่อาจเหมือนกับภูมิภาคอื่นใดของประเทศได้ (นาซือเราะ เจะฮะ: 2555)ครูผู้สอนจึงต้องปรับตัวและออกแบบการสร้างความเป็นพลเมืองให้มีความเหมาะสมตรงกับความต้องการของบริบทวิถีชีวิตในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ให้ผู้เรียนที่อยู่ในสังคมสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม การมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาสังคม ความเคารพผู้อื่น และการมีคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งเป็นคุณสมบัติการเป็นพลเมืองดีในสังคมพหุวัตนธรรม

ตัวบ่งชี้ความเป็นพลเมืองเป็นส่วนสำคัญที่จะเป็นกรอบในการประเมินความเป็นพลเมืองผ่านรายวิชาเพิ่มเติมหน้าที่พลเมืองในมาตราฐานเดียวกัน อันนำไปสู่พัฒนาความเป็นพลเมืองในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้อย่างตรงตามความต้องการของบริบทพื้นที่ ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงได้ศึกษา การพัฒนาตัวบ่งชี้ความเป็นพลเมืองของนักเรียนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยประยุกต์แนวคิดการประเมินตามสภาพจริงผ่านการประนำไปประยุกต์ใช้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนาธรรม รายวิชาเพิ่มเติมหน้าที่พลเมือง เพื่อให้ตัวบ่งชี้ความเป็นพลเมืองที่ตรงจุด เหมาะสม และนำไปใช้ในการส่งเสริมพัฒนานักเรียนให้เกิดเป็นพลเมืองที่ดีอย่างมีประสิทธิภาพ

บทความวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพตัวบ่งชี้ความเป็นพลเมืองของนักเรียนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยประยุกต์แนวคิดการประเมินตามสภาพจริง

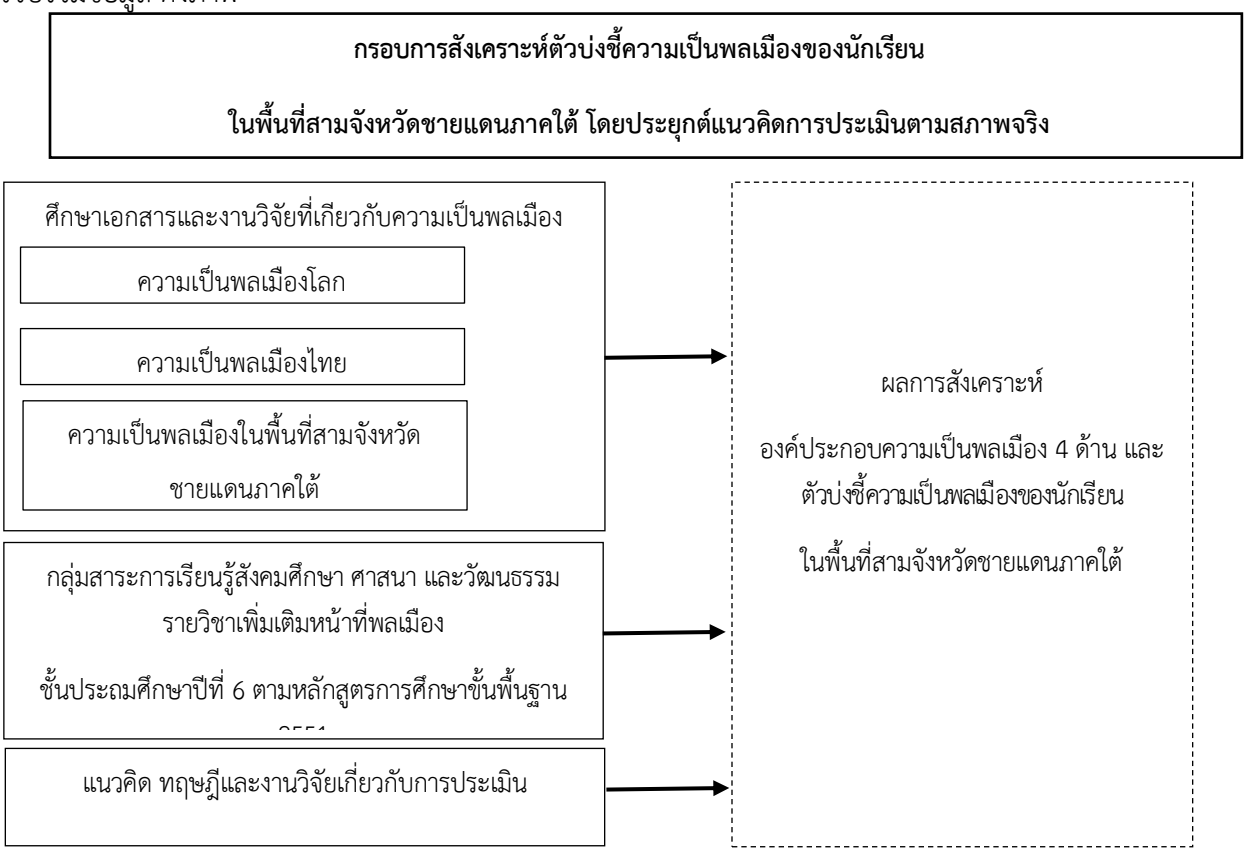
วิธีการศึกษา

การพัฒนาตัวบ่งชี้ความเป็นพลเมืองของนักเรียน ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยประยุกต์แนวคิดการประเมินตามสภาพจริง มีวิธีการศึกษาวิจัย 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การพัฒนาตัวบ่งชี้ความเป็นพลเมืองของนักเรียน ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยประยุกต์แนวคิดการประเมินตามสภาพจริง มีขั้นตอนการสร้างและพัฒนาเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร งานวิจัย เกี่ยวกับการสร้างตัวบ่งชี้และแบบประเมินแนวทาง การประเมินตัวบ่งชี้และเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองไทย พลโลก ความเป็นพลเมืองในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และแนวคิดการประเมินตามสภาพจริง

2. ใช้ข้อมูลที่ได้จากการสังเคราะห์เอกสารในข้อ 1. มาเป็นกรอบในการสร้างตัวบ่งชี้เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังภาพ

ภาพที่ 1 กรอบการสังเคราะห์ตัวบ่งชี้ความเป็นพลเมืองของนักเรียน ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยประยุกต์แนวคิดการประเมินตามสภาพจริง

บทความวิจัย

3. สร้างแบบประเมินตัวบ่งชี้และแบบประเมินตัวบ่งชี้ เพื่อนำไปเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ

4. ปรับปรุงแก้ไขแบบประเมินตัวบ่งชี้ตามการแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ก่อนนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นที่ 2 ตรวจสอบคุณภาพตัวบ่งชี้ความเป็นพลเมืองของนักเรียนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยประยุกต์แนวคิดการประเมินตามสภาพ ซึ่งมีการดำเนินการตรวจสอบคุณภาพแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ของตัวบ่งชี้ความเป็นพลเมืองของนักเรียนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีการดำเนินการดังนี้

1. ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ ผู้เชี่ยวชาญที่ดำเนินงานในการประเมิน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของตัวบ่งชี้ในการนำไปใช้ประเมินความเป็นพลเมืองของนักเรียนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 5 คน

2. ส่งหนังสือให้เป้าหมายที่มีความเชี่ยวชาญ 2 กลุ่ม ได้แก่

2.1 นักวิชาการด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาที่มีความรู้และเชี่ยวชาญทางตัวบ่งชี้หรือการประเมินผล และนักวิชาการด้านหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รวม 3 คน พิจารณาจากคุณสมบัติดังต่อไปนี้

1) ผู้ที่มีความเชี่ยวชาญทางสาขาการวัดและประเมินผลการศึกษาและมีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องตัวบ่งชี้และการประเมิน จำนวน 2 คน

2) ผู้ที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จำนวน 1 คน

2.2 ครูผู้สอนที่ปฏิบัติการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จำนวน 2 คน พิจารณาจากตำแหน่งทางวิชาการ ระดับครูชำนาญพิเศษขึ้นไป และวุฒิการศึกษาอย่างต่ำระดับปริญญาโท สาขาทางการศึกษาที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญหรือประสบการณ์ในการพัฒนาตัวบ่งชี้ ไม่ต่ำกว่า 3 ปี

3. การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้เครื่องมือที่ใช้แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ของตัวบ่งชี้ความเป็นพลเมืองของนักเรียนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตรประมาณค่า 5 ระดับ โดยการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการติดต่อผ่านระบบโทรศัพท์ ออนไลน์ อีเมล์ และพบด้วยตนเอง โดยกำหนดระยะเวลาในการส่งคืนภายใน 2 สัปดาห์ กรณีที่ไม่สะดวกภายใน 2 สัปดาห์ ผู้วิจัยได้ติดตามและพูดคุยด้วยถ้อยคำที่สุภาพ สละสลวย เพื่อขอกรุณาตอบแบบประเมินแก่ผู้วิจัย เพื่อให้สามารถดำเนินงานวิจัยได้อย่างราบรื่นต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการพิจารณาตรวจสอบหาความเหมาะสมในเนื้อหาและความเป็นไปได้ในการใช้ตัวบ่งชี้ ด้วยวิธีการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และการหาส่วนเบี่ยงแบนมาตรฐาน (S.D) ของแต่ละตัวบ่งชี้ โดยคัดเลือกตัวบ่งชี้ที่ได้ค่าเฉลี่ยมากกว่าหรือเท่ากับ 3 ทั้งสองด้าน

ระยะที่ 2 ตรวจสอบความเหมาะสมของตัวบ่งชี้ความเป็นพลเมืองของนักเรียนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ในการนำไปใช้ มีการดำเนินการดังนี้

<u>บทความวิจัย</u>

1. ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยครูกลุ่มวิชาเอกสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หรือครูผู้สอนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้

2. การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลครูกลุ่มวิชาเอกสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หรือครูผู้สอนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม รายวิชาเพิ่มเติมหน้าที่พลเมือง
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ จำนวน 30 คน โดยใช้เครื่องมือที่ใช้แบบประเมินความเหมาะสมของตัวบ่งชี้ความเป็นพลเมืองของนักเรียนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตรประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการติดต่อผ่านระบบออนไลน์ และกำหนดระยะเวลาการตอบแบบประเมินภายใน 2 สัปดาห์

3. การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการพิจารณาตรวจสอบหาความเหมาะสมของตัวบ่งชี้ ด้วยวิธีการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และการหาส่วนเบี่ยงแบนมาตรฐาน (S.D) ของแต่ละตัวบ่งชี้ โดยคัดเลือกตัวบ่งชี้ที่ได้ค่าเฉลี่ยมากกว่าหรือเท่ากับ 3

การตรวจสอบคุณภาพของตัวบ่งชี้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันผู้วิจัยได้เลือกใช้เกณฑ์เพื่อแปลความหมายค่าเฉลี่ยของตัวบ่งชี้ โดยใช้เกณฑ์ของเบสท์ (Best.1981 อ้างถึงใน สุนทรี พัชรประทีป: 2559) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มีเนื้อหาเหมาะสม/เป็นไปได้ในการนำไปใช้ อยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มีเนื้อหาเหมาะสม/เป็นไปได้ในการนำไปใช้ใน อยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง มีเนื้อหาเหมาะสม/เป็นไปได้ในการนำไปใช้ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง มีเนื้อหาเหมาะสม/เป็นไปได้ในการนำไปใช้ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง มีเนื้อหาเหมาะสม/เป็นไปได้ในการนำไปใช้ในระดับน้อยที่สุด

ผลการศึกษา

การพัฒนาตัวบ่งชี้ความเป็นพลเมืองของนักเรียนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยประยุกต์แนวคิดการประเมินตามสภาพจริง มีผลการวิจัยสรุปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยมีสาระสำคัญ ดังนี้

1. ผลการตัวบ่งชี้ความเป็นพลเมืองของนักเรียนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยประยุกต์แนวคิดการประเมินตามสภาพจริง

การสังเคราะห์ตัวบ่งชี้จากเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้าง ต่าง ๆ เกี่ยวกับ องค์ประกอบความเป็นพลเมืองของนักเรียนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยประยุกต์แนวคิดการประเมินตามสภาพจริง และการวิเคราะห์การองค์ประกอบมาจัดลำดับความสำคัญ ดังตารางที่ 1 และ 2

บทความวิจัย

ตารางที่ 1 แสดงการสังเคราะห์องค์ประกอบความเป็นพลเมืองของนักเรียนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยประยุกต์แนวคิดการประเมินตามสภาพจริง

ตัวบ่งชี้	ผู้วิจัย	สำนักวิจัยและพัฒนาการจัดการศึกษา สพฐ.(กรุงเทพมหานคร)	ศรายุ ปิ่นพงศ์ไพโรจน์	กฤษฎา ภาพพล และณรงค์ อ้ำพวกเดือ	อัจฉรา สุขารมณ์	Joel Westheimer and Joseph Kahne (2004) อ้างใน พรภวลักษ์ ปุริโส และคณะ	เอกราช มะลิวรรณ และคณะ	บุษกร พงจันลา และจุฑามาส ศรีจันทร์	นาตราบ์ บุรณี รัตนาภูมิ์ และวสะ วรรณี แสนเกตุ	เมธาวัฒน์ บุตรี และพยุงิน เพชรจันทร์	นภาพร แสนมิ่น	เบญจพร จันอัตถุ , ธารดิล ปรีพันธ์2 , เจษา ชูธุรารมย์3	รวม
	ปี	2560	2557	2560	2561	2555	2563	2562	2557	2559	2561	2560	
ด้านความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม		✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	10*
ด้านความเคารพผู้อื่น		✓		✓			✓		✓	✓	✓	✓	7*
การมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาสังคม			✓		✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	8*
การใช้สิทธิและปฏิบัติหน้าที่ของตนเองที่มีต่อสังคม			✓						✓				2
มีคุณธรรม จริยธรรม				✓	✓	✓						✓	4*
มีความสำนึกและตระหนักรู้				✓									1
การเคารพกติกา							✓						1
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ								✓					1
ค่านิยมหลัก 12 ประการ								✓					1
ตัวชี้วัดกลุ่มสาระสังคมศึกษาฯ								✓					1
จุดเน้นรายวิชาเพิ่มเติมหน้าที่พลเมือง								✓					1
การตระหนักถึงสถานการณ์ของทรัพยากร สิ่งแวดล้อม และสาธารณสุข									✓	✓			2
การมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโลก											✓		1

จากตารางที่ 1 การสังเคราะห์ตัวบ่งชี้จากเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้างต่าง ๆ พบว่า องค์ประกอบและขอบข่ายของความเป็นพลเมืองของนักเรียนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยประยุกต์แนวคิดการประเมินตามสภาพจริง ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ 20 ตัวบ่งชี้ ดังนี้

1. องค์ประกอบด้านความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม จำนวน 5 ตัวบ่งชี้ โดยมีขอบข่ายเกี่ยวกับการรับรู้และตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบและการปฏิบัติของตนเองต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม ในการเป็นส่วนร่วมที่ จะต้องดำรงตนให้ รู้ผิด รู้ถูก และยอมรับกับผลของการกระทำของตน สามารถพึ่งพาตนเองและปรับตัวเข้ากับสภาวะแวดล้อมของสังคมได้อย่างมีความสุข ภายใต้ความหลากหลายทางวัฒนธรรมและประเมินตามสภาพจริงผ่านการสังเกต ปฏิบัติ เป็นต้นได้

2. องค์ประกอบด้านความเคารพผู้อื่น จำนวน 5 ตัวบ่งชี้ โดยมีขอบข่ายเกี่ยวกับ
การรู้จัก เข้าใจ เคารพและยอมรับสิทธิ เสรีภาพ ความแตกต่างของแต่ละบุคคล โดยแสดงออกในการปฏิบัติด้วยสันติวิธี และไม่เลือกปฏิบัติ ภายใต้ความแตกต่างของวัฒนธรรมทั้งในระดับโรงเรียน ชุมชนและสังคม และต้องประเมินตามสภาพจริงได้

3. องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาสังคม จำนวน 5 ตัวบ่งชี้ โดยมีขอบข่ายเกี่ยวกับการรู้จักดำรงตนในการมีส่วนร่วมช่วยเหลือ คิดค้น พัฒนา เสนอแนะและแก้ไขปัญหาด้วยวิธีต่างๆ ตามวัย เพื่อประโยชน์สุขของห้องเรียน โรงเรียน ชุมชนและสังคม โดยพึงสังเกต แสดงออก การแสดงความคิดที่สามารถประเมินตามสภาพจริงของนักเรียน

4. องค์ประกอบด้านด้านคุณธรรม จริยธรรม จำนวน 5 ตัวบ่งชี้ โดยมีขอบข่ายเกี่ยวกับการเห็นคุณค่า และยอมรับคุณงามความดี ที่เป็นแนวทางในการเลือกปฏิบัติตนในการดำรงตนภายในห้องเรียน โรงเรียน ชุมชนและสังคม

บทความวิจัย

ภายใต้ความหลากหลายของวัฒนธรรม โดยอาศัยการแสดงความคิด การแสดงออก เป็นต้น ด้วยการประเมินตามสภาพจริง

ตารางที่ 2 แสดงวิเคราะห์จัดลำดับความสำคัญองค์ประกอบความเป็นพลเมืองของนักเรียนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยประยุกต์แนวคิดการประเมินตามสภาพจริง

องค์ประกอบ	ลำดับความสำคัญ		
	$\bar{x}$	S.D	ผลการประเมินลำดับ
1. ด้านความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม	3.00	1.00	1
2. ด้านความเคารพผู้อื่น	3.00	0.71	1
3. ด้านการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาสังคม	1.40	0.55	4
4. ด้านคุณธรรม จริยธรรม	2.60	1.52	3

จากตารางที่ 2 พบว่าการวิเคราะห์จัดลำดับความสำคัญองค์ประกอบความเป็นพลเมืองของนักเรียนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยประยุกต์แนวคิดการประเมินตามสภาพจริง มีการให้ลำดับความสำคัญเป็นอับดับที่หนึ่ง คือ องค์ประกอบด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 3.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) เท่ากับ 1.00 และองค์ประกอบด้านความเคารพผู้อื่นสังคม คะแนนเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 3.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) เท่ากับ 0.71 และให้ลำดับความสำคัญน้อยสุด คือ องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาสังคม คะแนนเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 1.40 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) เท่ากับ 0.55

2. ผลการตรวจสอบคุณภาพตัวบ่งชี้ความเป็นพลเมืองของนักเรียนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยประยุกต์แนวคิดการประเมินตามสภาพจริง

2.1 ผลการตรวจสอบคุณภาพตัวบ่งชี้ความเป็นพลเมืองของนักเรียนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยประยุกต์แนวคิดการประเมินตามสภาพจริง ด้านความเหมาะสมของตัวบ่งชี้และความเป็นได้ในการนำตัวบ่งชี้ไปใช้ประเมินความเป็นพลเมืองพลเมืองของนักเรียนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ด้วยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ดังนี้

ตารางที่ 3 ตารางแสดงผลการประเมินตัวบ่งชี้ความเป็นพลเมืองของนักเรียนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยประยุกต์แนวคิดการประเมินตามสภาพจริง

บทความวิจัย

รายละเอียดตัวบ่งชี้	ผลการประเมินตัวบ่งชี้					
	ความสอดคล้องเหมาะสมของตัวบ่งชี้			ความเป็นได้ในการนำตัวบ่งชี้ไปใช้		
	$\bar{x}$	S.D	แปลผล	$\bar{x}$	S.D	แปลผล
1. ด้านความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม						
1.1 แสดงความรับผิดชอบต่อตนเอง ชุมชน สังคมและพึ่งพาตนเองได้	4.60	0.55	มากที่สุด	4.40	0.55	มาก
1.2 ตระหนักถึงการกระทำใด ๆ ของตนมีผลต่อผู้อื่นและสังคม	4.20	0.84	มาก	4.00	0.71	มาก
1.3 ปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้มอบหมายของตนอย่างเต็มที่จนงานสำเร็จ โดยไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน	4.80	0.45	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
1.4 สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมของสังคมได้อย่างมีความสุข ภายใต้ความหลากหลายทางวัฒนธรรมได้	4.80	0.45	มากที่สุด	4.40	0.89	มาก
1.5 มีส่วนร่วมในการรับผิดชอบต่อการตัดสินใจและปฏิบัติตนตามข้อตกลง กติกา กฎ ระเบียบที่กำหนดไว้	4.80	0.45	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
รวม	**4.64**	**0.55**	**มากที่สุด**	**4.40**	**0.65**	**มาก**
2. ด้านความเคารพผู้อื่น						
2.1 รู้จักยอมรับและเข้าใจความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรมของแต่ละบุคคล	4.40	0.55	มาก	4.20	0.45	มาก
2.2 แสดงออกโดยสันติวิธีต่อผู้ที่มีความคิดเห็นที่แตกต่างปราศจากความขัดแย้ง	4.60	0.55	มากที่สุด	4.40	0.55	มาก
2.3 ปฏิบัติต่อบุคคลอื่นด้วยความเคารพต่อสิทธิ เสรีภาพ ศักดิ์ศรี และความเป็นมนุษย์อย่างเท่าเทียม	4.80	0.45	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
2.4 เข้าใจถึงความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมทั้งในระดับโรงเรียน ชุมชนและสังคม	4.60	0.55	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
2.5 ดำรงตนอยู่บนความเสมอภาคและเป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ	4.60	0.55	มากที่สุด	4.40	0.55	มาก
รวม	**4.60**	**0.53**	**มากที่สุด**	**4.44**	**0.53**	**มาก**

บทความวิจัย

รายละเอียดตัวบ่งชี้	ผลการประเมินตัวบ่งชี้					
	ความสอดคล้องเหมาะสมของตัวบ่งชี้			ความเป็นได้ในการนำตัวบ่งชี้ไปใช้		
	$\bar{x}$	S.D	แปลผล	$\bar{x}$	S.D	แปลผล
3. ด้านการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาสังคม						
3.1 รู้จักเสียสละเพื่อผู้อื่นหรือประโยชน์ส่วนรวมและสังคม	4.80	0.45	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
3.2 บำเพ็ญประโยชน์ตามโอกาสอันควร ไม่หวังผลตอบแทน	4.80	0.45	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
3.3 มีส่วนร่วมช่วยเหลือและเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการต่างๆ	4.80	0.45	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
3.4 แสดงความคิดเห็นและเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีผลต่อห้องเรียน โรงเรียน ชุมชนและสังคม	4.80	0.45	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
3.5 มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	4.60	0.55	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
รวม	**4.76**	**0.47**	**มากที่สุด**	**4.72**	**0.49**	**มากที่สุด**
4. ด้านคุณธรรม จริยธรรม						
4.1 ยอมรับและยึดมั่นหลักคุณธรรม จริยธรรมเป็นแนวทางในการปฏิบัติตน	4.80	0.45	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
4.2 มีส่วนร่วมในการสืบค้นและเสนอแนะแนวทางในการบริหารจัดการปัญหาความไม่เป็นธรรมภายในห้องเรียน โรงเรียนและชุมชน	4.60	0.55	มากที่สุด	4.40	0.89	มาก
4.3 เห็นคุณค่าและมีส่วนร่วมใขนบธรรมเนียมประเพณีศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทย	4.60	0.55	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
4.4 เห็นคุณค่าและแสดงออกถึงความรักชาติ ยึดมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์	4.60	0.55	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
4.5 รู้จักตั้งคำถามต่อระบบสังคมที่เกิดขึ้น และแสวงหาแนวทางดำเนินการเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมในสังคม	4.40	0.55	มาก	4.40	0.55	มากที่สุด
รวม	**4.60**	**0.53**	**มากที่สุด**	**4.56**	**0.60**	**มากที่สุด**

บทความวิจัย

รายละเอียดตัวบ่งชี้	ผลการประเมินตัวบ่งชี้					
	ความสอดคล้องเหมาะสมของตัวบ่งชี้			ความเป็นได้ในการนำตัวบ่งชี้ไปใช้		
	$\bar{x}$	S.D	แปลผล	$\bar{x}$	S.D	แปลผล
รวมทั้งหมด (4 องค์ประกอบ)	**4.64**	**0.51**	**มากที่สุด**	**4.54**	**0.53**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 3 พบว่าการวิเคราะห์การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำตัวบ่งชี้ไปใช้ในการประเมินความเป็นพลเมืองของนักเรียนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยประยุกต์แนวคิดการประเมินตามสภาพจริง มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ของตัวบ่งชี้ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยมากกว่า 3 ทั้งสองด้านทุกตัวบ่งชี้ โดยผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ทุกข้อ มีค่าเฉลี่ยของความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำตัวบ่งชี้ไปใช้ภาพรวมทั้ง 4 องค์ประกอบรวม 4.59 อยู่ในระดับมากที่สุด และส่วนเบี่ยงแบนมาตราฐาน 0.52 แต่เมื่อพิจารณาผลการประเมินด้านความเหมาะสมของตัวบ่งชี้ โดยมีค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.20 – 4.80 และด้านความเป็นไปได้ในการนำตัวบ่งชี้ไปใช้ประเมินความเป็นพลเมืองของนักเรียนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.20 – 4.80

2.2 ผลการตรวจสอบคุณภาพความเหมาะสมของตัวบ่งชี้ความเป็นพลเมืองของนักเรียนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยประยุกต์แนวคิดการประเมินตามสภาพจริง ด้วยครูกลุ่มวิชาเอกสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หรือครูผู้สอนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ จำนวน 30 คน พบว่า การวิเคราะห์ความเหมาะสมของตัวบ่งชี้ไปใช้ในการประเมินความเป็นพลเมืองของนักเรียนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยประยุกต์แนวคิดการประเมินตามสภาพจริง มีความเหมาะสมของตัวบ่งชี้มีค่าเฉลี่ยมากกว่า 3 ทุกตัวบ่งชี้ โดยผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ทุกข้อ และมีค่าเฉลี่ยในภาพรวมทั้ง 4 องค์ประกอบ 4.27 อยู่ในระดับมาก และส่วนเบี่ยงแบนมาตราฐาน 0.84 และเมื่อพิจารณาผลการประเมินความเหมาะสมของตัวบ่งชี้แต่ละองค์ประกอบ องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ องค์ประกอบ ด้านความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ($\bar{x}$ = 4.31 , S.D = 0.84) รองลงมาองค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาสังคม ($\bar{x}$ = 4.29 , S.D = 0.83) ด้านความเคารพผู้อื่น ($\bar{x}$ = 4.28 , S.D = 0.81) และด้านคุณธรรม จริยธรรม ($\bar{x}$ = 4.22 , S.D = 0.89) ตามลำดับ

อภิปรายผล

การพัฒนาตัวบ่งชี้ความเป็นพลเมืองของนักเรียนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้วิจัยได้อภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. การพัฒนาตัวบ่งชี้ความเป็นพลเมืองของนักเรียนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า ตัวบ่งชี้ความเป็นพลเมืองของนักเรียนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มี 4 องค์ประกอบ 20 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ องค์ประกอบด้านความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ด้านความเคารพผู้อื่น ด้านการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาสังคม และด้านคุณธรรมจริยธรรม ทั้งนี้เนื่องจากคุณลักษณะของความเป็นพลเมืองที่ดีเกิดขึ้นต้องครอบคลุมสถานภาพทางกาย จิตใจ และอารมณ์ โดยแสดงออกผ่านการนึกคิดและปฏิบัติตนอย่างเป็นนิสัย ตามกฎระเบียบของโรงเรียนและสังคม ปราศจากความแตกแยก ภายใต้กรอบความเป็นพลเมืองในพื้นที่

บทความวิจัย

สามจังหวัดชายแดนใต้ ที่บ่งชี้ความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ความเคารพผู้อื่น การมีคุณธรรมจริยธรรม และการมีส่วนร่วมพัฒนาเพื่อพัฒนาสังคม เป็นต้น โดยเฉพาะในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ ได้แก่ จังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส ซึ่งพื้นที่ที่มีความหลากในด้านเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม มีการดำรงชีวิตที่แตกต่างกันอย่างสิ้นเชิงและเป็นพื้นที่ที่มีลักษณะที่เฉพาะที่ไม่อาจเหมือนกับภูมิภาคอื่นใดของประเทศได้ ตามนาซือเราะ เจะฮะ (2555) ความเป็นพลเมืองจึงมีลักษณะเฉพาะเหมาะสมตรงกับความต้องการของบริบทวิถีชีวิตในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ให้ผู้เรียนที่อยู่ในสังคมสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม การมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาสังคม ความเคารพผู้อื่น และการมีคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งเป็นคุณสมบัติการเป็นพลเมืองดีในสังคมพหุวัฒนธรรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเบญจพร ฉินอังกูร และคณะ (2560) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาตัวบ่งชี้ความเป็นพลเมืองดีของผู้บริหารสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบของตัวบ่งชี้ความเป็นพลเมืองดี มี 3 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองที่ดี องค์ประกอบด้านความรับผิดชอบในตนเอง และองค์ประกอบด้านมีจิตสำนึกยุติธรรมในสังคม ซึ่งเกี่ยวข้องกับการมีคุณธรรมจริยธรรม และการเคารพนับถือตนเองและผู้อื่น เป็นต้น โดยโมเดลการวัดตัวบ่งชี้ดังกล่าวมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์หรือมี

ความตรงเชิงโครงสร้าง อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

2. การตรวจสอบคุณภาพของตัวบ่งชี้ความเป็นพลเมืองของนักเรียนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า ตัวบ่งชี้ความเป็นพลเมืองของนักเรียนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ในการประเมินความเป็นพลเมือง ด้วยผู้ที่มีความเชี่ยวชาญ มีค่าเฉลี่ยมากกว่า 3 ทั้งสองด้านทุกตัวบ่งชี้ โดยผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ทุกข้อ มีค่าเฉลี่ยของความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำตัวบ่งชี้ไปใช้ภาพรวมทั้ง 4 องค์ประกอบรวม 4.59 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด และส่วนเบี่ยงแบนมาตราฐาน 0.52 เมื่อพิจารณาผลการประเมินด้านความเหมาะสมของตัวบ่งชี้ โดยมีค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.20 – 4.80 หากพิจารณาแต่ละองค์ประกอบ องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาสังคม มีค่าเฉลี่ย 4.76 ซึ่งตัวบ่งชี้มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาองค์ประกอบด้านความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม มีค่าเฉลี่ย 4.64 ซึ่งตัวบ่งชี้มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ตามลำดับ และด้านความเป็นไปได้ในการนำตัวบ่งชี้ไปใช้ประเมินความเป็นพลเมืองของนักเรียนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.20 – 4.80 หากพิจารณาแต่ละองค์ประกอบ องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาสังคม มีค่าเฉลี่ย 4.72 ซึ่งตัวบ่งชี้มีความเป็นไปได้ในการนำตัวบ่งชี้ไปใช้ประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาองค์ประกอบด้านด้านคุณธรรม จริยธรรม มีค่าเฉลี่ย 4.56 ซึ่งตัวบ่งชี้มีความเป็นไปได้ในการนำตัวบ่งชี้ไปใช้ประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ตามลำดับ และการตรวจสอบคุณภาพด้วยครูกลุ่มวิชาเอกสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หรือครูผู้สอนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม รายวิชาเพิ่มเติม หน้าที่พลเมือง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ ตัวบ่งชี้ความเหมาะสมมีค่าเฉลี่ยมากกว่า 3 ทุกตัวบ่งชี้ โดยผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ทุกข้อ และมีค่าเฉลี่ยในภาพรวมทั้ง 4 องค์ประกอบ 4.27 อยู่ในระดับมาก และส่วนเบี่ยงแบนมาตราฐาน 0.84 และเมื่อพิจารณาผลการประเมินความเหมาะสมของตัวบ่งชี้แต่ละองค์ประกอบ ทุกองค์ประกอบมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยองค์ประกอบที่มีความเหมาะสมมากที่สุด คือ องค์ประกอบ ด้านความรับผิดชอบ

บทความวิจัย

ต่อตนเองและสังคม ($\bar{x}$ = 4.31 , S.D = 0.84) รองลงมาองค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาสังคม ($\bar{x}$ = 4.29 , S.D = 0.83) ด้านความเคารพผู้อื่น ($\bar{x}$ = 4.28 , S.D = 0.81) และด้านคุณธรรม จริยธรรม ($\bar{x}$ = 4.22 , S.D = 0.89) ตามลำดับ แต่เมื่อพิจารณารายตัวบ่งชี้ ตัวบ่งชี้ที่มีความเหมาะสมมากที่สุด คือ ตัวบ่งชี้ปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้มอบหมายของตนอย่างเต็มที่จนงานสำเร็จ โดยไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน และตัวบ่งชี้ที่มีความเหมาะสมน้อยที่สุด คือ ตัวบ่งชี้ตระหนักถึงการกระทำใด ๆ ของตนมีผลต่อผู้อื่นและสังคม และตัวบ่งชี้การรู้จักตั้งคำถามต่อระบบสังคมที่เกิดขึ้น และแสวงหาแนวทางดำเนินการเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมในสังคมตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจาก ตัวบ่งชี้ที่กำหนดแต่ละองค์ประกอบสามารถดำเนินการวัดความเป็นพลเมืองไทยของนักเรียนได้อย่างรอบด้าน ทั้งความรู้ พฤติกรรม ทักษะ และเจตคติความเป็นพลเมืองที่ดีในการส่งเสริม พัฒนา สนับสนุนความเป็นพลเมืองภายใต้ความขัดแย้ง ความแตกต่างในสังคมพหุวัฒนธรรมในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้ แต่บางตัวบ่งชี้ เช่นบ่งชี้ การรู้จักตั้งคำถามต่อระบบสังคมที่เกิดขึ้น และแสวงหาแนวทางดำเนินการเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมในสังคม อาจเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้ยากในฐานะนักเรียนที่จะแสวงหาแนวทางดำเนินการเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมในสังคมให้เกิดขึ้นชัดเจนได้ แต่ตัวบ่งชี้ก็ยังมีความเหมาะสมในประเมินอยู่ในระดับมาก จึงทำให้แต่ละองค์ประกอบมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ประเมินในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอัจฉรา อยุทธศิริกุล (2561) ที่ได้ศึกษาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองตามวิถีประชาธิปไตยของนักเรียนมัธยมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมัธยมศึกษามีคุณลักษณะความเป็นพลเมืองตามวิถีประชาธิปไตยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยนักเรียนส่วนใหญ่มีคุณลักษณะความเป็นพลเมืองตามวิถีประชาธิปไตยด้านพลเมืองที่มีส่วนร่วม ด้านพลเมืองที่มีความรับผิดชอบ และด้านพลเมืองที่มุ่งเน้นความเป็นธรรมอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

การพัฒนาตัวบ่งชี้ความเป็นพลเมืองของนักเรียนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยองค์ประกอบตัวบ่งชี้ความเป็นพลเมืองของนักเรียนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ 20 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ องค์ประกอบด้านความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ด้านความเคารพผู้อื่น ด้านการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาสังคม และด้านคุณธรรม จริยธรรม ผู้ที่สนใจสามารถนำตัวบ่งชี้ดังกล่าวในการประเมินคุณลักษณะความเป็นพลเมืองของนักเรียนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้

1.2 จากผลการวิจัยลำดับความสำคัญขององค์ประกอบความเป็นพลเมืองของนักเรียนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีการให้ลำดับความสำคัญขององค์ประกอบประกอบด้วย 4 องค์ประกอบที่แตกต่างกัน โดยความสำคัญในลำดับที่หนึ่ง ได้แก่ องค์ประกอบด้านความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม และด้านความเคารพผู้อื่น คุณธรรม จริยธรรม ผู้ที่สนใจสามารถนำไปใช้ในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ และออกแบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนต่าง ๆ ให้มีความเหมาะสมและพัฒนาความเป็นพลเมืองความเป็นพลเมืองของนักเรียนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้อย่างแท้จริง

บทความวิจัย

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 จากผลการวิจัยผู้วิจัยองค์ประกอบตัวบ่งชี้ความเป็นพลเมืองของนักเรียนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ 20 ตัวบ่งชี้ ผู้ที่สนใจศึกษาต่อสามารถนำองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ดังกล่าวจัดทำวิจัยเชิงทดลอง เพื่อพฤติกรรมที่ส่งผลต่อความเป็นพลเมืองของนักเรียนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ต่อไป

2.2 จากผลการวิจัยผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์โดยใช้สถิติพื้นฐาน ผู้ที่สนใจศึกษาต่อสามารถนำองค์ประกอบความเป็นพลเมืองของนักเรียนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้วิเคราะห์สถิติอื่น ๆ เพิ่มเติม และหาปัจจัยแทรกซ้อนที่ส่งผลต่อการพัฒนาความเป็นพลเมืองของนักเรียนในในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

เอกสารอ้างอิง

ดารุณี ทิพยกุลไพโรจน์ และคณะ. (2557). ***การพัฒนาตัวบ่งชี้ความยึดมั่นผูกพันกับความเป็นพลเมืองของนักเรียนไทย***. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*, 10(4), 209-223

ถวิลวดี บุรีกุลและคณะ. (2557). ***ความเป็นพลเมืองในประเทศไทย (Citizenship in Thailand)***. https://www.kpi.ac.th

นภาพร แสงนิล. (2561). ***กลยุทธ์การเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลโลกให้กับผู้เรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดน่าน***. [วิทยานิพนธ์ ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่]

นาซือเราะ เจะฮะและคณะ. (2555). ***การศึกษาชายแดนใต้วิกฤติ จบ ป.3 อ่านไม่ออก33% นักเรียนนับแสนไม่ได้ต่ออุดมศึกษา***. https://www.isranews.org

ภาสุดา ภาคาผล และคณะ. (2560). ***การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานโดยใช้กิจกรรมบริการสังคมเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง ในวิถีประชาธิปไตย***. *วารสารมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 10(3), 1914-1929

ภัทริกา วงศ์อนันต์นนท์. (2557). ***พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของเด็กและเยาวชน***. *วารสารพยาบาลทหารบก*, 15(2), 173-178

บุษกร ทองจินดาและคณะ. (2562). ***การสร้างแบบวัดความเป็นพลเมืองดี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา หนองบัวลำภู เขต 2***. *วารสารวิจัยและประเมินผลอุบลราชธานีมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี*, 8(1), 21-30

เบญจพร ฉินอังกูร และคณะ. (2560). ***การพัฒนาตัวบ่งชี้ความเป็นพลเมืองดีของผู้บริหารสถานศึกษา***. *วารสารศรีปทุมปริทัศน์ ฉบับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมศรีปทุม*, 19(2), 35-48

เบญจมาศ บุดศรี และคณะ. (2560). ***การพัฒนาโมเดลการวัดความเป็นพลโลกของนักเรียนมัธยมศึกษา***. *วารสารนานาชาติ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 7(1), 71-91

ปาจรีย์ รัตนานุสนธิ์ และคณะ. (2557). ***การพัฒนาตัวบ่งชี้คุณลักษณะความเป็นพลโลกของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา***. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*, 9(2), 686-698

สุนทรี พัชรประทีป. (2559). ***การพัฒนาโปรแกรมระบบฐานข้อมูล ด้านงานโสตทัศนูปกรณ์และอาคารสถานที่วิทยาลัยโลจิสติกส์และซัพพลายเชน มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา***. *วารสารวิทยาลัยโลจิสติกส์และซัพพลายเชน*, 2(2), 97-973

<u>บทความวิจัย</u>

อัจฉรา อยุทธศิริกุล. (2561*). **<u>การศึกษาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองตามวิถีประชาธิปไตยของนักเรียนมัธยมศึกษา</u>***. [วิทยานิพนธ์ ปริญญาปรัชญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร]

เอกราช มะลิวรรณ์ และคณะ. (2563). ***<u>ความเป็นพลเมืองตามระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในจังหวัดสงขลา: กรณีศึกษาประชาชนในพื้นที่อำเภอบางกล่ำ</u>***. *การประชุมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 11*, (น. 97-102), มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

_____. (2561*).. ***<u>พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542</u>***. http://www.moe.go.th.

บทความวิจัย

KENALI ISLAM MELALUI MODEL DAKWAH AMIRAH (MDA 2024)

Wan Mahmood Wan Ab Majid* AbdulKareem Samaeng**

* Pelajar Ph.d, Fakulti Pengajian Islam, Fatoni University, Thailand.

** Prof. Madya, Doctor, Fakulti Pengajian Islam, Fatoni University, Thailand.

ABSTRAK

Kajian ini bertujuan Membangunkan model dakwah untuk sampaikan mesej islam kepada masyarakat bukan islam di Kelantan dan juga diperingkat global. Kajian ini Menggunakan kaedah penyelidikan secara qualitatif dengan mengadakan temuduga 11 organasasi dakwah secara intensif di Kelantan. Maka Islam adalah agama yang memberi keistemewaan serta hak asasi manusia . Iman pula adalah salah hak asasi bagi manusia yang sangat penting sekali. Agama islam telah menyeru untuk mengajak manusia supaya mengkaji dan mempertimbangkan sebab dan bukti penciptaan dialam semesta alam yang sangat luas dan canggih ini. Agama islam adalah agama yang tidak membenarkan manusia dipaksa untuk menerima islam. Olih kerana timbul masaalah salah faham tentang agama islam dikalangan umat bukan agama islam,satu kajian dijalankan diKelantan untuk menilai pandangan orang bukan terhadap islam serta pandangan mualaf terhadap islam . Sebelas organasasi dakwah diKelantan telah ditemuduga secara intensif untuk mendapat maklum balas pengetahuan orang bukan islam dan mualaf tentang agama islam . Proses penyebaran pengetahuan tentang agama islam sangat penting agar masyarakat di Kelantan hidup dalam keadaan hormat menghormati diantara satu sama lain dalam budaya Masyarakat majmuk

Kata kunci: Model, Dakwah, Mualaf, Analisis, Rekabentuk, Pembinaan

บทความวิจัย

GET TO KNOW ISLAM THROUGH AMIRAH'S DAKWAH MODEL (MDA 2024)

Wan Mahmood Wan Ab Majid* AbdulKareem Samaeng**

* Ph.d student, Faculty of Islamic Studies, Fatoni University, Thailand.

** Prof. Associate Professor, Doctor, Faculty of Islamic Studies, Fatoni University, Thailand.

ABSTRACT

This study aims to develop a preaching model to convey Islamic messages to non-Muslim communities in Kelantan and also globally. This study uses qualitative research methods by intensively interviewing 11 preaching organizations in Kelantan. So Islam is a religion that gives privileges and human rights. Faith, on the other hand, is a human right that is very important. Islam has called to invite people to study and consider the reasons and evidence of creation in this vast and sophisticated universe. Islam is a religion that does not allow people to be forced to accept Islam. Because there is a problem of misunderstanding about Islam among non-Muslims, a study was conducted in Kelantan to evaluate the views of non-Muslims towards Islam as well as the views of converts towards Islam. Eleven preaching organizations in Kelantan were intensively interviewed to get feedback on the knowledge of non-Muslims and converts about Islam. The process of spreading knowledge about Islam is very important so that the people in Kelantan live in a state of respect for each other in the culture of a plural society

Keywords: Model, Da'wah, Convert, Analysis, Design, Construction

บทความวิจัย

PENGENALAN

Untuk menentu kejayaan sesuatu kajian mengenai pembinaan model dakwah untuk orang bukan Islam perlu melihat kunci kejayaan seorang bukan Islam itu selepas memperoleh hidayah dari Allah ﷻ dan melakukan syahadah . Mereka ini dahulunya hidup dalam kegelapan (kesesatan) dan telah mendapat cahaya iman dari Allah ﷻ untuk menerima Islam sebagai agama mereka. Sehubungan dengan perubahan ini beberapa ayat di-dalam Al-Quran perlu dihayati dan mengambil pelajarannya;

Tidak ada paksaan dalam urusan agama:

1. **Surah Al-Kafirun ayat 1 hingga 6:**

﴿ قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ ۞ لا أَعْبُدُ مَا تَعْبُدُونَ ۞ وَلا أَنتُمْ عَابِدُونَ مَا أَعْبُدُ ۞ وَلا أَنَا عَابِدٌ مَّا عَبَدتُّمْ ۞ وَلا أَنتُمْ عَابِدُونَ مَا أَعْبُدُ ۞ لَكُمْ دِينُكُمْ وَلِيَ دِينِ ۞ ﴾

Maksudnya: 1 . Katakan wahai Muhammad, wahai orang kafir 2. Aku tidak akan sembah apa yang kamu sembah 3. Dan kamu pula tidak sembah yang apa aku sembah 4 . Dan aku tidak pernah menjadi penyembah apa yang kamu sembah 5 . Dan kamu tidak pernah menjadi penyembah tuhan yang aku sembah 6. Bagi kamu agama kamu dan bagi aku agama aku

Kemenangan dan Pertolongan daripada Allah ﷻ

2. **Surah An-Nasr ayat 1 hingga ayat 3**

﴿ إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ ۞ وَرَأَيْتَ النَّاسَ يَدْخُلُونَ فِي دِينِ اللَّهِ أَفْوَاجًا ۞ فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَاسْتَغْفِرْهُ إِنَّهُ كَانَ تَوَّابًا ﴾

Maksudnya: 1 . Apabila datang pertolongan Allah ﷻ dan kemenangan (Ketika Muhammad berjaya menawan negeri Mekah) 2 . Dan engkau saksi manusia masuk ke-dalam agama Islam secara ramai-ramai 3 . Maka bertasbihlah dan memuji tuhanMu serta beristighfarkanlah kepada tuhan mu dan dia maha penerima taubat 4 . Tiada Paksaan untuk Memeluk Agama Islam

บทความวิจัย

OBJETIF KAJIAN

Membangunkan model dakwah untuk sampaikan mesej islam kepada masyarakat bukan islam diKelantan dan juga diperingkat global

SOALAN KAJIAN

Apakah model dakwah yang paling berkesan untuk sampaikan mesej islam diKelantan dan diperingkat global

METODOLOGI YANG DIGUNAKAN

Menggunakan kaedah penyelidikan secara qualitatif dengan mengadakan temuduga 11 organasasi dakwah secara intensif diKelantan saperti berikut ;

Organisasi Dakwah Di Negeri Kelantan

Sejak kemerdekaan Malaysia pada tahun 1956, banyak pertubuhan dakwah telah ditubuhkan di Kelantan untuk mempromosikan dan menyebarkan agama Islam kepada golongan bukan Islam seperti:

1. Yayasan Dakwah Islamiah
2. Institut Dakwah Islamiah Kota Bharu Kelantan
3. Pusat Penerangan dan Dakwah Islamiah Antarabangsa Kota Bharu IIDAC
4. *Islamic Outreach* ABIM Kelantan
5. Pusat Dakwah Kg Chemas
6. PERKIM Kelantan
7. Pusat Dakwah HKA
8. Ummah Care Organasation Kota Bharu
9. Yayasan Kelantan Darul Naim
10. Yayasan Islam Kelantan
11. Yayasan Pendidikan KAMI Kelantan
12. Majlis Ugama Islam Kelantan Bahagian Dakwah

PEMBINAAN MODEL DAKWAH AMIRAH (MDA 2024)

Melihat kepada pentingnya isu salah sangka didalam dikalangan orang bukan islam kajian ini tertumpu untuk membina model dakwah yang mana pengetahuan tentang islam dapat senang diperolihi melalui cara moden ICT dan media masa yang sangat canggih yang bolih diperolihi dengan cepat dan mudah untuk disampaikan mesej islam dimana sahaja mereka berada Berasas kepada pendekatan diatas serta 33 kriteria model dakwah berikut dibina

บทความวิจัย

PANDANGAN NEGATIF ORANG BUKAN ISLAM TENTANG AGAMA ISLAM

Silap faham yang menyebabkan kekeliruan untuk mencari agama yang sebenar. Pada umumnya faktor-faktor kekeliruan dari sasaran boleh dirumuskan seperti berikut Aziz (2013) dan juga Mengikut Ab Aziz (4) juga, terdapat 28 tanggapan-tanggapan negatif orang bukan Islam terhadap orang Islam yang boleh dijadikan rujukan dalam menganalisis kelemahan orang bukan Islam di Kelantan seperti berikut:

1. Islam adalah agama kuno **(Akidah)**
2. Hukuman dalam Islam adalah sangat kejam **(Fiqah jenayah)**
3. Islam mengehadkan pilihan terhadap makanan **(Muamalat)**
4. Islam itu agama keras **(Akidah)**
5. Islam menggalakkan untuk berperang **(Fiqh jenayah)**
6. Islam benar berpoligami **(Fiqh jenayah)**
7. Tuhan orang Islam sangat zalim **(Akidah)**
8. Agama Islam tidak bertolak ansur **(Akidah/Fiqh jenayah/Muamalat)**
9. Islam menyusahkan**(Akidah/fiqh jenayah/Muamalat)**
10. Islam menggalakkan pengikutnya berperang**(Ibadah, Fiqh jenayah)**
11. Islam tersebar melalui kekerasan **(Ibadah/Akidah)**
12. Orang Islam agresif **(Ibadah)**
13. Islam sesuai untuk orang Arab sahaja **(Ibadah)**
14. Orang Islam suka berperang **(Ibadah)**
15. Al-Quran bukan dari tuhan tetapi ciptaan manusia **(Ibadah/ Akidah)**
16. Al-Quran hanya tiruan kitab-kitab suci yang terdahulu **(Akidah)**
17. Islam untuk orang Arab sahaja **(Akidah)**
18. Penganut agama Islam sembah Ka'abah **(Akidah)**
19. Perkahwinan boleh tamat melalui perceraian **(Akidah)**
20. Tidak boleh pelihara anjing **(Akidah)**
21. Babi dicegah makan **(Akidah)**
22. Pakaian orang perempuan terhad mengikut peratuan tertentu**(Akidah)**
23. Larang judi dan minum arak **(Akidah)**
24. Sutera dan emas tidak dibenarkan kaum lelaki pakai **(Akidah)**
25. Perempuan kena tutup aurat **(Akidah)**
26. Islam kurang had perempuan tetapi beri kelebihan kepada lelaki **(Akidah)**
27. Nabi Muhammad ﷺ tidak disebut dalam kitab terdahulu **(Akidah)**
28. **Islam tidak sesuai dengan orang bukan islam (Akidah)**

บทความวิจัย

Peringkat 1 kajian kualitif pembentukan model dakwah untuk orang bukan Islam di Kelantan berdsarkan Keputusan analisis kekuatan dan kelemahan Masyarakat bukan Islam di Kelantan dan Mualaf daripada temuduga 11 organisasi dakwah di Kelantan. 2. Peringkat 2: Pencapaian Rekabentuk strategi yang dilaksanakan di Kelantan untuk menyampaikan mesej Islam kepada sasaran. 3. Peringkat 3: Pencapaian pembinaan model dakwah yang dijalankan di Kelantan berdasarkan temuduga 11 organisasi dakwah di Kelantan. Cadangan pembinaan model dakwah yang boleh digunapakai di Kelantan dan tempat-tempat lain serta peringkat global. 4

Kajian telah membuktikan orang bukan islam mempunyai banyak pandangan negative terhadap islam tetapi selepas menjadi mualaf percepsi negative tersebut telah berubah menjadi sangat positif yang mana melalui proses penyebar ilmu telah member kesan kepada bukan untuk menghormati agama dan perpaduan dikalangan berbagai kaum dapat memberi kekeaman dan Sejahteraan didalam Masyarakat majmuk

PROSES PEMBINAAN MODEL DAKWAH

Proses Pembentukan Model Dakwah

Proses untuk pembentukan model dakwah adalah tiga peringkat; analisa, reka bentuk dan pembinaan.ﷺ Dalam membentuk model dakwah yang baru ini akan melibatkan beberapa disiplin ilmu yang berlainan dengan menggunakan konsep pengukuhan yang akan membantu dalam usaha untuk mencapai satu produk baru yang dapat dengan pertolongan hidayah dari Allah ﷻ menyampaikan mesej Islam serta terima Islam sebagai agama hakiki mereka.Daripada strategi penyelidikan yang dicadangkan ini, para penyelidik menggariskan langkah seterusnya untuk membangunkan model penyelidikan baru akhir melalui tiga peringkat seperti yang dijelaskan seperti pendekatan bawah: **Peringkat 1:** (Analisa kekuatan dan kelemahan); Reka bentuk suis untuk membuat analisa kekuatan dan kelemahan sasaran dan pendakwah mencari kunci cahaya iman daripada strategi lama dan baru untuk melakukan dakwah. Misi dakwah berjaya apabila sasaran memperoleh kunci hidayah dari Allah ﷻ serta membuat lafaz syahadah. Strategi perbezaan dakwah akan menghasilkan perbezaan cahaya iman Ini bermakna setiap strategi dakwah yang direka bentuk dari berbagai kaedah itu adalah untuk membimbing ke arah mendapat kunci untuk mencari cahaya iman dan hidayah dari Allah ﷻ . Manusia hanya mampu berusaha mencari iman dan hidayah diibaratkan sasaran mempunyai jasad dan roh. Dalam hujah ini manusia mampu menyampaikan mesej Islam melalui jasad iaitu penglihatan. pendengaran, percakapan tetapi yang menentukan anugerah iman dan hidayah ialah Allah ﷻ melalui roh yang diciptakan. Menurut Wan Manseri (2018) hati roh merasai keesaan penciptanya dan menafikan daya makhluk, otak roh memikirkan tanda-tanda keesaan pencipta melalui alam ciptaan Allah ﷻ menafikan daya

บทความวิจัย

makhluk yang berbentuk zahir dan yang ghaib dan lidah roh melafazkan kalimah - mentauhidkan Allah ﷻ. Manakala apabila roh berfungsi roh dapat membezakan serta memikirkan kejadian langit,bumi dan isinya seperti yang disampaikan oleh Allah ﷻ dalam ayat-ayat surah Imran ayat 190 hingga 200 untuk dihayati.

Model penyelidikan tersebut adalah hasil kajian yang di-jalankan dengan membuat Analisa tentang kekuatan dan kelemahan pada masyarakat tersebut. Dari maklumat tersebut strategi dakwah akan dapat mengesan sama ada intensiti cahaya iman dengan strategi dakwah yang berbeza-beza yang mampu membawa perubahan kepada kumpulan sasar dengan bimbingan daripada Al-Quran, hadis, terjemahan Al-Quran dan ulasan oleh ulama dan kumpulan fokus. Berbagai-bagai kaedah strategi dakwah telah diusahakan oleh berbagai penyelidikan untuk mempengaruhi sasaran menerima Islam sebagai agama mereka. Pada konsepnya usaha mereka ini seperti cuba menyampaikan mesej Islam kepada sasaran ada strategi yang berkesan dan ada pula yang kurang berkesan. Sasaran adalah dicipta oleh Allah ﷻ mempunyai tubuh jasad dan tubuh roh Usaha oleh penyelidikan untuk menyampaikan mesej Islam melalui berbagai strategi seperti memancar cahaya iman kepada tubuh jasad dan tubuh roh. Oleh yang demikian, yang memberi hidayah adalah di bawah kekuasaan Allah ﷻ. Jadi proses pembentukan model dakwah untuk memberi impak yang kuat mesti melakukan untuk mentauhidkan dengan melalui penghayatan kepada perkara yang boleh memberi cahaya iman,cahaya hidayah dan cahaya makrifat. Rajah berikut menerangkan proses melalui strategi yang ada untuk melakukan penambahbaikan supaya membentuk model baru yang sesuai untuk dicadangkan dalam penyelidikan ini.

Konsep peneguhan berusaha membantu strategi dakwah yang baru dan lama yang berasas kepada usaha manusia yang pada hakikatnya tidak mempunyai sifat kesempurnaan dan tidak mampu memberi iman dan hidayah kepada makhluk lain. Jadi konsep peneguhan ini adalah sebagai satu usaha dan ikhtiar mencari keredaan Allah ﷻ supaya memberi hidayah dan iman kepada orang bukan menerima Islam sebagai agama mereka.

Peringkat 2 (Reka bentuk): Proses dakwah melalui strategi lama dan baharu bagi menghasilkan perbezaan intensiti cahaya iman dan menggunakan kaedah ujian saringan untuk kebolehpercayaan dan kesahihan dapatan kajian. Model dakwah yang dipilih oleh kumpulan fokus akan dianggap sebagai model akhir untuk membawa perubahan kepada kumpulan sasar supaya mereka boleh terima mesej agama Islam.

Semua strategi dengan intensiti cahaya pada mulanya akan merancang untuk membimbing kumpulan sasaran ke jalan yang betul dalam hidup mereka tetapi ramai di antara mereka memilih

untuk menentang tuhan dengan memilih untuk tidak menerima agama sebenar oleh itu mereka hidup dalam cahaya kegelapan. Justeru, cadangan model dakwah akan memberi solusi kepada mereka untuk mempertimbangkan semula agama Islam sebagai agama yang betul untuk diikuti dan diamalkan.

Proses pembangunan model dakwah mengikut proses penyelidikan yang berbeza-beza daripada kajian kekuatan dan kelemahan serta memilih model strategi yang melihat pelbagai strategi baru dan lama supaya mereka dapat menghayati kegemilangan Islam dan menghasilkan model dakwah baru untuk Kelantan dan akhirnya mana-mana bahagian di dunia ini Untuk mencapai model akhir penyelidik mencadangkan model baru dengan mengambil kira bahawa strategi ini memberi cahaya iman supaya kumpulan sasar dapat dipengaruhi untuk memilih agama Islam sebagai agama mereka Dalam proses akhir permuafakatan cahaya iman yang dihasilkan daripada strategi manusia akan bergabung dengan cahaya hidayah daripada Al-Quran dan hadis sebelum dipertimbangkan untuk mendapatkan hidayah terakhir daripada Allah ﷻ. Bagi membawa orang bukan Islam kepada agama Islam dengan lebih berkesan, penyelidik mencadangkan dua pendekatan dalam model iaitu:

1. Melantik kumpulan fokus daripada ulama dan pakar dalam bidang dakwah dari dalam dan luar negara untuk mengkaji semula model cadangan dan kesesuaiannya untuk mempengaruhi kumpulan sasar. Kumpulan fokus akan dijadikan ujian realiti dan ujian kesahihan dan mereka dikehendaki memberi ulasan mengenai cadangan model baru dan susunan kehebatan strategi untuk menghasilkan model dakwah yang tepat bagi bukan Islam sebelum dan selepas penukaran; dan
2. Langkah seterusnya dalam peringkat tapisan dipertimbangkan untuk mengukuhkan lagi cahaya iman dengan menggunakan teknik pengukuhan menggunakan cahaya Hidayah daripada strategi penyelidikan yang dicadangkan daripada Al-Quran dan hadis.**Peringkat 3 (Pembinaan model dakwah)**: Proses pembangunan model penyelidikan baharu bagi menghasilkan cahaya intensiti iman yang boleh mempengaruhi kumpulan sasar untuk memeluk agama Islam dan bukan Islam selepas penukaran Tahap 3 merupakan usaha untuk mendapatkan cahaya hidayah daripada Allah ﷻ selepas menggunakan teknik pengukuhan dengan menggunakan strategi daripada Al-Quran dan hadis Bagi bukan Islam. mereka akan diberikan asas yang mudah dan asas bagi Islam diperkukuhkan dengan strategi yang boleh mempengaruhi untuk memeluk agama Islam manakala bagi bukan Muslim yang telah memeluk agama Islam perlu diperkukuhkan dengan strategi yang berbeza Ini akan dipertingkatkan lagi bagi mengukuhkan cahaya iman mereka dengan pelbagai strategi yang dicadangkan untuk mencari cahaya hidayah daripada Allah ﷻ supaya mereka terus

menjadi umat Islam yang baik dan cintakan agama Islam. Peringkat ketiga perlu disokong dengan strategi pengawasan, penilaian, serta pemantauan yang berterusan, dan kurikulum dakwah yang perlu disemak dari semasa ke semasa agar dapat memastikan kurikulum dakwah yang sesuai dengan keadaan semasa diguna pakai, Perlaksanaan dasar kualiti di setiap peringkat perlu di laksanakan agar matlamat untuk mempengaruhi sasaran dapat dicapai dan yang memilih untuk terima Islam golongan ini mesti terus dibantu untuk menambah ilmu agama Islam agar mereka ini dibimbing untuk mereka terus bersama Islam. Perkhidmatan dan kebajikan mereka perlu juga dipantau dan memberi bantuan dari semasa ke semasa jika perlu. Proses menyampai dan menyebar kurikulum dakwah yang berstruktur melalui kegunaan ICT yang terkini di dalam berbagai Bahasa perlu dibangunkan.

Pada peringkat pembinaan atau pembangunan model dakwah ini di peringkat global dicadangkan yang mana sasaran yang tidak berjaya menerima Islam akan melalui proses keempat ini pada peringkat keempat penubuhan Universiti Antarabangsa Dakwah KAMI juga dcadangkan. Untuk menjayakan hasrat ini dicadangkan juga ditubuhkan World Dakwah Organisasi KAMI, sebuah NGO yang akan berperanan meneruskan misi untuk menyatupadukan ummah melalui rangkaian kerjasama untuk membangunkan ummah dari segi ekonomi dan kewangan untuk tujuan memungut dana 1 USD setiap tahun untuk membiayai Universiti Antarabangsa Dakwah KAMI. Tiap-tiap nagara akan dilantik duta dakwah (*dakwah ambasador*) sebagai penyelaras aktiviti-aktiviti kutipan dana serta mengedarkan matlamat yang dibangunkan dalam kajian ini.

Konsep Pembinaan Model Dakwah

Falsafah Model Dakwah

Model dakwah pada asasnya untuk membimbing proses pembelajaran secara sistematik mengikut sekatan mata pelajaran yang disediakan termasuk jumlah jam kredit yang ditetapkan untuk mata pelajaran tersebut. Ia mempunyai tujuan mempelajari ilmu akan diperoleh, jumlah jam kredit, tempuh masa mempelajari serta bahan rujukan. Falsafah Pendidikan Dakwah ialah untuk melahirkan insan yang berilmu dalam bidang dakwah untuk memberi impak kepada orang bukan supaya mereka boleh membuat keputusan berpandu kepada ilmu baru yang diperoleh untuk pengaruhi menukar agama asal kepada agama yang diterima oleh pencipta.

Ciri-Ciri Konsep Model Dakwah

Model dakwah mempunyai ciri-ciri latihan, menekan kepada penyelidikan dan kebenaran serta menekan kepada perkhidmatan kepada masyarakat iaitu untuk membimbing masyarakat bukan Islam ke arah jalan yang lurus dan bukan pula jalan yang sesat.

บทความวิจัย

Kriteria Pembentukan Model Dakwah Masa Kini

Banyak penyelidik telah berkongsi pengalaman tentang isu isi kandungan berhubung dengan cara menyampaikan dokumen mengenai dakwah kepada sasaran tertentu. Terdapat juga isi dan kandungan dakwah sangat luas meliputi bermacam-macam cabang ilmu berkait dengan ibadat, akidah, syariat, akhlak dan lain-lain. Oleh itu isi kandungan dakwah perlu disesuaikan dengan sasaran, kemampuan mereka menerima persembahan tersebut boleh mempengaruhi dan mengubah sasaran tersebut. Mengikut Zaydan (1976), cara dakwah yang berjaya mengenal pasti masalah dan seterusnya mencari jalan penyelesaiannya. Pada pendapat Al-Sayyid AL-Wakil (1994) pula, pendakwah perlu memilih isi kandungan yang relevan dengan masalah-masalah sasaran dan cara untuk menyelesaikan kepada isu tersebut serta dapat membuat keputusan yang bijak untuk membuat perubahan. Penyelidik berpendapat oleh kerana sasaran adalah orang ingin menerokai bidang dakwah satu ilmu baru bagi mereka dicari, pendekatan yang paling sesuai menggunakan kaedah psikologi secara perlahan, asas, mudah difahami, penyampaian yang sangat menarik, penyelesaian satu isu yang dibangkit dengan mengemukakan jawapan yang sangat menarik, jelas serta jawapan senang untuk difahami. Penyelidik telah menggariskan tiga puluh kriteria menyentuh tentang isi kandungan model dakwah dalam usaha untuk membentuk model dakwah bagi orang bukan dalam masyarakat majmuk. Mata pelajaran yang dicadangkan ini akan diubahsuai mengikut keperluan berdasarkan hasil temu bual dengan sebelas organisasi dakwah di Kelantan serta dari kajian soal selidik yang akan dijalankan. Penentuan kriteria ini adalah satu usaha untuk mencari hidayah dari Allah ﷻ.

kesesuaian isi kandungan model dakwah dengan sasaran.

Mengikut Ab Aziz (2015) , isi serta kandungan dakwah sangat luas, oleh itu metode yang sesuai pada isi sangat penting untuk mencapai misi dakwah tersebut. Oleh yang demikian kesesuaian isi dengan sasaran terbahagi kepada:

1. Kesesuaian dengan kehendak agama dan pegangan hidup, ini meliputi dilihat kesesuaian itu dari sudut agama dan kepercayaan ia-itu sasaran Kristian, Buddha, Hindu, Ateis, Muslim serta agama lain-lain;
2. Kesesuaian dengan kumpulan sasaran iaitu dari segi umur, latar belakang status etnik dan masa memeluk Islam;
3. Kesesuaian dengan masalah dan penyakit yang dihadapi oleh kumpulan sasaran;

Kesesuaian isi kandungan kepada orang bukan Islam.

Terdapat banyak Masyarakat bukan Islam yang terbahagi kepada bermacam-macam kategori kepercayaan . Dirumuskan mengikut Al-Bayanuni (1993; 178-179),Zaydan (1976;366-390), Ab Aziz (2015):

บทความวิจัย

1. Golongan yang ingkar menerima agama dari Allah ﷻ
2. Golongan memuja berhala ia-itu golongan syirik
3. Golongan ahli kitab
4. Golongan atasan yang sentiasa ingin mempertahankan status kedudukan mereka
5. Golongan yang mudah menerima Islam kerana tiada kepentingan lain
6. Golongan yang ada kepentingan untuk melakukan kerosakan di dalam masyarakat seperti golongan munafik
7. Membina kepercayaan kepada sumber isi dakwah yang di-sampaikan
8. Membina asas kepercayaan melalui ayat-ayat Al-Quran dan hadis
9. Menghapuskan kesamaran dan masalah yang dihadapi oleh sasaran melalui model dakwah yang berkesan

Kesesuaian isi kandungan dengan mengenai isu tanggapan negatif masyarakat bukan Islam ke orang Islam.Terdapat 28 tanggapan-tanggapan negatif orang bukan Islam terhadap orang perlu diperjelaskan dalam dokumen mata pelajaran untuk diedarkan melalui ICT kepada sasaran-sasaran Kriteria yang keempat: kesesuaian isi kandungan untuk mentauhidkan kepada Allah ﷻ untuk mencari dan pohon hidayah.

Kesesuaian isi kandungan dengan keperluan perkhidmatan pendakwah yang berprofilnya tinggi serta mempunyai sistem nilai dan integriti.

Kesesuaian isi kandungan dengan metodologi dakwah untuk Masyarakat bukan Islam.

Kesesuaian isi kandungan dengan perbandingan agama dan kepercayaan. Pendakwah perlu menjelaskan kepada kumpulan sasaran adakah semua agama sama, bagaimana cara mencari agama yang betul.

Kesesuaian isi kandungan mengapa memilih agama Islam

Kesesuaian isi kandungan asas pendidikan ibadat dan doa

Kesesuaian isi kandungan asas pendidikan pengajaran sejarah dan mukjizat Allah ﷻ anugerah kepada rasul-rasul

Kesesuaian isi kandungan asas pendidikan Allah ﷻ melalui Al-Quran dan hadis

Kesesuaian isi kandungan dengan peristiwa selepas mati

Akibat keengganan manusia untuk menerima ajaran agama Islam, Allah ﷻ telah mengingatkan tentang hari kiamat yang mana semua manusia akan mati serta menerima balasan masing-masing. Allah ﷻ telah berfirman dalam surah Al-Baqarah ayat 1;210 yang bermaksud tiada yang mereka nanti-nantikan melainkan datangnya Allah dan malaikat dalam naungan awam, dan diputuskan perkaranya, hanya kepada Allah dikembalikan segala urusan.

Kesesuaian isi kandungan amaran, hukuman, berita ancaman (neraka)

Kesesuaian isi kandungan insentif dan berita gembira (syurga)

Kesesuaian isi kandungan dengan kepercayaan kepada Al-Quran dan mukjizat Al-Quran

Kesesuaian isi kandungan dengan keajaiban dan keunikan Rasulullah ﷺ

Kesesuaian isi kandungan dengan kebesaran pencipta, kajian mengenali kejadian langit, bumi dan isi kandungannya. Nikmat mana mereka tidak bersyukur?

Kesesuaian isi kandungan untuk para pendakwah berkhidmat sebagai pemancar cahaya iman dan hidayah ke-dalam hati-hati manusia serta membina kekuatan dan semangat jihad sebagai pejuang agama Allah ﷻ.

Kesesuaian isi kandungan dengan ilmu asas ibadat

Kesesuaian isi kandungan dengan ilmu asas akidah

Kesesuaian isi kandungan dengan ilmu asas fiqh jenayah

Kesasaan isi kandungan dengan ilmu asas perbankan secara Islam

Kesesuaian isi kandungan dengan peranan pusat tahfiz juga dilatih sebagai pendakwah yang menjadikan dakwah ambasador mengedar risalah dakwah secara talian untuk sasaran

Kesesuaian isi kandungan dengan cara untuk mentauhidkan Allah ﷻ melalui penghayatan kepada wirid Asmaulhusna, wirid tasbih dan wirid taubat

Kesesuaian isi kandungan dengan memperteguh tauhid dengan membanyakkan solat sunat dan tahajud

Penyebaran Model Dakwah ICT Yang Terkini

Proses untuk menyampaikan dan menyebarkan kurikulum dakwah yang berstruktur melalui kegunaan ICT yang terkini dalam berbagai Bahasa perlu dibangunkan . kerjasama dengan berbagai pihak untuk menjamin maklumat resalah mengenai agama Islam melalui kurikulum dakwah yang berstruktur perlu dikaji mengikut sesuai dengan kumpulan sasaran. Pendakwah-pendakwah dalam kalangan generasi muda perlu dilatih untuk menjalani penyelidikan kurikulum dakwah agar dapat memberi impak kepada kumpulan sasaran. Usaha ini termasuklah penyelidikan untuk memberi daya tarikan kepada sasaran supaya mereka minat kepada agama Islam Melalui reka bentuk yang mempunyai nilai-nilai tarikan yang tinggi, pendakwah—pendakwah ini boleh di tempat di unit khas penyelidikan. Peranan unit khas penyelidikan ini perlu juga Kerjasama dengan badan dakwah antarabangsa untuk sama rancang untuk menghasilkan dokumen dakwah yang diterjemahkan dalam bentuk model khas yang ditulis dalam perbagai Bahasa boleh diedarkan di Kelantan dan akhir sekali ke seluruh dunia.

Penyebaran maklumat dan resalah mengenai agama Islam melalui media elektronik dengan menggunakan teknologi yang terkini seperti WhatsApp, Facebook,Tik Tok, YouTube, laman media sosial, Internet dan selain-lain supaya maklumat yang sebenar mengenai agama Islam dapat

disampai kepada kumpulan sasaran. Ini satu usaha untuk mengatasi masalah yang hadapi oleh orang masyarakat Islam di mana media yang pengaruhi oleh musuh memutarbelitkan maklumat sebenar tentang agama Islam.

Teknik Penilaian Yang Berterusan Untuk Menjamin Visi Dan Misi *Tercapai*

Dalam membentuk model dakwah untuk orang bukan perlu juga memberi perhatian kepada aspek penyelidikan yang berkaitan dengan meningkat Teknik penilaian yang berterusan,jaminan kualiti yang tinggi, kurikulum dakwah yang mempunyai daya tarikan yang tinggi. Barisan pemuda yang dilatih dari golongan yang mengikut pengajian tahfiz sebagai wakil nagara masing-masing untuk mengedarkan maklumat dakwah dalam berbagai Bahasa nagara mereka agar risalah dakwah dapat edar ke seluruh dunia. Pelajar yang mengikuti program tahfiz adalah pendakwah yang boleh dilatih dengan kebolehan dan kemahiran berzikir dan juga dilatih sebagai Penyelidik yang tertumpu kepada aspek tarikan melalui reka bentuk yang sangat menarik dalam bentuk tip tok sebagainya Sebagai penyebaran berita dakwah adalah usaha yang murni untuk menjamin visi dan misi dakwah untuk orang bukan Islam tercapai.

PEMBINAAN MODEL DAKWAH AMIRAH (MDA 2024)

Melihat kepada pentingnya isu salah sangka didalam dikalangan orang bukan islam kajian ini tertumpu untuk membina model dakwah yang mana pengetahuan tentang islam dapat senang diperolihi melalui cara moden ICT dan media masa yang sangat canggih yang bolih diperolihi dengan cepat dan mudah untuk disampaikan mesej islam dimana sahaja mereka berada Berasas kepada pendekatan diatas serta 33 kriteria model dakwah berikut dibina berpadu kepada pencapaian objektif kajian kualitatif di tiga peringkat proses pembinaan model dakwah

PENUTUP

Kajian kualitatif membangunkan model dakwah telah menghasilkan idea baru bagi pembinaan model dakwah bagi orang bukan islam diKelantan . Tiga proses telah dikaji ; analisis ,rekebentuk dan pembinaan. Modal Dakwah ini mengambil berbagai fakta untuk menglenkapkan dan ambil kira berbagai kritera semua 33 kriteria . Model dakwah AMIRAH (MDA 2024) akan menjadi model dakwah untuk sampaikan mesaj islam dikelantan, Malaysia dan juga bolih di pakai di peringkat global . Hasil kajian kualitatif ini dikalangan mualaf di dapati islam adalah agama keamanan,kesejahteraan,perpaduan dan ingin hidup berasaskan masyarakat madani

RUJUKAN

1- **Arif Corporation Sdn Bhd**
2- **Ab Aziz Mohd Zin (2015), Metodologi Dakwah , Penerbit Universiti Malaya**

RUJUKAN

3- **Nawi (2009) , Islam pelbagai agama dan kepercayaan .**

บทความวิจัย

การทำธุรกรรมการเงินแบบผ่อนชำระผ่านกระบวนการจัดซื้อจัดขายของสหกรณ์อิสลามในจังหวัดปัตตานี

แวยูโซะ สิเดะ*, อาหมัด อัลฟารีตีย์ **, อิสมาแอ สาเมาะ***, อับดุรรอฮฺมาน จะปะกิยา****

*ผู้ช่วยศาสตราจารย์ (ดร.), อาจารย์ประจำสาขาวิชาอุศุลลุดดีน คณะอิสลามศึกษาและนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี
** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ (ดร.). อาจารย์ประจำหลักสูตรมหาบัณฑิต สาขาอิสลามศึกษา คณะอิสลามศึกษาและนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี
***ผู้ช่วยศาสตราจารย์ (ดร.), อาจารย์ประจำสาขาวิชาซะรีอะฮฺ คณะอิสลามศึกษาและนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี
**** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ (ดร.), อาจารย์ประจำสาขาวิชาอุศุลลุดดีน คณะอิสลามศึกษาและนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อวิเคราะห์และรวบรวมข้อมูลด้านการจัดซื้อจัดขายและการธุรกรรมการเงินแบบผ่อนชำระในอิสลาม 2) เพื่อศึกษาการปฏิบัติการทำธุรกรรมทางการเงินแบบผ่อนชำระของสหกรณ์อิสลามในจังหวัดปัตตานี การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ผู้บริหารสหกรณ์ จำนวน 8 ท่าน และนักวิชาการอิสลาม จำนวน 3 ท่าน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา โดยอาศัยข้อมูลสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)

ผลการศึกษา การทำธุรกรรมการเงินแบบผ่อนชำระผ่านกระบวนการจัดซื้อจัดขายของสหกรณ์อิสลามในพื้นที่จังหวัดปัตตานีมีความสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของหลักชะรีอะฮฺ ในการปฏิบัติและการดำเนินการ พบว่า 1.การปฏิบัติต่อผู้ลงทุนที่เกี่ยวกับการสร้างแรงบันดาลใจให้แก่ผู้ลงทุน คือ การตอบแทนเพื่อให้ความสนใจในการลงทุน 2.การเปิดโอกาสในการจัดซื้อจัดขายเพียงให้แก่ผู้เข้าร่วมเป็นสมาชิกเท่านั้น การผ่อนชำระเป็นไปตามเจตนารมณ์ของหลักชะรีอะฮฺ 3.การดำเนินในเรื่องอื่น ๆ เช่น วะดีอะฮฺ ตลอดจนอัลซอรฟู เป็นต้น การดำเนินเป็นไปตามกฎเกณฑ์ของชะรีอะฮฺ

ข้อเสนอแนะ 1.ผู้บริหารสหกรณ์ต้องกำหนดแผนกลยุทธ์ การวิเคราะห์ และวางแผนกลยุทธ์พร้อมกำหนดตัวชี้วัดให้ชัดเจน 2.การปฏิบัติงานของสหกรณ์ต้องเป็นไปตามระเบียบและข้อบังคับของสหกรณ์ 3.การปฏิบัติและการจัดการด้านการจัดซื้อจัดขายแบบผ่อนชำระเป็นไปตามกฎเกณฑ์ของหลักชะรีอะฮฺและกฎเกณฑ์การบริหารความเสี่ยง 4.ผู้บริหารสหกรณ์ต้องมอบหมายให้มีเจ้าหน้าที่ในการสุ่มสอบทานหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อย่างสม่ำเสมอเพื่อไม่ให้เกิดหนี้เสียขึ้น 5.ผู้บริหารจะต้องมีความพร้อม และสามารถจัดหาเงินทุนเพื่อเสริมสภาพคล่องโดยสามารถชำระหนี้สิน หรือภาระผูกพันที่ถึงกำหนดชำระด้วยความถูกต้องและด้วยต้นทุนที่เหมาะสม

คำสำคัญ : ธุรกรรมการเงิน, ผ่อนชำระ, สหกรณ์อิสลาม

บทความวิจัย

Installment financial transactions through the procurement process of Islamic cooperatives in Pattani Province

Wayooso Sideh*, Ahmad Al-Faritiy**, Ismaae Samaoh***, Abdurrahman Chapakiya****

*Assistant Professor (Dr.), Lecturer in the Department of Usul al-Din, Faculty of Islamic Studies and Law

**Assistant Professor (Dr.), Lecturer in the Master's Program in Islamic Studies, Faculty of Islamic Studies and Law, Fatoni University

***Assistant Professor (Dr.), Lecturer in the Department of Shariah, Faculty of Islamic Studies and Law, Fatoni University

****Assistant Professor (Dr.), Lecturer in the Department of Usul al-Din, Faculty of Islamic Studies and Law, Fatoni University

Abstract

The objectives of this research are 1) to analyze and collect data on procurement and installment finance transactions in Islam. 2) to study the practice of installment finance transactions of Islamic cooperatives in Pattani Province. Study methods. This time it was qualitative research. Data were collected through in-depth interviews with key informants, including 8 cooperative executives and 3 Islamic scholars. Data were analyzed using content analysis. Based on descriptive statistics (Descriptive Statistics)

Results of the study: Installment financial transactions through the procurement process of Islamic cooperatives in Pattani Province are consistent with the spirit of Shariah principles. In practice and operations, it was found that 1. Treatment of investors related to inspiring investors is 1) Reward for interest in investing. 2.Opportunity for purchasing and selling is only given to those who join as members. Installment payments are in accordance with the spirit of the Shariah. 3. Conducting other matters such as Wadi'ah as well as Al-Sarfu, etc. Conducting according to the rules of the Shariah.

Suggestions 1. Cooperative executives must set strategic plans, analyze and plan strategies with clear indicators. 2. The operations of the cooperative must be in accordance with the rules and regulations of the cooperative. 3. The practice and management of installment purchasing is in accordance with Shariah principles and risk management rules. 4. Cooperative executives must assign officials to randomly review the debt of cooperative members regularly to prevent bad debt from occurring. 5. Executives must be prepared. and can provide funds to enhance liquidity by being able to pay off debts or an obligation that is due and payable accurately and at a reasonable cost.

Keywords: financial transactions, installment payments, Islamic cooperatives

บทความวิจัย

บทนำ

การจัดตั้งสหกรณ์อิสลามในประเทศไทยเกิดขึ้น เนื่องมาจากประชากรชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลามโดยส่วนใหญ่มีการดำเนินชีวิตตามหลักการอิสลาม ดังนั้นในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตประจำวันก็ย่อมมีปัจจัยที่จะต้องปฏิบัติเป็นไปตามวิถีมุสลิมที่สอดคล้องกับหลักการอิสลามที่กำหนดไว้ จึงมีกลุ่มนักวิชาการอิสลาม ผู้นำศาสนาและประชาชน มีการระดมความคิดเห็นในการจัดตั้งองค์กรด้านการบริหารจัดการทางการเงินตามระบบอิสลามเพื่อเป็นช่องทางทางด้านเศรษฐกิจและการเงินสำหรับชาวไทยมุสลิมให้สามารถปฏิบัติตนได้ถูกต้องตามหลักศาสนาอิสลาม (htt://www.islamicfinancethai.com คัดวันที่ 20 /02/2565)

การรวมตัวจัดตั้งกองทุนในรูปแบบสหกรณ์อิสลาม ทั้งนี้เนื่องจากต้องการให้การประกันทรัพย์สินที่สมาชิกลงทุนกันเพื่อไม่ให้เกิดการสูญเสียในวันข้างหน้า จึงมีการวางระบบการจัดการและการดำเนินเคียงคู่กับความถูกต้องและสอดคล้องกับหลักชะรีอะฮฺและหลักเจตนารมณ์ของหลักชะรีอะฮฺ

เมื่อมีองค์กรทางการเงินอิสลามในสังคมทำให้เกิดช่องทางหนึ่งในการทำธุรกิจในรูปแบบอิสลามโดยปลอดดอกเบี้ย และมีการพัฒนาเพื่อเป็นสถาบันการอิสลามเป็นทางการขึ้น มีการจดทะเบียนตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ครั้งแรกเป็นทางการเกิดขึ้นใน พ.ศ. 2542 มีสถานะเป็นนิติบุคคลเช่นเดียวกันกับสหกรณ์ทั่วไป เพียงแต่มีลักษณะพิเศษที่แตกต่างจากสหกรณ์ในรูปแบบทั่วไปคือ ต้องวางอยู่บนพื้นฐานแห่งบทบัญญัติในคัมภีร์อัลกุรอาน

چ ٹ ٹ ٹ ڤ ڤ چ (البقرة: ٢٧٥)

ความว่า “พระเจ้าทรงอนุมัติการค้า แต่ทรงห้ามดอกเบี้ย” (อัลบะเกาะเราะฮฺ : 275)

การจัดซื้อจัดขายในอิสลามเป็นสิ่งที่ถูกอนุมัติและถูกสนับสนุนอย่างยิ่ง แต่ต้องอยู่ในขอบเขตที่ศาสนาได้บัญญัติไว้ ดั่งรายงานหะดีษความว่า

((البَيِّعان بالخيار مالم يتفرقا))

ความว่า “ผู้ขายและผู้ซื้อสามารถเลือกสินค้าตามใจชอบในช่วงยังไม่เลิกบริการอยู่”

(รายงานโดยบุคอรีย์ หะดีษ : 2006, และรายงานโดยมุสลิม , หะดีษ : 1520)

การขายในอิสลาม เป็นการแลกเปลี่ยนสินค้าจากสินค้าหนึ่งไปยังอีกสินค้าหนึ่งโดยที่ชนิดของสินค้านั้นแตกต่างกัน และครอบครองได้อย่างยั่งยืน โดยมีการตกลงด้วยอีญาบ (**ايجاب**) หมายถึง ยกให้ หรือมอบให้ และเคาะบูล (**قبول**) หมายถึงรับ หรือครอบครอง (Sudin Haron: 1996 อ้างในฟิกฮฺ มุอัยยิน: 3/45, ฟิกฮฺ มินหะญีย์: 3/5) ในการซื้อขายดังกล่าวควรต้องมีพยาน เพื่อให้เกิดความเป็นกลางและไม่เกิดการหลอกหลวง ดั่งที่อัลลอฮฺ ได้ตรัสไว้ในอัลกุรอานความว่า “และพวกเจ้าจงให้มีพยานขึ้น เมื่อพวกเจ้าต่างซื้อต่างขาย” (อัลบะเกาะเราะฮฺ: 282) วิทยปัญญาของการซื้อขายในอิสลาม เพื่อการถือครองกรรมสิทธิ์ของคนอื่นให้เป็นกรรมสิทธิ์ของตนเอง ด้วยวิธีการแลกเปลี่ยนเป็นทางการ ไม่น่ารังเกียรติและโดยไม่รังแกผู้ใด ซึ่งสัณชาตญานของมนุษย์ชอบมีการแลกเปลี่ยน เพื่อรับผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน จากการซื้อขาย การเช่าเหมา และจำนองเป็นต้น เพื่อหลีกเลี่ยงในเรื่องการรังแก การปล้นจี้ และการชดชวยโอการ ทั้งนี้เพื่อสร้างจิตสำนึก รักความช่วยเหลือต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน และมีเป็นระบบด้วยเหตุนี้อิสลามจึงเปิดโอกาสในระดับหนึ่ง ที่สามารถทำธุรกรรมการเงินได้อย่างถูกต้อง การทำธุรกรรมการเงินที่อิสลามยังเปิดโอกาสกว้างขวางให้มุสลิมทำการปฏิบัตินั้นมีหลายวิธี ดังนี้ 1) Bai al Musawamah บัยอฺ อัลมุซา

<u>บทความวิจัย</u>

วามะฮฺ 2) Mudarabah มุดอรอบะฮฺ 3) Bai' Bihaman Ajil บัยอฺ บิษษะมัน อะญิล 4) Bai' al-inah บัยอฺ อัลอินะฮฺ 5) Bai' al-Istijrar บัยอฺ อัลอิสติจรอร์ด 6) Bai' as-Salam บัยอฺ อัสสะลัม 7) Bai' al-Wafa บัยอฺ อัลวะฟาอฺ 8) Ijarah อิญาเราะฮฺ 9)Ijarah Wal Iqtina อิญาเราะฮฺ วัล อิฆตินาอฺ เป็นต้น

ดังนั้นจากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น คณะผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการทำธุรกรรมการเงินแบบผ่อนชำระผ่านกระบวนการจัดซื้อจัดขายของสหกรณ์อิสลามในจังหวัดปัตตานี เพื่อให้การเรียนรู้การเงินแบบอิสลาม และเข้าใจเกี่ยวกับการทำธุรกรรมการเงินแบบผ่อนชำระที่ถูกต้องต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1) เพื่อรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดขายและการธุรกรรมการเงินแบบผ่อนชำระในอิสลาม

2) เพื่อศึกษาการปฏิบัติการทำธุรกรรมทางการเงินแบบผ่อนชำระของสหกรณ์อิสลามในจังหวัดปัตตานี

วิธีการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นเครื่องมือในการค้นข้อมูลและข้อเท็จจริง โดยการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการปฏิบัติและการบริหารจัดการโดยเฉพาะการปล่อยสินเชื่อและการจัดซื้อจัดขายแบบผ่อนชำระ

กลุ่มตัวอย่าง

สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็น ประชากรในพื้นที่ชุมชนจังหวัดปัตตานีที่มีส่วนได้ ส่วนเสีย ได้กำหนด 3 กลุ่มด้วยกัน ดังต่อไปนี้ 1) ผู้บริหารสหกรณ์ เครือข่ายสหกรณ์อิสลามในเขตจังหวัดปัตตานี เลือกสหกรณ์อิบนุ อัฟฟาน สหกรณ์บีนา สหกรณ์มหาวิทยาลัยฟาฏอนี และสหกรณ์อิบนุเอาฟ์ สาขามหาวิทยาลัยฟาฏอนี จำนวนสหกรณ์ละ 2 ท่าน รวมทั้งหมด 8 ท่าน 2) นักวิชาการที่เกี่ยวข้องเป็นตัวแทนจากคณะอิสลามศึกษาและนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี 3 ท่าน คณะวิทยาการอิสลาม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี 3 ท่าน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ศึกษาเขตพื้นที่สหกรณ์อิสลามที่ประจำการในมหาวิทยาลัยฟาฏอนี เช่น สหกรณ์อิสลามมหาวิทยาลัยฟาฏอนี สหกรณ์อิสลามอิบนุ เอาวฟ์ประจำสาขามหาวิทยาลัยฟาฏอนี และกลุ่มออมทรัพย์ของบุคลากรคณะอิสลามศึกษามหาวิทยาลัยฟาฏอนี ตลอดจนผู้วิจัยและทีมงานเลือกสหกรณ์อิสลามในจังหวัดปัตตานี โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) บุคคลที่สำคัญในการวางแผนและบริหารจัดการด้านการจัดซื้อจัดขายแบบผ่อนชำระของสหกรณ์ และเป็นผู้รู้สภาพการณ์ตั้งแต่ระยะเริ่มต้นจนถึงปัจจุบัน

2) ศึกษาข้อมูลจากเอกสารของหน่วยงานและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3) การวิเคราะห์และประมวลข้อมูล เมื่อรวบรวมข้อมูลได้ครบถ้วนแล้ว นำมาประมวลและวิเคราะห์ในเชิงบรรยาย (Descriptive) เพื่ออธิบายการค้นพบข้อเท็จจริงของการบริหารจัดการจัดซื้อจัดขายแบบผ่อนชำระของสหกรณ์อิสลามในจังหวัดปัตตานี

บทความวิจัย

กาวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์เชิงคุณภาพจะนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เบื้องต้นด้วยการจัดหมวดหมู่ตามวัตถุประสงค์ จากนั้นจึงทำการวิเคราะห์ด้วยหลักเทียบเคียงแนวความคิด ทฤษฎีและงานวิจัยควบคู่บริบท โดยอาศัยข้อมูลสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ การแยกแยะประเด็นที่เกี่ยวข้องมีความน้ำหนักมากกว่า เพื่อความชัดเจนและสมบูรณ์ในการวิเคราะห์และการสรุปผลของข้อมูลและนำมาเขียนประโยคสมบูรณ์ของเนื้อหาวิจัย

ผลการวิจัย

1) การจัดซื้อจัดขายและการธุรกรรมการเงินแบบผ่อนชำระในอิสลาม

ฟิกฮฺ มุอามะลาต คือ การซื้อขาย หมายถึง การแลกเปลี่ยนสิ่งหนึ่งกับอีกสิ่งหนึ่ง คือ การมอบให้สิ่งใดและแลกเปลี่ยนสิ่งใดด้วยสิ่งอื่นที่เท่าเทียบหรือเทียบเท่ากัน (อิสมาอิล สุลัยมาน สาเมาะ, 2014: 6) หรือการทำข้อตกลงแลกเปลี่ยนสิ่งที่เป็นทรัพย์สินกับทรัพย์สินที่ใช้ประโยชน์ได้เพื่อให้อีกฝ่ายหนึ่งครอบครองตลอดไป ซึ่งหลักชะรีอะฮได้อนุญาตให้ด้วยการเสนอและการรับ คือ อีญาบ (**ايجاب**) และคอบูล (**قبول**) (อัลมุอีน อัลมุบีน 3/ 45) ทั้งนี้การซื้อขายในอิสลามนั้น เป็นสิ่งอนุญาตเนื่องจากมีหลักฐานในอัลกุรอานความว่า "และพระเจ้าได้อนุญาตให้มีการค้าขายและห้ามไม่ให้มีการจ่ายดอกเบี้ย" (สูเราะฮอัลบะเกาะเราะฮฺ : 275) หลักฐานจากอัลหะดีษ ความว่า “จงอย่ามีการขายคนเมืองต่อคนชนบท-หากมีการหลอกกัน”(บุคอรี บทเกี่ยวกับ ฮัลยะบีอุล ฮาดิร ลิบาดิน (2159))

วิทยปัญญาการซื้อขายในอิสลาม การบัญญัติการซื้อขายในอิสลามเพื่อให้การแลกเปลี่ยนสินค้าจากคนอื่นที่ต้องการแลกเปลี่ยนสินค้าและความต้องการเหล่านั้นซึ่งผู้ที่แลกเปลี่ยนเป็นสินค้าที่ยังไม่มีในมือ เมื่อทำการแลกเปลี่ยนแล้วนั้นมีการดำเนินการด้วยการยอมรับทั้งฝ่ายระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายซึ่งไม่เกิดโทษทั้งสองฝ่ายหลังจากการซื้อขาย

เงื่อนไขหรือรุกุ่นของการซื้อขาย มีทั้งหมด 5 ประการ ดังนี้ 1.ผู้ขาย เงื่อนไขของผู้ขายสินค้านั้นต้องมีสินค้าอยู่ในมือ เป็นกรรมสิทธิ์ของตนเอง 2.ผู้ซื้อ ผู้ซื้อต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าของสินค้าหรือเจ้าหน้าที่ที่ทำการค้าขายในขณะนั้น 3.สินค้า หมายถึง สินค้าและราคา สินค้าที่จะขายในศาสนาอิสลามมีเงื่อนต้องสะอาดบริสุทธิ์เป็นสิ่งที่อนุโลม 4.ประโยคคำกล่าวเสนอและรับสินค้า (**صيغة العقد**) หมายถึงคำกล่าวเสนอ (อีญาบ) และรับ (กอบูล) 5.การยอมรับระหว่างกัน การยอมรับขายและซื้อระหว่างกันเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการซื้อขายในอิสลาม (อิบนุ มาญะฮฺ บีอุล อัลคิยาร (2176)) 6.ผู้มีสติปัญญา มุกัลลัฟ (**مكلف**) รู้เรื่องเข้าใจมีความคิดที่จะเปรียบระหว่างความดีและความชั่ว มี อาคิลและบาลิฆ (**عاقل بالغ**) มีความสามารถรู้เรื่องเปรียบเทียบระหว่างสิ่งบริสุทธ์และสิ่งสกปรกในอิสลาม การค้าขายจะส่งผลให้โมฆะโดยทันที่เมื่อมีการซื้อขายระหว่างคนบ้าที่ไม่มันสมองและสติปัญญาที่ดี7.ไม่ได้เป็นบุคคลอยู่ในกลุ่มที่ถูกอายัตทรัพย์สินของตน เนื่องจากล้มละลาย หรือเป็นบุคคลที่ไม่สามารถและไม่มีสติปัญญาดีพอ 8.ไม่การบังคับ หรือกดดันเพื่อขายหรือซื้อระหว่างกัน นอกจากกรณีมีการบังคับในเชิงผลดีไม่ใช่ผลเสีย คือ การบังคับเพื่อจ่ายหนี้ที่ยังค้างอยู่ 9.มีอิสรภาพไม่ได้เป็นบ่าวทาส การซื้อในกรณีนี้การซื้อขายจะถูกโมฆะโดยทันที่หากมีการซื้อขายกับบ่าวทาส 10.นับถือศาสนาอิสลาม (เป็นเฉพาะในกรณีเกิดขึ้นการค้าขายชนิดของสินค้า เช่น อาวุธ คัมภีร์อัลกุรอาน หนังสือหะดีษ

การขายแบบผ่อนชำระ เป็นการขายที่อนุญาตให้ส่วนหนึ่งของกำไรทางการเงินถูกเลื่อนไปยังงวดในอนาคต และผู้ซื้อจะต้องชำระค่างวดหรือชำระเป็นงวดรายปีหรืองวดปกติในช่วงระยะเวลาที่กำหนดไว้ (อัดนาน สะ

บทความวิจัย

อัด ดุลดีน, 2018: 20-26) เป็นการขายแบบผ่อนชำระเรียกอีกอย่างว่าสัญญาการขายตามราคารอการตัดบัญชีที่ชำระในเวลาที่แยกกันและเป็นที่ทราบรักระหว่างผู้ขายและผู้ซื้อ (สุลัยมาน อัลตุรกีย์,2019: 19)

ข้อดีของการขายแบบผ่อนชำระ การขายแบบผ่อนชำระเป็นวิธีที่ดีสำหรับคนที่ต้องการซื้อสินค้าบางอย่างแต่ไม่สามารถชำระมูลค่าสินค้าได้ในครั้งเดียว ให้ความต้องการที่แต่ละบุคคลต้องการที่จะได้รับในขณะที่เลื่อนการชำระราคาของมันได้อย่างง่ายดายและสะดวกสบายในการผ่อนชำระในอนาคต

ข้อเสียของการขายแบบผ่อนชำระ มีข้อเสียบางประการหากไม่ลงทุนในทางที่ดี ได้แก่ หนี้สะสมบนตัวผู้ซื้อ ดังนั้น ผู้ซื้อจึงต้องชำระค่างวดทั้งหมดโดยไม่ชักช้า ซึ่งอาจทำให้เขารายล้อมไปด้วยหนี้สินในกรณีที่ไม่สามารถชำระได้ ผู้คนอาจซื้อความต้องการทั้งหมดด้วยการผ่อนชำระ ซึ่งนำไปสู่การเพิ่มค่างวดที่ต้องชำระ และในกรณีที่ไม่สามารถซื้อได้ เขาจะทนทุกข์ทรมานจากความกังวล

เงื่อนไขของการขายแบบผ่อนชำระ คือ เงื่อนไขที่ต้องมีในสัญญาขายสินค้าที่มีการตกลงแบ่งกำไรเป็นงวดๆ มารยาทของการขายแบบเงินผ่อน การขายแบบผ่อนชำระเป็นการขายแบบหนึ่งที่สามารถนำมาใช้ได้ในยามจำเป็นและมีมารยาทในการขายแบบนี้ที่ต้องปฏิบัติตามจึงจะใช้ได้และเราจะแสดงมารยาทเหล่านี้ใน รายละเอียดได้แก่ 1.ไม่ควรพึ่งพาการขายสินค้าแบบผ่อนชำระอย่างถาวร ไม่ว่าโดยผู้ขายหรือผู้ซื้อ ผู้ขายไม่ควรขายสินค้าที่มีทั้งหมดด้วยการผ่อนชำระ เพราะเรื่องนี้ขัดขวางไม่ให้เขาได้รับกำไรและเงินทุนทันที และเขาอาจประสบ จากการไม่สามารถรับค่างวดที่เหลือทั้งหมดได้ง่าย ๆ เนื่องจาก บางคนจ่ายล่าช้า 2.ผู้ซื้อต้องพร้อมที่จะชำระค่างวดที่เหลือทั้งหมด และไม่อนุญาตให้ซื้อสินค้าเป็นงวดเมื่อไม่ทราบว่าจะชำระราคาจากที่ใด 3.มารยาทที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งที่ต้องยึดถือปฏิบัติ คือ ผู้ขายไม่ควรเอารัดเอาเปรียบประชาชนในยามคับขัน เช่น ไม่ควรขึ้นราคาสินค้าเมื่อขาดตลาดหรือเมื่อผู้คนมีความต้องการอย่างสูง

2) การปฏิบัติการธุรกรรมการเงินแบบผ่อนชำระของสหกรณ์อิสลามในจังหวัดปัตตานี

1.รูปแบบการจัดตั้งและการรวมกลุ่มสหกรณ์อิสลามในจังหวัดปัตตานี เป็นการรวมตัวของกลุ่มการเงินที่ให้การบริการแหล่งเงินทุนที่ปลอดดอกเบี้ย ด้วยเหตุนี้มีการตั้งชื่อเพาะเป็นสหกรณ์อิสลาม เพื่อการจัดการและบริหารนั้นต้องปลอดดอกเบี้ยทั้งเนื่องจากการเรียกร้องให้เกิดขึ้นนั้น ต้องดำเนินการด้วยการมีผลตอบแทนในรูปแบบที่ไม่ขัดต่อเจตนารมณ์ของหลักชะรีอะฮฺ คือ เป็นสหกรณ์ที่ปลอดดอกเบี้ย กระบวนการปฏิบัติของสหกรณ์อิสลามในพื้นที่ในด้านการแก้ปัญหาการทำธุรกรรมการเงินในรูปแบบปลอดดอกเบี้ยเป็นปัจจัยในการพัฒนาสังคมในยุคปัจจุบัน เนื่องจากสามารถเปิดโอการด้านการบริการการจัดซื้อจัดขายที่ปลอดดอกเบี้ย ซึ่งมิใช่เพียงแค่การจัดซื้อจัดขายอย่างเดียว นอกจากนี้ก็ยังเปิดโอกาศในด้านการกู้ยืมดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ อีก ผลที่ได้ด้านการพัฒนานั้นเป็นการขายายโอกาสให้แก่ผู้มีทุนเพื่อลงทุนอีกด้วยในรูปแบบของสหกรณ์ที่ปลอดดอกเบี้ย

2.การยกระดับการพัฒนาด้านเศรษฐกิจอิสลามในพื้นที่เป็นปัจจัยหนึ่งในการช่วยเหลือด้านขยายกิจกรรมทางธุรกิจ และโรงงานขนาดย่อยต่าง ๆ ซึ่งมีองค์กรการเงินรองรับในพื้นที่และมีหลากหลายเกือบทุกระดับของชุมชน ได้แก่ 1) สหกรณ์มหาวิทยาลัยฟาฏอนี ให้บริการแก่บุคคลากรในหน่วยงานด้านการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยในจังหวัดปัตตานีเป็นอย่างดี บุคลากรสามารถจัดซื้อจัดขายได้สะดวกในรูปแบบผ่อนชำระหักณ.ที่จ่าย ซึ่งสามารถให้กำไรแก่สหกรณ์ในการลงทุนในจำนวนเงินมหาศาล 2) สหกรณ์อิสลามอิบนู อัฟฟาน เป็นสหกรณ์ใหญ่แห่งหนึ่งที่ให้การบริการในรูปแบบเดียวกันที่ปลอดดอกเบี้ย มีสำนักงานย่อยในเกือบทุกอำเภอในสามจังหวัดภาคใต้ เป็นการขยายโอกาสให้แก่ทุกกลุ่มชนในสังคมไม่ว่าจะเป็นนักวิชาการ กลุ่มนักธุรกิจ ในทุกด้านที่ต้องการใช้

บทความวิจัย

ธุรกรรมการเงินในรูปแบบปลอดดอกเบี้ย 3) สหกรณ์อิสลามบีนา เป็นสหกรณ์ที่สามารถทำรายได้เป็นอย่างดีให้แก่ผู้ลงทุนและสามารถตอบโจทย์ด้านการบริการด้วยวิทยาการที่ทันสมัย เพื่อยกระดับเศรษฐกิจของสังคม

โดยทั่วไปของสหกรณ์อิสลามในจังหวัดปัตตานี จากการศึกษาวิเคราะห์สภาพสังคมมุสลิมในจังหวัดปัตตานีในการได้รับใช้สหกรณ์ที่ถูกต้องตามบทบัญญัติอิสลาม นับว่าแนวความคิดในการจัดตั้งสหกรณ์อิสลามในจังหวัดปัตตานีนั้น เป็นความต้องการและความเรียกร้องมาจากประชากรในพื้นที่เอง ทั้งนี้เนื่องจากจังหวัดปัตตานีที่เป็นชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลามโดยส่วนใหญ่มีการดำเนินชีวิตตามหลักการอิสลาม ซึ่งความพยายามจัดตั้งสหกรณ์ในรูปแบบปลอดดอกเบี้ยเพื่อสอดคล้องกับหลักการอิสลามที่กำหนดไว้ ตลอดจนพวกเขาเหล่านั้นมีความการพัฒนาเศรษฐกิจและยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชนที่นับถือศาสนาอิสลามให้ดีขึ้น มีสถาบันปลอดดอกเบี้ยที่สามารถใช้ระบบผ่อนชำระโดยไม่คิดเบี้ย แต่ยังไม่ทิ้งความพยายามที่จะเป็นค่าตอบแทนน้ำใจให้สมาชิกและผู้ลงทุนร่วมกัน ซึ่งในระบบนี้สหกรณ์ได้พัฒนาด้านกำไรไม่น้อยอาจจะมากกว่าเทียบกับสหกรณ์ที่คิดดอกเบี้ย

ในการดำเนินกิจการของสหกรณ์อิสลามทำให้สภาพของสังคมมุสลิมในพื้นที่มีโอกาสการลงทุนกู้ยืมและจัดซื้อจัดขายนับเป็นยกระดับการบริการจัดซื้อจัดโดยทั่วถึง และสภาพคล่องกว่าเดิมในยุคก่อนที่จะมีสหกรณ์อิสลามในพื้นที่ และระบบการทำงานและการจัดการโดยทั่วไปมีความพยายามที่จะให้สองคล้องกับการเงินอิสลามที่ปลอดดอกเบี้ยรวมทั้งมีความพยายามให้ค่าน้ำใจแก่สมาชิกและผู้ลงทุนในบางช่วงในระดับสูงเท่ากับสหกรณ์อื่น ๆ

อภิปรายผล

ผลการวิจัยการทำธุรกรรมการเงินแบบผ่อนชำระผ่านกระบวนการจัดซื้อจัดขายของสหกรณ์อิสลามในจังหวัดปัตตานี มีประเด็นที่น่าสนใจและนำมาอภิปราย ดังนี้

1.รูปแบบการจัดตั้งและการรวมกลุ่มสหกรณ์อิสลามในจังหวัดปัตตานี เป็นการรวมตัวของกลุ่มการเงินที่ให้การบริการแหล่งเงินทุนที่ปลอดดอกเบี้ย กระบวนการปฏิบัติของสหกรณ์อิสลามในพื้นที่ในด้านการแก้ปัญหาการทำธุรกรรมการเงินในรูปแบบปลอดดอกเบี้ยเป็นปัจจัยในการพัฒนาสังคมในยุคปัจจุบัน เนื่องจากสามารถเปิดโอกาศด้านการบริการการจัดซื้อจัดขายที่ปลอดดอกเบี้ย ซึ่งมิใช่เพียงแค่การจัดซื้อจัดขายอย่างเดียว นอกจากนี้ก็ยังเปิดโอกาศในด้านการกู้ยืมดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ อีก ผลที่ได้ด้านการพัฒนานั้นเป็นการขายายโอกาสให้แก่ผู้มีทุนเพื่อลงทุนอีกด้วยในรูปแบบของสหกรณ์ที่ปลอดดอกเบี้ย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของมัซลัน สุหลง และเกษตรชัย และหีม (2557: 9) พบว่า สหกรณ์อิสลามจะมีรูปแบบและวิธีการดำเนินงาน ทางการเงินที่มีความแตกต่างกับการสหกรณ์โดยทั่วไป เนื่องจากต้องเป็นไปตามหลักการของศาสนาอิสลามที่ได้บัญญัติไว้ โดยการดำเนินงานทางการเงินต้องปลอดระบบดอกเบี้ย (Interest) ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ ประเภทที่ 1 ดอกเบี้ยจากสัญญาหนี้ เป็นดอกเบี้ยจากการกู้ยืมทุกชนิดและมีการกำหนดส่วนเพิ่มไว้ล่วงหน้า และประเภทที่ 2 ดอกเบี้ยจากการค้าขาย ได้แก่ ดอกเบี้ยที่เกิดจากการแลกเปลี่ยนสินค้าประเภทเดียวกันแต่มีสัดส่วนการแลกเปลี่ยนไม่เท่ากันและดอกเบี้ยที่เกิดจากการแลกเปลี่ยนสินค้าไม่พร้อมกัน ซึ่งอาจด้วยจากการผิดนัดชำระหรือขยายระยะเวลาการชำระ และสอดคล้องกับงานวิจัยของอานิส พัฒนปรีชาวงศ์ (2553 :39) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการซื้อขายแบบผ่อนส่งบทบัญญัติและหลักการปฏิบัติตามกฎหมายอิสลาม พบว่า การซื้อขายแบบผ่อนส่งซึ่งมีรูปแบบ เป็นการที่ผู้ซื้อและผู้ขายทำสัญญาซื้อขายกันโดยผู้ขายส่งมอบสินค้า และโอนกรรมสิทธิ์ในสินค้าแก่ผู้ซื้อในวันทำสัญญาซื้อขาย และผู้

บทความวิจัย

ซื้อจะต้องชำระราคาเป็นงวดจนครบตามจำนวนที่ได้ตกลงไว้ในสัญญา โดยที่ราคาที่ทำสัญญาซื้อขายแบบผ่อนส่งนี้มีราคาสูงกว่าราคาเงินสดเป็นที่อนุมัติตามกฎหมายอิสลาม

2.การยกระดับการพัฒนาด้านเศรษฐกิจอิสลามในพื้นที่เป็นปัจจัยหนึ่งในการช่วยเหลือด้านขยายกิจกรรมทางธุรกิจ และโรงงานขนาดย่อยต่าง ๆ ซึ่งมีองค์กรการเงินรองรับในพื้นที่และมีหลากหลายเกือบทุกระดับของชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุไฮณีย์ แวยูนุ และศรีสุพร ปิยรัตนวงศ์ (2562: 190) พบว่า สหกรณ์อิสลามอิบนูอัฟฟาน จำกัด เป็นสถาบันการเงินที่ดำเนินกิจการภายใต้รูปแบบและกรอบหลักการของศาสนาอิสลาม ตามที่กำหนดในคัมภีร์อัลกุรอ่านและอัสสุนนะฮฺ ส่วนปัจจัยมีผลต่อการเข้ามาใช้บริการสหกรณ์อิสลามอิบนูอัฟฟาน จำกัด ในอำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี มี 5 ด้าน คือ ด้านบุคลากร มีประสิทธิภาพ มีบุคลิกภาพดี มีจิตบริการ มีการพัฒนาตนเองและแต่งกายตามหลักศาสนาอิสลาม ด้านคุณภาพการให้บริการมีความถูกต้อง รวดเร็วและเท่าเทียมกันตามหลักศาสนาอิสลาม ด้านชื่อเสียง และความมั่นคง ประกอบกิจการมานาน ก่อเกิดเป็นเอกลักษณ์ภาพลักษณ์ที่นำมาสู่การยอมรับและความมั่นคง ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มีความทันสมัย สามารถอำนวยความสะดวกรวดเร็ว และถูกต้องแม่นยำ และด้านอาคารสถานที่ มีสภาพแวดล้อม ภูมิทัศน์ ที่เอื้อต่อความสะดวกในการเข้าใช้บริการและรองรับผู้ใช้บริการได้อย่างทั่วถึง

ข้อเสนอแนะ

1.ผู้บริหารสหกรณ์ต้องกำหนดแผนกลยุทธ์ที่จะทำให้บรรลุเป้าหมาย กำหนดตัวชี้วัดให้ชัดเจน สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ หรือพันธกิจที่ตั้งไว้

2.การปฏิบัติงานของสหกรณ์ต้องเป็นไปตามระเบียบ ข้อบังคับของสหกรณ์ โดยคณะกรรมการดำเนินการและผู้จัดการสหกรณ์ ต้องพิจารณาใช้ข้อมูลที่เกิดจากความเสี่ยงด้านปฏิบัติการในองค์กรมาวิเคราะห์ เพื่อดูว่าเหตุการณ์ที่ก่อให้เกิดความเสี่ยง และความเสียหายมีโอกาสที่จะเกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด และส่งผลกระทบต่อสหกรณ์ทั้งในเชิงการเงินและไม่ใช่การเงินมากน้อยเพียงใด

3.ผู้บริหารสหกรณ์ต้องมอบหมายให้มีเจ้าหน้าที่ในการสุ่มสอบทานหนี้ของสมาชิกสหกรณ์อย่างสม่ำเสมอ เพื่อไม่ให้เกิดหนี้เสียขึ้น รวมทั้งการติดตามลูกหนี้ที่ผิดนัดชำระหนี้ สหกรณ์ต้องมีการกำหนดแนวทางการให้บริการด้านสินเชื่อแก่สมาชิกอย่างชัดเจน และถูกต้อง

4.ผู้บริหารสหกรณ์จะต้องมีความพร้อม และสามารถจัดหาเงินทุนเพื่อเสริมสภาพคล่องโดยสามารถชำระหนี้สิน หรือภาระผูกพันที่ถึงกำหนดชำระด้วยความถูกต้อง และด้วยต้นทุนที่เหมาะสม

อ้างอิง

ญาด ญาบิร์ อัลญับลี และอับดุลเราะหมาน. 1951.***อิคติศอด อัลสิยาสี.*** พิมพ์ครั้งที่ 2. โรงพิมพ์ ดารุล อัลมะอาริฟ กรุงแบกแดด

มุหัมมัด บักรฺ อิสมาอิล.1997.***อัลฟิกฮฺ อัลวาดิฮฺ.*** เล่มที่ 3. พิมพ์ครั้งที่ 2. โรงพิมพ์ดารุล อัลมันนาร์ กรุงไคโร.

มันศูร์ บิน ยูนุส อัลบะฮูตี. 2003. ***กัซซาฟุล อัลคอนาอ อัน มะตัน อัลอิคนาอ*** แปลโดยอิบรอฮิม อะหมัด อับดุล หามิด โรงพิมพ์ ดารุล อะลามุล อัลคุตุบ กรุงริยาด.

<u>บทความวิจัย</u>

มัซลัน สุหลง และเกษตรชัย และหีม.2557.***<u>รูปแบบและวิธีการดำเนินงานทางการเงินที่ใช้ในสหกรณ์อิสลาม</u>***. รายงานการประชุมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 5 ปี 2557 ณ ห้องประชุมอาคารคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

มุศตอปา ฏอยิล.1999. ***<u>อัลคอรอร อัลอิสติษมารีย์ ฟี อัลบุนุค อัลอิสลามียะฮฺ.</u>*** โรงพิมพ์ฆอซี เมืองฏอนฏออิยิปต์

มุศตอฟา อัลคิน, มุศตอฟา อัลบุฆอ อาลี อัลซุรัยห.2006***<u>. อัลฟิกฮฺ อัลมินหะญี.</u>*** เล่มที่ 3.พิมพ์ครั้งที่ 7. โรงพิมพ์ดารุลคอลัม. ประเทศเลบานอน.

มุสลิม บิน ฮุญัจ บิน มุสลิม อัลคุชัยรี อัลนัยสาบุรี. 2004. ***<u>เศาะหีฮฺ มุสลิม.</u>*** โรงพิมพ์ อัลมัคตะบะฮฺ อัลอัศรียะฮฺ เมืองศิดา เบรุต.

มุหสิน คอน. 1997.***<u>อัลนิศอม อัลมัศรอฟีย์ อัลอิสลามีย์ อัลคอลีย์ มินัล อัลฟาอิดะฮ.</u>*** สำนักพิมพ์วารสารมหาวิทยาลัยคิงอับดุลอาซีซ.

มุหัมมัด ฟัตฮี อัลดุรัยนี.1994.***<u>บุหูษ มุคอรอนะฮฺ ฟี อัลฟิกฮฺ อัลอิสลามี วะ อัลอุศูลลิฮี</u>***.โรงพิมพ์ มุอัสสะฮฺ อัลริสาละฮ. เบรุต เลบานอน.

มุหัมมัด เศาะลาฮ อัลศอวี.1990. ***<u>มัซกิละฮฺ อัลอิสติษมาร ฟิบุนุค อัลอิสลามียะฮฺ.</u>*** โรงพิมพ์ ดารุล วะฟาอ. เมืองอัลมันศูร. อิยิปต์.

มุหัมมัด อับดุลมุนอิน อะบูซัยด์. 2000. ***<u>นัหวุ ตัตวีร์ นิศอมุล อัลมุฏอเราะบะฮฺ ฟี อัลมะศอริฟ อัลอิสลามียะฮฺ.</u>*** สำนักพิมพ์ มะอหัด อาลี ลิล ฟิครี อัลอิสลามีย์. กรุงไคโร.

มุฮัมมัด เราวัส ค็อลอะญี. 2004. ***<u>มะบาหิส ฟิลอิกติศอด อัลอิสลามีย.</u>*** โรงพิมพ์ ดารุล อัลนัฟฟาอิส. เบรุต.

ยะหยา บิน ซะรัฟ อัล นะวาวี. 2006.***<u>รัวเฎาะตุล อัลฏอลิบีน วะ อุมดะตุล อัลมุตากีน.</u>*** ทำการวิเคราะห์ใหม่โดยเคาะลีล มะอฺมูน ชีฮา. โรงพิมพ์ ดารุล อัลมะอฺริฟะฮฺ. เบรุต เลบานอน.

ยะหยา บิน สะรัฟ อัลนะวาวีย์.***<u>เราดะตุล อัลฏอลิบีน.</u>*** โรงพิมพ์ อัลมัคตะบะฮฺ อัลอิสลามี ลิตติบาอะฮฺ วะ อัลนัษรู คาตาร.

สุไฮณีย์ แวยูนุ และศรีสุพร ปิยรัตนวงศ์ .2562.***<u>ปัจจัยที่มีผลต่อการใช้บริการของสหกรณ์อิสลามอิบนูอัฟฟาน จำกัด ในอำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี</u>*****.**วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ปีที่ 14 ฉบับที่ 2 พฤษภาคม-สิงหาคม 2562.

อบู ยะหยา ซาการิยา อัลอันศอรี. 2001.***<u>อัสนา อัลมะฏอลิบ ซัรฮฺ รัวดุล อัลฏอลิบ.</u>*** โรงพิมพ์ดารุลคุตุบอัลอิลมียะฮฺ เบรุต เลบานอน.

อบู อัลวะลีด อิบนุ รุสดี. 1988. ***<u>อัลบะยาน วะ อัลตัฮศีล วะ อัลซัรฮฺ วะ อัลตัวญีฮ วะ อัลตะอลีล ฟี มะสาอิล อัลมุสตัครอญะฮ</u>*** ปรับปรุงโดย อะหมัด อัลหะบาบี. พิมพ์ครั้งที่ 2. โรงพิมพ์ ดารุล อัลฆอรบฺ อัลอิสลามี เบรุต เลบานอน.

อะลาอุดดีน บิน สะอูด อัลกะสานีย์. 1394.***<u>บิดานะอฺ อัลศินาอิ ฟี ตัรตีบ อัลซะรออิ.</u>*** โรงพิมพ์ดารุล อัลกิตาบุล อัลอะรอบี เบรุต.

อะอีซะฮฺ อัลมาลกี. 2000.***<u>อัลบุนุค อัลอิสลามียะฮฺ อัลตัจรีบะฮฺ บัยนะ อัลฟิกฮฺ วะ อัลคอนูน วะ อัลตัฏบีค.</u>*** จัดพิมพ์โดยศูนย์อัลษะกอฟี อัลอะรอบี.

บทความวิจัย

อับดุลรอซัก อัลฮัยตี.1998. ***อัลมะศอริฟ อัลอิสลามียะฮฺ บัยนะ นะศอรียะฮฺ วะ อัลตัฏบีค*.** โรงพิมพ์ ดาร อุสามะฮฺ ลินนัสร กรุงอัมมาน เจอร์แดน.

อานิส พัฒนปรีชาวงศ์.2553.***การซื้อขายแบบผ่อนส่งบทบัญญัติและหลักการปฏิบัติตามกฎหมายอิสลาม.*** วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์. ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 มกราคม-เมษายน 2553. หน้า 24-40.

อิสมาแอ สาเมาะ.2014. ***มุอามาละฮฺ ญุวัลบือลี ดัน ริบา มือนูโรตซารีอะฮฺ อิสลาม*** (การดำเนินการซื้อขายและสิ่งริบา ตามคำอธิบายของซารีอะฮฺ อิสลาม). สาขาวิชาซาริอะฮฺ คณะอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยฟาฏอนี.

อุมัร อับดุลลอฮฺ กามิล. 2000.***อัลคอวาอิด อัลฟิกฮียะฮฺ อัลคุบรอ วะอาษารุฮา ฟิล อัลมุอามาลาต อัลมาลียะฮฺ.*** โรงพิมพ์ดารุล อัลกุตุบ ไคโร.

พฤติกรรมการเปิดรับและการรับรู้การสื่อสารทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวโดยรถไฟของนักท่องเที่ยวชาวไทย กรณีศึกษาสถานีหัวลำโพง

ภิชญ์ชา ศิริมงคล, ณัฐนุช จันทวิมล***

*นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานวัตกรรมการท่องเที่ยวและการบริการ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
**ดร. (พัฒนาองค์การ), อาจารย์คณะมนุษยศาสตร์และการจัดการการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับการสื่อสารทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวโดยรถไฟของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่สถานีหัวลำโพง 2) ศึกษาการรับรู้การสื่อสารทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวโดยรถไฟของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่สถานีหัวลำโพง กลุ่มตัวอย่าง คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เคยใช้บริการท่องเที่ยวโดยรถไฟที่สถานีหัวลำโพงระหว่างเดือนมกราคม พ.ศ. 2565 ถึง เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2566 จำนวน 401 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานโดยการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณแบบเข้าพร้อมกัน

ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมการเปิดรับการสื่อสารทางการตลาดในด้านช่วงเวลาการเข้าถึงสื่อและระยะเวลาในการเปิดรับสื่อ ส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวโดยรถไฟของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่สถานีหัวลำโพงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และการรับรู้การสื่อสารทางการตลาดด้านการส่งเสริมการขาย การใช้เครือข่ายการสื่อสารออนไลน์ และการสื่อสารแบบทางตรง ส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวโดยรถไฟของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่สถานีหัวลำโพงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: การท่องเที่ยวโดยรถไฟ, การสื่อสารทางการตลาด, การรับรู้, การเปิดรับ

The Exposure Behavior and Perception of Marketing Communication Affecting Thai Tourists' Decision on Traveling by Train: A Case Study of Hua Lamphong Station

Sirimongkol, P., Chandavimol, N.***

* Graduate Student, M.A. in Innovative Tourism and Hospitality Management, Bangkok University
** Ph.D. (Organization Development), School of Humanities and Tourism Management, Bangkok University

Abstract

The purpose of this study was 1) to study the exposure behavior of marketing communication affecting Thai tourists' decision on travelling by train at Hua Lamphong Station and 2) to study the perception of marketing communication affecting Thai tourists' decision on Traveling by Train at Hua Lamphong Station. The sample used in this study was 401 respondents who had previously travelled by train at Hua Lamphong Station between January 2022 and June 2023. The data was collected by using questionnaires. The statistics used to analyze the data were descriptive statistics including frequencies, percentage, mean, and standard deviation. The hypotheses were tested by using multiple regression analysis by enter regression method.

The result showed that the exposure behavior of marketing communication in terms of the access and duration of exposure to marketing communication affected tourists' decision on traveling by train at a statistical significance level of 0.05. It also showed that the perception of marketing communication in terms of sales promotions, social network, and direct communication affected tourists' decision on traveling by train at a statistical significance level of 0.05.

Keywords: Traveling by train, Marketing Communication, Exposure Behavior, Perception

บทนำ

การท่องเที่ยวถือได้ว่าเป็นอุตสาหกรรมและแหล่งรายได้ที่สำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ หลายประเทศจึงมีความพยายามที่จะสร้างจุดเด่นในด้านการท่องเที่ยวเพื่อกระจายความเสี่ยงทางเศรษฐกิจ สำหรับประเทศไทยก็เช่นกัน พบว่า อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวถือได้ว่ามีบทบาทสำคัญต่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ และเป็นอุตสาหกรรมที่เติบโตอย่างรวดเร็ว (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2562) จากความนิยมและชื่อเสียงของสถานที่ท่องเที่ยวของไทยหลายแห่งทำให้ประเทศไทยเป็นจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยวในอันดับต้น ๆ ของโลก การท่องเที่ยวโดยรถไฟก็เป็นหนึ่งในรูปแบบการท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยม โดยที่เดิมรถไฟเป็นระบบการขนส่งที่เริ่มขึ้นตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 โดยเป็นการเดินรถระหว่างสถานีหัวลำโพงไปยังจังหวัดนครราชสีมาในปี พ.ศ. 2439 และได้มีการขยายเส้นทางไปทั่วประเทศในเวลาต่อมา (ธนาพร ทศานนท์, 2560) อย่างไรก็ตาม สถานีหัวลำโพงยังคงเป็นสถานีรถไฟหลักที่รองรับรถไฟทางไกล และรถไฟชานเมืองที่มีความสำคัญทั้งในด้านสถาปัตยกรรมที่เก่าแก่และโดดเด่นมากกว่า 100 ปี และได้มีการพัฒนาระบบรถไฟไทยให้มีความทันสมัย และยังมีการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมรถไฟลอยน้ำเหนือเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ รถไฟสายประวัติศาสตร์ไปยังน้ำตกไทรโยกน้อย เป็นต้น มีทั้งโปรแกรมแบบไปเช้าเย็นกลับ และแบบพักค้างคืน และมีทั้งแบบการเดินทางรายบุคคล และรูปแบบทัวร์ รูปแบบเช่าเหมาโบกี้ และเช่าเหมาโบกี้บรรทุกจักรยาน เป็นต้น (การรถไฟแห่งประเทศไทย, 2567) ซึ่งการเข้ามาของเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การสื่อสารทางการตลาดและสื่อสังคมออนไลน์ถือได้ว่ามีอิทธิพลที่สำคัญและสามารถสร้างการรับรู้ภาพลักษณ์ใหม่ ๆ ของแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยว จึงส่งผลให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่องการสื่อสารทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวโดยรถไฟของนักท่องเที่ยวชาวไทย กรณีศึกษาสถานีหัวลำโพง เพื่อนำผลการวิจัยมาเป็นแนวทางในการพัฒนากลยุทธ์สื่อสารการตลาดของการท่องเที่ยวโดยรถไฟให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจท่องเที่ยวโดยรถไฟมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์

1.เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับการสื่อสารทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวโดยรถไฟของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่สถานีหัวลำโพง

2. เพื่อศึกษาการรับรู้การสื่อสารทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวโดยรถไฟของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่สถานีหัวลำโพง

ขอบเขตของงานวิจัย

1. งานวิจัยนี้เก็บข้อมูลจากนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เคยเดินทางมาใช้บริการรถไฟที่สถานีรถไฟหัวลำโพง กรุงเทพมหานคร ระหว่างเดือนมกราคม 2565 ถึงเดือนมิถุนายน 2566 จำนวน 401 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษาแบ่งเป็น ตัวแปรอิสระ ได้แก่ พฤติกรรมการเปิดรับการสื่อสารทางการตลาด 4 ด้าน ประกอบด้วย แหล่งการเปิดรับสื่อ ช่วงเวลาในการเปิดรับสื่อ ความถี่ในการเปิดรับสื่อ และระยะเวลาในการเปิดรับสื่อ และการรับรู้การสื่อสารทางการตลาด 5 ด้าน ประกอบด้วย การโฆษณา การประชาสัมพันธ์ การส่งเสริมการขาย การใช้เครือข่ายการสื่อสารออนไลน์ และการสื่อสารแบบทางตรง ส่วนตัวแปรตาม ได้แก่ การตัดสินใจท่องเที่ยวโดยรถไฟของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่สถานีหัวลำโพง

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่ใช้บริการรถไฟที่สถานีรถไฟหัวลำโพง กรุงเทพมหานครตั้งแต่เดือนมกราคม 2565 ถึงเดือนมิถุนายน 2566 จำนวน 23,193,278 คน (การรถไฟแห่งประเทศไทย, 2565) และกลุ่มตัวอย่าง คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เคยเดินทางมาใช้บริการรถไฟที่สถานีรถไฟหัวลำโพง ตั้งแต่เดือนมกราคม 2565 ถึงเดือนมิถุนายน 2566 จำนวน 401 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือแบบสอบถามโดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบออนไลน์ผ่าน Google form แบ่งเป็น 6 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 คำถามคัดกรอง ส่วนที่ 2 ข้อมูลส่วนบุคคล ส่วนที่ 3 พฤติกรรมการเปิดรับการสื่อสารทางการตลาด ประกอบด้วย ด้านแหล่งการเปิดรับสื่อ ด้านช่วงเวลาในการเปิดรับสื่อ ด้านความถี่ในการเปิดรับสื่อ และด้านระยะเวลาการเปิดรับสื่อ ส่วนที่ 4 การรับรู้การสื่อสารทางการตลาด ประกอบด้วย การโฆษณา การส่งเสริมการขาย การประชาสัมพันธ์ การใช้เครือข่ายการสื่อสารออนไลน์ และการสื่อสารแบบทางตรง เป็นคำถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ส่วนที่ 5 การตัดสินใจท่องเที่ยวโดยรถไฟ เป็นคำถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ส่วนที่ 6 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ทั้งนี้ แบบสอบถามได้ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) จากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านและได้ค่า IOC เท่ากับ 0.70 ซึ่งถือว่ามีความเที่ยงตรงสูง นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้ทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม พบว่ามีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่าของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ที่ระดับ 0.82 ซึ่งถือว่ามีความน่าเชื่อถือและสามารถนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างได้จริง

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนของข้อมูลส่วนบุคคลและพฤติกรรมการเปิดรับการสื่อสารทางการตลาดใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ส่วนการวิเคราะห์การรับรู้การสื่อสารทางการตลาดใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยกำหนดเกณฑ์ประเมินและความหมาย ดังนี้ 1.00-1.80 (การรับรู้การสื่อสารอยู่ในระดับน้อยที่สุด) 1.81-2.60 (การรับรู้การสื่อสารอยู่ในระดับน้อย) 2.61-3.40 (การรับรู้การสื่อสารอยู่ในระดับปานกลาง) 3.41-4.20 (การรับรู้การสื่อสารอยู่ในระดับมาก) 4.21-5.00 (การรับรู้การสื่อสารอยู่ในระดับมากที่สุด) สำหรับการตัดสินใจท่องเที่ยวโดยรถไฟ ใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยกำหนดเกณฑ์ประเมินและความหมาย ดังนี้ 1.00-1.80 (ส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวโดยรถไฟน้อยที่สุด) 1.81-2.60 (ส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวโดยรถไฟน้อย) 2.61-3.40 (มีผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวโดยรถไฟปานกลาง) 3.41-4.20 (ส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวโดยรถไฟมาก) 4.21-5.00 (ส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวโดยรถไฟมากที่สุด) และส่วนของการทดสอบสมมติฐานใช้สถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ วิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ด้วยวิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเข้าพร้อมกัน (Enter Regression) ทั้งนี้ เนื่องจากตัวแปรพฤติกรรมการเปิดรับการสื่อสารทางการตลาดเป็นตัวแปรในมาตรานาม

บัญญัติ (Nominal) และเรียงลำดับ (Ordinal Scale) จึงต้องแปลงเป็นตัวแปรหุ่น (Dummy Variable) เพื่อให้สามารถนำมาทดสอบทางสถิติการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณได้

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลส่วนบุคคล

จากการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 50.12 และมีอายุอยู่ในช่วง 25-34 ปี คิดเป็นร้อยละ 37.16 มีสถานภาพสมรสโสด คิดเป็นร้อยละ 69.33 มีการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 61.10 และส่วนใหญ่ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน คิดเป็นร้อยละ 31.17 มีรายได้เฉลี่ย 15,001-30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 50.37 และมีที่พักอาศัยอยู่กรุงเทพฯ และปริมณฑล คิดเป็นร้อยละ 44.64 ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1: ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	166	41.40
หญิง	201	50.12
ไม่ระบุ	34	8.48
รวม	401	100
2. อายุ		
15-24 ปี	76	18.95
25-34 ปี	149	37.16
35-44 ปี	87	21.70
45-54 ปี	50	12.47
55 ปีขึ้นไป	39	9.72
รวม	401	100

ตารางที่ 1(ต่อ): ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
3. สถานภาพสมรส		
โสด	278	69.33
สมรส	105	26.18
หย่า/หม่าย	18	4.49
รวม	401	100

4.ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	90	22.44
ปริญญาตรี	245	61.10
ปริญญาโท	61	15.21
สูงกว่าปริญญาโท	5	1.25
รวม	401	100
5. อาชีพ		
ข้าราชการ / รัฐวิสาหกิจ	76	18.95
พนักงานบริษัทเอกชน	125	31.17
ธุรกิจส่วนตัว / เจ้าของกิจการ	63	15.71
นักเรียน / นักศึกษา	56	13.97
รับจ้างทั่วไป	40	9.98
อื่น ๆ	41	10.22
รวม	401	100
6. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
น้อยกว่า หรือเท่ากับ 15,000 บาท	94	23.44
15,001-30,000 บาท	202	50.37
30,001-45,000 บาท	61	15.21
45,001-60,000 บาท	23	5.74
มากกว่า 60,000 บาทขึ้นไป	21	5.24
รวม	401	100

ตารางที่ 1(ต่อ): ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
7. ภูมิภาคที่อาศัยอยู่		
ภาคเหนือ	41	10.22
ภาคกลาง	128	31.92
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	22	5.49
ภาคตะวันตก	2	0.50
ภาคตะวันออก	10	2.49
ภาคใต้	19	4.74
กรุงเทพฯ และปริมณฑล	179	44.64
รวม	401	100

2. พฤติกรรมการเปิดรับการสื่อสารทางการตลาด

จากการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เปิดรับข้อมูลจากสื่อสังคมออนไลน์ คิดเป็นร้อยละ 88.53 มีช่วงเวลาการเข้าถึงสื่ออยู่ระหว่างเวลา 18.01-24.00 น. คิดเป็นร้อยละ 65.59 มีความถี่ในการเปิดรับสื่อมากกว่าวันละ 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 66.33 และมีระยะเวลาในการเปิดรับสื่อ 15-30 นาที/ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 30.67 ดังรายละเอียดในตารางที่ 2

ตารางที่ 2: ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการเปิดรับการสื่อสารทางการตลาด

พฤติกรรมการเปิดรับการสื่อสารทางการตลาด	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. แหล่งเปิดรับข้อมูลข่าวสาร		
สื่อนิตยสาร เช่น นิตยสารการท่องเที่ยว อ.ส.ท.	4	1
สื่อวิทยุ	4	1
สื่อภาพยนตร์	5	1.24
สื่อโทรทัศน์	6	1.5
สื่อผ่านโฆษณาบริษัทนำเที่ยว หรือตัวแทนจำหน่าย	3	0.75
สื่อสังคมออนไลน์ (Social Media)	355	88.53
รับข้อมูลจาก Event ทางการท่องเที่ยว	9	2.24
การสื่อสารแบบปากต่อปาก (Word of Mouth)	15	3.74
รวม	401	100
พฤติกรรมการเปิดรับการสื่อสารทางการตลาด	**จำนวน (คน)**	**ร้อยละ**
2. ช่วงเวลาการเข้าถึงสื่อ		
06.01 – 12.00 น.	38	9.47
12.01 – 18.00 น.	92	22.94
18.01 – 24.00 น.	263	65.59
00.01 – 06.00 น.	8	2
รวม	401	100
3. ความถี่ในการเปิดรับสื่อ		
เปิดรับสื่อมากกว่าวันละ 1 ครั้ง	266	66.33
เปิดรับสื่อวันละ 1 ครั้ง	30	7.48
เปิดรับสื่อ 2-6 ครั้งต่อสัปดาห์	48	11.97
เปิดรับสื่อ 1 ครั้งต่อสัปดาห์	22	5.49
เปิดรับสื่อน้อยกว่า 3 ครั้งต่อเดือน	35	8.73
รวม	401	100
4. ระยะเวลาในการเปิดรับสื่อ		
ไม่เกิน 15 นาที / ครั้ง	68	16.96
15 - 30 นาที / ครั้ง	123	30.67
31 - 60 นาที / ครั้ง	115	28.68
1 – 2 ชั่วโมง / ครั้ง	62	15.46
มากกว่า 2 ชั่วโมง / ครั้ง	33	8.23
รวม	401	100

3. การรับรู้การสื่อสารทางการตลาด

จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้การสื่อสารทางการตลาดทั้ง 5 ด้านโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ = 2.92, S.D. = 0.72) เมื่อพิจารณารายด้านสามารถเรียงลำดับได้ดังนี้ ด้านการใช้เครือข่ายการสื่อสารออนไลน์อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.73, S.D. = 0.91) ด้านการสื่อสารแบบทางตรง ($\overline{X}$ = 2.90, S.D. = 1.01) ด้านการประชาสัมพันธ์ ($\overline{X}$ = 2.84, S.D. = 0.89) ด้านการโฆษณา ($\overline{X}$ = 2.79, S.D. = 0.74) อยู่ในระดับปานกลาง และด้านการส่งเสริมการขายอยู่ระดับน้อย ($\overline{X}$ = 2.35, S.D. = 0.97) ดังรายละเอียดในตารางที่ 3

ตารางที่ 3: สรุปการวิเคราะห์การรับรู้การสื่อสารทางการตลาด ทั้ง 5 ด้าน

การรับรู้การสื่อสารทางการตลาด	$\overline{X}$	S.D.	ระดับการรับรู้
1. ด้านการโฆษณา	2.79	0.74	ปานกลาง
2. ด้านการส่งเสริมการขาย	2.35	0.97	น้อย
3. ด้านการประชาสัมพันธ์	2.84	0.89	ปานกลาง
4. ด้านการใช้เครือข่ายการสื่อสารออนไลน์	3.73	0.91	มาก
5. ด้านการสื่อสารแบบทางตรง	2.90	1.01	ปานกลาง
รวม	2.92	0.72	ปานกลาง

4. การตัดสินใจท่องเที่ยวโดยรถไฟ

จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวโดยรถไฟอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.96, S.D. = 0.84) โดยสามารถเรียงตามลำดับได้ดังนี้ การกลับมาท่องเที่ยวโดยรถไฟอีกในอนาคต ($\overline{X}$ = 4.12, S.D. = 0.91) รองลงมาคือ แนะนำการท่องเที่ยวโดยรถไฟให้ผู้อื่น ($\overline{X}$ = 4.08, S.D. = 0.94) และการตัดสินใจท่องเที่ยวโดยรถไฟจากข้อมูลผ่านการสื่อทางการตลาด ($\overline{X}$ = 3.67, S.D. = 1.04) ดังรายละเอียดในตารางที่ 4

ตารางที่ 4: ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลเกี่ยวกับการตัดสินใจท่องเที่ยวโดยรถไฟ

ข้อมูลเกี่ยวกับการตัดสินใจท่องเที่ยวโดยรถไฟ	$\overline{X}$	S.D.	ตัวแปร
1. การตัดสินใจท่องเที่ยวโดยรถไฟจากข้อมูลผ่านการสื่อทางการตลาด	3.67	1.04	มาก
2. การกลับมาท่องเที่ยวโดยรถไฟอีกในอนาคต	4.12	0.91	มาก
3. มีการแนะนำการท่องเที่ยวโดยรถไฟให้ผู้อื่น	4.08	0.94	มาก
รวม	3.96	0.84	มาก

5. ผลการทดสอบสมมติฐาน

ผลการทดสอบสมติฐานด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple Regression Analysis) แบบถดถอยพหุคูณแบบเข้าพร้อมกัน (Enter multiple regression) สรุปได้ดังนี้

สมมติฐานที่ 1: พฤติกรรมการเปิดรับการสื่อสารทางการตลาดส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวโดยรถไฟของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่สถานีหัวลำโพง

ตารางที่ 5: ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณของพฤติกรรมการเปิดรับการสื่อสารทางการตลาด

R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
.353[a]	0.125	0.084	0.80708

จากตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณของพฤติกรรมการเปิดรับการสื่อสารทางการตลาดส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวโดยรถไฟของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่สถานีหัวลำโพงมีค่า R อยู่ที่ 0.353 ความสัมพันธ์อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ สามารถทำนายได้ร้อยละ 12.5 หมายความว่าตัวแปร X ส่งผลต่อตัวแปร Y ได้ร้อยละ 12.5

ตารางที่ 6: แสดงการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณของพฤติกรรมการเปิดรับการสื่อสารทางการตลาด

ตัวแปร	**การตัดสินใจพฤติกรรมการเปิดรับการสื่อสารทางการตลาด**				
	B	**SE**	**Beta**	**t**	**Sig.**
(Constant)	3.804	0.253		15.041	0.00
00.01 – 06.00 น. (T_4)	0.299	0.150	0.104	1.991	0.04
ไม่เกิน 15 นาที / ครั้ง (D_1)	-0.284	0.123	-0.127	-2.308	0.02
31 - 60 นาที / ครั้ง (D_3)	0.377	0.110	0.203	3.423	0.00

Adjusted R^2 = 0.125 F = 3.029, p < 0.05

ผลจากการทดสอบสมมติฐานโดยการวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณแบบเข้าพร้อมกัน จากที่ตาราง 6 พบว่า ด้านช่วงเวลาการเข้าถึงสื่อ ในช่วงเวลา 00.01-06.00 น. (Sig. 0.04) และระยะเวลาในการเปิดรับสื่อไม่เกิน 15 นาที/ครั้ง (Sig. 0.02) และ 31-60 นาที/ครั้ง (Sig. 0.00) ส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวโดยรถไฟของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่สถานีหัวลำโพงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สามารถเขียนเป็นสมการ ได้ดังนี้

$$\hat{Y} = 3.804 + 0.299(T_4) - 0.284(D_1) + 0.377(D_3)$$

สมมติฐานที่ 2: การรับรู้การสื่อสารทางการตลาดส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวโดยรถไฟของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่สถานีหัวลำโพง

ตารางที่ 7: ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณของพฤติกรรมการรับรู้การสื่อสารทางการตลาด

R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
.572[a]	0.327	0.318	0.69619

จากตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณของการรับรู้การสื่อสารทางการตลาดส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวโดยรถไฟของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่สถานีหัวลำโพงทั้ง 5 ด้านมีค่า R อยู่ที่ 0.572 ความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง สามารถทำนายได้ร้อยละ 32.7 หมายความว่าตัวแปร X ส่งผลต่อตัวแปร Y ได้ร้อยละ 32.7

ตารางที่ 8: แสดงการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณของการรับรู้การสื่อสารทางการตลาด

ตัวแปร	การตัดสินใจการรับรู้การสื่อสารทางการตลาด				
	B	SE	Beta	t	Sig.
(Constant)	2.049	0.177		11.605	0.00
การส่งเสริมการขาย(P_2)	-0.155	0.060	-0.178	-2.595	0.01
การใช้เครือข่ายการสื่อสารออนไลน์ (P_4)	0.391	0.046	0.423	8.475	0.00
การสื่อสารแบบทางตรง (P_5)	0.266	0.051	0.319	5.249	0.00

Adjusted R^2 = 0.327 F = 38.327, p < 0.05

ผลจากการทดสอบสมมติฐานโดยการวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณแบบเข้าพร้อมกันจากตารางที่ 8 พบว่า การส่งเสริมการขาย (Sig. 0.01) และการใช้เครือข่ายการสื่อสารออนไลน์ (Sig. 0.00) และการสื่อสารแบบทางตรง (Sig. 0.00) ส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวโดยรถไฟของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่สถานีหัวลำโพงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สามารถกำหนดเป็นสมการ ได้ดังนี้

$$\hat{Y} = 2.049 - 0.155(P_2) + 0.391(P_4) + 0.266(P_5)$$

การอภิปรายผล

จากผลการวิจัย สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1) จากผลการวิจัยที่พบว่า ช่วงเวลาการเข้าถึงสื่อ ในช่วงเวลา 00.01-06.00 น. และระยะเวลาในการเปิดรับสื่อ 31-60 นาที/ครั้ง ส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวโดยรถไฟของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่สถานีหัวลำโพง สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ฐิติพงศ์ จิตตวรากูล, ต่อตระกูล อุบลวัตร และพิเชษฐ พิมพ์เจริญ (2565) ที่ทำการศึกษาเรื่องพฤติกรรมการเปิดรับ การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจที่มีต่อแอปพลิเคชันติ๊ก-ต็อกของผู้ใช้บริการกลุ่มมิลเลนเนียล ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้ใช้บริการแอปพลิเคชันติ๊ก-ต็อกส่วนใหญ่ใช้เวลาในการเปิดรับ 30–60 นาทีต่อวัน และยังสอดคล้องกับวรรณภา แตกปัญญา (2559) ที่พบว่า ปัจจัยสำคัญในการช่วยตัดสินใจในกิจกรรมต่าง ๆ ของแต่ละบุคคล คือการเปิดรับข้อมูลข่าวสารจากการสื่อสารทางการตลาด ดังนั้น จึงสอดคล้องกับงานวิจัยครั้งนี้ที่พบว่า พฤติกรรมการเปิดรับการสื่อสารทางการตลาด ทั้งในด้านช่วงเวลาการเข้าถึงสื่อและระยะเวลาในการเปิดรับสื่อส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวโดยรถไฟของนักท่องเที่ยวชาวไทย

2) จากผลการวิจัยที่พบว่า การรับรู้การสื่อสารทางการตลาด ด้านการส่งเสริมการขาย และการสื่อสารแบบทางตรง ส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวโดยรถไฟของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่สถานีหัวลำโพง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ธนินนุช เงารังษี (2559) ที่ทำการศึกษาเรื่อง เครื่องมือการสื่อสารการตลาดกับการตัดสินใจท่องเที่ยวภายในประเทศของนักท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานคร พบว่า เครื่องมือการสื่อสารการตลาด ด้านการตลาดทางตรง มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจท่องเที่ยวภายในประเทศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และยังเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้นักท่องเที่ยวเกิดความใส่ใจในข้อมูลที่ได้รับ และเกิดความต้องการเดินทางและการตัดสินใจออกเดินทาง นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับการศึกษาของ ณัฐชยา ธรรมสิทธิรักษ์ (2562) ที่ศึกษาเรื่อง กลยุทธ์ส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยวที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจไปท่องเที่ยวในประเทศกรณีศึกษากลุ่มประชากรวัยทำงาน ซึ่งพบว่า นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการขายด้วยการลดราคามากที่สุด และยังเป็นกลยุทธ์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ส่งผลต่อการตัดสินใจไปท่องเที่ยวในประเทศของประชากรวัยทำงาน นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของสมฤทัย สมจิตต์ (2563) ที่ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการรถไฟสายแม่กลองของผู้ใช้บริการ:เส้นทางสถานีวงเวียนใหญ่-มหาชัย พบว่า ส่วนประสมทางการตลาดด้านการส่งเสริมทางการตลาด ในด้านราคาโปรโมชั่นของตั๋วโดยสารมีอิทธิพลให้ผู้ใช้บริการเกิดความต้องการและให้ความสนใจในการใช้บริการรถไฟสายแม่กลองในระดับมาก และส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการรถไฟสายแม่กลอง เส้นทางสถานีวงเวียนใหญ่-มหาชัย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากงานวิจัย

1) จากผลการวิจัยที่พบว่า พฤติกรรมการเปิดรับการสื่อสารทางการตลาด ด้านช่วงเวลาการเข้าถึงสื่อและระยะเวลาในการเปิดรับสื่อส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวโดยรถไฟของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่สถานีหัวลำโพง ดังนั้น ผู้ประกอบธุรกิจท่องเที่ยว และหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยรถไฟควรจัดทำสื่อที่น่าสนใจ กระชับ ทันสมัย และทำการสื่อสารการตลาดในช่วงเวลาที่มีผู้เข้าถึงจำนวนมาก อาทิ การจำกัดเวลาของข้อเสนอพิเศษเพื่อให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจซื้อภายในระยะเวลาที่กำหนด

2) จากผลการวิจัยที่พบว่า การรับรู้การสื่อสารทางการตลาด ด้านการส่งเสริมการขายส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวโดยรถไฟของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่สถานีหัวลำโพง ดังนั้น ผู้ประกอบธุรกิจท่องเที่ยวและหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยรถไฟควรเพิ่มการจัดกิจกรรมการส่งเสริมการขายที่แตกต่างและมีความแปลกใหม่เพื่อกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวเกิดการตัดสินใจเดินทางให้มากยิ่งขึ้น

3) จากผลการศึกษาที่พบว่า การรับรู้การสื่อสารทางการตลาด ด้านการใช้เครือข่ายการสื่อสารออนไลน์ส่งต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวโดยรถไฟของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่สถานีหัวลำโพง ดังนั้น ผู้ประกอบธุรกิจท่องเที่ยว และหน่วยงานภาครัฐควรพัฒนาข้อมูลผ่านช่องทางการสื่อสารออนไลน์ให้มีความทันสมัย น่าติดตามเพื่อให้ผู้ที่สนใจสามารถค้นหาเกี่ยวกับข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวในแต่ละจังหวัดที่สามารถเดินทางโดยรถไฟได้ และทำการประชาสัมพันธ์ รวมถึง อาจทำการส่งเสริมการขายผ่านการใช้สื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) ที่ได้รับความนิยม ทั้งนี้ อาจเพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์ หรือช่องทางการติดต่อสอบถามผ่านช่องทางออนไลน์เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการและเพื่ออำนวยความสะดวกของนักท่องเที่ยว

4) จากผลการศึกษาที่พบว่า การรับรู้การสื่อสารทางการตลาด ด้านการสื่อสารแบบทางตรงส่งผลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวโดยรถไฟของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่สถานีหัวลำโพง ดังนั้น ผู้ประกอบธุรกิจท่องเที่ยวและหน่วยงานภาครัฐควรทำสื่อการตลาดที่ตรงกับกลุ่มเป้าหมายโดยตรง เพื่อกระตุ้นให้เกิดความสนใจและต้องการเดินทางท่องเที่ยวโดยรถไฟ โดยทำการตลาดผ่านสื่อต่าง ๆ ที่นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงได้ง่าย เช่น จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) ที่ในปัจจุบันมีการใช้ข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) ด้วยการทำการตลาดไปยังกลุ่มเป้าหมายที่เคยแสดงความสนใจในผลิตภัณฑ์หรือบริการของธุรกิจ (Remarketing) หรือการระบุกลุ่มเป้าหมายในการนำเสนอโฆษณา (Customer Match) เพื่อให้เข้าถึงกลุ่มนักท่องเที่ยวโดยตรง

2. ข้อเสนอแนะต่อการทำวิจัยครั้งต่อไปข

1) ควรศึกษาวิจัยโดยการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึกเพิ่มเติมจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง อาทิ หน่วยงานภาครัฐที่รับผิดชอบด้านการท่องเที่ยว ภาคธุรกิจหรือผู้ประกอบธุรกิจท่องเที่ยว เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกในการนำมาใช้พัฒนาการท่องเที่ยวโดยรถไฟและสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้มากยิ่งขึ้น

2) ควรขยายขอบเขตของกลุ่มตัวอย่างจากนักท่องเที่ยวชาวไทยไปยังชาวต่างประเทศ เพื่อให้เข้าใจปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวต่างชาติ และสามารถนำมาประยุกต์ให้เกิดการตัดสินใจท่องเที่ยวโดยรถไฟมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2562). **สถิตินักท่องเที่ยวภายในประเทศ ปี 2562**. สืบค้นเมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2565, จาก https://www.mots.go.th/more_news_new.php?cid=618

การรถไฟแห่งประเทศไทย. (2567). **ท่องเที่ยวทางรถไฟ.** สืบค้นเมื่อวันที่ 25 เมษายน 2567, จาก https://shorturl.asia/FA3R5

การรถไฟแห่งประเทศไทย **สถิติผู้โดยสารสถานีรถไฟหัวลำโพง.** กรุงเทพมหานคร: การรถไฟแห่งประเทศไทย , 2565. (เอกสารไม่ตีพิมพ์)

ชวิน สุธาทิพย์กุล. (2562). **พฤติกรรมการเปิดรับสื่อดิจิทัล และความพึงพอใจในสื่อดิจิทัลของผู้มาใช้บริการโรงภาพยนตร์เฮาส์.** การค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต,มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

ณัฐชยา ธรรมสิทธิรักษ์. (2562). **กลยุทธ์ส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยวที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจไปท่องเที่ยวในประเทศ กรณีศึกษากลุ่ม ประชากรวัยทำงาน.** การค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.

ฐิติพงศ์ จิตตวรากูล, ต่อตระกูล อุบลวัตร และพิเชษฐ พิมพ์เจริญ. (2565). พฤติกรรมการเปิดรับ การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจที่มีต่อแอปพลิเคชันติ๊ก-ต็อกของผู้ใช้บริการกลุ่มมิลเลนเนียล ในเขตกรุงเทพมหานคร. **วารสารนิเทศสยามปริทัศน์**, 21(1), 106-120.

ทัตเทพ จันทรเมธีกุล. (2563). **อิทธิพลของการเปิดรับและทัศนคติต่อแฮชแท็กซีรีส์บนทวิตเตอร์ที่มีผล ต่อพฤติกรรมการรับชมซีรีส์ไทยของกลุ่ม generation Y และ Z**. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ธนินนุช เงารังษี. (2559). **เครื่องมือการสื่อสารการตลาดกับการตัดสินใจท่องเที่ยวภายในประเทศของนักท่องเที่ยวในเขตกรุงเทพมหานคร.** การค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

ธนาพร ทศานนท์. (2560). การศึกษาแนวคิดและรูปแบบตะวันตกที่ปรากฏในงานออกแบบตกแต่งภายในพระอารามหลวงทรงสถาปนาและปฏิสังขรณ์ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว. **วารสารศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒ**, 21(2), 65-76.

วรรณภา แตกปัญญา. (2559). **แนวทางการพัฒนาการสื่อสารทางการตลาดของแหล่งท่องเที่ยว เชิงประวัติศาสตร์อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา.** วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

สมฤทัย สมจิตต์. (2563). **ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการรถไฟสายแม่กลองของผู้ใช้บริการ : เส้นทางสถานีวงเวียนใหญ่-มหาชัย. บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต**, วิทยาลัยบริหารนวัตกรรมและการบัญชี, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, กรุงเทพฯ.

บทความวิจัย

สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดปัตตานี

มักตา จะปะกิยา[1], ฟาริด อับดุลลอฮหะซัน[2] ,อะห์มัด ยี่สุ่นทรง3, มูซักกีด หีมพินิจ4

[1]นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี
[2]ดร. อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี
3 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี
4ดร. อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี
Email: pg656115006@ftu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา 2) เพื่อศึกษาระดับการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่21 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 4) เพื่อศึกษาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดปัตตานี โดยกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดปัตตานี ปีการศึกษา 2566 จำนวน 217 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม โดยแบบสอบถามด้านสมรรถนะผู้บริหาร มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .955 และด้านการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .948 สถิติที่ใช้ในวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันและการวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ผลการวิจัยพบว่า

1) สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) การบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 3) ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยรวมมีความสัมพันธ์ในทางบวกอยู่ในระดับสูงมาก ($r_{xy} = .863$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 8 ด้าน สามารถร่วมกันอธิบายการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ได้ร้อยละ 75.7 โดยสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ ด้านการวิเคราะห์และสังเคราะห์ ด้านการพัฒนาศักยภาพของบุคคล และด้านการมีวิสัยทัศน์ ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สามารถเขียนอยู่ในรูปสมการคะแนนดิบ ได้ดังนี้ $\hat{Y} = 0.783 + 0.121^{*} X_1 + 0.147^{*} X_5 + 0.097^{*} X_7 + 0.215^{*} X_8$

คำสำคัญ: สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา, การบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่21

บทความวิจัย

The Competencies of School Administrators Influencing School Administration in the 21st Century under Pattani Provincial Office of Learning Encouragement

Makta japakiya[1], Farid Abdullahhasan[2]

[1] Master Student in Educational Administration Faculty of Education, FatoniUniversity
[2]Dr. Lecturer in EducationalAdministration Faculty of Education, Fatoni University
Email: pg656115006@ftu.ac.th

ABSTRACT

This research was a survey aims to 1) study the competency level of school administrators, 2) investigate the level of school administration in the 21st century, 3) examine the relationship between the competencies of school administrators and school administration in the 21st century, and 4) scrutinize school administrators' competencies influencing school administration in the 21st century under Pattani Provincial Office of Learning Encouragement. The sample of this study comprised 217 teachers and educational personnel affiliated with the Pattani Provincial Office of Learning Encouragement during the academic year 2023, selected through stratified random sampling the research instrument employed in this study was a questionnaire, competency level of school administrators demonstrating a reliability coefficient of .955. And school administration in the 21st century a reliability coefficient of .948 the statistical tools used for data analysis were statistical, (e.g., means, standard deviation), Pearson's product-moment correlation coefficient, and Multiple Regression Analysis, conducted using. The research findings revealed that:1 The competencies of school administrators in the schools, both overall and in each aspect, was at a high level ,2) The school administration in the 21st century, both overall and in each aspect, was at a high level 3) The relationship between the competencies of school administrators and the school administration in the 21st century, overall, shows a significantly high positive correlation $r_{xy} = .863$ at the statistical level of .01 4) The School administrators' competencies in eight aspects the 21st century collectively predict school administration in the 21st century, accounting for 75.7% by Achievement motivation Analytical thinking Caring &developing others and Visioning influencing school administration in the 21st century with a statistically significant correlation at the .05 level. The equation could be summarized in raw scores as follows.

$$\hat{Y} = 0.783 + 0.121^{*} X_1 + 0.147^{*} X_5 + 0.097^{*} X_7 + 0.215^{*} X_8$$

Keyword: Competencies of School Administrators, School Administration in the 21st Century

บทความวิจัย

บทนำ

ผู้บริหารสถานศึกษา คือ กลไกที่สำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคใหม่ โดยเฉพาะยุคแห่งในศตวรรษที่ 21 คือ ผู้บริหารจะต้องมีคุณลักษณะโดดเด่นเหมาะสม มีความรู้ความสามารถ เป็นบุคคลที่มีวิสัยทัศน์และมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง กล้าในการตัดสินใจ มีความคิดสร้างสรรค์ สร้างนวัตกรรมใหม่ๆ มีประสบการณ์ทางการบริหารการศึกษายุคใหม่ เพื่อนำพาสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ ผู้บริหารจะต้องมีวิสัยทัศน์ และรู้จักวางเป้าหมาย คิดหายุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการใหม่ๆ มีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง และมีรูปแบบโมเดลการทำงานให้มีความทันสมัย สร้างความสัมพันธ์ที่ดีในการปฏิบัติงานทั้งในองค์กรและนอกองค์กร อีกทั้งยังให้ความสำคัญต่อองค์กรที่มุ่งผลลัพธ์ โดยให้สถานศึกษา มีการพัฒนาสร้างสรรค์นวัตกรรมและเทคโนโลยี มาใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ รวมทั้งปรับบทบาทในการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถและมีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 เป็นที่ยอมรับของสังคมและสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข

พระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ. 2566 ประกาศใช้วันที่ 18 มีนาคม 2566 และบังคับใช้เมื่อวันที่ 18 พฤษภาคม 2566 ถือเป็นการปฏิรูปการศึกษาใหม่ ที่ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการเรียนรู้ของประชาชนคนไทยทุกช่วงวัย ตั้งแต่แรกเกิดจนเสียชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กและเยาวชนที่ด้อยโอกาส จะสามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ทุกรูปแบบ ทุกที่ ทุกเวลา ผ่านการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ซึ่งจุดเด่นของกรมส่งเสริมการเรียนรู้ คือ การเชื่อมโยงเครือข่ายการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเดิม จัดตั้งเป็น “ศูนย์การเรียนรู้” ที่จะขยายตัวรองรับทุกพื้นที่ ตอบโจทย์ความต้องการของคนยุคใหม่ กรมส่งเสริมการเรียนรู้ (สกร.) มีบทบาทหน้าที่จัด ส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ การเรียนรู้ตลอดชีวิตและการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาตนเองรวมถึงการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาบุคคลให้มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา เป็นคนดี มีวินัย รู้จักสิทธิควบคู่กับหน้าที่และความรับผิดชอบ ภูมิใจและตระหนักในความสำคัญของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รู้จักความพอเพียง มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ใฝ่เรียนรู้ มีความรอบรู้ รอบคอบ ระมัดระวัง มีคุณธรรม และมีความซื่อสัตย์สุจริต รวมทั้งมีสำนึกในความรับผิดชอบทั้งต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ มีความเป็นพลเมืองที่สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมไทย และสังคมโลกได้อย่างผาสุก กับเพื่อให้บุคคลมีทักษะการเรียนรู้ ทักษะอาชีพ และทักษะชีวิต ที่สอดคล้องและเท่าทันพัฒนาการของโลก และมีโอกาสพัฒนาหรือเพิ่มพูนทักษะของตนให้สูงขึ้นหรือปรับเปลี่ยนทักษะของตนตามความถนัดหรือความจำเป็น

ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาต้องรู้จักทิศทางของตัวเอง ต้องรู้จักปรับ Mindset ของตนเอง รู้จักผู้เรียน รู้จักครู เป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ ผู้นำการเปลี่ยนแปลง การบริหารงานบุคคลให้มีประสิทธิภาพและรู้จักสร้างความสัมพันธ์กับภาคีเครือข่าย หาจุดเปลี่ยนและจุดเด่นให้แก่สถานศึกษา ให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในยุคใหม่ โดยเฉพาะผู้บริหารศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอ จึงมีหน้าที่ในการบริหารจัดการและขับเคลื่อนในระดับอำเภอ ให้สถานศึกษาเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการบริหารอย่างมีคุณภาพ ดังนั้น ผู้บริหารศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอ จึงถือว่ามีความสำคัญต่อการบริหารสถานศึกษา และมีภารกิจจัดการให้กับกลุ่มเป้าหมายนอกระบบการศึกษา ที่มีลักษณะความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้เกิดความยืดหยุ่นและมีรูปแบบที่หลากหลาย เพื่อสร้างโอกาสทางการศึกษาให้กับประชาชนในพื้นที่ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับการบริหารงานแต่ละแห่ง

บทความวิจัย

เพราะงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เป็นการจัดการศึกษาที่มีความหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิต การเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองและการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับ ที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องรู้และเข้าใจทุกมิติของการจัดการศึกษา จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษา จะต้องเป็นผู้บริหารที่มีสมรรถนะของนักบริหารภายในตัวเองที่สามารถวัดได้จาก ความรู้ ทักษะและลักษณะส่วนบุคคลและประสบการณ์ของการเป็นผู้บริหารสถานในศตวรรษที่ 21 จะเห็นได้ว่าสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา คือหัวใจสำคัญที่จะขับเคลื่อนโครงสร้างองค์กรให้มีคุณภาพต่อการบริหารสถานศึกษา บรรลุตามเป้าหมายที่ได้วางไว้ทุกประการ และเป็นที่ยอมรับของประชาชนในพื้นที่ ในการยกระดับคุณภาพการศึกษาได้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน

จากปัญหาและความสำคัญข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ทำให้ผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญของผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอ ในฐานะผู้บริหารศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดปัตตานี จะต้องนำพาสถานศึกษาไปสู่การเปลี่ยนแปลง และยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอย่างมีคุณภาพ ให้มีประสิทธิภาพในอนาคตต่อไป ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจและมุ่งที่จะศึกษาถึงสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดปัตตานี เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 ในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดปัตตานี
2. เพื่อศึกษาระดับการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดปัตตานี
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดปัตตานี
4. เพื่อศึกษาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดปัตตานี

สมมติฐานการวิจัย

1. สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดปัตตานี มีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดปัตตานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การกำหนดประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ครูและบุคลากรทางการศึกษา ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอ ทั้งหมด 12 แห่ง สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดปัตตานี จำนวน 510 คน

<u>บทความวิจัย</u>

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ครูและบุคลากรทางการศึกษา ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอทั้งหมด 12 แห่ง สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดปัตตานี ปีการศึกษา 2566 โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ได้จำนวนรวม 217 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (proportional stratified random sampling) ตามสัดส่วนของกลุ่มประชากรในสถานศึกษาแต่ละอำเภอ จากนั้นใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปร 2 ตัวแปร ประกอบด้วย

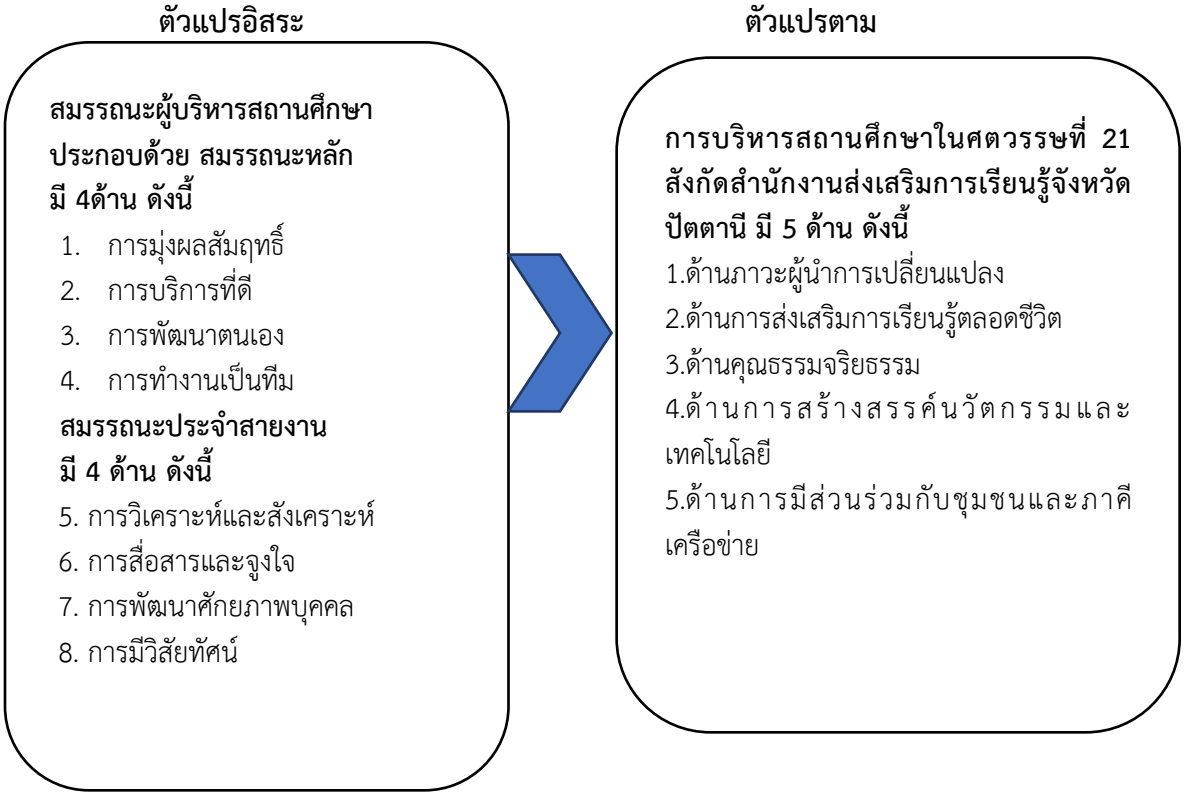
ตัวแปรอิสระ คือ สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย การมุ่งผลสัมฤทธิ์ การบริการที่ดี การพัฒนาตนเอง การทำงานเป็นทีม การวิเคราะห์และสังเคราะห์ การสื่อสารและการจูงใจ การพัฒนาศักยภาพของบุคคล การมีวิสัยทัศน์

ตัวแปรตาม คือ การบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดปัตตานี ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ ด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรมและเทคโนโลยี ด้านการมีส่วนร่วมกับชุมชนและภาคีเครือข่าย

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรต่างๆที่ได้กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยได้นำมาใช้เป็นแนวทางเพื่อบูรณาการและสร้างกรอบแนวความคิดการวิจัยของการศึกษาในครั้งนี้ซึ่งผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นเป็นกรอบแนวคิดสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดปัตตานี สามารถสรุปได้ว่าสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาได้กำหนดไว้ 2 กลุ่มใหญ่ ประกอบด้วยสมรรถนะหลักและสมรรถนะประจำสายงาน รวมทั้งหมด 8 ด้าน ดังนี้ 1) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ 2) การบริการที่ดี 3) การพัฒนาตนเอง 4) การทำงานเป็นทีม 5) การวิเคราะห์และสังเคราะห์ 6) การสื่อสารและการจูงใจ 7) การพัฒนาศักยภาพของบุคคล 8) การมีวิสัยทัศน์ ส่วนแนวคิดการวิเคราะห์ตัวแปรที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดปัตตานี ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ 1) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง 2) ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต 3) ด้านคุณธรรมจริยธรรม 4) ด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรมและเทคโนโลยีและ 5) ด้านการมีส่วนร่วมกับชุมชนและภาคีเครือข่าย เมื่อนำตัวแปรทั้งหมดมาสรุปเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยได้ดังภาพประกอบที่ 1 ดังนี้

บทความวิจัย

ภาพที่ 1: กรอบแนวคิดการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามสำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษา ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอ ทั้งหมด 12 แห่ง สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดปัตตานี ซึ่งแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย เพศ อายุระดับวุฒิการศึกษา ตำแหน่ง สถานศึกษาที่สอน โดยมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check List) ตอนที่ 2 สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดปัตตานี จำแนกตามสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาตามกรอบสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ) จำนวนทั้งหมด 43 ข้อ แบ่งเป็น 8 ด้าน ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดปัตตานี จำนวน 30 ข้อ แบ่งเป็น 5 ด้าน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวกับหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลถึงผู้บริหารสถานศึกษา จากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี จากนั้นนำแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบหาค่าความเที่ยงตรงกับ ความเชื่อมั่นแล้วไปดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและทำการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถาม พร้อมกับดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

<u>บทความวิจัย</u>

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย

ในส่วนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบ โดยการแจกแจงความถี่ (F) และค่าร้อยละ (%)

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ระดับสมรรถนะของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดปัตตานี เป็นรายด้านและรายข้อ โดยหาค่าเฉลี่ย(Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ระดับการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดปัตตานี เป็นรายด้านและรายข้อ โดยหาค่าเฉลี่ย(Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดปัตตานี โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson’s product moment correlation coefficient: rxy)

ตอนที่ 5 การวิเคราะห์สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดปัตตานี โดยใช้สถิติวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการศึกษา

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นหญิง อายุระหว่าง 31 – 40 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ส่วนใหญ่มีตำแหน่งเป็นครูอาสาสมัครประจำสถาบันศึกษาปอเนาะกับข้าราชการครู และสอนอยู่ที่ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอยะรัง

1.ผลการวิเคราะห์ระดับสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดปัตตานี พบว่า สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดปัตตานี โดยภาพรวมมีสมรรถนะอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการทำงานเป็นทีม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านการบริการที่ดี ด้านการพัฒนาศักยภาพของบุคคล ด้านการพัฒนาตนเอง ด้านการสื่อสารและการจูงใจ และด้านการวิเคราะห์และสังเคราะห์ ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดปัตตานี พบว่า การบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดปัตตานี โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านคุณธรรมจริยธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ .ด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ด้านการมีส่วนร่วมกับชุมชนและภาคีเครือข่าย และด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรมและเทคโนโลยี ตามลำดับ

3. ผลการิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดปัตตานี พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดปัตตานี โดยรวม ($r_{xy} = .863$) ซึ่งมีความสัมพันธ์ในทางบวกอยู่ในระดับสูงมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงาน

ส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดปัตตานี รายด้าน พบว่า มีความสัมพันธ์ในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้ง 8 ด้าน

4. ผลการิเคราะห์สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดปัตตานี พบว่า สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา ทั้ง 8 ด้าน สามารถร่วมพยากรณ์การบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ได้ร้อยละ 75.7 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จะเห็นได้ว่า สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ ด้านการวิเคราะห์และสังเคราะห์ ด้านการพัฒนาศักยภาพของบุคคล และด้านการมีวิสัยทัศน์ ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการบริการที่ดี การพัฒนาตนเอง การทำงานเป็นทีม การสื่อสารและการจูงใจ ไม่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีค่าคงที่ (Constant) อยู่ที่ .783

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดปัตตานี สามารถอภิปรายผลที่เกิดขึ้นได้ดังนี้

1.สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดปัตตานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษา คือ หัวใจสำคัญที่จะขับเคลื่อนโครงสร้างองค์กรให้มีคุณภาพต่อการบริหารสถานศึกษา บรรลุตามเป้าหมายที่ได้วางไว้ และเป็นที่ยอมรับของประชาชนในพื้นที่ ในการยกระดับคุณภาพการศึกษาได้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปาริฉัตร ช่อชิต (2559) ได้ศึกษาเรื่องสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 ผลการวิจัย พบว่า โดยภาพรวมสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมากทุกด้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมศักดิ์ ฉัตรประยูร (2564) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษากับทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต1 ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธวัชชัย แสนดวง (2565) ได้ศึกษาเรื่องสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 18 จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และยังอดคล้องกับงานวิจัยของ พิชญ์สินี โภชนุกูล (2564) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาสมรรถนะผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 ตามทัศนะของครู ในโรงเรียนที่ได้รับรางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (OBECQA) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 12 ผลการวิจัยพบว่า ระดับสมรรถนะผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 ทั้งภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก

2.การบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดปัตตานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา คือ กลไกที่สำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคใหม่ โดยเฉพาะยุคแห่งในศตวรรษที่ 21 คือ ผู้บริหารจะต้องมีคุณลักษณะโดดเด่นเหมาะสม มีความรู้ความสามารถ เป็นบุคคลที่มีวิสัยทัศน์และมีภาวะผู้นำการ

บทความวิจัย

เปลี่ยนแปลง กล้าในการตัดสินใจ มีความคิดสร้างสรรค์ สร้างนวัตกรรมใหม่ๆ มีประสบการณ์ทางการบริหารการศึกษายุคใหม่ เพื่อนำพาสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศศิตา เพลินจิต (2558:99-101) ศึกษาเรื่อง ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของ คนึงนิตย์ กิจวิธี (2560) ได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที. 21 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ วศรสวรรค์ บุญณกรณ์ชัย (2561) ได้ศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนทวีธาภิเศก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของครู ที่มีต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนทวีธาภิเศก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก

3. ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดปัตตานี โดยรวม ซึ่งมีความสัมพันธ์ในทางบวกอยู่ในระดับสูงมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธวัชชัย แสนดวง (2565) ได้ศึกษาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21มีความสัมพันธ์กันในเชิงบวกอยู่ในระดับสูงมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จักรวาล สุขดี (2565) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในทิศทางบวก และมีความสัมพันธ์กันในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อิศรา หาญรักษ์ (2563) ได้ศึกษาเรื่องทักษะการบริหารงานของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดนครพนม พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารงานของผู้บริหารกับประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดนครพนม โดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูงมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ขวัญชนก แซ่โค้ว (2565) ได้ศึกษาเรื่องสมรรถนะของผู้บริหารกับการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนเมืองฉะเชิงเทรา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1 พบว่า โดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูงมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดปัตตานี สามารถอภิปรายได้ว่า สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา ทั้ง 8 ด้าน สามารถร่วมพยากรณ์การบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ได้ร้อยละ 75.7 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดปัตตานี มีสมรรถนะที่ดีส่งผลให้การบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่21มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลสูงสุดต่อผู้เรียน ผู้บริหารสถานศึกษาต้องรู้จักทิศทางของตัวเอง ต้องรู้วางแผนโครงสร้างขององค์กร รู้จักผู้เรียน รู้จักครู เป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ ผู้นำการเปลี่ยนแปลง การนำนวัตกรรมเทคโนโลยีในการการบริหารงานองค์กรให้มีประสิทธิภาพและรู้จักสร้าง

บทความวิจัย

ความสัมพันธ์กับภาคีเครือข่ายรู้จักกำหนดทิศทางและเป้าหมายของสถานศึกษาให้ไปในทิศทางเดียวกันอย่างชัดเจน สร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและมีคุณธรรมจริยธรรมสำหรับตนเอง คุณธรรมเพื่อการปฏิบัติหน้าที่การบริหาร ซึ่งต้องอาศัยหลักธรรมในการประกอบควบคู่ไปกับความรู้ความสามารถทั้งสิ้น เพื่อเป็นผู้บริหารที่มีทั้งคุณภาพ คุณธรรมจริยธรรม และมีคุณประโยชน์ต่อสถานศึกษาและสังคมอย่างแท้จริง อีกทั้งสามารถหาจุดเปลี่ยนและจุดเด่นให้แก่สถานศึกษา ให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในยุคใหม่ในศตวรรษที่ 21 และสร้างโอกาสทางการศึกษาให้กับประชาชนในพื้นที่ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปัทมพร พงษ์เพชร (2559) ได้ศึกษาทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการบริหางานวิชาการของโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่าระดับทักษะผู้บริหาสถานศึกษาในศตวรรษที. 21 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมล ป้องเรือ (2565) ได้ศึกษาเรื่องโมเดลการพัฒนาผู้นำทางวิชาการในการบริหารสถานศึกษาต้นศตวรรษที่ 21 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาคุณลักษณะผู้นำสูงสุด คือ การบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21

ข้อเสนอแนะในการวิจัยในครั้งนี้

1. จากผลการวิจัยพบว่าสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยอยู่อยู่ในระดับมาก ทั้ง 8 ด้าน แต่ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการวิเคราะห์และสังเคราะห์ ดังนั้น ผู้บริหารควรจะต้องเข้าใจถึงวิธีการ ประเด็นปัญหา และมีวางแผนงานที่ซับซ้อนได้ รวมถึงวิเคราะห์ถึงปัญหาและอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้น และมีแนวทางในการแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องให้ได้

2. จากผลการวิจัยพบว่า การบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาควรได้รับการพัฒนาด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรมและเทคโนโลยีให้มากขึ้น ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาตนเองด้านกระบวนการความคิดจากหลากหลายวิธีการ ในการสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ๆ และเป็นแบบอย่างในการนำแนวคิดและนวัตกรรมใหม่ๆ มาใช้ในการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

3. ผลการวิจัยพบว่า สมรถนะผู้บริหารสถานศึกษาด้านการวิเคราะห์และสังเคราะห์ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้น สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดปัตตานี ควรส่งเสริมหรือกำหนดนโยบายให้ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญในด้านการวิเคราะห์และสังเคราะห์ถึงปัญหาหรืออุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นไว้ล่วงหน้าได้ รู้จักแยกแยะประเด็นปัญหาต่างๆได้อย่างถูกต้อง และสามารถหาแนวทางในการแก้ปัญหาได้

4. ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ผู้บริหารสถานศึกษาควรคำนึงการพัฒนาสมรรถนะในด้านการมีวิสัยทัศน์และการพัฒนาศักยภาพของบุคคล เนื่องจากสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับที่สูงมาก

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดปัตตานี

บทความวิจัย

2. ควรศึกษาความต้องการจำเป็นของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่21 สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดปัตตานี โดยเฉพาะทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรมและนำเทคโนโลยี

3. ควรศึกษาปัจจัยการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ต้องเป็นผู้นำทางวิชาการและส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีภาวะผู้นำทางวิชาการประยุกต์ใช้กับการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

4. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ต่อการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดปัตตานี

เอกสารอ้างอิง

คนึงนิตย์ กิจวิธี. (2560). ***คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่8 21 สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่8 การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยธยา เขต 1***, (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา).

จักรวาล สุขดี. (2565). ***ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับ ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5***, (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ).

ธวัชชัย แสนดวง. (2565). ***สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษ ที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จังหวัดชลบุรี***, (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีธิ).

ปาริฉัตร ช่อชิต. (2559). ***สมรรถนะผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8***, (วิทยานิพนธ์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยศิลปากร).

ปัทมพร พงษ์เพชร. (2561). ***ทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการบริหารงาน วิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต2***, (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์).

พิชญ์สินี โภชนุกูล. (2564). ***การศึกษาสมรรถนะผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 ตามทัศนะของครู ในโรงเรียนที่ได้รับรางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (OBECQA) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 12***, (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์).

พิมล ป้องเรือและสุธิดา หอวัฒนกุล.(2565). “***โมเดลการพัฒนาคุณลักษณะผู้นำ วิชาการในการบริหารสถานศึกษาต้นศตวรรษที่21 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ***”, *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ*.11 (1), 123-134.)

วศรสวรรค์ บุญณกรณ์ชัย. (2561). ***ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนทวีธาภิเศก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 1***, (การศึกษาค้นคว้าอิสระ.ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, การบริหารการศึกษา.มหาวิทยาลัยเกริก).

บทความวิจัย

ศศิตา เพลินจิต. (2558). ***ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 1***, (การค้นคว้าอิสระครุศาสตร์, มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี).

สมศักดิ์ ฉัตรประยูร. (2564). ***ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษากับทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต1***, (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา).

อิศรา หาญรักษ์ (2563). “**ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดนครพนม**”, *วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*. 9 (35), 277-288.)